

RIIHIMÄEN ARVOKKAIDEN LUONTOKOHTEIDEN (LUMOS) SEURANTA

SEURANTAKOOSTE

SISÄLLYSLUETTELO

SISÄLLYSLUETTELO.....	1
JOHDANTO	4
1. KASSOSKIVENMAA	6
2. PAALIJOEN KANJONI.....	11
3. HIIVOLANNUMMI.....	17
4. UUDENTALONMÄEN METSÄ	21
5. ISOSUO.....	25
6. POIKAINAHONMÄKI	29
7. SIIVONSENHARJU.....	33
8. TEHTAANKADUN METSÄ	38
9. JUPPALAN PUISTO	42
10. MIKKOLANKALLIO	46
11. KÄPÄLÄMÄKI.....	50
12. PENNINMÄKI	54
13. KUNAUISOJA	55
14. HIIRENKALLIO	59
15. KIRJAUKSEN PUISTO	63
16. LEHTOLA.....	67
17. SYKÄRIN LEHTO	72
18. UHKOLANSUO	76
19. KÄRJÄKOSKI, VANTAANJOKIVARSI	80
20. KALLIOMÄKI	84
21. SUOKORVENMÄKI, ITÄINEN ALUE	88
22. PARMALA	93
23. HAKAMÄKI	97
24. SAMMALISTON METSÄ.....	102
25. PELTOSAAREN KOSTEIKKOPUISTO.....	106
26. KORTTIONMÄKI.....	110
27. ILVESPUISTO.....	115
28. LAKKAMÄKI	119
29. LEMMENMÄENTIEN METSÄ	123
30. URHEILUPUISTO	127
31. KAVONKALLIO	132
32. PELTOMÄKI	136

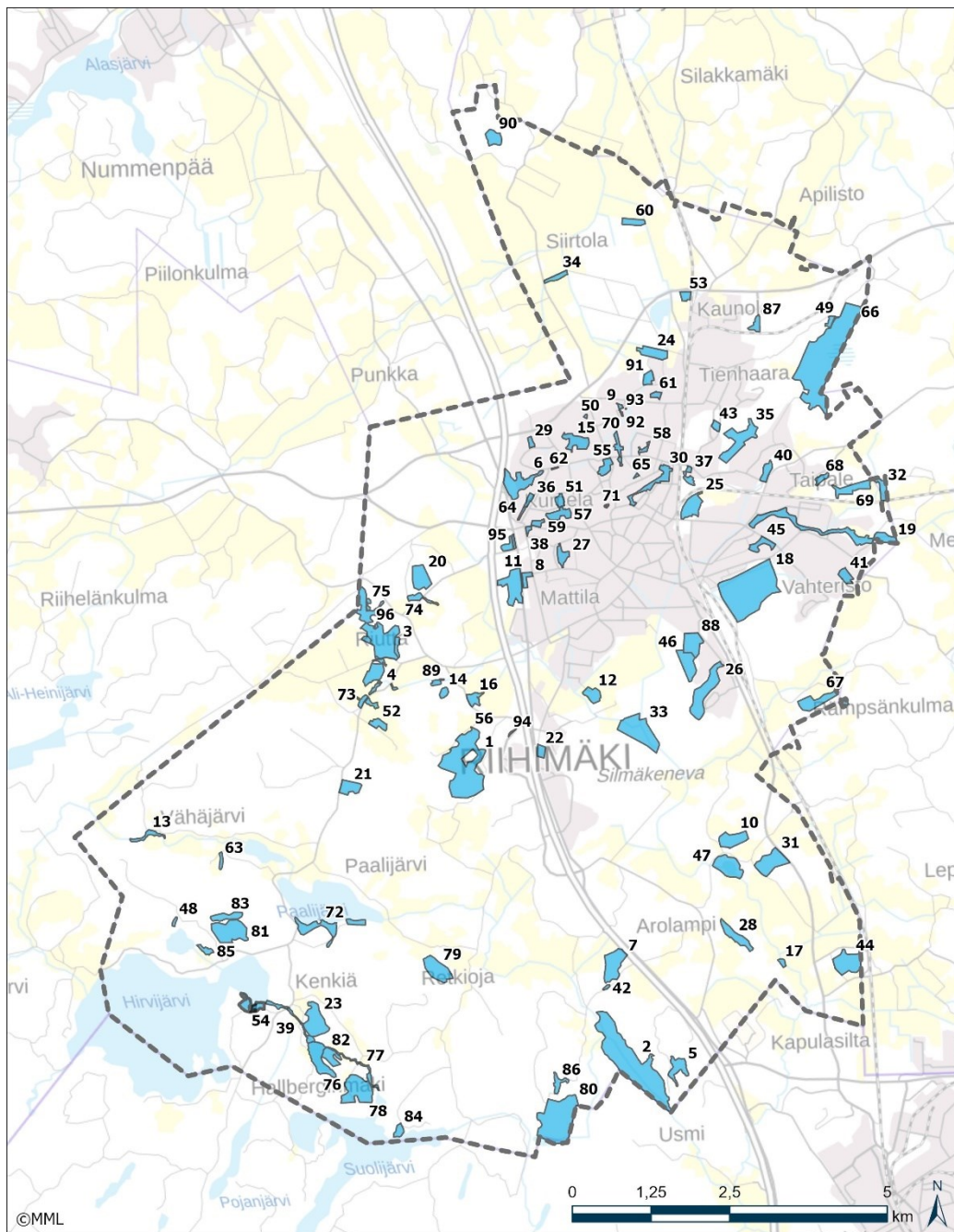
33.	SILMÄKENEVA JA HERAJOKI-VANTAANJOEN VARSI	140
34.	SIIRTOLAN LAMMIKKO	144
35.	AMPUMARADAN METSÄ.....	149
36.	PUHALTAJANKADUN VIHERALUE.....	154
37.	KOKONKADUN METSÄ	158
38.	LASITEHTAAN METSÄ	163
39.	KOTERINKOSKI	167
40.	KOKON PUISTO.....	171
41.	MIKKOLAN METSÄ.....	176
42.	MÄENALUSTAN LÄHDE.....	180
43.	SAIRAALAN LEHTO.....	184
44.	RINNEMÄKI	188
45.	PATASTENMÄKI.....	192
46.	PAROONINPUISTO-SILMÄKENEVA.....	196
47.	AROLAMMI	200
48.	VILLANIITUN LEHTO.....	204
49.	KUULOJAN KUUSIKKO	208
50.	V.I OKSASEN PUISTO	212
51.	KUMELAN METSÄ.....	216
52.	KUTINHAKA	220
53.	AALLOPINPUISTO	224
54.	KOTERINKALLIO.....	228
55.	OTSOLANMÄKI	232
56.	PELTOLA	236
57.	LÄNSITIE PUISTO	240
58.	HERNEPUISTO	244
59.	PUNKANTIENRISTEYS	248
60.	SAMMALISTONSUON KULMAUS	253
61.	PERHOSPUISTO	257
62.	KONTIONTIE VIHERALUE	262
63.	VÄHÄJÄRVEN METSÄPURO	266
64.	KAIVERTAJANKADUN VIHERALUE.....	270
65.	PALLOPUISTO	274
66.	HATLAMMINSUO.....	278
67.	PITKÄMÄKI- HOLMANSUO	284
68.	TAIPALEEN OJANOTKO	288
69.	TAIPALEEN METSÄ.....	292

70.	TEUTON PUISTO	296
71.	MUTKATIEN METSÄ.....	300
72.	PAALIJÄRVEN ETELÄRANTA	304
73.	MAHLAMÄEN PUROLEHTO.....	309
74.	RIUTTAN LEHTO.....	314
75.	RIUTTANLUKKOJEN LAMMET	319
76.	VATSIANJÄRVI	323
77.	VÄLIOJA.....	327
78.	SALMENKALLIOT.....	331
79.	MUSTIKKAMÄKI	336
80.	ISO-KYPÄRÄN POHJOISPUOLINEN SUO- JA KALLIOMAASTO	340
81.	PÄHKINISTÖNMÄKI	345
82.	VATSIANJÄRVEN ITÄPUOLINEN METSÄ	349
83.	RAISKIOLAMPI JA SUOALUE.....	353
84.	KYPÄRLAHDEN LEHTO	357
85.	VÄHJÄRVEN LEHTO JA METSÄLAIDUN.....	362
86.	PIKKU-KYPÄRÄ	366
87.	OJALAN PUROLEHTO	370
88.	PAROONINMÄEN TURVEKANGAS.....	374
89.	EPRANOJA	379
90.	RIIHIVIIDANKALLIO	384
91.	JUPPALAN LAMPI	388
92.	JUSSILAN PUISTOMETSÄ.....	392
93.	RAVIRADAN PUISTIKON HAAVIKKO.....	395
94.	MEIJERINTIEN KETOPIENNAR	398
95.	KÄPÄLÄMÄKI-LASIN METSÄ	401
96.	RIUTTANMÄKI JA RIUTTANLUKOT	402

JOHDANTO

Tämä koosteraportti käsittää Riihimäen LUMOS-kohteiden tiedot kootusti. LUMOS-kohteita on kaikkiaan 96. Tässä koosteraportissa ei ole sellaisia kohteita, jotka on seurantojen yhteydessä poistettu LUMOS-kohteista.

LUMOS-kohteiden tiedot on koottu seurantaraporteista. Kunkin kohteen esitetyt tiedot perustuvat viimeisimpään seurantakartoitukseen. Tiedot on ilmoitettu sellaisina kuin ne on raportoitu. Koosteraporttia varten tuotettiin uudet kohdekartat lähestymiskarttoineen sekä indeksikartta. Kukin LUMOS-kohde on raportoitu omana lukunaan, ja luvun numero vastaa kunkin kohteen numerointia indeksikartalla.

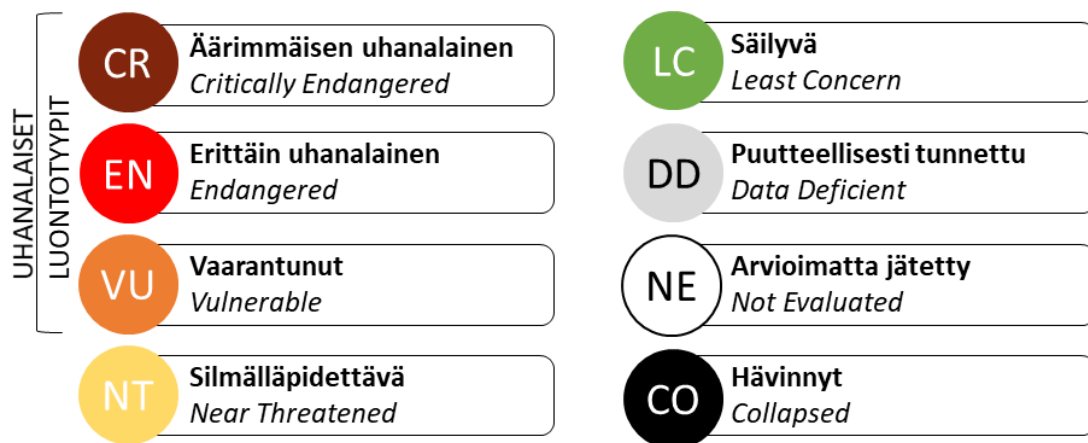

Kuva 1. Yleiskartta kohteiden sijainnista. Numerointi vastaa sisällysluettelon kohdenumerointia.

LUMOS-kohteiden tiedot on myös koottu paikkatietoaineistoksi käsittäen kohderajauksen ja kohdenimen ohella seurantaraporteissa esitetyt kohdetiedot. LUMOS-raporttien lisäksi kohteita on käsitelty Riihimäen luonnonsuojeluohjelmassa, joka hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 5.6.2023.

Raportin kokoamisesta ovat vastanneet Allisa Wahlsten, Anni Parkkinen, Antti Miettinen ja Lauri Erävuori Sitowise Oy:stä.

Luontotyytit on luokiteltu uhanalaisuuden mukaisesti perustuen vuoden 2018 luontotyyppien uhanalaisuusarviointiin¹. Lajien osalta luokittelu perustuu vuonna 2019 julkaistuun lajien punaiseen kirjaan². Luontotyypeistä käytetään vakiintuneita lyhenteitä (Kuva 1).

Kuva 1. Luontotyyppien ja lajien uhanalaisuusluokat. Varsinaisia uhanalaisia luontotyyppisiä ja lajeja edustavat äärimmäisen ja erittäin uhanalaiset luontotyytit sekä vaarantuneet luontotyytit.

¹ Kontula, T. & Raunio, A. (toim.) 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus. Luontotyyppien punainen kirja. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. Osat 1 ja 2. 392 + 929 s.

² Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

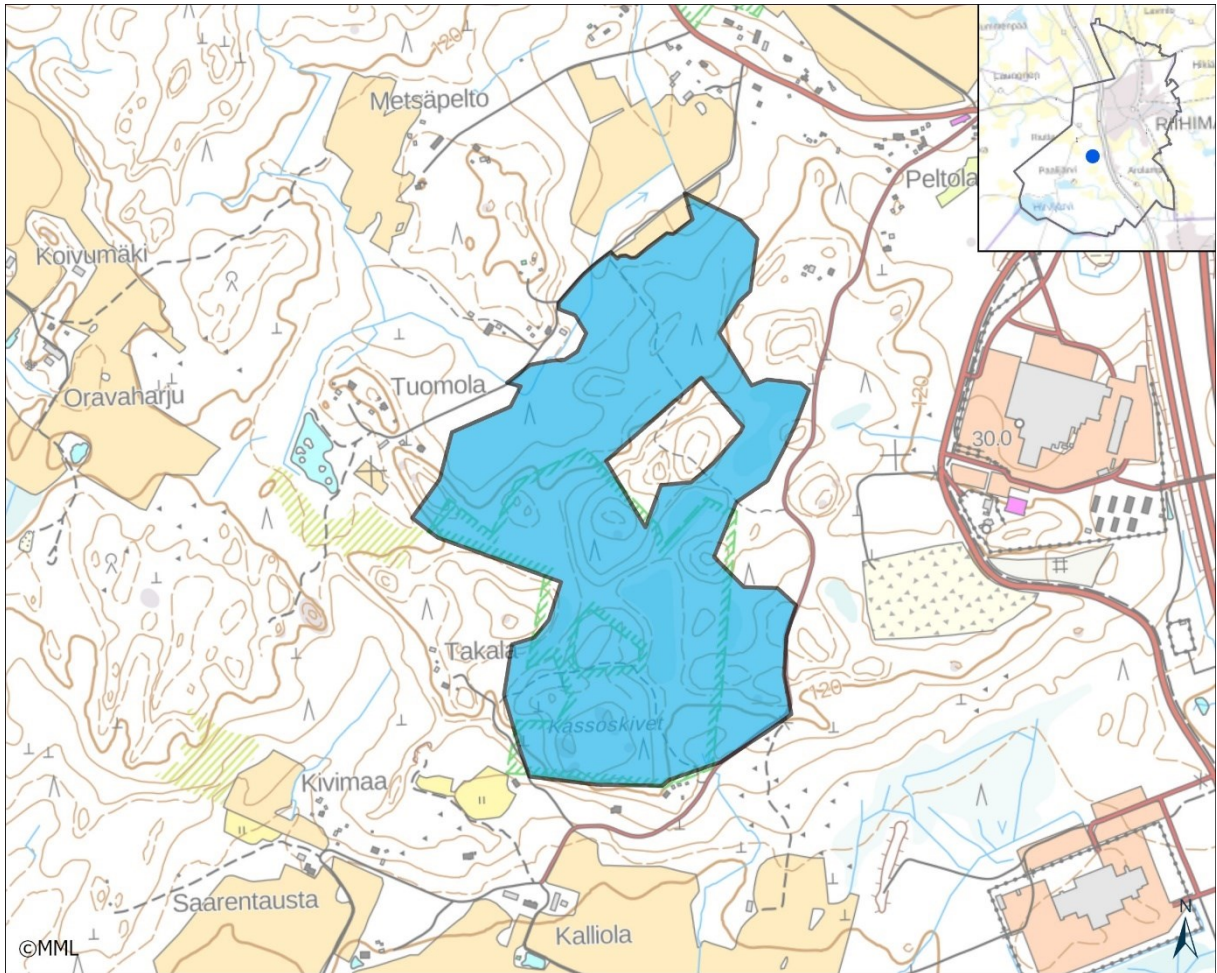
1. KASSOSKIVENMAA

Kylä tai taajama: Herajoki

Maastokäynti: 13.4.2016 ja 4.6.2016

Kohteen pinta-ala: 40,0 hehtaaria

Kohde sisältää Kassoskivenmaan luonnonsuojelualan, Mäkelä-Lepolan luonnonsuojelualan, Myllybackan luonnonsuojelualan ja Takalan luonnonsuojelualan. LUMOS-alueen ja luonnonsuojelualueiden rajaukset eivät ole yhteneväiset.

Kuva 2. Kassoskivenmaan LUMOS-alue.

1.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Ei merkittäviä muutoksia. Alueen pohjoispään suon itäpuolelle on tehty sähkölinjaan rajautuva avohakkuu - käsittelykuvio ulottuu vähän suon puolelle.

1.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.:

Herajoella sijaitseva Kassoskivenmaan metsäalue muodostuu kalliopohjaisista kumpareista ja mäkien välisistä notkoista, joista osa on soistunut. Alueen kangasmetsät ovat suurimmaksi osaksi varttuneita tuoreen (MT) ja lehtomaisen kankaan (OMT) kuusikoita. Mäkien päällä kasvaa isoja

ylispuumäntyjä. Lehtipuustoa on niukasti, pääasiassa koivua ja joitakin yksittäisiä haapoja. Tuoreet kankaat vallitsevat alueen itäosassa ja lehtomaiset osat länsipuoliskossa. Harvennushakkuiden puuttuessa etenkin tiheäpuustoiset kuusikot ovat kehittyneet runsaslahopuustoisiksi. Luonnontilaisten ja lahopuustoisten metsien alue muodostaa huomattavan laajan ja yhtenäisen kokonaisuuden. Monimuotoisuutta lisäävät metsän kosteutta lisäävät suonreunat, lähdeperäiset osat alueen länsiosassa ja kaksi luonnontilaista noroa. Alueet eteläpään avokallion laelta aukeaa näkymä pienelle peltoalueelle, joskin alusmetsän puuston kasvu on sulkemassa näkymää.

Alueen pikkusoilla on runsaasti jälkiä turpeennostosta ja ojituksista, joiden seurauksena soiden hydrologia ja kasvillisuus ovat suuresti muuttuneet. Korvet ja rämeet ovat enimmäkseen turvekankaiksi kuivuneita. Muutamissa kaivannoissa on hyllyvää nevakasvillisuutta. Nevaa on myös keskimmaisella pikkusuolla, jossa on ilmeisesti alun perin ollut pieni metsälampi. Eteläiseltä pikkusuolta laskee loivan rinteiden kautta vähävetinen noro kaakkoon. Notkon tyvellä on muutaman aarin laajuinen luonnontilainen metsäkortekorpi. Muiden soiden tila on kaukana alkuperäisestä. Osittain luonnontilaisen tyyppisinä myös ojitetut ja kaivetut suot lisäävät alueen monimuotoisuutta.

1.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	Käenkaali-mustikkatyyppin (OMT) ja mustikkatyyppin (MT) kuusikko	
Uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit	Lähteiköt (yksi vähävetinen allikkolähde)	EN
	Saniaislehtokorvet (noin kolme aaria)	EN
	Ruohokorvet (noin kaksi aaria)	EN
	Ruohokangaskorvet (noin kaksi aaria)	EN
	Kosteat keskiravinteiset lehdot (noin viisi aaria)	NT
	Keski-ikäiset kuusivaltaiset tuoreet kankaat	NT
	Havumetsävyöhykkeen norot (kaksi lyhyttä osuutta)	DD
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	Metsien kuusivaltaisuus (varjostusta ja neulaskariketta); paikoittaisesti tuulenskaatoaukot ja lähteisyys	

1.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	mänty, hieskoivu, rauduskoivu, harmaaleppä, raita, haapa, pihlaja, tuomi, vaahtera
Ikäarvio	suurin osa kuusikoista 60–80-vuotiaita
Puuston kerroksellisuus	alueen länsiosan kuusikot melko tasarakenteisia, itäosan kumpareilla tiheää ja kerroksellista puustoa
Erityisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	vaahteraa vähän pikkupuina, tammea yksittäisinä taimina
Lahopuusto	Lahopuuston määrä vaihtelee laajalla alueella melko runsaasta runsaaseen. Alueella on sekä kuollutta pystypuustoa että erikokoisia ja lahoasteeltaan eri vaiheessa olevia maapuita. Tuulenkaatoaukkoja on useita, lisäksi on paikoitellen pieniläpimittaista varjostunutta puuta pystyyn kuivuneena ja maapuuna. Tuomolan itäpuolisissa kuusikoissa lahoppuuta on jonkun verran. Rajaukseen sisältyvistä nuorista metsistä lahoppuusto puuttuu. Kaiken kokoista, tosin isoimmatkaan kuusimaapuut eivät ole erityisen järeitä, koska valtapuustokaan ei vielä ole kovin järeää. Lahoja lehtipuuta on pääasiassa niukasti, lähinnä koivupökölöitä löytyy soiden reunoilta ja yhdeltä metsittyneeltä, puoliavoimelta suoniityiltä. Lahopuukierto on muutamissa laikussa jatkunut jo parikymmentä vuotta, joten eri lahoasteita löytyy.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: lehtipuiden taimet, etenkin pihlaja Muut lajit: taikinamarja, paatsama, soistumissa pajuja

1.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	kangasmetsissä mustikka ja seinäsammal; turvekankailla juolukka, puolukka, mustikka, suopursu, suo-orvokki; entisillä niityillä nurmilauha, nurmitädyke, rätvänä; nevarimmissä raate, jouhisara; allikoissa pikkulimaska, kurjenjalka.
Runsaat lajit	metsissä käenkaali, puolukka, oravanmarja, metsäkastikka, vanamo; soilla pallosara, suomuurain, kanerva, variksenmarja, rätvänä, kurjenjalka, suokorte, tähtisara, mutasara, jouhisara, jouhivihvilä, raate, rätvänä, isokarpalo, pullosara, pyöreälehtikihokki, leväkkö
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	punahäivekääpä (<i>Leptoporus mollis</i>), riukukääpä (<i>Phellinus viticola</i>) kermakarokääpä (<i>Junghuhnia luteoalba</i>), rusokääpä (<i>Pycnoporellus fulgens</i>), silokääpä (<i>Gloeoporus pannocinctus</i>), kantopykäsammal (<i>Barbilophozia attenuata</i>), kissankäpä (<i>Antennaria dioica</i>) NT

Uhanalaiset lajit	mesipillikäpää (<i>Antrodia mellita</i>) VU, korkkikerroskääpä (<i>Perenniporia subacida</i>) NT, ruostekääpä (<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>) NT, hammaskurokka (<i>Sistotrema raduloides</i>) NT, rakkosammal (<i>Nowellia curvifolia</i>) NT/RT, kantoraippasammal (<i>Anastrophyllum hellerianum</i>) NT/RT, harajuuri (<i>Corallorhiza trifida</i>) RT, korpiorvokki (<i>Viola epipsila</i>) RT, hentosara (<i>Carex disperma</i>) NT/RT
--------------------------	--

1.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
kanahaukka	NT
varpushaukka	LC
pyy	VU, Lintudirektiivin liite I
pohjantikka	LC
pikkusieppo	LC, Lintudirektiivin liite I
tiltalti	LC
varpuspöllö	LC
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
Hirvien talvinen oleskelualue, runsaasti papanakasoja; mäyrän koloja.	
Selkärangattomat	
-	

1.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Puolet alueesta on luonnonmetsänä erinomaisen edustavaa, loput hyvää tasoa.
Maisemallinen merkitys	Kassoskiven mäen eteläreunalta aukeaa näkymä etelään.
Luonnontila	Metsien luonnontila on kehittynyt nopeasti parempaan suuntaan ja alueen potentiaali kehittyä vieläkin paremmaksi luonnonmetsälajiston kannalta on erittäin hyvä. Myrskykaatoalueiden kuollut puusto on jo kehittynyt vaateliallekin lajistolle otolliseksi. Elävän puuston ikääntyessä maahan kaatuvan puuston määrä edelleen kasvaa. Alueen pikkusuot ovat turpeennoston ja ojitusten muuttamia, poikkeuksena Tuomolan lähdeperäiset korpisoistumat ja alueen kaakkoiskulmauksen pieni metsäkortekorpi, jotka ovat pienestä koosta huolimatta alueen monimuotoisuudelle erityisen tärkeitä.

1.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Riihimäen edustavimpana luonnonmetsäalueena soveltuu erinomaisesti luontoretkikohteeksi ja opetuskohteeksi, hyvin myös marjastukseen ja sienestykseen. Runsas maapuusto vaikeuttaa liikumista, samoin paikoin tiheä puusto.

1.9. IHMISEN VAIKUTUS

Vähäiset hakkuut, lähinnä vanhat harvennukset, sähkölinjat, polut, maastomoottoripyöräily. Aieman laidunkäytön jäljet häviämässä; pari umpeen kasvavaa niittyä.

1.10. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Koko alue sopii erinomaisen hyvin METSO-alueeksi.

1.11. MAHDOLLISET UHAT

Hakkuut, rakentaminen, moottoripyöräily lähdeperäisessä osassa

1.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Metsä- ja suoluonnon arvojen säilyminen edellyttää alueen suojelua. Ei hoitotarvetta.

1.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Riihimäen luontokohteet 1991, Riihimäen linnustoselvitys 1992–1993, LUMOS-kohteiden inventoinnit 2004, 2013; Kalmun alueen luontoselvitys 2006, Riihimäen Kalmun luontoselvitykset 2008, Riihimäen Kalmun linnustoselvitys 2008

Kuva 3. Kassoskivenmaan kuusikoissa on paikoin runsaasti lahopuuta.

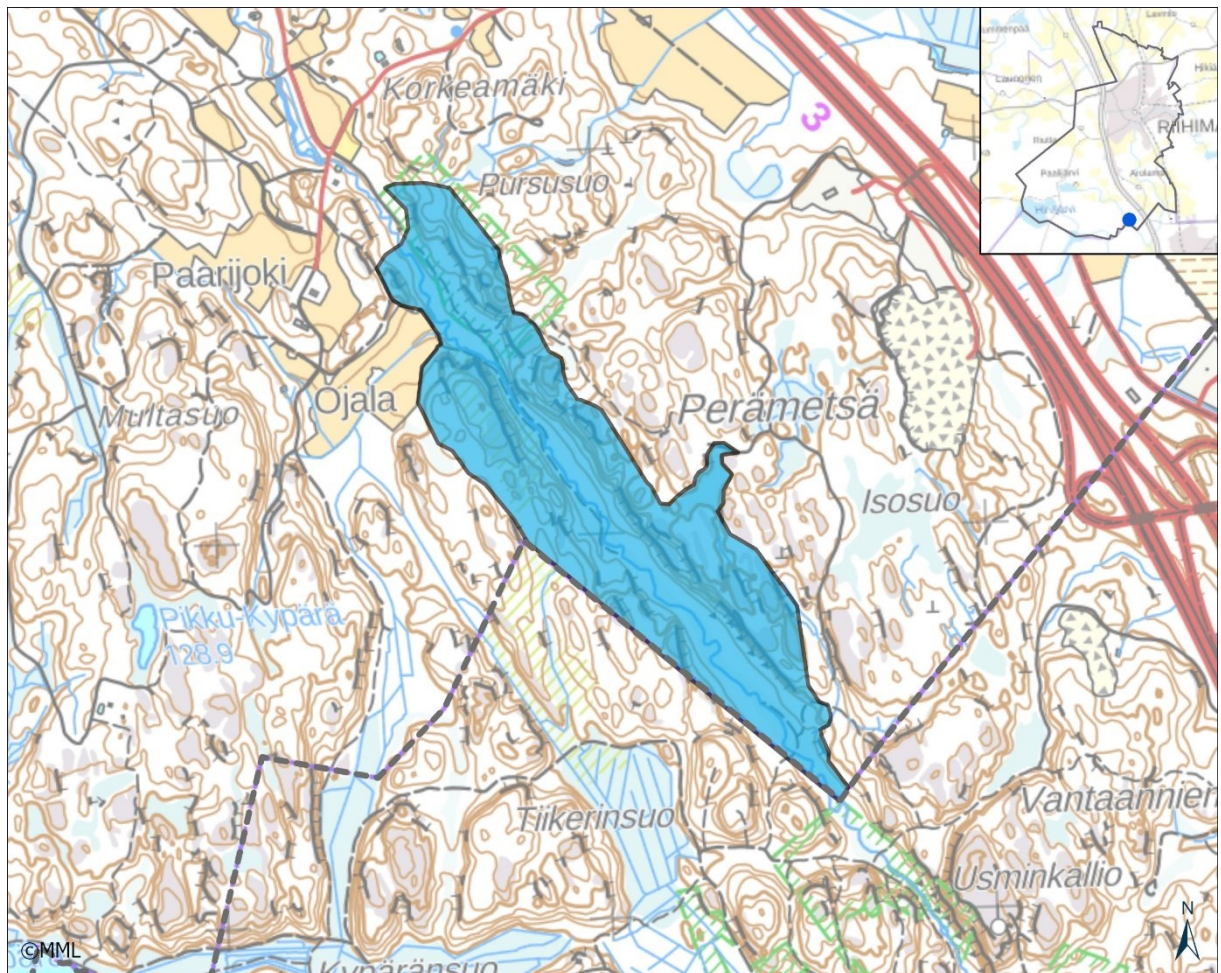
2. PAALIJOEN KANJONI

Kylä tai taajama: Arolampi

Maastokäynti: 11.4.2016 ja 12.9.2016

Kohteen pinta-ala: 55,0 hehtaaria

Kohde sisältää pohjoisosassa Paalijoen kanjonin luonnonsuojelualan. LUMOS-alueen ja luonnonsuojelualan rajaukset eivät ole yhteneväiset.

Kuva 4. Ehdotus Paalijoen kanjonin suojelualan rajaukseksi. METSO-ohjelman suojelukriteerit täyttäviä osia on viisi (A-E).

2.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Alueen luonnontilassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Lahopuuston muodostuminen on päässyt muutamissa metsiköissä alkuun. Alueen kaakkoispäässä, kanjonin itärinteellä on hiljattain avohakattu kuvio, josta pieni osa ulottuu rajauksen sisäpuolelle. Alueen pohjoisosassa puron rannalta on raivattu lehtipuustoa ja kaadettu yksittäisiä isompia lehtipuita; puunkorjuun tuloksena puron itärannalla, Ojaniityltä kaakkoon kulkee noin 400 metrin pituinen traktorin ajoura.

2.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.:

Paalijoki virtaa korkeiden ja jyrkänteisten kalliorinteiden rajaamassa murroslaaksossa. Puron molemmin puolin on 10–40 metriä leveä rantatasanne, jossa on vaihtelevasti kosteapohjaista pajukkoa, nuorta harmaa- ja hieskoivuvaltaista metsää, korpisoistumia ja kuivimmilla osilla kuusikkoa. Kallioisilla rinteillä vallitsevat varttuneet tuoreen kankaan kuusikot. Jyrkänteillä on tavanomaisten karujen varjoseinämien lisäksi pari seinämää, joilla on keskiravinteisuutta ilmentävää sammalvaltaista kalliokasvillisuutta. Matalimmat seinämät ovat yleisesti metsäkasvillisuuden peittämiä. Lakimetsät ovat kanjonin lounaispuolella osaksi vanhoja ja kookaspuustoisia havupuusekametsiä, koillispuolella on enemmän kuivan kankaan männikköä ja kalliometsää. Kanjonia koillispuolelta reunustavat lakimetsät ovat yleisesti säästyneet hakkuilta, kun taas takamaastossa Perämetsän alueella on ollut laajoja avo- ja siemenpuuhakkuita, joissa kalliomänniköt eivät ole säästyneet.

METSO-kriteerit täyttävät osat:

5a. Eteläosan metsä. Puron rantakosteikon ja kalliorinteen välissä kasvaa varttunutta, melko tasarakenteista lehtomaisen kankaan kuusikkoa, jossa on sekapuuna isoja haapoja. Rehevimmät kosteat osat ovat käenkaali-mesiangervotyyppin (OFiT) tyyppin -lehtoa. Isoimmat haavat ovat runkoläpimitaltaan yli 60 senttimetriä paksuja. Joukossa on pari ränsistyvää kolopuuta, mutta enimmäkseen haavat ovat vielä hyväkasvuisia. Osa-alueen pohjoispään kallionseinämän tyvellä on runsaan kymmenen aarin laajuudelta tuoretta käenkaali-oravanmarjatyyppin lehtoa. Kuvio erottuu lehtomaisen kankaan metsästä hyvin kehittyneen pensaskerroksen puolesta. Lehtoindikaattoreista paikalla kasvavat sinivuokko, lehtotesma ja ojakellukka. Rantakosteikolla on yleisesti mesiangervoa ja kevätlinnunsilmää. Joen toisella rannalla on melko edustava, noin puolen hehtaarin laajuinen ruohokorpi.

Osa-alueen pohjoispäässä on puolen hehtaarin laajuinen kalliomäen havupuusekametsä. Eirakenteisessa kuivahkon ja tuoreen kankaan metsässä on ylispuina isoja mäntyjä. Puustoon kuuluu yksi iso raita ja pari haapaa. Pientä lahopuuta on kohtalaisesti etenkin kunnanrajan avohakkuun reunalla.

5b. Itärinteen metsät. Alueen keskivaiheilla puron itäpuoliset metsät ovat enimmäkseen varttunutta lehtomaisen kankaan tasarakenteista kuusikkoa. Lakimetsät ovat vanhaa, kookaspuustosta männikköä. Valtapuustossa on yleisesti vanhoja kilpikaarnaisia mäntyjä. Aluskasvillisuus on kuivan ja kuivahkon kankaan kaltaista, paikoin on poronjäkälää kasvavia avokalliolaikkuja. Lakimetsissä on harvakseltaan mäntykeloja, rinnekuusikoissa lahopuun muodostuminen on vasta alkamassa.

5c. Ojaniityn kalliomäki. Mäen laella on erirakenteista, kuusivaltaista havupuusekametsää. Ylispuina on yleisesti isoja mäntyjä, haapaa ja koivua on yksittäin. Länsirinteen pienen seinämän alla on kolme yli kymmenen metrin pituista runkopuulehmusta ja yksi iso kolohaapa. Osa-alueen pohjoisosassa, vajaan hehtaarin laajuusella alueella, on melko runsaasti lahopuuta, lähinnä nuoria kuusimaapuita ja kuollutta pystypuustoa. Laen keski- ja eteläosassa lahopuustoa on vain vähän.

5d. Siltämäki. Metsätyyppi vaihtelee lehtomaisen kankaan (OMT) ja tuoreen kankaan (MT) välillä. Kallioisten mäkien laella on vähän myös kuivahkon kankaan (VT) kasvillisuutta ja alueen eteläosassa on 0,7 hehtaarin laajuinen vanha kalliometsä. Puuston luonnontilaisuus, tiheys sekä laji- ja kokorakenne vaihtelevat alueella. Pääosa alueesta on kuusivaltaista ja kuusi-lehtipuuvalltaista metsää. Alueen eteläosassa on mäntyvaltainen kallionlakimetsä, ja muualla ylärinteessä on havupuuvalltaisia osia. Nuorta haapaa kasvaa paikoitellen keskirinteen lehtipuustoissa osissa, melko isoja ja myös koloisia haapoja on alueen pohjoisosassa rinteen tyvellä. Alueen eteläpään kalliometsässä on kymmenkunta pystykeloja ja muutama maapuu. Osa-alueen pohjoisosassa on lahopuustoinen varttuneen kuusikon kuvio, jossa isoja maapuita on noin 35 runkoa hehtaarilla. Lisäksi metsässä on jonkun verran kuollutta pystypuustoa, joten maapuuston määrä on hiljalleen kasvamassa. Ylärinteeseen sijoittuva lahopuustoinen osa on noin puolentoista hehtaarin laajuinen, muualla lahopuustoa on vähän tai jonkun verran.

5e. Perämetsän turvekangas. Kallioisen alueen painanteessa on noin puolentoista hehtaarin laajuinen suo, joka on vanhojen ojitusten ja turvekuoppien kaivamisen tuloksena kuivunut korpiturvekankaaksi. Suon pohjoispäässä on pieni alue vähemmän kuivahtanutta aitokorpea. Puusto on runsasta ja tiheää, kuusivaltaista. Itseharvenemisen tuloksena on syntynyt jo melko runsaasti lahoppuuta, josta suurin osa on pienehköä kuusimaapuuta ja kuollutta pystypuustoa. Harvinaisuuksista yhden maapuun rungolta löydettiin rakkosammalta (*Nowellia curvifolia*).

2.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	kuivahko, tuore ja lehtomainen kangas	
Uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit	ruohokorvet	EN
	aitokorvet	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	tuoreet keskiravinteiset lehdot	VU
	kosteat keskiravinteiset lehdot	NT
	keski-ikäiset kuivahkot kankaat	NT
	keskiravinteiset varjoiset kalliojyrkänteet	NT
	karut varjoiset kalliojyrkänteet	NT
	keski-ikäiset kuusivaltaiset tuoreet kankaat	NT
	keski-ikäiset sekapuustoiset tuoreet kankaat	NT
	Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	Rotkolaakson varjoisuus ja viileähkö pienilmasto, tulvaisuus (normaalivuosina heikkoa), kuusivaltaisuus, lähteisyys

2.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi, mänty (kalliomäkien lakiosissa), haapaa kasvaa puron lounaispuolen metsissä yleisesti, koillispuolella vähemmän ja paikoittaisemmin. Joukossa on muutamia isoja kolopuita
Muut puulajit	hieskoivu, rauduskoivu, harmaaleppä, tervaleppä, raita, pihlaja, lehmus
Ikäarvio	Runsaasti 40–70 vuotta vanhoja kuusikoita ja kuusisekametsiä, kalliomänniköt yli 100-vuotiaita.
Puuston kerroksellisuus	Yleisesti varsin tasarakenteista, erirakenteisia metsiä parin kalliomäen päällä.
Erytisen vanhat yksittäiset puut	kalliomäntyjen joukossa paljon kilpikaarnamäntyjä, pari vanhaa raitaa, jokunen vanha haapa.
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	kolme yli 10 metristä lehmusta Ojaniityn kalliomäen seinämän tyvellä; pikkupuina vaahteraa
Lahoppuusto	Ojaniityn kalliomäen laella ja Peräniityn korpiturvekankaalla lahoppuuta on pienellä alalla (alle 1 hehtaari) melko runsaasti. Siltamäen alueella on puolentoista hehtaarin laajuinen varttuneen kuusikon kuvio, jossa isoja maapuita on noin 35 runkoa hehtaarilla. Kalliomänniköissä ja kalliopohjaisissa kuivissa lakimetsissä on vähän mäntykeloja. Enimmäkseen kuusesta syntynyttä suhteellisen pientä ja melko nuorta, tuoreiden tuulenskaatojen joukossa joitakin isoja kuusenrunkoja

Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: - Muut lajit: kiiltopaju, mustuvapaju, tuhkapaju, vadelma, punaherukka, taikinamarja – pensaskerros parissa lehtolaikussa hyvin kehittynyt
---------------------	---

2.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	kuusi, mustikka, metsäkastikka, käenkaali, vanamo, seinäsammal
Runsaat lajit	Kangasmetsissä on varpuvaltaista peruslajistoa, paikoitellen mäntykukkaa ja yövilkkää. Kallionseinämien runsaita lajeja ovat kallioimarre (<i>Polypodium vulgare</i>), kallio-omenasammal (<i>Bartramia pomiformis</i>), kyhmytorasammal (<i>Cynodontium strumiferum</i>), isokämmensammal (<i>Tritomaria quinquedentata</i>), hiirenhäntäsammal (<i>Isothecium myosuroides</i>), kalliopalmikosammal (<i>Hypnum cupressiforme</i>), kivilaakasammal (<i>Plagiothecium denticulatum</i>) ja kiviturkkisammal (<i>Paraleucobryum longifolium</i>); mesotrofisilla osilla myös tummauurnasammal (<i>Amphidium lapponicum</i>), kierrekivisammal (<i>Grimmia torquata</i>) ja siloriippusammal (<i>Neckera complanata</i>). Rantakosteikoilla: mesiangervo, nokkonen, viitakastikka, metsäkorte, suo-orvokki, oravanmarja, käenkaali, ranta-alpi, terttualpi, rentukka, hii-renporras, kevätlinnunsilmä
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	Kallionseinämällä: kalliopussisammal (<i>Marsupella emarginata</i> var. <i>emarginata</i>), ketjusammal (<i>Lejeunea cavifolia</i>), vuoririippusammal (<i>Neckera oligocarpa</i>); vanhojen luonnonmetsien indikaattorilajeja: ahonahkajakälä (<i>Peltigera leucophlebia</i>), karstanahkajakälä (<i>Peltigera praetextata</i>), karhunkääpä (<i>Phaeolus schweinitzii</i>), lakkakääpä (<i>Ganoderma lucidum</i>)
Uhanalaiset lajit	runkopunossammal (<i>Porella platyphylla</i>) RT kasvaa yhdellä mesotrofisella seinämällä Siltämäen eteläpuolella, rakkosammal (<i>Nowellia curvifolia</i>) NT/RT löytyi Perämetsän korpiturvekankaalta

2.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut (Riihimäen linnustoselvitys 2013-2014)	
metso (erityisesti)	Lintudirektiivin liite I
pyy (erityisesti)	VU, Lintudirektiivin liite I
teeri	LC
idänuunilintu	LC
harmaapäätikka	LC
palokärki	LC, Lintudirektiivin liite I
käpytikka	LC
varpushaukka	LC
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	

Selkärangattomat	
-	

2.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Metsien ja eri luontotyyppien edustavuus on vaihtelevaa, mutta pääosin hyvää tasoa. Kallionseinämät, lehtolaikut ja korpisoistumat lisäävät alueen metsäluonnon monimuotoisuutta.
Maisemallinen merkitys	Maisemallisesti merkittävä, laajahko yhtenäinen metsäalue, Riihimäen erämaaisimpia osia, kalliomäiltä aukeaa paikoin näkymiä vastarinteisiin
Luonnontila	Pienvetenä Paalijoen luonnontila on pysyvästi heikentynyt ruoppausten seurauksena, lisäksi vedenlaadussa on ongelmia. Samasta syystä rantakosteikot ovat kuivahtaneita. Kallioalueen pikkusoilla on ojituksia, mutta myös pari luonnontilaista ja edustavaa korpijuottia. Metsien luonnontilaisuus on kehittymässä hyvään suuntaan, koska viime vuosina ei ole ollut laajempia hakkuita.

2.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Alue soveltuu hyvin päiväretkien kohteeksi, joskin kulkuyhteydet ovat hieman hankalat ja maasto vaikeakulkuista korkeuserojen ja maaston rikkonaisuuden takia. Rantatasanteella on myös helpokulkuisia osia.

2.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Rajatut alueet (a-e) täyttävät METSO:n suojelukriteerit.

2.10. IHMISEN VAIKUTUS

Yleisesti ottaen melko vähäistä. Metsissä näkyy eri aikoina tehtyjen hoitotoimien jälkiä. Paalijoen hydrologia on muuttunut valuma-alueen ojitusten ja uoman perkauksen seurauksena; hajakuoritus on heikentänyt veden laatua. Puron rantavyöhykkeessä on uusia ja vanhoja ajouria.

2.11. MAHDOLLISET UHAT

Hakkuut, rakentaminen

2.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Metsä- ja suoluonnon arvojen säilyttäminen edellyttää alueen suojelua. Ei hoitotarvetta.

2.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Riihimäen luontokohteet 1991, Etelä-Hämeen pienvesi-inventointi 1994, Hämeen läänin kallioalueinventointi 1996, LUMOS-kohteiden inventoinnit 2004 ja 2011, Riihimäen linnustoselvitys 1992–1993 ja 2013–2014.

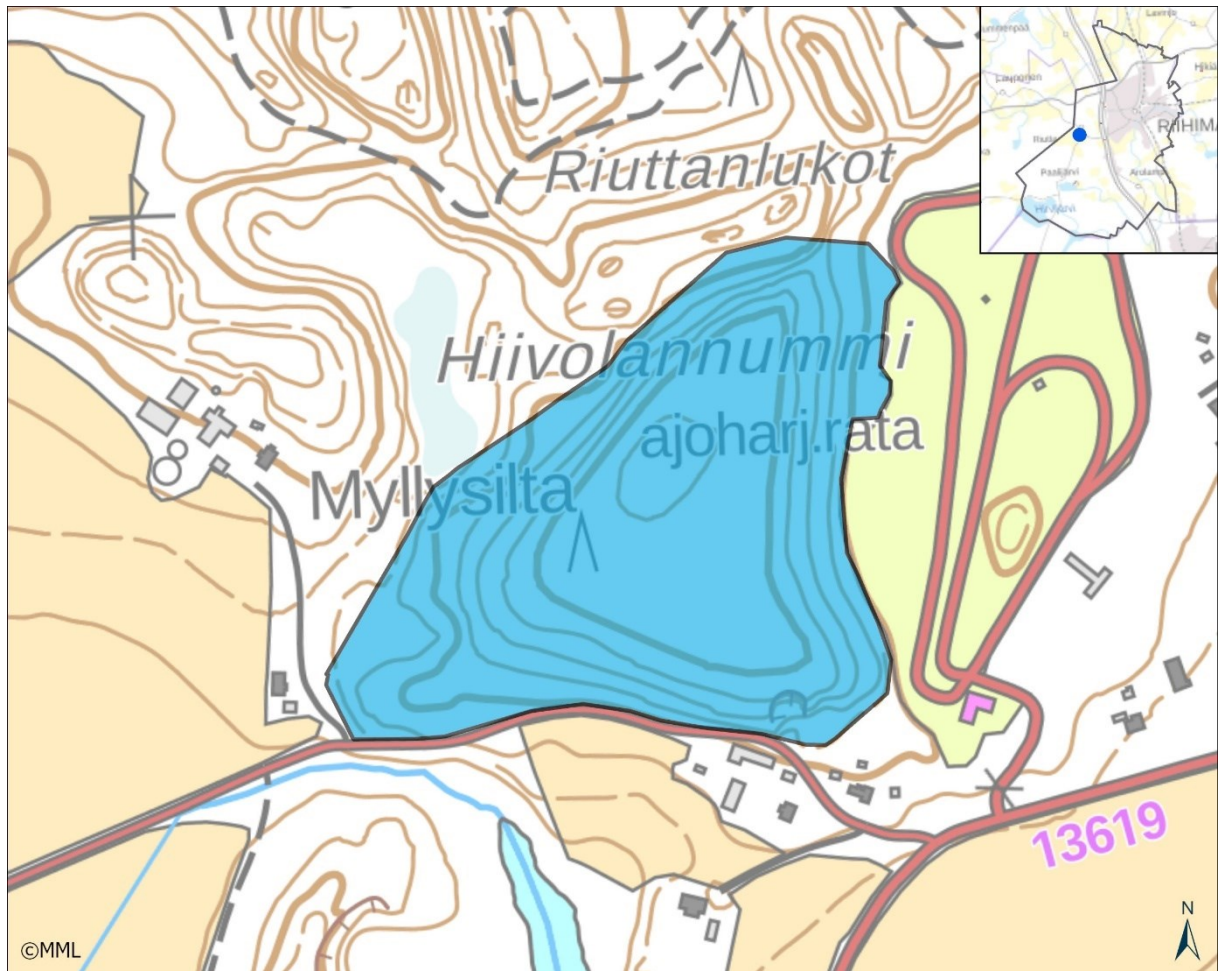
Kuva 5. Paalijoen rantatasanteella on vaihtelevaa, tulvaveden rehevöittämää kasvillisuutta.

3. HIIVOLANNUMMI

Kylä tai taajama: Hiivola

Maastokäynti: 7.5.2022 ja 21.6.2022

Kohteen pinta-ala: 8,7 hehtaaria

Kuva 6. Hiivolannummen alue.

3.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Laen pohjoisosassa on tehty avohakkuu muutama vuosi sitten, jättöpuina melko runsaasti isoja siemenpuumäntyjä. Riuttanlukot avohakattiin laajalti talvella 2022, aukko ulottuu alueen luoteisrinteessä keskirinteeseen ja paikoin ylärinteeseen asti. Muualla ei isoja muutoksia viimeisen kymmenen vuoden aikana. Rajaukseen on otettu mukaan itärinteen alaosat, jotka ovat osaksi niukka-puustoisia ja paahteisia. Kuiva metsä yhdistyy ajoharjoitteluradan kasvistollisesti monipuolisiin piennaralueisiin.

3.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Hiivolannummi on kolmionmuotoinen, jyrkkärinteinen harjumuodostuma, joka liittyy Riuttan harjajaksoon. Kohde on pääosin puolukkatyyppin kuivahkoa kangasmetsää, paikoin on kuivaa kanervatyyppiä ja alarinteillä tuoreempaa, mustikkatyyppin kangasmetsää. Lakialueen puusto on eteläosassa vanhaa ja kookaspuustoista männikköä. Sekapuina kasvaa koivuja, paikoin myös haapaa

ja kuusta. Kohteen pohjoiskärjessä on nuorta kuusta ja haapaa kasvavaa metsää sekä paikoin tiheää vesaikkoa. Etelärinteessä kasvaa järeitä mäntyjä, niiden alla alikasvoskuusia sekä pensas-kerroksessa runsaasti katajaa. Itärinne on raivattu luiskaksi ajoharjoitteluradalle päin ja siihen on istutettu männyntaimikko. Kaakkoiskulmassa on sorakuoppa ja lounaisnurkassa taimikko. Eteläosan tien varressa kasvaa raitaa ja metsäapilaa.

3.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	puolukkatyyppi (VT)
Uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyytit	-
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	paahteisuus, rinteiden suunta, puuston tiheys ja varjostus.

3.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	mänty
Muut puulajit	kuusi, rauduskoivu, haapa, raita
Ikäarvio	vanhimmat kuviot noin 90 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Valtapuusto vanhassa männikössä tasarakenteista, pientä kuusialikasvosta vaihtelevasti.
Erityisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	Hiivolantien varressa yksi iso haapa, luoteisrinteen yläosan kuusisekametsässä pari kolohaapaa.
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Luoteisrinteen kuusikossa ja kuusisekametsässä jonkin verran maa-puustoa. Männiköistä lahopuusto korjattu pois, vain pari keloja ja tuulenkaatoa.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: Muut lajit: kataja, kuusen ja lehtipuiden taimia

3.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	metsäkastikka, puolukka, vanamo, kiolo, kanerva, mustikka, seinäsammal, metsäkerrossammal, kangaskynsisammal
Runsas lajit	metsätähti, metsälauha, kevätpiippo, lillukka, kangasmaitikka; etelärinteessä myös kalliokiolo, sianpuolukka, isoaho-orvokki, sananjalka, mäki-lehtoluste ja mäkitervakko
Haitalliset vierasla-	-

jit ja puutarhakarkulaiset	
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	kissankäpäle (<i>Antennaria dioica</i>) NT – Hiivolantien pientareella, vanhan sorakuopan länsipuolella viiden metrin matkalla; saksanhanhikki (<i>Potentilla thuringiaca</i>) – Hiivolantien pientareella alueen lounaiskulmassa; keltotalvikki (<i>Pyrola media</i>) – niukkana itärinteen männyntaimikossa.
Uhanalaiset lajit	-

3.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

3.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Jäljellä oleva vanha männikkö on yli-ikäisenä huomattavan järeäpuustoinen ja etelärinne siten näyttävän näköinen maisemallisesti. Harjumetsänä kohde melko tyypillinen kuivahko kangas, edustavuutta alentaa pohjoispään hakkuun aiheuttamat kasvillisuusmuutokset, etenkin paikoittainen heinittyminen.
Maisemallinen merkitys	Maisemallisesti merkittävä, sillä harjuselänne on Hiivolan peltomaisemassa näkyvä elementti ja maiseman rajapinta. Laelta aukeaa pitkiä näkymäsuuntia
Luonnontila	Vaihtelee varttuneiden metsien hyvästä hiljattain käsiteltyjen osien välttävään.

3.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Helposti saavutettava kohde, sopii vielä osittain marjastukseen ja sienestykseen.

3.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Jäljellä oleva vanha männikkö ja itärinteen metsä on 3. luokan Metso kohde. Itärinteestä on mahdollista kehittää edustava niukkapuustoinen paahde-elinympäristö.

3.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

3.11. MAHDOLLISET UHAT

Maa-aineksen otto, lisähakkuut, rakentaminen.

3.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Metso-suojelu on vaihtoehto jäljellä olevan vanhan männikön avohakkuulle. Itärinne tulisi kunnostaa paahde-elinympäristöksi raivaamalla suuri osa taimikosta pois.

3.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT
LUMOS-inventointi 2004–05

Kuva 7. Hiivolannummen etelärinteeseen vanhaa männikköä.

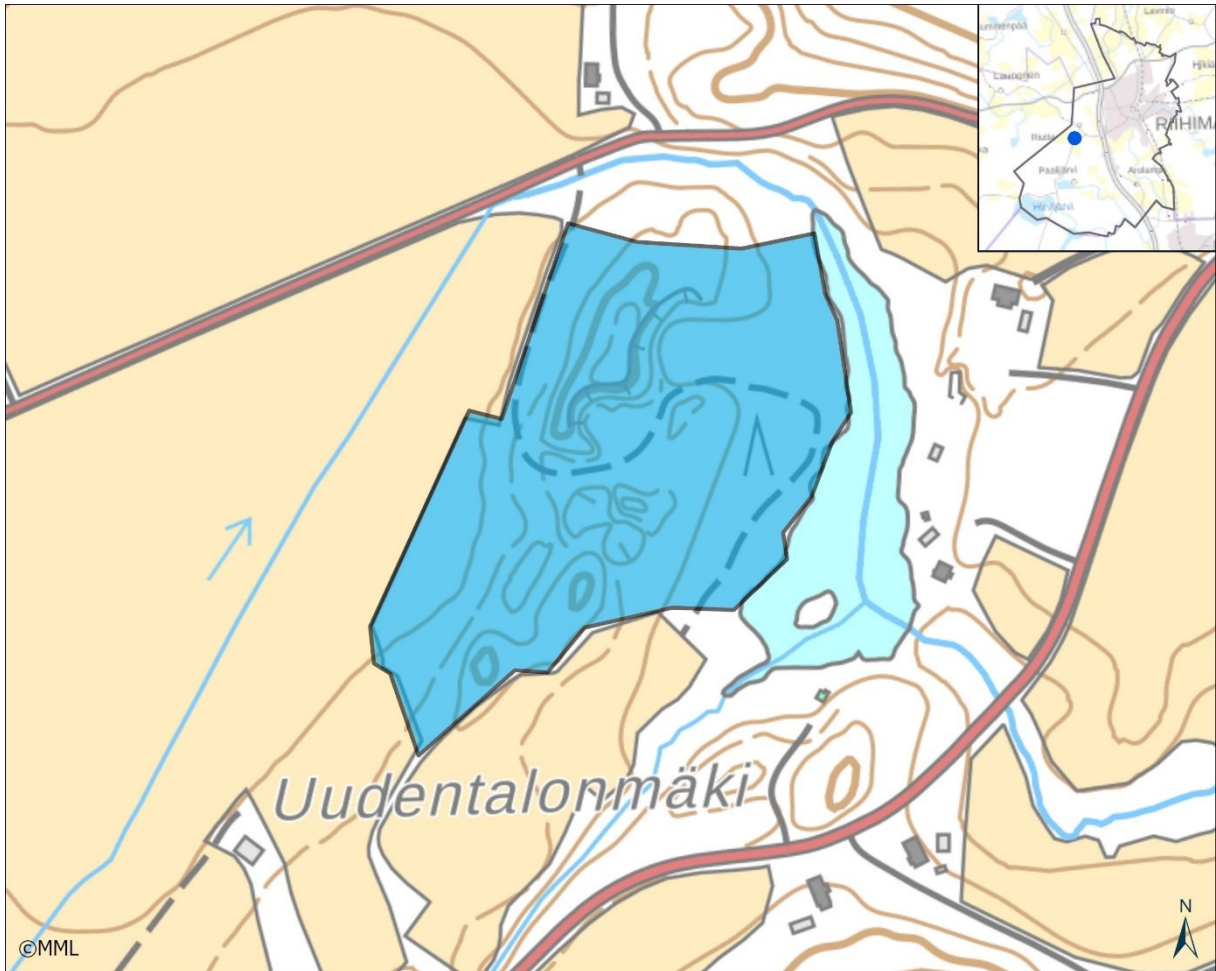
Kuva 8. Hiivolannummen itärinteeseen vanhaa sorakuopan reunaa, joka on aukkoisesti metsitty-nyt.

4. UUDENTALONMÄEN METSÄ

Kylä tai taajama: Hiivola

Maastokäynti: 22.5.2016

Kohteen pinta-ala: 5,9 hehtaaria

Kuva 9. Uudentalonmäen metsän LUMOS-alue.

4.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Alueella ei ole tapahtunut muutoksia edellisen inventoinnin jälkeen.

4.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.:

Epranojan patoaltaan länsirannalta kohoaa Uudentalonmäki, jolla kasvaa vanhaa kuusivaltaista metsää. Puusto on harvennusten jäljiltä enimmäkseen tasarakenteista. Alueen keskellä sijaitsevan sorakuopan länsipuolella on runsaasti lehtipuusekoitusta, muun muassa koivikkoa ja pellon reunuksessa tuomitiheikköä. Mäen lakiosassa valtapuustossa on myös isoja mäntyjä. Alueen eteläosassa on yksi haaparyhmä, muualla haapoja on vain yksittäin. Päämetsätyyppi on tuore käenkaali-oravanmarjatyyppin (OMaT) lehto. Aluskasvillisuudessa on jonkin verran niittykasveja merkinä aiemmasta laidunkäytöstä. Metsän kaakkoisreunalla on pieniä niitty- ja ketolaikkuja. Alue rajautuu pohjoispuolelta Epranojan alueeseen.

4.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	käenkaali-oravanmarjatyyppin (OMaT) tuore lehto, käenkaali-mustikkatyyppin (OMT) lehtomainen kangas	
Uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit	keskiravinteiset tuoreet lehdot	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	kuusen varjostus ja neulaskarike	

4.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	rauduskoivu, haapa, mänty, tuomi, pihlaja
Ikäarvio	70–80 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Enimmäkseen tasarakenteista, lehtipuustoisissa osissa latvus kerroksellinen
Eriyisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Lahopuun esiintyminen, kuolleet pystypuut, maapuut: Lahopuuta on vain vähän, paikoin ei ollenkaan. Lahopuun koko, laatu, runsaus ja lahoaste: Yksittäisiä eri-ikäisiä isoja maapuita, lisäksi paikoin pientä kuusenriukua.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: Pensaskerros on heikosti kehittynyt. Muut lajit: taikinamarja, tuomi

4.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	käenkaali, oravanmarja, lillukka, mustikka, valkovuokko; metsäliekosammal, seinäsammal
Runsaat lajit	metsässä: metsäkurjenpolvi, nuokkuhelmikkä, kielo, ahomatara, sini-vuokko, sudenmarjaa, metsäapila, kurjenkelloa, kirjopillike. Tekolammen ranta: rätvänä, niittyhumala, vehka, käenkukkaa, suoputki, pullosara. Metsän kaakkoisreunan niitty- ja ketolaikuilla: metsämansikka, huopakeltano, mäkitervakko, aho-orvokki, hopeahanhikki, nurmikohokki
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakulaiset	-

Harvinaiset lajit ja indikaattorit	-
Uhanalaiset lajit	-

4.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
sirittäjä	LC
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
metsäkauris	LC
Selkärangattomat	
-	

4.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	lehtona kohtalainen
Maisemallinen merkitys	Maisemallisesti metsä on jossain määrin merkittävä, koska mäki muodostaa maiseman rajapinnan sekä patolammen rantaan että Myllysillan peltoalueella. Järeä kuusikko, jota reunojen tuomikasvustot värittävät, ja alueen eteläkärjen yksittäinen kataja lisäävät alueen näyttävyttä.
Luonnontila	Harvennusten jäljiltä puusto laajalti tasarakenteista.

4.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Ei erityistä merkitystä, koska alueen luontoarvot melko vaatimattomat.

4.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Täyttää lehtona ja tärkeään pienvesialueeseen rajautuvana METSO-kriteerit.

4.10. IHMISEN VAIKUTUS

Aiempi laidunkäyttö, sorakupan aiheuttama reunavaikutus, harvennushakkuut.

4.11. MAHDOLLISET UHAT

kuusikon päätehakkuu.

4.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei hoitotarvetta.

4.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-kohteiden inventointi 2011

Kuva 10. Uudentalonmäen metsä on suurimmaksi osaksi tasarakenteista kuusikkoa.

5. ISOSUO

Kylä tai taajama: Paalijoki

Maastokäynti: 16.7.2016

Kohteen pinta-ala: 2,5 hehtaaria

Kuva 11. Isosuon LUMOS-alue.

5.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Isosuo sisältyy Paalijoen alueen rajaukseen Riihimäen arvokkaiden luontotyyppien kartoituksessa (1991). Suolla ei ole tapahtunut pitkään aikaan mitään muutoksia.

5.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.:

Isosuo on kallioisella metsäalueella sijaitseva rämevaltainen ja runsaspuustoinen suo. Pääsuotyypit ovat isovarpuräme ja tupasvillaräme. Suon länsilaidalla on hyvin kehittynyt, enimmillään 30 metriä leveä korpireunus. Tervaleppää kasvaa sen verran runsaasti, että osa korvesta on luokiteltavissa tervaleppäkorveksi. Suon eteläpäässä ja pohjoispään lahdessa on lisäksi nevakorpea. Suon suppealla valuma-alueella on kallioisen maaston nuorta puolukkatyyppin männikköä ja taimikkoa. Isosuon koillispuolinen maa-aineksen ottoalueen reuna on lähimmillään vajaan viidenkymmenen metrin päässä suon koillisreunasta.

5.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	isovarpuräme, tupasvillaräme	
Uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit	ruohokorvet	EN
	aitokorvet	VU
	sarakorvet	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	tupasvillarämeet	NT
	isovarpurämeet	NT
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	korpisuus, rämeisyys, luhtaisuus	

5.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	mänty
Muut puulajit	hieskoivu, tervaleppä, harmaaleppä, kuusi
Ikäarvio	rämemännikkö osin yli satavuotias
Puuston kerroksellisuus	reunakorvet erirakenteisia, rämeillä puustossa pientä kokovaihtelua
Erytisen vanhat yksittäiset puut	rämeellä korkeita ylispuumäntyjä
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Lahopuun esiintyminen, kuolleet pystypuut, maapuut: rämeillä harvakseltaan pystykeloja ja kuolevia rämemäntyjä, maapuuta niukasti; korvissa lahopuuta jonkin verran parissa laikussa. Lahopuun koko, laatu, runsaus ja lahoaste: vaihtelee
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: - Muut lajit: tuhkapaju

5.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	suopursu, tupasvilla, juolukka
Runsaat lajit	suomuurain, isokarpalo, suokukka, etelänvariksenmarja, mustikka, puolukka, tähtisara, pullosara, terttualpi, kanerva, viitakastikka
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakulaiset	kantohohtosammal (Herzogiella seligeri) – suon eteläosan reunakorvessa
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	-
Uhanalaiset lajit	-

5.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
huuhkaja	EN, Lintudirektiivin liite I
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
hirvien ja peurojen polkuja ja jätöksiä	
Selkärangattomat	
-	

5.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Paikallisesti arvokas suo; luonnontilaiset korvet lisäävät suoluonnon monimuotoisuutta.
Maisemallinen merkitys	Ei erityistä merkitystä. Suon sisäinen maisema luonnontilainen, näkymäalueet kuitenkin suppeita.
Luonnontila	Suolla ei näy merkkejä vanhoista ojista, mutta todennäköisesti ojia on joskus ollut, koska rämeet ovat niin runsaspuustoisia. Alun perin suolla on ehkä ollut enemmän niukkapuustoista nevarämettä ja ehkä avosuotakin. Puuston luonnontila on hyvää tasoa; korvissa lahopuun muodostuminen on alkamassa.

5.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Soiden vähäisyyden takia Isosuo on potentiaalinen opetuskohde. Alue on kuitenkin vaikeasti saavutettavissa.

5.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Sopii METSO-kohteeksi.

5.10. IHMISEN VAIKUTUS

Metsänhoitotoimia ei ole tehty itse suolla pitkään aikaan. Reunametsät on uudistettu laajoilla avohakkuilla pääsääntöisesti ilman suojavyöhykettä.

5.11. MAHDOLLISET UHAT

hakkuut, kunnostusojitukset

5.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei hoitotarvetta.

5.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Riihimäen arvokkaiden luontokohteiden kartoitus 1991

Kuva 12. Isosuon keskiosat ovat tupasvillarämettä ja isovarpurämettä.

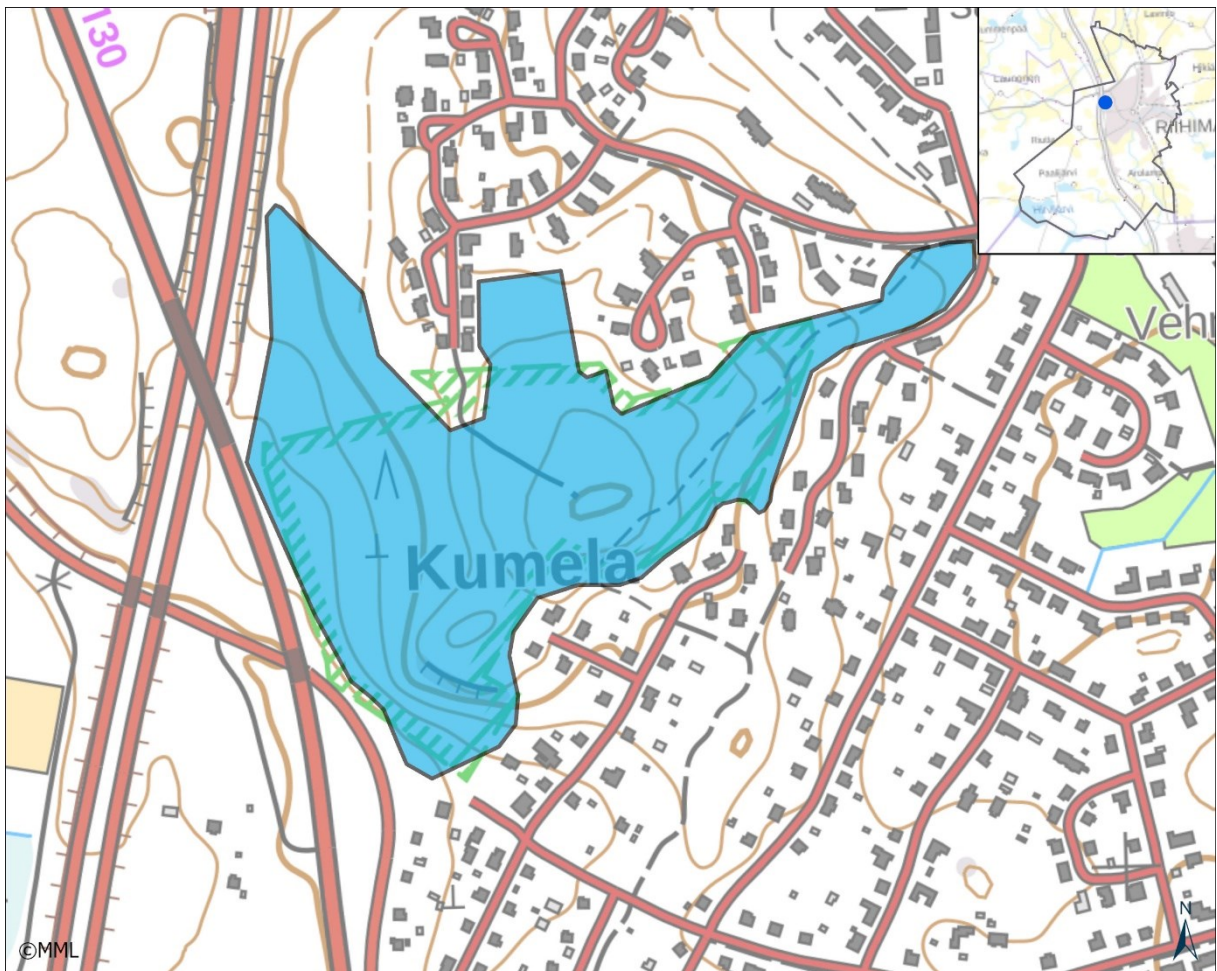
6. POIKAINAHONMÄKI

Kylä tai taajama: Kumela

Maastokäynti: 20.4.2017 ja 21.6.2017

Kohteen pinta-ala: 12,4 hehtaaria

Kohde sisältää Poikainahonmäen luonnonsuojelualan. LUMOS-alueen ja luonnonsuojelualan rajaukset eivät ole yhteneväiset.

Kuva 13. Poikainahonmäki.

6.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Länsi- ja etelärinteiden vankkupuustoinen metsä on saanut varttua yli-ikäiseksi; kuitenkin syntynyt maapuusto on korjattu pois ja yksittäisiä isoja puita on kaadettu. Alueen eteläosassa vuonna 2004 kasvaneet riukumaiset ja pensasmaiset lehmukset ovat hävinneet. Itärinteiden metsä on harvennettu valoisaksi ja tasarakenteiseksi.

6.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.:

Poikainahonmäki (Lemmenmäki) on kalliopohjainen, korkea mäki moottoritien ja Kumelan asutusalueen välissä. Länsirinteessä on laajahko kuvio vanhaa kuusikkoa ja kuusi-mänty sekametsää.

Valtapuuston isoimmat kuuset ovat runkoläpimitaltaan 80 senttimetriä paksuja. Itärinteen alueella on tasarakenteiseksi harvennettua, varttunutta kuusikkoa ja kuusi-koivu metsää. Poikainahonmäen länsirinteen pohjoisosassa ja rinteen alaosassa, tien reunaan rajautuen on rehevähköjä nuoria lehtipuuvaltaisia metsäkuvioita. Metsätyyppi vaihtelee Poikainahonmäen alueella tuoreen ja lehtomaisen kankaan välillä. Mäen pohjoisemmalla laella ja länsirinteen kivikkoisissa osissa on puolukkatyypin metsäkasvillisuutta.

6.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	mustikkatyyppi (MT) - lannoituksen takia itärinteen kasvillisuus näyttää käenkaali-mustikkatyyppin (OMT) kaltaiselta, mutta luontaisesti tuore kangas vallitsee alueella. Lehtomaista kangasta on rajauksen luoteisosan lehtipuus- toisilla kuvioilla.	
Uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit	keski-ikäiset kuusivaltaiset tuoreet kankaat	NT
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	kivikkoisuus, kulutus, rehevöityminen (kuivalaskeuma ja metsälannoitus), puuston harvennukset	

6.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi, mänty
Muut puulajit	rauduskoivu, haapa, pihlaja, mänty
Ikäarvio	länsirinne noin 90 vuotta, itäosa 40 - 50 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Valtapuusto on enimmäkseen tasarakenteista koko alueella, länsirinteessä pientä lehtipuuta ja kuusta alikasvoksessa vaihtelevan tiheästi.
Erityisen vanhat yksittäiset puut	maston viereisen laen kalliomännyt ovat kilpikaarnaisia, on paljon yli sata-vuotiaita yksilöitä.
Muut yksittäiset erikoiset puut	yksittäisiä kolopuita
Jalot lehtipuut	Alueen luoteisosassa, länsirinteen laella on kolme metsälehmusta ja itärinteessä neljä isoa pensasmaista lehmusta. Tammen taimia ja metsävaahteroita on alueella yksittäin pensaskerroksessa.
Lahopuusto	Lahopuun esiintyminen, kuolleet pystypuut, maapuut: Mäen länsiosassa on yksittäisiä tuoreita tuulenkaatokuusia ja kuolleita pystypuita. Puuston ikään, kokoon ja tiheyteen nähden lahopuuta on hämmästyttävän vähän. Mäen itäosasta lahopuusto puuttuu. Lahopuun koko, laatu, runsaus ja lahoaste: Lahopuurungot isoja ja nuoria, ei lahopuukiertoa.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: pihlaja

	Muut lajit: vadelmaa paikoin, lehtipuiden taimia (haapa, koivu, lehmus, metsävaahtera, tammi) ja kuusta yleisesti, niukkana isotuomipihlaja; viljelykarkulaisena salava (<i>Salix fragilis</i>)
--	---

6.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	mustikka, puolukka, metsäkastikka, seinäsammal, metsäkerrossammal
Runsaat lajit	vanamo, oravanmarja, käenkaali, metsämitikka, valkovuokko, kultapiisku, metsätähti, kevätpiippo, sananjalka; lehtomaisissa laikuissa kevätlinnuherne, sinivuokko
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	haavanarinakääpä (<i>Phellinus populicola</i>) – yhdessä kolohaavassa useita erikäisiä itiöemiä; kellotalvikki (<i>Pyrola media</i>) NT – alueen luoteisosassa yksi ruusuke, oranssikeltano (<i>Pilosella aurantiaca</i>) – Hyttimestarinkadun penkalla kolme ruusuketta (mahdollisesti puutarhakarkulainen), lehtonokkasammal (<i>Eurhynchium angustirete</i>) – niukkana länsirinteessä; puutarhakarkulaisena: jättitatar (<i>Fallopia sachalinensis</i>)
Uhanalaiset lajit	-

6.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
palokärki (osa reviiriä)	LC, Lintudirektiivin liite I
käpytikka	LC
hömötiainen	VU
kuusitiainen	LC
rautiainen	LC
fasaani	-
hippiäinen	LC
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
liito-orava (1 pesäpuu)	VU, Luontodirektiivin liite IV
Selkärangattomat	
-	

6.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Hyvä. Poikainahonmäki on harvoja vankkapuustoisia metsiä Riihimäen taajama-alueella.
Maisemallisen merkitys	Mäen korkeuden ja vankan puuston ansiosta kohde on maisemallisesti merkittävä ja näkyvä kohde etenkin moottoritiltä katsottuna.
Luonnontila	Puuston luonnontila on hyvää tasoa, luonnontilaa heikentää lähinnä lahopuuston poisto.

6.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTENA

Polkuverkoston ja helppojen liikkumismahdollisuuksien ansiosta alue on tärkeä lähiluontokohde, päivisin alueella on ulkoilijoita jokseenkin jatkuvasti. Metsä sopii hyvin myös opetuskohteeksi.

6.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Vanha metsä ja osa nuorista rehevistä lehtipuumetsiköistä soveltuu, itäosa ei.

6.10. IHMISEN VAIKUTUS

Moottoritien läheisyyden takia metsä on meluisa. Rungas liikkuminen on synnyttänyt alueelle sopivan polkuverkoston.

6.11. MAHDOLLISET UHAT

Arvoja heikentävä hoito, kuten tähänastinen lahopuiden poisto.

6.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei kiireellistä hoitotarvetta. Poikainahonmäen vanhan metsän tulee antaa jatkossakin kasvaa rauhassa ja lahopuukierron alkaminen tulee sallia. Liikkumisen helpottamiseksi aluspuustossa tulee tehdä varovaisia harvennuksia, joissa poistetaan kuusia ja väljennetään tiheimpiä lehtipuutaimikoita. Itäosan metsään sopii jatkuvan kasvatuksen hoito. Aluspuuston kehittyminen ylitieheäksi estetään harvennuksilla, joissa poistetaan kaikki kuuset ja suositaan haapaa. Puustoisien yhteyden säilyminen moottoritien vartta pitkin pohjoiseen tulee säilyttää.

6.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Kaupungin metsien metsätaloussuunnitelma 2003, LUMOS-kohteiden inventointi 2004–05 ja 2010

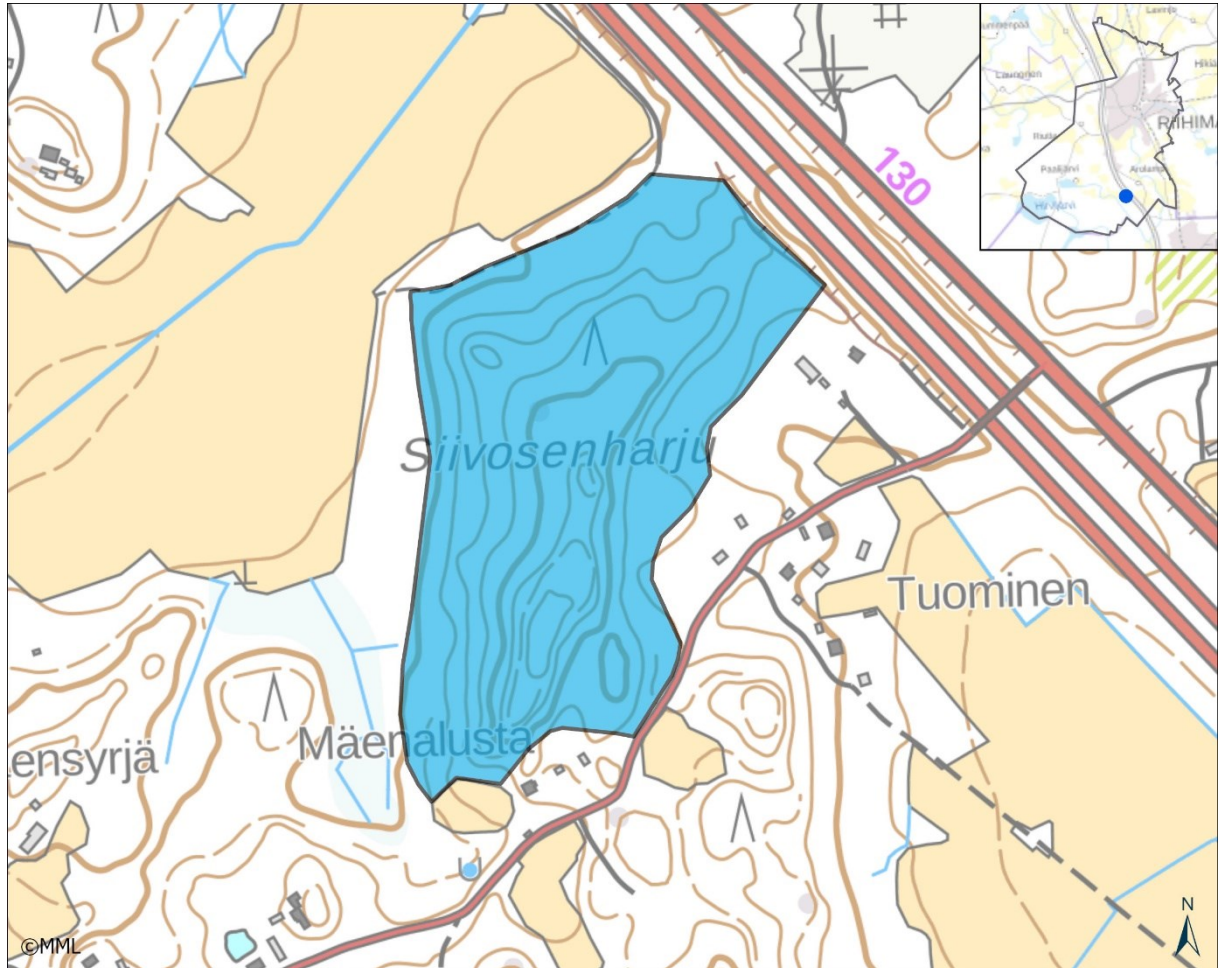
Kuva 14. Poikainahonmäki on Riihimäen kaupunkialueen laajimpia yhtenäisiä metsäkokonaisuuksia. Polkuverkoston ja helppojen liikkumismahdollisuuksien ansiosta alue on asukkailla tärkeä lähiluontokohde. Mäen länsirinteessä on laajalti vanhaa kuusivaltaista metsää.

7. SIIVONSENHARJU

Kylä tai taajama: Arolampi

Maastokäynti: 7.5.2022

Kohteen pinta-ala: 12,4 hehtaaria

Kuva 15. Siivosenharjun alue.

7.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Alueen pohjoisosassa laaja avohakkuu.

7.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Geologia:

Siivosenharjun reunamoreaniselänne sijaitsee I ja II Salpausselän välissä. Se on syntynyt kalliomäen distaalisivulle. Tästä osoituksena ovat kalliopaljastumat selänteen luoteispuolella. Selänteen distaalirinne on erityisen jyrkkä, sen sijaan proksimaalirinne on loivempi. Reunamoreaniselänne vaihtuu koilliseen päin siirryttäessä lajittuneen aineksen reunamuodostumaksi, joka oli todettavissa Helsinki-Tampere-moottoritietä tehtäessä. Muodostuma kuuluu Hyvinkään - Mäntsälän reunamoreanikenttään. Selänne on syntynyt

mannerjäätikön reunassa syvimmillään noin 35 metriä syvään veteen olettaen ylimmän rannan tason olevan noin 150 metrin tasossa nykyisen merenpinnan yläpuolella. Muodostuman lakiosa on syntynyt noin 20 metriä syvään veteen. Muodostuman pintalohkareisuus on keskimäärin 1–5 lohkareta aarilla. Alueella on tehty koekaivanto (GTK, JPP/88/88). Sen mukaan selänteen aines on soramoreenia, jonka kivisyys on 21 %. (Mäkinen ym. 2007).

Biologia:

Siivosenharjun yleisin metsätyyppi on tuore kangas, mutta itärinteessä on useampia lehtokasvillisuuslaikkuja, joissa kasvaa muun muassa käenkaalia, sormisaraa, nuokkuhelmikkää, sinivuokkoa, kevätlinnunhernettä, metsäkurjenpolvea, ahomataraa, taikinamarjaa ja lehtokuusamaa. Pääselänteen huipun jyrkässä ylärinteessä on kuivan lehdon piirteitä. Lisäksi muodostuman pohjoisrajalla on pieni alue lehtomaista kangasta. Alueen kasvillisuus on lehtolaikkuja lukuun ottamatta varsin tavanomaista. Voimakas heinittyminen heikentää lehtomaisten osien kasvillisuuden edustavuutta.

Alueella on erilaisia kasvatusmetsäkuvioita avohakkuista varttuneisiin metsiin. Pääselänteen laella ja sivuselänteen ympäristössä on laaja kuvio nuorta koivuvaltaista lehtipuusekametsää ja länsirinteessä varttuneen männikön kuvio. Länsirinteessä on laajahko kuvio varttunutta kuusikkoa. Muodostuman pohjoisosassa on laaja avohakkuualue, joka ulottuu itärinteen tyveltä länsirinteeseen tyvelle. Alueen koillispuolella on 1,1 hehtaarin laajuinen kuvio ikääntyvää tuoreen kankaan kuusisekametsää, jossa luonnonmetsäpiirteiden kehittyminen on päässyt hyvään alkuun. Puustossa on kuusten lisäksi isoja mäntyjä ja koivuja. Itärinteen tyvellä on yleisesti melko isoja haapoja, joista osassa on tikankoloja. Lahopuustoa on runsaasti koko kuvion alueella.

7.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	mustikkatyyppi (MT)
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyytit	-
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	Hakkuukierto, aukkojen reunavaikutus, puulaji, puuston tiheys ja varjostus.

7.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi, mänty, koivu
Muut puulajit	haapa, pihlaja, tuomi
Ikäarvio	vaihtelee: varttunut kuusikko 50–60 vuotta, muut kuviot nuorempia; koillispään luonnonmetsä 70–80 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Puusto yleisesti tasarakenteista.
Erityisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	Avohakkuulla säästöpuina pari isoa raitaa, länsirinteen kuusikossa myös yksi isohko raita; länsirinteen kuusikossa yksi huomattavan iso harmaaleppöpökkelö.
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Koillispään luonnonmetsäkuviolla runsaasti lahopuuta 1,1 hehtaarin alueella, pieniä ja keskikokoisia kuusimaapuita on eri lahoasteina, lisäksi on jonkin verran koivua ja ränsistyneitä harmaaleppiä.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: vadelma Muut lajit: lehtipuiden taimia

7.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	käenkaali, mustikka, puolukka, metsäkastikka, seinäsammal, metsäkerrossammal
Runsaat lajit	sananjalka, metsälauha, kangasmaitikka, metsätähti, kevätpiippo, ahomansikka, valkovuokko, lillukka
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	-
Uhanalaiset lajit	-

7.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
liito-orava (Pteromys volans) VU – heti alueen eteläpuolella Mäenalustan talon kulmilla 2004.	
Selkärangattomat	
-	

7.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Siivosenharju on valtakunnallisesti arvokas moreenimuodostuma (Mäkinen ym. 2007).
Maisemallinen merkitys	Selänne on lähinnä lounaispäästään ympäristöstään hahmottuva ja havainto-ajankohtana sieltä avautuu kohtuulliset maisemat. Muualla sekä ympäristöstä hahmottuminen sekä alueelta avautuvat maisemat eivät ole erityisiä. Sisäinen maisema on melko yksitoikkoinen ja pienkohteita on vähän.
Luonnontila	heikentynyt hakkuiden takia

7.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Vähäinen: länsirinteen kuusikko sopii marjastukseen ja sienestykseen; koillispään luonnonmetsäkuvio on potentiaalinen lähiluontokohde.

7.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Koillispään luonnonmetsälaikku täyttää 3. luokan Metso-kohteen kriteerit, koska alue on runsaslahopuustoinen.

7.10. IHMISEN VAIKUTUS**7.11. MAHDOLLISET UHAT**

maa-aineksen otto

7.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS**7.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT**

Valtakunnallisesti arvokkaat moreenimuodostumat (Mäkinen ym. 2007)

Kuva 16. Siivosenharjun pääselänten alueella on laaja kuvio nuorta kasvatusmetsää.

Kuva 17. Siivosenharjun koillispäässä on 1,1 hehtaarin laajuinen kuvio runsaslahopuustoista kuusisekametsää.

8. TEHTAANKADUN METSÄ

Kylä tai taajama: Keskusta

Maastokäynti: 7.5.2021 ja 9.6.2021

Kohteen pinta-ala: 1,66 hehtaaria

Kuva 18. Tehtaankadun metsän alue.

8.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Teollisuusaluetta on laajennettu alueen keski- ja eteläosiin, joten rajausta on pienennetty alle puoleen alkuperäisestä. Paikalla ollut kangasräme ja korpipainanne ovat jääneet teollisuusalueen laajennusten alle. Jäljellä oleva metsä on säilynyt ennallaan, mutta valtapuustoa on harvennettu 10–15 vuotta sitten. Pohjoisrajaa on siirretty parikymmentä metriä pohjoiseen päin. Alueen nimi on muutettu Tehtaankadun metsäksi (vanha nimi: Metsästysmuseon eteläpuolinen alue).

8.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.:

Tehtaankadun teollisuusalueen ja Metsästysmuseon väliin jäävä vajaan hehtaarin laajuinen metsä on kasvanut entiselle savipohjaiselle pellolle. Päämetsätyyppi on lehtomainen kangas, mutta alueen pohjoisosan painanteessa on muutama aari kosteaa hiirenporras-käenkaali (AthOT) -tyypin lehtoa ja tämän ympärillä tuoreen ja kostean lehdon välimuotoa.

Valtapuusto on varttunutta, koivu- ja kuusivaltaista. Puustossa on kuusi isoa raitaa, muutama melko iso haapa ja aluspuustossa harmaaleppää, pihlajaa ja tuomea. Alueen eteläosassa valtapuusto on havupuuvallasta, sillä koivun osuus latvuksessa vähenee ja männyn osuus kasvaa. Pensaskerros on myös lehto-osalla melko heikosti kehittynyt koostuen lähinnä vain pienistä lehtipuuden taimista. Kostean lehdon painanteessa kasvavat hiirenporras, kylänokkonen, metsäalvejuuri, rönsyleinikki ja ojakellukka. Lehtomaisen kankaan aluskasvillisuus on osaksi heinittynyt.

8.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvilisuuksityypit	käenkaali-mustikkatyyppi (OMT)	
Uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit	kosteat keskiravinteiset lehdot (noin kuusi aaria, lisäksi kostean ja tuoreen lehdon välimuotoa)	NT
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokat		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	teiden ja pihan reunavaikutus, reunaoja	

8.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi, koivu
Muut puulajit	mänty, tuomi, harmaaleppä, pihlajaa
Ikäarvio	pohjoisosa 50 - 60 vuotta, eteläosa 60 - 70 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Valtapuusto melko tasakokoista, aluspuusto kerroksellinen, vaihtelevan runsas
Erytisen vanhat yksittäiset puut	kuusi isoa raitaa
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Jonkin verran, yksi iso kuusipötkkelö ja muutama maapuu, lisäksi tykkylumen vaurioittamia pieniä lehtipuuden runkoja.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: harmaaleppä, pihlaja Muut lajit: punaherukka, vadelma, koivu

8.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	käenkaali, valkovuokko, lillukka, mustikka, metsäkastikka, metsäliekosammal, seinäsammal
Runsaat lajit	metsäimarre, metsäkurjenpolvi, kevätpiippo, nurmilauha, metsäalvejuuri, puolukka, ojakellukka, hiirenporras, etelännokkonen, korpiimarre, metsäkorte, rönsyleinikki, ojakellukka, metsäkerrossammal, koukkusuikerossammal, isokastesammal, lehtohaivensammal

Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	lehtonokkasammal (<i>Eurhynchium angustirete</i>)
Uhanalaiset lajit	-

8.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

8.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Vankkapuustoisena taajamametsänä kohde on pientä pinta-alaansa merkittävämpi rehevöpohjainen metsäkohde. Erityisarvona on lehtipuuston runsaus ja monipuolisuus, haavat sekä etenkin isot raidat.
Maisemallinen merkitys	Metsä muodostaa tärkeän metsävyöhykkeen museoiden pihojen ja teollisuusalueen väliin. Tehtaankadun varrelta kohde erottuu vehreänä ja runsaspuustoisena keitaana.
Luonnontila	Puusto luonnontilaistumassa viimeisimmästä harvennuksesta. Alueeseen kohdistuva kulutus on vähäistä, joten aluskasvillisuudessa ei juuri näy kulumista.

8.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Vähäinen merkitys pienen pinta-alan ja melun takia. Lähistöllä on useita luonnon monimuotoisuudelle tärkeitä taajamametsiköitä ja tien toisella puolella Kämpälämäen alue. Tehtaankadun metsä on osa tätä arvokasta kokonaisuutta.

8.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

8.10. IHMISEN VAIKUTUS

Puuston hoito, melu.

8.11. MAHDOLLISET UHAT

Päätihakkuu

8.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Metsään sopii parhaiten hallittu hoitamattomuus. Kuusetumista tulee seurata alueen pohjoispuoliskossa ja tarvittaessa pienet kuuset raivataan pois.

8.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-kohteiden inventointi 2004, Tehtaankatu 5-21 luontoselvitys 2021

Kuva 19. Tehtaankadun metsän lehtomaista osaa alueen keskellä.

9. JUPPALAN PUISTO

Kylä tai taajama: Suojala

Maastokäynti: 3.5.2017, 27.5.2017 ja 7.8.2017

Kohteen pinta-ala: 0,4 hehtaaria

Kuva 20. Juppalan puisto.

9.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Kuvion eteläosassa on harvennettu pienpuustoa.

9.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.:

Raviradan länsipuolella on vajaan hehtaarin laajuinen tien, pihojen ja ojan rajaama haapametikkö reheväpohjaisella, tasaisella savimaalla. Valtapuuston on melko nuorta, mutta jo yli 20 metriä korkeaa. Kuvion itälaidalla on muutama koivu ja etelälaidalla pientä lehtipuustoa, lähinnä haapaa ja hieskoivua. Pensaskerroksessa on jonkin verran pajuja ja haavan taimia. Aluskasvillisuus on korkeaa, vahvasti heinävaltaista ja yksipuolista. Kasvustoja muodostavat maitohorsma, nurmi-lauha, mesiangervo, koiranputki ja pelto-ohdake.

Haavan runkojen päällyskasvillisuus on muutamilla puilla runsasta. Peittävimpinä kasvavat haavankeltajäkälä (*Xanthoria parietina*), pikkukeltajäkälä (*X. polycarpa*), raidanisokarve (*Parmelia sulcata*), valkolaakajäkälä (*Physcia aipolia*), kujasammal (*Pylaisia polyantha*), tikanhiippasammal (*Orthotrichum speciosum*) ja haapahiippasammal (*O. obtusifolium*). Erikoisuutena yhdellä haavan rungolla kasvaa neljä eri hiippasammallajia, edellä mainittujen lajien lisäksi myös aarnihiippasammal (*Orthotrichum gymnostomum*) sekä toinen lajiparista puistohiippasammal (*O. pallens*) tai pikkuhiippasammal (*O. pumilum*).

9.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	Metsätyyppi vastannee lähinnä käenkaali-oravanmarjatyyppiä (OMaT) ja osaksi käenkaali-mesiangervotyyppiä (OFIT), mutta kasvillisuuden kehitys on puuston väljyyden ja reunavaikutuksen takia vielä kaukana latvukseltaan sulkeutuneelle metsälle tyypillisestä ruohovaltaisesta vaiheesta.
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	-
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	lehtikarike, reunavaikutus

9.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	haapa
Muut puulajit	rauduskoivu, hieskoivu, raita, hopeapaju
Ikäarvio	40 vuotta
Puuston kerroksellisuus	valtapuusto tasarakenteista, pienpuustoa ja pensaita vähän
Eriyisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	kolme hopeapajua istutettuna, isoin 40 senttimetriä paksu
Jalot lehtipuut	metsävaahtera levinnyt pensaskerrokseen
Lahopuusto	-
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: Muut lajit: kiiltopaju, haapa, tuomi, metsävaahtera, isotuomipihlaja, punaherukka; puutarhakarkulaisina pihlaja-angervo (<i>Sorbaria sorbifolia</i>), tuhkapensas (<i>Cotoneaster sp.</i>), orapihlaja (<i>Crataegus sp.</i>) ja jokin jasmike (<i>Philadelphus sp.</i>)

9.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	maitohorsma, metsälauha, nurmilauha, pujo, mesiangervo, koiranputki, vuohenputki.
Runsaat lajit	pelto-ohdake, metsämansikka, karhunputki, paimenmatara, niittynätkelmä, syyläjuuri, virmajuuri, valkokarhunköynnös
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	puistohiippasammal (<i>Orthotrichum pallens</i>) tai pikkuhiippasammal (<i>O. pumilum</i>) RT – jompikumpi kasvaa niukkana yhdellä haavalla; karvahorsma (<i>Epilobium hirsutum</i>) – alueen pohjoisreunan ojassa; puutarhakarkulaisina töyhtöangervo (<i>Aruncus dioicus</i>) ja röyhytatar (<i>Aconogonon sp.</i>)
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	aarnihiippasammal (<i>Orthotrichum gymnostomum</i>) VU – ainakin yhdellä haavan rungolla.
Uhanalaiset lajit	runkopunossammal (<i>Porella platyphylla</i>) RT kasvaa yhdellä mesotrofisella seinämällä Siltämäen eteläpuolella, rakkosammal (<i>Nowellia curvifolia</i>) NT/RT löytyi Perämetsän korpiturvekankaalta

9.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
metsäviklo (metsikössä on pieni kostea painanne, josta 3.5.17 nousi lentoon metsäviklo ja jokin tunnistamatta jäänyt kurppamainen lintu.)	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

9.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Kohtalainen - ei erityistä edustavuutta metsänä tai lehtona, toistaiseksi erityisarvot liittyvät haapojen epifyyttikasvillisuuteen.
Maisemallinen merkitys	Kookas puusto näkyy raviradan länsipuolisella avoimella näkymäalueella melko kauas.
Luonnontila	Luonnontilaa on viimeksi muokannut harvennushakkuu ja pitemmällä aikavälillä rakentaminen ojituksineen.

9.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Alue on huomionarvoinen ensisijaisesti haapavaltaisuuden ja epifyyttikasvillisuuden perusteella. Alueella ei juurikaan liikuta korkean ja tiheen aluskasvillisuuden takia.

9.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

9.10. IHMISEN VAIKUTUS

Viime vuosina vähäistä, puutarhajätteen kippaus tuonut vieraslajeja

alueelle

9.11. MAHDOLLISET UHAT

Myrskytuho

9.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Metsikkö kasvatetaan vankkupuustoiseksi haavikoksi. Valtapuustoa ei harvenneta, mutta rakenteen annetaan monipuolistua sallimalla aluspuuston runsastuminen ja kasvu. Aluspuusto pidetään kuitenkin sen verran avoimena, että liikkuminen alueella on helppoa. Harvennuksissa suositetaan metsävaahteraa, tuomea, haapoja ja raitoja. Mahdollinen kuusettuminen estetään, samoin vieraslajien runsastuminen. Aluskasvillisuus olisi hyvä niittää kahdesti kesässä, jolloin alueen luonne kehittyisi hakamaan suuntaan.

9.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Kaupungin metsien metsätaloussuunnitelma 2003, LUMOS-kohteiden inventointi 2004

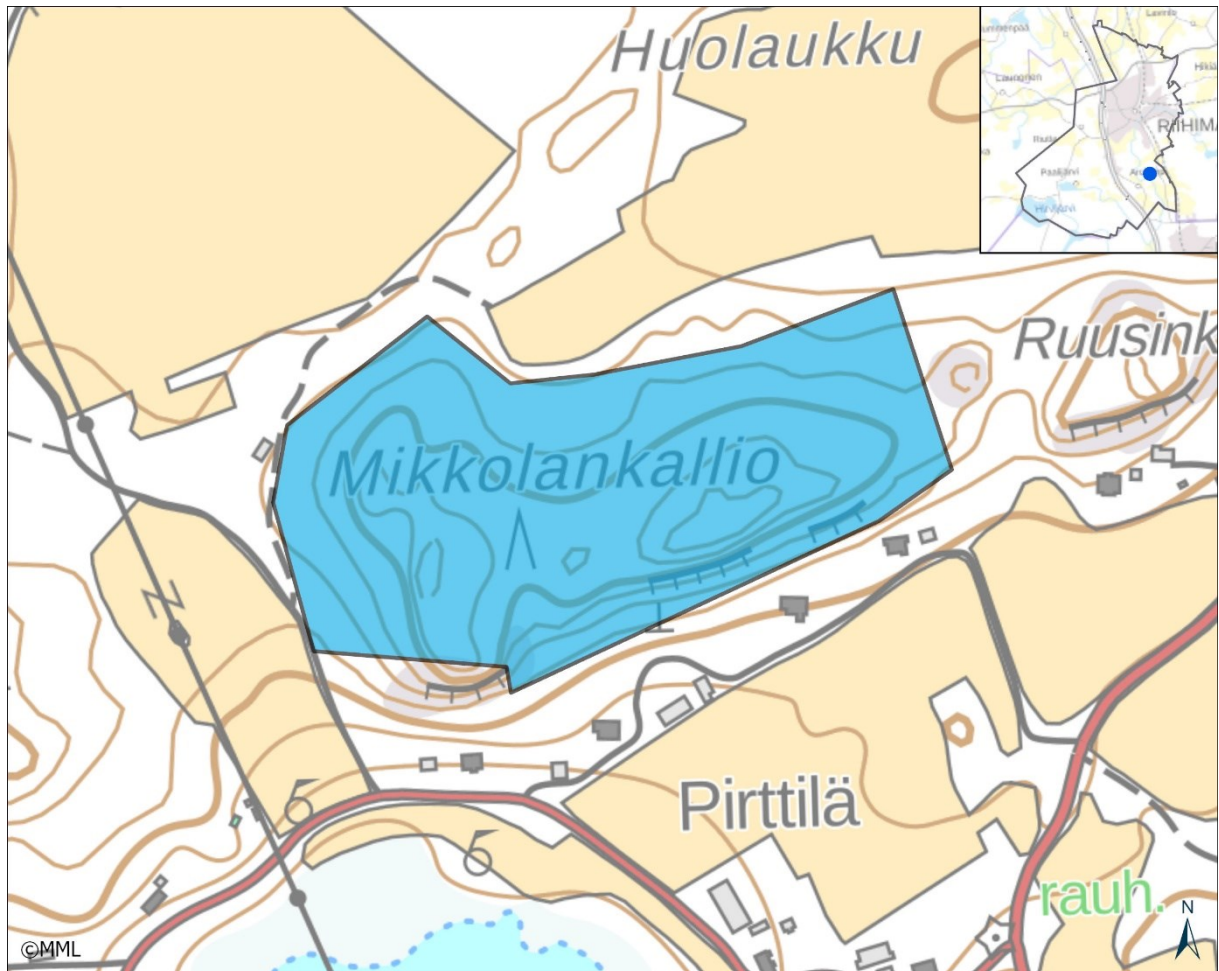
Kuva 21. Juppalan puiston aluskasvillisuus on korkeaa ruohostoa ja heinikkoa. Muutamien puiden rungoilla on monipuolinen ja runsas päällyskasvillisuus. Yhdellä haavan rungolla kasvaa neljä eri hiippasammallajia: tikanhiippasammal (*Orthotrichum speciosum*), haapahiippasammal (*O. obtusifolium*) ja uhanalainen aarnihiippasammal (*O. gymnostomum*). Neljäs laji on jompikumpi lajiparista puisto- ja pikkuhiippasammal (*O. pallens*/ *O. pumilum*).

10. MIKKOLANKALLIO

Kylä tai taajama: Arolampi

Maastokäynti: 3.6.2021

Kohteen pinta-ala: 8,7 hehtaaria

Kuva 22. Mikkolankallion alue.

10.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Rajauksesta on poistettu alueen lounaiskulman piha, muuten rajaus on ennallaan. Etelärinteessä on hiljattain tehty hakkuuaukko.

10.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Mikkolankallio on itä-länsisuuntainen kallio, joka kohoaa 131,2 metrin korkeuteen näkyen hyvin viereiselle Arolammille. Alueen kallioperä on emäksistä gabroa. Etelärinteellä on kolme matalaa ja jyrkkää kallioseinämaa, joista keskimmäisen alla on melko edustava kallionaluslehto. Alueen metsät ovat nuoria ja tasaikäiseksi harvennettuja. Itäosassa on nuorta-varttunutta lehtomaisen kankaan kuusikkoa ja lakiosissa nuorta männikköä. Kasvatusmetsien aluskasvillisuudessa on tuoreen lehdon piirteinä yleisesti lehtotesmaa, sinivuokkoa, valkovuokkoa ja kivikkoalvejuurta.

Mikkolankallion etelärinteen yläosassa on neljän metrin korkuinen lehtokallion seinämä ja tämän alla pähkinäpensasta kasvavaa kallionaluslehtoa. Rinteen puusto on tasarakenteista varttunutta

kuusikko. Lakimetsä on nuorta, rehevöpohjaista männikköä. Kallionaluslehdossa on parikymmentä vaihtelevan kokoista pähkinäpensasta ja jyrkänteen päällä kaksi isoa pähkinäpensasta. Rinneosan pensaskerroksessa on lisäksi pihlajan taimia ja yksittäin taikinamarjaa. Aluskasvillisuus on niukkaa kuusen neulaskarikkeen ja varjostuksen takia. Kallionseinämällä on lehtokallioille tyyppillistä

32

keskiravinteisuutta ilmentävää lajistoa.

10.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	käenkaali-mustikkatyyppi (OMT), käenkaali-oravanmarjatyypin (OMaT)	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	tuoreet keskiravinteiset lehdot (kallionaluslehto)	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	kuusen neulaskarikerke; peltojen, avohakkuun ja pihojen reunavaikutus	

10.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi, mänty
Muut puulajit	pihlaja, haapa
Ikäarvio	itäosan metsä 40 - 50 vuotta, lakimetsä noin 30 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Puusto tasarakenteista.
Erityisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	taimina tammi ja metsävaahtera
Lahopuusto	Pientä ja keskikokoista maapuustoa kalliorinteessä jonkin verran, muualla vähän.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: pähkinäpensas Muut lajit: vadelma, lehtipuiden taimet, taikinamarja ja lakimetsässä

	lehtokuusama.
--	---------------

10.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	mustikka, lillukka, metsäkastikka, sinivuokko, valkovuokko, puolukka, seinäsammal, metsäliekosammal
Runsaat lajit	ahomatara, nuokkuhelmikkä, sormisara, jänönsalaatti; seinämällä kis-sankello, kalliohaurasloikko, paakku-uurnasammal (<i>Amphidium mougeotii</i>), hiirenhäntäsammal (<i>Isothecium myosuroides</i>), nuorasammal (<i>Pterigynandrum filiforme</i>), haapasuomusammal (<i>Radula companata</i>)
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	terttuselja (<i>Sambucus racemosa</i>), punalehtiruusu (<i>Rosa glauca</i>) – kallionaluslehdossa niukkana.
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	pähkinäpensas (<i>Corylus avellana</i>), haisukurjenpolvi (<i>Geranium robertianum</i>), lehto-orvokki (<i>Viola mirabilis</i>)
Uhanalaiset lajit	-

10.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Kasvit ja sienet	
-	
Selkärangattomat	
-	

10.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Kallioalueinventoinnissa alue on arvioitu valtakunnallisesti arvokkaaksi ensisijaisesti geologisten arvojen perusteella. Biologiset arvot ovat vaatimattomat liittyen lähinnä lehtokasvillisuuteen ja pähkinäpensaaseen esiintymään.
Maisemallinen merkitys	Laelta aukeaa näkymä Arolammen suuntaan. Mäki on tärkeä maiseman rajapinta.
Luonnontila	Puustorakenne on kaukana luonnontilasta. Kallionaluslehdossa kasvatettava puulaji (kuusi) ole kohteeseen (kuiva lehtorinne) luontaisesti sopiva, koska kuusella on kasvupaikkaa kosteuttava vaikutus. Mänty-lehtipuusekametsänä rinteessä olisi kuivan lehdon kasvillisuutta.

10.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Vähäinen merkitystä lähiluontokohteena, alueella liikkuminen vähäistä.

10.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu, koska alueella vain talousmetsäkuvioita. Etelärinteen kallionaluslehto täyttää kuitenkin lehtolaikkuna metsälain 10 § erityisen tärkeän elinympäristön suojelukriteerit.

10.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

10.11. MAHDOLLISET UHAT

Myrskytuho. Pähkinäpensaaseen hävitys.

10.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Vaihtoehtona avohakkuuseen tähtäävälle puuston hoidolle on jatkuvapeitteinen kasvatus, jolla voitaisiin huomioida alueen erityispiirteet (lehtomaisuus) ja virkistyskäyttö paremmin.

10.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Hämeen läänin kallioalueinventointi 1996, LUMOS-kohteiden inventointi 2011

Kuva 23. Mikkolankallion kallionaluslehto on kuusivaltainen, pähkinäpensaita kasvaa

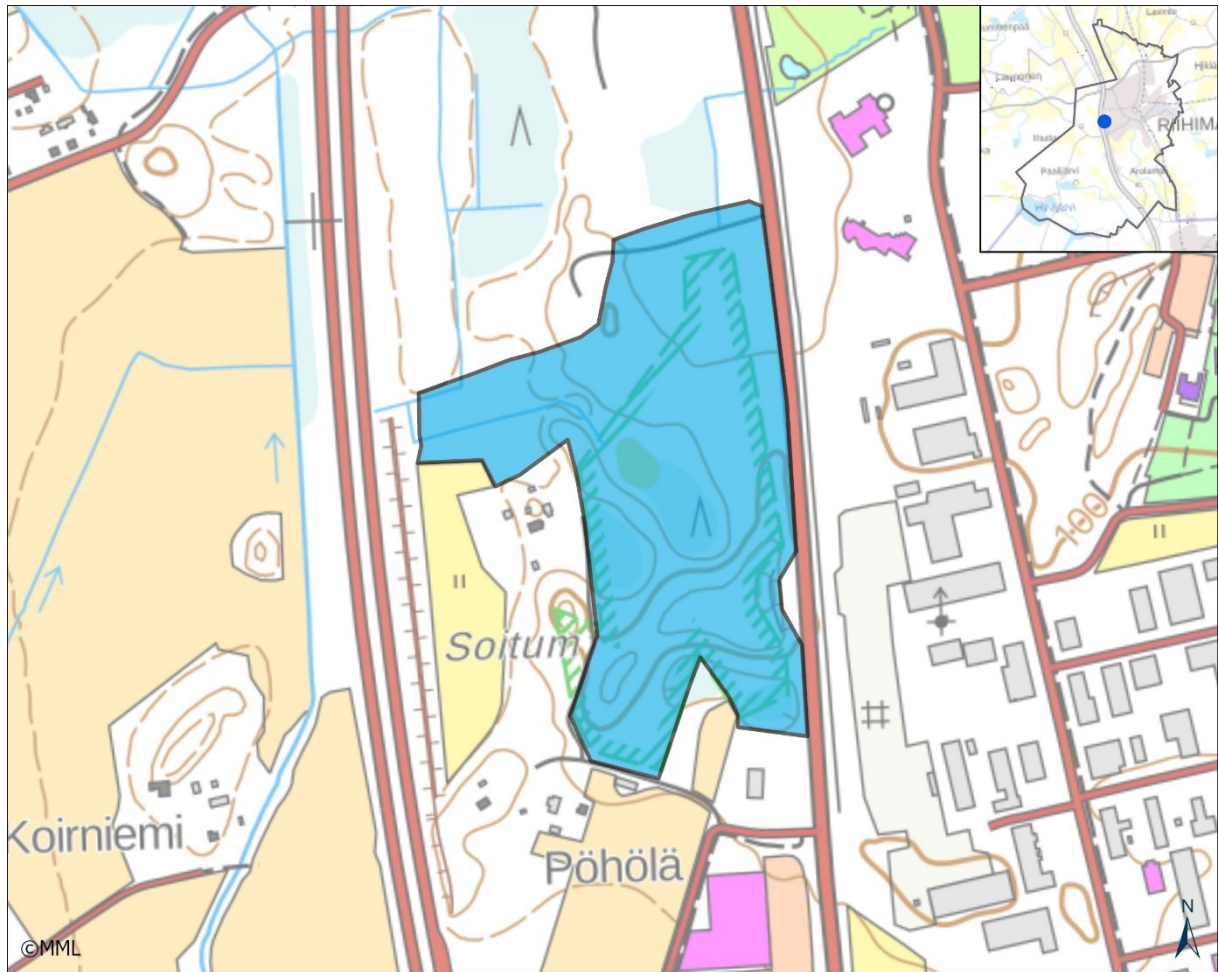
11. KÄPÄLÄMÄKI

Kylä tai taajama: Keskusta

Maastokäynti: 2.5. ja 6.9.2016

Kohteen pinta-ala: 7 hehtaaria

Kohde sisältää Käpälämäen luonnonsuojelunalueen. LUMOS-alueen ja luonnonsuojelunalueen rajaukset eivät ole yhteneväiset.

Kuva 24. Käpälämäki.

11.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Alueen itäosaan on rakennettu varikkoalue; entinen metsä on nyt asfalttikenttää. Tämä osa on poistettu rajauksesta. Vanhan Helsingintien länsipuolella ei ole tapahtunut mainittavia muutoksia. Metsittyneiden peltojen puustosukcessio on edennyt jo sen verran pitkälle, että lahoppuston muodostuminen on päässyt osassa aluetta alkuun. Luonnonmetsäarvoja on kehittynyt myös alueen eteläosan kangasmetsiin.

11.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Käpälämäen monipuolinen metsäalue sijaitsee moottoritien ja vanhan Helsingintien välissä. Alueen eteläosa on kumpuilevaa kangasmetsämaastoa, jossa on tuoreen kankaan kuusi- ja mäntyvaltaisia kuvioita. Mäkien kuivimmat lakiosat ovat puolukkatyyppin metsää. Notkojen pohjalla on

pieniä soistumia, joiden hydrologia on muuttunut vanhoissa ojituksissa ja turpeennostossa. Alueen keskiosassa sijaitseva suo on syntynyt lammen umpeenkasvun tuloksena. Alueen pohjoisosan metsät ovat kasvaneet entisille pelloille ja niityille. Puusto vaihtelee puhtaista tasarakenteisista kasvatusköivikoista harmaaleppää, kuusta ja haapaa kasvaviin sekametsiin.

Alueen pohjoispäässä on vajaan hehtaarin laajuinen isoja haapoja kasvava kuvio. Metsittyminen on enimmäkseen edennyt nuoren metsän vaiheeseen; kookaspuustoisien haavikon lisäksi alueen keskiosassa on varttuneempaa erirakenteista sekametsää. Muutostilassa oleva kasvillisuus on kehittymässä lehtomaista kangasta ja osaksi myös tuoretta lehtoa vastaavaksi. Osa metsistä on kosteapohjaisia, kun vanhat pelto-ojat ovat umpeutuneet.

Alueen länsireunalla on pieni sorakuoppa ja vanha talon paikka puutarhoineen. Pihapuustossa on kolme vanhaa vaahteraa. Pihan kulmauksessa on pieni ketolaikku. Alueen pohjoispäässä on runsaan aarin laajuinen lammikko.

11.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	käenkaali-oravanmarja (OMT) tyyppi, mustikkatyyppi (MT)	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyytit Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	rimpinevat	EN
	tuoreet keskiravinteiset lehdot	VU
	varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	VU
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	Metsäkasvillisuus on osassa aluetta kulunutta maastomoottoripyöräilyn takia. Osa entisistä pelloista on muuttunut kosteammiksi ojen tukkeuduttua.	

11.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi, mänty, hieskoivu, rauduskoivu, haapa
Muut puulajit	tuomi, harmaaleppä, raita
Ikäarvio	Metsittyneet pellot ovat enimmäkseen noin 30-vuotiaita, kangasmetsistä suurin osa 60-80 vuotta.
Puuston kerroksellisuus	Alueella on sekä tasarakenteisia että erirakenteisia metsiä
E erityisen vanhat yksittäiset puut	alueella on pari vanhaa raitaa, haavikossa yksi kolohaapa
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	kolme isoa ja vanhaa vaahteraa entisellä pihalla, tammen taimia alueen pohjoisosassa, pieniä metsävaahteroita vähän alueen eteläosassa
Lahopuusto	Kuusivaltaisissa kangasmetsissä on parhaimmillaan 10-20 isoa kuusimaapuuta hehtaarilla, lisäksi on kuolleita ja kuolevia pystykuusia ja pari koivupötkelöä. Metsittyneillä pelloilla on harventamattomia osia, joissa on itseharvenemisen tuloksena syntynyt kohtalaisesti tai melko

	runsaasti pientä lahoa lehtipuustoa. Kangasmetsien tuulenkaatokuuset enimmäkseen melko tuoreita, mutta joitakin pitkälle lahonneita runkoja löytyy myös. Lehtipuustoissa osissa lahoppuusto on enimmäkseen suhteellisen pientä ja melko nuorta.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: vadelma Muut lajit: pihlaja, kiiltopaju, virpapaju, raita

11.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	mustikka, puolukka, metsäkastikka, metsämansikka, valkovuokko, metsäalvejuuri, oravanmarja, käenkaali
Runsaat lajit	rönsyleinikki, karhunputki, mesiangervo, nokkonen, metsämansikka, sormisara, vuohenputki, nurmilauha, koiranputki, voikukka
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	rusokääpä (<i>Pycnoporellus fulgens</i>) yhdellä kuusimaapuulla keskiosan suon reunalla; ruostekääpä (<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>) NT Kämpälämaen pohjoisrinteessä runsaana yhdellä kuusimaapuulla; kalvashiipasammal (<i>Orthotrichum pallens</i>) alueen koilliskulmassa yhden haavan rungolla.
Uhanalaiset lajit	-

11.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
töyhtötiainen	VU
pyrstötiainen	LC
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
ruskosammakko	LC
vesilisko	LC
Selkärangattomat	
-	

11.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Hyvä etenkin monipuolisuuden ansiosta; luonnonmetsäarvot ovat kehittymässä sekä havupuuvaltaisissa kangasmetsissä että nuorissa lehtipuumetsissä.
Maisemallinen merkitys	Ei erityistä maisemallista merkitystä, vaikka mäki on laajan alueen korkein kohta.
Luonnontila	Yleisesti ottaen hyvä ja paranemaan päin, kulumisen haitat melko paikoittaisia.

11.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Helposti saavutettavana potentiaalinen kohde.

11.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

METSO-alueeksi, vaikka osa metsistä on nuoria ja tasarakenteisia.

11.10. IHMISEN VAIKUTUS

Vanhat ojitukset ja turpeennosto, aiempi laidunkäyttö ja niittytalous, kaasuputki, rakentaminen. Viime vuosina alueella on tehty vain vähän harvennushakkuita.

11.11. MAHDOLLISET UHAT

Vanhojen ja varttuneiden metsien hakkuut; maapuiden korjuu, lehtipuuryteikköjen siistiminen.

11.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Arvojen säilyttäminen edellyttää alueen suojelua. Ei hoitotarvetta. Jos alueesta perustetaan METSO-kohde, kuusettumista voisi hidastaa sekametsissä.

11.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-kohteiden inventointi 2004.

Kuva 25. Osa Kämpälämäen metsistä on entisille pelloille ja niityille kasvaneita; lahoppuuta on paikoin melko runsaasti.

12. PENNINMÄKI

Kylä tai taajama: Arolampi

Kohteen pinta-ala: 8,7 hehtaaria

Kohde on inventoitu luonnonsuojeluohjelmaa laadittaessa vuonna 2021.

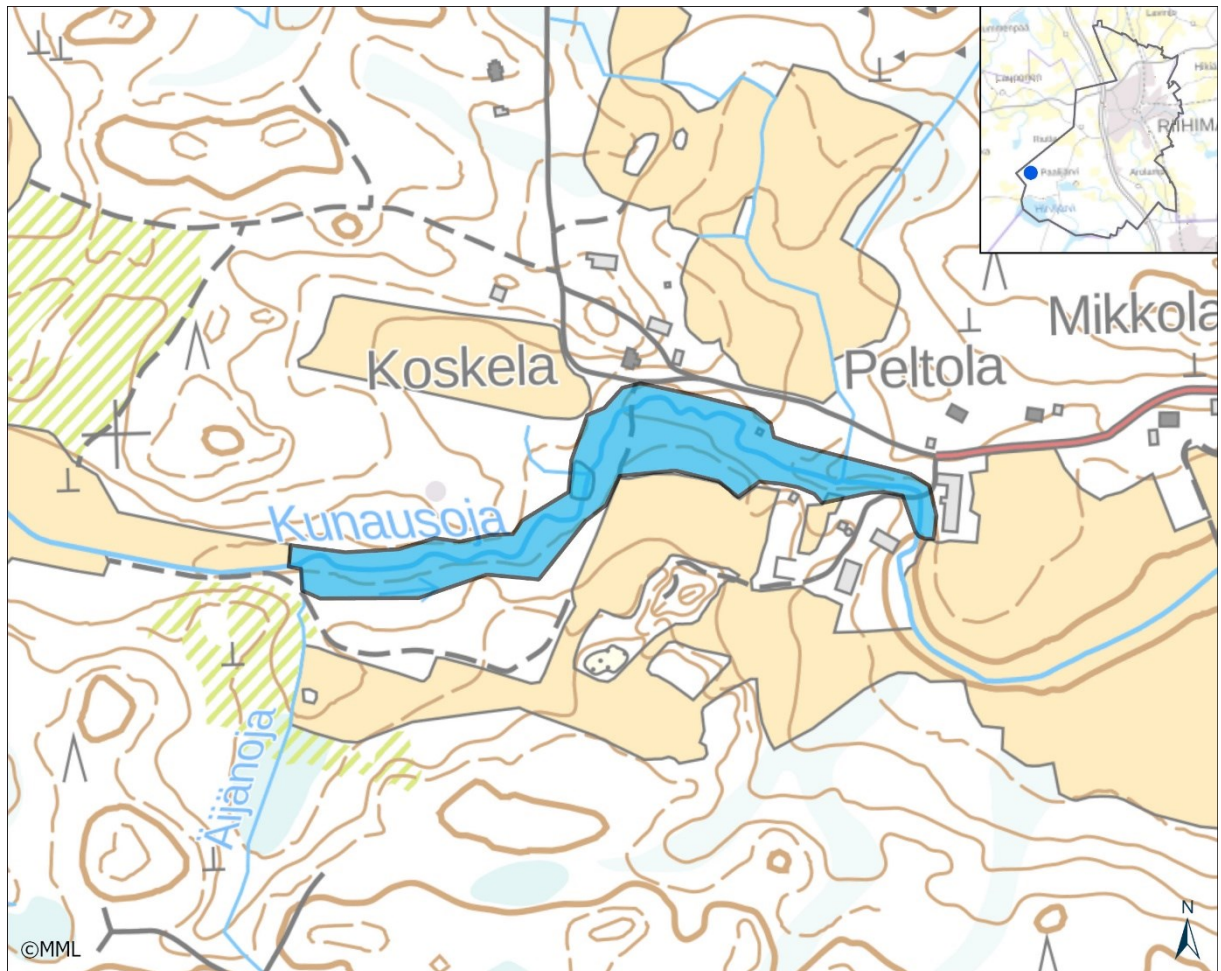
Kuva 26. Penninmäki.

13. KUNAUISOJA

Kylä tai taajama: Hiivola

Maastokäynti: 21.5.2022

Kohteen pinta-ala: 3,3 hehtaaria

Kuva 27. Kunausojan alue.

13.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Paalijärven valuma-alueen luonnonhoitohankkeessa (2014–16) Kunausojan koskia kunnostettiin ja uomaan tehtiin syksyllä 2014 kaksi uutta laskeutusallasta, joista toinen sijaitsee LUMOS-alueella. Altaan tarkoitus on hidastaa veden virtaamaa ja laskeuttaa Kunaussuon ojitusalueilta liikelle lähtenyt maa-ainesta (savi, hieta, hiesu), orgaanista ainesta ja niihin sitoutuneita ravinteita.

13.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Kunausoja on runsaan kahden ja puolen kilometrin pituinen Paalijoen vesistöalueen latvapuro, joka laskee Vähäjärveen. Suurin osa purosta virtaa perattuna uomana Vähäjärven länsipuolisten metsien ja peltojen halki. LUMOS-alueeseen kuuluu osaksi perkaamaton ja kunnostettu, 400 metriä pitkä Koskelan-Peltolan osuus, johon sisältyy kolme lyhyttä koskiosuutta.

Kunausoja kerää vetensä ojitetulta Kunaussuolta ja laajalta enimmäkseen kuivatusojitetulta metsäalueelta. Valuma-alueen runsaat ojitukset ovat heikentäneet Kunausojan veden laatua ja muuttaneet virtausolosuhteet ääreviksi. Kunausojan koskiosuus on kuitenkin katsottu potentiaalisesti taimenen lisääntymisalueeksi, ja koskeen on istutettu meritaimenen poikasia osana Paalijärven latvavesien kunnostustoimia.

Kunausojan rannoilla on varttuneita rehevöpohjaisia kuusikoita. Alueen itäosassa, pääkosken alueella kasvaa yleisesti isoja haapoja sekä puron rantametsissä että Peltolan hakamaakumpareilla. Rantametsät ovat tuoretta lehtoa osuuden keski- ja alaosassa, lehtomaista kangasta ylempänä. Peltolan kohdalla osa rantametsästä on laitumena. Puron rannoilla on paikoitellen nuorta lehtipuustoa, kuten harmaaleppäryhmiä ja raitoja.

13.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	käenkaali-oravanmarja (OMaT) -tyypin lehto; lehtomaisen kankaan (OMT) metsä	
Uhanalaiset ja silmäpidettävät luontotyypit	havumetsälaitumet (noin 0,4 hehtaaria)	CR
	tuoreet keskiravinteiset lehdot (noin 60 % rantametsistä)	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	havumetsävyöhykkeen latvapurot (kunnostetut koskiosuudet, noin 150 metriä)	VU
	kosteat keskiravinteiset lehdot (parin aarin lähdeperäinen laikku laskeutusaltaan yläpuolella)	NT
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	Puron perkaus, tulvaisuus, puuston tiheys ja varjostus, laidunnus.	

13.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi, koivu
Muut puulajit	pihlaja, harmaaleppä, haapa, tuomi, hieskoivu
Ikäarvio	40 - 60 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Puusto enimmäkseen tasarakenteista, vaihtelua tuovat puron rantojen lehtipuusto ja alueen itäosan haavikkoiset osat.
Erityisen vanhat yksittäiset puut	etelärannan entisillä hakamaakumpareilla näyttävän näköisiä isoja haapoja ja kilpikaarnamäntyjä.
Muut yksittäiset erikoiset puut	länsiosassa yksi iso raita puron rannalla.
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Etelärannan kuusikoissa jonkin verran lahoppuuta, lähinnä erikokoisia kuusimaapuita ja jokunen ränsistynyt pikkukoivu; puron rannoilla vähän lahoa lehtipuuta.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: vadelma Muut lajit: mustaherukka, lehtipuiden taimia

13.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	hiirenporras, mesiangervo, ojakellukka, etelännokkonen, metsäkorte
Runsaat lajit	käenkaali, suo-orvokki, karhunputki, lehtoarho, rantalemmikki, pitkäpääsara, luhtasara, valkovuokko, korpikaisla, luhtalemmikki, kevätlinnunsilmä; purossa ojasorsimo, rentukka, purokoukkusammal (<i>Dichelyma falcatum</i>), isonäkingsammal (<i>Fontinalis antipyretica</i>), paasisammal (<i>Schistidium sp.</i>)
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	purolitukka
Uhanalaiset lajit	-

13.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

13.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Merkittävä uhanalaisen virtavesiluontotyypin ja puuston ansiosta. Metsälaidun, lehtomaisuus ja alueen itäosan metsien hallitun hoitamattomuuden ilme lisäävät alueen arvoa.
Maisemallinen merkitys	Ei erityistä merkitystä, sillä puronotko ei näy kauas. Vanhat vankkapuustoiset hakamaakumpareet ovat maisemallisesti näyttäviä yksityiskohtia.
Luonnontila	Luonnontilaa heikentävät valuma-alueen ojitukset ja puron osittainen perkaus ja käsiteltyjen puustokuvioiden ulottuminen puron lähirantaan. Kunausoja laskee Vähäjärveen, jonka vesi on voimakkaasti humuksen ruskettamaa ja veden näkösyvyys on kesäisin vaihdellut puolesta puoleentoista metriin. Ravinteista fosforia ja typpeä on järvessä paljon. Levätuotantoa kuvaava a-klorofyllin pitoisuus on ollut erittäin korkea.

13.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Lähiluontokohteena paikallisesti arvokas, myös potentiaalinen virtavesiluonnon opetuskohde.

13.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Täyttää 2. luokan METSO-kohteen kriteerit. Elinympäristökohtaisista valintaperusteista täyttyy kolme kriteeriä, sillä alueella on vesistön lähimetsää, puustoista laidunta ja lehtoa.

13.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

13.11. MAHDOLLISET UHAT

Hakkuut puron lähirannoilla, maapuiden korjaaminen.

13.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

-

13.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Riihimäen luontokohteiden kartoitus 1990–91 (Heinonen ym. 1991), LUMOS-inventointi 2004 - 05, 2011.

Kuva 28. Kunausojan isoin koski sijaitsee LUMOS-alueen itäosassa.

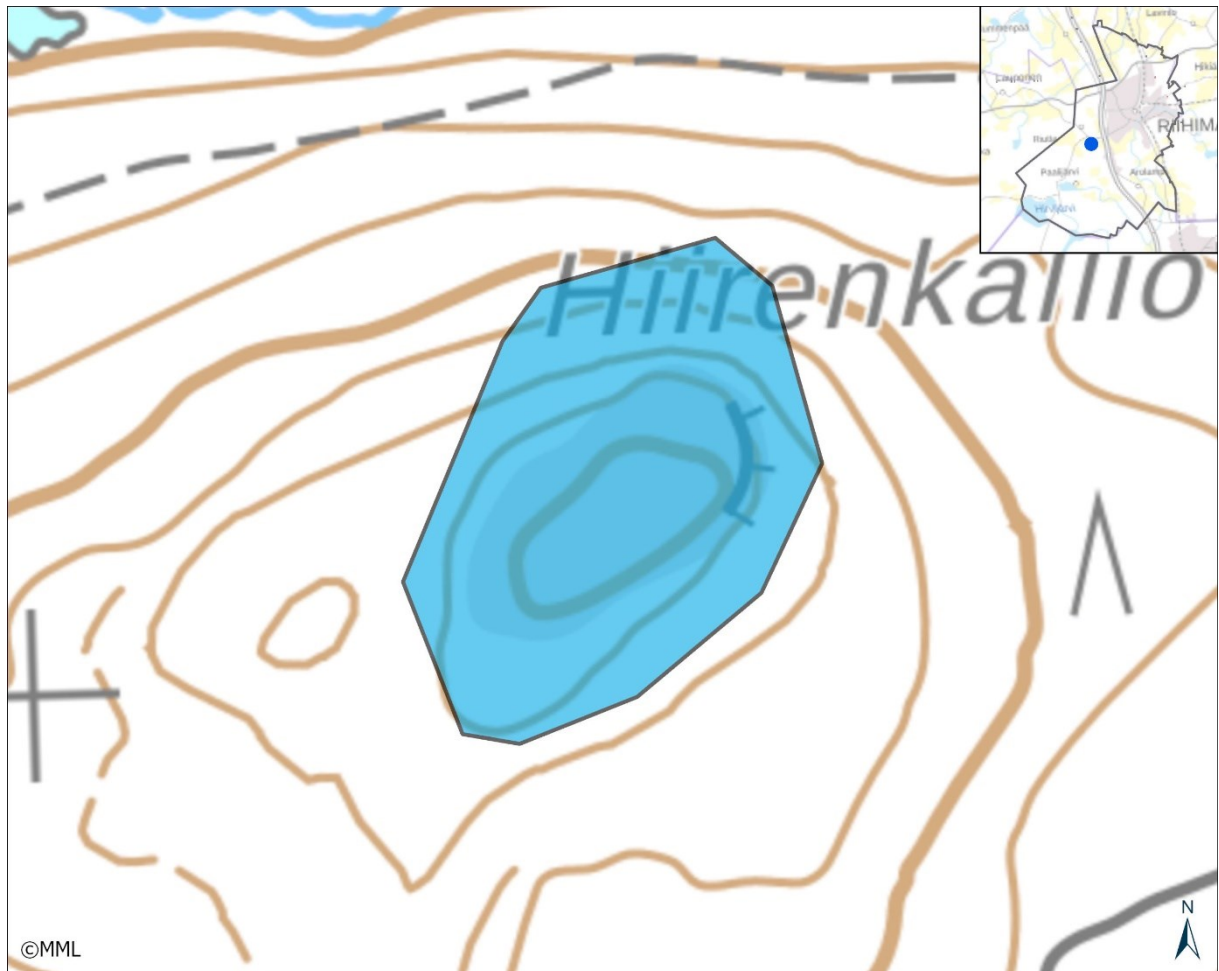
Kuva 29. Osa Kunausojan rantametsistä on laitumena.

14. HIIRENKALLIO

Kylä tai taajama: Hiivola, Herajoki

Maastokäynti: 18.5.2021

Kohteen pinta-ala: 1,58 hehtaaria

Kuva 30. Hiirenkallion alue.

14.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Kallion pohjois- ja länsirinteen talousmetsäosa on poistettu rajauksesta, samoin laen eteläpuolinen metsä, joka on avohakattu. Uusi noin puolentoista hehtaarin suuruinen rajausta kattaa vain mäen lakiosat.

14.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Hiivolan ja Herajoen kylien rajalla sijaitseva Hiirenkallio kohoaa 141 metrin korkeuteen. Laen laakea ja siloutunut kalliopaljastuma on runsaan puolen hehtaarin laajuinen. Itärinteen yläosassa on parin metrin korkuinen seinämä, muutoin rinteet ovat melko tasaisesti viettäviä. Kallion eteläosassa on vankkapuustoista, puoliavointa kalliomännikköä. Pohjoisosassa on noin kymmenen aarin laajuinen keto- ja niittyalue, joka on osittain päässyt heinittymään ja kasvamaan umpeen, mutta jäljellä on yhä melko monipuolista ketokasvillisuutta.

14.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	kalliometsä, mustikkatyyppin (MT) metsä	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	karut kalliokedot (noin 3 aaria edustavuudeltaan melko heikkona)	CR
	kalliometsät	NT
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	kuivuus, paahteisuus	

14.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	mänty
Muut puulajit	rauduskoivu, haapa, pihlajaa, kuusi
Ikäarvio	kalliomännikkö yli 100 vuotta, rinnemetsä noin 50 vuotta.
Puuston kerroksellisuus	Kalliomäntyjen seassa erikokoisia kuusia ja paikoitellen pieniä rauduskoivuja
Erytisen vanhat yksittäiset puut	valtapuuston kalliomännyn kilpikaarnaisia.
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Muutama tuulenkaato.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: kataja – melko runsaasti kalliometsässä. Muut lajit: kuusi, rauduskoivu

14.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	puolukka, kanerva, metsälauha, lampaannata, kivikynsisammal, poronjäkälät
Runsaat lajit	kalliokedolla ahosuolaheinä, heinätähtimö, isoaho-orvokki, rohtotädyke, lituruoho, viherjäsenruoho, keto-orvokki, kivikkoalvejuuri, haka-maapoimulehti, karvakiviyrtti, aholeinikki; seinämällä karujen kallioiden peruslajeja: kallioharmosammal, kiviturkkisammal, kyhmytorasammal, kallio-omenasammal, isokämmensammal, kivilaakasammal
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	jäksi (<i>Nardus stricta</i>), ahonahkajäkälä (<i>Peltigera leucophlebia</i>)
Uhanalaiset lajit	nurmilaukka (<i>Allium oleraceum</i>) RT – maastokäynnillä ei havaintoa la-

	jista, viimeisin positiivinen havainto nurmilaukasta ja jäkistä on vuodelta 2011 (Hovi 2011).
--	---

14.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

14.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Alue on edustavampi kalliometsänä kuin perinnebiotooppina. Kalliokedot ovat sen verran kuivia, että umpeenkasvu on hidasta.
Maisemallinen merkitys	Lakimetsä on itään ja pohjoiseen laajalle näkyvä maamerkki.
Luonnontila	Kalliometsän puusto on vanhaa ja rakenteeltaan luonnontilaista.

14.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Potentiaalinen lähiluontokohde maisemakalliona, mutta ilmeisen vähän käytetty. Opetuskohdeena vaikeasti saavutettava.

14.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Kalliometsänä täyttää 3. luokan Metso-kohteen valintakriteerit.

14.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

14.11. MAHDOLLISET UHAT

Myrskytuho.

14.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei hoitotarvetta puuston osalta. Kallion lakiniityn heinittyneitä osia olisi hyvä niittää ajoittain.

14.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Hämeen läänin kallioalueinventointi 1996, Kalmun luontoselvitykset 2008, LUMOS-kohteiden inventointi 2011

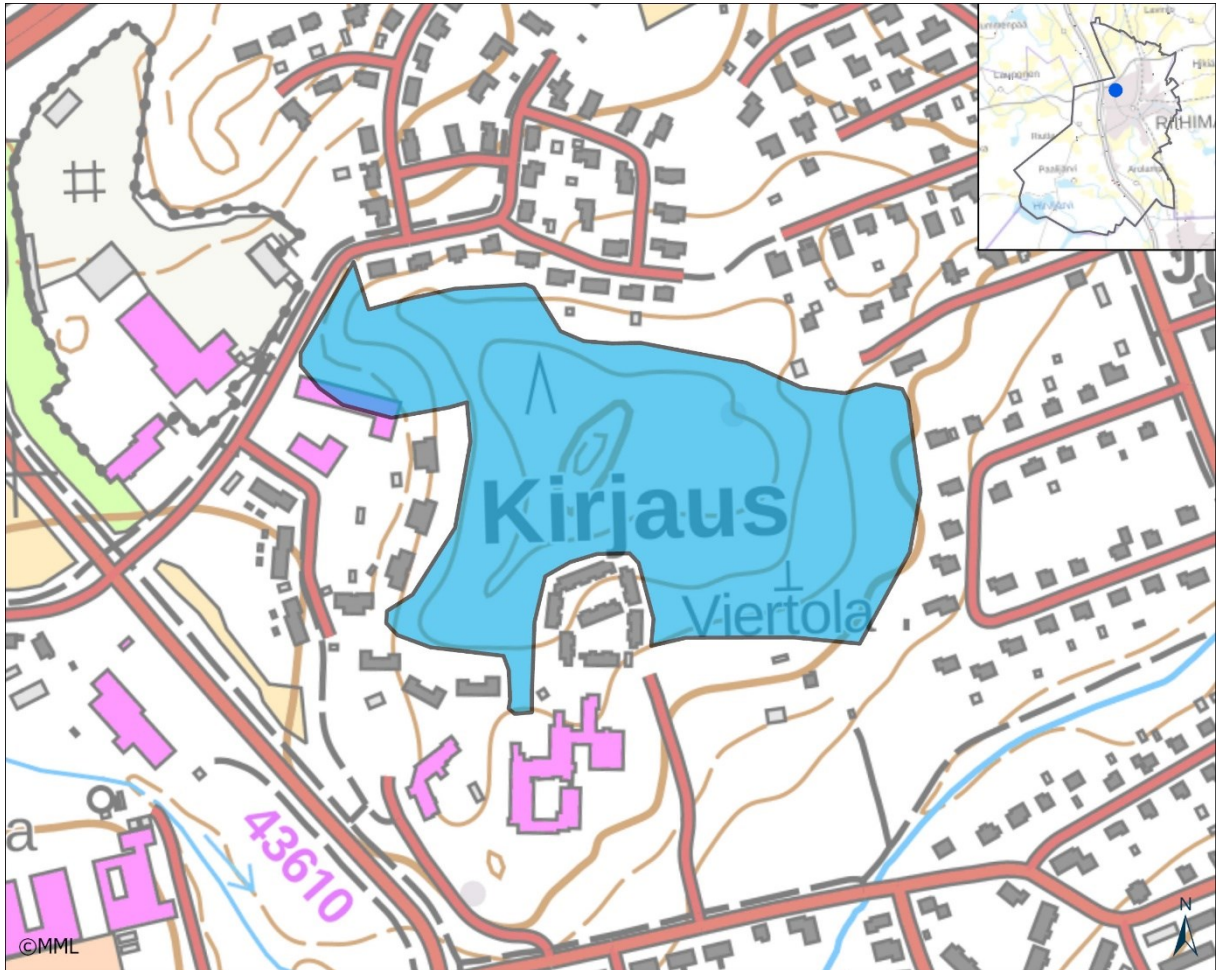
Kuva 31. Hiirenkallion keto on hiljalleen heinittynyt. Paikalla vielä kymmenen vuotta sitten runsaana kasvanutta nurmilaukkaa ei havaittu alkukesän 2021 maastokäynnillä.

15. KIRJAUKSEN PUISTO

Kylä tai taajama: Keskusta

Maastokäynti: 20.4.2017 ja 20.6.2017

Kohteen pinta-ala: 5,8 hehtaaria

Kuva 32. Kirjauksen puisto.

15.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Koko alueen eteläpuolisko on harvennettu väljäuustoiseksi ja lahopuusto on poistettu. Siten aiemmassa inventoinnissa todetut erityiset luonnonmetsäarvot ovat hävinneet. Alueen länsirajan tuntumaan on rakennettu kaksi kerrostaloa.

15.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.:

Kirjauksen puisto sijaitsee kalliopohjaisella, ohuen moreeninimaan peittämällä mäellä. Metsäinen alue on joka puolelta asutuksen ympäröimä. Suurin osa metsästä on varttunutta tuoreen kankaan kuusikkoa, osaksi myös lehtomaista kangasta. Aluskasvillisuus on kuitenkin tavanomaista mustikkatyyppiä rehevämpää ilmeisesti metsälannoituksen seurauksena. Alueen pohjoisreunalla on rehevöitynyttä kuivahkon kankaan nuorta metsää, jossa mänty ja koivu vuorottelevat valtapuina. Alueen eteläpuoliskon kuusikko on hiljattain harvennettu vaihtelevan väljäuustoiseksi.

Harvennuksesta on kulunut sen verran vähän aikaa, ettei aluskasvillisuus ole vielä elpynyt aiemmasta tiheäpuustoisesta vaiheesta. Kenttäkerroksen kasvillisuus on laajalti hyvin niukkaa, ja pohjakerros on yleisesti aukkoinen.

15.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	mustikkatyyppi (MT), käenkaali-mustikkatyyppi (OMT)
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	-
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	puuston varjostus, tallauksen aiheuttama kuluminen

15.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	rauduskoivu, mänty, haapa, pihlaja
Ikäarvio	kuusikot 60–70 vuotta, pohjoisreunan nuori metsä 25–30 vuotta
Puuston kerroksellisuus	kaikki kuviot tasarakenteisia
E erityisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	tammea ja metsävaahteraa vähän pensaskerroksessa
Lahopuusto	Vain pari isoa kuusituulenkaatoa jätetty harvennuksessa. Metsän lahopuusto on korjattu harvennuksen yhteydessä pois (tai jo aiemmin). Vain nuorta lahopuuta.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: pihlaja Muut lajit: paikoittain niukkoina koivu, kuusi, vadelma

15.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	mustikka, puolukka, metsäkastikka, käenkaali, seinäsammal, metsäkerrossammal
Runsaat lajit	kielo, keltano, vanamo, oravanmarja, lillukka, metsämitikka, metsätähti, kevätpiippo, riidenlieko, sormisara, kallioimarre, metsäimarre, kultapiisku, metsäalvejuuri, valkovuokko
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-

Harvinaiset lajit ja indikaattorit	vakiintuneena puutarhakarkulaisena vuorikaunokki (<i>Centaurea montana</i>)
Uhanalaiset lajit	-

15.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
harakka	
talitiainen	
peippo	
punarinta	
viherpeippo	
fasaani	
kuusitiainen	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
orava	
Selkärangattomat	
-	

15.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Ei erityistä luonnonsuojellista arvoa.
Maisemallinen merkitys	Asutusalueiden keskellä sijaitsevana metsäinen mäki on tärkeä maisemaelementti sekä pihojen lähimaisemassa että laajemmin Kirjauksen alueella. Länneistä katsottuna vankka rinnekuusikko muodostaa uusien kerrostalojen ympärille havunvihreän kehityksen. Sama kuusikko on itäpuolella tärkeä maisemallinen rajapinta.
Luonnontila	Välttävä - hakkuiden takia puuston luonnontila on heikentynyt. Tallaus on aiheuttanut kulumista mäen lakiosissa ja kerrostalojen lähellä.

15.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Huomionarvoinen lähiluontokohde, alueen kokoon nähden käyttö on runsasta. Erityisarvojen puuttumisesta huolimatta metsä soveltuu edelleen opetuskohteeksi, joskin metsäisyyden tuntu on heikentynyt väljäksi harvennetun puuston takia, samalla virkistyskäytön kannalta tärkeät tutkimisen ja toiminnan mahdollisuudet ovat heikentyneet.

15.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

15.10. IHMISEN VAIKUTUS

Runsas ulkoilu, metsänhoito

15.11. MAHDOLLISET UHAT

Myrskytuhon riski kasvanut.

15.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei kiireellistä hoitotarvetta. Kuusimetsien hoidossa pienaukkojen tekeminen olisi ollut valittua harvennushakkuuta parempi vaihtoehto sekä luontoarvojen että virkistyskäytön kannalta. Pienaukotusta voidaan käyttää jatkossa kuusikoiden uudistamisessa. Pohjoisreunan nuori metsä tulee kasvattaa erirakenteiseksi mänty-koivu-haapa sekametsäksi, mihin pääsemiseksi tarvitaan kuusten poistoja. Jatkossa tulee turvata lahopuuston muodostuminen ja säilyminen metsässä.

15.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Kaupungin metsien metsätaloussuunnitelma 2003, LUMOS-kohteiden inventointi 2004 - 05, 2010

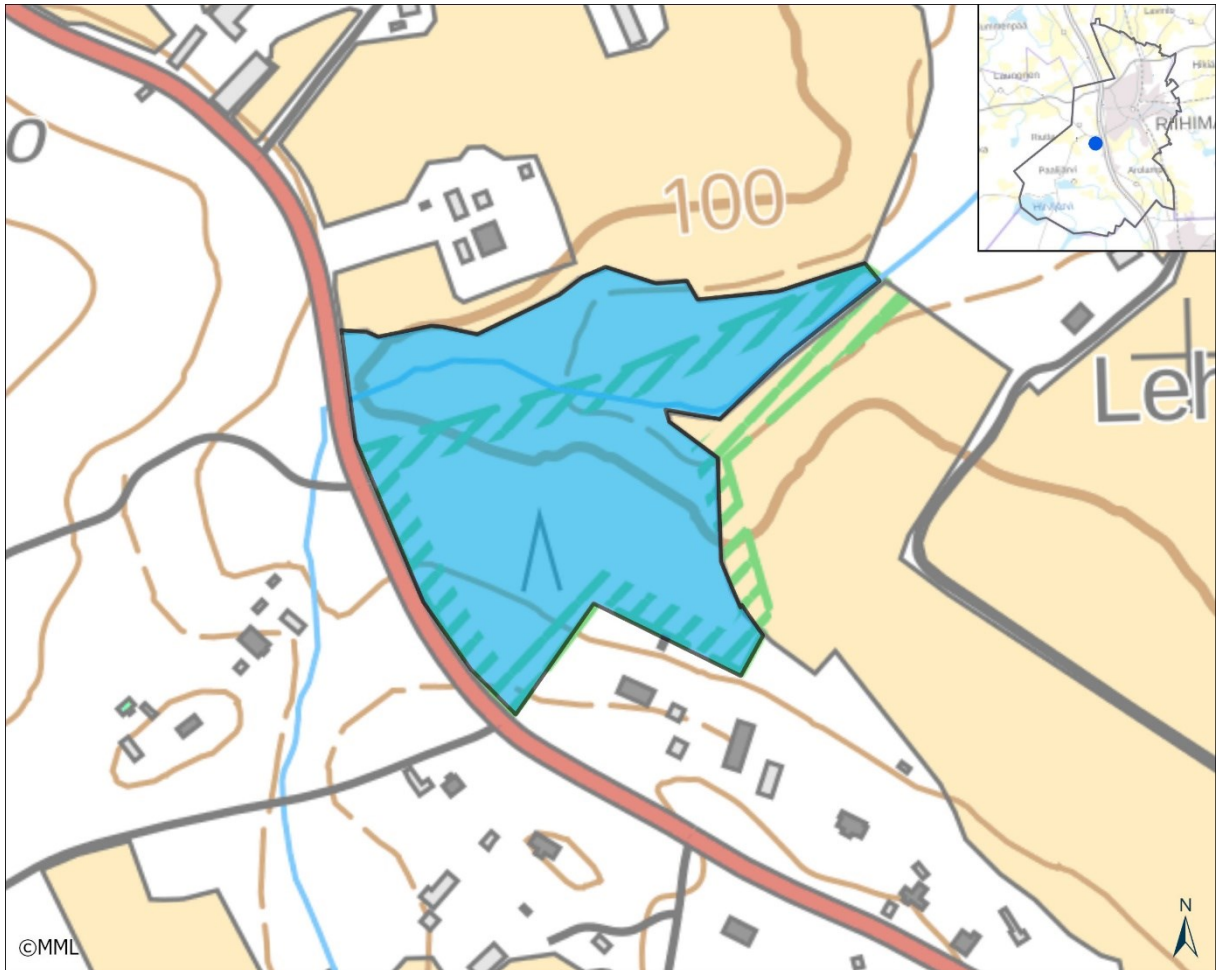

Kuva 33. Kuva 2 Kirjauksen puiston etelärinteen kuusikkoa on hoidettu harventamalla puusto tasakokoiseksi ja väljäksi. Samalla alueelle syntynyt, metsäluonnon monimuotoisuudelle tärkeä lahopuusto korjattiin pois. Valittu hakkuutapa on heikentänyt alueen asukkaille tärkeän lähimetsän luonto- ja virkistyskäyttöarvoja. Metsän tuntu on kadonnut.

16. LEHTOLA

Kylä tai taajama: Hiivola
Maastokäynti: 2.5.2023 ja 31.8.2023
Kohteen pinta-ala: 3,3 hehtaaria

Kohde sisältää Seljan luonnonsuojelun alueen. LUMOS-alueen ja luonnonsuojelun alueen rajaukset eivät ole yhteneväiset.

Kuva 34. Lumos-alueen rajaus.

16.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Alueelle on perustettu luonnonsuojelualue, joka kattaa suurimman osan alkuperäisestä LUMOS-alueesta. Suojelematon osa sijoittuu luonnonsuojelualueen pohjoisrajan ja pellon väliin. Tähän kuuluu Vanhaan Kormuntiehen rajautuva sata metriä pitkä osuus purosta. Lahopuuston määrä on lisääntynyt merkittävästi etenkin luonnonsuojelualueella. Kirjanpainajan toukat ovat tappaneet ja tappamassa suurimman osan alueen eteläosan kuusista.

16.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Lehtolan puronotkon alue käsittää noin 150 metrin pituisen puronvarsilehdon, tämän itäpuolisen lehtipuumetsän ja suojellun kuusikkoisen rinnemetsän. Puro on uomaltaan luonnontilainen, noin

metrin levyinen, sora-kivikkopohjainen ja kausikuiva. Puron varressa on kapealti kuusi- ja lehtipuultaista kosteaa hiirenporras-käenkaali (AthOT) tyyppin lehtoa. Valtapuustossa on isoja hieskoivuja ja aluspuustossa harmaaleppää, tuomea, raitaa ja pihlajaa.

Puronotkoon eteläpuolelta viettävä luonnonsuojelualueen kuusikko on ikääntyvää lehtomaisen kankaan metsää, jossa valtapuuston ränsistyminen on edennyt pitkälle. Erikokoista kuusilahopuuta on sekä kuolleiden pystypuiden että maapuiden muodossa runsaasti. Isoja maapuurunkoja on yli 30 runkoa hehtaarilla. Valtapuuston isoimmat kuuset ovat runkoläpimitaltaan noin 50 senttimetriä paksuja. Kuolevien pystykuusten joukossa on useita pohjantikan kuorimia runkoja.

Puronotkon itäosassa on latvukseltaan kerroksellista lehtipuusekametsää isoine haapoineen ja koivuineen. Aluspuustossa on runsaasti harmaaleppää. Kasvillisuus vastaa tuoretta lehtoa, puron lähellä on tihkuvetisiä kostean lehdon laikkuja. Kohtalaisen runsaassa pensaskerroksessa on valdelmaa, punaherukkaa ja mustaherukkaa. Ruoho- ja saniaisvaltaisessa kenttäkerroksessa runsaina kasvavat rönsyleinikki, käenkaali, valkovuokko, hiirenporras, mesiangervo, metsälvejuuri, nokkonen, korpikastikka, nurmilauha sekä paikoittaisina lisäksi sudenmarja, sukelto ja rantalpi.

Lehtolan puronotkon arvot perustuvat sekä lehtokasvillisuuden edustavuuteen, puuston luonnontilaan, runsalahopuustoisuuteen ja lajistoon. Alueen itäosassa puronvarsimetsä on hakkuiden puuttuessa kehittynyt luonnontilaiseksi: valtapuusto on järeää, latvus on kerroksellinen ja lahoppuukierto on jatkunut jo jonkin aikaa. Myös luonnonsuojelualueen ulkopuolisessa osassa luonnontila on kehittynyt hyvään suuntaan.

16.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	käenkaali-oravanmarja (OMT) tyyppin metsä, hiirenporras käenkaali (AthOT) tyyppin lehto – vähän myös tuoreen ja kostean lehdon välimuotoa.	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyytit	havumetsävyöhykkeen latvapurot (120 metriä edustavuudeltaan hyvää)	VU
	kosteat keskiravinteiset lehdot (noin 0,3 hehtaaria)	NT
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	varttuneet havupuultaist lehtomaiset kankaat (2,0 hehtaaria)	NT
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	Puuston tiheys, varjostus ja lehtikarike	

16.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	hieskoivu, harmaaleppä, haapa, pihlaja, tuomi
Ikäarvio	luonnonsuojelualueella noin 70 vuotta, muualla 50–60 vuotta
Puuston kerroksellisuus	kuusikko melko tasarakenteinen, puronotkossa kerroksellisuus lisääntyy
E erityisen vanhat yksittäiset puut	Alueen luoteiskulman leppäpökkö, jossa todettiin liito-oravan pesä 2013, oli keväällä 2023 yhä pystyssä

Muut yksittäiset erikoiset puut	yhdessä isossa koivussa koloja, kolopuita muuten melko vähän
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Lähes koko alue on runsaslahopuustoinen: lahopuuta on parhaimmillaan 40 m ² hehtaarilla. Suurin osa lahopuustosta on eri kokoluokan kuusta eri lahoasteina. Puron varressa on myös isoja koivuja maapuina ja pötkelöinä sekä pientä lehtipuista syntyneitä maapuustoa. Lahopuuta on tulossa runsaasti lisää alueen eteläosassa, kun suurin osa valtapuuston kuusista kuolee kirjanpainajan toukkien takia ja kaatuu myrskyissä.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: vadelma Muut lajit: punaherukka, lehtipuiden taimista etenkin tuomea

16.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	mesiangervo, nokkonen, hiirenporras, seinäsammal, metsäkerrossammal
Runsaat lajit	metsäalvejuuri, valkovuokko, käenkaali, rönsyleinikki, rentukka, viitakastikka, metsäkorte, vuohenputki, ranta-alpi, huopaohdake
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	turrisammal (<i>Chinoloma tenuirostre</i>) VU – puron reunuslohkareella
Uhanalaiset lajit	-

16.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
pohjantikka (<i>Picoides tridactylus</i>)	LC
puukiiپیچ (<i>Certhia familiaris</i>)	LC
peukaloinen (<i>Troglodytes troglodytes</i>)	LC
tiltalti (<i>Phylloscopus collybita</i>)	LC
Lehtopöllö, pönttö	LC
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
liito-orava (<i>Pteromys volans</i>), vanhoja havaintotietoja	VU, DIR
Selkärangattomat	
-	

16.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Pieneksi metsiköksi luonnonsuojelullisesti huomattavan arvokas kohde luonnonmetsäarvojen ja kasvillisuuden edustavuuden ansiosta
Maisemallinen merkitys	Hiivolan kylämaisemassa alue on yksi osa metsäselänteen rajapintaa, mutta erityistä maisemallista merkitystä ei ole. Sisäiset näkymät ovat aarniomaiset.
Luonnontila	Erinomainen

16.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Paikallisesti merkittävä lähiluontokohde ja potentiaalinen opetuskohde kyläalueen läheisyydessä. Liikkuminen luonnonsuojelualueella on helppoa.

16.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Luonnonsuojelualueen ulkopuolinen osa täyttää 2. luokan kohteen kriteerit. Tärkeimmät valintaperusteet ovat uhanalaiset lajit, luontotyytit, lahoppuustoisuus ja rajautuminen luonnonsuojelualueeseen. Alue on kokonaisuudessaan lehtona ja puron lähimetsänä myös metsälain suojelema erityisen tärkeä elinympäristökohde.

16.10. MAHDOLLISET UHAT

hakuut

16.11. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei hoitotarvetta. Luonnonsuojelualueella puron ennallistaminen lyhyellä peratulla osalla.

16.12. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-inventointi 2013, liito-oravainventointi 2013

Kuva 35. Lehtolan luonnonsuojelualueen eteläosa on muuttumassa varjoisasta kuusikosta valoisaan rankametsäksi. Puuttoman piha-alueen reunavaikutus synnyttää tuulenkaatoja, lisäksi valtapuuston kuusia on tappanut kirjanpainajien runsastuminen.

17. SYKÄRIN LEHTO

Kylä tai taajama: Arolampi

Maastokäynti: 19.5.23 ja 15.6.2023

Kohteen pinta-ala: 1,0 hehtaaria

Kuva 36. Sykärin lehto.

17.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Alueen länsipuoli on avohakattu. Rajausta on siirretty voimalinjalta ajouran reunaan. Lahopuu-kierto päässyt alkuun alueen eteläosassa, muualla ei mainittavia muutoksia viimeisen kymmenen vuoden aikana.

17.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Arolammista pari kilometriä etelään on jokirantaan rajautuva vajaan hehtaarin laajuinen tuoreen lehdon pellonreunusmetsä. Puusto on pohjoisosassa kuusivaltaista ja melko tasarakenteista. Eteläosa on puustoltaan vaihtelevampi kuusi-koivuvaltainen ja latvukseltaan kerroksellinen. Metsässä on kahden ison kolohaavan lisäksi pienempiä haapoja, joista osa on jo haavankäävän vaahtamia ja koloisia. Tiheäpuustoisessa lehtipuuvaltaisessa rantaluiskassa on tuomea, pihlajaa, harmaaleppää ja hieskoivua.

Aluskasvillisuus on tuoreille savipohjaisille lehdoille tyypilliseen tapaan ruohovaltaista. Runsaina kasvavat käenkaali, oravanmarja, metsämitikka, valkokuokka, rönsyleinikki, sormisara, mesiangervo, nuokkuhelmikkä, lillukka ja metsäalvejuuri. Kuusivaltaisessa osassa on laaja kasvusto lehtokortetta yhdessä käenkaalin kanssa. Lehtoindikaattoreista kasvistoon kuuluvat myös nuokkuhelmikkä, vuohenputki, rohtovirmajuuri, lehtoleinikki ja lehtotesma. Pensaskerroksessa on puna-herukkaa, vadelmaa ja lehtipuiden taimia. Joen rantaluiska on pari metriä korkea ja enimmäkseen viisi metriä pitkä eli rannan kaltevuus vaihtelee välillä 20–35 %.

Metsän koilliskulmauksessa on jokirantaan rajautuva puuton kohta, jossa on laaja mesiangervokasvusto. Niitty vaihettuu rannan tuntumassa (tulvavyöhykkeessä)

kastikkavaltaiseksi. Muualla rantaluiskaa peittää pajukko ja/tai korkea ruohosto, johon kuuluvat korpikastikka, korpikaisla, mesiangervo ja rohtovirmajuuri. Vesirajan tuntumassa on laajoja viiltosarakasvustoja sekä paikoin luhtalemmikkiä ja vesihierakkaa.

Sykärin lehto on pienikokoinen, mutta kookaspuustoisena ja lahoppuustoa sisältävänä metsänä huomionarvoinen kohde. Metsä erottuu luonnontilan puolesta edukseen lähistön hoidetuista kasvatusmetsäkuvioista. Pellonreunusmetsät kolopuineen ovat peltolinnuille tärkeitä suojapaikkoja.

17.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	käenkaali-oravanmarja (OMaT) - tyyppi	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	tuoreet keskiravinteiset lehdot (0,8 hehtaaria)	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	Joen, voimalinjan ja avohakkuun reunavaikutus, neulas- ja lehtikarike, puuston tiheys ja varjostus	

17.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	hieskoivu, haapa, pihlaja, harmaaleppä, tuomi
Ikäarvio	Runsaasti 40–70 vuotta vanhoja kuusikoita ja kuusisekametsiä, kalliomänniköt yli 100-vuotiaita.
Puuston kerroksellisuus	Kuusivaltaiset osat ovat melko tasarakenteisia, eteläosan sekametsässä kerroksellisuutta.
Eryyksen vanhat yksittäiset puut	kaksi isoa kolohaapaa
Muut yksittäiset erikoiset puut	yksi pakurikäävän tappama keloutuva koivu
Jalot lehtipuut	-
Lahoppuusto	Lahoppuustoa on eteläosassa yli 20 runkoa hehtaarilla eri lahoasteina,

	lisäksi jonkin verran kuolevaa pystypuustoa joukossa yksi iso koivupökkelö.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: Muut lajit: vadelma, punaherukka, lehtipuiden taimia

17.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	käenkaali, oravanmarja, metsämitikka
Runsas lajit	valkovuokko, rönsyleinikki, sormisara, mesiangervo, nuokkuhelmikkä, lillukka, metsäalvejuuri, vuohenputki, rohtovirmajuuri, tesma, lehtokorte
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	lähteikköpoimulehti (<i>Alchemilla glabra</i>) - alueen luoteiskulmassa 2016 (laji.fi) ja länsirajalla kärrypolun reunalla 2023; kullero (<i>Trollius europaeus</i>) - alueen luoteiskulmassa 2016; vesihierakka (<i>Rumex aquaticus</i>) - jokirannassa
Uhanalaiset lajit	niittyluhtalitukka (<i>Cardamine pratensis ssp. pratensis</i>) NT/RT - yksi 90 x 50 cm:n kasvusto löytyi 2023 keskeltä metsää (laji.fi)

17.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
liito-orava (<i>Pteromys volans</i>)	VU
Selkärangattomat	
-	

17.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Lehtona ja luonnonmetsänä hyvää tasoa.
Maisemallinen merkitys	Peltomaiseman rajapintana edustava ja näkyvä maiseman osa, joka erottuu edukseen käsitellyistä reunametsistä.
Luonnontila	Hyvää tasoa - ollut jo pidempään hoitamatta ja lahoppuukierto on päässyt alkuun.

17.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Paikallisesti arvokas lehtokohde, ei erityistä merkitystä lähiluonto- tai opetuskohteena. Huono saavutettavuus, joen ylittävä silta alkaa olla jo vaarallisessa kunnossa.

17.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Alue on 2. luokan METSO-kohde, joka täyttää yhden yleisen (elinympäristön rakennepiirteet) ja kaksi elinympäristökohtaista valintaperustetta (lehto, vesistön lähimetsä). Elinympäristön rakennepiirteisiin kuuluu myös lahoppuustoisuus ja vanha puusto.

17.10. IHMISEN VAIKUTUS**17.11. MAHDOLLISET UHAT**

Hakkuut, myrskytuho.

17.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Alue on lehtona metsälain erityisen tärkeä elinympäristö. Luontotyyppin ominaispiirteiden säilyttäminen edellyttää puuston säilyttämistä koskemattomana.

17.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-inventointi 2013, Riihimäen liito-oravaselvitys 2013

Kuva 37. Lahopuuston muodostuminen on hiljalleen pääsemässä käyntiin Sykärin lehdon kuusivaltaisessa metsässä.

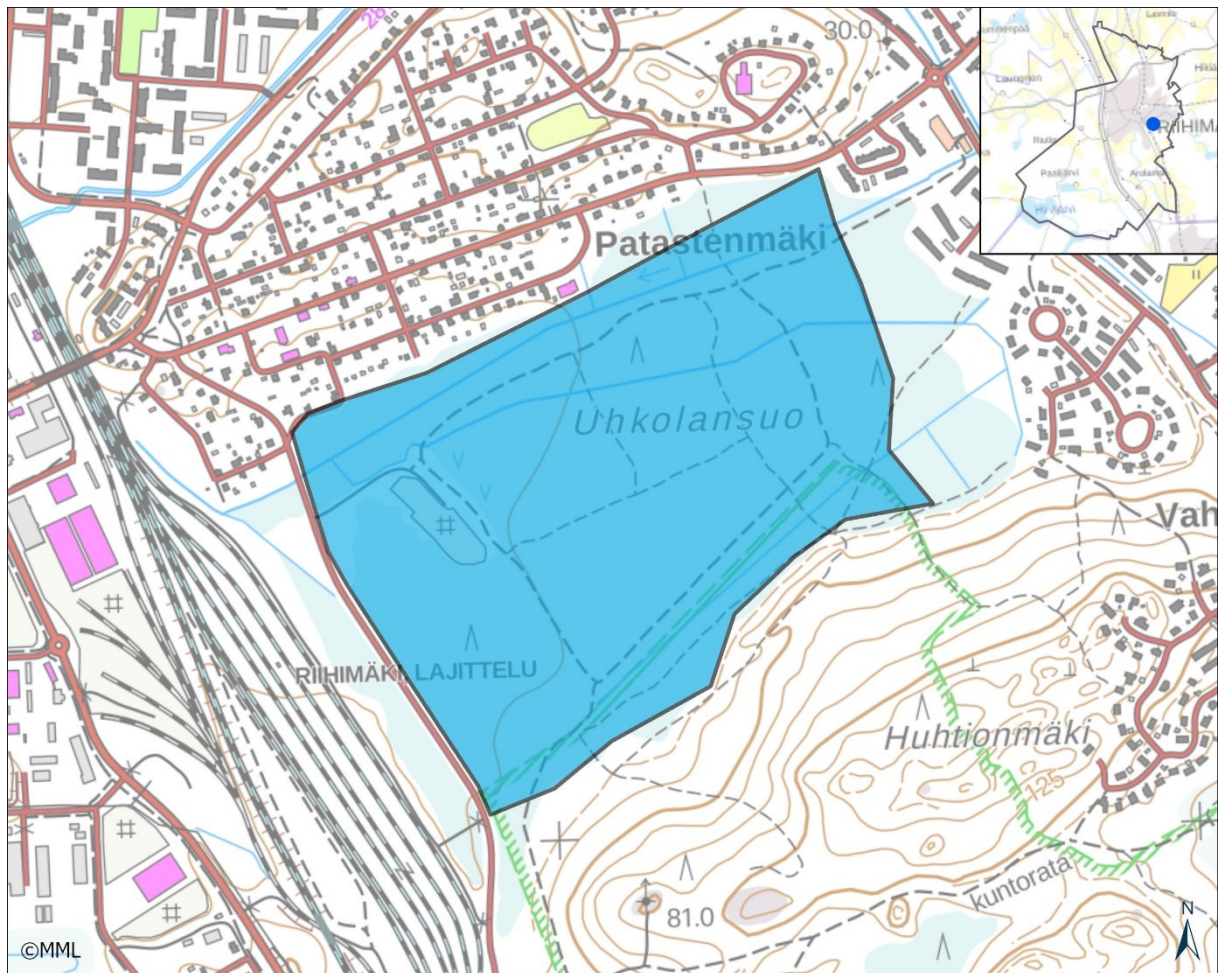
18. UHKOLANSUO

Kylä tai taajama: Patastenmäki

Maastokäynti: 3.8.2011

Kohteen pinta-ala: 54,2 hehtaaria

Kohde on inventoitu luonnonsuojeluohjelmaa laadittaessa vuonna 2021.

Kuva 38. Uhkolansuo.

18.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Alueella ei ole tapahtunut muutoksia edellisestä 2004 inventoinnista.

18.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Uhkolansuo on melko iso, suureksi osaksi ojitettu suo laajojen mäki-alueiden välissä. Ojia on varsinkin alueen pohjoisosassa. Suo on pääosin puustoista korpi- ja rämemuuttumaa. Pääpuulajina vaihtelevat mänty, koivu ja kuusi. Paikoin, etenkin suon keskiosissa on luonnontilaisempia kohtia, joissa on korpirämettä (KR),

tupasvillarämettä (TR), isovarpurämettä (IR) sekä joitain pienialaisia nevalaikkuja. Alueen länsiosassa on maankaatopaikka, jonka lähellä on umpeenkasvavia lammikoita. Alueella on polkuja ja pitkospuita. Joillakin polkureiteillä on ajettu enduropyörillä tms.

18.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	Korpi- ja rämemuuttuma, kangaskorpi (KgK), kangasräme (KgR)	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	korpirämeet	EN
	saranevat	VU
	isovarpurämeet	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	tupasvillarämeet	VU
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	ojitus	

18.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	Paikoin mänty, koivu ja kuusi
Muut puulajit	-
Ikäarvio	50–80, kuusi 60, koivu 40
Puuston kerroksellisuus	Kerroksellista
Erityisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Jonkun verran pystykelopuuta
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: - Muut lajit: -

18.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	Juolukka, mustikka
Runsas lajit	Muurain, riidenlieko, variksenmarja, kanerva, puolukka, suopursu, metsäalvejuuri. Ojissa ja ojapientareilla korpikaisla, luhtasara, polkusara ja röyhyvihvilä, ratamosarpio ja luhtamatara, nevamaisella alueella karpalo ja suokukkaa, vaivaiskoivu, tähtisara ja riippasara, lampimaisella alueella pullosara ja kurjenpolvi, leveäosmankäämi, suohorsma ja kastikat
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	karhunköynnös
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	säderusokki ojassa
Uhanalaiset lajit	-

18.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

18.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Osin merkittävä
Maisemallinen merkitys	-
Luonnontila	Luonnontila lievästi heikentynyt

18.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Merkittävä opetus- ja lähiluontokohteena, sillä alue on laaja, helposti saavutettavissa ja lähellä asutusta. Toisaalta ojat haittaavat kulkemista jonkin verran alueen pohjoisosassa.

18.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

-

18.10. IHMISEN VAIKUTUS

Alueelle perustettu puistoatsalean tutkimusalue; metsänhoito, ojitus, maankaatopaikka, polut, pyöränjälkiä (ajoreittejä).

18.11. MAHDOLLISET UHAT

-

18.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

-

18.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-kohteiden inventointi 2004; Rauno Yrjölä–Teppo Häyhä: Riihimäen Vahteriston alueen luontoselvitys 2004, Ympäristötutkimus Yrjölä 2004

Kuva 39. Uholansuon kangasrämettä, jonne Helsingin yliopiston maataloustieteiden laitos ja Riihimäen kaupunki on perustanut puistoatsalean koealueita.

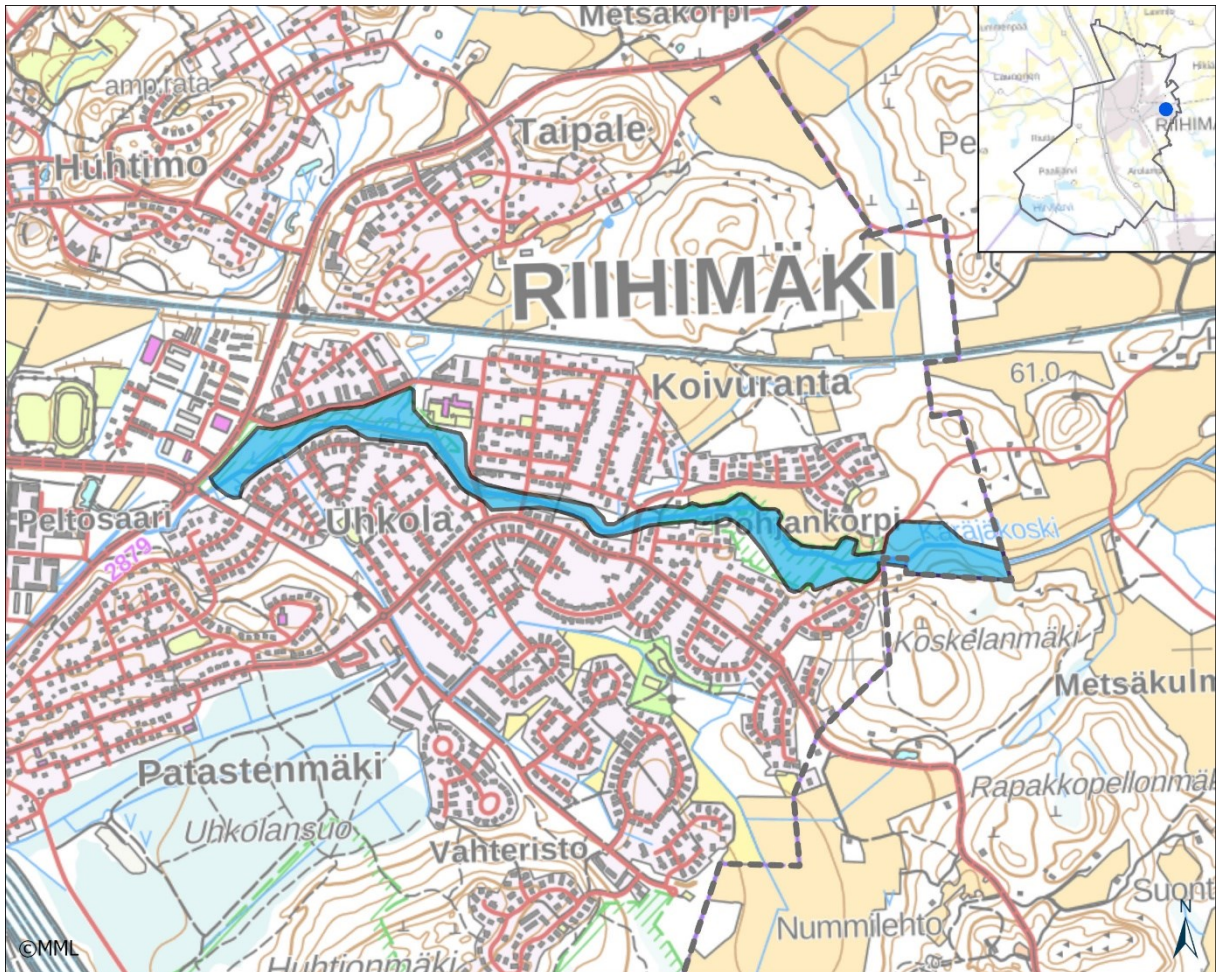
19. KÄRÄJÄKOSKI, VANTAANJOKIVARSI

Kylä tai taajama: Herajoki

Maastokäynti: 1.7. ja 31.7.2016

Kohteen pinta-ala: 16,1 hehtaaria

Kohde sisältää Vantaanjokivarren luonnonsuojelualueen ja Pohjankorven luonnonsuojelualueen. LUMOS-alueen ja luonnonsuojelualueiden rajaukset eivät ole yhteneväiset.

Kuva 40. Kärjäkoski, Vantaanjokivarsi.

19.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Kärjäkosken alueella ei ole tapahtunut yli kymmeneen vuoteen mainittavia muutoksia. Alueen länsiosassa, Uhkolan metsässä on tehty laaja harvennushakkuu.

19.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Alueeseen kuuluu Vantaanjoen varsi kapeana vyöhykkeenä Kärjäkoskelta Peltosaareen. Vantaanjoen perattu uoma on kunnostettu virtavesikalojen elinympäristöksi. Kärjäkoskella on luontopolku ja virkistyskalastusalue. Kärjäkosken luontopolun alueella joen pohjoispuoli on enimmäkseen heinäpeltoa. Vantaanjoen ja Pohjankorven asutuksen välissä on Rantapuiston metsäalue. Lännempänä jokivarren puusto muodostaa kapean vyöhykkeen pihojen ja joen väliin. Uhkolan pohjoisosassa on koulun etelä- ja länsipuolella leveähkö metsäkaistale tien ja joen välissä.

Alueen itäosassa, samoin kuin Jukolan monitoimitalon alueella, metsät ovat vallitsevasti varttuneita ja vanhoja lehtomaisen kankaan kuusikoita. Jokirannassa kasvillisuus muuttuu rehevämmäksi ja puusto moni paikoin lehtipuuvalliseksi. Alueen länsipäässä on väljäpuustoiseksi harvennettua lehtipuustoista lehtometsää.

Purotörmän rehevässä kasvillisuudessa on pensaikkoja sekä kookkaiden ruohojen ja heinien muodostamia laajoja kasvustoja. Valtalajeina vuorottelevat mesiangervo, ranta-alpi, vuohenputki, korpikastikka ja jättipalsami sekä pensaista vadelma, kiiltopaju ja punaherukka. Pienehköjä kasvustoja muodostavat lisäksi maitohorsma, nurmilauha, luhtalemmikki, lehtopalsami, ranta-alpi, metsäkorte ja koiranvehnä. Valkokarhunköynnöstä on yleisesti jokitörmän ruohostossa. Harvinainen vata kasvaa niukkana Jukolan monitoimitalon länsipuolisessa nuorena lehtipuumetsikössä.

Vesikasvillisuus on melko runsasta, mutta yksipuolista. Valtalaji on kelluslehtinen palpakkoristeymä, joka muodostaa yleisesti tiheitä 5-30 neliömetrin laajuisia kasvustoja. Paikoittain kasvustoja muodostavat myös korpikaisla ja haarapalpakko.

19.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	käenkaali-oravanmarjatyyppin (OMT) metsä	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyytit	tuoreet runsasravinteiset lehdot	CR
	tuoreet keskirasvinteiset lehdot	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	kosteat keskirasvinteiset lehdot	NT
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	Alueella on runsaasti polkuja, maasto jokirannassa paikoin kulunutta. Pihoilta on levinnyt runsaasti puutarhakarkulaisia metsiin, esimerkiksi jättipalsami ja pihlaja-angervo muodostavat laajoja kasvustoja.	

19.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi, hieskoivu, harmaaleppä
Muut puulajit	tuomi, pihlaja, halava, raita, rauduskoivu, haapa
Ikäarvio	kuusikot 50-70 vuotiaita, jokivarren lehtipuuston ikä vaihtelevaa
Puuston kerroksellisuus	kuusikot tasarakenteisia, rantavyöhyke paikoin latvukseltaan kerroksellinen, Uhkolan metsät tasarakenteisiksi harvennettu.
E erityisen vanhat yksittäiset puut	iso pihlaja, tuomi ja harmaaleppä, melko isoja haapoja ryhmissä
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Kuusikoissa on pari tuulenskaatoaukkoa, joissa on isoja melko tuoreita maapuun runkoja, lisäksi alueen itäosasta löytyy vähän ränsistynyttä pystypuustoa. Lehtipuutiheiköissä on paikoin pientä lahopuuta. Uhkolan alueella lahopuuta on vain vähän. Enimmäkseen kuusesta syntyneitä suhteellisen pientä ja melko

	nuorta, tuoreiden tuulenkaatojen joukossa joitakin isoja kuusenrunkoja. Koko vaihtelee, lehtipuustoisissa osissa myös lahoaste.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: Jokivarren lehtovyöhykkeessä pensaskerros on enimmäkseen heikosti kehittynyt. Muut lajit: vadelma, taikinamarja, punaherukka, tuhkapaju, lehtipuiden taimet

19.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	lehtomaisilla kankailla mustikka, lillukka, käenkaali, metsäkastikka, metsäalvejuuri
Runsaat lajit	vanamo, hiirenporras, metsäimarre, korpikastikka, korpikaisla, nokkonen, lehtopalsami, koiranvehnä, jänönsalaatti, vuohenputki, syyläjuuri
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	jättipalsami, pihlaja-angervo; muodostavat laajoja kasvustoja (tieto poimittu yleiskuvauksesta)
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	koukkupurosammal (<i>Hygrohypnum ochraceum</i>) Käräjälampiä kivillä, vata (<i>Myosoton aquaticum</i>) monitoimitalon länsipuolella, kääpiösiipisammal (<i>Fissidens exilis</i>) NT alueen länsiosan lehtipuulehdossa
Uhanalaiset lajit	-

19.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
liito-orava (vanhoja havaintotietoja)	VU, DIR
Selkärangattomat	
Neidonkorento	LC

19.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Kohteen edustavuus on pääsääntöisesti hyvää tasoa, sillä metsäalue muodostaa laajahkon yhtenäisen kokonaisuuden. Luonnonsuojelullinen arvo liittyy lehto- ja kosteikkokasvillisuuteen, paikoin järeään puustoon ja lahopuuta sisältäviin metsälaikkuihin. Lisäksi alue on tärkeä ekologinen käytävä metsä-, ranta- ja vesieliöstölle. Uhkolan metsän harvennushakkuu on heikentänyt alueen arvoa lehtometsänä.
Maisemallinen merkitys	Maisemallisesti merkittävä, sillä sijaitsee asutusalueiden keskellä.
Luonnontila	Luonnontila heikentynyt harvennushakkuissa, lisäksi kasvillisuus paikoin kulunutta. Rantavyöhykkeen metsiköt ovat osaksi saaneet kehittyä rakenteeltaan luonnontilaisiksi.

19.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Alue on tärkeä lähiluonto- ja opetuskohteena, käyttö runsasta. Koulu ja päiväkotiviherdus vieressä.

19.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

-

19.10. IHMISEN VAIKUTUS

kulutus, puutarhakasvien levittäytyminen

19.11. MAHDOLLISET UHAT

huonosti suunnitellut hakkuut, rakentaminen

19.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Lehtoluontoon ja virkistyskäyttöön liittyvien arvojen säilyttämiseksi ei tarvita kiireellisiä hoitotoimia. Luontoarvojen säilyttämisen ja kehittämisen kannalta olisi eduksi, jos tasaikäisten kasvatusmetsiköiden sijaan pyritäisiin luomaan erirakenteisia sekametsiä, joita hoidetaan jatkuvan kasvatuksen periaatteella.

Uhkolan metsässä on pari vanerilevyistä tehtyä siltaa, jotka ovat lahoamassa vaarallisen huonoon kuntoon, lisäksi sillat ovat liukkaita. Näiden paikalle tulisi rakentaa kunnolliset kävelysillat.

19.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

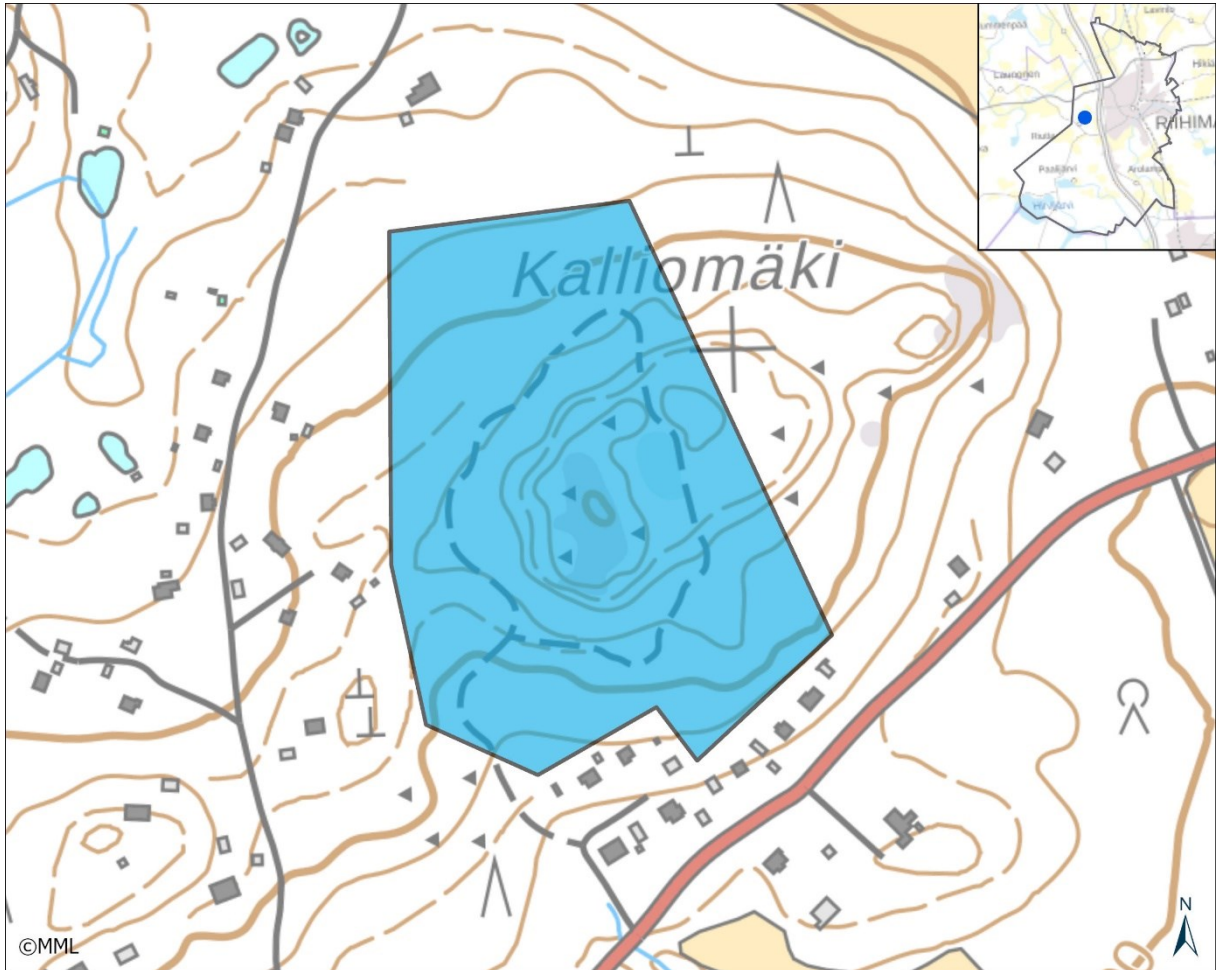
Kuva 41. Kärjäkoski on kunnostettu virtavesikaloille sopivaksi elinympäristöksi.

20. KALLIOMÄKI

Kylä tai taajama: Riutta

Maastokäynti: 8.5.2022

Kohteen pinta-ala: 9,6 hehtaaria

Kuva 42. Kalliomäen alue.

20.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Ei merkittäviä muutoksia viimeisten hakkuiden jälkeen. Itäosan laaja taimikkoalue on poistettu rajausta, länsipuolella rajausta on vähän laajennettu lehtomaiselle osalle.

20.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Kalliomäki on metsäinen mäki Riuttan alueen koillispuolella. Laen avokallio on noin 140 metriä merenpinnan yläpuolella. Rinteet ovat käenkaali-mustikkatyyppin (OMT) talousmetsiä, joissa avohakkuiden jäljiltä kasvaa koivuvaltaista taimikkoa ja nuorta puustoa. Ylärinteillä metsätyyppi muuttuu mustikkatyyppin tuoreeksi kangasmetsäksi ja huipun kalliopaljastuman tuntumassa puolukkatyyppiksi. Lakialueella kasvaa aikaisemmasta puustosukupolvesta seitsemän isoa siemenpuumäntyä. Kenttäkerroksen kasvilajeja ovat muun muassa kielo, sananjalka, mustikka, puolukka, metsäkastikka ja valkovuokko.

Lakialueella on kaksi siloutunutta avokalliota. Kalliokedolla kasvaa runsaasti ahomansikkaa, rohtotädykettä, heinätähtimöä, hopeahanhikkia, ahosuolaheinää, hietakastikkaa, ruotsinpitkäpalkoa, valkoopilaa ja poronjäkäliä. Lakikallion itäpuolella on pieni kallioisoistuma, jossa kuusen lisäksi kasvaa hieskoivua ja tuhkapajua. Aluskasvillisuuden valtalajeja ovat mustikka, pallosara, korpikastikka ja korpirahkasammal.

20.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	käenkaali-mustikkatyyppi (OMT), mustikkatyyppi (MT)	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	karut kalliokedot (noin 2,2 aaria, edustavuudeltaan vaatimaton)	CR
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	kallioisuus, puuston tiheys ja varjostus, maaston kuluminen	

20.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	haapa, rauduskoivu, mänty, hieskoivu, harmaaleppä
Ikäarvio	10–30 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Puusto enimmäkseen tasarakenteista kaikilla kuvioilla.
Erityisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	länsirinteessä ryhmä melko isoja haapoja
Jalot lehtipuut	Alueen etelä- ja kaakkosrinteen lehmusesiintymät ovat jääneet hakuiden alle. Länsirinteen lehto-osassa ja pientalotonttien lähellä on metsävaahteraa (<i>Acer platanoides</i>).
Lahopuusto	-
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: Muut lajit: koivu, pihlaja, vadelma, tuhkapaju

20.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	sananjalka, valkovuokko, metsäkastikka, seinäsammal, metsäkerros-sammal
Runsas lajit	Metsissä: kielo, mustikka, puolukka, käenkaali, metsäalvejuuri, sudenmarja, kevätlinnunherne, metsäimmarre, huopaohdake, ahomansikka; korpisoistumassa: korpikastikka, harmaasara, jokapaikansara, pullosara, jousivihvilä; kalliolla: rohtotädyke, heinätähtimö, hopeahanhikki,

	ahosuolaheinä, hietakastikka, valkoapila; lehtomaisessa osassa; lehtotesma, sinivuokko ja näsiä
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	terttuselja (<i>Sambucus racemosa</i>) – huipun kiertävän polun varressa yksi pensas
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	-
Uhanalaiset lajit	-

20.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
pyy (<i>Bonasa bonasia</i>)	
tiltalti (<i>Phylloscopus collybita</i>)	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

20.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Romahtanut hakkuissa. Metsäluonnon monimuotoisuutta rikastuttavat kallioikedon lisäksi itärinteen soistuma ja länsirinteen lehtomaisella osalla tuomen runsaus, haaparyhmä ja harmaaleppävaltaiset laikut.
Maisemallinen merkitys	Laelta aukeaa näkymiä eri suuntiin.
Luonnontila	Heikentynyt hakkuiden takia.

20.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Huomionarvoinen lähiluontokohde, sillä alueella melko paljon asutusta ja Riuttan ulkoilupolut kulkevat lähellä.

20.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

20.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

20.11. MAHDOLLISET UHAT

Rakentaminen.

20.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei hoitotarvetta.

20.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Riihimäen luontokohteiden kartoitus 199091 (Heinonen ym. 1991), LUMOS-inventointi 2004 - 05

Kuva 43. Suurin osa Kalliomäen alueesta on taimikosta nuoreksi metsäksi kehittyvää koivikkoa.

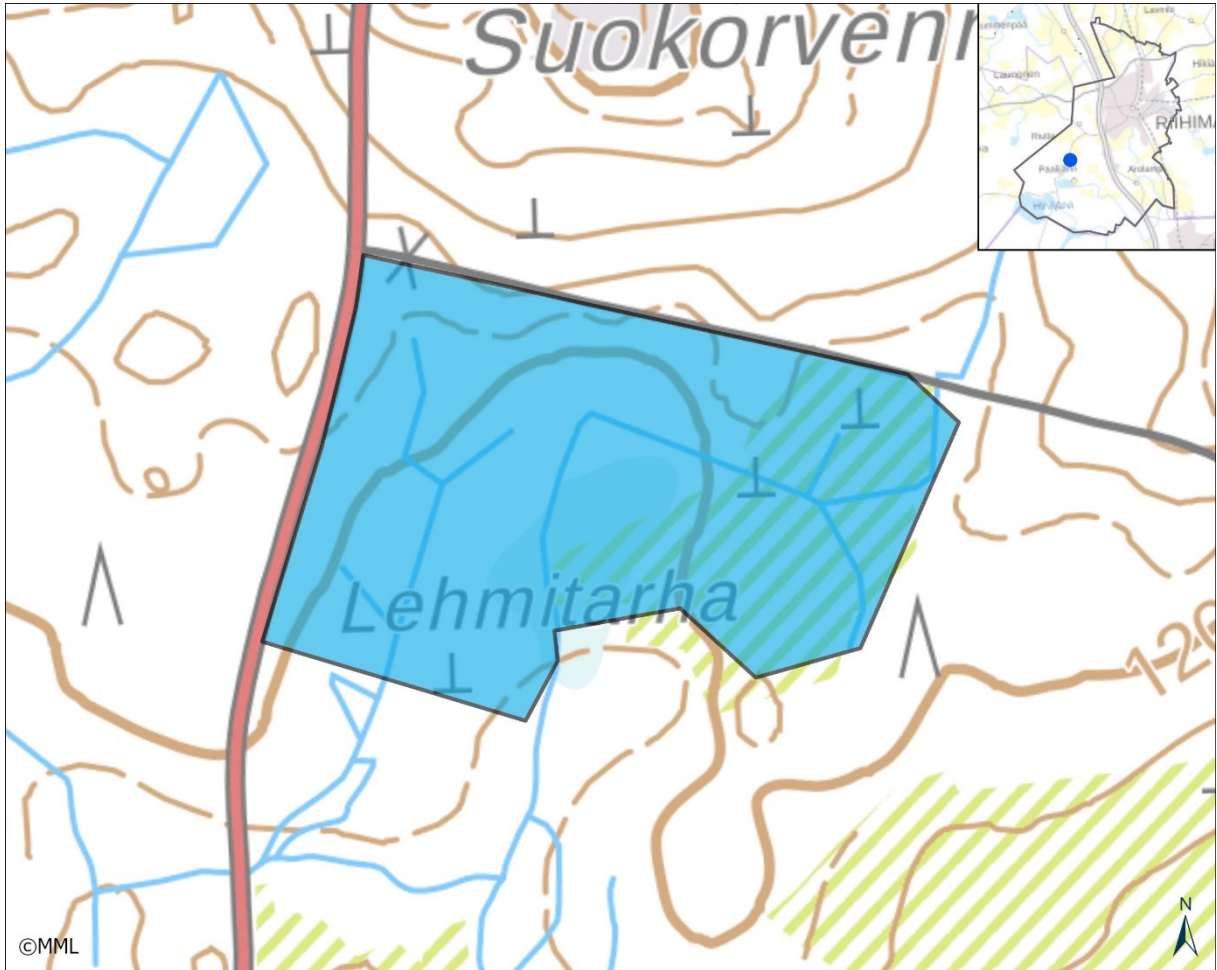
Kuva 44. Kalliomäen laen avokalliolla on laikuittain kallioketoa.

21. SUOKORVENMÄKI, ITÄINEN ALUE

Kylä tai taajama: Hiivola

Maastokäynti: 8.5.2022 ja 21.6.2022

Kohteen pinta-ala: 5,5 hehtaaria

Kuva 45. Suokorvenmäen alue.

21.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Alkuperäisestä (1991) yli 15 hehtaarin laajuisesta arvokkaan alueen rajauksesta on jäljellä yksi 5,5 hehtaarin laajuinen kuusikko, loput on avohakattu kolmessa vaiheessa. Vanhojen (1990-luvun) kunnostusojitusten seurauksena korpien luonnontila on heikentynyt entisestään, muun muassa Lehmitarhan sanaiskorven itäpuolinen metsäkortekorpi on kuivunut turvekankaaksi. Lähdevaikutuksen takia osa soistumista on kuitenkin säilynyt ennallaan tai lähes ennallaan. Puustokuvioita noudattavasta rajauksesta on poistettu hakkuuaukot ja taimikot. Jäljellä olevan kuusikon alueelta löytyi luonnontilainen allikkolähde.

21.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Suokorvenmäen eteläpuolinen alue on loivasti kumpuilevaa metsämaastoa. Painanteisiin on syntynyt reheviäkin korpia, joista suurin osa on kuivunut metsäojituksissa, mutta jäljellä on muutama lähteisyyden ansiosta luonnontilaisena säilynyt laikku. Hirvijärventiehen rajautuva metsä on

pääosaksi vanhaa kuusikkoa. Sekapuuna tavataan koivua, haapaa, raitaa ja pihlajaa. Alueen länsilaidalla on yhdentoista ison haavan ryhmä. Osa valtuustun kuusista on huomattavan järeitä, runkoläpimitaltaan 60–75 senttimetriä paksuja. Metsä on kuivimmilta osiltaan mustikkatyypin (MT) ja käenkaali-mustikkatyypin (OMT) kangasmetsää, alueen itäosassa on hieman lehtoakin.

Metsä on yleisesti soistunut. Parhaiten ojituksista on selvinnyt kuusikon lounaiskulman korpisoistuma, jossa on yksi 4 x 1,5 metrin laajuinen avolähde. Lähdeallikossa oli keväällä 20–30 senttimetriä vettä ja yksi puolen metrin syvyinen purkautumiskuoppa. Lähdeperäisyyttä ja sen myötä rehevämpää korpikasvillisuutta on 25 x 35 metrin alueella. Paikan kasvistoon kuuluvat luontotyypin hyvää suojeluarvoa osoittavat korpisara, lehtotähtimö ja velholehti. Pieniä pohjavesivaikutteisia laikkuja on säilynyt myös jäljellä olevan kuusikon koillisosassa.

Osa alkuperäisen kosteikoin ominaispiirteistä on säilynyt metsän luoteisosan saniaiskorvessa noin 30 x 30 metrin laajuisella alueella. Valtuustossa on soistuman kohdalla aukko, jossa kasvaa pientä harmaaleppää ja hieskoivua. Aluskasvillisuutta luonnehtivat isoalvejuuri, hiirenporras, metsäalvejuuri, korpikaisla ja rönsyleinikki. Soistuman eteläpäästä laskee vanha oja, joka on vedetty kuusikon länsiosan halki. Kotkansiiven kasvustot ulottuvat vähän matkaa ojanvartta alaspäin.

Kartta

21.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	mustikkatyypin (MT), käenkaali-mustikkatyypin (OMT)	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	kangaskorvet (kymmenkunta aaria lounaisosan lähteen osan ympärillä)	CR
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	lähteiköt (40 neliometriä alueen lounaisosassa, yksi avolähde ja hetteikkölaikkuja)	EN
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	Puuston tiheys ja varjostus, ojitusten vaikutus, lähteisyys	

21.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	rauduskoivu, hieskoivu, haapa, harmaaleppä, pihlaja
Ikäarvio	70–80 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Puusto laajalti tasarakenteista.
Erytisen vanhat yksittäiset puut	isoja tervaleppiä ojitetun metsäkortekorven alueella
Muut yksittäiset erikoiset puut	alueen luoteiskulmassa jokunen raita ja jättikuusia (noin 13 kpl runkoläpimitaltaan 60–75 cm); alueen länsireunalla 11 ison haavan ryhmä – isoin haapa 70 cm paksu, puut vielä hyväkasvuisia, ei lahovikoja.
Jalot lehtipuut	-

Lahopuusto	Syntynyt maapuusto korjattu pois. Vain vähän lahopuuta.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: vadelma Muut lajit: pihlaja, kuusi, mustaherukka, lehtipuiden taimia

21.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	käenkaali, mustikka, metsäkastikka, seinäsammal, metsäkerrossammal
Runsaat lajit	kangasmetsissä: lillukka, vanamo, metsätähti, valkovuokko, puolukka, metsämitikka, kevätpiippo, hiirenporras, metsäimarre, oravanmarja, nuokkotalvikki; lehtoindikaattoreista paikoittaisina sinivuokko, mustakonnanmarja ja kurjenkello; lehtokorvessa ja lähteikössä: isoalvejuuri, metsäalvejuuri, korpikaisla, suo-orvokki, metsäkorte, rantamatara, mesiangervo, korpi-imarre, kevätlinnunsilmä, purolitukka
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	velholehti (<i>Circaea alpina</i>), kotkansiipi (<i>Matteuccia struthiopteris</i>), korpiliekosammal (<i>Rhytidiadelphus subpinnatus</i>)
Uhanalaiset lajit	hentosara (<i>Carex disperma</i>) NT/RT – niukka esiintymä Lehmitarhan saniaiskorvessa 2016 (laji.fi), korpisara (<i>Carex loliacea</i>) RT – alueen louhaisosan soistumassa niukkana 2022, luoteisosan kosteikossa 2006

21.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
viirupöllö (<i>Strix uralensis</i>)	
puukiiپیج (<i>Certhia familiaris</i>)	
peukaloinen (<i>Trglodytes troglodytes</i>)	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

21.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Alue otettiin LUMOS-ohjelmaan korpisoistumien takia tarkoituksena seurata ennallistuvien korprien luonnontilan kehitystä ja linnustollisten arvojen säilymistä. Luonnontilaiset laikut ovat suppea-alaisia, mutta kasvillisuudeltaan edustavia. Lisäarvoa kohteelle tuo ikääntyvä puusto.
Maisemallinen merkitys	Metsän sisäinen maisema on sammal pohjaista vanhaa kuusikkoa, melko vähän vaihtelua. Aluspuuston niukkuuden takia näkyvyys on hyvä.
Luonnontila	Osa soistumista on kuivunut ojituksissa, pari laikkua säilynyt luonnontilassa. Puustorakenne on talousmetsän kaltainen, mutta vankkupuustoisuus tuo luonnonmetsän tuntua.

21.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTENA

Soveltuu marjastukseen ja sienestykseen.

21.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

2. luokan Metso-kohde. Yleisistä valintaperusteista täyttyy parhaiten kriteeri elinympäristöjen rakennepiirteistä ja ominaisuuksista, sillä alueella on soistuneisuutta, lähteisyyttä, lehtomaisuutta ja vanhoja puita. Lisäksi lajistolliset arvot ovat alueen kokoon nähden hyvät.

21.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

21.11. MAHDOLLISET UHAT

Päätehakkuu, kunnostusojitukset.

21.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Vaihtoehtona päätehakkuulle on METSO-suojelu. Jäljellä olevat soistumat ovat metsälain suojele-
mia erityisen tärkeitä elinympäristöjä ja avolähde myös vesilain suojelema kohde. Mahdollisessa
päätehakkuussa kosteikkojen ympärille tulee rajata metsälain mukaisesti riittävän laajat suoja-
vyöhykkeet, jotta kohteiden ominaispiirteet eivät heikenny.

21.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Riihimäen luontokohteiden kartoitus 1990–91 (Heinonen ym. 1991), LUMOS-inventointi 2006

Kuva 46. Koko alueen metsä on varttunutta kuusikkoa.

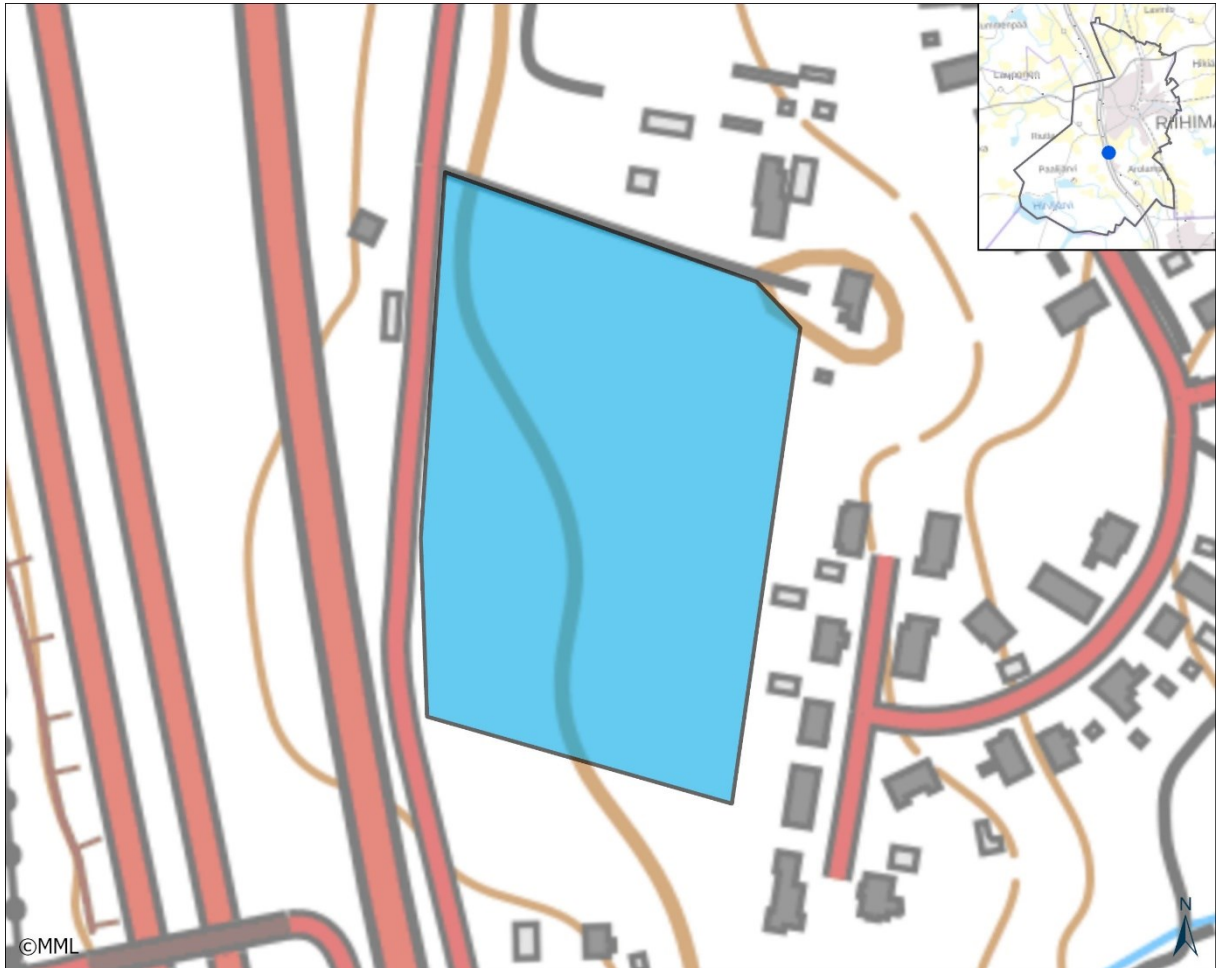
Kuva 47. Kuva 3 Alueen lounaiskulmassa on luonnontilaisena säilynyt avolähde ja lähdekasvillisuutta noin 40 neliömetrin alalla.

22. PARMALA

Kylä tai taajama: Herajoki

Maastokäynti: 4.5.2021 ja 17.8.2021

Kohteen pinta-ala: 2,15 hehtaaria

Kuva 48. Parmalan alue.

22.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Uusi kohde. Viime vuosina ei ole tehty mainittavia hoitotoimia.

22.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Parmalan alue on puoliksi metsittyvää peltoa ja puoliksi metsää. Metsissä ei ole pitkään aikaan tehty harvennuksia, jolloin lahoppuukierto on päässyt alkuun. Alueen eteläosassa on haapavaltaista, paikoin runsaslahoppuustoista lehtipuulehtoa. Puusto ei ole erityisen vanhaa, mutta isoimmat rungot ovat yli 40 senttimetriä paksuja. Haavikon pohjoispuolella on varttuneen kuusimetsän kuvio ja alueen pohjoispäässä on metsittyneelle pellolle kasvanutta, osin kosteapohjaista metsää, jossa vuorottelevat nuoren puuston tiheiköt ja pienet aukot. Alueen länsiosan pelto on vielä laajalti avoin, reunoilla on nuorta haavikkoa, muutama iso rauduskoivu, kuusia, terttuseljoja ja pajukkoa. Avoimilla osilla on vadelpensaikkoo ja korkeaa tiheää ruohostoa valtalajinaan maitohorsma.

22.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	käenkaali-mustikkatyyppi (OMT), käenkaali-oravanmarjatyyppi (OMaT)	
Uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit	tuoreet keskiravinteiset lehdot (alueen kaakkoiskulmassa noin 20 % alueesta)	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	lehti- ja neulaskarikerke, reunavaikutus	

22.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi, haapa
Muut puulajit	tuomi, metsävaahtera, pihlaja
Ikäarvio	keskiosan kuusikko ja pohjoisosan haavikko 40–50 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Keskiosan kuusikko melko tasarakenteinen, muilla kuvioilla aluspuustossa pikkukuusia ja vaihtelevasti pientä lehtipuustoa.
Erytisen vanhat yksittäiset puut	pari isoja raitaa, joitakin isoja harmaaleppiä, isoin haapa 60 cm paksu
Muut yksittäiset erikoiset puut	pellon reunalla yksi monirunkoinen iso tuomi
Jalot lehtipuut	Metsävaahteraa kasvaa harvakseltaan pensaskerroksessa ja aluspuustossa etenkin alueen eteläosan lehtipuulehdossa, tien vierellä yksi aika iso runko.
Lahopuusto	Eteläosan lehtipuumetsässä ja osin kuusikossakin melko runsaasti erikäisiä ja kokoista maapuustoa, etenkin lehtipuista syntyntä. Kuusikossa pari koivupötkelöä ja ränsistymiä koivuja.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: vadelmapensaikkaa umpeen kasvavalla pellolla Muut lajit: terttuseljoja (<i>Sambucus racemosa</i>) ja pieniä pajukasvustoja pellolla metsän reunan tuntumassa; punaherukkaa (<i>Ribes rubrum</i>) pohjoisosan metsässä; lehtipuiden taimia ja kuusia yleisesti. Puutarhakasvijänteinä pihasyreeni (<i>Syringa vulgaris</i>), pimpinellaruusu (<i>Rosa spinosissima</i>), orapihlaja (<i>Crataegus sp.</i>)

22.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	käenkaali, vuohenputki, metsäälvejuuri, mustikka, metsäkastikka, seinäsammal, metsäliekosammal
Runsas lajit	rönsyleinikki, valkovuokko, kultapiisku, metsälehväsammal, metsäkerrossammal, koukkusuikerossammal
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	tarhaomenapuu (<i>Malus x domestica</i>) - yksi puu vanhalla talon paikalla

Harvinaiset lajit ja indikaattorit	-
Uhanalaiset lajit	-

22.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
käpytikka (<i>Dendrocopos major</i>)	
viherpeippo (<i>Chloris chloris</i>)	EN
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

22.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Kohde alkaa olla rakenteeltaan luonnontilaiseksi kehittyvänä edustava taajamametsä. Lisäarvoa tuo alkuun päässyt lahoppuukierto, monipuolinen puu- ja pensaslajisto sekä haavan runsaus alueen pohjoisosassa.
Maisemallinen merkitys	Ei erityistä merkitystä, mutta vähittäisen metsän reunan isot koivut ja kuuset ovat näyttäviä yksityiskohtia Havintieltä katsottaessa. Lisäksi metsä muodostaa näkymäesteen viereisen asutusalueen pihaille.
Luonnontila	Alueen käyttö on ryteikköisyyden takia vähäistä, silti kuusikossa on roskaantumista. Puustorakenteen luonnontilaistuminen on päässyt hyvään alkuun alueen eteläosassa.

22.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Vähäinen merkitys lähiluontokohteena, kuusikon halki kulkee polku Havintielle.

22.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Alue täyttää 3. luokan Metso-kohteen kriteerit. Tärkeimmät valintaperusteet ovat elinympäristön rakennepiirteisiin liittyvät lehtokasvillisuus, monipuolinen lehtipuusto ja lahoppuustoisuus.

22.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

22.11. MAHDOLLISET UHAT

-

22.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Tarvittaessa pihojen edustan puustoa voi harventaa 10–20 metrin leveydeltä. Harvenuksessa poistetaan kuusia ja säästetään suurin osa haavoista, raidoista ja tuomista. Osa kaadetuista puista tulee jättää metsään maapuiksi. Eteläosan lehtipuumetsästä poistetaan suurin osa pikku-kuusista, millä estetään lehtometsän kuusettuminen. Osa pellosto voidaan pitää avoimena säännöllisesti niittämällä.

22.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Uusi LUMOS-kohde, ei aiempia tietoja.

Kuva 49. Parmalan metsän paras osa on alueen eteläosan runsashaapainen lehtipuulehto.

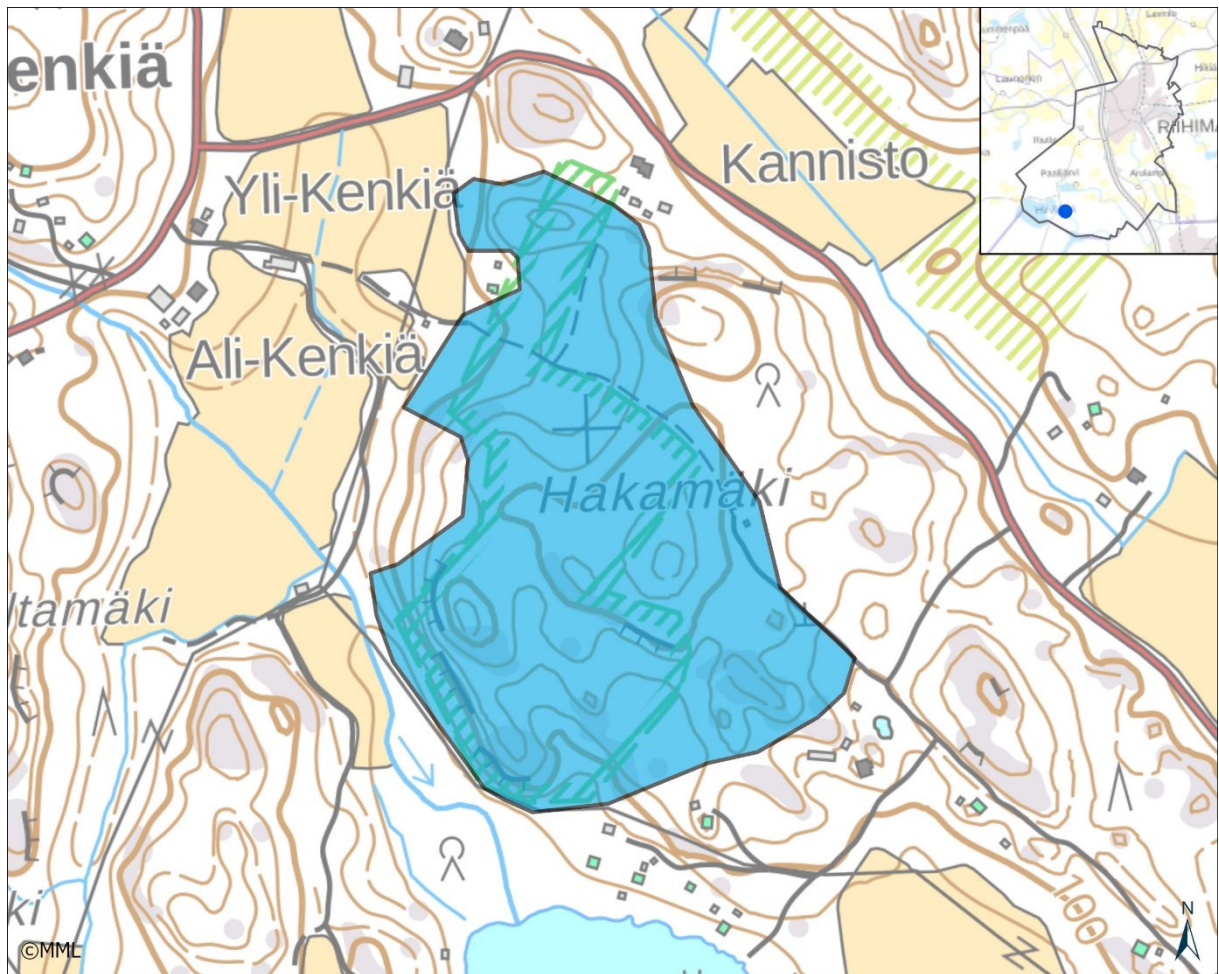
23. HAKAMÄKI

Kylä tai taajama: Vatsia

Maastokäynti: 29.5.2013 ja 20.7.2013

Kohteen pinta-ala: 15,06 hehtaaria

Kohde sisältää Kannistonmetsän luonnonsuojelun ja Lupposen luonnonsuojelun. LU-MOS-alueen ja luonnonsuojelun rajaukset eivät ole yhteneväiset.

Kuva 50. Hakamäki.

23.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

-

23.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.:

Vatsianjärven pohjoisrannalta yli viisikymmentä metriä kohoavan Hakamäen laella ja rinteillä on laajalti varttuneita ja vanhoja kuusivaltaisia metsiä sekä sekametsää. Vallitseva metsätyyppi on käenkaali-oravanmarja (OMaT) tyyppin tuore lehto. Mäenitä- ja kaakkoisrinteet ovat pääosin lehtomaista kangasta (OMT). Länsi- ja pohjoisrinteen kallionseinämien alla on paikoin vähän tuoretta runsasravinteista lehto-orvokki-imikkä (PuViT) tyyppin lehtoa ja lisäksi pohjoisrinteen notkelmassa

on kolmen aarin laajuinen kuvio kosteaa hiirenporras-käenkaali (AthOT) tyyppin lehtoa. Alueella on toistakymmentä erikokoista ja eri suuntiin aukeavaa kallionseinämää, joista monilla on lehtokallionseinämille tyypillistä keskirvinteista kasvillisuutta. Länsirinteen jyrkänteiden päällä on vajaan hehtaarin laajuinen mäntyvaltainen kalliomännikkö.

Hakamäen laella varttunut valtapuusto on tiheydeltään vaihtelevaa, mutta enimmäkseen melko väljää, kuusivaltaista. Seka- ja aluspuustossa on rauduskoivua, haapaa, tuomea, pihlajaa ja vaahteraa. Metsä jatkuu etelärinteessä samankaltaisena, melko väljänä, mutta pohjoisrinteessä on puustoltaan tiheää kuusisekametsää. Lehmuksia kasvaa aluspuustossa yleisesti sekä pensaina että isoina runkokuina. Paikoin lehmuksien osuus latvuksesta on sen verran korkea, että metsä voidaan luokitella lehmuslehdoksi. Valtapuuna lehmusta kasvaa muutaman aarin alueella Hakamäen huipun koillisosassa.

Pensaskerroksessa on vaihtelevan runsaasti taikinamarjaa, vadelmaa, punaherukkaa ja lehtokuusamaa sekä yleisesti myös lehtipuiden taimia, etenkin tuomea, pihlajaa, lehmusta ja vaahteraa. Aluskasvillisuus on lehtometsille tyypilliseen tapaan laikuittain vaihtelevaa, ruohovaltaista. Laajalti runsaina kasvavat lillukka, valkovuokko, oravanmarja, kielo, metsäkastikka, mustikka, sini-vuokko, käenkaali ja hiirenporras. Lehtoindikaattoreista paikoittaisia ovat tesma, näsiä, mustakonnanmarja, kivikkoalvejuuri, kevätlinnunherne ja metsäkurjenpolvi. Imikkää kasvaa runsaasti Hakamäen pohjoisrinteen kostean lehdon laikussa, ja lehto-orvokin kasvustot keskittyvät kalliionaluslehtoihin.

Isoimmat kallionseinämät sijaitsevat Hakamäen lounaisrinteessä, missä on 7-12 metriä korkeita pystysuoria seinämiä. Pienempiä seinämiä on muutama mäen länsi- ja etelärinteessä, ja lisäksi alueen pohjoisosassa on yksi pohjoiseen ja yksi länteen aukeava seinämä. Kallionseinämillä on sammalvaltaista keskirvinteista kasvillisuutta, joka etenkin varjokohdissa on runsasta. Seinämillä kasvavat viuhkasammal (*Homalia trichomanoides*), hiirenhätäsammas (*Isothecium myosuroides*), kivikutrisammal (*Homalothecium sericeum*), ketopartasammal (*Syntrichia ruralis*), tummaurnasammal (*Amphidium lapponicum*) ja siloriippusammal (*Neckera complanata*). Länsirinteen tyven varjoisassa kolossa kasvaa niukkana harvinainen koloriippusammal (*Neckera besseri*). Putkilokasveista seinämillä on paikoin haisukurjenpolvea, karvakiviyrttiä, lehtonurmikkaa ja kalliioimarretta.

Arvokas alue on jaettu kahteen osaan. Läntisestä osasta (alue 1a) tuoretta keskirvinteista (OMaT) lehtoa on noin 80 %, loput ovat kalliometsää, runsasravinteista lehtoa, kosteaa lehtoa ja lehtomaista kangasta. Tämä osa on kokonaan metsälain suojelema erityisen tärkeiden elinympäristöjen yhdistelmä. Lisäksi lehmusta kasvavat osat ovat luonnonsuojelulain suojelemia luontotyyppisiä, joskaan aluetta ei toistaiseksi ole suojeltu tällä perusteella. Itäinen osa (alue 1b) on lähes kokonaan lehtomaisen kankaan metsää, jonka puusto on kuusivaltaista ja jossa lehtipuuston ja lehmuksen määrä on pienempi kuin Hakamäen muissa osissa.

Hakamäen alueen luokittelu valtakunnallisesti arvokkaaksi alueeksi perustuu edustavan lehtokasvillisuuden laajuuteen, puuston ja pensaskerroksen hyvään luonnontilaan, runsaisiin jalopuuesiintymiin ja lajistoon. Edustavuudeltaan hyvää ja erinomaista tuoretta lehtoa on noin kymmenen hehtaaria. Kasvillisuuden edustavuutta ja kasviston monipuolisuutta lisäävät runsasravinteiset lehtokasvillisuustyyppit, kallionseinämät, luonnontilainen kalliomännikkö ja kostean lehdon laikku. Hakamäen alueeseen sisältyy jossain määrin luonnonmetsäarvoja. Valtapuustossa on isoja koivuja ja paikoin haapaa. Valtapuusto on laajalti melko tasarakenteista, mutta etenkin lehtipuustoisissa osissa latvus on kehittynyt kerrokselliseksi. Kolohaapoja on jonkin verran alueen kaakkoisosassa, muualla yksittäin.

23.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	käenkaali-oravanmarja (OMaT) tyyppin lehto, käenkaali-mustikka (OMT) tyyppin kangasmetsä	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	tuoreet runsaravinteiset lehdot (0,1 ha)	CR
	tuoreet keskiravinteiset lehdot (n. 10 ha, josta lehmuslehtoa, EN, n. 0,8 ha)	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	jalopuustoiset kangasmetsät (1,2 ha)	VU
	keskiravinteiset varjoisat kalliojyrkänteet (150 m ²)	NT
	kosteat keskiravinteiset lehdot (300 m ²)	NT
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	kuusen neulaskarikerke ja lehtipuiden lehtikarikerke, puuston varjostus	

23.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi; paikoin haapa, rauduskoivu ja lehmus
Muut puulajit	metsävaahtera, raita, mänty, pihlaja, tuomi
Ikäarvio	60–80 vuotta
Puuston kerroksellisuus	kuusivaltaiset osat melko tasarakenteisia, sekapuustoiset osat kerroksellisia
Eriyisen vanhat yksittäiset puut	isoimmat lehmukset runkoläpimitaltaan yli 40 cm paksuja, vanhoja kalliomäntyjä
Muut yksittäiset erikoiset puut	kolohaapoja alueen kaakkoisosassa
Jalot lehtipuut	erikokoista lehmusta runsaasti ja laajalla alueella, vaahteraa niukemmin
Lahopuusto	Lahopuun esiintyminen, kuolleet pystypuut, maapuut: Alueella on vähän kuusimapuustoa, ja puustoltaan tiheimmissä kohdissa on jonkin verran kuollutta ja kuolevaa aluspuustoa. Lahopuun koko, laatu, runsaus ja lahoaste: Lahopuusto enimmäkseen erikokoista ja melko nuorta.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: Muut lajit: vadelma, lehtokuusama, punaherukka, taikinamarja, metsälehmus

23.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	valkovuokko, oravanmarja, käenkaali, lillukka, mustikka, kielo, metsäkastikka
Runsaat lajit	hiirenporras, tesma, kivikkoalvejuuri, metsäkurjenpolvi, metsäalvejuuri
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-

Harvinaiset lajit ja indikaattorit	koloriippusammal (<i>Neckera bessi</i>) NT
Uhanalaiset lajit	metsänemä (<i>Epipogium aphyllum</i>) VU, pesäjuuri (<i>Neottia nidus-avis</i>) RT

23.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
liito-orava (<i>Pteromys volans</i>)	VU
mäyrä (<i>Meles meles</i>)	
pyy (<i>Bonasa bonasia</i>)	
Selkärangattomat	
-	

23.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	erinomainen
Maisemallinen merkitys	Maisemallisesti mäki on melko merkittävä etenkin Vatsianjärven lähipeltojen maisemallisena rajapintana.
Luonnontila	Luonnontila kokonaisuutena hyvä-erinomainen.

23.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Valtakunnallisesti arvokas lehtoalue ja merkittävä lähiasukkaiden ja mökkiläisten lähiluontokohde; liikkuminen melko helppoa suurimmassa osassa aluetta.

23.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Koko alue soveltuu hyvin Metso-kohteeksi.

23.10. IHMISEN VAIKUTUS

Uusia harvennushakkuita ei ole tehty vähään aikaan, vanhojen harvennusten jäljet näkyvät etenkin kuusivaltaisissa osissa.

23.11. MAHDOLLISET UHAT

Valtapuuston hakkuut, kuusettumisen eteneminen.

23.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Pääsääntöisesti alueen puusto tulee säilyttää koskemattomana. Läntisellä osalla (alue 1a) voidaan tehdä suppea-alaisia lehtokasvillisuutta elvyttäviä kuusialikasvoksen harvennuksia, jotka kohdistetaan kuusivaltaisiin laikkuihin. Pienten käsittelykuvioiden ulkopuolelle rajataan kalli-onaluslehdot, lehmusvaltaiset osat, pohjoisrinteen kostean lehdon laikku suojavyöhykkeineen sekä Hakamäen lakiosa noin puolentoista hehtaarin laajuudelta. Hoitotoimien tekemisellä ei ole kiirettä.

23.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Riihimäen liito-oravainventointi 2013.

Kuva 51. Erikokoisia lehmuksia kasvaa harvakseltaan Hakamäen alueella ja paikoin lehmus on aluspuuston runsain laji.

24. SAMMALISTON METSÄ

Kylä tai taajama: Juppala

Maastokäynti: 19.4.2017 ja 5.5.2017

Kohteen pinta-ala: 6,1 hehtaaria

Kuva 52. Sammaliston metsä.

24.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Puusto on saanut enimmäkseen kasvaa rauhassa ja lahoppuuston muodostuminen on jatkunut. Lahoppuuston lisääntymisen ansiosta alueen luonnonsuojelullinen arvo on noussut. Puustoa on harvennettu alueen keskimmäisen palstan eri osissa: länsiosassa on tehty viitisen vuotta sitten valtapuuston harvennus, muualla yksittäisiä isoimpia valtapuita on kaadettu ja itäosan aluspuustoa on edellisenä talvena korjattu polttopuuksi ainakin kahden pienen puupinon verran.

24.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.:

Sammaliston metsä on entiselle suopellolle kasvanut rehevä lehtipuumetsä. Alueen länsiosan valtapuusto on melko tasarakenteista hieskoivikkoa, keskiosissa on haapavaltaisia osia ja sekametsää, alueen pohjoisreunalla on muita osia vanhempaa ja osaksi havupuuvaltaista puustoa.

Erikokoista lahoa lehtipuustoa on runsaasti lähes koko alueella. Kasvillisuus on laajalti mesiangervon, valkovuokon, vuohenputken ja metsäalvejuuren luonnehtimaa suurruoholehtoa. Lisäksi on tuoretta käenkaali-oravanmarjatyyppin lehdoksi kehittyviä osia sekä kostean ja tuoreen lehdon välimuotoa. Aluskasvillisuuden kehitys on vielä muutostilassa. Laajin ja edustavin kostean lehdon kuvio sijaitsee alueen itäosassa, vanhan ojan varrella. Kuusi- ja koivuvaltainen metsän pohjoisreuna on muita osia vähän kuivempi ja vähemmän lehtomainen.

24.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyyppit	suurruoholehto (FiT ja OFiT), käenkaali-oravanmarjatyyppi (OMaT), käenkaali-mustikkatyyppi (OMT)	
Uhanalaiset ja silmä-läpidettävät luontotyyppit	keski-ikäiset lehtipuustoiset lehtomaiset kankaat	EN
	tuoreet keskiravinteiset lehdot	VU
	kosteat keskiravinteiset lehdot	NT
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	vanha ojitus ja alueen käyttöhistoria, sähkölinjan ja ympäröivien avointen alueiden reunavaikutus, puuston harvennukset	

24.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	hieskoivu, haapa
Muut puulajit	harmaaleppä, tuomi, pihlaja, raita, kuusi, mänty
Ikäarvio	50–60 vuotta
Puuston kerroksellisuus	länsiosassa enimmäkseen tasarakenteinen valtapuusto ja tiheä pensaskerros, itäosassa latvus yleisesti kerroksellinen
Eriyisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	isoimmat haavat runkoläpimitaltaan jo 60 senttimetriä paksuja
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Lahopuun esiintyminen, kuolleet pystypuut, maapuut: Maapuita yli 40 runkoa hehtaarilla, lisäksi koloisia koivupötkelöitä yli 20 kappaletta hehtaarilla, etenkin kosteissa osissa pientä lahoa lehtipuustoa runsaasti. Lahopuun koko, laatu, runsaus ja lahoaste: Lahopuusto kaiken kokoista, koivuvaltaista, pientä puuta eniten. Lahoaste vaihtelee eli lahoppuukierto jatkunut jo vähintään 20 vuotta.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: Muut lajit: terttuselja, kiiltopaju, taikinamarja, vadelma, punaherukka, paatsama, lehtokuusama, isotuomipihlaja; lisäksi yleisesti lehtipuuden taimia

24.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	kosteapohjaisissa osissa mesiangervo, metsäalvejuuri, vuohenputki ja paikoin korpikaislaa kasvustoina; lehtomaisella kankaalla mustikka, kielo, metsäimarre
Runsaat lajit	valkovuokko, ahomansikka, seittitakiainen, nokkonen, ranta-alpi, oravanmarja, käenkaali, sinivuokko, metsätähti, kevätpiippo, metsäkorte, pujo, metsäkurjenpolvi, isotalvikki, huopaohdake; lehtoindikaatto-reista myös syyläjuuri ja lehtonokkasammal (<i>Eurhynchium angustirete</i>)
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	lakkakääpä (<i>Ganoderma lucidum</i>) – yhdellä koivupötkelöllä alueen keskiosassa, lisäksi kymmenkunta edellisvuotista itiöemää yhdellä alueen länsipuolisen taimikon lahokannolla; ristilimaska (<i>Lemna trisulca</i>) kasvaa alueen pohjoisreunan ojassa.
Uhanalaiset lajit	lepikkolaakasammal (<i>Plagiothecium latebricola</i>) NT/RT – itäosan kosteassa lehdossa lahopuulla

24.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
punakylkirastas	
laulurastas	
lehtokurppa	
sinitäinen	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

24.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Erinomainen - kohde on Riihimäen luonnonsuojelullisesti arvokkaimpia taajamametsiä runsaan lahopuuston, lajiston monipuolisuuden, luonnontilan ja muun muassa linnustoon liittyvien arvojen takia.
Maisemallinen merkitys	Metsä muodostaa maiseman rajapinnan pohjoiseen, länteen ja itään päin. Kookas ja vaihteleva lehtipuusto luo vehreän väriläiskän ympäristön avoimeen kulttuurimaisemaan.
Luonnontila	Luonnontilaan ovat viime vuosina vaikuttaneet harvennushakkuut, joissa on poistettu vaihtelevasti valtapuustoa. Kuluvana vuonna alueen itäosasta on korjattu polttopuuta. Vanhat pelto-ojat ovat pitkälti umpeutuneita.

24.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Alue on etenkin lähiluontokohteena erityisen tärkeä merkittävien monimuotoisuusarvojen takia. Virkistyskäyttö on ilmeisen vähäistä, mutta metsä sopii hyvin opetus- ja retkikohteeksi.

24.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Soveltuu kokonaisuudessaan. Alue tulisi suojella luonnonsuojelualueena.

24.10. IHMISEN VAIKUTUS

Puuston harvennukset, lintujen havainnointi – alueella tikkojen ruokintapaikka

24.11. MAHDOLLISET UHAT

Hakkuut.

24.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei kiireellistä hoitotarvetta. Hoidossa tulisi jatkaa hallitun hoitamattomuuden periaatteita. Kuusetumista tulee seurata ja tarvittaessa aluspuuston kuusia pitää harventaa. Jos alue suojellaan, poltopuun korjaamista ja poimintahakkuuta ei tule sallia.

24.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Riihimäen linnustoselvitys 1992–93, LUMOS-kohteiden inventointi 2004

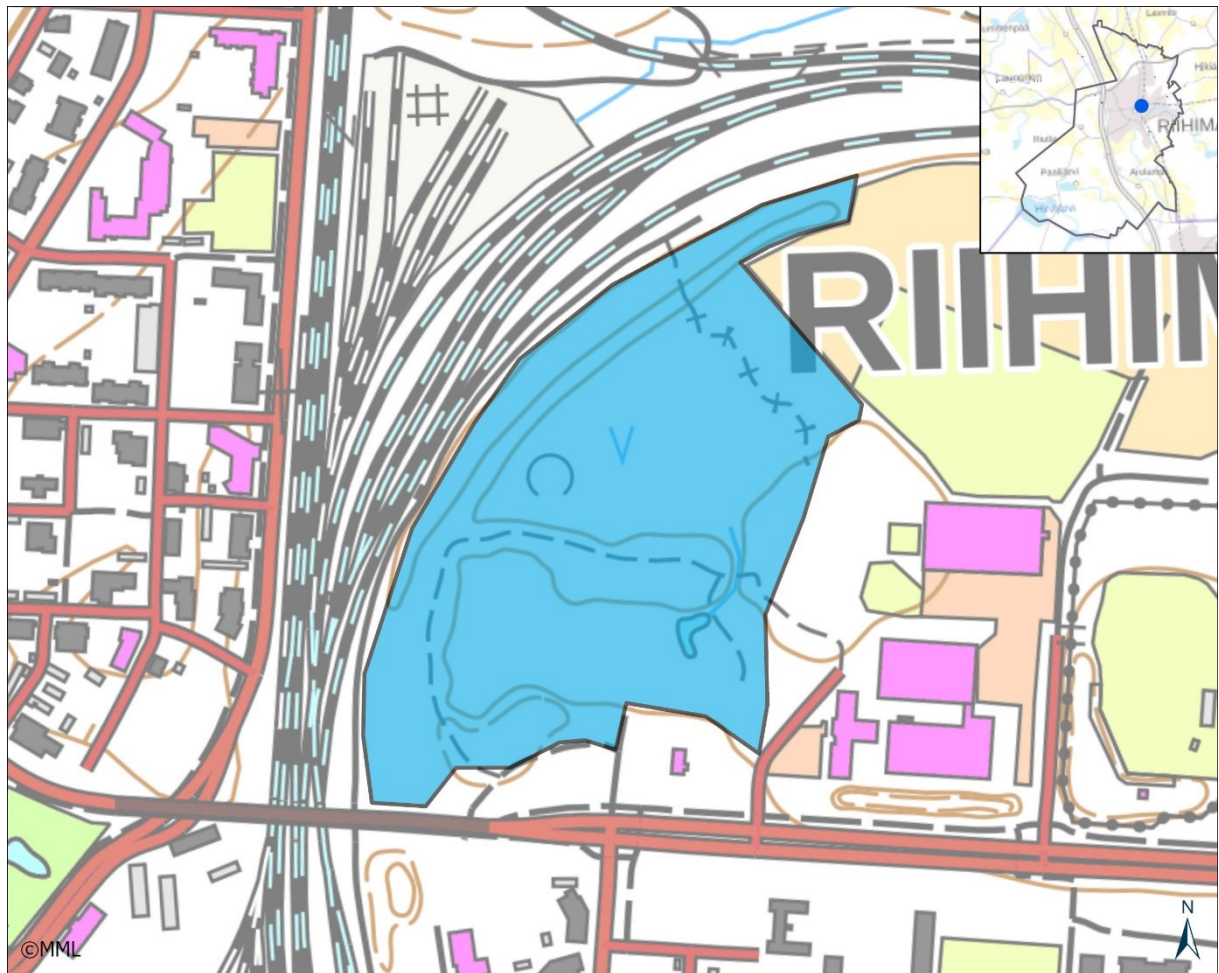
Kuva 53. Sammaliston metsä on suurimmaksi osaksi koivuvaltainen, mutta alueen keskiosassa on väljäpuustoinen haapavaltainen osa.

25. PELTOSAAREN KOSTEIKKOPUISTO

Kylä tai taajama: Peltosaari

Maastokäynti: 16.8.21

Kohteen pinta-ala: 8,18 hehtaaria

Kuva 54. Peltosaaren kosteikkopuiston alue.

25.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Kuivumiskehitys on edelleen jatkunut, pajuluhtien levittäytyminen avoluhdille on jatkunut. Kosteikkoa on käytetty lumenkaatopaikkana. Alueelta on löydetty viitasammakon lisääntymisalue.

25.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Peltosaaren kosteikko on syntynyt entiselle pellolle maamassojen läjityksen tuloksena. Alkuvaiheessa alueelle syntyi useita matalia lampareita, jotka hiljalleen alkoivat kasvaa umpeen ja samalla savipohjainen notko soistui. Pääallas on nykyään suurimmaksi osaksi saraluhtaa ja reunat paju- luhtaa. Kosteikon keskellä oleva lammikko on kasvamassa pinnanmyötäisesti umpeen, avovettä on enää kevättulvan aikaan tai runsaiden sateiden jälkeen. Alueen eteläosassa on pari pientä, maa- valleihin rajautuvaa allikkoa. Saraluhdalla kasvaa runsaasti rehevien kosteikkojen isokokoisia ruo- hoja, kuten vesihierakka, myrkkyykeiso, rohtoraunioyrtti, punakoiso ja ranta-alpi. Alueen etelä- osassa on maantäyttöalue, heinittynyt niitty ja toinen saraluhta. Alueen länsilaidalla kosteikkoa

reunustaa maavalli, jolla kasvaa haapa-, koivu- ja harmaaleppävaltaista lehtipuumetsää. Etenkin metsäisissä osissa ja joutomaakentällä on useita lintujen levittämiä, viljelyperäisiä pensaita. Kos-teikkopuistoon on rakennettu luontopolku pitkospuineen.

25.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	ruohoinen saraluhta, sara-osmankäämiluhta, pajuluhta, käenkaali-oravanmarjatyyppin (OMaT) metsä	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	avoluhdat	DD
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	tulvaisuus, lehtikarrike	

25.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	haapa, raita
Muut puulajit	hieskoivu, harmaaleppä, halava, pihlaja, kuusi, mänty
Ikäarvio	noin 50 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Puusto on saanut pari vuosikymmentä kehittyä ilman harvennuksia, jolloin latvuksessa on kerroksellisuutta.
Erytisen vanhat yksittäiset puut	ränsistyviä raitoja paikoitellen
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	metsävaahtera pensaskerroksessa ja pikkupuina
Lahopuusto	Lahopuusto enimmäkseen pientä, pystypuiden joukossa joitakin isompia runkoja. Pajuluhdassa pientä lahopuustoa kohtalaisesti.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: kiiltopaju, tuhkapaju Muut lajit: halava, vadelma, aitaorapihlaja (<i>Crataegus grayana</i>)

25.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	avoluhdalla leveäosmankäämi, pullosara, järvikorte, luhtasara, luhtakuirisammal (<i>Calliergon cordifolium</i>); pajuluhdissa kurjenjalka, mesiangervo, korpikastikka; metsäisissä osissa rönsyleinikki, valkovuokko; haapojen ja raitojen runkoepifyytteinä raidanisokarve (<i>Parmelia sulcata</i>), haavankeltajäkälä (<i>Xanthoria parietina</i>), tikanhiippasammal (<i>Lewinskya speciosa</i>), haapahiippasammal (<i>Nyholmiella obtusifolia</i>)
Runsaat lajit	maitohorsma, pujo, pelto-ohdake, pietaryrtti, korpikaisla, ratamosarpio, rantamatara, rantayrtti, nokkonen, myrkkyykeiso, suohorsma, vehkä, hiirenvirna, alsikeapila, puna-apila, koiranputki, punakoiso,

	rantakukka, nurmipuntarpää, pikkulimaska, sorsansammal (<i>Ricciocarpos natans</i>)
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	länneheisiangervo (<i>Physocarpus opulifolius</i>), kurturuusu (<i>Rosa rugosa</i>) - maankaatoaikalla, pensaskanukka (<i>Cornus alba</i>) - levinnyt jo korteluhdallekin, aitaorapihlaja (<i>Crataegus grayana</i>) - paikoitellen eri puolilla aluetta, vuorijalava (<i>Ulmus glabra</i>) - 2 pikkupuuta radan puoleisella reunalla, valkoraunioyrtti (<i>Symphytum officinale</i> var. <i>bohemicum</i>) - luhdalla, vaalea-amerikanhorsma (<i>Epilobium ciliatum</i>) - luhdalla, valkokarhunköynnös (<i>Convolvulus sepium</i>) - reunametsissä ja pensasluhdalla, jättipalsami (<i>Impatiens glandulifera</i>) - laajalti pieniä kasvustoja, komealupiini (<i>Lupinus polyphyllus</i>) - paikoin avomailla
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	vesihierakka (<i>Rumex aquaticus</i>), ristilimaska (<i>Lemna trisulca</i>), varstasara (<i>Carex pseudocyperus</i>), sinisavikka (<i>Oxybasis glauca</i>) - maan-/lumenkaatoaikalla, punasavikka (<i>Oxybasis rubra</i>) - maan-/lumenkaatoaikalla, punasänkiö (<i>Odontites vulgaris</i>).
Uhanalaiset lajit	takkusammal (<i>Ulotia sp.</i>) RT - länsireunan vallin nuorella raidalla yksi pieni pesäkkeetön tupas, pikkuhiippasammal (<i>Orthotrichum pumilum</i>) RT - länsireunan vallin haavalla

25.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
ruokokerttunen (<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>)	NT
pajusirkku (<i>Emberiza schoeniclus</i>)	VU
liejukana (<i>Gallinula chloropus</i>)	VU
ruisräikkä (<i>Crex crex</i>)	
kurki (<i>Grus grus</i>)	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
viitasammakko (<i>Rana arvalis</i>)	
Kasvit ja sienet	
-	
Selkärangattomat	
isokeijukorento (<i>Lestes dryas</i>)	

25.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Puistoalue on pieneen pinta-alaan nähden monipuolinen ja lajistollisesti rikas kosteikko. Nopea kuivumiskehitys on kuitenkin jo heikentänyt arvoa. Etenkin linnustollinen arvo on laskenut, mutta myös linnustossa on yhä huomionarvoista lajistoa. Pajuluhdut ovat luonnontilaltaan ja kasvistoltaan edustavia, metsäiset osat ovat kehittymässä edustaviksi lehdoiksi. Haavan ja raidan runsaus täydentää alueen arvoja.
Maisemallinen merkitys	Alue erottuu vihreänä keitaana rautatiealueen ja asutuksen hallitsemasta kaupunkimaisemasta.
Luonnontila	Kyse on ihmisen muokkaamasta alueesta, joka on viime vuosina saanut kehittyä luontaisesti.

25.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTENA

Hyvin arvokas ja tärkeä lähiluonto- ja opetuskohde. Lähistön päiväkodit käyttävät aluetta retki-kohtena säännöllisesti. Alueella on järjestetty opastettuja yleisöretkiä.

25.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

25.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

25.11. MAHDOLLISET UHAT

Rakentaminen, vieraslajien runsastuminen (etenkin jättipalsami, pensaskanukka), kuivumiskehitys

25.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei kiireellistä hoitotarvetta. Hallitun hoitamattomuuden periaate sopii jatkossakin alueelle parhaiten. Avovesialueen säilyttämiseksi umpeen kasvavia allikoita ei voida viitasammakon lisääntymis- ja talvehtimipaikkojen takia suurentaa kaivamalla. Kosteikkopuisto säilyy luonnonsuojelullisesti arvokkaana, vaikka lampareet kasvaisivat lopullisesti umpeen. Pajuluhtien ja lehtipuumetsien tulee antaa kehittyä hoitamattomina, syntyvää lahoppuustoa ei kerätä pois. Liikaa levittäytyvien viljelykarkulaisten, kuten kurturuusun ja pensaskanukan, runsastuminen tulee tarvittaessa estää. Pitkospuiden kuntoa tulee seurata ja tarvittaessa kunnostaa heikentyneitä kohtia.

25.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-kohteiden inventointi 2004, 2017, Riihimäen linnustoselvitys 2013 - 14.

Kuva 55. Peltosaaren kosteikkopuiston kuivuminen on edennyt jo niin pitkälle, että kesäaikaan suolla pystyy kävelemään laajalti.

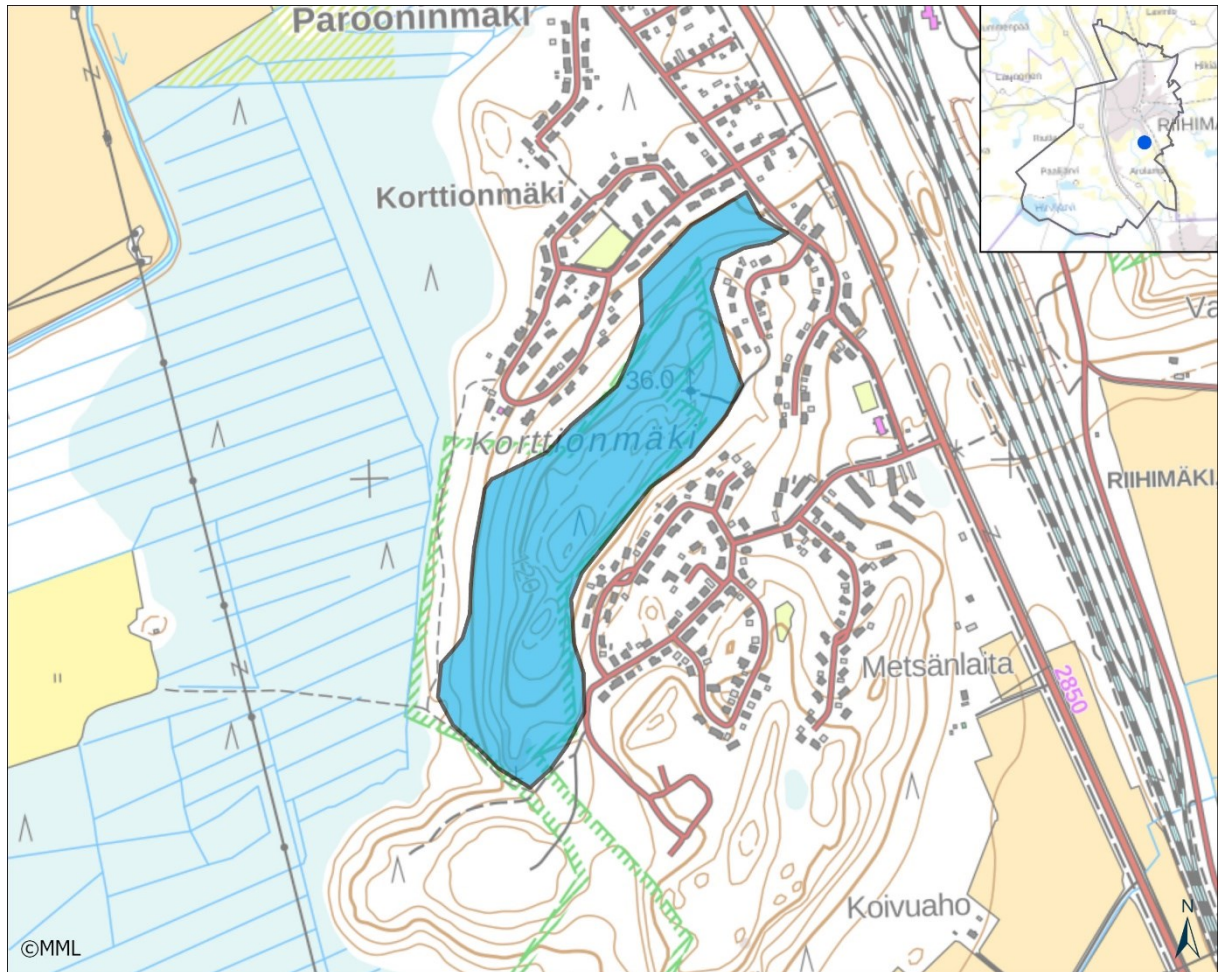
26. KORTTIONMÄKI

Kylä tai taajama: Korttionmäki

Maastokäynti: 18.4., 27.5. ja 3.7.2017

Kohteen pinta-ala: 15,6 hehtaaria

Kohde sisältää Korttionmäen luonnonsuojelun alueen. LUMOS-alueen ja luonnonsuojelun alueen rajaukset eivät ole yhteneväiset.

Kuva 56. Korttionmäen alue.

26.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Alueen eteläosan lehmusta kasvava sekametsä on suojeltu luonnonsuojelun luontotyyppikohteena. Alueen kaakkoispuolelle on rakennettu asutusalue, samoin välittömästi aluerajauksen itäpuolelle on tullut taloja. Laen koillisosaan on tullut tukiasemamasto.

26.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Korttionmäki on kalliopohjainen, asutusalueiden ja Silmäkenevan reunan rajaama metsäinen moreenimäki. Mäen lakialueen metsä on enimmäkseen tuoreen kankaan sekametsää. Tasarakenneiseksi harvennetussa valtuuustossa on kuusta, rauduskoivua ja haapaa. Itärinteessä lehtipuuston osuus kasvaa kaikissa latvuserroksissa ja alustuustossa on yleisesti lehmusta.

Korttionmäen etelärinteessä sijaitsevan luonnonsuojelualueen metsä on kuusi-haapavaltaista, melko vanhaa lehtomaisen kankaan metsää, jonka aluspuustossa ja pensaskerroksessa kasvaa runsaasti lehmuksia. Mäen itärinne on muita osia tiheäpuustoisempaa kuusikkoa. Alueen koillis-päässä on varttunutta, valoisaksi harvennettua lehtipuumetsää. Aluskasvillisuus vaihtelee tuoreen ja lehtomaisen kankaan välillä. Eteläkärjen kalliopaljastuman tuntumassa on kuivahkon kankaan kasvillisuutta, ja kallion pohjoispuolisessa valoisassa rinnemetsässä on kuivan lehdon piirteitä.

26.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	mustikkatyyppi (MT), käenkaali-mustikkatyyppi (OMT)	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	kangaskorvet (luonnonsuojelualueella ja mäen itärinteessä)	CR
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	jalopuustoiset kangasmetsät	VU
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	Kivikkoisuus, kulutus, metsälannoitus ja muu rehevöityminen (kuivallaskeuma), puuston harvennukset	

26.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi, rauduskoivu
Muut puulajit	haapa, pihlaja, mänty, tuomi
Ikäarvio	nuoret metsät 40 - 50 vuotta, varttuneet 60 - 70 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Enimmäkseen tasarakenteista, länsirinteen kuusikossa ja luonnonsuojelualueella on kerroksellista aluspuustoa. Harvennettuihin metsiin on kehittynyt runsas lehtipuualikasvos.
E erityisen vanhat yksittäiset puut	eteläpään kalliolla jokunen vanha mänty
Muut yksittäiset erikoiset puut	luonnonsuojelualueella muutama kolohaapa, muualla kolopuita yksittäin
Jalot lehtipuut	Luonnonsuojelualueella on noin kolmekymmentä kokoluokkaan 3-7 metriä kuuluvaa metsälehmusta, lisäksi 15 isompaa runkopuulehmusta. Pikkulehmuksia on vähän myös luonnonsuojelualueen pohjoispuolella ja erikokoisia lehmuksia kasvaa laajalti Korttionmäen itärinteessä.
Lahopuusto	Kuolleita pystypuita ja maapuita on vain yksittäin. Lahopuurungot isoja, enimmäkseen nuoria.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: - Muut lajit: vadelma, kataja, virpapaju, lehtokuusama, lehmus + lehtipuiden taimet

26.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	mustikka, puolukka, metsäkastikka; luonnonsuojelualueella laajoina kasvustoina myös kielo ja valkovuokko
Runsaat lajit	vanamo, lampaannata, oravanmarja, käenkaali, metsämitikka, sini- vuokko, ahomansikka, lillukka, ahomatara, kultapiisku, metsätähti, ke- vätpiippo, nuokkuhelmikkä, metsämaarianheinä, metsäorvokki, met- sämitikka, sananjalka, metsäkurjenpolvi; lehtoindikaattoreista myös kevätlinnunherne, sormisara, lehtoarho, valkolehdokki ja mäkilehto- luste
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulai- set	-
Harvinaiset lajit ja in- dikaattorit	-
Uhanalaiset lajit	pikkuhiippasammal (<i>Orthotrichum pumilum</i>) RT – löytyi Korttionmäen lakiosasta, kahden haavan rungolla oli muutama 1-2 neliösenttimetrin laikku

26.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
pyy	LC
punatulku	LC
lehtokerttu	LC
kuusitiainen	LC
sepelkyyhky	LC
käpytikka	LC
peippo	LC
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

26.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edusta- vuus	Luonnonsuojelualue on pieni, mutta edustavuudeltaan erinomainen jalo- puustoinen kangasmetsä. Korttionmäen lakiosa, pohjoispää ja länsirinne ovat tavanomaisen kasvatusmetsän kaltaisia. Lisäarvoa tuo itärinteen lehtipuuväl- tainen alue, lehmuksen yleisyys ja isojen haapojen runsaus valtapuustossa, myös kolohaapoja on paikoin.
Maisemallinen merkitys	Mäen korkeuden takia kohde on maisemallisesti merkittävä. Lakimetsä muo- dostaa asutusalueilta katsottuna näkymäalueen rajapinnan ja samalla maise- man luonnontilaisen osan.
Luonnontila	Luonnontilaa on muuttanut eniten 13 vuotta sitten tehty harvennus. Metsät ovat pohjoispäätä lukuun ottamatta lannoitettuja, mikä on aiheuttanut alus- kasvillisuuden voimakkaan heinittymisen. Asutusalueen läheisyys on lisännyt

	reunavaikutusta. Luonnonsuojelun luonnontila on hyvää tasoa.
--	--

26.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTENA

Hyvin arvokas ja tärkeä lähiluontokohde alueen asukkaille. Lähistön päiväkotikäyttöä aluetta opetus- ja retkikohtena. Alue tukee ja täydentää Vahteristonmäen luonnonsuojelun metsien suojelun tavoitteita.

26.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Soveltuu. Lehmuksen runsauden perusteella luonnonsuojelun luonnontilaa on mahdollista laajentaa Korttionmäen itärinteeseen.

26.10. IHMISEN VAIKUTUS

metsälannoitus; runsas liikkuminen synnyttänyt alueelle polkuverkoston

26.11. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

-

26.12. MAHDOLLISET UHAT

Arvoa heikentävä hoito

26.13. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei kiireellistä hoitotarvetta. Harvennetuissa sekametsäosissa tulee sallia lehtipuuston kerroksellisen aluspuuston kehittyminen ja lahoppuuston muodostuminen. Kuitenkin aluspuustoa, etenkin kuusikkoa ja pientä lehtipuuväesaikkoa, voidaan tarpeen mukaan harventaa. Harvennuksissa on kuitenkin jätettävä käsittelemättömiä osia, kuten viimeisimmässä harvennuksessa tehtiin. Länsirinteen kuusikkoa voidaan uudistaa pienaukkohakkuuin esimerkiksi siten, että tehdään viiden vuoden välein kaksi enintään kymmenen aarin laajuista aukkoa. Luonnonsuojelun luonnontilalla voidaan poistaa alikasvoksen kuuset ja tappaa kolmesta viiteen isoa kuusta pystyyn, jolloin turvataan haapojen ja lehmusten kasvumahdollisuudet. Metsien lannoitusta ei jatketa.

26.14. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Luonnonsuojelun luontotyyppien inventointi 2000 (inventointilomake/ Hämeen ympäristökeskus), LUMOS-kohteiden inventointi 2004 - 05

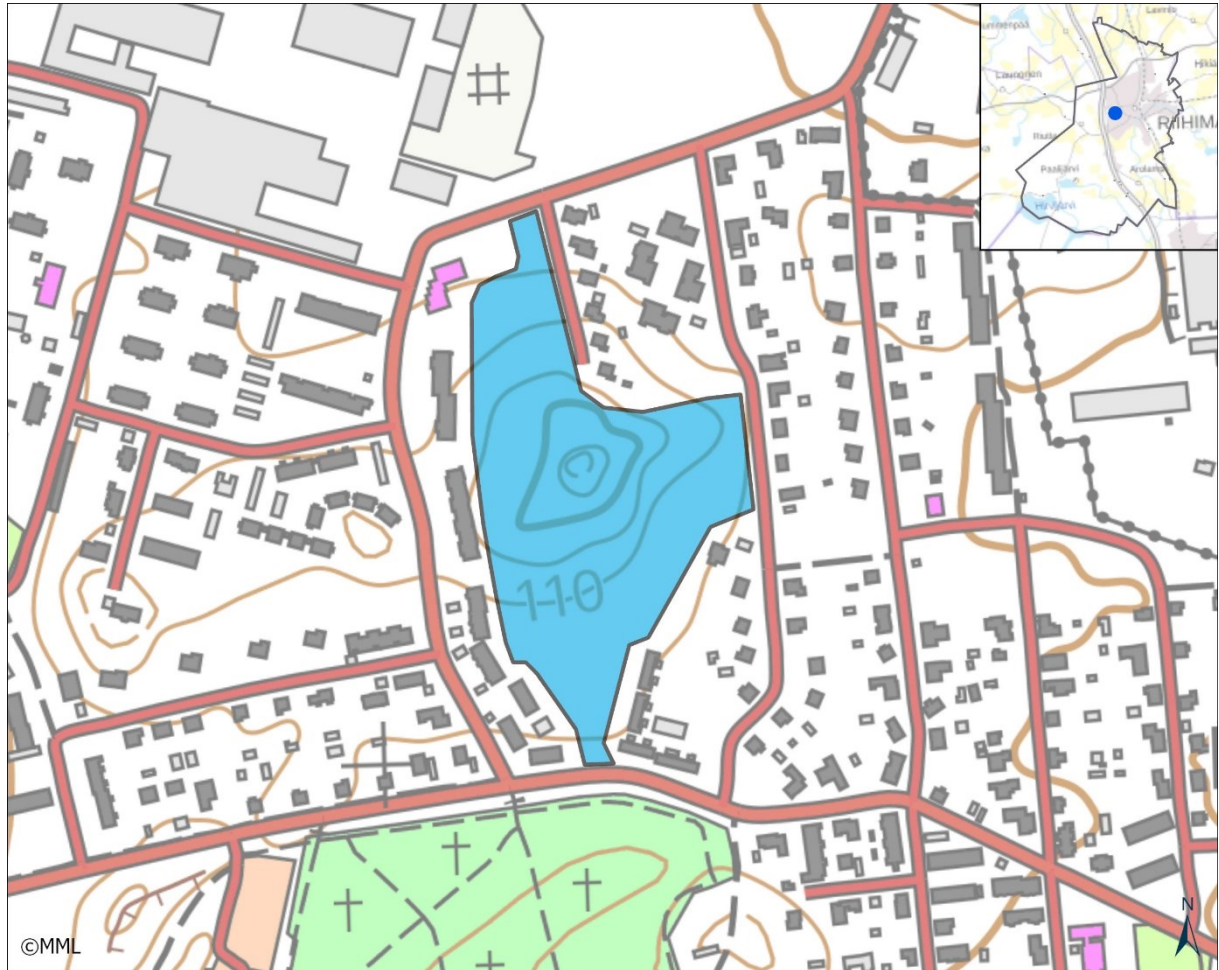
Kuva 57. Korttionmäen alueella kasvaa kymmeniä metsälehmäksiä. Mäen eteläpään jalopuustoinen kangasmetsä on suojeltu luonnonsuojelualueena.

27. ILVESPUISTO

Kylä tai taajama: Keskusta

Maastokäynti: 21.4.2017 ja 8.6.2017

Kohteen pinta-ala: 4,3 hehtaaria

Kuva 58. Ilvespuisto.

27.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Ei merkittäviä muutoksia; puusto on saanut edellisen inventoinnin suositusten mukaan kasvaa rauhassa. Mäen itärinteeseen puustoa on paikoin harvennettu. Alueen rajausta on laajennettu koko metsäkuvion kattavaksi.

27.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.:

Ilvespuisto sijaitsee asutusalueiden ja teiden rajamaalla metsäisellä kalliomäellä. Mäen rinteet ovat suurimmaksi osaksi lehtomaisen kankaan kuusikkoa, jossa puusto on tiheähköä ja erirakenteista. Aluskasvillisuus on kuusivaltaisilla osilla mustikkavaltaista varvikkoo; valoisa osat ovat yleisesti heinittyneitä. Laella on pieni heinittynyt avokallio. Mäen alarinteet ovat itä- ja eteläpuolella puustoltaan muita osia nuorempia ja väljäuustoisiksi harvennettuja. Pohjoisrinteen tyvellä on isoja haapoja kasvava tuore lehto, jonka puustossa on kolohaapojen lisäksi järeitä kuusia.

27.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	käenkaali-mustikkatyypit (OMT)	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	tuoreet keskiravinteiset lehdot (pohjoisrinteen haapavaltaisella osalla noin puoli hehtaaria käenkaali-oravanmarjatyypin vastaavaa kulttuurivaikutteista lehtokasvillisuutta)	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	tallauksen aiheuttama kuluminen, harvennukset, rehevöityminen	

27.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi, mänty
Muut puulajit	haapa, rauduskoivu, pihlaja
Ikäarvio	noin 80 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Valtapuusto alla vaihtelevasti varttuneita ja nuoria kuusia, myös pientä lehtipuustoa etenkin kuvion reunoilla.
Erytisen vanhat yksittäiset puut	Pohjoisrinteen tyviosassa on useita runkoläpimitaltaan 80–90 senttimetriä paksuja kuusia, jokunen iso koivu ja isoja haapoja; laen länsipuolella ja etelärinteen tyvellä on kymmenkunta isoa, 50–60 senttimetriä paksua ylispuumäntyä.
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	Metsävaahtera kasvaa yleisesti pensaskerroksessa ja pikkupuuna rinteiden tyviosissa. Tammen taimia on pensaskerroksessa yksittäin.
Lahopuusto	Lahopuun esiintyminen, kuolleet pystypuut, maapuut: Itärinteessä on viisi runkoa käsittävä pystyyn kuolleiden kuusten ryhmä, muuten lahoppuuta on hyvin vähän. Lahopuun koko, laatu, runsaus ja lahoaste: lahopuusto nuorta.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: pihlaja Muut lajit: vähän vadelmaa alarinteissä, yleisesti kuusia ja lehtipuiden taimia, myös isotuomipihlaja ja tertuselja; lehtometsikössä niukkana punaherukka.

27.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	mustikka, puolukka, metsäkastikka, käenkaali, kielo, seinäsammal, metsäkerrossammal
Runsaat lajit	sananjalka, sarjakeltano, valkovuokko, kangasmaitikka, metsäalvejuuri, keltano, vanamo, oravanmarja, lillukka, metsämansikka, metsätähti, kultapiisku, koiranputki, kevätpiippo, kielo; lehtoindikaattoreista alueella kasvavat myös sinivuokko, jänönsalaatti, tesma, lehtonurmikka, nuokkuhelmikkä, kyläkellukka ja metsäkurjenpolvi

Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	puutarhakarkulaisina vuorikaunokki (<i>Centaurea montana</i>) ja puistolemmikki (<i>Myosotis sylvatica</i>)
Uhanalaiset lajit	-

27.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
varis	
mustarastas	
punarinta	
hippiäinen	
peippo; alueella vain pari linnunpönttää	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

27.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Taajamametsänä Ilvespuisto on varsin edustava osaksi luonnontilaisen puustorakenteen ansiosta. Lehtipuustoiset laikut, lehtomaisuus ja pohjoisrinteen haavikko lisäävät alueen arvoa.
Maisemallinen merkitys	Asutusalueiden keskellä sijaitsevana metsäinen mäki on tärkeä maisemaelementti etenkin pihojen ja katujen lähimaisemassa.
Luonnontila	Harvennusten takia puuston luonnontila on heikentynyt alarinteillä. Tallaus on vaikuttanut kasvillisuuteen etenkin mäen lakiosassa.

27.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Huomionarvoinen lähiluontokohde, alueen kokoon nähden käyttö on runsasta. Metsä soveltuu myös opetuskohteeksi.

27.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

27.10. IHMISEN VAIKUTUS

Runsas ulkoilukäyttö, metsänhoito ja majojen rakennus.

27.11. MAHDOLLISET UHAT

Hakkuut

27.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei kiireellistä hoitotarvetta. Ilvespuiston hoidossa on noudatettu asukkaiden toivomuksia puuston varjostuksen pienentämisestä. Tämän takia alueen itäreunalla on väljää ja nuorta lehtipuustoa. Muualla reunametsiä voidaan kehittää erirakenteisiksi sekametsiksi jatkuvan kasvatuksen periaatteella. Ylärinteiden kuusikon annetaan jatkossakin kasvaa hoitamattomana.

27.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Kaupungin metsien metsätaloussuunnitelma 2003, LUMOS-kohteiden inventointi 2004–05.

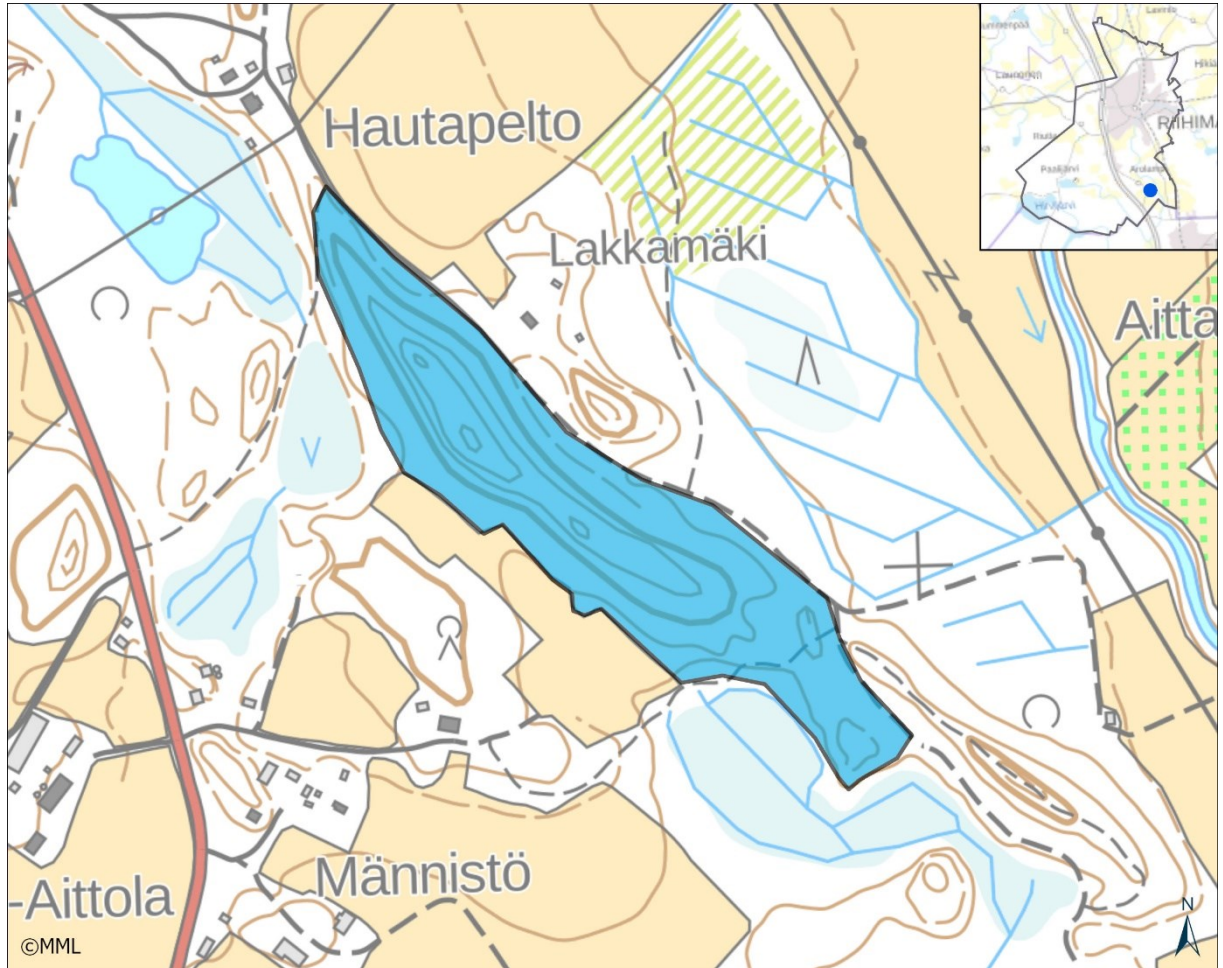
Kuva 59. Ilvespuisto on monen muun taajamametsän tapaan tärkeä lähiluontokohde. Alueen kokoon nähden käyttö on monipuolista ja runsasta, mikä näkyy paikoin maaston kulumisena. Asukkaille hyvä lähimetsä ei ole liian siistiksi hoidettu, vaan se tarjoaa erilaisia tutkimisen ja tekemisen mahdollisuuksia.

28. LAKKAMÄKI

Kylä tai taajama: Arolampi

Maastokäynti: 3.6.2021

Kohteen pinta-ala: 6,88 hehtaaria

Kuva 60. Lakkamäen alue.

28.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Ei isoja muutoksia viimeisen kymmenen vuoden aikana. Pohjoispään metsässä on tehty aluspuuston raivaus ja samassa yhteydessä pieni aukko lounaisrinteen tyvelle.

28.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Lakkamäki on luode-kaakkosuuntainen, teräväharjainen, kapea ja monihuippuinen soraharju-muodostuma. Selänne on osaksi jyrkkärinteinen ja lohkareinen kasvaen paikoin tiheää männikköä ja kuusikkoa. Pohjoisosa on melko vaikeakulkuista lohkareiden, jyrkkien rinteiden ja tiheän puuston vuoksi. Harjun lievesuot alueen länsi- ja eteläpuolella ovat ojitettuja, turvekankaaksi kii-vuneita korpia. Metsät ovat vallitsevasti mustikkatyyppiä (MT). Harjukasvillisuuden ominaispiirteet ovat heikosti kehittyneitä, mihin ovat syynä toisaalta kasvatusmetsäkuvioiden puuston tiheys ja kuusen suuri osuus puustossa sekä lannoituksen aiheuttaman heinittyminen.

Alueen metsät ovat tavanomaisia kasvatusmetsäkuvioita. Ikäluokista vallitsevat nuoren ja varttuneen metsän vaiheet. Oikeaa metsän tuntua on lakiosan mäntyvaltaisessa sekametsäkuviassa, jossa ylispuut isoja mäntyjä ja latvus kerroksellinen. Lehtipuusekoitusta, muun muassa pieni harmaalepikko ja isoja haapoja on alueen lounaisrajan pellonreunusmetsässä.

28.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	mustikkatyyppi (MT)
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyytit	-
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	puuston tiheys ja varjostus, hakkuukierto

28.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyyden yli 30 %	mänty, kuusi
Muut puulajit	rauduskoivu, harmaaleppä, haapa, pihlaja
Ikäarvio	kasvatusmetsäkuviot 20–50 vuotta, lakimännikön ylispuut 80–90 vuotta vanhoja.
Puuston kerroksellisuus	Latvus selvemmin kerroksellinen lakimännikössä ja paikoin pellonreunuksen metsäkoissa.
Eriyksen vanhat yksittäiset puut	muutamia aikaisemman puustosukupolven ylispuumännyt huomattavan järeitä, pellonreunusmetsässä pari jättikuusta, joiden runkoläpimitta on noin 90 senttimetriä, pari isoa haapaa.
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Lahopuuta enimmäkseen vain vähän, sekametsäosassa 5 - 10 isoa maapuuta hehtaarilla.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: Muut lajit: vadelma, pihlaja, kataja

28.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	mustikka, metsäkastikka, oravanmarja, metsätähti, vanamo, seinäsammal, metsäkerrossammal
Runsas lajit	valkovuokko, kultapiisku, metsämansikka, kielo, puolukka, käenkaali, metsäalvejuuri, metsäimmarre, nuokkunalvikki
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-

Harvinaiset lajit ja indikaattorit	lakkakääpä (<i>Ganoderma lucidum</i>), lehtonokkasammal (<i>Eurhynchium angustirete</i>)
Uhanalaiset lajit	alueelta on vanhoja tietoja harjuhiettaorvokista (<i>Viola rupestris</i> ssp. <i>rupestris</i>) NT, kanervisarasta (<i>Carex ericetorum</i>) ja kissankäpälastä (<i>Antennaria dioica</i>) NT – näitä lajeja ei löydetty kesän 2021 maastokäynnillä.

28.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

28.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Alueen arvo ensisijaisesti geologinen, biologiset arvot vaatimattomia.
Maisemallinen merkitys	Tärkeä maiseman rajapinta Vantaanjoen peltoalueella, lakimetsä näkyy kauas itään.
Luonnontila	Puustorakenne ei luonnontilainen missään osassa.

28.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Vähäinen.

28.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

3. luokan Metso-kohde sekä kokonaisuutena että isoimman tilan osalta. Tosin elinympäristökohteisista valintaperusteista ei täyty yksikään kriteeri ja yleisistä valintaperusteista täyttyy lähinnä vain kriteeri rakenteen kehityspotentialista.

28.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

28.11. MAHDOLLISET UHAT

Myrskytuho.

28.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei kiireellistä hoitotarvetta. Vaihtoehtona avohakkuille on Metso-suojelu ja jatkuvapeitteinen kasvatus, joka sopii hyvin alueelle.

28.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-kohteiden inventointi 2004 ja 2011.

Kuva 61. Lakkamäen keskiosan laella on ikääntyvää sekametsää.

29. LEMMENMÄENTIEN METSÄ

Kylä tai taajama: Kumela

Maastokäynti: 2.5.2017, 8.6.2017 ja 3.7.2017

Kohteen pinta-ala: 1,3 hehtaaria

Kuva 62. Lemmenmäentien metsä.

29.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Metsässä on tehty harvennus, jossa on poistettu muutamia isoja puita ja harvennettu aluspuus-
toa. Harvennuksessa lajirakenne on säilytetty vaihtelevana. Alueen yleisilme ei ole juurikaan
muuttunut.

29.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.:

Metsäkuvio sijoittuu Lemmenmäen kivikkoisen itärinteeseen tyvelle, kahden pientaloalueen väliin.
Rinteessä metsä on tuoreen kankaan kuusivaltaista sekametsää, jossa kasvaa yleisesti haapaa ja
koivua sekapuuna. Isoimmat haavat ovat runkoläpimitaltaan noin 40 senttimetriä paksuja. Ku-
vion koillisosassa on haapavaltaisen rinteeseen tyven notko, jossa kasvillisuus rehevöityy tuoreeksi
lehdoksi. Valtapuusto on melko tasarakenteista, mutta viimeisessä harvennuksessa on yleisesti

säästetty pientä aluslehtipuustoa. Aluskasvillisuudessa vuorottelevat mustikkavaltaiset varvikko-laikut ja metsäkastikan luonnehtimat heinittyneet osat. Lähistön pihoilta lehtomaisen osan kasvillisuuteen on levinnyt useita puutarhakarkulaisia.

29.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	mustikkatyyppi (MT), käenkaali-oravanmarjatyyppi (OMaT)	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	tuoreet keskiravinteiset lehdot	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	neulas- ja lehtikarikeri, rehevöityminen, reunavaikutus	

29.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi, haapa
Muut puulajit	rauduskoivu, pihlaja, raita, tuomi, harmaaleppä, mänty
Ikäarvio	noin 60 vuotta
Puuston kerroksellisuus	valtapuusto tasarakenteinen, pientä aluspuustoa vaihtelevasti
Eriyisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	alueella yksi iso raita
Jalot lehtipuut	metsävaahtera vähän pensaskerroksessa
Lahopuusto	Lahopuun esiintyminen, kuolleet pystypuut, maapuut: vain jokunen kanto ja yksi leppäpökölö Lahopuun koko, laatu, runsaus ja lahoaste: kannot 5–10 vuotta vanhoja
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: pihlaja Muut lajit: yleisesti lehtipuiden taimia, pihlajan lisäksi haapaa, myös kuusta ja tertsuseljaa; puutarhakarkulaisena lumimarja (<i>Symphoricarpos albus</i>)

29.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	metsäkastikka, mustikka, käenkaali, kielo, jänönsalaatti, seinäsammal, metsäkerrossammal
Runsaat lajit	metsäalvejuuri, puolukka, valkovuokko, sinivuokko, metsämansikka, rönsyleinikki, sananjalka, nurmilauha; lehdossa myös: vuohenputki, metsäkorte, lehtonurmikka, hiirenporras, lehtoahvensammal (<i>Cir-</i>

	<i>riphyllum piliferum</i>), isomyränsammal (<i>Atrichum undulatum</i>), metsälehväsammal (<i>Plagiomnium cuspidatum</i>)
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	kellotalvikki (<i>Pyrola media</i>) NT – 1 yksilö alueen keskiosassa; puutarhakarkulaisina jättitatar (<i>Fallopia sachalinensis</i>), vuorikaunokki (<i>Centaurea montana</i>), puistolemmikki (<i>Myosotis sylvatica</i>), ruotsinraunioyrtti (<i>Symphytum x uplandicum</i>), tarha-alpi (<i>Lysimachia punctata</i>)
Uhanalaiset lajit	-

29.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
siili	
orava	
Selkärangattomat	
-	

29.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Hyvä - taajamametsänä varsin edustava haavan ja muun lehtipuuston runsauden sekä lehtolaikun ansiosta.
Maisemallinen merkitys	Merkitys rajoittuu pihoilta avautuvaan metsäiseen näkymään.
Luonnontila	Luonnontilaa ovat muokanneet rakentaminen ja metsikön hoito.

29.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Kuvio on osa Poikainahonmäen (Lemmenmäen) itäosan metsäkäytävää ja siksi tärkeä ekologisten yhteyksien kannalta. Alue muodostaa yhdessä Poikainahonmäen vanhan metsän, kuvion eteläpuolisen sekametsän ja lähistön kuusikoiden kanssa merkittävän taajamametsäkokonaisuuden, jonka virkistyskäyttö on runsasta.

29.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

29.10. IHMISEN VAIKUTUS

Kaupungista ja lähiteiltä kantautuva melu, metsänhoito, alueen virkistyskäyttö (polku kulkee kuvion halki), metsälannoitus.

29.11. MAHDOLLISET UHAT

Huonosti suunniteltu hoito.

29.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Metsikkö kasvatetaan järeäpuustoiseksi, erirakenteiseksi sekametsäksi. Valtapuustosta kaadetaan ainoastaan yksittäiset, pihoja uhkaavat lahovikaiset puut. Aluspuustoa harvennetaan ajoittain lehtipuustoa (haapa, vaahtera) suosien, mutta metsästä ei tehdä liian siistin näköistä. Lahopuuston muodostuminen sallitaan, metsälannoitus lopetetaan.

29.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Kaupungin metsien metsätaloussuunnitelma 2003, LUMOS-kohteiden inventointi 2004–05

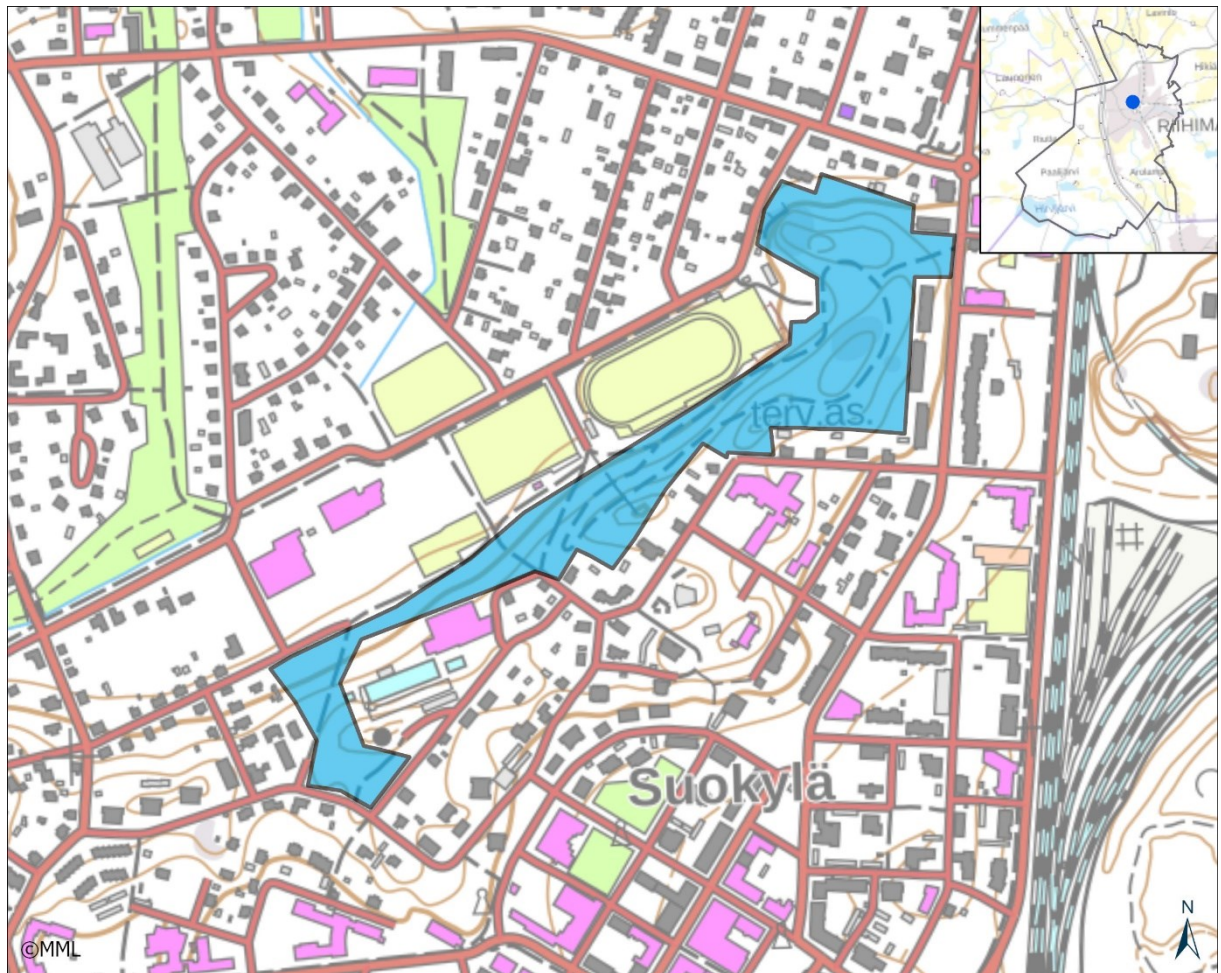
Kuva 63. Lemmenmäentien metsässä on tuoreen kankaan kuusikkoinen rinne ja haapaa kasvava lehtonotko.

30. URHEILUPUISTO

Kylä tai taajama: Keskusta

Maastokäynti: 20.4.2017, 26.5.2017 ja 21.6.2017

Kohteen pinta-ala: 5,2 hehtaaria

Kuva 64. Urheilupuisto.

30.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Alueelta on poistettu yksittäisiä isoja puita sitä mukaa, kun huonokuntoisuus tai kaatumisriski on todettu. Lisäksi koillispään metsää on kevyesti harvennettu. Harjunrinteeseen, keskelle aluetta on rakennettu puurappuset.

30.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.:

Urheilupuiston viheralue on puistomaisen väljäuustoisena hoidettua harjun rinteitä ja lakea, jossa risteilee ulkoilupolkuja. Urheilukenttiä reunustava harjun alarinne on kookaspuustoista rauduskoivikko, jossa puiden väliset avoimet osat ovat niittymäisen matalakasvuisia. Kyseessä on eräänlainen perinteisen hakamaan kaupunkivastine, joka on maisemallisesti näyttävä puuston järeyden takia. Aluskasvillisuus on kehittynyt matalaksi ja monilajiseksi sopivan harvan niittämisen ansiosta. Kasvisto on monipuolinen ja laikuittain vaihteleva sekoitus niitty- ja metsälajeja.

Ylärinteessä ja alueen itäosassa puuston laji- ja kokorakenne vaihtelevat. Kasvillisuus on kuivimpia kallionlakia ja männikkökumpareita lukuun ottamatta lehtomaisen rehevää. Valtapuustossa on eniten isoja kuusia, rauduskoivuja ja mäntyjä. Aluspuustossa on yleisesti metsävaahtera ja tuomea. Alueen koillispuolella on jyrkkäpiirteinen ja korkea silokallio. Kallion takana on melko vanhaa ja muita osia tiheämpipuustoista tuoreen kankaan havupuusekametsää. Alueen itäpuolella, kerrostalojen pihaan viettävässä kaakkoisrinteessä on edustava kuvio tuoretta lehtipuulehtoa.

30.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	Alun perin suurin osa harjasta on ehkä ollut puolukka-lillukkatyyppiä (VRT), mutta kasvillisuus on voimakkaasti muuntunutta ja heinittynyttä muun muassa tallauksen ja rehevöitymisen takia.	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyytit	tuoreet keskiravinteiset lehdot (alueen itäreunalla noin puolen hehtaarin laajuinen kuvio)	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	kallioisuus, niittymäisten osien niitto, puuston harvennukset, kulumisen tallauksen seurauksena	

30.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	rauduskoivu
Muut puulajit	mänty, kuusi, haapa, pihlaja, tuomi, metsävaahtera, raita
Ikäarvio	rauduskoivut noin 110 vuotta, vanhimmat männyt yli 130 vuotta
Puuston kerroksellisuus	vanha koivikko tasarakenteinen, itäosan puistomaisessa osassa vähän kokovaihtelua ja koillispuolella kallion takainen havupuusekametsä on erirakenteinen
Eriyksen vanhat yksittäiset puut	kalliokumpareiden männyt voivat olla hyvinkin vanhoja
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	yli 20 runkoläpimitaltaan 15–25 senttimetriä paksua metsävaahteraa alueen itä- ja keskiosassa.
Lahopuusto	Lahopuun esiintyminen, kuolleet pystypuut, maapuut: Lahopuusto puuttuu käytännössä kokonaan. Valtapuustossa on ehkä lahovikaisia puita. Lahopuun koko, laatu, runsaus ja lahoaste:
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: Muut lajit: Lehtipuiden taimia metsäisissä osissa, niukkoina taikinarja, terttuselja ja isotuomipihlaja, koivikkoon on istutettu alppiruusuja ja jokin punakukkainen pensas. Itäpuolella lehtokuvioilta pensaat on raivattu harvennuksessa pois yhtä taikinanmarjaa lukuun ottamatta.

	Puutarhakarkulaisina aitaorapihlaja (<i>Crataegus grayana</i>) ja tuoksuva- tukka (<i>Rubus odoratus</i>)
--	--

30.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	kielo, kyläkellukka, metsäkastikka, valkovuokko, nurmipuntarpää, mustikka, puolukka
Runsaat lajit	voikukka, oravanmarja, sinivuokko, rönsyleinikki, metsämitikka, metsätähti, ahomansikka, keltano, käenkaali; koivikon niittymäisillä osilla myös koiranheinä, nurmipuntarpää, niittynätkelmä, niittynurmikka, särmäkuisma, hevohierakka, nokkonen, piharatamo, niittyleinikki, peltokanankaali, nurmitädyke, aitovirna, metsäkurjenpolvi, kevät-piippo, lillukka, metsäorvokki, kevätleinikki, kevätlehtoleinikki, metsäimarre, sormisara; kallionseinämällä kimpputierasammal (<i>Racomitrium fasciculare</i>)
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	ahokissankäpäälä (<i>Antennaria dioica</i>) NT – niukka kituva kasvusto korkeimman männikkökumpareen laella, idänukonpalko (<i>Bunias orientalis</i>) – puurappusten vieressä muokatulla mullalla, pikkuaho-orvokki (<i>Viola canina ssp. canina</i>) – silokallion lounaisreunan ketomaisella laikulla; puutarhakarkulaisina vuorikaunokki (<i>Centaurea montana</i>), töyh-töangervo (<i>Aruncus dioicus</i>), puistolemmikki (<i>Myosotis sylvatica</i>), mukulaleinikki (<i>Ranunculus ficaria</i>), suikeroalpi (<i>Lysimachia nummularia</i>), idänsinililja (<i>Scilla sibirica</i>)
Uhanalaiset lajit	-

30.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
tikli	
käpytikka	
hippiäinen	
peippo	
kirjosieppo	
räkäyttirastas	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
kettu (käy alueella säännöllisesti)	
Selkärangattomat	
-	

30.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Erinomainen - kohde on monipuolisena ja omanlaisena harjupuistona erityisen merkittävä kaupunkiluontokohde, jossa yhdistyvät harjumetsien, lehtojen ja puistojen piirteet. Puistomaisen osan hoito on hyvin suunniteltu ja toteutettu.
--------------------	--

Maisemallinen merkitys	Maisemallisesti kohde on jo pelkästään keskeisen sijaintinsa puolesta merkittävä. Puuston vaihtelevuus, vankka rauduskoivikko ja korkeuserot tuovat maisemallista lisäarvoa samoin kuin alueen koillispäässä sijaitseva näköaläkallio.
Luonnontila	Puistometsien tapaan luonnontila on voimakkaasti muuttunut. Polkuverkosto on suunniteltu turhan tiheäksi.

30.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Alue on erityisen tärkeä lähiluontokohde keskeisen sijainnin ja hyvin runsaan käytön takia. Kaupunkiluontokohteena Urheilupuisto on Riihimäen keskustan tärkeimpiä alueita. Arvoa lisää käyttö opetuskohteena, muun muassa keskustan päiväkodit käyttävät aluetta säännöllisesti.

30.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

30.10. IHMISEN VAIKUTUS

Runsas ulkoilu, puuston hoito, liikkuminen suuntautuu enimmäkseen vain poluille, niittymäisillä osilla liikkuminen vähäistä

30.11. MAHDOLLISET UHAT

Myrskytuhot, maaston liiallinen ja epätasainen kuluminen, rinteiden jyrkkien kohtien eroosio.

30.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Puistomaisen osan hoitoa voidaan jatkaa samalla tavalla kuin tähän astikin. Vanhoja puita pyritään säilyttämään mahdollisimman pitkään, mutta lahovikaiset puut on korjattava pois hyvissä ajoin ennen kaatumisriskiä. Poistettavien puiden tilalle istutetaan uusi puu, joka voi olla eri lajia. Koivikon aluskasvillisuutta kehitetään jatkossa luonnonniityn suuntaan siten, että niitto tehdään vain 2–3 kertaa kesän aikana (juhannuksen aikoihin ja heinä-elokuun vaihteessa) ja leikattu kasviaines kerätään alueelta pois. Itäosan lehtolaikun annetaan kehittyä puustoltaan erirakenteiseksi, lehtipuuvaltaiseksi ja nykyistä tiheäpuustoisemmaksi; valtapuustoa ei harvenneta. Seuraavassa aluspuuston harvennuksessa pieniä puita tulee jättää runsaasti metsään eikä lehtopensaista poisteta ollenkaan. Itäosan kuusi- ja mäntyvaltainen kangasmetsä säästetään hoitotoimilta.

30.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Kaupungin metsien metsätaloussuunnitelma 2003, LUMOS-kohteiden inventointi 2004 - 05, 2010

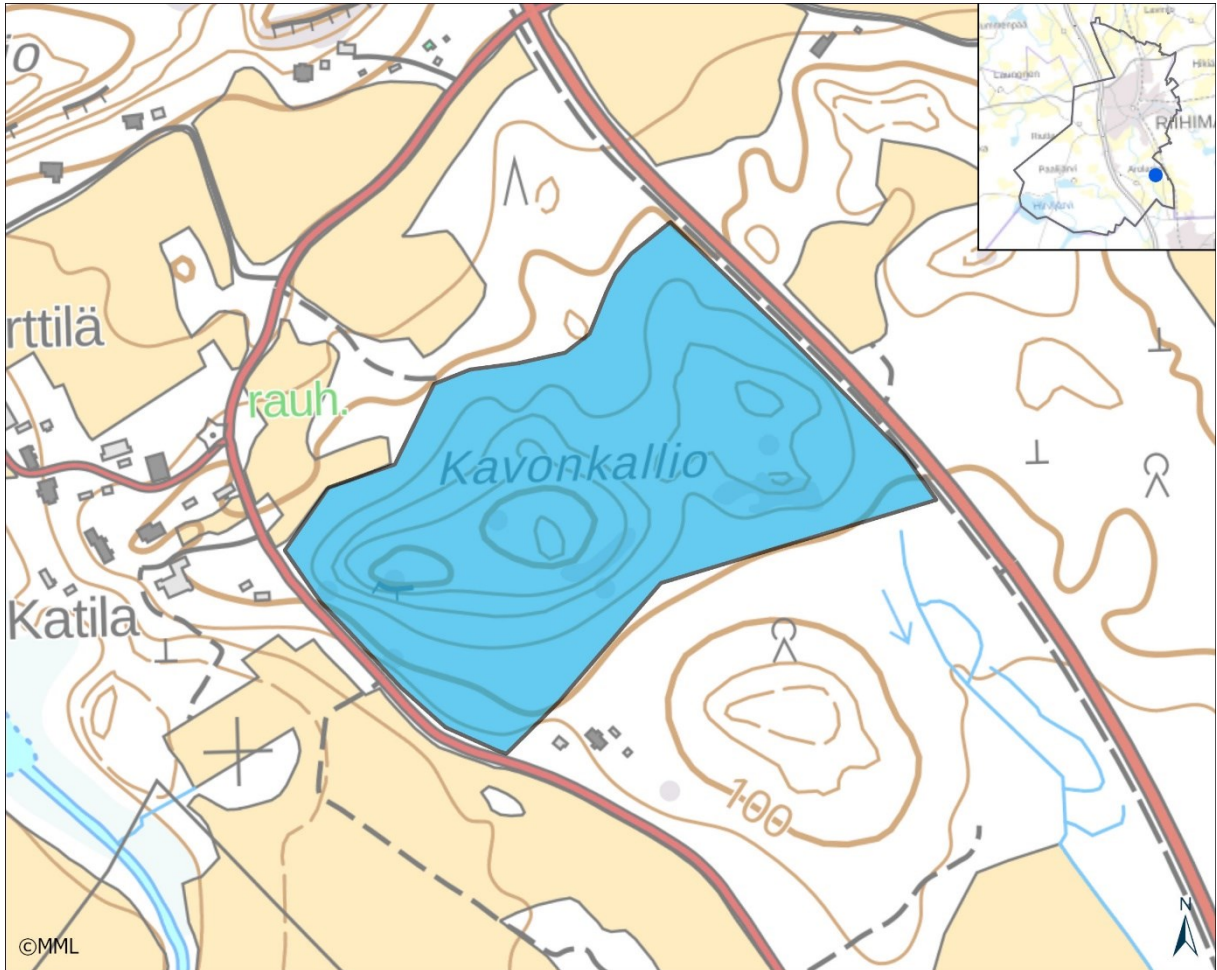
Kuva 65. Urheilupuiston harjun alarinne on kookaspuustoista koivikkoa, jossa puiden väliset avoimet osat ovat niittymäisen matalakasvuisia. Kyseessä on eräänlainen niittämällä hoidettu perinteisen hakamaan kaupunkivastine, joka on maisemallisesti näyttävä puuston järeyden ja pitkien näkymäsuuntien ansiosta.

31. KAVONKALLIO

Kylä tai taajama: Arolampi

Maastokäynti: 7.5.2022

Kohteen pinta-ala: 11,8 hehtaaria

Kuva 66. Kavonkallion alue.

31.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Ei aikaisempia LUMOS-inventointeja.

31.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Kavonkallio on metsäinen kalliomäki Arolammen kulttuurimaisemassa. Enimmäkseen loivapiirteisen mäen laki on noin 30 metriä ympäröiviä peltoalueita korkeammalla. Läntisen mäenhuipun etelä- ja pohjoisrinteessä on kalliopaljastumia ja 4-5 metriä korkeita seinämiä. Pohjoisrinteen seinämillä on keskiravinteisuutta ilmentävää sammalvaltaista kasvillisuutta ja etelärinteessä laikuittain vähän kallioketoa. Mäen korkein huippu on melkein kokonaan metsäkasvillisuuden peitossa, vain etelärinteen yläosassa on pari pientä kalliopaljastumaa.

Kavonkallion metsät ovat tavanomaiseen tapaan käsiteltyjä kasvatusmetsiä. Alueen päämetsätyyppi on lehtomainen kangas. Alueen itäosan etelärinteessä on laajahko varttuneen kuusimet-

sän kuvio, muutoin itäosassa on kuusen taimikkoa ja nuorta kasvatusmetsää. Korkeimman huipun alueella on väljäksi harvennettua ja tasarakenteista sekametsää valtapuinaan rauduskoivu, mänty ja kuusi. Metsäkasvillisuus on yleisesti heinittynyttä. Läntisen mäenhuipulla on hiljattain tehdyt avohakkuut sekä etelä- että pohjoisrinteessä. Laella säästyneessä metsälaikussa on paljon tuulenkaatoja.

31.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	käenkaali-mustikkatyyppi (OMT)
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyytit	-
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	hakkuukierto, kallioisuus, puuston varjostus ja puulajit

31.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi, mänty
Muut puulajit	rauduskoivu, pihlaja, haapa
Ikäarvio	varttuneet metsät noin 50 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Puusto tasarakenteista.
Erityisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	Alueen halki kulkevan traktoriuran varressa kaksi ja läntisen mäen pohjoisrinteessä yksi iso raita; alueen kaakkoiskulmassa viiden ison haavan ryhmä, isohkoja haapoja myös läntisen huipun pohjoisrinteessä.
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Pääselänteen etelärinteessä, taimikon ja varttuneen metsän rajalla yleisesti tuulenkaatoja ja yksi tuulenkaatoaukkokin, lisäksi tuoreita tuulenkaatoja läntisen mäen huipulla. Korkeimman huipun koillispuolella viiden pystyyn kuolleen kuusen ryhmä.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: Muut lajit: vadelma, kuusi, lehtipuiden taimia; niukkana taikinamarja

31.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	metsäkastikka, sananjalka, valkovuokko, seinäsammal, metsäkerrossammal
Runsaat lajit	Metsissä: mustikka, metsätähti, metsäalvejuuri, kielo, puolukka, kevät-

	piippo; läntisen mäen kalliorinteen ketolaikuilla: ruotsinpitkäpalko, lituruoho, mäkitervakko, hopeahanhikki, ahosuolaheinä; läntisen mäen kallionseinämällä: hiirenhäntäsammal (<i>Isothecium myosuroides</i>), nuorasammal (<i>Pterigynandrum filiforme</i>), kyhmytorasammal (<i>Cynodontium strumiferum</i>), paasisammal (<i>Schistidium sp.</i>), kallio-omenasammal (<i>Bartramia pomiformis</i>)
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	terttuselja (<i>Sambucus racemosa</i>) - muutama pensas läntisen huipun etelärinteessä
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	-
Uhanalaiset lajit	-

31.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

31.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Alueen arvot ovat ensisijaisesti geologisia. Biologiset arvot ovat vaatimattomat. Läntisen mäen etelärinne on hakkuun jälkeen paahde-elinympäristönä huomionarvoinen, alueella on jonkin verran kuivan paikan lahopuuta.
Maisemallinen merkitys	Mäen laki ja rinteet näkyvät kauas Arolammen peltomaisemassa.
Luonnontila	Metsänhoitotoimien muuttama, myös kallioisissa osissa.

31.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Vähäinen, käyttö satunnaista.

31.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

31.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

31.11. MAHDOLLISET UHAT

Maa-aineksen otto.

31.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Lahopuuston, haaparyhmien ja yksittäisten isojen raitojen säästäminen hoitotoimissa.

31.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Valtakunnallinen kallioalueinventointi (Husa ym. 1996).

Kuva 67. Kavonkallion korkeimman huipun alueella kasvaa varttunutta sekametsää.

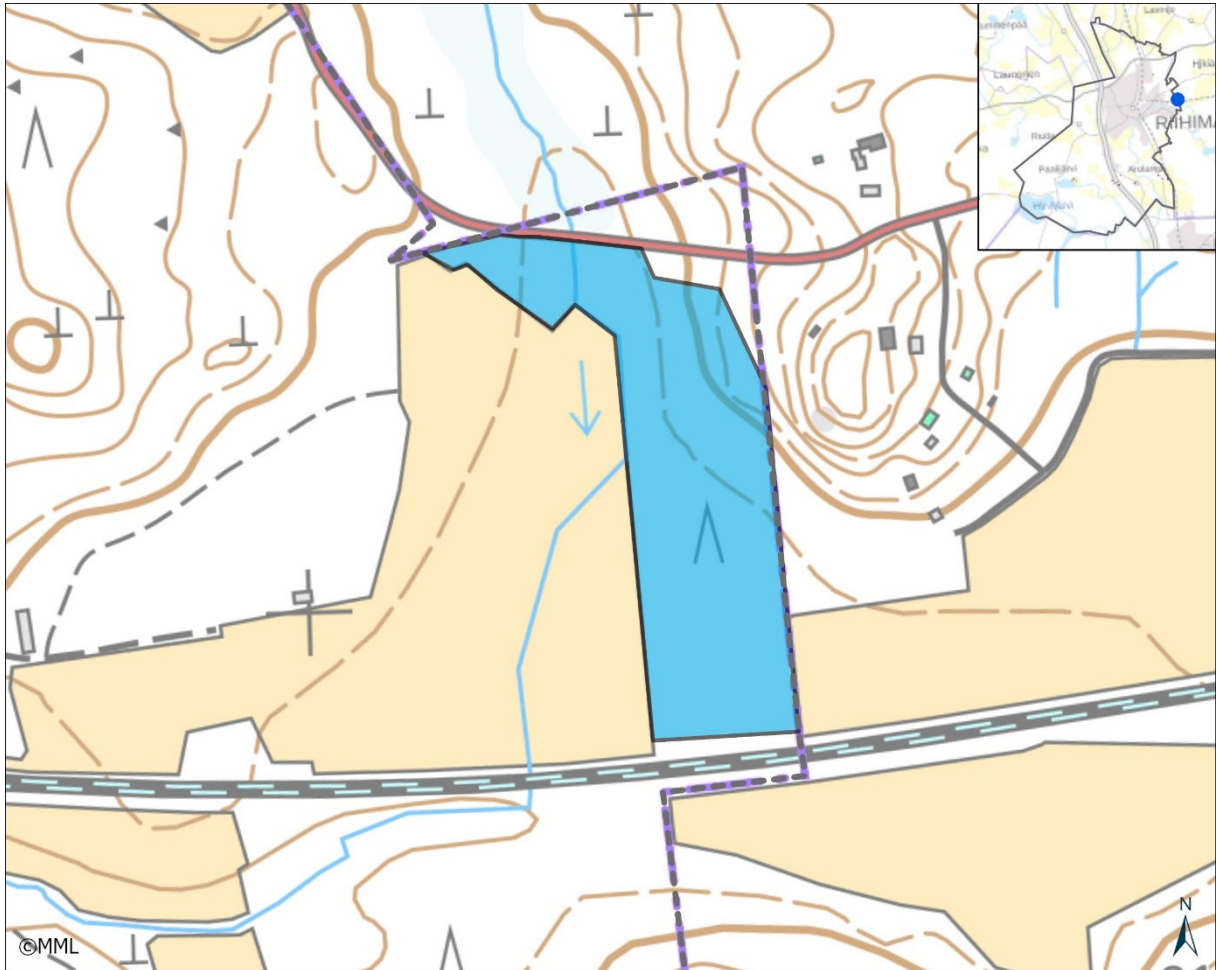
Kuva 68. Kavonkallion läntisen mäen etelärinteessä on ketolaikkuja ja eri-ikäistä lahopuustoa paahteisella paikalla.

32. PELTOMÄKI

Kylä tai taajama: Taipale

Maastokäynti: 28.5.2016

Kohteen pinta-ala: 3,3 hehtaaria

Kuva 69. Peltomäen LUMOS-alue.

32.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Alueella ei ole tapahtunut yli kymmeneen vuoteen mitään merkittäviä muutoksia. Kolopuita on ilmeisesti tullut lisää, ja lahoppuuston muodostuminen on hiljalleen päässyt käyntiin. Rajausta laajennettiin alueen pohjoisosassa vähän sekä länteen että itään päin. Liito-oravaselvityksessä (2013) metsä todettiin edelleen liito-oravan asuttamaksi.

32.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.:

Länsipuolelta peltoon rajatuttu metsä on rakenteeltaan ja tiheydeltään vaihtelevaa lehtomaista kangasta. Pellon itäpuoli on varttunutta-vanhaa kuusikkoa, jossa kasvaa koivua ja haapaa vaihtelevan runsaasti seka- ja aluspuustossa. Isoja haapoja on alueen keskiosissa enimmillään jopa 50 runkoa hehtaarilla, ja haavat vallitsevat metsän ylintä latvuserrosta noin puolen hehtaarin alueella. Osassa isoimmista haavoista on tikankoloja. Rajatun alueen eteläosassa, jossa puusto on

tiheää ja kuusivaltaista, ei ole tehty harvennuksia pitkään aikaan. Alueen pohjoisosassa on ojan varren kosteikko, sekametsää ja haapavaltainen osa. Kosteikko on entistä ojitettua niittyä, jonka kasvillisuus on kehittyvässä mesiangervoniitystä käenkaali-mesiangervotyypin (OFIT) lehdoksi.

32.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	käenkaali-oravanmarja (OMT) tyyppin metsä	
Uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit	keski-ikäiset sekapuustoiset lehtomaiset kankaat	NT
	keski-ikäiset kuusivaltaiset lehtomaiset kankaat	NT
	kosteat keskiravinteiset lehdot	NT
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	vanhat harvennukset	

32.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi, haapa
Muut puulajit	rauduskoivu, mänty, hieskoivu, raita, tuomi, pihlaja
Ikäarvio	70–80 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Vaihtelee - sekapuustoissa ja tiheimmissä osissa selvimmin kerroksellista, kuusivaltaiset osat melko tasarakenteisia samoin kuin Peltomäen rinteiden tyven pieni väljäuustoinen vanha koivikko
Eriyksen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	Isoimmat haavat jo huomattavan järeitä, runkoläpimitta yli 70 cm.
Jalot lehtipuut	jokunen tammen ja vaahteran taimi
Lahopuusto	Lahopuun esiintyminen, kuolleet pystypuut, maapuut: Alueen eteläosassa on kohtalaisesti pientä koivumaapuuta, keski- ja pohjoisosassa on jonkin verran pientä kuusilahopuuta. Isoja kuusenrunkoja on maa- ja pystypuina vasta yksittäin. Lahopuun koko, laatu, runsaus ja lahoaste: Enimmäkseen suhteellisen pientä ja melko nuorta, koivumaapuista osa jo pidemmälle lahonnutta.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: pihlaja, kuusi Muut lajit: vadelma, kosteikossa mustaherukka

32.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	mustikka, oravanmarja, käenkaali, valkovuokko
Runsas lajit	lillukka, kultapiisku, metsäalvejuuri, metsämansikka, nuokkuhelmikkä, metsämaitikka, puolukka, metsäkorte, nuokkotalvikki, rönsyleinikki, metsäkurjenpolvi

Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	-
Uhanalaiset lajit	-

32.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
käpytikka	
puukiiپیjä	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

32.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Kokonaisuutena hyvä, alueen silmälläpidettävät luontotyytit ovat jokseenkin edustavia.
Maisemallinen merkitys	Pellonreunusmetsänä jossain määrin merkittävä.
Luonnontila	Metsänä varsin luonnontilainen, kosteikko ojitettu.

32.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Asutusalueiden lähellä sijaitsevana metsä on hyvä, helppokulkuinen lähiluontokohde.

32.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Soveltuu kokonaisuudessaan METSO-kohteeksi.

32.10. IHMISEN VAIKUTUS

Vanhat metsänhoidon ja laiduntalouden jäljet.

32.11. MAHDOLLISET UHAT

Hakkuut.

32.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei hoitotarvetta. Arvojen säilyttäminen edellyttää alueen suojelua luonnonsuojelualueena. Jos metsä suojellaan, voidaan miettiä lahopuun keinotekoista lisäämistä kuusista.

32.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-kohteiden inventointi 2005, Riihimäen liito-oravaselvitys 2004 ja 2013

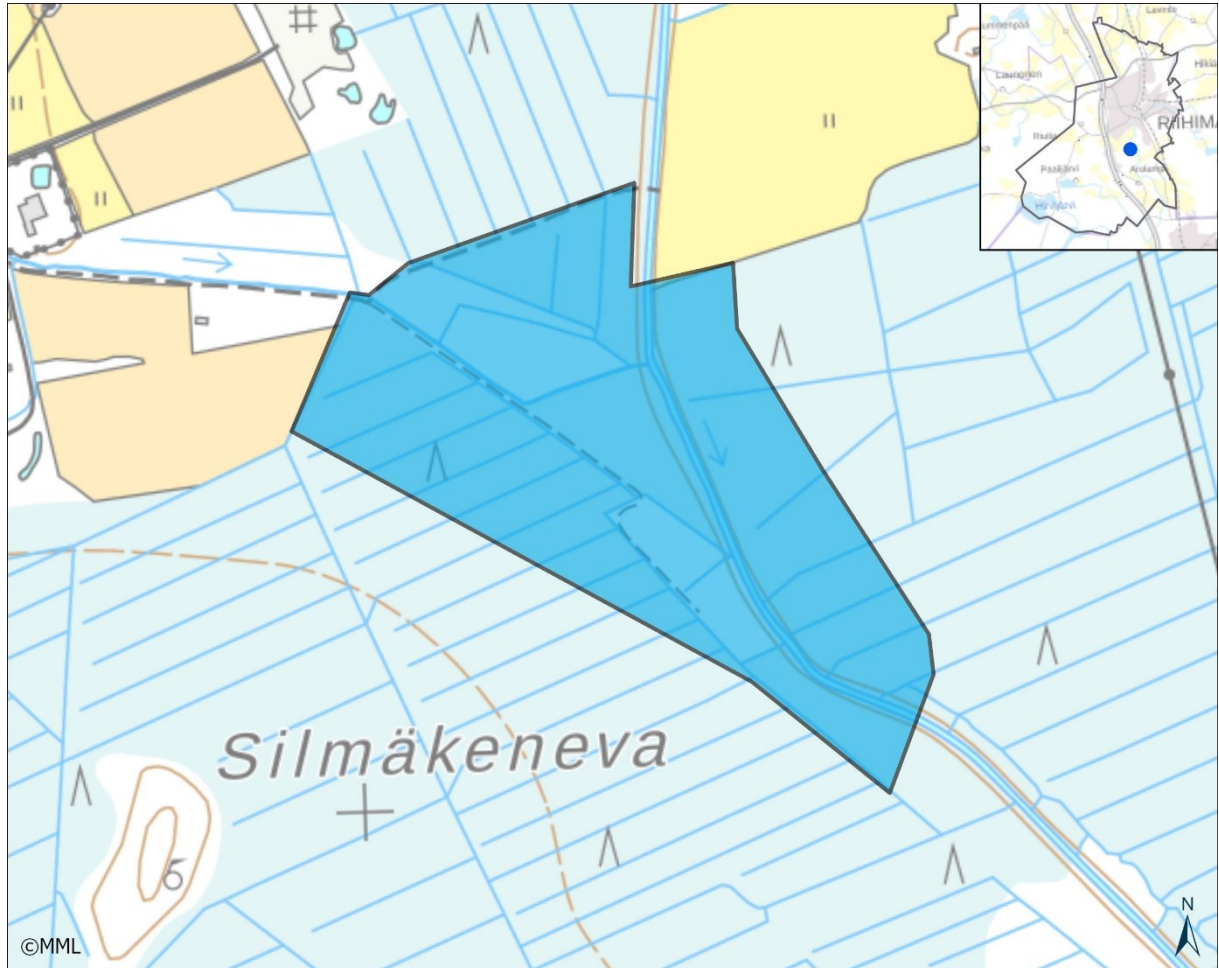
Kuva 70. Peltomäen metsän keskiosa on haapa- ja kuusivaltaista lehtomaista kangasta.

33. SILMÄKENEVA JA HERAJOKI-VANTAAANJOEN VARS

Kylä tai taajama: Herajoki

Maastokäynti: 16.4.2016 ja 1.7.2016

Kohteen pinta-ala: 17,6 hehtaaria

Kuva 71. Silmäkeneva - Vantaanjoen varren LUMOS-alue.

33.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Alueen ydinosa, entisillä suopelloilla, ei ole tapahtunut muutoksia kymmenen vuoden aikana. Puuston sukessio ja lahpuuston muodostuminen on saanut jatkaa rauhassa. Silmäkenevan koillisreunan turvekankaalle on hiljattain tehty avohakkuu.

33.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.:

Alue sijaitsee Vantaanjoen varren molemmilla puolilla kohdassa, jossa Herajoki laskee Vantaanjokeen. Alueen keskellä on metsittyneitä, aiemmin laitumena olleita suopeltoja ja -niittyjä. Näillä kasvaa vaihtelevasti hieskoivu- ja harmaaleppävaltaista, lehtomaisen rehevää metsää, pensaskeroksessa on paikoin runsaasti pajuja. Entinen laidun on ulottunut kapealti Vantaanjoen itärintalle, missä nyt kasvaa tuorepohjaista koivuvaltaista lehtipuumetsää. Isoja haapoja on yleisesti

Vantaanjoen rantapenkoilla, Herajoen varressa on pieni järeäpuustoinen haapametsikkö. Silmäkenevan ojitetut osat ovat metsäisiä, turvekankaiksi kuivuneita.

33.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	Metsittyvät suopellot ja niityt ovat rehevöpohjaisia ja kosteita, kasvillisuus on kehittymässä kosteasta ruohovaltaisesta suurruohoniitystä kosteaksi keskiravinteiseksi lehdoksi. Mesiangarvotyyppi (FIT) on alueella vallitseva. Silmäkenevan ojitetut osat ovat Vantaanjoen länsipuolella enimmäkseen puolukkaturvekangasta ja vähäisemmässä määrin varputurvekangasta ja ruohoturvekangasta. Joen itäpuolella, entisen rantaniityn takana, on laaja varttunutta kuusikkoa kasvava mustikkaturvekangas.	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	kosteat keskiravinteiset lehdot	NT
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	Tulvaisuus on useina vuosina voimakasta. Ojitukset.	

33.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	hieskoivu, harmaaleppä
Muut puulajit	haapa, pihlaja, tuomi
Ikäarvio	Entisten laidunten lehtipuumetsät metsittyneet rauhassa yli 60 vuotta. Turvekankaiden puusto on 1-50 vuotta vanhaa, entisillä rämeillä vanhempaa.
Puuston kerroksellisuus	Lehtipuustoiset osat ovat kerroksellisia, turvekankaat tasarakenteisia.
Eriyisen vanhat yksittäiset puut	Alueella on useita isoja ja lahovikaisia harmaaleppiä.
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Lahopuun esiintyminen, kuolleet pystypuut, maapuut: Metsittyneillä suopelloilla on melko runsaasti lahoa lehtipuustoa. Eniten on erikoista koivua ja harmaaleppiä. Turvekankailta lahopuusto puuttuu (länsiosa) tai sitä on vain vähän (itäosa). Lahopuun koko, laatu, runsaus ja lahoaste: Enimmäkseen suhteellisen pientä, harvakseltaan on myös isoja ja koloisia leppä- ja koivupökke-

	löitä. Lahopuukierto on jatkunut jo jonkin aikaa, joten myös pitkälle lahonneita lehtipuiden runkoja on kohtalaisesti. Isojen haapojen ränsistyminen on vasta alkamassa.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: kiiltopaju Muut lajit: vadelma, halava

33.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	mesiangervo, rönssyleinikki, metsäalvejuuri
Runsaat lajit	nokkonen, nurmilauha, hiirenporras, metsämansikka, lehtopalsami, tesma, korpikastikka, koiranvehnä, ranta-alpi, keltaängelmä, virmajuuri, korpikaisla, ruokohelpi
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	vesihierakka (<i>Rumex aquaticus</i>), rohtoraunioyrtti (<i>Symphytum officinale</i> var. <i>bohemicum</i>)
Uhanalaiset lajit	lepikkolaakasammal (<i>Plagiothecium latebricola</i>) NT/RT

33.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut (Riihimäen linnustoselvitys 2013–14)	
valkoselkätikka (talvireviirejä viime vuosina)	EN
pikkutikka	
harmaapäätikka	
käenpiika	NT
kurki	
uuttukyyhky	
metso	NT
teeri	NT
pyy	
pohjansirkku	VU
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

33.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	hyvä-erinomainen
Maisemallinen merkitys	Maisemallisesti jossain määrin merkittävä vehreän metsäisenä jokivartena.
Luonnontila	Puuston luonnontila entisillä laitumilla erinomainen. Entiset suot ovat turvekankaiksi kuivuneita, näiden puustoa on hoidettu avo- ja harvennushakkuin.

33.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTENA

Potentiaalinen, muista Riihimäen luontokohteista poikkeava lähiluonto- ja opetuskohde. Liikkuminen on sekä keväällä tulva-aikana että kesällä korkean ja tiheän kasvillisuuden rehottaessa hankalaa. Alue sopii lähinnä keväiseksi linturetkikohteeksi.

33.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Soveltuu Metso-kohteeksi. Rajaukseen on sisällytetty suojavyöhykkeinä vähän myös turvekankaiden kasvatusmetsiä.

33.10. IHMISEN VAIKUTUS

Alkanut suopeltojen raivauksesta ja suon ojituksesta. Joki perattu ja vedenlaadultaan heikentynyt.

33.11. MAHDOLLISET UHAT

Hakkuut lehtipuustoissa osissa.

33.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Kärrypolkuja ja uria voisi pitää avoimena niittämällä.

33.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Riihimäen linnustoselvitys 1992–1993 ja 2013–14, LUMOS-kohteiden inventointi 2004, Riihimäen liito-oravaselvitys 2004

Kuva 72. Vantaanjoen varressa on kapea kaistale runsalahopuustoista koivikkoa.

34. SIIRTOLAN LAMMIKKO

Kylä tai taajama: Siirtola

Maastokäynti: 8.5.2022 ja 6.7.2022

Kohteen pinta-ala: 2,3 hehtaaria

Kuva 73. Siirtolan lammikon alue.

34.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Ei suuria muutoksia. Länsipäässä tapahtunut umpeen kasvua, rantaluhta on levittäytynyt ja erillinen allikko on umpeutumassa. Itärannan pienpuusto ja pensaikko on raivattu pois. Lammen itäpäästä löytyi vankkasaran esiintymä vuonna 2019 (laji.fi/Teppo Häyhä) – kolmessa vuodessa kasvusto on runsastunut pensaikon raivauksen seurauksena. Alueen itäpuolelle on kaivettu kaksi uutta allasta, joilla ei ilmeisesti ole vaikutusta Siirtolan lammikon hydrologiaan. Rajaukseen on otettu mukaan länsipään kumpare, jolla kasvaa isoja haapoja.

34.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Siirtolan lammikko on saven noston tuloksena Sammalistonsuon reunalle syntynyt, tasareunaisen pitkänomainen lammikko. Pääaltaan pituus on 215 metriä ja leveys 50 metriä. Rannat ovat jyrkät ja suureksi osaksi kovapohjaiset, vain altaan matalassa länsipäässä on tapahtunut rantaluhtan muodostumista. Matalan veden ilmaversoisvyöhykkeet ovat kapeita.

Rantatörmän päällä kasvaa yleisesti harmaaleppää ja pajukkoa. Lammen länsipään ja tien välissä on tiheä lepikko ja maarannan puolella pieni haapametsikkö. Talon kohdalla lammessa on oleskelupaikan tyylinen rakennelma. Länsipään vesikasvillisuutta luonnehtii leveäosmankäämi, muualla suursarat ja järvikorte. Rantaluhdalla on sara-, järvikorte- ja leveäosmankäämivaltaisia osia sekä maarannan lähellä pajuluhtaa. Kelluslehtivyöhykkeessä on etenkin uistinvitaa.

Pelloilta vetensä keräävä Punkanjoen latvahaara virtaa lammen pohjoispuolitse aivan rannan tuntumassa. Siirtolan lammikon vedet laskevat kyseiseen valtaojaan ja edelleen Riihiviidanojaan rantakannaksen läpi kaivetun putken kautta, joten vedenpinnan korkeus pysyy melko vakaana.

34.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	osmankäämi-ratamosarpio (Typha-Alisma) -tyypin vesistö.	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	avoluhdat	DD
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	veden ravinteisuus, soistuminen	

34.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	rantatörmän päällä harmaaleppä
Muut puulajit	hieskoivu, mänty, haapa, pihlaja, halava
Ikäarvio	30–40 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Rakenteen vaihtelu vähäistä.
Eriyisen vanhat yksittäiset puut	etelärannan puustoisessa reunuksessa 5 ränsistyvää isoa harmaaleppää
Muut yksittäiset erikoiset puut	pohjoisrannalla kaksi maisemallisesti huomionarvoista mäntyä
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	vähän pientä lahopuuta lehtipuutiheiköissä
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: kiiltopaju, Muut lajit: virpapaju, raita, lehtipuiden taimia; länsipään lepikossa punaherukka, vadelma

34.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	edessä: järvikorte, leveäosmankäämi, luhtasara, pullosara; lepikossa mesiangervo, maitohorsma; rantatörmän päällä pelto-ohdake, painenmatara, puna-apila
Runsas lajit	vedessä ja vesirajassa: pikkulimaska, vesirutto, isovesiherne, ratamosarpio, korpikaisla, rantakukka, rantamatarata; lepikossa: koiranputki,

	syyläjuuri, niittynätkelmä, vuohenputki, hiirenvirna, suohorsma, oja-kellukka, hiirenporras, isotalvikki, ranta-alpi, rönsyleinikki, punakoiso; rantatörmän päällä: karhunputki, leskenlehti, etelännokkonen, pujo, mesiangervo, siankärsämö, peltokorte
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	pensaskanukka (<i>Cornus alba</i>), illakko (<i>Hesperis matronalis</i>)
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	vesihierakka (<i>Rumex aquatica</i>), ristilimaska (<i>Lemna trisulca</i>), isolimaska (<i>Spirodela polyrhiza</i>)
Uhanalaiset lajit	vankkasara (<i>Carex riparia</i>) NT – laaja kasvusto länsiosan pikkulampareen pohjoisrannalla ja lammen itäpäässä kaksi pienekköä kasvustoa neljän metrin päässä toisistaan.

34.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
härkälintu (<i>Podiceps grisegena</i>) 1-2 paria	NT
nokikana (<i>Fulica atra</i>) 2 paria	EN
kalatiira (<i>Sterna hirundo</i>) 1 pari	
haapana (<i>Mareca penelope</i>) 1 pari	VU
rantasipi (<i>Actitis hypoleucos</i>) 1 pari	
kottarainen (<i>Sturnus vulgaris</i> , rengastustietoja vuosilta 2015–2017 (laji.fi))	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
viitasammakko (<i>Rana arvalis</i> , länsipään allikon tuntumassa kuultiin 5 yksilöä 8.5.22)	
Selkärangattomat	
idänkirsikorento (<i>Sympecma paedisca</i> – lajilla on ollut runsas kanta Sammalistonsuon alueella ainakin vuosina 2017–2020, yksittäisiä yksilöitä nähty Siirtolan lammikon lähellä (laji.fi))	

34.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Siirtolan lammikko on osa Sammalistonsuon laajaa lintukosteikkoaluetta. Sammalistonsuo on yksi linnustollisesti arvokkaimmista alueista Kanta-Hämeessä ja valtakunnallisesti yksi merkittävimmistä lintujen sisämaan levähdysalueista. Alueen pesimälinnusto on monipuolinen ja alue on arvokas levähdys- ja kerääntymisalue läpimuuttaville muuttolinnuille. Sammalistonsuo on tärkeä kohde myös lintuharrastajille, vuosittain alueella retkeilee toistataa harrastajaa ja parhaimpaan muuttoaikaan alueella vierailaan päivittäin (Hellsten & Aintila 2015).
Maisemallinen merkitys	Lammikon puustoinen rantavyöhyke on kulttuurimaisemaa elävöittävä vehreä osa, joka rytmittää ja monipuolistaa laajaa peltomaisemaa rajaamalla näkymäsuuntia.
Luonnontila	-

34.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTENA

Osa Sammalistonsuon linnustollisesti arvokasta aluetta, lintutorni lähellä. Aluetta käytetään myös opetuskohtena. Helppo saavutettavuus.

34.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

34.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

34.11. MAHDOLLISET UHAT

Rantatörmien eroosio, jota voi ennalta ehkäistä välttämällä rantapuuston ja -pensaikon raivauksia.

34.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei hoitotarvetta.

34.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-inventointi 2004–05, Aintila 2013, Riihimäen linnustoselvitys 2013–14.

Kuva 74. Siirtolan lammikon länsiosan avoluhtaa.

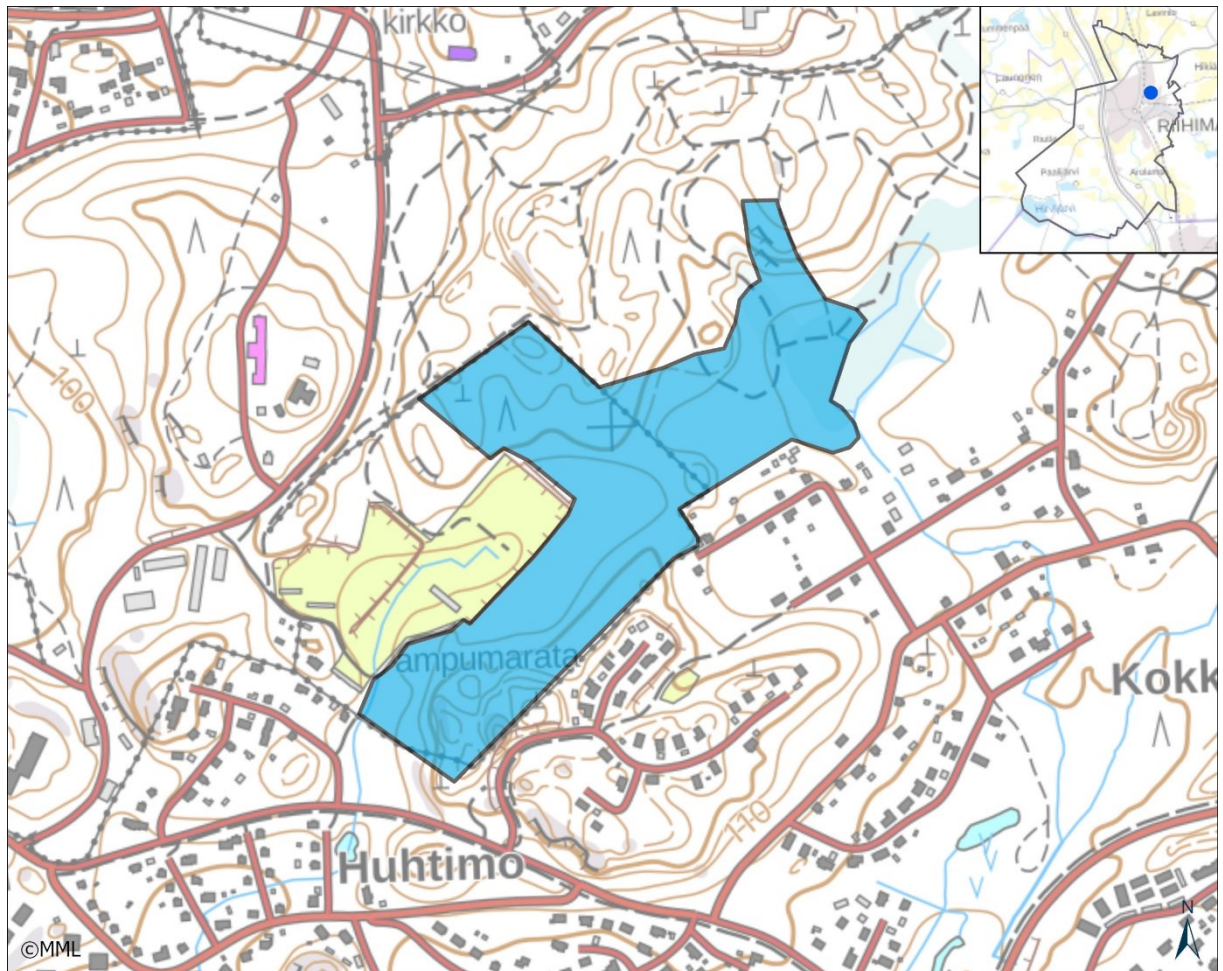
Kuva 75. Alueen länsiosassa, pienen umpeen kasvavan lampareen rannalla on laaja vankkasaran kasvusto. Samassa paikassa on viitasammakon lisääntymisalue.

35. AMPUMARADAN METSÄ

Kylä tai taajama: Huhtimo

Maastokäynti: 20.4.2023 ja 31.8.2023

Kohteen pinta-ala: 13,75 hehtaaria

Kuva 76. Ampumaradan metsä.

35.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Ei mainittavia muutoksia viimeisen kymmenen vuoden aikana. Luonnontilaistumiskehitys on edennyt häiriöttä, ja lahoppuukierto alueen ydinosa on päässyt hyvään vauhtiin. Keväällä 2023 ampumaradan itäpuolelta löydettiin uusi asuttu liito-oravan elinpiirin ydinosa. Tämä otettiin mukaan uuteen, laajennettuun rajaukseen.

35.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Huhtimon varuskunta-alueella, ampumaradan ympäristössä on laaja yhtenäinen varttuneiden ja vanhojen metsien alue. Luonnonmetsänä edustavin, noin 14 hehtaarin laajuinen osa sijoittuu ampumaradan etelä- ja itäpuolelle, missä on tuoreen ja lehtomaisen kankaan kuusisekametsää ja kuusikoita, vähän myös kuusikkoista turvekankaan metsää. Alueen runsaslahoppuustoisin, aarniomaiseksi kehittynyt ydinosa sijoittuu ampumaradan kaakkoispuolen notkoon jatkuen tästä sekä notkon lounais- ja pohjoispuolisille mäenrinteille että runsaat kaksisataa metriä itään päin.

Kuusikot ovat yleisesti tiheäpuustoisia ja erirakenteisia, vaihtelevasti lehtipuusekoitusta sisältäviä. Puuston tiheydessä ja rakenteessa on laikuittaista vaihtelua tuulenskaatojen synnyttämien pienaukkojen johdosta. Koivua on ylimmissä latvuserroksissa kohtalaisesti, haapaa vaihtelevan kokoisina yksittäispuina ja pieninä ryhminä alueen itäosaan painottuen. Mäkien lakiosissa männyn osuus valtapuustossa kasvaa. Ampumaradan kosteikkonotkossa on pieninä ryhminä harmaaleppää, joiden rungoista osa on jo ränsistymässä. Lisäksi notkon yhdellä vanhalla pienaukolla on pieni kuvio haapa- ja harmaaleppävaltaista puustoa.

Ampumaradan koillispuolella, kuntopolkujen maastossa metsät ovat edelleen kuusivaltaisia. Lahopuuston määrä on pienempi kuin ampumaradan notkossa, mutta maapuuston määrä on silti parhaimmillaan noin 25 isoa runkoa hehtaarilla. Paikoin on myös runsaasti kuusilahopuustoa. Ojitetulta suolta kohoavassa mäenrinteen kuusikossa on seitsemän isoa haapaa, joukossa yksi kolopuu, jonka tyveltä löytyi liito-oravan papanoita.

Ampumaradan metsä on hallitun hoitamattomuuden ansiosta kehittynyt valtakunnallisesti arvokkaaksi luontokohteeksi. Metsä on osa varuskunta-alueen linnustollisesti arvokasta kokonaisuutta. Erityisiä luonnonmetsäarvoja sisältävän metsän osuus on noin 80 % alueesta, josta valtaosa sisältyy silmälläpidettävään luontotyyppiin "varttuneet havupuuvallat lehtomaiset kankaat".

35.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	käenkaali-mustikkatyyppi (OMT), mustikkatyyppi (MT)	
Uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit	varttuneet havupuuvallat tuoreet kankaat (noin 5 hehtaaria)	VU
	varttuneet havupuuvallat lehtomaiset kankaat (noin 6,5 hehtaaria)	NT
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	Puuston tiheys ja varjostus, neulaskariker	

35.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	rauduskoivu, hieskoivu, haapa, pihlaja, harmaaleppä, raita, mänty
Ikäarvio	luonnonmetsäosassa 90–100 vuotta, muualla 40–50 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Ei varsinaista alempaa latvuserrosta, mutta luonnonmetsäosassa etenkin pientä aluspuustoa ja erikokoisia kuusia.
Erityisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	muutamia isoja koivuja, joista osa ränsistymässä.
Jalot lehtipuut	tammea yksittäisinä taimina
Lahopuusto	Ampumaradan koillispuolen notko on runsaslahopuustoinen: maapuustoa on eri lahoasteina yli kolmekymmentä isoa runkoa (runkoläpimitta yli 30 cm) hehtaarilla, ja saman verran kuollutta ja kuolevaa

	pystypuustoa; lisäksi on runsaasti pienempää maapuustoa etenkin kuusesta mutta myös lehtipuista syntyneenä. Ampumaradan notkossa on kaikkia lahoasteita, muualla maapuusto on enimmäkseen melko hiljattain kaatunutta ja vasta vään lahonnutta.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: Muut lajit: vadelma, puiden taimia

35.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	käenkaali, mustikka, seinäsammal, metsäkerrossammal
Runsaat lajit	valkovuokko, metsäimarre, metsämitikka
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	kangasmäntykukka (<i>Hypopitys monotropa</i>), yövilkka (<i>Goodyera repens</i>), riukukääpä (<i>Phellinus viticola</i>), rusokääpä (<i>Pycnoporellus fulgens</i>), lakka-kääpä (<i>Ganoderma lucidum</i>)
Uhanalaiset lajit	peikonnahka (<i>Crustoderma dryinum</i>) NT/RT - v. 2016 yhdellä rungolla (laji.fi), norjantorvijäkälä (<i>Cladonia norvegica</i>) NT - v. 2016 (laji.fi), rakkosammal (<i>Nowellia curvifolia</i>) NT/RT - löytyi kevään 2023 inventointikäynnillä kolmelta lahoppuulta.

35.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
liito-orava (<i>Pteromys volans</i> , asuttu elinpiiri alueen itäosassa, 1–2 pesäpuuta, lisäksi havaintoja vuosilta 2013–2015 (laji.fi))	VU
palokärki (<i>Dryocopus martius</i>)	
peukaloinen (<i>Troglodytes troglodytes</i>)	
hömötiainen (<i>Poecile montanus</i>)	EN
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

35.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	hyvä-erinomainen
Maisemallinen merkitys	Sisäisessä maisemakuvassa erilaisia aarniometsänäkymiä. Kuntopolkujen varsilla vanhan metsän tuntu.
Luonnontila	Suurin osa on ollut pitkään hoitamatta, joten luonnontilaisuus erinomaista tasoa.

35.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTENA

Osana Huhtimon metsäaluetta tärkeä lähiluontokohde, itäosat alueesta sopivat myös opetuskohteeksi.

35.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

1. luokan METSO-kohde. Sekä yleiset että elinympäristökohtaiset valintaperusteet täyttyvät moninkertaisesti. Tärkeimmät ovat metsien luonnontilainen rakenne, lahoppuustoisuus ja uhanalainen lajisto.

35.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

35.11. MAHDOLLISET UHAT

Hoitotoimet.

35.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Luonnonmetsäarvot säilyvät sitä paremmin, mitä vähemmän metsiä hoidetaan. Pääsääntöisesti puusto säilytetään koskemattomana ja alkuun päässeeseen lahoppuukierron annetaan jatkua. Syntyvää maapuustoa ei kerätä pois. Kuntopolkujen varsilta voidaan tarvittaessa kaataa yksittäisiä puita.

35.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-inventointi 2013, Riihimäen liito-oravainventointi 2013

Kuva 77. Ampumaradan koillispuolella, kuntopolun varren metsässä on asuttu liito-oravan elinpiiri.

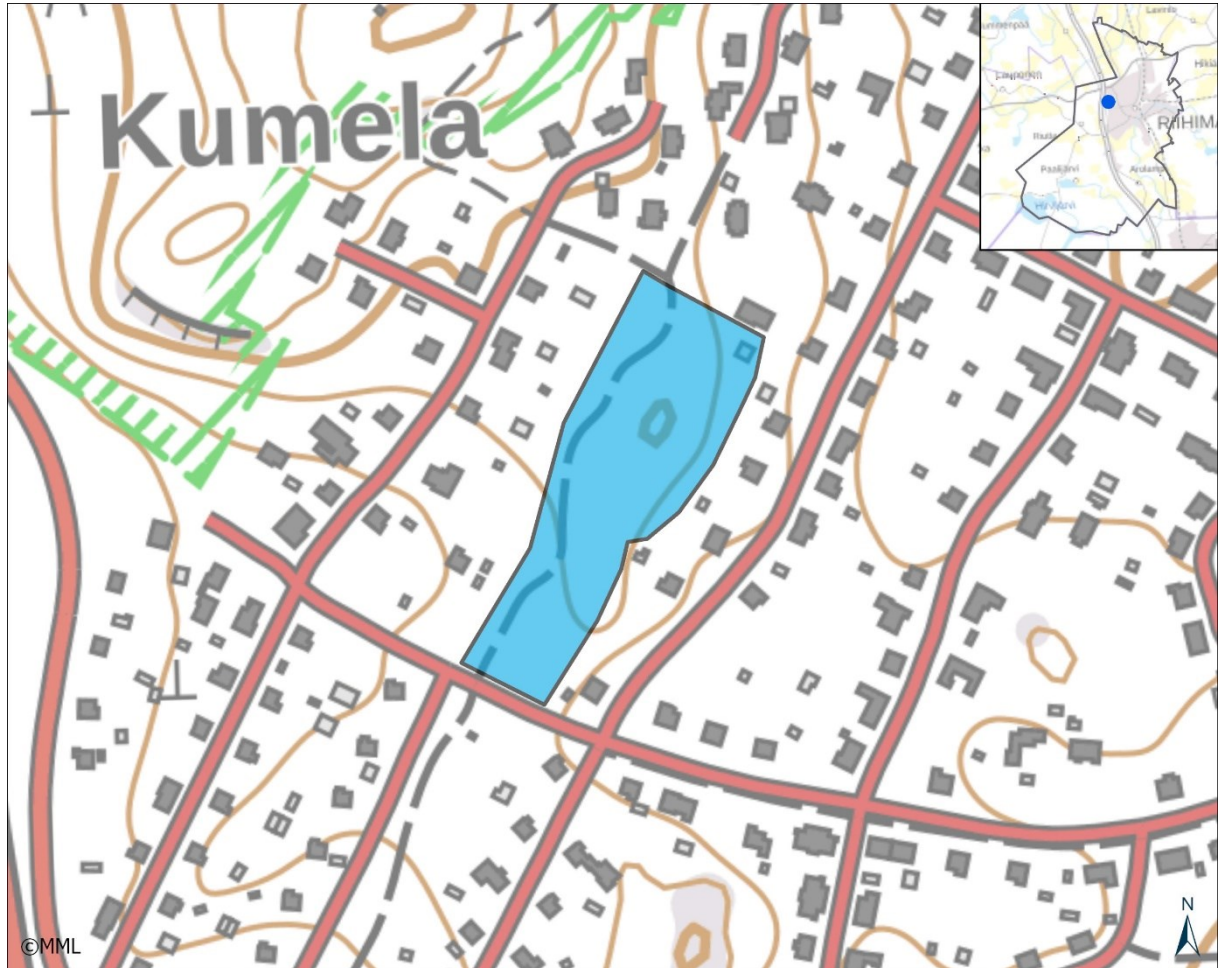
Kuva 78. Ampumaradan metsän ydinosa on aarniomaista lehtomaisen kankaan kuusisekametsää.

36. PUHALTAJANKADUN VIHERALUE

Kylä tai taajama: Kumela

Maastokäynti: 2.5.2017 ja 20.6.2017

Kohteen pinta-ala: 3,3 hehtaaria

Kuva 79. Puhaltajankadun viheralue.

36.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Alueen yleisilme on pysynyt ennallaan. Pienpuustoa on harvennettu kevyenliikenteen varresta ja pihojen vieriltä. Vuorijalava on levinnyt alueelle. Alueen koillispuolelle on tullut uusi omakotitalo-alue.

36.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.: Alue käsittää kaksi sataa metriä pitkän ja noin 50 metriä leveän, pihoihin rajautuvan puustoisin viheralueen. Metsäkuvion halki kulkee kevyenliikenteen väylä. Puuston ikä-, koko- ja lajirakenne vaihtelevat alueen eri osissa. Valtapuusto on enimmäkseen varttunutta, vaihtelevan väljää kuusikkoa. Lehtipuustoa, etenkin haapaa, koivua ja vaahteraa, on yleisesti seka- ja aluspuustossa. Alueen itäreunalla on

muita osia tiheäpuustoisempi, latvukseltaan sulkeutunut kuusikko. Metsätyyppi vaihtelee lehtomaisen kankaan ja tuoreen lehdon välillä. Reunavaikutuksen takia aluskasvillisuus on yleisesti heinittynyttä.

36.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	käenkaali-mustikkatyyppi (OMT), käenkaali-oravanmarjatyyppi (OMaT)	
Uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit	tuoreet keskiravinteiset lehdot (edustavuudeltaan tyydyttävä heinittymisen ja reunavaikutuksen takia)	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	reunavaikutus	

36.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	tuomi, rauduskoivu, haapa, harmaaleppä, metsävaahtera, raita, pihlaja
Ikäarvio	ikä rakenne vaihtelee, enimmäkseen 30–60 vuotta
Puuston kerroksellisuus	väljän valtapuuston alla vaihtelevan tiheää ja korkeaa aluspuustoa
Erityisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	yksi kolohaapa, yksi aika iso lehmus
Jalot lehtipuut	Metsävaahteraa on aluspuustossa yli kymmenen pikkupuun verran; viljelykarkulaisena vuorijalava (<i>Ulmus glabra</i>) – 3 pikkupuuta ja yksi pensas.
Lahopuusto	Lahopuun esiintyminen, kuolleet pystypuut, maapuut: Yhdessä laikussa on kymmenkunta leppäpököllä ja pihojen vieressä ainakin yksi iso raita ränsistymässä, muuten vain kantoja. Lahopuun koko, laatu, runsaus ja lahoaste: pientä ja nuorta
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: taikinamarja – vaihtelevan runsaana lähes koko alueella. Muut lajit: paikoin runsaasti lehtipuiden taimia, etenkin tuomea ja metsävaahteraa, vähän myös lehtopensaita, niukkana näsiä; viljelykarkulaisena pensasangervo (<i>Spiraea sp.</i>)

36.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	valkovuokko, metsäkastikka, kielo, mustikka, seinäsammal, metsäker-
-------------------	---

	rossammal, metsälehväsammal, koukkusuikerossammal, metsäsuikerossammal
Runsaat lajit	käenkaali, mustikka, sinivuokko, metsämansikka, ojakellukka, puolukka, rönsyleinikki, kevätpiippo, sananjalka, nurmilauha, vuohenputki, metsäliekosammal; lehtoindikaattoreista niukkana myös jänönsalaatti
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	vakiintuneena puutarhakarkulaisena vuorikaunokki (<i>Centaurea montana</i>)
Uhanalaiset lajit	-

36.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
käpytikka	
laulurastas	
mustarastas	
viherpeippo	
sinitiainen	
leppälintu (reviiri länsipuolen piholla)	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
orava	
Selkärangattomat	
-	

36.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Alue on pienenä taajama-alueen lehtometsikkönä luontoarvoiltaan lähes yhtä merkittävä kuin eteläpuolinen Kaivertajankadun viheralue. Lehtokasvillisuus on jokseenkin edustavaa ja puusto vaihtelevaa.
Maisemallinen merkitys	Metsä muodostaa vastakkaisten pihojen välille näkymäesteen.
Luonnontila	Luonnontilaa ovat muokanneet rakentaminen ja metsikön hoito. Tallauksen aiheuttamaa kasvillisuuden kulumista on tapahtunut lähinnä alueen itä-laidalla pihojen tuntumassa.

36.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Alue on lähinnä läpikulkupaikka. Alueella on merkitystä lehto- ja metsälajien askelkivenä sekä ekologisenä käytävänä Lemmenmäen metsien ja muiden kaupungin länsipuolen metsien välillä.

36.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

36.10. IHMISEN VAIKUTUS

Kaupungista ja lähiteiltä kantautuva melu, runsas ulkoilu, metsänhoito.

36.11. MAHDOLLISET UHAT

Arvoja heikentävä hoito.

36.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Alueen hoitoa kannattaa jatkaa samaan malliin kuin tähänkin asti. Aluspuustoa tulee ajoittain harventaa, samoin lahovikaiset isot puut tulee poistaa sitä mukaa, kun ne uhkaavat kaatua piholle. Kuusettumisen estämiseksi harvennuksissa tulee suosia lehtipuita kuusen kustannuksella. Alueelle levinneistä vuorijalavista kaksi kasvaa aukkopaikassa ja kaksi muiden puiden varjossa, jolloin uhkana on rungon vinoutuminen. Vuorijalavat säästetään ja tarvittaessa latvuksessa tehdään kasvaville vuorijalaville tilaa.

36.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Kaupungin metsien metsätaloussuunnitelma 2003, LUMOS-kohteiden inventointi 2004 - 05

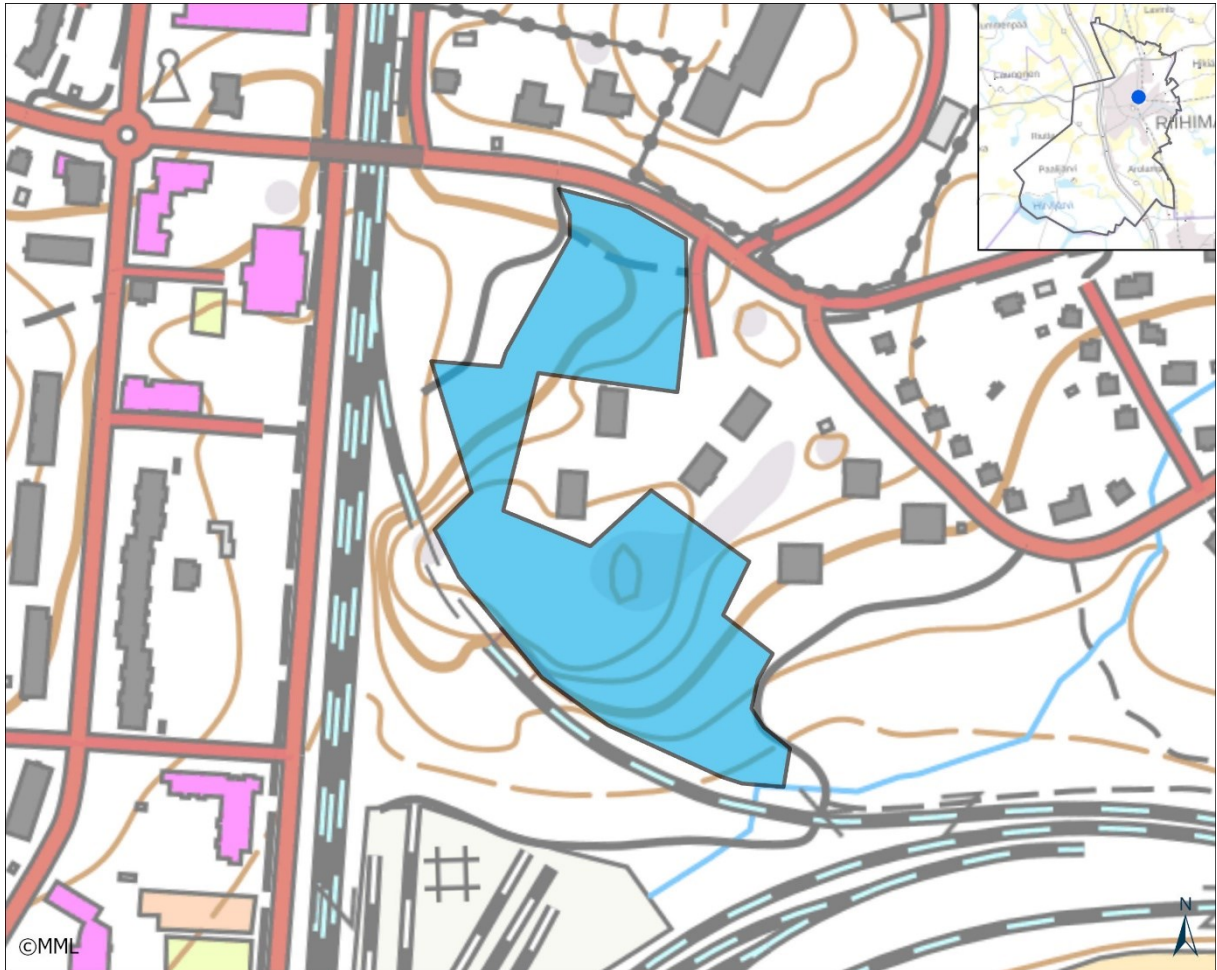
Kuva 80. Puhaltajankadun viheralue on asutusalueiden rajaama pienoislehto, jonka puusto on kuusi- ja lehtipuuvaltaista. Alue on ekologisena käytävänä merkittävä osa Lemmenmäen metsiä.

37. KOKONKADUN METSÄ

Kylä tai taajama: Huhtimo

Maastokäynti: 21.4.23 ja 15.6.2023

Kohteen pinta-ala: 2,3 hehtaaria

Kuva 81. Kokonkadun metsä.

37.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Kalliomäkeen on tehty tunneli uutta raidetta varten ja tämän yhteydessä kalliota on louhittu niin, että mäen laen kalliokedosta osa on hävinnyt. Jäljelle jäänyt osa lakikedosta on aidatulla alueella, minkä seurauksena keto on pitkälti kasvanut umpeen tallauksen loputtua. Rajausta on supistettu länsiosista ja laajennettu vähän kaakkoon päin koko rinnetalteen alueelle. Metsän hoidossa on noudatettu varovaista hallitun hoitamattomuuden linjaa, minkä seurauksena valtapuusto on järehtynyt ja lahoppuuston muodostuminen on päässyt hyvään vauhtiin.

37.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Kokonkadun metsä on Kokonkadulta kalliomäen laen kautta alas sivuradan varteen ulottuva, 350 metriä pitkä metsäkäytävä. Leveimmillään (noin 95 metriä) metsäkäytävä on kalliomäen kaakkoisrinteessä, missä lehtomainen mäntysekametsä ulottuu rakennetun tontin pihalle asti. Metsä

on sekä puuston että aluskasvillisuuden osalta pienpiirteisesti vaihtelevaa; runsaan kahden hehtaarin alueella on useita puustokuvioita. Metsiä luonnehtii vankka valtapuusto, lehtipuuston runsaus, latvuksen kerroksellisuus ja rehevä aluskasvillisuus.

Huhtimon asutusalueen ja koirapuiston välissä on tuoretta rinnelehtoa isoine ylispuineen. Lehtorinteen maa on multavaa, paikoin kivikkoista ja lohkareista. Metsävaahteran osuus ylimmissä latvuserroksissa on sen verran suuri, että kuvion voi luokitella vaahteralehdoksi. Lisäksi valtapuustossa on isoja rauduskoivuja ja mäntyjä; aluspuustossa on isoja harmaaleppiä ja pikkukuusia. Aluskasvillisuutta luonnehtivat laajat vuohenputken kasvustot. Lehtipuista syntynyttä lahoppuustoa on pienellä alueella kohtalaisesti.

Koirapuiston eteläpuolella kuusen ja koivun osuus valtapuustossa kasvaa. Puusto on edelleen tiheää ja erirakenteista, metsävaahteraa on yleisesti alemmissa latvuserroksissa.

Kalliomäellä on varttunutta koivuvaltaista lehtipuusekametsää, jonka valtapuusto on jo varsin kookasta, mutta isot ja vanhat ylispuut puuttuvat. Kalliopaljastumat tuovat tiheään puustoon vähän aukkoisuutta. Metsätyyppi muuttuu laella lehdosta lehtomaiseksi kankaaksi.

Kaakkoisrinteessä on tiheäpuustoista kuivaa lehtoa. Radan varren lähellä valtapuusto on vankkarunkoista männikköä, talojen lähellä mänty- ja kuusivaltaista. Ylärinteen männyt ovat yleisesti kilpikaarnaisia ja yli 120 vuotta vanhoja. Lehtivaltaisessa aluspuustossa on runsaasti harmaaleppää.

Kokonkadun metsäkäytävä on pieneksi supistuneesta pinta-alastaan huolimatta erityisen merkittävä ja monimuotoinen taajamametsä. Alueen erityisarvoja ovat uhanalaiset lehtoluontotyypit, komea puusto sekä metsävaahteran ja muun lehtipuuston runsaus. Kalliokettoa on kahdessa laikuissa jäljellä vielä parikymmentä neliometriä.

37.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyyppit	sinivuokko-käenkaali (HeOT) tyyppin lehto, käenkaali-mustikka (OMT) tyyppin metsä	
Uhanalaiset ja silmä-läpidettävät luontotyypit	karut kalliokedot (noin 20 m ²)	CR
	tuoreet runsasravinteiset lehdot (koirapuiston rinnemetsä, noin 0,52 ha)	EN
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	kuivat keskirasvinteiset lehdot (heikosti kehittyneenä kaakkoisrinteen metsässä, noin 0,45 ha)	NT
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	Kulutus, reunavaikutus, puuston tiheys ja varjostus, lehtikarike, kalliisuus	

37.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	rauduskoivu, mänty
Muut puulajit	metsävaahtera, kuusi, harmaaleppä, raita, pihlaja, tuomi
Ikäarvio	kaakkoisrinteen valtapuusto osin yli 120 vuotta, muualla isoimmat puut 60–100 vuotta, lakimetsä noin 40 vuotta

Puuston kerroksellisuus	Pohjoisosan rinnemetsässä latvus kerroksellinen, lakimetsä vähemmän; kaakkoisrinteen metsässä ison valtapuuston alla pienehköä pihlajavaltaista lehtipuustoa tiheänä alikasvoksena.
Eryyisen vanhat yksittäiset puut	isoja rauduskoivuja ja metsävaahteroita
Muut yksittäiset erikoiset puut	muutamia kolopuita
Jalot lehtipuut	metsävaahteraa yleisesti kaikissa latvuserroksissa, myös ränsistyneitä isoja runkoja; metsätammea paikoitellen pensaskerroksessa
Lahopuusto	Lehtipuustoissa osissa kohtalaisesti erikokoisista lehtipuista syntyneitä maapuustoa; kaakkoisrinteen metsässä kuolevaa pystypuustoa; keskiosissa kolme pystyyn kuollutta kuusta; kolopuita paikoitellen, myös koivikkoisessa lakimetsässä.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: Muut lajit: vadelma, punaherukka, mustaherukka, lehtokuusama, kuusi, lehtipuiden taimia

37.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	käenkaali, vuohenputki, valkovuokko, koiranputki, rönsyleinikki, etelännokkonen
Runsaat lajit	mustikka, metsäalvejuuri, kyläkellukka, niittyhumala, maitohorsma, kielo, metsäkurjenpolvi, seittitakiainen, metsäkorte, lillukka, sudenmarja, metsäimarre, ukkomansikka, hiirenporras, nuokkuhelmikka, keltamaksaruoho
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	komealupiini (<i>Lupinus polyphyllus</i>) – radan varren metsän reunassa yleisesti; karviainen (<i>Ribes uva-crispa</i>) – yksi taimi lakimetsässä, pimpi-nellaruusu (<i>Rosa spinosissima</i>), pihasyreeni (<i>Syringa vulgaris</i>), varjolilja (<i>Lilium martagon</i>), maksaruoho (<i>Phedimus sp.</i>), tarhaomenapuu (<i>Malus domestica</i>) - kaikki vieraslajit ja puutarhakarkulaiset niukkoja lupiinia lukuun ottamatta.
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	kissankäpäälä (<i>Antennaria dioica</i>) NT – lakikedolla 2013, lehtoleinikki (<i>Ranunculus cassubicus</i>), mustakonnanmarja (<i>Actaea spicata</i>)
Uhanalaiset lajit	haapatakkusammal (<i>Uloa bruchii</i>) RT – yksi pesäkkeellinen tupas alueen pohjoisrajan tuntumassa

37.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
käenpiika (<i>Jynx torquilla</i>)	NT
hemppo (<i>Carduelis cannabina</i>)	
viitakerttunen (<i>Acrocephalus dumetorum</i>)	
tiltalti (<i>Phylloscopus collybita</i>)	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	

Laji	Status
vanhoja tietoja myös liito-oravasta (<i>Pteromys volans</i>)	VU
Selkärangattomat	
-	

37.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	kaupungin viheralueeksi kokoonsa nähden erityisen monimuotoinen alue, jonka puusto on edustavaa, vaihtelevaa ja näyttävää. Lehtokasvillisuus on kulttuurivaikutteista, mutta laikuittain edustavaa.
Maisemallinen merkitys	Näyttävän puuston ansiosta maisemallisesti tärkeä alue, etenkin pihojen pienmaisemat idyllisiä. Näkymäsuuntia alueelle on sekä Konkadulta että radalta päin.
Luonnontila	Melko voimakkaasti muuttunut reunavaikutuksen ja kulutuksen takia. Keto-laikuilla ulkoilun aiheuttama kulutus on sopivan voimakasta.

37.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Sijaintinsa takia tärkeä lähiluontokohde, myös luontoarvojen puolesta merkittävä kaupunkimetsä. Soveltuu myös opetuskohteeksi.

37.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Kokonaisuutena 2. luokan METSO-kohde.

37.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

37.11. MAHDOLLISET UHAT

Isojen puiden turha kaataminen ja muu luontoarvoja heikentävä hoito, lahoppuuston keruu, keto-laikkujen umpeenkasvu

37.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Alueen hoidossa tulee jatkaa tähänastista varovaista linjaa. Lahoppuuston syntyminen tulee sallia ja syntyvät lahoppökelöt säästetään metsässä. Lounaisrinteen kuivassa lehdossa harvennetaan aluslehtipuustoa valoisuuden lisäämiseksi sekä estetään kuusen ja metsävaahteran runsastuminen. Ketolaikkujen ympäristössä tulee estää varjostuksen lisääntyminen puustoa harventamalla.

37.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Riihimäen Huhtimon alueen luontoselvitykset vuonna 2008, Riihimäen liito-oravainventointi 2013, LUMOS-inventointi 2013.

Kuva 82. Kokonkadun metsän kaakkoisosassa on vankkarunkoista männikköä kasvava osa.

Kuva 83. Mäen lakiosassa on muutama kalliopaljastuma, joiden liepeillä on ketokasvillisuutta.

38. LASITEHTAAN METSÄ

Kylä tai taajama: Keskusta

Maastokäynti: 7.5.2021 ja 23.6.2021

Kohteen pinta-ala: 0,7 hehtaaria

Kuva 84. Lasitehtaan metsä.

38.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Neljä isoa koivua kaadettu alueen keskiosasta ja samalla muutama pienempi puu. Jättikuuset ovat vielä pystyssä. Alueen yleisilme on pysynyt ennallaan.

38.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.: Lasitehtaan metsä sijaitsee Tehtaankadun ja Lasitehtaantien risteyksessä. Alueen halki kulkee ulkoilupolku. Metsikön pohjoispuolisko on kuusivaltainen ja tiheäpuustoinen, eteläpuolisko koivuvaltainen ja väljäpuustoinen. Metsäkasvillisuus vastaa lehtomaista kangasta. Koivikkoinen osa on heinittynyt ja kosteapohjainen, heinikon lisäksi on laajahkoja mesiangerwon kasvustoja. Kuusikossa on metsäimarten ja metsäkortteen kasvustoja ja isoimpien puiden tyvillä kasvitonta pintaa. Alue rajautuu länsipuolelta niittyyn, jossa on paikoitellen (kuten alueen eteläosan itärajalla) melko edustavaa tuoreen ja kuivahkon heinä-ruohoniityn kasvillisuutta.

38.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	käenkaali-mustikkatyyppi (OMT)
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	-
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	neulas- ja lehtikarrike, reunavaikutus

38.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi, koivu
Muut puulajit	tuomi, harmaaleppä, haapa, raita, metsävaahtera, pihlajaa
Ikäarvio	jättikuuset yli 100 vuotta, koivikko ja nuoremmat kuuset 50 - 60 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Kuusikossa kokovaihtelua, samoin alueen eteläosan väljäuustoisessa osassa. Koivikon pensaskerroksessa paikoin tiheä lehtipuualikasvos.
Erytisen vanhat yksittäiset puut	6 jättikuusta, pohjoislaidalla yksi iso salava, muutamia isoja raitoja koivujen seassa, neljän haavan ryhmä alueen eteläosassa.
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	Metsävaahteraa ja tammea kasvaa pensaskerroksessa.
Lahopuusto	Vain kaksi maapuuta ja yksi koivupökölö.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: Muut lajit: lehtipuiden taimia (pihlaja, tuomi) yleisesti.

38.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	käenkaali, vuohenputki, metsäimarre, metsäkorte, mesiangervo, seinäsammal, metsäliekosammal
Runsas lajit	kevätpiippo, ojakellukka, rönsyleinikki, metsäalvejuuri, metsäkastikka, ukkomansikka, puolukka, kultapiisku, metsälehväsammal, metsäkerrossammal, koukkusuikerosammal
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	vuonna 2004 paikalla havaittiin isonuijasieni eli isonuijakas (<i>Clavariadelphus pistillaris</i>)
Uhanalaiset lajit	-

38.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

38.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Taajamametsänä pienikokoinen, mutta edustava monipuolisen puuston ansiosta. Kaupunkiluonnon monimuotoisuudelle tärkeitä puita ovat etenkin isot raidat, haavat ja tuomet.
Maisemallinen merkitys	Tehtaankadun ja Lasitehtaantien varret ovat rakennettua kaupunkiympäristöä, johon pikkumetsikkö muodostaa rakennetuista osista poikkeavan vihreän kohdan.
Luonnontila	Kulku alueen läpi on vähäistä ja suuntautuu polkua pitkin, joten kasvillisuudessa ei ole kulumista.

38.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Opetuskohteena ei juuri merkitystä, mutta lähiluontokohteena kohde on tärkeä osana kaupungin länsipuolen kasvistollisesti rikkaiden taajamametsiköiden kokonaisuutta.

38.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

38.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

38.11. MAHDOLLISET UHAT

Puistomainen hoito.

38.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Hallittu hoitamattomuus sopii kohteeseen paremmin kuin pyrkimys puistomaiseen ilmeeseen. Lahopuuston muodostuminen isoista puista voidaan pääsääntöisesti sallia. Isojen kuusien tulee antaa kasvaa paikalla mahdollisimman pitkään. Jos yksittäisiä puita joudutaan kaatamaan, rungon katkaisu tulee tehdä 5–8 metrin korkeudelta ja tyviosa jätetään metsään lahopököksi.

38.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-kohteiden inventointi 2004

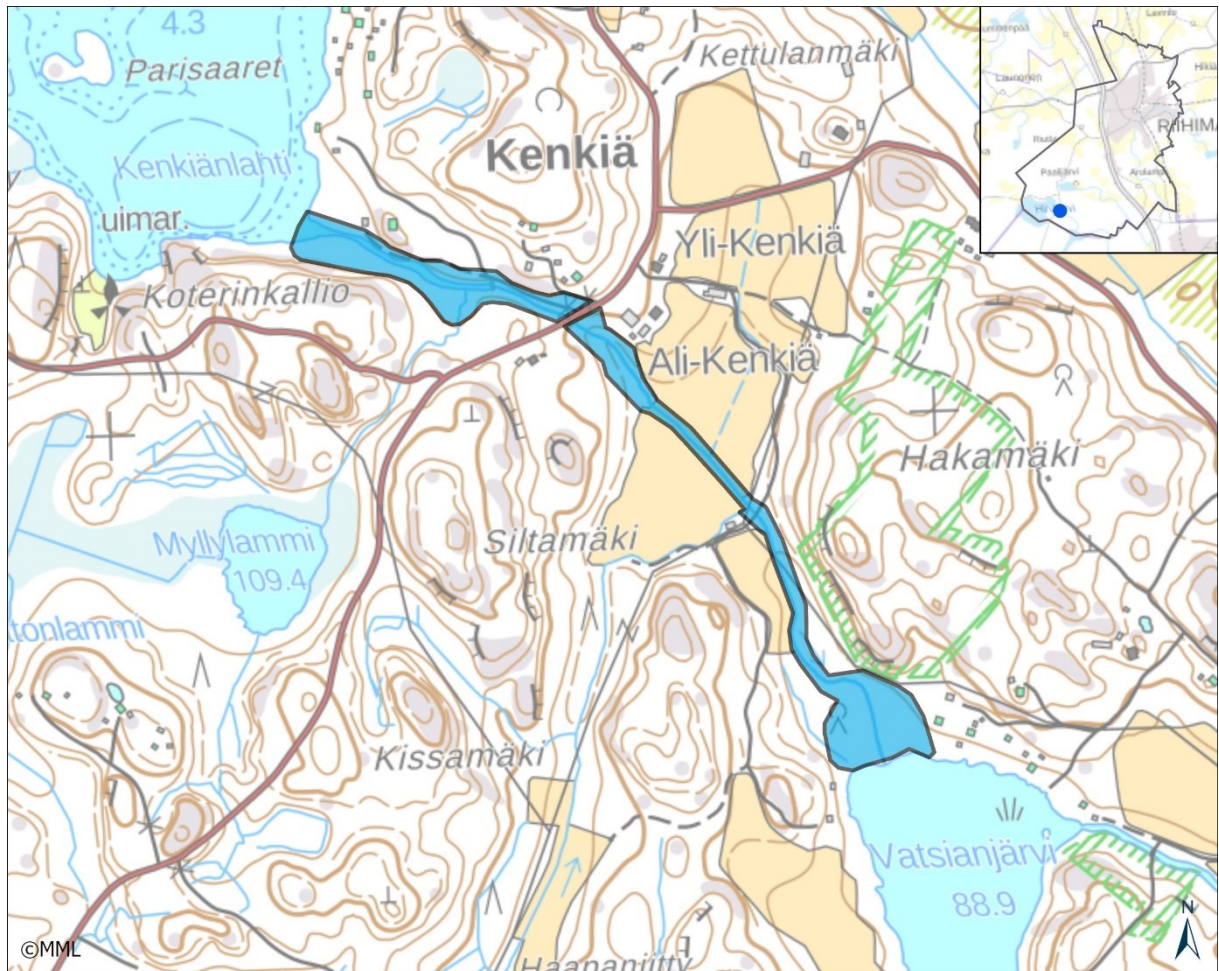
Kuva 85. Lasitehtaan metsä nähtynä alueen kaakkoispuolen niityltä.

39. KOTERINKOSKI

Kylä tai taajama: Kenkiä

Maastokäynti: 27.3. ja 21.6.2022

Kohteen pinta-ala: 3,7 hehtaaria

Kuva 86. Koterinkoski.

39.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Rajauksesta on poistettu Koterinkallion alue, joka kuuluu laajempaan Haukkavuorenmaan alueeseen. Ali-Kenkiän koskirinne on avohakattu lähes puron rantaan asti, jäljellä on vain kapea vyöhyke nuorta lehtipuustoa. Rantaan ulottuvia hakkuita on myös Hakamäellä luonnonsuojelualueen ja puron välissä.

39.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Hirvijärven lasku-uoma Kenkiänkoski on kilometrin pituinen perattu puro, joka laskee Hakamäen ja Siltämäen välisessä notkossa Vatsianjärveen. Uoman keskiosassa on 360 metriä pitkä peltorantainen osuus, muut rannat ovat metsäisiä. Kenkiäntien alituskohdan jälkeen on 130 metriä pitkä lähes luonnontilaisena säilynyt koskiosuus, jossa on pudotuskorkeutta melkein kymmenen metriä.

Puron alkuosuuden rannat ovat enimmäkseen kuusimetsää, joka on paikoin rannan läheltä soistunut. Hirvijärven purosuussa on isoja tervaleppiä kasvava metsikkö, joka yhdistyy Koterinkallion rinnekuusikon luonnontilaistuvaan osaan. Vanhassa, tiheäpuustoisessa kuusikossa on maapuina pari isoa tuulenkaatokuusta. Toinen huomionarvoinen rantametsäosuus sijaitsee Vatsianjärven suulla, missä on lahoppuustoinen, kosteapohjainen hieskoivikko.

Kenkiänkosken ranta on lehtomaista kangasmetsää, jossa kasvaa nuorta kuusikkoa ja lehtipuu-taimikkoa. Kenkiänkoski jatkuu tien jälkeen vilkkaasti virtaavana purona metsän ja peltojen halki Vatsianjärveen.

Alueen arvoa lisäävät purotörmän päällä kasvavat vanhat puut ja vaihtelevan rehevä rantakasvillisuus. Huomionarvoista lajistoa on Koterinkoskessa (purosammalia), yläosan lahoppuustoisessa rantasoistumassa (rakkosammalen esiintymä) ja alaosan länsirannalla (vankkasara). Pienilmaston ja valaistusolojen osalta koskirinne on ennallistumassa rantapuuston kasvun myötä.

39.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	mustikkatyyppi (MT)	
Uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyytit	havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet	EN
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	VU
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	Uoman perkaukset.	

39.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	harmaaleppä, hieskoivu, tuomi, pihlaja, raita
Ikäarvio	vaihtelee, yläosassa 10 - 30 vuotta vanhaa puustoa, varttuneet ja vanhat kuusikot 60 - 80 vuotta.
Puuston kerroksellisuus	-
Erityisen vanhat yksittäiset puut	isoja tervaleppiä Hirvijärven purosuussa, Hakamäen kalliorinteen tyvellä isoja haapoja, Koterintien sillan vieressä neljä isoa raitaa.
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	metsävaahtera (<i>Acer platanoides</i>) – koskirannalla pikkupuuna ja pensaskeroksessa.
Lahoppuusto	muutama iso kuusimaapuu Hirvijärven purosuun kuusikossa, pientä lahoppuuta yhdessä purosuun ja sillan välisessä rantasoistumassa, isoja koivupökölöitä Vatsianjärven purosuun koivikossa.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: vadelma (<i>Rubus ideaus</i>)

	Muut lajit: lehtipuiden taimia
--	--------------------------------

39.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	järviruoko, leveäosmankäämi
Runsaat lajit	purorannoilla: hiirenporras, ojakellukka, mesiangervo, koiranputki, rentukka; Koterinkosken rannalla: vuohenputki, nokkonen, ukkomansikka, niit- tyleinikki, nurmitädyke, maitohorsma, rönsyleinikki, lehtonurmikka, jä- nönsalaatti
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	vuorikaunokki (<i>Centaurea montana</i>) - niukkana kosken yläpuolella pu- ron pohjoisrannalla
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	purokilpijäkälä (<i>Dermatocarpon luridum</i>) – koskikivillä melko runsaasti, myös peratulla osuudella; kantohohtosammal (<i>Herzogiella seligeri</i>).
Uhanalaiset lajit	ahdinsammal (<i>Rhynchostegium riparioides</i>) NT - koskikivillä melko run- saasti; rosopurosammal (<i>Platyhypnum duriusculum</i>) RT - koskikivillä muutama laikku; rakkosammal (<i>Nowellia curvifolia</i>) NT; vankkasara (<i>Carex riparia</i>) NT – vuonna 1954 löydetty esiintymä (laji.fi/ Erkki Vilpa) löytyi uudelleen puron alaosan rannalta (laji.fi/Teppo Häyhä).

39.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
koskikara (talvehtimispaikka)	VU
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

39.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edusta- vuus	Luontotyyppin edustavuus on alentunut perkauksissa ja vähän myös viime talven hakkuissa, mutta ominaispiirteet ovat kohtalaisen hyvin säilyneet etenkin yläosuudella. Kenkiänkoski on lajistollisesti erityisen arvo- kas, rosopurosammalta ei tunneta muualta Kanta-Hämeestä. Alueen arvoa nostavat myös luontoarvoja sisältävät rantametsäosuudet. Koekalastusten perusteella Kenkiänkosken kalaindeksiluokka on tyydyttävä.
Maisemallinen merkitys	Vähäinen
Luonnontila	Luonnontilaa heikentävät uoman perkaus, koskirinteen paljaaksihakkuu ja Hakamäen edustan hakkuut. Koskirinteen reunametsien vaikutus itse kos- ken pienilmastoon on kuitenkin ollut vähäinen rantarinteiden jyrkkyyden ja virtaaman voimakkuuden takia.

39.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Ei erityistä merkitystä, koska rannoilla rakennettuja osuuksia ja muualla liikkuminen hankalaa.

39.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Kenkiäntien länsipuolinen metsä puron etelärannalla täyttää 2. luokan Metso-kohteen valintakriteerit vesistön lähimetsänä sekä lajistollisten arvojen ja sijaintinsa puolesta.

39.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

39.11. MAHDOLLISET UHAT

Hirvijärven veden laadun heikentyminen; purotörmän isojen tervaleppien ja muiden lehtipuiden kaataminen; Vatsianjärven purosuun koivikon raivaus.

39.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei hoitotarvetta.

39.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-seuranta 2004-2005, LUMOS-seuranta 2010 (kohdenimi Kenkiänlahti ja Kenkiänkoski)

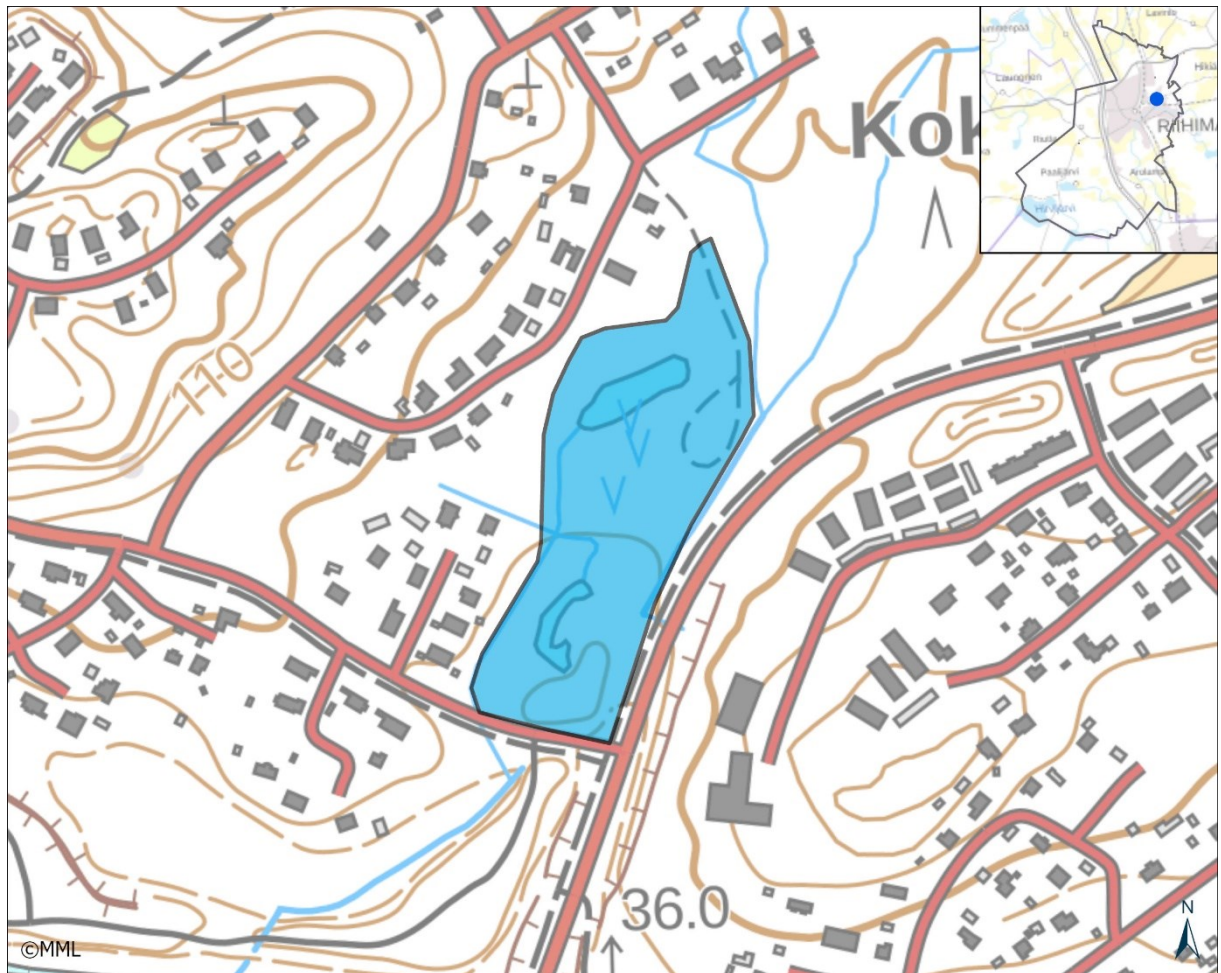
Kuva 87. Koterinkoski loppukevällä 2022 ennen kevättulvaa.

40. KOKON PUISTO

Kylä tai taajama: Huhtimo

Maastokäynti: 21.4.2017 ja 19.6.2017

Kohteen pinta-ala: 2,6 hehtaaria

Kuva 88. Kokon puisto.

40.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Alueelle pohjoisesta laskeneen ojan uoma on suunnattu kosteikon itäosaan siten, että vedet eivät enää virtaa pohjoisempaan lampeen. Tämä on kuivattanut lampia ja nopeuttanut umpeen kasvua. Alue on harvennettu väljäuustoiseksi. Harvennuksissa on poistettu iso osa alueella kasvanneista isoista raidoista.

40.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.: Huhtimon kosteikko käsittää kaksi umpeen kasvavaa allikkaa ja näitä ympäröivän kosteahkon, rehevähöyhäisen metsän. Lammekot ovat syntyneet entiselle savenottoalueelle, mistä ovat vielä merkinä lampia ympäröivät savivallit. Lammikot ovat matalia, sameavetisiä ja runsaan vesikasvillisuuden täyttämiä. Umpeenkasvaneet osat ovat rimpipintaista saraluhtaa, jolla kasvaa yleisesti leveäosmankäämiä. Vesirajan tuntuman kasvillisuutta luonnehtivat korpikaisla, kurjenjalka, ratamosarpio ja ranta-alpi. Vedessä

on irtokellujien muodostamaa "puuroa", jonka muodostavat pikkulimaska, ristilimaska, sorsansammal (*Ricciocarpos natans*) ja kelluhankasammal (*Riccia fluitans*).

Lampia ympäröivässä nuoressa metsässä on tehty harvennus, jonka tuloksena alue on muuttunut tiheästä lehtipuuryteiköstä väljäksi ja valoisaksi. Harvennushakkuu on tehty kuusta suosien. Lehtipuista alueella kasvaa eniten hieskoivua, harmaaleppää ja paikoin haapaa. Rehevän aluskasvillisuuden elpyminen ei ole vielä kunnolla tapahtunut; odotettavissa on alueella jo nyt runsaina kasvavien mesiangervon, koiranputken, nokkosen, ojakellukan ja rönsyleinikin kasvustojen voimistuminen.

40.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	Vesikasvillisuus on eutrofista irtokellujien ja -keijujen luonnehtimaa. Muutostilassa oleva metsäkasvillisuus kehittyy tuoreen keskiravinteisen lehdon suuntaan, lähinnä käenkaali-oravanmarjatyyppiä (OMaT) vastaavaksi, mutta alueella on myös karumpia kohtia ja kosteita painanteita, jotka kehittyvät käenkaali-mesiangervo (OFiT) tyyppiä sekä kostean ja tuoreen lehdon välimuodoksi.	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyytit	Tuoreet keskiravinteiset lehdot	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	kosteat keskiravinteiset lehdot (molemmat edustavuudeltaan heikkoina)	NT
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	Harvennushakkuu, kuivumiskehitys, savimaan huono vedenläpäisevyys.	

40.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi, hieskoivu
Muut puulajit	harmaaleppä, haapa, mänty, halava, pihlaja
Ikäarvio	noin 30 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Puusto on tasarakenteista koko alueella.
E erityisen vanhat yksittäiset puut	Vain kaksi melko isoa raitaa säästynyt harvennuksessa.
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Lahopuun esiintyminen, kuolleet pystypuut, maapuut: Alueella on runsaasti pientä lehtipuustoa hakkuutähteinä. Lahopuun koko, laatu, runsaus ja lahoaste: Kaikki maapuusto on vasta äskettäin kaadettua, vanhempi lahopuusto on korjattu pois.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: kiiltopaju Muut lajit: virpapaju, halava, harmaaleppä, raita, hieskoivu

40.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	Vedessä ja vesirajassa pikkulimaska, sorsansammal, kurjenjalka, kor-pikaisla, vesitähti; avoluhdalla pullosara, leveäosmankäämi, kurjen-jalka, rantamatarra; rantametsässä mesiangervo, nokkonen, rönsylei-nikki, ojakellukka, maitohorsma, vuohenputki
Runsaat lajit	Vedessä ja vesirajassa ratamosarpio, uistinviita, luhtasara, röyhyvih-vilä, rentukka, rönsyleinikki, pitkäpääsara; muualla valkovuokko, kar-hunputki, terttualpi, metsäalvejuuri, nurmilauha, koiranputki, komea-lupiini, leskenlehti, pelto-ohdake, oravanmarja, särmäkuisma, niitty-nätkelmä, voikukka, hiirenvirna, peltokanankaali, nurmilauha, iso-talvikki, pujo, seittitakiainen, komealupiini, metsäkamppisammal (<i>Sa-nionia uncinata</i>), palmusammal (<i>Climacium dendroides</i>), metsäsuike-rosammal (<i>Sciuro-hypnum curtum</i>), seinäsammal (<i>Pleurozium schre-beri</i>); lehtoindikaattoreista myös kevätlinnunsilmä ja jänönsalaatti
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja in-dikaattorit	ristilimaska (<i>Lemna trisulca</i>)
Uhanalaiset lajit	aarnihiippasammal (<i>Orthotrichum gymnostomum</i>) VU – kasvaa eteläi-sen lammen lounaispuolen haaparyhmän alueella, ainakin yhden haa-van rungolla

40.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
tavi	
sinisorsa (pesivinä)	
palokärki (osa reviiriä)	
varis	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
sudenkorentofaunaan kuuluu eteläntytönko-rento (<i>Coenagrion puella</i>)	

40.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edusta-vuus	Lehtona, kosteikkona ja lähiluontokohteena tyydyttävä.
Maisemallinen merkitys	Ei erityistä merkitystä.
Luonnontila	Kyse on ihmisen muokkaamasta alueesta, joka sai viimeiseen harvennukseen asti olla lähes parikymmentä vuotta hoitamattomana. Vesita-lous on muuttunut ojalinjan uusimisessa.

40.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTENA

Potentiaalinen lähiluonto- ja opetuskohde, rehevänä ja lehtipuustoisena kohde poikkeaa monista muista pienistä taajamametsiköistä. Käyttö on yhä ilmeisen vähäistä, vaikka harvennuksen jälkeen alueella liikkuminen on helpottunut. Ryteikköisyyden sekä rehevän ja korkean aluskasvillisuuden takia yleisilme on alkukesän jälkeen kuitenkin yhä vähemmän kutsuva.

40.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

40.10. IHMISEN VAIKUTUS

Melu, hydrologian muokkaus.

40.11. MAHDOLLISET UHAT

Kosteikon kuivuminen, arvoa heikentävä hoito.

40.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Hoidon tavoitteeksi tulisi edelleenkin ottaa alueen kehittäminen kaksi lampea sisältäväksi lähiluontokohteksi. Hallittua hoitamattomuutta parempi vaihtoehto voisi olla viherrakentaminen ulkoilukäyttöä varten. Lampien umpeenkasvu tulee estää johtamalla uudelleen valuma-alueen ojavesiä lampiin. Avovesialueita voidaan laajentaa ja lampia syventää ruoppaamalla. Samalla rantasuot kaivetaan kokonaan pois. Kaivamisen jälkeen altaiden reunat voidaan pengertää kivillä ja hiekkamaalla. Lampien ympärille voidaan rakentaa lähiteiltä tuleva ulkoilupolku.

Metsän hoidossa kuusen suosiminen ja lahoppuuston hävitys ovat olleet luontoarvojen kannalta huonoja ratkaisuja. Raitojen poiston myötä alueella kasvavan aarnihiippasammalen elinmahdollisuudet ovat heikentyneet. Jatkossa suositetaan alueelle luontaisesti paremmin sopivia puulajeja, kuten harmaaleppää, raitaa ja hieskoivua. Haapojen kasvu turvataan.

40.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-kohteiden inventointi 2004 - 05 ja 2011.

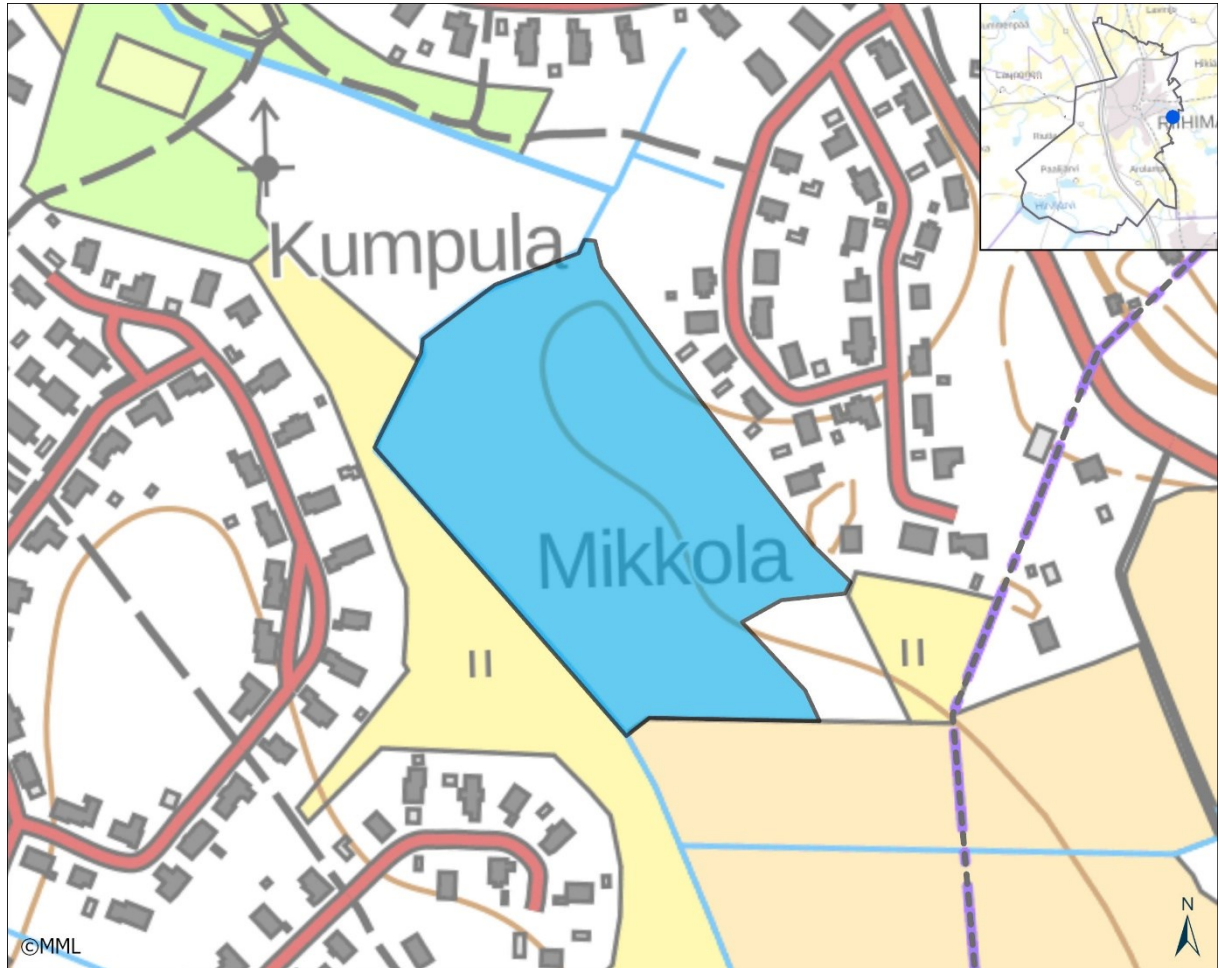
Kuva 89. Kokon puiston lammikoiden pohjoisemmassa altaassa on vielä kymmenkunta aaria avovettä. Veden pintakerros on täynnä pikkulimaskan, ristilimaskan ja sorsansammalen muodostamaa puuroa.

41. MIKKOLAN METSÄ

Kylä tai taajama: Uhkola

Maastokäynti: 20.4.2023 ja 31.8.2023

Kohteen pinta-ala: 3,05 hehtaaria

Kuva 90. Mikkolan metsä.

41.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Lahopuun muodostuminen on kiihtynyt. Ei muutoksia viimeisen kymmenen vuoden aikana.

41.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Uhkolassa, Kumpulan ja Mikkolan asutusalueiden välissä on kolmen hehtaarin laajuinen pihojen ja peltojen rajaama metsäalue. Alueen itäosassa on noin hehtaarin laajuinen osa vanhaa lehtomaisen kankaan kuusikkoa ja kuusisekametsää. Muut osat ovat runsaspuustoista turvekangasta ja metsittyneitä peltoja. Alueella on ilmeisesti ollut aikaisemmin pieni lampi rantasoineen. Kuivatun kosteikkoalueen paikalla on nyt puustoisia, suokasvillisuuden valtaamia kaivantoja ja kosteapohjaista tiheää sekametsää.

Lehtomaisen kankaan metsä alueen itäosassa on vanhaa ja tiheää kuusikkoa. Latvus on kerroksellinen ja harvennusten puuttuessa lahopuuston muodostuminen on päässyt alkuun. Valtapuus-

tossa on jonkun verran isoja mäntyjä ja koivuja, haapaa kasvaa sekapuuna aluerajauksen kaakkoisosassa ja metsän lounaisrajalla. Isoimmat kuuset ovat runkoläpimitaltaan noin 60 senttimetriä paksuja. Aluskasvillisuus on laajalti niukkaa varjostuksen, neulaskarikkeen ja tallauksen takia. Kenttäkerroksessa laikuittain kasvavat metsämaitikka, käenkaali, oravanmarja, mustikka ja yövilkka.

Alueen pohjoisosassa on metsittynyt pellonkulmaus, joka rehevän aluskasvillisuuden perusteella on kehittymässä lehtometsäksi. Alueen länsiosassa on kaivantoihin syntyneitä nuorta puustoa kasvava kosteikko, joiden ympäristössä on korpimaista kasvillisuutta. Osa kaivannoista on pitkään veden peitossa alkukesällä. Kosteikon ja lehtomaisen kankaan kuusikon väliin jää nuorta tiheää kuusi- ja hieskoivuvaltaista puustoa kasvava kosteapohjainen metsikkö, josta aluskasvillisuus puuttuu lähes kokonaan varjoisuuden takia. Alueen länsiosassa kaivannot ovat melko kuivia ja vain vähän soistuneita. Länsi- ja lounaisreunalla on vanhaa, erirakenteista turvekankaan sekametsää, jossa valtapuuna kasvavat hieskoivu, mänty ja kuusi.

41.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	käenkaali-mustikkatyyppin (MT) metsä, korpiturvekangas (KtKg)	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	varttuneet havupuuvallat lehtomaiset kankaat (1,1 hehtaaria alueen itäosassa)	NT
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	Puuston tiheys ja varjostus, tallauksen aiheuttama kuluminen, neulaskarikerke, vanhat ojitukset	

41.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	haapa, koivu, harmaaleppä, raita, pihlaja, mänty, tuomi
Ikäarvio	vanhin kuusikko 80 - 90 vuotta, muut kuviot 30 - 70 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Vanhimmissa kuvioissa on kerroksellinen latvus, muut kuviot ovat tasarakenteisempia.
Eriyisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	muutama varsin järeä kuusi, isoimpien runkoläpimitta tyvellä yli 50 senttimetriä. Alueen kaakkoiskulmassa ryhmä isohkoja haapoja, myös liito-oravan pesäpuuna aikoinaan ollut kolmirunkoinen puu on yhä pystyssä. Lisäksi rivi haapoja on metsän lounaisrajalla, muualla yksittäin.
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Lahopuustoa on melko runsaasti sekä tiheäpuustoisissa turvekankaiden metsissä että kuusivaltaisessa lehtomaisen kankaan osassa. Etenkin pienen kuusimaapuun määrä on kasvanut viime vuosina. Koivua

	on erikokoisina kääpäisinä pötkelöinä ja maapuina. Kuolleita ja kuolevia valtapuuston kuusia on yli 15 runkoa hehtaarilla.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: Muut lajit: vadelma, lehtipuiden taimet

41.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	metsämitikka, käenkaali, oravanmarja, mustikka, seinäsammal, metsäkerrossammal
Runsaat lajit	rönsyleinikki, metsäalvejuuri, hiirenporras; lehtipuustoisella osalla myös metsäkastikka, metsäimarre ja lillukka
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	punakarhunköynnös (<i>Convolvulus dahuricus</i>) – metsän reunusniityllä
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	yövilkka (<i>Goodyera repens</i>), kantohohtosammal (<i>Herzogiella seligeri</i>)
Uhanalaiset lajit	-

41.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
vanhoja (2004) tietoja liito-oravasta (<i>Pteromys volans</i>)	VU
Selkärangattomat	
-	

41.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Paikallisesti arvokas kaupunkimetsä laajuuden ja kehittyvien luonnonmetsäarvojen ansiosta. Lehtipuustoisuus lisää alueen arvoa.
Maisemallinen merkitys	Kohtalainen merkitys – rajaa asutusalueiden välisiä näkymiä ja avointa pelto-maisemaa.
Luonnontila	Hyvää tasoa ja paranemaan päin hallitun hoitamattomuuden ansiosta.

41.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Tärkeä ja paljon käytetty lähivirkistysalue, koiran ulkolutusta ja lasten leikkialue. Myös hyvä metsäretkikohde päiväkodeille ja kouluille.

41.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Täyttää luonnonmetsäpiirteiden perusteella 2. luokan METSO-kohteen kriteerit. Lahopuuston runsaus on tärkein valintaperuste. Lisäarvoa tulee isoista haavoista ja koivuista.

41.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

41.11. MAHDOLLISET UHAT

Hakkuut, maapuuston kerääminen.

41.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Puuston luonnontilaisuus ja luontainen sukessio tulee säilyttää. Tiheäpuustoisia turvekankaiden metsiä voidaan harventaa liikkumisen helpottamiseksi. Harvennuksissa suositaan lehtipuustoa etenkin haapaa kuusen kustannuksella ja puuston tiheyteen ja kokorakenteeseen luodaan vaihtelua. Osa kaadetuista kuusenrungoista jätetään maapuiksi.

41.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Riihimäen liito-oravainventointi 2004 ja 2013, LUMOS-inventointi 2013.

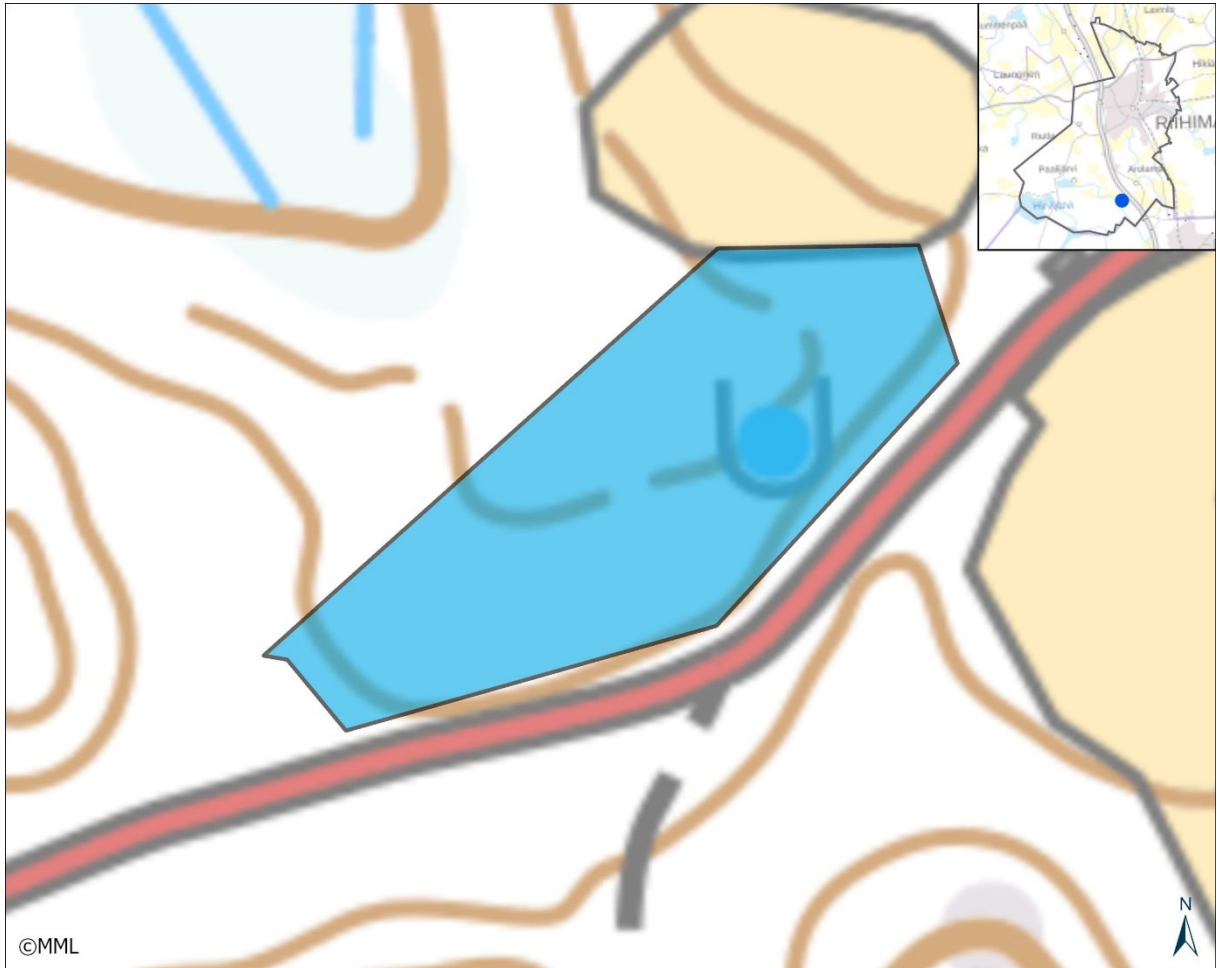
Kuva 91. Mikkolan metsässä on paikoin runsaslahopuustoisia osia.

42. MÄENALUSTAN LÄHDE

Kylä tai taajama: Paalijoki

Maastokäynti: 15.7.2023

Kohteen pinta-ala: 0,6 hehtaaria

Kuva 92. Mäenalustan lähde.

42.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Alueella on tehty päätehakkuuta edeltävä harvennus ilman lähteiden ympäristön suojavaiohykkeitä, minkä seurauksena valaistus- ja kosteusolosuhteet ovat suuresti muuttuneet ja luonnontila heikentynyt merkittävästi.

42.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Mäenalustan lähde sijaitsee Korkeamäen pohjoisrinteen tyvellä. Tiehen rajautuvassa notkossa on kaksi avolähdettä, päälähteestä alkava lähdepuro ja laikuittain lähdehetteikköä. Isompi avolähde on 2 x 2 metrin laajuinen ja noin 30 cm syvä. Vesi on kirkasta ja juomakelpoisen näköistä. Vaikka havaittavaa ylivalumaa ei ole, lähteestä laskee 30 metriä pitkä hetteikköinen lähdenoro alas rinteeseen. Päälähteestä 40 metriä lounaaseen on runsaan neliömetrin laajuinen sivulähde, joka myös on kirkasvetinen ja matala ilman havaittavaa ylivalumaa. Sivulähteen alapuolella on 2–3 x 8 metrin laajuinen hetteikkö.

Lähteitä ympäröi varttunut, väljäksi harvennettu lehtomaisen kankaan kuusikko, jossa kasvaa yksittäisiä mäntyjä ja hieskoivuja sekapuuna. Lähdevaikutteista kasvillisuutta on päälähteen alapuolella noin 20 x 40 metrin alueella. Tästä suurin osa on runsasravinteista kosteaa hiirenporras-mesiangervo (AthFiT) tyyppin lehtoa, jonka kenttäkerrosta luonnehtivat lehtopalsami, lehtotähtimö, hiirenporras, mesiangervo, rönsyleinikki ja rantamatara. Lähdevaikutteisen kostean lehdon ja lehtomaisen kankaan vaihettumisvyöhykkeeseen on kehittynyt hiirenporras-isoalvejuuri (AthAssT) tyyppin kosteaa lehtoa, jossa isoalvejuuri muodostaa laajoja kasvustoja.

Heteikkölaikkujen sammalpeitteen muodostavat purosukerosammal (*Brachythecium rivulare*), kilpilehväsammal (*Rhizomnium punctatum*) ja hetealvesammal (*Chiloscyphus polyanthos*). Kenttäkerroksessa on lehtotähtimöä, rönsyleinikkiä, suokelttoa, ojakellukkaa, mesiangervoa ja leskenlehteä.

Mäenalustan lähteikkö on pienialainen, ojituksilta säästynyt lähteikkökohte. Ennen harvennushakkuuta se oli edustavuudeltaan Riihimäen parhaita lähteikkökohteita. Riihimäen lähdekartoituksessa ei juuri löytynyt luonnontilaltaan ja edustavuudeltaan vastaavan kaltaisia kohteita (Sarvaala 2006). Tulevassa päätehakkuussa luontotyyppin edustavuus romahtaa lisää ilman laajaa suojavyöhykettä.

42.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	käenkaali-mustikka (OMT) tyyppin metsä, hiirenporras-mesiangervo (AthFiT) tyyppin lehto, hiirenporras-isoalvejuuri (AthAssT) tyyppin lehto	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyytit	lähteiköt (100 m ²)	EN
	kosteat runsasravinteiset lehdot (0,07 hehtaaria)	VU
	kosteat keskirasvinteiset lehdot (0,1 hehtaaria)	NT
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	Lähteisyys, puuston tiheys ja varjostus, neulaskariker	

42.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	hieskoivu, pihlaja, harmaaleppä
Ikäarvio	60–70 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Puusto täysin tasarakenteista.
E erityisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Vain yksittäisiä maapuita.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit:

	Muut lajit: vadelma, lehtipuiden taimia
--	---

42.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	hiirenporras, isoalvejuuri, rönsyleinikki, käenkaali
Runsaat lajit	lehtotähtimö, mesiangervo, rantamatara, ojakellukka, purosuike-rosammal, kilpilehväsammal, hetealvesammal
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	lehtopalsami (<i>Impatiens noli-tangere</i>), korpikerrossammal (<i>Hylocomiastrum umbratum</i>)
Uhanalaiset lajit	kantokorvasammal (<i>Jungemania leiantha</i>) NT – löytyi vuonna 2013, mahdollisesti jo hävinnyt

42.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
vanhoja tietoja liito-oravasta (<i>Pteromys volans</i>)	VU
Selkärangattomat	
-	

42.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	välttävä
Maisemallinen merkitys	Ei erityistä merkitystä, pienmaisema kuusikkoinen ja saniaisvaltaisuuden ansiosta vehreä.
Luonnontila	Heikentynyt hyvästä välttäväksi harvennuksen takia, myös lahoppuusto on poistettu harvennuksessa.

42.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Ei sovellu.

42.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Täyttää yhä 3. luokan Metso-kohteen kriteerit lähteisyyden ansiosta. Alue on suureksi osaksi metsä- ja vesilakien suojelema.

42.10. IHMISEN VAIKUTUS

42.11. MAHDOLLISET UHAT

Hakkuut, ojitukset.

42.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Luontotyypin keskeisiä ominaispiirteitä ovat varjoisuus ja kosteana pysyvä pienilmasto. Näiden säilyminen edellyttää alueen suojelua metsälain erityisen tärkeänä elinympäristönä ja vesilain suojeltavana luontotyyppinä.

42.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Riihimäen liito-oravainventointi 2004 ja 2013, Riihimäen lähdekartoitus 2006, LUMOS-inventointi 2013.

Kuva 93. Lähteen lähiympäristö on harvennushakattu niin, että pienveden tärkeät ominaispiirteet, kuten valaistusolot ja pienilmasto ovat suuresti muuttuneet. Harvennushakkuu on katkaissut myös lahoppuukierron.

43. SAIRAALAN LEHTO

Kylä tai taajama: Hiivola

Maastokäynti: 16.7.2013

Kohteen pinta-ala: 1,6 hehtaaria

Kuva 94. Sairaalan lehto.

43.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

43.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.: Tienhaaran varuskunta-alueella, sairaalan pohjoispuolisessa rinteessä on puolentoista hehtaarin laajuinen teiden rajaama lehtometsä. Kivikkoisen rinteiden kasvillisuus on koko alueella kulttuurivaikutteista tuoretta käenkaali-oravanmarja (OMaT) tyyppiä. Puusto on varttunutta, tiheähköä, kuusi- ja lehtipuuvaltaista. Valtapuustossa on kuusen lisäksi haapaa ja koivua, alupuustossa myös vaahteraa, pihlajaa, harmaaleppää ja tuomea. Alueen länsiosassa metsä muuttuu vähän nuoremaksi ja enemmän lehtipuuvaltaiseksi. Sairaalan pihalta ylärinteeseen on levinnyt puistolehmuksia ja vuorijalava. Myös alueella runsaana kasvavat vaahterat ovat ilmeisesti peräisin piha-alueelle istutetuista puista.

Lehdon pensaskerros on enimmäkseen niukka. Paikoitellen kasvavat taikinanmarja, vadelma, koiranheisi ja terttuselja sekä puutarhakarkulaisina ylärinteessä siperianhernepensas ja pihlaja-angervo. Aluskasvillisuus on vaihtelevasti heinä-, ruoho- ja saniaisvaltaista. Kasvustoja muodostavat kielo, lillukka, metsäimmarre, metsäkastikka ja mustikka. Saniaisista ylärinteessä kasvaa runsaasti kivikkoalvejuurta, alarinteessä metsäalvejuurta ja hiirenporrasta. Niukkoina lehdon kasvustoon kuuluvat metsäorvokki, käenkaali, oravanmarja, tesma, nuokkuhelmikkä, kevätlinnunherne ja sudenmarja. Harvinaisella kääpiösiipisammalella (*Fissidens exilis*) on muutama kasvustolaikku rinteiden tyvellä, alueen pohjoisrajan tuntumassa.

Sairaalan lehtorinne on lehtipuustoisena lehtona merkittävä taajama-alueen luontokohde. Isoja vaahteroita on sen verran paljon, että alue täyttää jalopuumetsänä luonnonsuojelulain suojeltavan luontotyyppikohteen kriteerit. Toistaiseksi aluetta ei kuitenkaan ole tällä perusteella suojeltu.

43.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	käenkaali-oravanmarja (OMaT) tyyppin lehto	
Uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit	tuoreet keskiravinteiset lehdot (1,6 ha, josta vaahteralehtoa, EN, n. 0,7 ha)	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	kivikkoisuus, lehtipuiden lehtikarike, puuston varjostus, pihan ja teiden reunavaikutus	

43.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi, haapa
Muut puulajit	koivu, vaahtera, tuomi, pihlaja, harmaaleppä, puistolehmus, vuorijalava
Ikäarvio	30–70 vuotta, itäosassa vanhimmat puut
Puuston kerroksellisuus	Latvus alueen itäosassa kerroksellinen ja länsiosassa tasarakenteisempi
Eriyisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	pari isoa puistolehmusta
Jalot lehtipuut	vaahteraa yli 20 kappaletta 5–20 metriä korkeita runkoja; yksi vuorijalava (3-runkoinen, 9 metriä korkea)
Lahopuusto	Lahopuun esiintyminen, kuolleet pystypuut, maapuut: Lahopuuston määrä metsässä on melko vähäinen. Alueen itäosassa on muutama iso maapuu ja jonkin verran pientä kuollutta lehtipuustoa. Lahopuun koko, laatu, runsaus ja lahoaste: Maapuut ovat vasta vähän lahonneita nuoria runkoja. Valtapuusto on vielä enimmäkseen ter-

	vettä ja hyväkasvuista, joten lahoppuuta syntyy lähinnä vain puustoltaan tiheisiin kohtiin kuolevasta aluspuustosta.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: Muut lajit: taikinamarja, vadelma, koiranheisi, terttuselja ja puutarhakarkulaisina ylärinteessä siperianhernepensas, pihlaja-angervo

43.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	kielo, lillukka, metsäimarre, metsäkastikka, mustikka
Runsaat lajit	kivikkoalvejuuri, metsäalvejuuri, hiirenporrass, metsäorvokki, käenkaali, oravanmarja, tesma, nuokkuhelmikkä, kevätlinnunherne, sudenmarja
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	kääpiösiipisammal (<i>Fissidens exilis</i>) NT
Uhanalaiset lajit	-

43.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

43.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	hyvä
Maisemallinen merkitys	Ei erityistä merkitystä.
Luonnontila	Luonnontila enimmäkseen hyvä, pääosa alueesta on ollut melko pitkään hoidettuna.

43.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Paikallisesti arvokas lehtokohde, mutta ei erityistä merkitystä lähiluonto- tai opetuskohteena.

43.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Koko alue soveltuu Metso-kohteeksi.

43.10. IHMISEN VAIKUTUS

Vähäinen; länsiosan puustoa on harvennettu

43.11. MAHDOLLISET UHAT

hakuut

43.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Alueen hoidoksi riittää 10–20 vuoden välein tehtävä kuusialikasvoksen harvennus. Muu puusto tulee säilyttää koskemattomana.

43.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

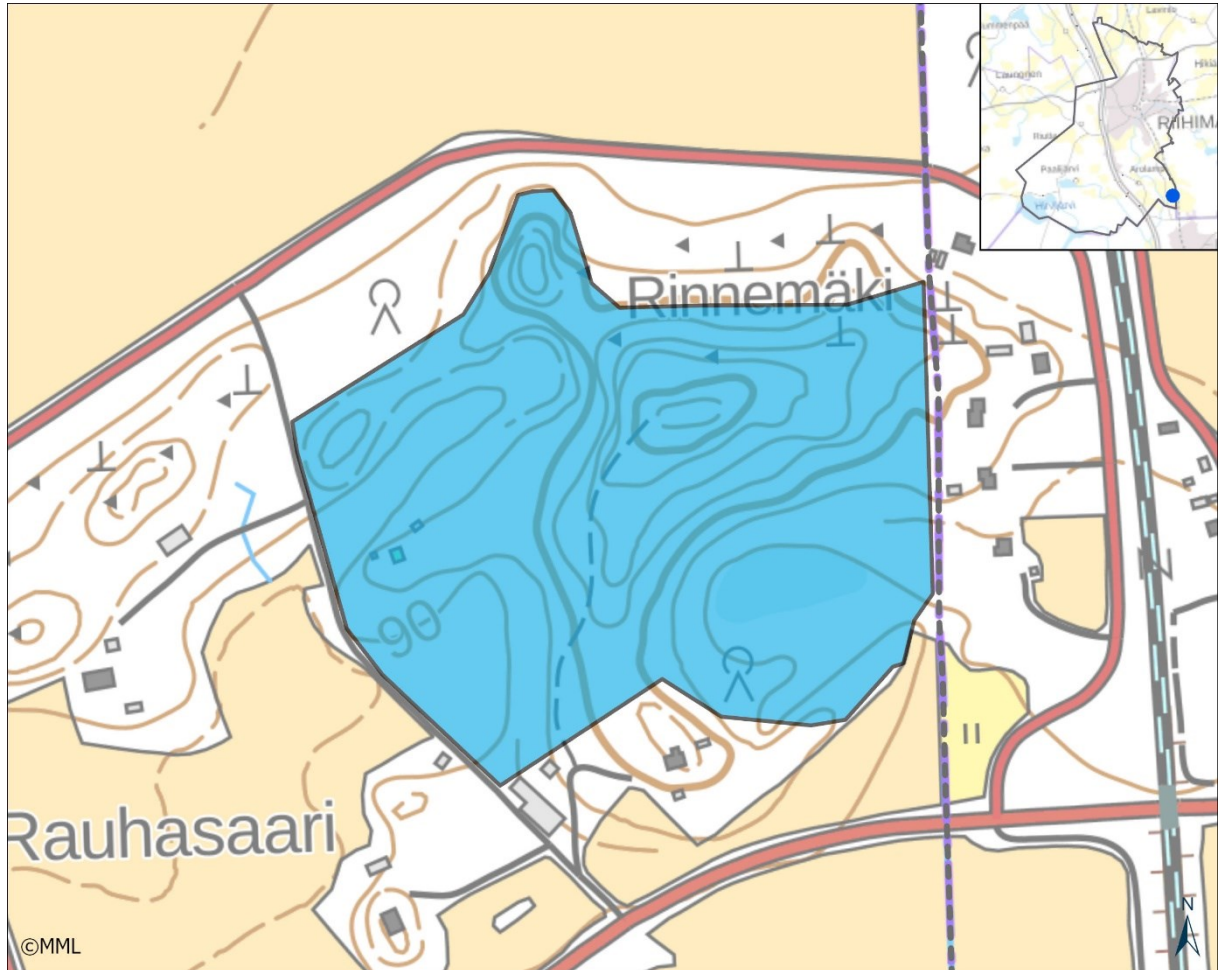
Kuva 95. Sairaalan mäen lehtorinne on kivikkoinen ja lohkareinen. Metsä on osittain haapavaltaista.

44. RINNEMÄKI

Kylä tai taajama: Arolampi

Maastokäynti: 5.5.2017 ja 3.7.2017

Kohteen pinta-ala: 8 hehtaaria

Kuva 96. Rinnemäki.

44.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Rinnemäen pohjoisrinteen vanha sekametsä on uudistettu kahdessa vaiheessa: rintein tyvi avohakkuulla kymmenkunta vuotta sitten ja rinne (+ osa rinnakkaiselänteestä) siemenpuuhakkuulla pari vuotta sitten. Länsiosan varttunut metsä on harvennettu tasarakenteiseksi ja väljäksi kuusikoksi. Pohjoisreunan avohakkuu on taimettunut lehtipuu- ja kuusivaltaiseksi. Lahopuuston määrä alueella on vähentynyt ja metsäluontoon liittyvät arvot ovat heikentyneet.

44.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.: Monnin Rinnemäki on noin 30 metriä ympäristöstään kohoava jyrkkärinteinen harjuselänne. Mäen luoteispuolella on mittasuhteiltaan vaatimaton, lounaasta koilliseen suuntautunut rinnakkaiselänne. Pääselänteiden alueella kasvillisuus vaihtelee kuivahkosta kankaasta (pohjoisrinne) lehtomaiseen kankaaseen ja kuivaan

lehtoon (lakiosat, etelärinne). Kuusen ylivalta etelärinteen kasvatusmetsissä on muuttanut harju-lehdon kasvillisuutta tavanomaisen kangasmetsän tyyppiseksi. Laen nuorta lehtipuustoa kasvavat kuviot ovat metsälannoituksen vaikutuksesta voimakkaasti heinittyneitä.

Rinnemäen länsi- ja etelärinteen tyvellä on osaksi ojittamattomina säilyneitä korpisoistumia. Länsiosassa on 25 x 25 metrin laajuinen saraneva, jota ympäröi 5–15 metriä leveä aitokorpireunus. Soistuma jatkuu selänteiden välissä kangaskorpena 150 metriä itään. Eteläosan suo on turpeenoston ja vanhojen ojitusten kuivattama. Alkuperin suo on ilmeisesti ollut karua nevakorpea, joka kuivumisen vaikutuksesta on hiljalleen muuttunut korpimuuttuman kaltaiseksi. Soistuman länsiosa on kehittynyt luonnontilaisen kaltaiseksi kangaskorveksi. Vanhoissa turvekuopissa on välipintaista rahkasammalikkoo. Soistumaa ympäröi tiheähkö, 50–60 vuotta vanha lehtomaisen kangaan kuusikko, jota ei ole harvennettu pitkään aikaan ja jossa lahoppuuston muodostuminen on päässyt alkuun. Notkon lounaispuolen rinteessä on parin aarin laajuinen saniaislehtolaikku, jonka ympärillä kuusikko on tuoretta lehtoa noin puolen hehtaarin laajuudella.

44.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	käenkaali-mustikkatyyppi (OMT), puolukkatyyppi (VT)	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	aitokorvet	VU
	kangaskorvet	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	saranevat	VU
	tuoreet keskiravinteiset lehdot (noin puoli hehtaaria, kuusivaltaisuuden takia edustavuudeltaan heikentynyt)	VU
	kosteat keskiravinteiset lehdot	NT
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	harvennushakkuut, lannoitus, vanhat ojitukset	

44.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	mänty, rauduskoivu, haapa, pihlaja, hieskoivu, harmaaleppä
Ikäarvio	vaihtelee, vanhimmat metsät 50–60 vuotta, siemenpuuhakkuun määntynyt yli 80 vuotta
Puuston kerroksellisuus	kaikki kuviot tasarakenteista, paitsi eteläosan suota ympäröivä kuusikko, johon harvennuksen puuttuessa on kehittynyt rakenteen vaihtelua.
Erityisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-

Lahopuusto	Lahopuun esiintyminen, kuolleet pystypuut, maapuut: Harvennetuista kuvioista lahopuusto puuttuu. Eteläosan kuusikossa lahopuustoa, lähinnä kuollutta ja kuolevaa pystypuustoa on jonkin verran. Lahopuun koko, laatu, runsaus ja lahoaste: Nuorta ja yksinomaan kuudesta syntynyttä lahopuuta.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: vadelma Muut lajit: terttuselja – runsas etenkin alueen länsiosassa; pihlaja, tuomi, kiiltopaju; lehtopensaista niukkoina myös punaherukka, taikinamarja ja koiranheisi

44.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	mustikka, puolukka, metsäkastikka, oravanmarja, käenkaali
Runsas lajit	metsissä: vanamo, oravanmarja, metsämitikka, valkovuokko, mäki-lehtoluste, ahomansikka, kultapiisku, metsätähti, kevätpiippo, metsävirna, sananjalka, metsäkurjenpolvi; nevalaikulla: raate, pullosara, suokukka, isokarpalo; korpisoistumissa: pallosara, suopursu, juolukka, lakka, kangasmaitikka, metsäkorte, korpipolkusara, tupasvilla, korpikastikka, metsäkorte, etelänvariksenmarja
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	nurmitatar (<i>Persicaria vivipara</i>) – pieni kasvusto Rauhasaarentien pientareella, kaiheorvokki (<i>Viola selkirkii</i>) havaittu alueella 2004 (ei havaintoa 2017)
Uhanalaiset lajit	-

44.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
palokärki (poikue 3.7.17)	
rautiainen	
mustapääkerttu	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

44.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Luonnontilan heikentymisen takia kaikkien luontotyyppien edustavuus on enintään kohtalaista tasoa.
Maisemallinen merkitys	Mäen korkeuden takia kohde on maisemallisesti hyvin merkittävä, mäki näkyy Monnin peltomaisemassa laajalti eri suuntiin.
Luonnontila	Luonnontila on metsien hoidossa muuttunut, metsälannoitus on tehnyt laki-alueesta heinikköisen. Suot ovat osittain säilyneet ja jossain määrin ennallistuneet vanhoista ojituksista.

44.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTENA

Kohde on kylän asukkaille tärkeä lähiluontokohde, koska alue sopii yhä marjastukseen ja sienestykseen. Osa alueesta sopii myös opetuskohteeksi.

44.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

METSO-ohjelman suojelukriteerit täyttyvät eteläosan suota ympäröivässä kuusikossa. Etelärinne on potentiaalinen paahde-elinympäristö, joten metsän uudistamisessa rinne voidaan ottaa luonnonhoitokohteeksi

44.10. IHMISEN VAIKUTUS

Lähinnä metsänhoito ja vanhat ojitukset, liikkuminen on ollut melko vähäistä.

44.11. MAHDOLLISET UHAT

-

44.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Alueen suot suojavyöhykkeineen tulee säästää kaikilta hoitotoimilta. Etelä- ja länsirinteillä metsien hoidossa tulisi vähentää kuusen osuutta ja suosia lehtipuustoa, mikä voisi parantaa harjukasvillisuuden edustavuutta. Uudistusvaiheessa rinteen jyrkkien osien muuttaminen niukkapuustoisiksi paahde-elinympäristöksi on suositeltavaa. Jatkuva kasvatusta tai pienaukoilla uudistaminen säilyttäisivät avohakkuita paremmin Rinnemäen maisema- ja monikäyttöarvot.

44.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-kohteiden inventointi 2004–05

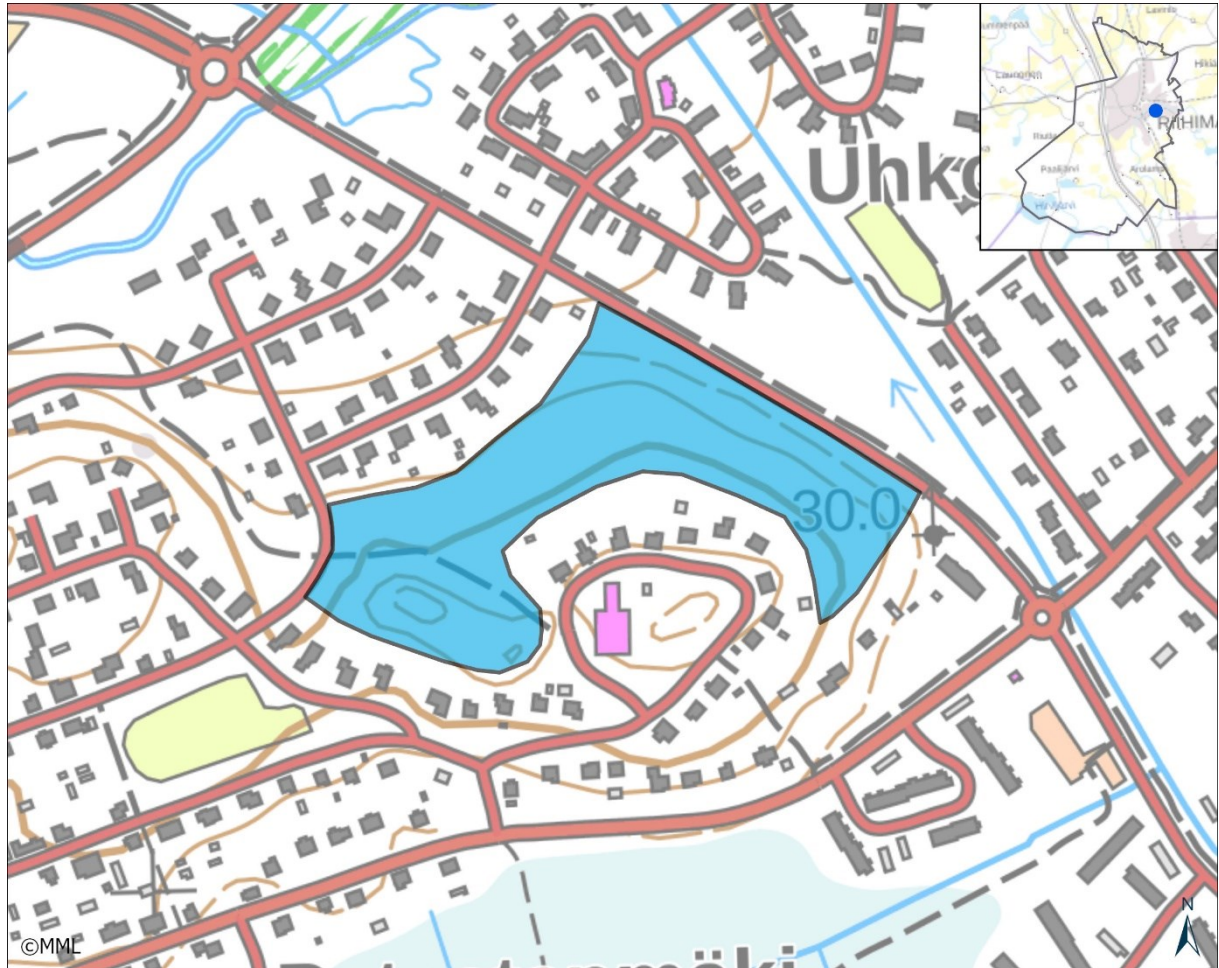
Kuva 97. Rinnemäki pohjoisesta nähtynä. Kuvassa näkyvät alarinteiden taimikkoalueet on poistettu LUMOS-alueen rajauksesta.

45. PATASTENMÄKI

Kylä tai taajama: Patastenmäki

Maastokäynti: 6.5.2021 ja 17.6.2021

Kohteen pinta-ala: 4,6 hehtaaria

Kuva 98. Patastenmäen alue.

45.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Pian edellisen inventoinnin (2011) jälkeen alueella tehtiin harvennushakkuu, jonka jäljiltä koko alueen puusto on tasarakenteista ja väljäkhöä. Hakkuussa siivottiin pois alueelle syntynyt maa-puusto. Sähkölinja on poistettu.

45.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.: Patastenmäen metsikkö käsittää mäen laen pohjoisrinteen metsät. Alue rajautuu Uhkolantiehen ja asutusalueisiin. Metsän länsiosan halki menee koululta Erköyläntielle kevyenliikenteen väylä. Metsä on puustoltaan melko yhtenäistä, lehtomaisen kankaan varttunutta kuusikkoa ja kuusi-haapa sekametsää. Patastenmäen laen kalliopaljastuman ympäristössä, alueen länsipäässä valtapuustossa on mäntyä, rauduskoi-vua ja kuusta. Metsän aluskasvillisuus on valoisuuden takia yleisesti heinittynyttä.

45.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	käenkaali-mustikkatyyppi (OMT), mustikkatyyppi (MT)
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	-
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokat	
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	valoisuus, reunavaikutus, lehtikarike

45.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	haapa, rauduskoivu, metsävaahtera, pihlaja
Ikäarvio	enimmäkseen noin 60 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Valtapuusto tasarakenteista, alle nousemassa tiheä lehtipuualikasvos.
Erytisen vanhat yksittäiset puut	kalliomäntyjen joukossa paljon kilpikaarnamäntyjä, pari vanhaa raitaa, jokunen vanha haapa.
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Metsävaahteraa kasvaa yleisesti pensaskerroksessa lähes koko alueella, muutama tammi pensaskerroksessa.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: pihlaja Muut lajit: vadelmaa paikoitellen, lehtipuiden taimia yleisesti, taikinarja niukkana

45.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	mustikka, metsäkastikka, kielo, seinäsammal, metsäkerrossammal
Runsaat lajit	kevätpiippo, kultapiisku, keltanot, vanamo, metsämansikka, puolukka, metsäorvokki, metsäimarre, käenkaali, oravanmarja, valkovuokko, nuokkuhelmikkä, karhunputki, metsälauha, kallioimarre, voikukka, sananjalka, nuokkotalvikki; lehtoindikaattoreista myös kivikkoalvejuuri, valkolehdokki, sormisara
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	vuorikaunokki (<i>Centaurea montana</i>)
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	kellotalvikki (<i>Pyrloa media</i>) – useita kasvustoja alueen länsi- ja keski-osassa, karstanahkajäkälä (<i>Peltigera praetextata</i>) – alueen länsipäässä haapojen tyvillä.

Uhanalaiset lajit	huhtakurjenpolvi (<i>Geranium bohemicum</i>) NT/RT – nähty alueella vuosina 2012 ja 2013 (laji.fi/ Martti Rajamäki).
--------------------------	--

45.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
täpläpapurikko (<i>Pararge aegeria</i>) 1 yksilö 17.6.21	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
siilihavainnot koulun kulmilta (laji.fi/ Tarja Vapaavuori)	
Selkärangattomat	
-	

45.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Ei erityisen edustava lehtona eikä luonnonmetsänä. Lisäarvoa tuo haavan runsaus.
Maisemallinen merkitys	Rinnemetsä on Uholassa melko laajalle näkyvä kohde ja lisäksi metsä on osa Uholantien maisemaa.
Luonnontila	Virkistyskäyttö on synnyttänyt alueelle pikkupolkuja, muuten kulutus vähäistä.

45.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Koulun vieressä sijaitsevana metsä on tärkeä opetuskohde, virkistyskäyttö melko runsasta (koirien ulkoilutuspaikka).

45.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Täyttää 3. luokan Metso-kohteen kriteerit lähinnä haavan runsauden perusteella. Lisäksi alueella on uhanalaista lajistoa.

45.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

45.11. MAHDOLLISET UHAT

Rakentaminen, päätehakkuu.

45.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei hoitotarvetta pitkään aikaan. Yksittäisiä huonokuntoisia puita voidaan kaataa, jos ne uhkaavat pihoja tai kevyenliikenteenväylää. Tällöin rungon katkaisu tulee tehdä 5–8 metrin korkeudelta ja tyviosa jätetään metsään lahopötkelöksi. Syntyvät tuulenkaadot jätetään pääsääntöisesti metsään maapuiksi.

45.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-kohteiden inventointi 2004 ja 2011.

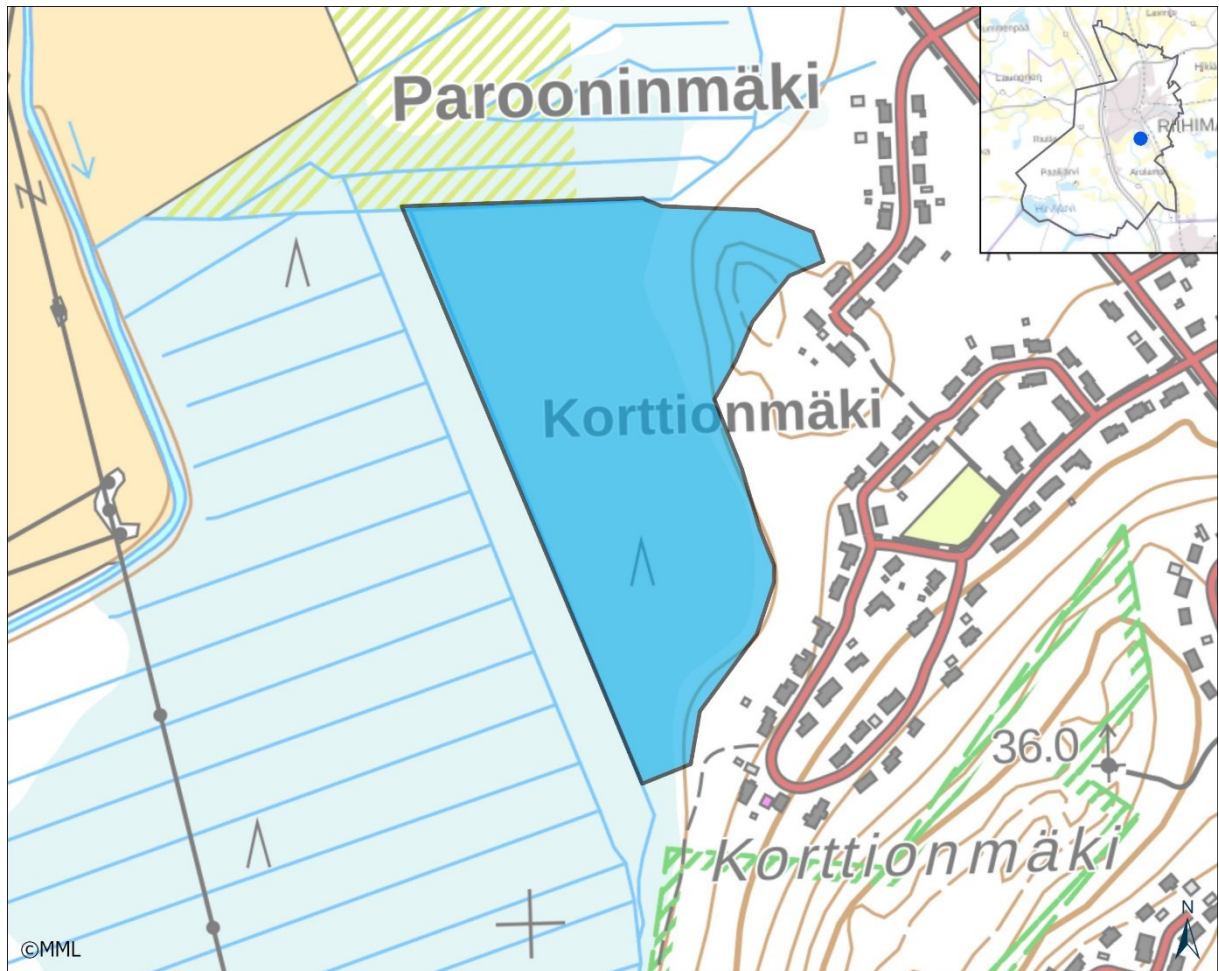
Kuva 99. Patastenmäen keskiosan metsää keskikesällä 2021.

46. PAROONINPUISTO-SILMÄKENEVA

Kylä tai taajama: Korttionmäki

Maastokäynti: 18.4.2017

Kohteen pinta-ala: 10,4 hehtaaria

Kuva 100. Parooninpuisto-Silmäkeneva.

46.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Ei merkittäviä muutoksia. Alueen itäpuolelle on rakennettu pientaloalue. Puustoa on vähän harvennettu alueen koillisosan männikkökumpareen tyvellä.

46.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.: Parooninpuisto käsittää runsaan kahden hehtaarin laajuisen, Silmäkenevan ja asutusalueiden väliin jäävän kangasmetsän ja osan Silmäkenevan reunaan. Metsän pohjoispuolisko on varttunutta, kuivahkon kankaan männikköä matalan moreenikumpareen laella ja rinteissä. Tämän eteläpuolella on tiheähköä tuoreen kankaan kuusikkoa ja kuusisekametsää, jonka valtapuusto on melko vanhaa. Pihojen puoleisessa metsänreunassa kasvaa muutama iso haapa.

Silmäkenevasta alueeseen kuuluu suon itäreunan kunnostusojittamaton osa. Alue on muun suon tapaan kuivunut turvekankaaksi. Puusto on 15–20 metriä korkea tasarakenteista männikköä, ja

aluskasvillisuus vastaa enimmäkseen puolukkaturvekangasta. Vanhojen ojien umpeuduttua paikoin on havaittavissa hyvin vähäistä uudelleen soistumista. Alueella on muutamia laikkuja, joissa rahkasammalten peittävyys on metsäsammalia suurempi.

46.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	mustikkatyyppi (MT), puolukkaturvekangas (PtKg)
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	-
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	Silmäkenevalla ojitus, Parooninpuistossa puuston harvennukset

46.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	mänty, kuusi
Muut puulajit	rauduskoivu, hieskoivu, haapa, pihlaja, mänty
Ikäarvio	kangasmetsät 60–70 vuotta, rämemännikkö voi olla hyvinkin vanhaa
Puuston kerroksellisuus	enimmäkseen tasarakenteista, kangasmetsiin on harvennusten puuttuessa kehittynyt pientä aluspuustoa. Turvekankaalla on paikoin kohdallisesti pieniä kuusia ja hieskoivuja.
Erityisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Lahopuun esiintyminen, kuolleet pystypuut, maapuut: Turvekankaalla on runkoläpimitaltaan yli kymmensenttistä lahopuuta parhaimmillaan jopa 50 runkoa hehtaarilla, joista pystykeloja noin puolet. Kangasmetsissä lahopuuston määrä on tavanomaisen vähäinen. Lahopuun koko, laatu, runsaus ja lahoaste: Lahoaste vaihtelee, turvekankaalla on jo jonkin aikaa jatkunut lahopuukierto.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: Muut lajit: kuusi, pihlaja, vadelma

46.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	Kangasmetsissä: mustikka, puolukka, metsäkastikka, kielo, seinäsammal, metsäkerrossammal; turvekankaalla: puolukka, suopursu, mustikka, juolukka
Runsaat lajit	kanerva, vanamo, oravanmarja, metsämitikka, metsätähti, kevätpiippo, lakka

Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	-
Uhanalaiset lajit	-

46.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
töyhtötiainen	VU
hömötiainen (pari pesällä luonnonkolossa)	VU
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

46.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Kohtalainen. Alue on luonnonsuojelullisesti huomionarvoinen lähinnä runsaspuustoisena ja lahoppuustoa sisältävänä turvekankaana. Kangasmetsä erottuu lähistön pihoista ja taajamametsiköistä luonnontilaisena ja kookaspuustoisena metsälaikkuna, jolla on jonkin verran merkitystä lähiluontokohteenä yhdessä Silmäkenevan kanssa.
Maisemallinen merkitys	Ei erityistä merkitystä.
Luonnontila	Turvekankaan puuston luonnontila on hyvää tasoa. Luonnontilaan ovat vaikuttaneet aiemmat ojitukset ja hakkuut.

46.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Huomionarvoinen lähiluontokohde, ei niinkään opetuskohde. Alue tukee ja täydentää Vahteristonmäen luonnonsuojelualueen metsien suojelun tavoitteita.

46.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Täyttää kriteerit.

46.10. IHMISEN VAIKUTUS

Polut, ojitukset, metsänhoito.

46.11. MAHDOLLISET UHAT

Hakkuut.

46.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei kiireellistä hoitotarvetta. Turvekankaalla ei tarvita mitään hoitotoimia vuosikymmeniin. Paroosinpuuston kuusikon voidaan antaa rauhassa kehittyä lahoppuustoiseksi ja rakenteeltaan luonnon-

tilaiseksi luonnonmetsälaikuksi. Männikössä tulee sallia lehtipuustaisen kerroksellisen aluspuuston kehittyminen, mutta kuusettuminen tulee estää. Aluspuustosta poistetaan kaikki kuuset ja osa pienistä lehtipuista.

46.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-kohteiden inventointi 2004–05.

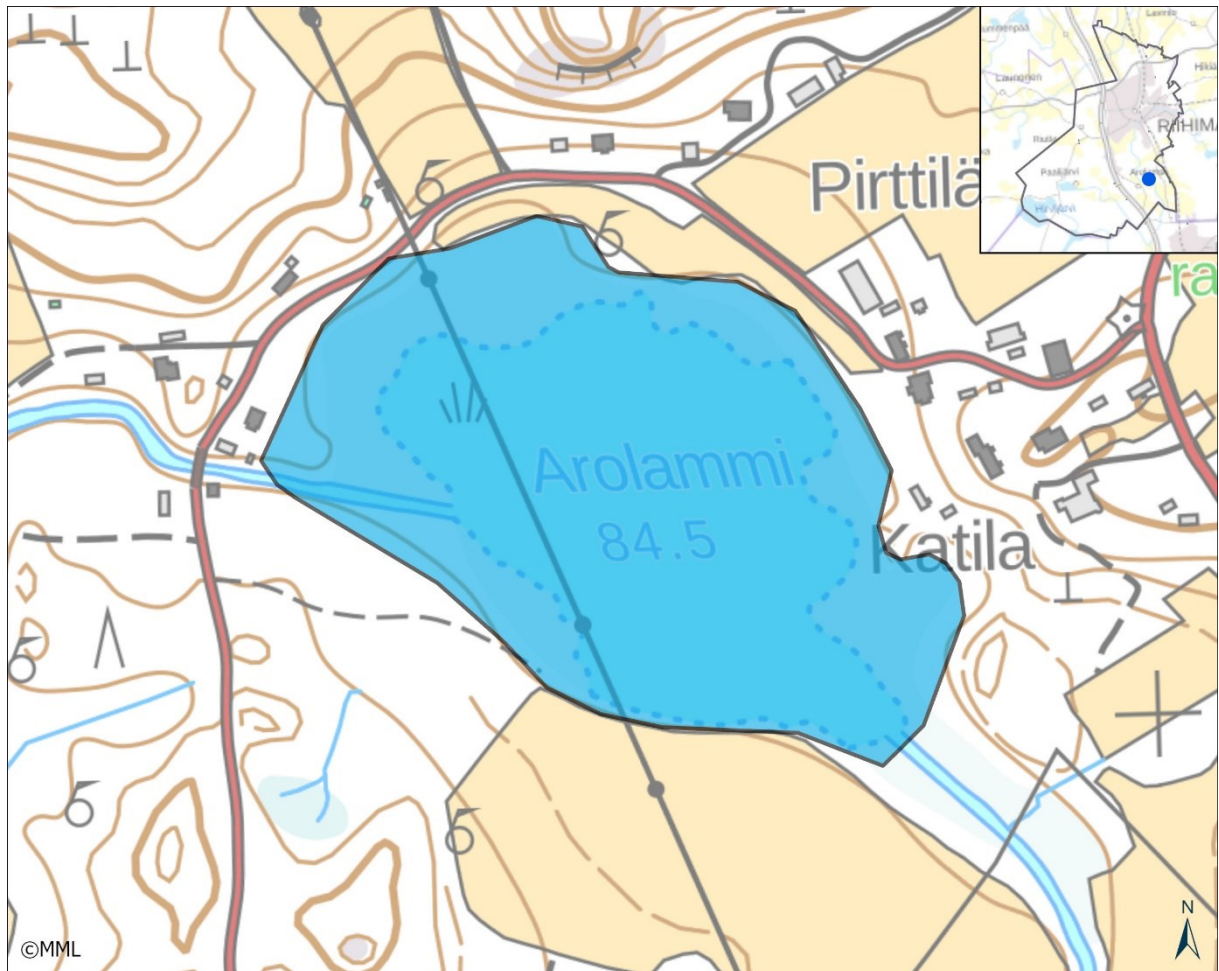
Kuva 101. Silmäkenevan turvekankaalla on paikoin runsaastikin pystyyn kuolleita ja kuolevia mäntyjä.

47. AROLAMMI

Kylä tai taajama: Arolammi

Maastokäynti: 30.5.2016 ja 29.6.2016

Kohteen pinta-ala: 5 hehtaaria

Kuva 102. Arolammin LUMOS-alue.

47.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Vantaanjoen varren metsä avohakattiin keväällä 2016. Kyseinen osa-alue poistettiin rajauksesta.

47.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyypit, puusto, ym.: Vantaanjoen laajentumana syntynyt rehevä ja umpeen kasvava Arolammi on peltojen ja pihojen ympäröimä kosteikko. Alue on merkittävä vesi- ja rantalinnuston pesintä- ja ruokailupaikka sekä muutonaikainen levähdys-alue.

Vesirajan laajat rantaluhtavyöhykkeet ovat osaksi viiltosara- ja osaksi järviruokovaltaisia. Lisäksi on ruokohelpeä, rantakukkaa, korpikastikkaa ja edellä mainittujen valtalajien muodostamia sekakasvustoja. Rantaluhtien yläpuolinen pajukkovyhyke on heikosti kehittynyt, mikä johtuu osittain muutaman vuoden takaisesta vedenpinnan nostosta ja tähän liittyvistä raivauksista. Keskimääräi-

sen vedenpinnan tason alapuolella on kelluslehtikasvillisuutta ja saarekemaisia helofyyttikasvustoja, jotka koostuvat suursaroista ja järviruo'osta. Helofyyttikasvustojen avovesiaukoissa kasvaa runsaasti karvalehteä, isolimaskaa ja pikkulimaskaa.

Arolammen lasku-uoman suulle on rakennettu pohjapato, joka takaa alueen kesäaikaisen alivedenpinnan pysymisen vakaana. Lampi toimii samalla vesistöalueen selkeytys- ja laskeutusaltaana, jolla vähennetään vesistöön johtuneita ravinteita ja kiintoainesta. Arolammen pohjassa on lähteitä, jotka parantavat veden laatua. Lähteiden kohdalla vesi pysyy sulana talvellakin kylmimpiä viikkoja lukuun ottamatta.

47.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	osmankäämi-ratamosarpio -tyypin järvi, saraluhta, ruokoluhta	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	avoluhdat	NT
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	Vedenpinnan korkeuden säätely; ympäröiviltä pelloilta tulevat ravinteet, lammen mataluus, kasvillisuuden niitto	

47.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	-
Muut puulajit	-
Ikäarvio	-
Puuston kerroksellisuus	-
E erityisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	-
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: Muut lajit: Mustuvapaju, tuhkapaju, kiiltopaju

47.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	järviruoko, viiltosara, luhtasara, pullosara, ruokohelvi, rantakukka
Runsaat lajit	myrkkyykeiso, pikkulimaska, karvalehti, mesiangervo, nokkonen, viitakastikka, korpikastikka, ukontatar, luhtalemmikki, luhtatähtimö, luhtamatar, ranta-alpi, terttualpi, luhtalitukka, rentukka, isovesitähti, hii-renporras
Haitalliset vieraslajit	vesihierakka (<i>Rumex aquaticus</i>), rohtoraunioyrtti (<i>Symphytum officinale</i>)

ja puutarhakarkulaiset	<i>var. bohemicum</i>), isolimaska (<i>Spirodela polyrhiza</i>), ristilimaska (<i>Lemna trisulca</i>)
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	-
Uhanalaiset lajit	-

47.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut (Riihimäen linnustoselvitys 2013–2014)	
laulujoutsen	LC, DIR
luhtakana	LC
pikkuhuitti	VU
kurki	LC
ruisrääkkä	LC, DIR
rastaskerttunen (myös 2016)	VU
ruskосуohaukka (v. 2016)	LC, DIR
punavarpunen (v. 2016)	NT
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
täplälampikorento (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>), joka havaittiin kesän 2016 inventoinnissa järven pohjoispään rannalla (2 koirasta), rauhoitettu	

47.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Rehevänä kosteikkona hyvä-erinomainen.
Maisemallinen merkitys	Maisemallisesti hyvin merkittävä, sillä sijaitsee kylän keskellä ja on osa Arolammin arvokasta kulttuurimaisemaa.
Luonnontila	Arolammen veden tilaa heikentää eniten hajakuormitus.

47.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Merkittävä lähiluonto- ja opetuskohteena, tosin liikkuminen voi aika ajoin olla vaikeaa rantaluhdilla märkyden takia. Lisäksi rannat ovat varsin täyteen rakennettuja.

47.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

47.10. IHMISEN VAIKUTUS

Lammen vesikasvillisuutta niitetään säännöllisesti. Veden pinnan taseus on hävittänyt rannan puustoa ja pajukkoa. Valuma-alueen pelloilta tulee ravinteita, joilla on lampeen entisestäänkin rehevöittävä vaikutus.

47.11. MAHDOLLISET UHAT

Vesialueen umpeenkasvu.

47.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Hoidoksi riittää vesikasvillisuuden ajoittainen niitto.

47.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Riihimäen arvokkaiden luontokohteiden kartoitus 1991, Riihimäen linnustaselvitys 1992–1993 ja 2013-2014, LUMOS-kohteiden inventointi 2004 ja 2011.

Kuva 103. Arolampi kevättulvan aikaan etelärannalta kuvattuna.

48. VILLANIITUN LEHTO

Kylä tai taajama: Kenkiä

Maastokäynti: 23.4.2023

Kohteen pinta-ala: 0,59 hehtaaria

Kuva 104. Villaniitun lehto.

48.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Suurin osa vuoden 2013 rajauksesta on avohakattu, itäinen osa talvella 2023 ja läntinen vuotta aiemmin. Metsästä on jäljellä kosteikkonotkoon sijoittuva noin puolen hehtaarin laajuinen alue ja itäosasta kaistale varttunutta sekametsää. Uuteen rajaukseen on sisällytetty vain kosteikkonotkon säilynyt osa.

48.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Vähäjärven rantaan viettävässä notkossa on noro ja tämän ympärillä kosteaa hiirenporras-käenkaali (AthOT) tyyppin lehtoa. Lähteisimmät laikut voidaan luokitella lähdelehtokorveksi ja saniaisvaltaiset osat notkon alaosassa saniaislehdoksi. Ylispuustossa kasvaa isoja tervaleppiä, aluspuustossa on erikokoisia kuusia ja harmaaleppiä. Lähdeperäisissä kohdissa kasvavat rönsyleinikki, purolitukka, hiirenporras, kotkansiipi, kevätlinnunsilmä, jänönsalaatti, korpi-imarre, rantamatara,

lehtopähkämö, korpinurmikka ja mesiangervo. Pohjakerroksessa on laajoina peitteinä purosuikerosammalta (*Brachythecium rivulare*).

Vähäjärven kosteikkonotko on kasvistollisesti arvokas metsälain suojelema erityisen tärkeä elinympäristökohde. Huomionarvoiseen lajistoon kuuluvat silmälläpidettäviksi luokitellut korpinurmikka ja lepikkolaakasammal. Kosteikkonotkon pinta-ala on supistunut hakkuun seurauksena ja luonnontila heikentynyt reunavaikutuksen takia, mutta luontotyyppinä kohde ei ole täysin romahtanut. Edellä mainittujen huomionarvoisten lajien säilymismahdollisuudet paikalla ovat heikot.

48.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	hiirenporras-käenkaali (<i>AthOT</i>) tyytin lehto	
Uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyytit	lehtokorvet (200 m ²)	EN
	kosteat keskiravinteiset lehdot (0,4 ha)	NT
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	Puuston tiheys ja varjostus, neulaskarike, lähteisyys	

48.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	-
Muut puulajit	tervaleppä, kuusi, hieskoivu, harmaaleppä, pihlaja
Ikäarvio	70–80 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Valtapuuston muodostavien isojen tervaleppien alla kerroksellinen aluspuusto.
E erityisen vanhat yksittäiset puut	muutama järeä tervaleppä
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Lahopuustoa kohtalaisesti, etenkin pientä lehtipuustoa ja pari isompaa koivun runkoa.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: Muut lajit: vadelma, lehtipuiden taimia

48.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	metsäalvejuuri, hiirenporras, käenkaali, rönsyleinikki
Runsaat lajit	corpikaisla, lillukka, röyhyvihvilä, valkovuokko, mustikka, oravanmarja, metsälehväsammal, koukkusuikerosammal, purosuikerosammal
Haitalliset vieraslajit	-

ja puutarhakarkulaiset	
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	velholehti (<i>Circaea alpina</i>)
Uhanalaiset lajit	lepikkolaaksammal (<i>Plagiothecium latebricola</i>) NT – uusi esiintymä löytyi hakkuuaukon reunan tuntumasta, korpinurmikka (<i>Poa remota</i>) NT

48.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
peukaloinen	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

48.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Kohtalainen.
Maisemallinen merkitys	Kohde erottuu avohakkuumaisemasta vehreänä kaistaleena. Tervaleppien latvukset näkyvät vähän myös järvelle.
Luonnontila	Luonnontila heikentynyt hakkuun aiheuttaman reunavaikutuksen takia. Metsälain edellyttämä ominaispiirteiden säilyminen ei ole hakkuissa toteutunut. Huomionarvoisten kasvien esiintymät, etenkin lepikkolaakasammalen niukka kasvusto, ovat vaarassa hävitä. Rajauksen pohjoisosa ulottuu niukkapuustoiseksi hakatulle käsittelykuviolle saakka.

48.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Lähiympäristöstä erottuva kohde, ei erityistä merkitystä lähiluontokohteena.

48.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Jäljellä oleva puustoinen osa notkosta on 3. luokan METSO-kohde. Lehtokasvillisuuden perusteella alue täyttää yhden yleisen ja yhden elinympäristökohtaisen valintaperusteen. Elinympäristön rakennepiirteisiin kuuluu myös pohjavesivaikutus ja soistuneisuus. Lisäarvoa tulee huomionarvoisesta lajistosta.

48.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

48.11. MAHDOLLISET UHAT

Kuivuminen pienilmaston muuttumisen seurauksena.

48.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei hoitotarvetta. Kohde tulisi rajata nykyistä laajemmaksi metsälain suojelukohteeksi, jolloin kohteikon ympärille muodostuisi suojavyöhyke

48.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-inventointi 2013.

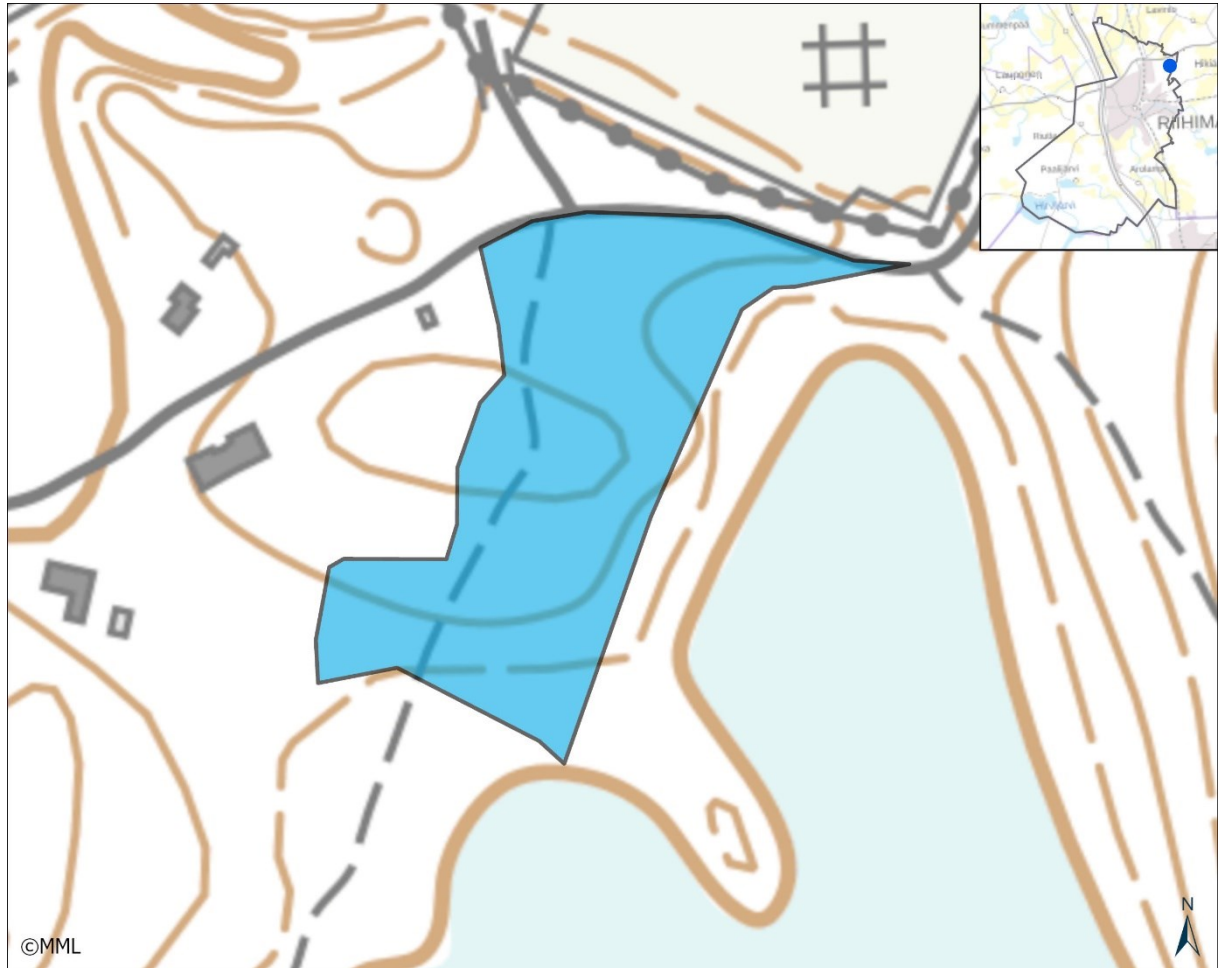
Kuva 105. Villaniitun kosteikkonotkon hakkuissa säästynyt osa sijaitsee Vähäjärven rannan lähellä.

49. KUULOJAN KUUSIKKO

Kylä tai taajama: Kuuloja

Maastokäynti: 8.5.2021

Kohteen pinta-ala: 2,14 hehtaaria

Kuva 106. Kuulojan kuusikon alue.

49.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Uusi LUMOS-kohde. Alueen yleisilme on pysynyt viime vuosina ennallaan.

49.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Kuulojan kuusikko sijaitsee Hatlamminsuon pohjoispään viettävässä rinteessä. Alueen itä- ja eteläpää ovat aivan suon reunan tuntumassa. Puusto on koko alueella varttunutta, tasarakenteista kuusikkoa. Alueen keskiosan harjanteella kasvillisuus on hieman muita osia rehevämpää, lehtomaista kangasta vastaavaa. Metsä on vankkapuustoisena ja suon reunan lähellä sijaitsevana pienilmastoltaan kosteanviileä, joskin vanhojen harvennusten jäljiltä valtapuusto ei ole erityisen tiheää. Puuston kasvaessa kellarikuusikon ominaispiirteet kehittyvät edelleen. Lahopuun muodostuminen on pääsemässä alkuun.

49.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	mustikkatyyppi (MT), käenkaali-mustikkatyyppi (OMT)
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	-
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokat	
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	varjoisuus, kosteanviileä pienilmasto, neulaskarike

49.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	harmaaleppä, koivu, pihlajaa
Ikäarvio	60–70 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Valtapuusto tasarakenteista.
Erytisen vanhat yksittäiset puut	Isoin kuusi tyveltä 78 senttimetriä paksu
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Lahopuun muodostuminen alkamassa, kuollutta ja kuolevaa pystypuuta vähän yli kymmenen isoa runkoa hehtaarilla.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: Muut lajit: pihlajan, harmaalepän ja koivun taimia, lehtomaisessa osassa taikinamarja.

49.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	mustikka, käenkaali, puolukka, seinäsammal, metsäliekosammal
Runsaat lajit	metsäkastikka, vanamo, kevätpiippo; lehtomaisella osalla sormisara, sinivuokko, nuokkotalvikki, lillukka
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	yövilikka (<i>Goodyera repens</i>)
Uhanalaiset lajit	-

49.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

49.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Kellarikuusikkona ei vielä erityisen edustava, metsä on osa Hatlamminsuon pohjoispään luonnontilaista suon reunaa.
Maisemallinen merkitys	Vähäinen, metsärinte näkyy Hatlamminsuolle ja muodostaa osan näkymäalueen rajapinnasta.
Luonnontila	Puustorakenne hiljalleen luonnontilaistumassa vanhoista harvennuksista.

49.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Metsä on osa Hatlamminsuon luontokokonaisuutta.

49.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Täyttää 3. luokan metso-kohteen kriteerit.

49.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

49.11. MAHDOLLISET UHAT

Päätehakkuu.

49.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei hoitotoimia, metsän annetaan kehittyä kuusiaarnioksi. Polkujen yli kaatuneista puista korjataan vain polulle kaatunut osa.

49.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Ei aiempia tietoja.

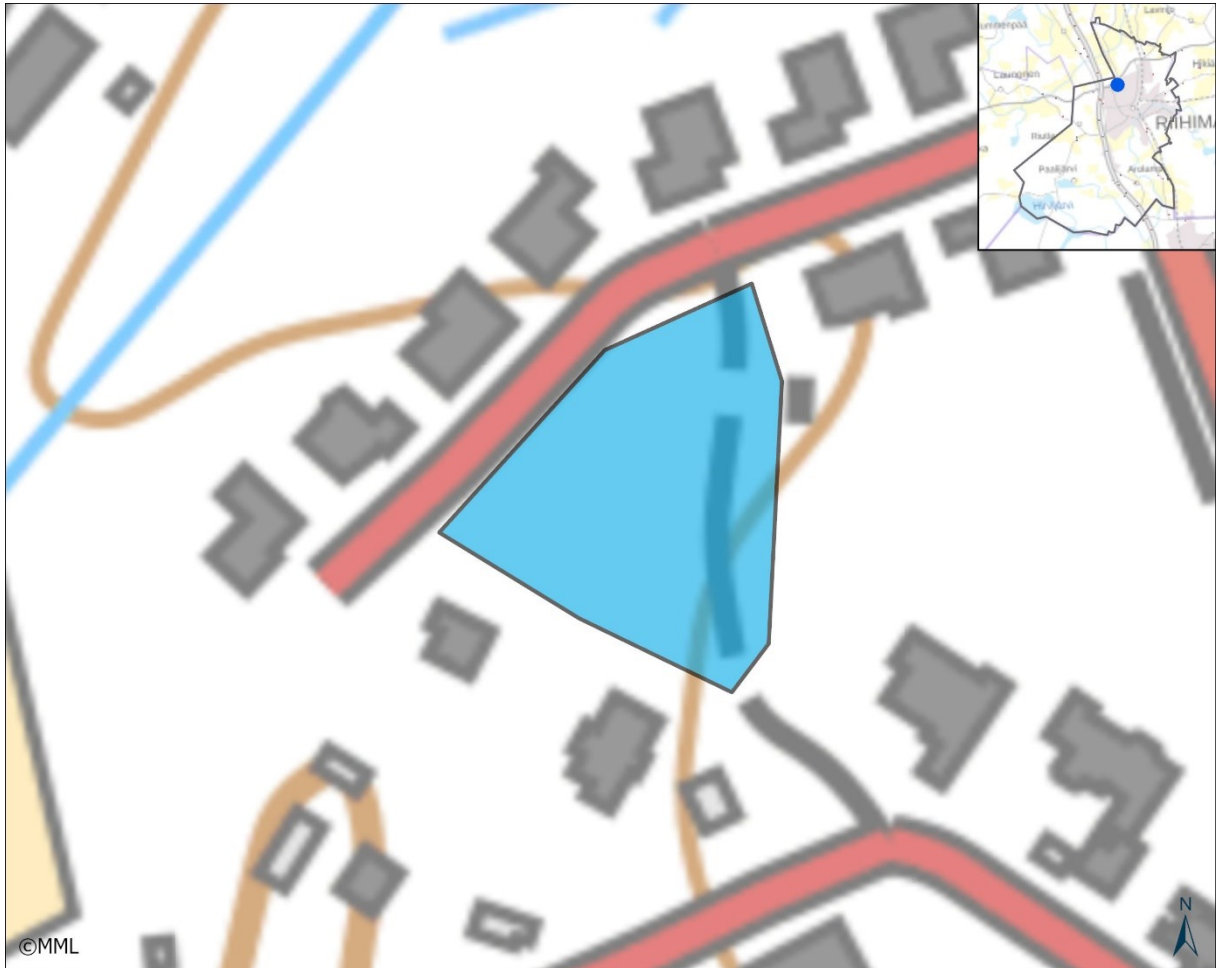
Kuva 107. Kuulojan kuusikkoa alueen keskiosassa.

50. V.I OKSASEN PUISTO

Kylä tai taajama: Kirjaus

Maastokäynti: 3.5.2017 ja 19.6.2017

Kohteen pinta-ala: 0,2 hehtaaria

Kuva 108. V.I. Oksasen puisto).

50.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Puustoa on harvennettu poistamalla noin kymmenen isoa puuta. Alueen yleisilme on entisellään.

50.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.: Metsikkö sijaitsee noin neljä metriä ympäristöstään kohoavalla kivikkoisella moreenikumpareella. Puusto on kuusivaltaista, iältään varttunutta ja vanhaa. Valtapuustossa on kolme isoa mäntyä ja pari rauduskoivua. Aluspuustossa ja etenkin pensaskerroksessa on lehtipuiden taimia, lähinnä metsävaahteraa, tuomea ja pihlajaa. Runsaan alikasvoksen takia metsikkö on varjoisa, vaikka valtapuusto on väljää. Aluskasvillisuus on kuvion länsipuoliskossa heinittynyttä mustikan ja puolukan luonnehtimaa varvikkoa. Itäpuoli on heinä- ja ruohovaltainen. Pohjakerros on melko niukka ja aukkoinen.

50.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	käenkaali-mustikkatyyppi (OMT)
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	-
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	neulaskarrike, reunavaikutus

50.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	rauduskoivu, mänty, raita, metsävaahtera, tuomi, pihlaja
Ikäarvio	60–70 vuotta, männyt ehkä vähän vanhempiakin
Puuston kerroksellisuus	valtapuusto tasarakenteinen, vähäinen aluspuusto enimmäkseen pientä
Eriyisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	itälaidalla kaksi aika isoa raitaa
Jalot lehtipuut	metsävaahteraa yleisesti aluspuustossa ja pensaskerroksessa, pari alle metrin korkuista tammen taimea
Lahopuusto	Lahopuun esiintyminen, kuolleet pystypuut, maapuut: vain kantoja Lahopuun koko, laatu, runsaus ja lahoaste:
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: pihlaja ja metsävaahtera Muut lajit: tuomi, haapa, vadelma, punaherukka, terttuselja; puutarhakarkulaisena syreeni (<i>Syringa sp.</i>)

50.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	kielo, mustikka, metsäkastikka, puolukka, käenkaali, seinäsammal, metsäliekosammal, metsäkerrossammal
Runsaat lajit	metsämansikka, lillukka, valkovuokko, vuohenputki, lampaannata, ojakellukka, kyläkellukka, metsäkurjenpolvi, maahumala, metsämaitikka, kultapiisku, nokkonen
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	puutarhakarkulaisina posliinihyasintti (<i>Puschkinia scilloides</i>), soikko-vuorenkilpi (<i>Bergenia crassifolia</i>), jättitatar (<i>Fallopia sachalinensis</i>)
Uhanalaiset lajit	-

50.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
harakka	
viherpeippo	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

50.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Kohtalainen - kyseessä on tyypillinen kulttuurivaikutteinen taajamametsikkö.
Maisemallinen merkitys	Kookas puusto näkyy lähistön pihoilta.
Luonnontila	Luonnontilaa on muokannut harvennushakkuu.

50.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Pienestä pinta-alasta huolimatta kohde on jossain määrin merkittävä lähiluontokohteena, koska lähiympäristön rakennetuilla alueilla ei juuri ole vankkupuustoisia metsiköitä. Metsä muodostaa suojavaikan esimerkiksi kaupunkilinnuille.

50.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

50.10. IHMISEN VAIKUTUS

Puutarhajätettä (risuja ja lehtiä) on tuotu metsään ja sen mukana puutarhakasveja on kulkeutunut alueelle.

50.11. MAHDOLLISET UHAT

Myrskytuho.

50.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Kohdetta voidaan hoitaa samaan tapaan kuin tähänkin asti – isoja puita kaadetaan sitä mukaa, kun ne uhkaavat lahovikaisina kaatua tielle tai pihoilta. Aluspuuston tiheyttä tulisi pienentää, mutta useita vaahteroita, haapoja ja pihlajia kasvatetaan isoiksi puiksi valtapuuston alle. Mahdolliset tuulenkaadot jätetään metsään. Itälaidan kaksi raitaa voidaan säästää, vaikka ne alkaisivat ränsistyä.

50.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Kaupungin metsien metsätaloussuunnitelma 2003, LUMOS-kohteiden inventointi 2004-05

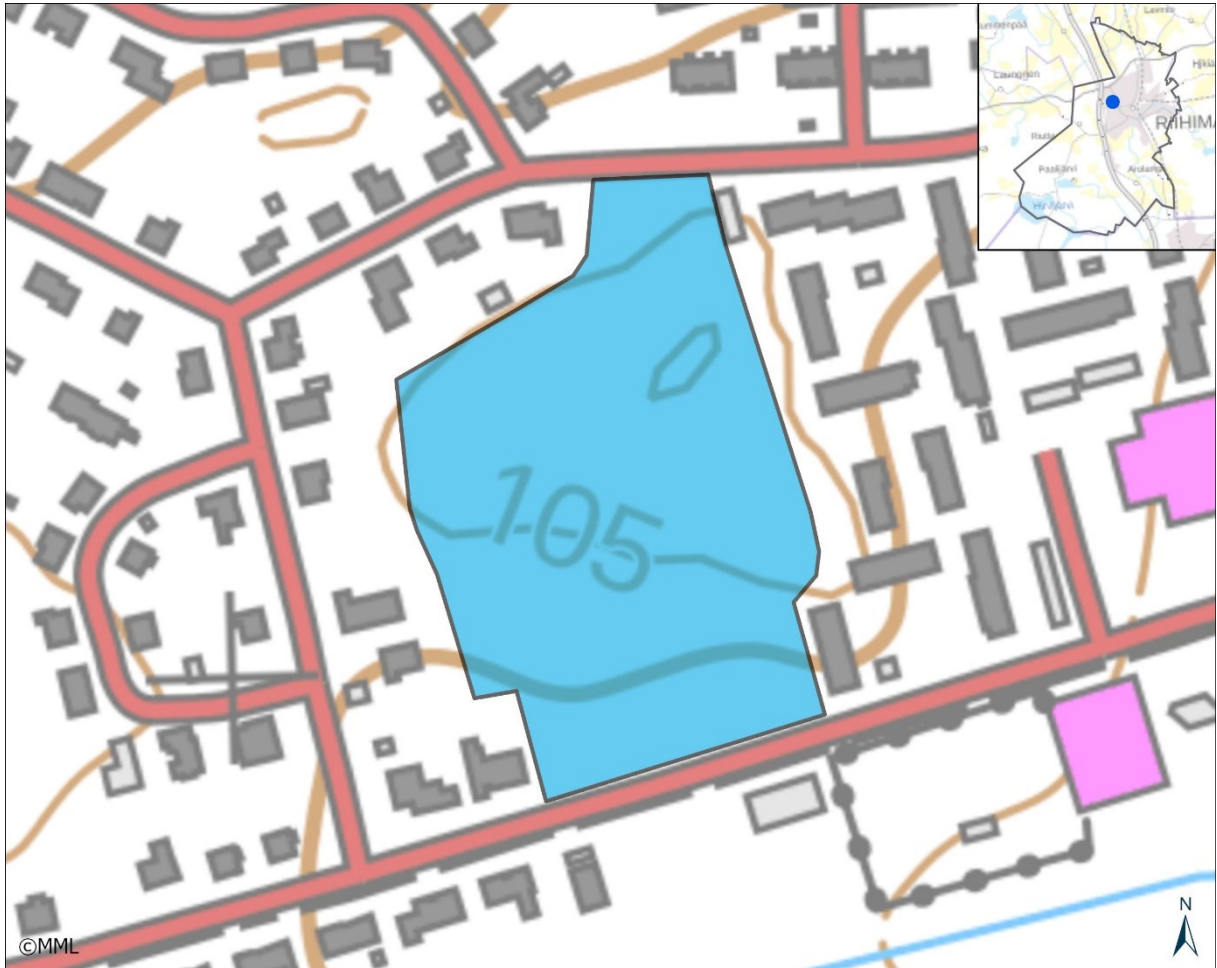
Kuva 109. V.I. Oksasen puisto sijaitsee matalalla kumpareella. Kookkaan puuston ansiosta paikka näkyy kauas ympäristön tasaisella asutusalueella.

51. KUMELAN METSÄ

Kylä tai taajama: Hiivola

Maastokäynti: 7.5.2021 ja 23.6.2021

Kohteen pinta-ala: 2,07 hehtaaria

Kuva 110. Kumelan metsä.

51.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Osa alueella vuonna 2017 havaituista puutarhakarkulaisista on hävinnyt tai hävitetty alueelta. Vuonna 2017 nimi oli Kumelan puisto. Vuonna 2010 samaan kohteeseen oli liitetty erilliskuvioina nykyiset kohteet 36 Puhaltajankadun viheralue ja 64 Kaivertajankadun viheralue sekä 57 Länsitien puisto.

51.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pihojen ympäröimä vajaan parin hehtaarin laajuinen metsä on pääasiassa tuoretta kangasta. Alue on pinnanmuodoiltaan vaihteleva, mutta korkeuserot ovat pienet. Keskiosan lakialueella ylispuustona on väljä vanha männikkö. Muualla valtapuusto on koivu- ja kuusivaltaista sekametsää, paikoin kuusisekametsää. Aluspuusto on kaikissa kerroksissa harvennettu väljäksi. Aluskasvillisuus on yleisesti mustikan luonnehtimaa varvikkoa. Etenkin mäen laki ja valoisa kohdat ovat heinittyneitä, mutta heinittyminen ei ole niin voimakasta kuin muissa tuoreen ja lehtomaisen

kankaan taajamametsissä. Metsässä kasvaa useita puutarhakarkulaisia sekä lintujen levittäminä että puutarhajätteen mukana kulkeutuneina. Oman värinsä metsään tuovat alueen eteläosassa kasvavat viisi alppiruusupensasta, jotka ilmeisesti ovat istutettuja.

51.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	mustikkatyyppi (MT)
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	-
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	tallauksen aiheuttama kuluminen, puuston harvennukset

51.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi, koivu
Muut puulajit	haapa, pihlaja
Ikäarvio	60–70 vuotta, ylispuuston männyt tätä vanhempia
Puuston kerroksellisuus	Valtapuuston alla vaihtelevasti lehtipuuvältaista alikasvosta, kuusivältaiset osat tasarakenteisia
Erytisen vanhat yksittäiset puut	laen isoimmat männyt kilpikaarnaisia
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	Metsävaahteraa vain parin pensaan verran alueen pohjoisosassa.
Lahopuusto	Ei lahopuuta.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: pihlaja Muut lajit: kuusi, rauduskoivu, paikoin vähän vadelmaa ja istutettuna alppiruusu; puutarhakarkulaisina idänvirpiangervo (<i>Spiraea chamedryfolia</i>), tuoksuvatukka (<i>Rubus odoratus</i>), lumimarja (<i>Symphoricarpos albus</i>), pensaskanukka (<i>Cornus alba</i>), karviainen (<i>Ribes uva-crispa</i>) ja ora- pihlaja (<i>Crataegus sp.</i>)

51.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	mustikka, metsäkastikka, sananjalka, kielo, seinäsammal, metsäkerrossammal
Runsas lajit	puolukka, kielo, oravanmarja, käenkaali, nuokkuhelmikkä, metsäkurjenpolvi, lampaannata
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	komealupiini (<i>Lupinus polyphyllus</i>) – 1 yksilö Länsitien pientareella, vuorikaunokki (<i>Centaurea montana</i>), lehtoakileija (<i>Aquilegia vulgaris</i>),

	mukulapaloyrtti (<i>Phlomis tuberosa</i>), tarha-alpi (<i>Lysimachia nummularia</i>), vuohenkello (<i>Campanula rapunculoides</i>), punakoiso (<i>Solanum dulcamara</i>) ja puistolemmikki (<i>Myosotis sylvatica</i>); istutettuna alppiruusu (<i>Rhododendron sp.</i>)
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	-
Uhanalaiset lajit	-

51.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

51.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Taajamametsänä vähän tavallista edustavampi runsaspuustoisuuden ansiosta. Pienestä koosta huolimatta alueella on metsän tuntu.
Maisemallinen merkitys	Asutusalueiden keskellä sijaitsevana metsäinen alue on huomionarvoinen maisemaelementti etenkin pihojen ja katujen lähimaisemassa.
Luonnontila	Ei merkittäviä luonnontilaa heikentäviä tekijöitä. Lahopuuston ja hakkuutähteiden siivoamisessa on oltu turhankin tarkkoja, minkä seurauksena metsässä ei ole juuri lainkaan lahopuuta.

51.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Huomionarvoinen lähiluontokohde sijaintinsa puolesta; käyttö on kuitenkin melko vähäistä. Metsä soveltuu opetuskohteeksi.

51.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

51.10. IHMISEN VAIKUTUS

51.11. MAHDOLLISET UHAT

Hakkuut.

51.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Alueelle sopii parhaiten jatkuvan kasvatuksen metsän hoito. Tavoitteeksi asetetaan erirakenteinen sekametsä, jonka ylispuustossa on isoja mäntyjä, koivuja ja haapoja. Metsää ei lannoiteta eikä syntyvää lahopuuta korjata pois. Kuusen osuutta valtapuustossa voidaan pienentää yksittäisiä isoja kuusia kaatamalla tai tappamalla puita pystyyn.

51.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Kaupungin metsien metsätaloussuunnitelma 2003, LUMOS-kohteiden inventointi 2004, 2017

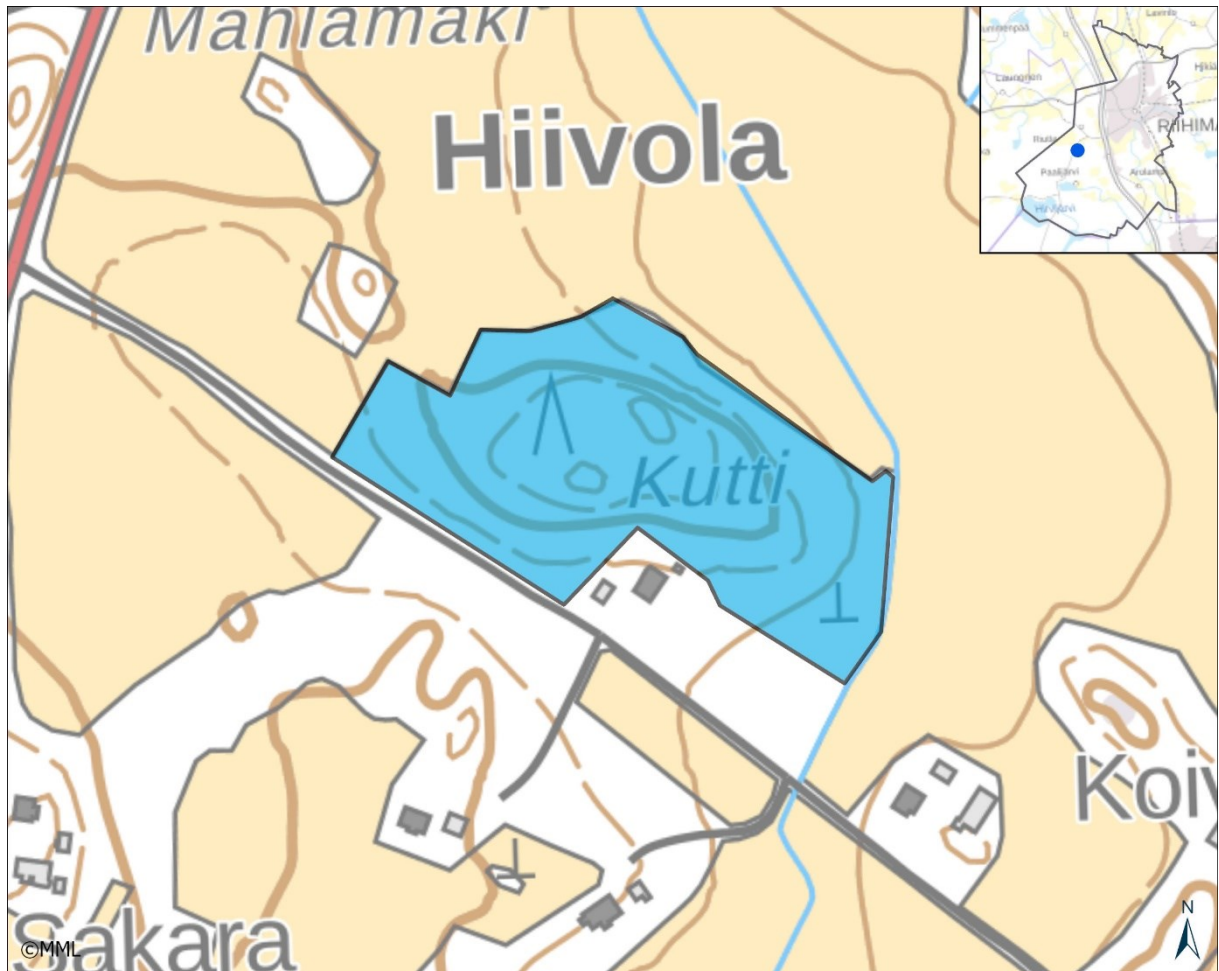
Kuva 111. Kumelan metsän männikköä mäen laella.

52. KUTINHAKA

Kylä tai taajama: Hiivola

Maastokäynti: 8.6.2021

Kohteen pinta-ala: 2,8 hehtaaria

Kuva 112. Kutinhaan alue.

52.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Mahlamäen haavikko on poistettu rajauksesta avohakkuun takia. Kutinhaan länsireunassa on tehty pienimuotoisia hakkuita, joiden tuloksena reunametsät ovat nuorta lehtipuumetsää. Kuusikko-osa on saavuttamassa päätehakkuiän.

52.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Hiivolan peltojen ympäröimä Kutin metsäsaareke on noin kolmen hehtaarin laajuinen kumpuileva metsäsaareke. Suurin osa metsästä on lehtomaisen kankaan varttunutta kuusikkoa, jossa on paikoitellen rauduskoivua ja mäntyä seassa. Enimmäkseen kuusikko on tasaikäistä ja -kokoista. Mäen laella metsä muuttuu männiköksi. Hakamaan piirteet ovat pitkälti hävinneet.

Saarekkeen länsi- ja pohjoisreunoilla on 40–60 metrin leveydeltä entiselle hakamaalle kasvanutta lehtipuustoista sekametsää valtapuunaan pihlaja, rauduskoivu, haapa ja tuomi. Nuori ja taimikkovaiheen puusto on yleisesti aukkoista ja aukkopaiikkojen aluskasvillisuudessa on niittykasveja metsäkasvien seassa. Metsä kehittyy tuoreeksi lehdoksi.

52.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	käenkaali-mustikkatyyppi (OMT)
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	-
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	puuston tiheys ja lehtikarike

52.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	mänty, pihlaja, rauduskoivu, harmaaleppä, haapa, tuomi, harmaaleppä
Ikäarvio	Kuusikko noin 50 vuotta.
Puuston kerroksellisuus	Lehtipuustoissa osassa kokovaihtelua, isoja pihlajia yleisesti.
Eriyksen vanhat yksittäiset puut	yksi iso raita
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	Metsävaahteraa paikoitellen lehtipuustoissa osassa, sekä pensaskerroksessa että pikkupuina.
Lahopuusto	Lahopuuta vain vähän.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: vadelmaa kasvustoina puuston aukkopaikoissa. Muut lajit: lehtipuiden taimia, vähän katajaa ja terttuseljaa

52.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	sananjalka, kielo, lillukka, metsäkastikka, seinäsammal, metsäsuikerosammal
Runsas lajit	mustikka, metsäalvejuuri, kultapiisku, metsämansikka, nurmitädyke, metsälauha, metsämitikka, ahomatara, oravanmarja, metsätähti, metsäkurjenpolvi, etelännokkonen, valkovuokko, metsäimmarre, karhunputki, ojakellukka
Haitalliset vieraslajit	terttuseljaa (<i>Sambucus racemosa</i>) vähän lehtipuustoissa osassa

ja puutarhakarkulaiset	
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	aholeinikki (<i>Ranunculus polyanthemos</i>)
Uhanalaiset lajit	-

52.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
kultarinta (<i>Hippolais icterina</i>)	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
Kalmun luontoselvityksissä (2008) Kutinhaka on rajattu yleisövihjeen perusteella potentiaalliseksi liito-oravareviiriksi.	
Selkärangattomat	
-	

52.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Ei erityistä edustavuutta enää perinnebiotooppina eikä vielä lehtometsänä tai nuorena luonnonmetsänä.
Maisemallinen merkitys	Metsäsaareke on näkyvä kohde Hiivolan peltomaisemassa.
Luonnontila	Puustorakenne kaukana luonnontilasta.

52.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Vähäinen merkitys.

52.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu. Lehtipuustoinen osa voisi olla tulkittavissa 3. luokan Metso-kohteksi 15 - 20 vuoden kuluttua.

52.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

52.11. MAHDOLLISET UHAT

-

52.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Lehtipuustoisesta osasta saa lehtona ja/tai luonnonmetsänä edustavan kohteen antamalla puuston kasvaa vapaasti. Isoja pihlajia ja raitoja ei pidä kaataa. Pienaukotus on vaihtoehto kuusikon avohakkuulle.

52.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-kohteiden inventointi 2004 ja 2011. Kalmun alueen luontoselvitykset 2008.

Kuva 113. Kutinhaasta suurin osa on tasarakenteista kasvatuskuusikkoa.

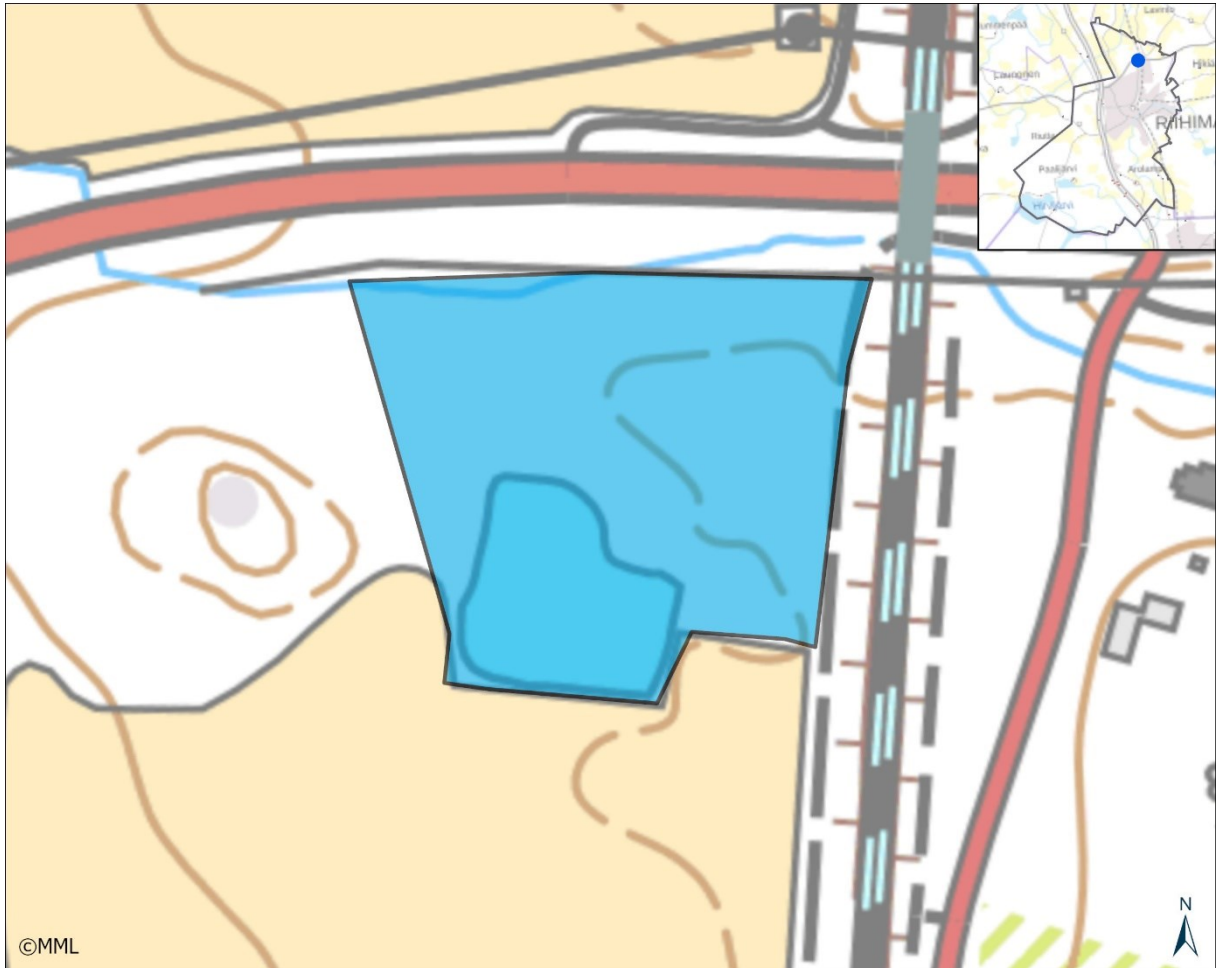
Kuva 114. Kutinhaan metsä pohjoisesta nähtynä.

53. AALLOPINPUISTO

Kylä tai taajama: Haapahuhta

Maastokäynti: 2.5.2017 ja 19.6.2017

Kohteen pinta-ala: 0,7 hehtaaria

Kuva 115. Aallopinpuisto.

53.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Lammikon pohjoispuolinen metsä on harvennettu noin viisi vuotta sitten. Kuluvana vuonna lammikon pohjoisrannalla kasvanut monirunkoinen jättikoivu on kaadettu. Lahopuustoa on kerätty pois.

53.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.: Kaunolan savilammikko on puolen hehtaarin laajuinen, jyrkkärantaiseksi kaivettu lammikko. Vesi on runsasravinteista ja melko kirkasta kuivina kausina, kun lampeen ei tule paljoa savisameaa vettä. Valtalajina lammessa kasvavat vesirutto ja ristilimaska, rantavyöhykkeessä on kasvustoina ratamosarpiota, leveösmanikämiä ja korpikaislaa. Lampea reunustaa eteläpuolella pelto ja muualla lehtipuustoa. Pellon ja rannan välissä on kapea lehtipuustoinen vyöhyke, jossa runsaimmin kasvaa erikokoisia harmaaleppiä.

Lammen itäpuolinen metsä on lehtipuuvältaista vuohenputkilehtoa, ojanotkossa osaksi kosteaa lehtoa. Lammikon rannan tuntumassa, noin 30 x 15 metrin laajuusella alueella valtapuuna kasvaa harmaaleppä. Taaempaan puusto muuttuu koivu- ja haapavaltaiseksi. Vuohenputken lisäksi kasvustoja muodostavat nokkonen ja kyläkellukka. Pensaskerrossa on punaherukkaa, terttuseljaa ja lehtipuiden taimia. Lammen pohjoispuolella on väljäpuustoiseksi harvennettua haapa- ja koivuvaltaista sekametsää. Metsätyyppi muuttuu vuohenputkilehdosta tavanomaiseksi käenkaali-oravanmarjatyyppin lehdoksi. Kasvillisuus on puuston alhaisen latvuspeittävyyden takia vielä muuttostilassa. Aluskasvillisuus on korkeaa ja sulkeutunutta, osaksi heinä- ja osaksi ruohovaltaista. Kasvustoja muodostavat vuohenputki, maitohorsma, metsäkastikka, vadelma, nokkonen ja rön-syleinikki.

53.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	eutrofinen lampi, vuohenputkilehto (AegT), käenkaali-oravanmarjatyyppin (OMaT) lehto	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyytit	tuoreet runsasravinteiset lehdot (noin 7 aaria)	CR
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	tuoreet keskirasvinteiset lehdot (suurin osa lammen itä- ja pohjoispuolen lehtipuumetsästä)	VU
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	runsas lehtikarikeri, reunavaikutus, puuston harvennukset, niittymäisen osa myrkyttäminen?	

53.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	haapa, harmaaleppä
Muut puulajit	hieskoivu, rauduskoivu, raita, halava, pihlaja, mänty
Ikäarvio	noin 50 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Lammen rannan leppärivissä on erikokoisia puita, samoin itärannan lehdon harmaaleppävaltaisessa osassa. Lammen pohjoispuolinen metsä on tasarakenteinen.
Eriyisen vanhat yksittäiset puut	monirunkoinen iso raita lammen kaakkoisrannalla.
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Lahopuun esiintyminen, kuolleet pystypuut, maapuut: Vähän hakkuutähteitä (pienpuustoa) lammen itäpuolisen ojan tuntumassa, yksi pystykelo metsässä, vähän ränsistynyttä puustoa lammen rantapenkalla. Lahopuun koko, laatu, runsaus ja lahoaste: enimmäkseen nuorta ja pientä, pystypuusto isompaa
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: Muut lajit: lammen rannalla kiiltopaju, halava; metsässä vadelma, pu-

	naherukka, tuomi, terttuselja, haapa; puutarhasta levinneenä karviainen (<i>Ribes uva-crispa</i>)
--	---

53.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	lammessa vesirutto, ristilimaska, uistinvita; metsässä maitohorsma, metsäkastikka, vuohenputki, nokkonen, kyläkellukka
Runsaat lajit	rantatörmässä ja metsässä pelto-ohdake, hiirenvirna, niittynätkelmä, puna-apila, valkoapila, alsikeapila, metsäalvejuuri, metsäkastikka, punakoiso, metsämansikka, rönsyleinikki, sananjalka, nurmilauha, nurmipuntarpää
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	ristilimaska (<i>Lemna trisulca</i>), isolimaska (<i>Spirodela polyrhiza</i>)
Uhanalaiset lajit	-

53.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
naakka (kolopuissa pesii)	
kottarainen (kolopuissa pesii)	
kultarinta (rantametsässä)	
laulujoutsen (vesilinnuista oleskelevat lammella säännöllisesti)	
sinisorsa (vesilinnuista oleskelevat lammella säännöllisesti)	
Sammalistonsuon kosteikkolinnuista, muun muassa naurulokit, ruokailevat alueella.	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
Sudenkorentofauna on runsas ja monilajinen, lajistoon kuuluvat muun muassa eteläntytönkorento (<i>Coenagrion puella</i>) ja vihertytönkorento (<i>C. armatum</i>).	

53.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Kohteen edustavuus liittyy ensisijaisesti pohjaeläimistöön. Lampi on ilmeisesti kalaton ja runsaasti vesikasvillisuutta sisältävä, jolloin pohjaeläinfauna voi kehittyä runsaaksi ja monilajiseksi. Ranta-alueiden lehtipuustoiset lehtometsät lisäävät alueen arvoa.
Maisemallinen merkitys	Alue muodostaa yhdessä lammen länsipuolen metsien kanssa avoimessa ympäristössä erottuvan vehreän saarekkeen.
Luonnontila	Lampi on syntynyt savenoton tuloksena, hoitohakkuut ovat muokanneet

metsän luonnontilaa.

53.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTENA

Merkittävä opetus- ja lähiluontokohde, helppo saavuttaa. Lähistön koulu käyttää aluetta opetuskohteena.

53.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

53.10. IHMISEN VAIKUTUS

Metsässä linnunpönttöjä

53.11. MAHDOLLISET UHAT

Hakkuut, myrskytuho.

53.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Lehtometsien tulee antaa kasvaa hoitamattomana. Syntyvää lahoppuustoa ei kerätä pois. Aluspuustoa voidaan ajoittain vähän harventaa liikkumisen helpottamiseksi. Rannan niittymäinen osa pidetään avoimena niittämällä, ei myrkyttämällä.

53.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-kohteiden inventointi 2004–05.

Kuva 116. Aallopinpuiston lammikko on eutrofinen ja runsaasti vesikasvillisuutta sisältävä. Kaivettun altaan rantavyöhyke on pysynyt kalvea- ja kovarantaisena, soistumista ei ole tapahtunut. Rantatörmän päällä on kapea lehtipuustoinen puurivi.

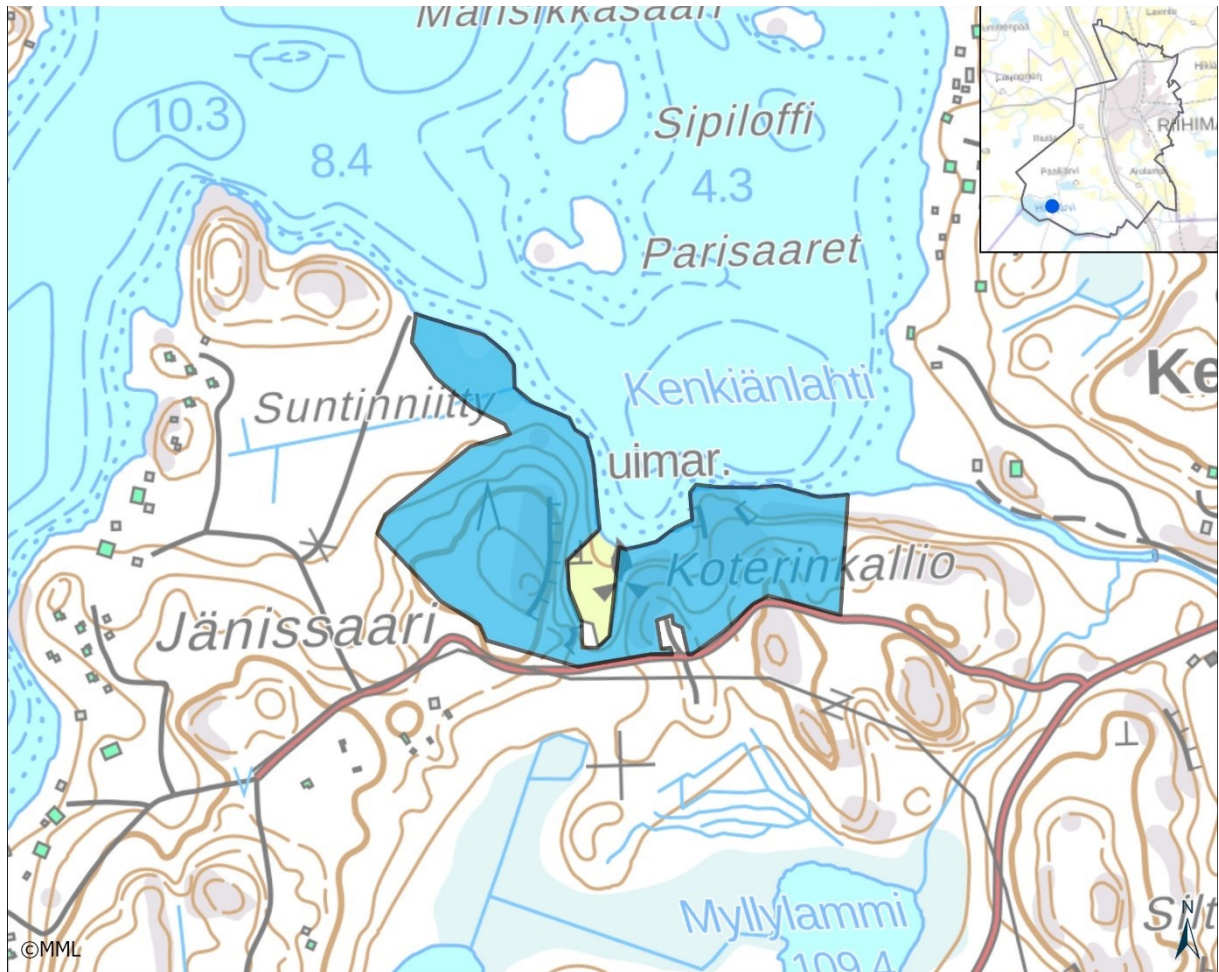
54. KOTERINKALLIO

Kylä tai taajama: Kenkiä

Maastokäynti: 18.4. ja 4.6.2016

Kohteen pinta-ala: 2,4 hehtaaria

Uimarannan länsipuolinen alue on myyty valtiolle luonnonsuojelutarkoitukseen (Haukkavuorenmäki) vuonna 2023. Toistaiseksi ei luonnonsuojelupäätöstä, mutta yleiskaavassa 2050 (hyväksytty 26.5.2025) suojelumerkintä. LUMOS-alueen ja suojelualueen rajaukset eivät ole yhteneväiset.

Kuva 117. Koterinkallio.

54.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Aikaisempaa inventointia ei ilmeisesti ole. Läntisen kalliomäen länsipuolelle on tullut uusi hakkuuaukko, joka ulottuu vähän rajauksen sisäpuolelle. Alueen länsiosan lehtorinteessä on tehty harvennuksia, joissa on poistettu nuoria kuusia. Länsipään rantakosteikko rajattiin mukaan alueeseen.

54.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Hirvijärven uimarannan molemmin puolin on kaksi kalliomäkeä, joista itäinen tunnetaan nimellä Koterinkallio. Rantaan jyrkästi viettävä silokallio kohoaa lähes 20 metriä Hirvijärven pinnasta.

Avokalliolla on karun paisterinteen kasvillisuutta, ja laella on pieni kalliomännikkö, jonka puusto on vanhaa ja järeää. Kalliomäen rinteillä on varttunutta tuoreen kankaan kuusikkoa. Tiheähkö ja kookaspuustoinen kuusikko jatkuu rantarinteen suojavyöhykkeenä itään laskupuron suun rannalle asti. Uimarantaa länsipuolta reunustava kalliomäki kohoaa itärinteestä jyrkänteisenä hie- man yli 20 metriä Hirvijärvestä. Kalliomäellä kasvaa nuorta, tuoreen (MT) ja lehtomaisen kankaan (OMT) kuusi- ja lehtipuuvältaista metsää. Länsirinne on laajalti tuoretta käenkaali-oravanmarja (OMaT) tyyppin lehtoa. Noin 130 metriä rannasta on pieni imikkä-lehto-orvokki (PuViT) –tyypiksi luokiteltava rehevä haapavaltainen laikku. Valtapuuston muodostavat kuusi, rauduskoivu ja haapa. Pensaskerroksessa on paikoin runsaasti taikinamarjaa. Välittömästi kalliomäen kärjen län- sipuolella, ojansuun molemmin puolin, on laajahko rantakosteikko, johon kuuluu kapea ruovik- koinen avoluhtavyöhyke, pajuluhtaa ja hieskoivuvaltaista korpimetsää.

54.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvilli- suustyypit	mustikka- (MT) ja käenkaali-mustikka (OMT) tyyppin metsä	
Uhanalaiset ja silmälä- pidettävät luonto- tyypit	tuoreet runsasravinteiset lehdot	EN
	tuoreet keskirasvinteiset lehdot	VU
	avoluhdat	DD
Etelä-Suomen uhan- alaisuusluokka	pajuluhdet	LC
Kasvillisuuden raken- teeseen vaikuttavat tekijät	Kulutus – Koterinkallion rantakallio on osa uimarantaa, lakimetsässä ja silokalliolla liikutaan paljon, jonka seurauksena kalliokasvillisuus on kulunut. Länsiosan metsän aluskasvillisuus on avohakkuulla uudis- tamisen jäljiltä heinittynyttä. Rantakosteikot ovat tulvaisia. Lehtorin- teen kostea (ja osin tihkuvetinen) tyviosa on ojitettu.	

54.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittä- vyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	hieskoivu, rauduskoivu, haapa, tervaleppä, pihlaja
Ikäarvio	Länsiosassa valtapuusto 25-35 vuotta, itäosan kuusikko 70-80 vuotta, lakimännikkö yli 100 vuotta
Puuston kerrokselli- suus	Läntisessä puoliskossa osaksi erirakenteisuutta ja harventamatonta puustoa.
E erityisen vanhat yk- sittäiset puut	Uimarannan länsipuolisella rantaosuudella on rivissä vanhoja tervaleppiä. Koterinkallion lakimännyt vanhoja. Alueen itäpäässä on muutama huomattavan järeä kuusi.
Muut yksittäiset eri- koiset puut	Länsiosan etelärinteen metsässä yksi iso lehtipuupötkelö.
Jalot lehtipuut	metsävaahtera taimina
Lahopuusto	Länsiosan kalliomäen metsässä on vähän pientä lahoa lehtipuustoa, rantakosteikossa vähän enemmän. Itäosan mäeltä lahopuusto lähes puuttuu, mutta rantarinteen suojavyöhykkeessä on muutamia isoja kuusimaapuita.

	Enimmäkseen suhteellisen pientä ja nuorta, itäosassa myös jokunen iso runko.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: harmaaleppä, vadelma (harvennussa lehtorinteessä) Muut lajit: lehtokuusama, taikinamarja

54.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	metsäkastikka, mustikka, puolukka, valkovuokko, käenkaali
Runsaat lajit	Metsissä: lillukka, metsälauha, sinivuokko, tesma, metsäalvejuuri, metsämansikka, kevätlinnunherne, metsämaarianheinä, kevätpiippo, mesiangervo, metsäkurjenpolvi, kielo; lehtoindikaattoreista niukkoina myös lehto-orvokki, imikkä ja mustakonnanmarja; uimarannan kallionseinämällä: kallioimarre, kallio-omenasammal (<i>Bartramia pomiformis</i>), kalliopalmikkosammal (<i>Hypnum cupressiforme</i>), kierrekivisammal (<i>Grimmia torquata</i>), hiirenhäntäsammal (<i>Isoetidium myosuroides</i>)
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	kalliokaviosammal (<i>Buxbaumia aphylla</i>) – löytyi rantakallion laelta vuonna 2013 (T. Häyhä/Hatikka); kotkansiipi (<i>Matteuccia struthiopteris</i>) - lehtorinteen tyvellä ojan tuntumassa
Uhanalaiset lajit	-

54.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
peukaloinen	LC
tiltalti	LC
idänuunilintu	LC
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

54.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Kokonaisuutena kohtalaisen edustava; länsiosan lehtorinne ja tähän rajautuva rantakosteikko ovat alueen luonnontilaisimmat ja edustavimmat osat. Nuorten kuusien harvennus on ollut lehtokasvillisuudelle eduksi.
Maisemallinen merkitys	Maisemallisesti hyvin merkittävä, sillä Hirvijärven itäosan maisemassa kalliomäet ovat näkyviä maamerkkejä, jotka erottuvat edukseen rakennetuista rantaosuuksista. Koterinkalliolta avautuu laaja maisema Hirvijärvelle.
Luonnontila	Metsien hoito on vaikuttanut metsien luonnontilaan; avainbiotoopeista kalliomännikkö ja rantakosteikko ovat välttyneet hoitotoimilta.

54.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTENA

Uimarannan ansiosta alue on hyvin merkittävä lähiluontokohde. Jossain määrin merkitystä on myös opetuskohtena luontopolun ansiosta, tosin lyhyen polun merkintä on epämääräinen.

54.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Länsipuolisko soveltuu METSO-kohteeksi.

54.10. IHMISEN VAIKUTUS

Uimarannan runsas käyttö on synnyttänyt Koterinkalliolle polkuja ja aiheuttanut kalliokasvillisuuden kulumista.

54.11. MAHDOLLISET UHAT

hakuut

54.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Koterinkallion metsä tulisi jatkossakin säilyttää koskemattomana. Läntisen kalliomäen metsää voisi hoitaa jatkuvan kasvatuksen menetelmällä lehtipuustoa suosien, kuusia voisi harventaa paljon ja osasta metsää kuuset voisi raivata kokonaan pois.

54.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

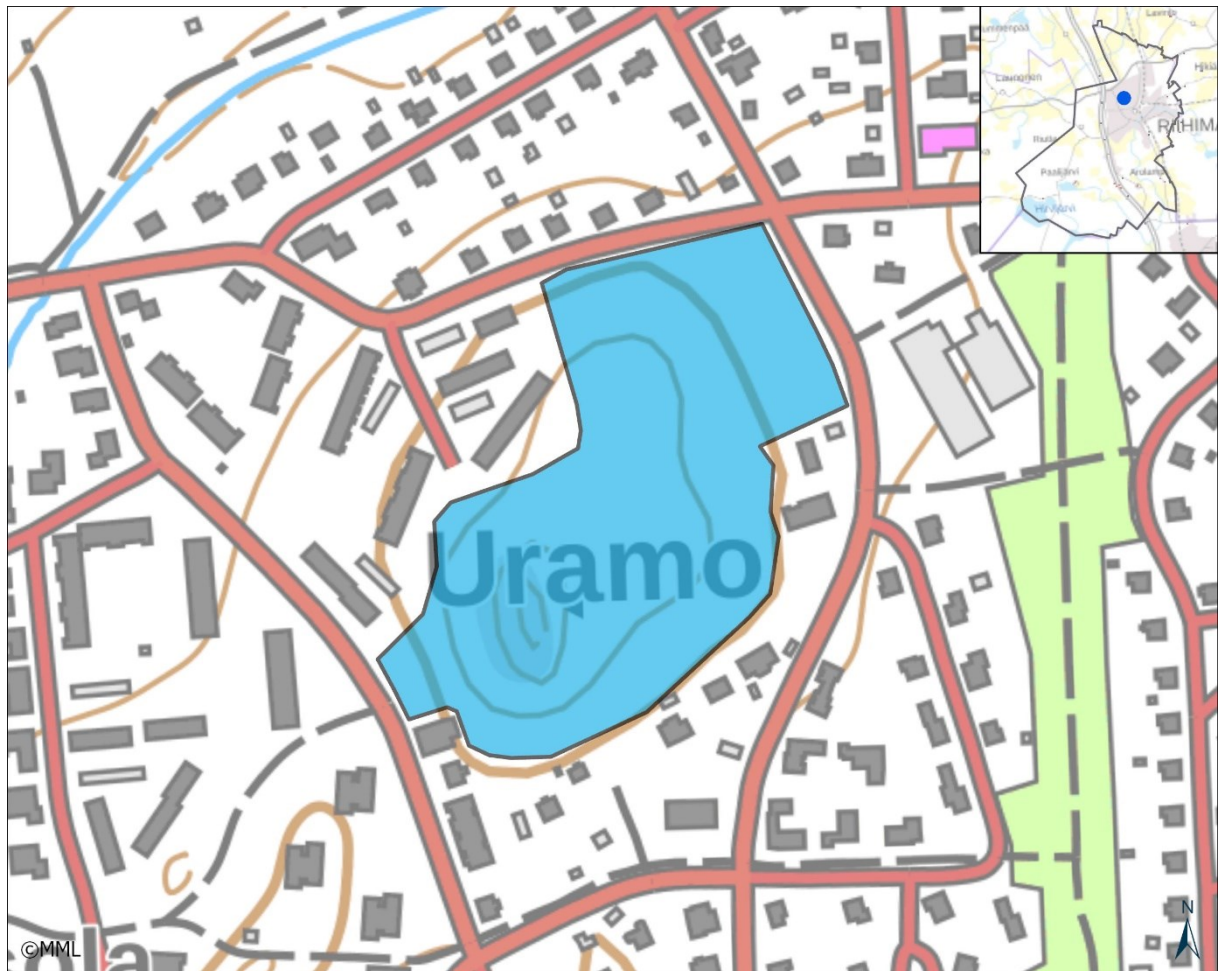
Kuva 118. Koterinkallion lehtorinteen puusto on väljäksi harvennettua.

55. OTSOLANMÄKI

Kylä tai taajama: Keskusta

Maastokäynti: 21.4.2017 ja 23.7.2017

Kohteen pinta-ala: 4,3 hehtaaria

Kuva 119. Otsolanmäki.

55.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Ei havaittavia muutoksia. Aluspuusto on laajalti sen verran harvaa, että sitä on ilmeisesti harvennettu jossain vaiheessa.

55.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.: Otsolanmäki on asutuksen ympäröimä kalliopohjainen ja metsäinen mäki. Mäen laella on vanhojen kalliomäntytien ympäröimä avokallio. Metsä on vanhaa, tasarakenteisena kasvatettua männikköä. Alueen keskiosan valta- puustossa on myös kuusta ja yksittäisiä isoja rauduskoivuja. Aluspuustossa on pientä pihlajaa, koivua, haapaa, vaahteraa ja erikokoisia kuusia. Lakialue on kuivahkoa kangasta, rinteet tuoretta ja lehtomaista kangasta. Aluskasvillisuus on laajalti heinittynyttä ilmeisesti lannoituksen seurauksena. Kasvistossa on tavanomaisten metsälajien lisäksi puutarhakarkulaisia, jotka ovat kulkeutuneet alueelle puutarhajätteen mukana.

55.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	mustikkatyyppi (MT), käenkaali-mustikkatyyppi (OMT)
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	-
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	tallauksen aiheuttama kuluminen, lannoitus ja muu rehevöityminen

55.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	mänty
Muut puulajit	kuusi, rauduskoivu, haapa, pihlaja
Ikäarvio	männikkö noin sata vuotta vanhaa
Puuston kerroksellisuus	valtapuusto tasarakenteista, pientä aluspuustoa vaihtelevasti
Erytisen vanhat yksittäiset puut	Länsirinteen tyvellä, kadun vieressä on yksi iso raita. Isoimmat kuuset ovat runkoläpimitaltaan 80 senttimetriä paksuja.
Muut yksittäiset erikoiset puut	Länsirinteen rauduskoivut ovat huomattavan järeitä ja yhdessä on iso pahka.
Jalot lehtipuut	Aluspuustossa on yksittäisiä pieniä metsävaahteroita ja pohjoisrinteen tyvellä, vanhalla talon paikalla on lehtomaisen kankaan vaahteravaltainen metsikkö; pensaskerroksessa metsävaahteraa on harvakseltaan rinteiden tyviosissa ja lisäksi on vähän tammen taimia. Mäen länsirinteen tyvellä on yksi pieni pähkinäpensas.
Lahopuusto	Lahopuun esiintyminen, kuolleet pystypuut, maapuut: Lahopuuta vain parin kuolleen pystypuun ja kelon verran, ei maapuita. Lahopuun koko, laatu, runsaus ja lahoaste: Melko nuorta.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: pihlaja Muut lajit: lehtipuiden taimia, vadelmaa, kuusta ja tammen taimia; yksittäin myös isotuomipihlaja, terttuselja, pähkinäpensas ja puutarhakarkulaisena jokin pensasangervo (<i>Spiraea sp.</i>)

55.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	mustikka, puolukka, metsäkastikka, käenkaali, seinäsammal, metsäkerrossammal
Runsaat lajit	kielo, metsälauha, valkovuokko, kangasmaitikka, metsäalvejuuri, keltano, vanamo, oravanmarja, lillukka, metsämaitikka, metsätähti, kevätpiippo; kalliolla metsämansikka, rohtotädyke
Haitalliset vieraslajit	-

ja puutarhakarkulaiset	
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	ahokissankäpälä (<i>Antennaria dioica</i>) NT – yksi 70 x 35 cm:n kasvusto kaakkoisrinteen polun reunuksessa; puutarhasta levinneinä: soikko-vuorenkilpi (<i>Bergenia crassifolia</i>), japanintatar (<i>Fallopia japonica</i>), suike-roalpi (<i>Lysimachia nummularia</i>), kotkansiipi (<i>Matteuccia struthiopteris</i>), kesäpikkusydän (<i>Dicentra formosa</i>), verikurjenpolvi (<i>Geranium sanguineum</i>), punakoiso (<i>Solanum dulcamara</i>)
Uhanalaiset lajit	-

55.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut (alueella runsaasti linnunpönttöjä)	
punatulku	
rautiainen	
talitiainen	
peippo	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

55.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Kangasmetsänä kohtalaisen edustava taajamametsäkohde. Lisäarvoa tuovat puuston lajivaihtelu ja yksittäiset isot puut.
Maisemallinen merkitys	Asutusalueiden keskellä sijaitsevana metsäinen mäki on tärkeä maisemaelementti etenkin pihojen ja katujen lähimaisemassa.
Luonnontila	Luonnontilaa ovat muuttaneet valtapuuston harvennukset ja metsälannoitus. Tallaus on vaikuttanut kasvillisuuteen etenkin mäen lakiosassa.

55.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Huomionarvoinen lähiluontokohde, alueen kokoon nähden käyttö on runsasta. Metsä soveltuu myös opetuskohteeksi.

55.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

55.10. IHMISEN VAIKUTUS

Runsas ulkoilukäyttö, lannoitus, metsänhoito.

55.11. MAHDOLLISET UHAT

Hakkuut.

55.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei kiireellistä hoitotarvetta. Metsän annetaan kehittyä latvukseltaan kerrokselliseksi, mutta aluspuuston liiallinen tihentyminen estetään. Harvennuksissa suositaan lehtipuita kuusen kustannuksella. Jatkossa turvataan lahoppuuston muodostuminen ja säilyminen metsässä. Pihvoja uhkaavat huonokuntoiset puut tulee kuitenkin poistaa.

55.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Kaupungin metsien metsätaloussuunnitelma 2003, LUMOS-kohteiden inventointi 2004–05, 2010

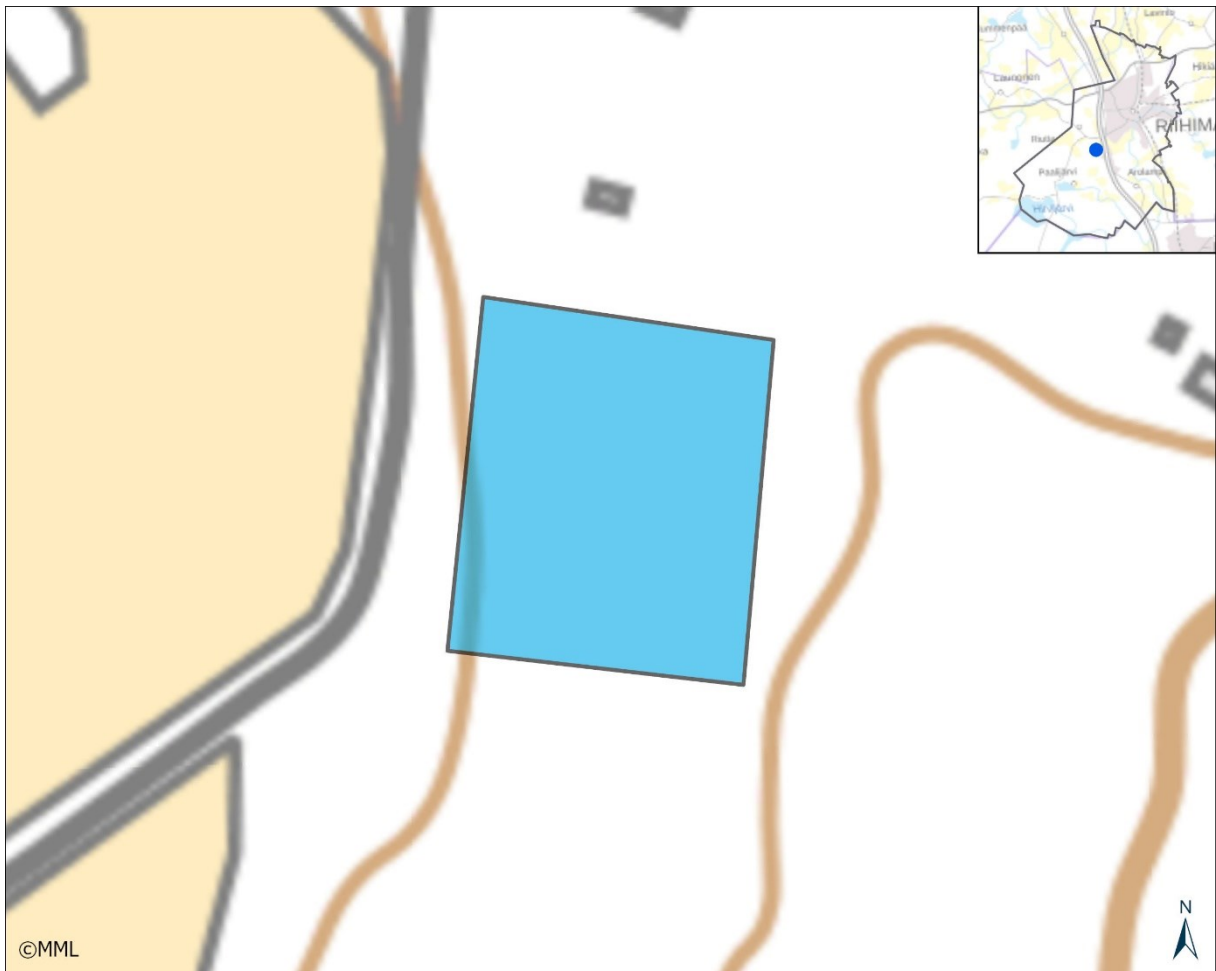
*Kuva 120. Otsolanmäen laella on pieni avokallio. Aluskasvillisuus on tallauksen takia paikoin kulu-
nutta.*

56. PELTOLA

Kylä tai taajama: Herajoki

Maastokäynti: 4.5.2021 ja 17.8.2021

Kohteen pinta-ala: 0,32 hehtaaria

Kuva 121. Peltolan alue.

56.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Uusi kohde. Kohteessa ei ole pitkiin aikoihin tehty hoitotoimia.

56.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyypit, puusto, ym.: Peltolan metsä on entiselle savipohjaiselle pellolle kasvanut harmaalepikko. Seka- ja aluspuuna kasvaa koivua, kuusta, tuomea, metsävaahteraa ja pihlajaa. Metsässä on melko runsaasti pienistä lehtipuista syntynyttä maa-puustoa eri lahoasteina. Aluskasvillisuus vastaa enemmän lehtomaista kangasta (OMT) kuin tuoretta lehtoa. Puuston tiheyden takia aluskasvillisuus on laajalti niukkaa. Kasvustoja muodostavat kielo, metsäalvejuuri, sananjalka, rönsyleinikki ja oravanmarja.

56.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	käenkaali-mustikkatyyppi (OMT)	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	nuoret lehtomaiset kankaat	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	lehti- ja neulaskarikerke, reunavaikutus	

56.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	harmaaleppä
Muut puulajit	tuomi, metsävaahtera, pihlaja, kuusi, koivu
Ikäarvio	noin 50 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Valtapuusto melko tasakokoista, aluspuustossa pientä metsävaahteraa, kuusta, pihlajaa ja tuomea.
Eriyisen vanhat yksittäiset puut	tien vieressä kolmirunkoinen ränsistynyt raita.
Muut yksittäiset erikoiset puut	tyveltä yhteen kasvaneet koivu ja raita
Jalot lehtipuut	Metsävaahteraa kasvaa yleisesti pensaskerroksessa ja vähän aluspuustossa.
Lahopuusto	Melko runsaasti itseharvenemisen tuloksena syntyneitä pientä lehtipuustoa (eniten harmaaleppää) lähes koko alueella.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: vadelma Muut lajit: terttuselja (<i>Sambucus racemosa</i>) – kaksi pensasta tien reunalla, näsiä.

56.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	kielo, rönsyleinikki, valkovuokko, metsäliekosammal, lehtohaivensammal, isomyyränsammal
Runsaat lajit	sananjalka, oravanmarja, metsäalvejuuri, kultapiisku, metsäsuike-rosammal, koukkusuikerosammal
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	lehtonokkasammal (<i>Eurhynchium angustirete</i>)
Uhanalaiset lajit	-

56.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

56.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Kohde on rakenteeltaan luonnontilaiseksi kehittyvänä edustava lehtipuumetsä. Lisäarvoa tuo jo jonkin aikaa jatkunut lahoppuukierto.
Maisemallinen merkitys	Ei erityistä merkitystä.
Luonnontila	Puustorakenteen luonnontilaistuminen on edennyt pitkälle. Metsä on syntynyt entiselle savipohjaiselle pellolle.

56.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Ei erityistä merkitystä.

56.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Omana pienenä kohteenaan täyttää elinympäristön rakennepiirteiden (lahoppuusto, lehtipuuvaltaisuus) puolesta 3. luokan Metso-kohteen kriteerit. Läheinen Kassoskivenmaan metsä on 1. luokan Metso-kohteen kriteerit täyttävä metsäalue, jonka osaksi kohteen voisi liittää.

56.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

56.11. MAHDOLLISET UHAT

hakkuu.

56.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Kuusetumisen estämiseksi tarvitaan aluspuukuusikon raivaus 5–10 vuoden kuluttua. Muita hoitotoimia ei tarvita.

56.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Ei aiempia tietoja.

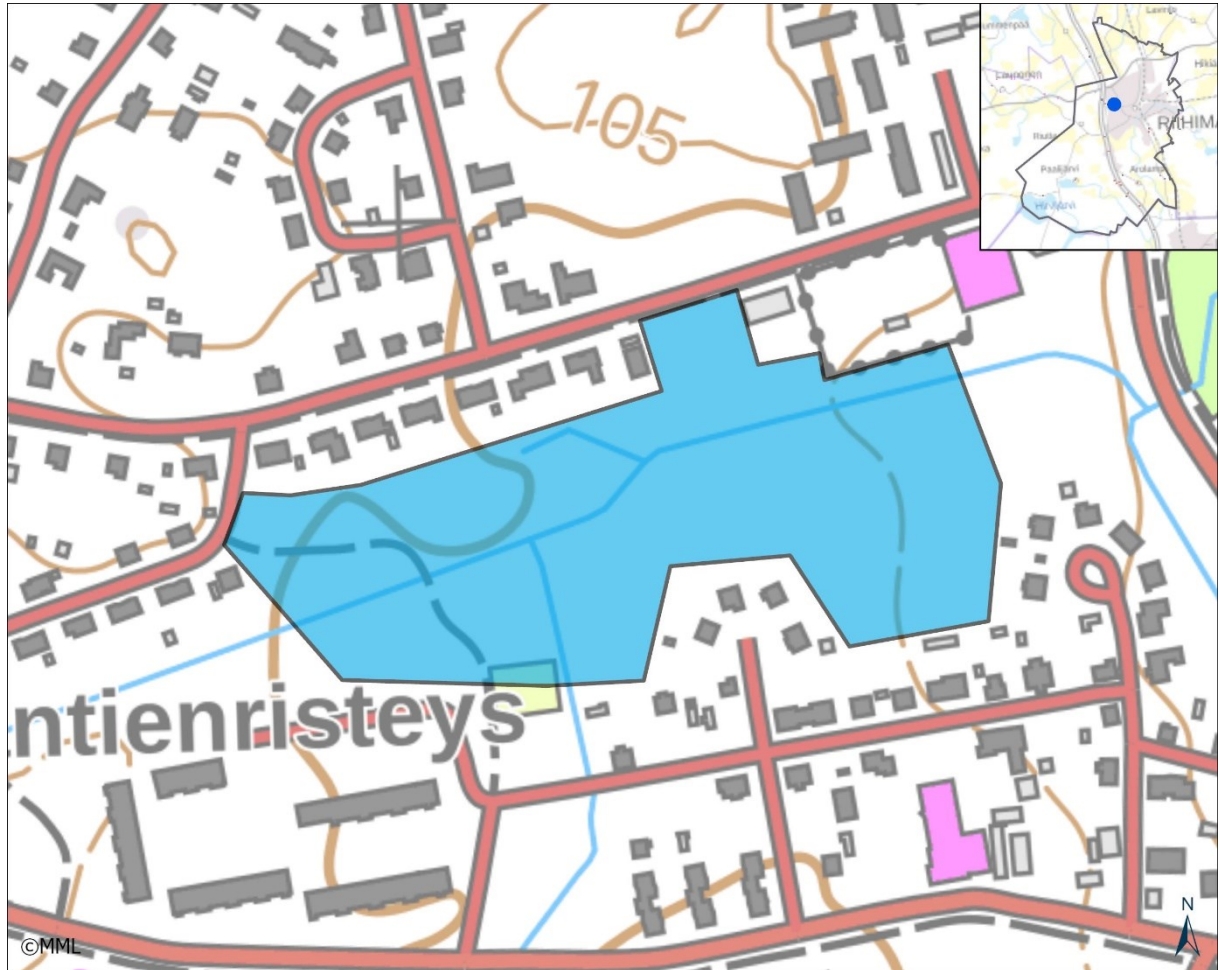
Kuva 122. Peltolan metsä on lahpuustoista harmaalepikkoa.

57. LÄNSITIEN PUISTO

Kylä tai taajama: Keskusta

Maastokäynti: 7.5.2021 ja 23.6.2021

Kohteen pinta-ala: 4,71 hehtaaria

Kuva 123. Länsitien puisto.

57.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Alueen halki on rakennettu maakaasuputki, samassa yhteydessä kiviä on raivattu ja linjan reunaan kaivettu oja tai vanha oja on perattu syvemmäksi. Alueen länsipään kostea painanne on kuivunut. Rajausta on laajennettu tarkemmin kiinteistörajojen mukaiseksi. Alueen nimi on muutettu Länsitien puistoksi. Vanha nimi oli metsäkuvio 45.

57.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Länsitien ja Lehtolantien väliin jää noin viiden hehtaarin laajuinen viheralue, jonka halki itä-länsisuunnassa kulkee maakaasuputken linja. Maasto on entisen pellon tasaista savimaata. Länsiosassa on raitaa kasvava metsäsaareke ja pohjoislaidalla kapea pihoihin rajautuva varttuneen kuusimetsän kaistale. Muuten länsipää on avointa heinittynyttä peltoa ja pajukkoa. Alueen itäinen puolisko on luontaisesti metsittyvän pellon nuorta haapa-koivumetsää, jonka puusto on vielä väljää ja aukkoista.

57.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	Metsätyyppiä on vaikea määrittää kulttuurivaikutuksen takia, kuusikko on lähinnä lehtomaista kangasta, itäosan metsittyvä pelto kehitty tuoreeksi lehdoksi tai lehtomaiseksi kankaaksi
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	-
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	ojitus, pellon metsittymissukessio, reunavaikutus

57.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	hieskoivu, kuusi
Muut puulajit	haapa, raita, tuomi, harmaaleppä, pihlaja
Ikäarvio	kuusikko 60–70 vuotta, itäosan lehtipuumetsä 30–40 vuotta.
Puuston kerroksellisuus	Lehtipuumetsässä kohtalaisesti erikokoista aluspuustoa ja melko runsas pensaskerros, jossa lehtipuiden taimia ja pikkukuusia. Pohjoislaidan vanha kuusikko melko tasarakenteinen.
Eriyisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	käytännössä ei ollenkaan lahopuuta
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: kiiltopaju – kasvustoja pelto-ojien reunoilla ja maakaasulinjalla Muut lajit: lehtipuiden taimet, kuusi, vadelma

57.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	koiranheinä, nurmilauha, nurmitähkiö, mustikka, metsäkastikka
Runsaat lajit	maitohorsma, lillukka, metsäkorte, ojakellukka, voikukka, niittyleinikki, niittynätkelmä; ojassa: pikkulimaska, röyhyvihvilä, leveäosmankäämi
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	komealupiini (<i>Lupinus poilyphyllus</i>) – pari kasvustoja alueen keski-osissa; alppiruusu (<i>Rhododendron sp.</i>) - 7 pensasta istutettuina alueen pohjoislaidan kuusikossa.
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	mäkikuisma (<i>Hypericum perforatum</i>) – maakaasulinjan reunuksen kuivalla kohdalla
Uhanalaiset lajit	aarnihiippasammal (<i>Nyholmiella gymnostoma</i>) VU – yksi pieni tupas alueen itäosan haavalla.

57.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
eteläntytönkorento (<i>Coenagrion puella</i>) - valtaojassa	

57.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Ei erityisen edustavia luontotyyppejä.
Maisemallinen merkitys	Kaupunkimaisemassa ei erityistä merkitystä. Kuusimetsä muodostaa näkymäesteen puiston avoimen osan ja pihojen välille. Alueen sisäisessä maisemassa raitasaareke on maisemallisesti huomionarvoinen yksityiskohta.
Luonnontila	Puustorakenne hiljalleen luonnontilaistumassa pellon metsittyvällä osalla. Alueen käyttö on varsin vähäistä, joten maastossa ei ole kulumisen merkkejä.

57.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Alueen potentiaali virkistyskäytön kannalta on suuri, mutta nykyinen käyttö on vähäistä, kun otetaan huomioon alueen koko ja sijainti kaupunkialueella. Tämä johtuu läpikulkemisen vaikeudesta – alue on lähes joka puolelta pihojen rajaama eikä muita kunnollisia polkuja ole kuin alueen länsiosan halkaiseva lyhyt kevyenliikenteenväylän osuus. Maakaasulinjalla ei ole varsinaista polkua, vain epämääräinen kulku-ura, joka ei kosteana houkuttele kävelemään tai pyöräilemään. Lähiuontokohteena alueen arvo on hiljalleen nousemassa puuston kasvun myötä.

57.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

57.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

57.11. MAHDOLLISET UHAT

-

57.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Itäosan metsittyvän pellon ja raitametsäsaarekkeen annetaan kehittyä luontaisesti. Kuusimetsässä joudutaan jossain vaiheessa kaatamaan yksittäisiä pihoja uhkaavia puita. Länsipuolisko voisi kehittää rakennetun puiston kaltaiseksi, jolloin tarvitaan puu- ja pensasistutuksia, nurmikon ja niityn perustaminen sekä polkujen rakentamista. Alueen houkuttelevuutta lisäisi maakaasulinjan nykyisen kulku-uran parantaminen pyöräilykelpoiseksi. Myös Lehtolantieltä Länsitielle (Kumelanpuistoon) voitaisiin rakentaa kevyenliikenteenväylä tai pienempi kävelypolku.

57.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-kohteiden inventointi 2004

Kuva 124. Länsitien puiston länsiosaa keväällä 2021. Raitoja kasvava metsäsaareke on alueen sisäisessä maisemassa tärkeä yksityiskohta.

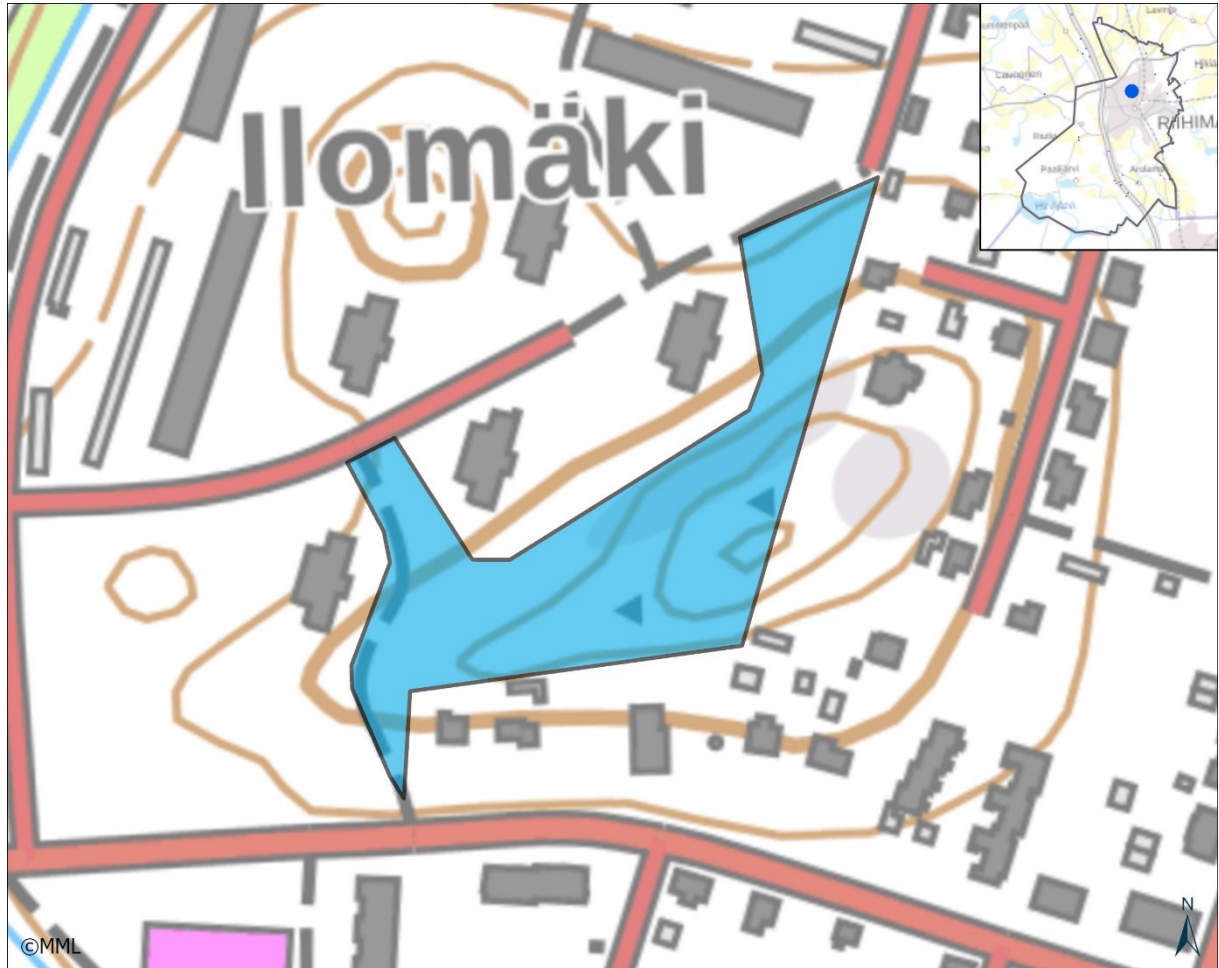
Kuva 125. Länsitien puiston nuorta metsää alueen itäosassa. Yhdellä haavan rungolla on uhanalaisen aarnihiippasammalen esiintymä.

58. HERNEPUISTO

Kylä tai taajama: Keskusta

Maastokäynti: 19.6.2017 ja 24.9.2017

Kohteen pinta-ala: 1,25 hehtaaria

Kuva 126. Hernepuisto.

58.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Kuusikon aluspuustoa on muutamia vuosia sitten harvennettu ja isot pensaat poistettu. Metsän koillisosassa on hiljattain tehty harvennus, valtapuustosta on poistettu muutama iso kuusi ja aluspuustoa on harvennettu.

58.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.: Hernepuisto sijaitsee Ilomäen eteläisen selänteen laella ja pohjoisrinteillä. Alueen länsiosa on tuoreen kankaan varttunutta kuusikkoa. Kalliopohjaisen mäen laella on lohcareista puolukkatyyppin metsää, jossa valtapuuston vanhan männikön alla on kerroksellinen kuusi- ja koivuvaltainen aluspuusto. Itäosan pohjoisrinteessä metsä rehevöityy lehtomaiseksi kankaaksi ja mäen tyvellä, Papupolkuun rajautuen on vähän tuoretta lehtoa. Lehtomaisen osan puusto on lehtipuusekametsää. Alueen pohjoisreunalla

on kerrostalojen pihaan rajautuva sammaloitunut avokallio. Kasvistossa on tavanomaisten metsälajien lisäksi puutarhakarkulaisia, jotka ovat kulkeutuneet alueelle lähitalojen pihoilta.

58.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	puolukkatyyppi (VT), mustikkatyyppi (MT), käenkaali-mustikkatyyppi (OMT)	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	tuoreet keskiravinteiset lehdot (alueen koilliskulmassa muutama aari)	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	teiden ja pihojen reunavaikutus, kulutus	

58.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	mänty, kuusi, rauduskoivu, metsävaahtera, haapa, pihlaja
Ikäarvio	valtapuusto kuusikossa 60–70 vuotta, mäen laen valtamännikkö vähän vanhempaa
Puuston kerroksellisuus	Kuusikko tasarakenteinen; mäen laen männikössä kerroksellinen aluspuusto; lehtipuustoisen osan latvus kaksikerroksinen: väljän valtapuuston alla on 8–13 metriä korkea harvennettu aluspuusto, myös joi-takin isompia aluslehtipuita.
Eriyisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	itäosassa yksi runkoläpimitaltaan 70 cm paksu kuusi
Jalot lehtipuut	metsävaahteraa runsaasti etenkin pensaskerroksessa, myös muutama pikkupuut; tammen taimia yleisesti kaikilla metsätyypeillä
Lahopuusto	Lahopuun esiintyminen, kuolleet pystypuut, maapuut: Kuusikossa viisi maapuuta ja pari pystyyn kuollutta puuta, muuten vain kantoja, lahoppuut siivottu harvennuksessa. Lahopuun koko, laatu, runsaus ja lahoaste: eri-ikäisiä
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: metsävaahtera, pihlaja Muut lajit: haapa, vadelma, isotuomipihlaja, taikinamarja; puutarhakarkulaisina karviainen (<i>Ribes uva-crispa</i>) ja pensaskanukka (<i>Cornus alba</i>)

58.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	mustikka, metsäkastikka, kielo, kyläkellukka, nokkonen, metsäimarre, valkovuokko
-------------------	--

Runsaat lajit	puolukka, käenkaali, metsäkastikka, metsämansikka, sormisara, seinäsammal, metsäkerrossammal, metsäliekosammal; kevyen liikenteenväylän ketopientareella alueen länsilaidalla isomaksaruoho
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	ahokissankäpäälä (<i>Antennaria dioica</i>) NT – yksi 70 x 50 cm:n kasvusto alueen länsilaidalla ketopientareen yläosassa; puutarhakarkulaisina töyhtöangervo (<i>Aruncus dioicus</i>) ja jättitatar (<i>Fallopia sachalinensis</i>) – molemmat ovat levinneet 10–30 metriä kerrostalon pihan istutuksista metsän puolelle; lisäksi yhdeltä alueen eteläpuolen pihalta metsään on kasvullisesti levinnyt villiviini (<i>Parthenocissus sp.</i>)
Uhanalaiset lajit	-

58.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

58.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Pieneen pinta-alaan nähden edustavuus on hyvää tasoa, vaikka erityiset lajittolliset arvot puuttuvat. Arvoa nostaa runsaspuustoisuus, lehtomainen kasvillisuus ja jalopuiden runsaus. Metsä muodostaa vihreän vyöhykkeen hoidettujen piha-alueiden tuntumaan.
Maisemallinen merkitys	Metsä on keskeinen osa kerrostalon ikkunoista avautuvaa maisemaa. Laki-metsä näkyy keskustan suuntaan melko kauas.
Luonnontila	Kasvillisuuden luonnontila kohtalaista tasoa, ei voimakasta heinittymistä, mutta vähän roskaantumista.

58.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Tärkeä pienkohde etenkin lähitalojen lapsille. Kohde sopii esimerkiksi nopeaan koiran ulkoilutukseen. Metsälajistolle kohde tarjoaa niin sanotun askelkiven kaupungin keskustan tuntumassa. Esimerkiksi taajamalinnut käyttävät aluetta suojapaikkana.

58.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

58.10. IHMISEN VAIKUTUS

Kulutus ja tallaus on ollut kohtalaista, itäosassa tiheä aluspuusto on tehnyt liikkumisen hankalaksi.

58.11. MAHDOLLISET UHAT

Maaston kuluminen liikaa tallauksen takia, myrskytuho, jota lakimetsän erirakenteisuus ennalta ehkäisee.

58.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Alueen itäosassa hoidoksi sopii tähänastisen jatkuvan kasvatuksen linjan jatkaminen: valtapuustosta poistetaan kaatumisuhan alaiset puut, aluspuusto pidetään lajistoltaan vaihtelevana sekä riittävän väljänä ja kerroksellisena. Länsiosan kuusikon uudistamisessa tulee hyödyntää olemassa olevaa aluspuustoa, uudistamista ei pidä tehdä yhdellä kertaa avohakkaamalla. Erirakenteinen lakimetsä säilytetään erirakenteisena.

58.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-kohde 2004

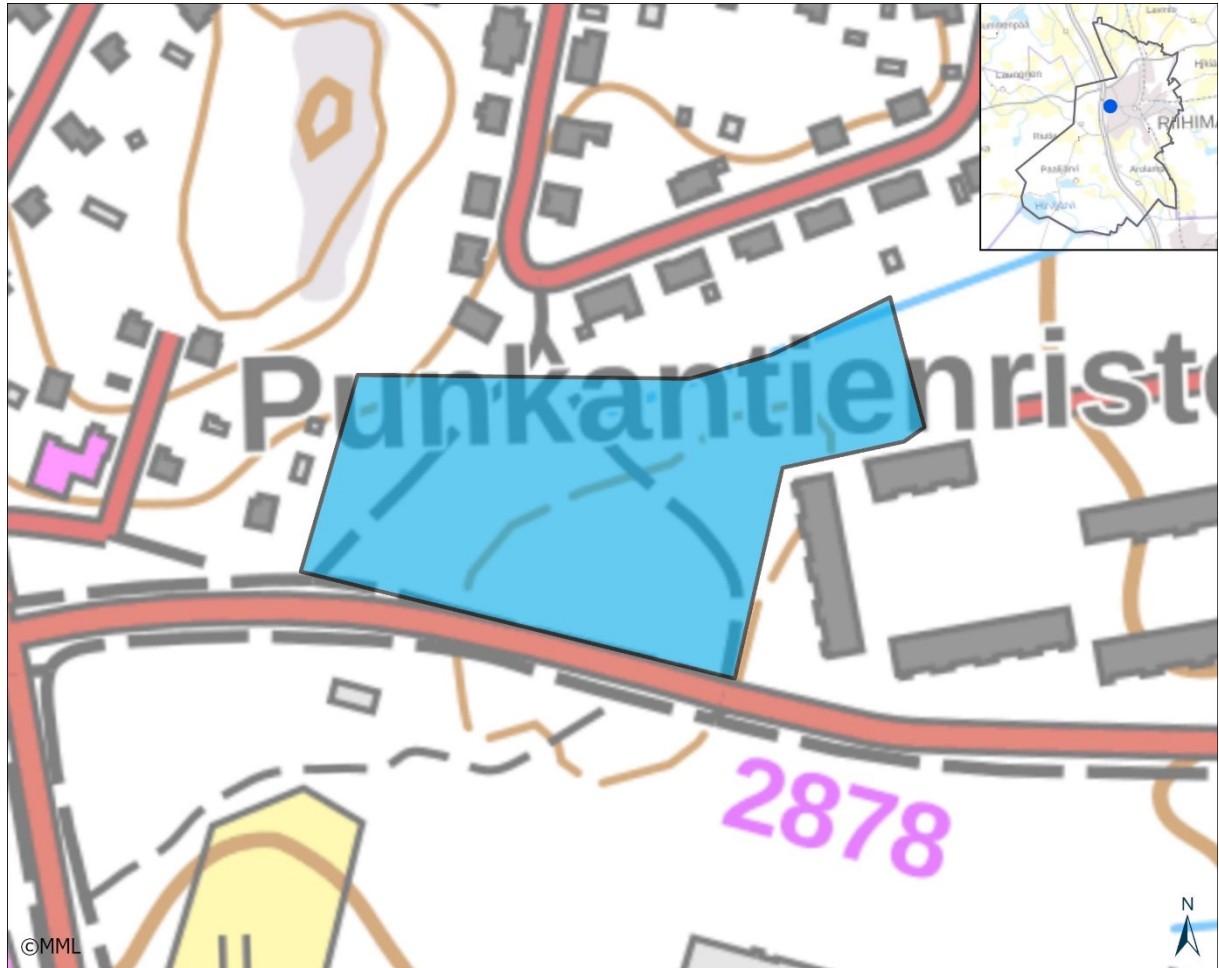
Kuva 127. Hernepuistoon pääsee poikkeamalla kohteen länsireunaa sivuavalta kevyen liikenteen väylältä metsäpolulle.

59. PUNKANTIENRISTEYS

Kylä tai taajama: Keskusta

Maastokäynti: 2.5.2023 ja 31.8.2023

Kohteen pinta-ala: 1,64 hehtaaria

Kuva 128. Punkantienristeys.

59.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Uusi LUMOS-alue. Alueelta on hiljattain kaadettu yksi jättikuusi, ei muita hoitotoimia viime vuosina.

59.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Lasitehtaantien varressa on asutusalueiden rajaama pieni kaupunkimetsikkö, jonka halki menee kaksi kevyen liikenteen väylää ja maakaasulinjan aukko. Alue on kauttaaltaan runsaspuustoinen ja laajalti lehtipuuvaltainen. Kerroksellisessa, laajalti tiheässä ja lajistollisesti monipuolisessa puustossa on isoja raitoja, isoja harmaaleppiä, haaparyhmiä, isoja rauduskoivuja, erikokoisia metsävaahteroita ja muutama jättikuusi. Aluskasvillisuus vastaa tuoretta käenkaali-oravanmarjatyypin lehtoa. Alueen keskellä olevan matalan kalliokumpareen kohdalla on aiemmin ollut talo, jonka koristekasveja kasvaa yleisesti jäänteinä lehtokasvillisuuden seassa. Kohde on siten kasvistollisesti hyvin monipuolinen.

Metsän pääkuvio vanhan talon paikalla on erirakenteinen kuusisekametsä, jonka isoimmat ylispuukuuset ovat huomattavan järeitä, runkoläpimitaltaan jopa puolitoistametrisiä. Aluspuustossa on useita isoja raitoja, pensaskeroksessa lisäksi tuomea, terttuseljaa ja halavaa. Alueen itäosan metsä on kasvanut entiselle pellolle. Alueen länsiosassa, maakaasulinjan pohjoispuolella on pieni kosteapohjainen metsikkö.

59.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	käenkaali-oravanmarjatyyppi (OMaT), käenkaali-mustikkatyyppi (OMT)	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	tuoreet keskiravinteiset lehdot (noin 70 % alueesta)	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	teiden reunavaikutus ja reunaojat, paikoin runsas lehtikarike	

59.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	rauduskoivu, haapa, tuomi, harmaaleppä, metsävaahtera, pihlaja
Ikäarvio	vaihteleva – isoimmat ylispuut saattavat olla jopa 150 vuotta vanhoja, valtapuusto muutoin 70 - 80 vuotta, nuorimmat osat 40 - 50 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Puusto on yleisesti kerroksellista.
Erytisen vanhat yksittäiset puut	Isoimmat ylispuukuuset ovat huomattavan järeitä, runkoläpimitaltaan jopa 1,5 metriä paksuja. Lisäksi useita isoja raitoja ja harmaaleppiä.
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	Metsävaahteraa kasvaa harvakseltaan pensaskeroksessa ja aluspuustossa erikokoisina runkoina.
Lahopuusto	Puuston ikään nähden lahopuuta on vain vähän. Joissakin isoimmissa lehtipuissa todennäköisesti lahovikaa.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: Muut lajit: taikinamarja, vadelma, terttuselja, lehtipuiden taimia, koiranheisi, isotuomipihlaja

59.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	käenkaali, kielo, vuohenputki, sananjalka, valkovuokko, metsäkastikka, kyläkellukka, maitohorsma, seinäsammal, metsäliekosammal
Runsas lajit	ojakellukka, käenkaali, rönsyleinikki, metsäalvejuuri, metsäkurjenpolvi, metsämansikka, nurmitädyke, aitovirna, karhunputki, metsälehtiväsammal, metsäkerrossammal, koukkusuikerossammal

Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	jättipalsami (<i>Impatiens glandulifera</i>) – alueen itäosan metsässä runsaan aarin alalla, komealupiini (<i>Lupinus polyphyllus</i>) – Lasitehtaantien pientareella, varjolilja (<i>Lilium martagon</i>) – harvakseltaan alueen itäosan metsässä, ukonhattu (<i>Aconitum sp.</i>) – pieni kasvusto alueen itäosassa jättipalsamin puristuksessa, lehtomaitikka (<i>Melampyrum nemorosum</i>), etelänkevätesikko (<i>Primula elatior</i>), puistolemmikki (<i>Myosotis sylvatica</i>), marjakuusi (<i>Taxus sp.</i>), terttuselja (<i>Sambucus racemosa</i>) – paikoitellen metsän reunoissa, pihasyreeni (<i>Syringa vulgaris</i>), pensasangervo (<i>Spiraea sp.</i>), pimpinellruusu (<i>Rosa spinosissima</i>), ruusu (<i>Rosa sp.</i>), rönsyakankaali (<i>Ajuga reptans</i>), lehtoakileija (<i>Aquilegia vulgaris</i>), punakarhunköynnös (<i>Convolvulus dahuricus</i>)
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	-
Uhanalaiset lajit	takkusammal (<i>Ulota sp.</i>) RT - kaksi pesäkkeellistä tupasta alueen itäosan lehtipuumetsässä harmaaleppien rungoilla.

59.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

59.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Kohde on puustoltaan ja kasvistoltaan erityisen edustava ja monipuolinen taa-jamametsä. Alueen monet vakiintuneet koristekasvijäänteet tuovat oman tärkeän lisänsä lajiston monipuolisuuteen, esimerkiksi varjolilja, pihasyreeni ja terttuselja ovat hyönteisille tärkeitä ravintokasveja. Metsä on myös tuoreena lehtona jossain määrin edustava.
Maisemallinen merkitys	Metsä luo yhdessä vastapäisen Lasitehtaan metsän kanssa vihreän kohdan Lasitehtaantien rakennettuun kaupunkimaisemaan.
Luonnontila	Puustorakenne on luonnontilaisen kaltainen, koska metsää on hoidettu poistamalla yksi tai muutama iso puu kerrallaan. Tallauksen vaikutukset ovat vähäisiä, koska polulta poikkeamisia ei juuri tapahdu. Vilkkaasti liikennöidyn Lasitehtaantien takia paikka on meluisa.

59.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Potentiaalinen hyvä opetuskohteena yhdessä lähimetsiköiden kanssa.

59.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Täyttää 2. luokan Metso-kohteen kriteerit. Tärkein yleinen valintaperuste on elinympäristön rakennepiirteisiin liittyvä lehtomaisuus, jalopuusto, monipuolinen muu lehtipuusto ja aluskasvillisuuden erityinen lajikoostumus.

59.10. IHMISEN VAIKUTUS**59.11. MAHDOLLISET UHAT**

Haitallisten vieraslajien, etenkin jättipalsamin, leviäminen.

59.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Hoitoa tulee jatkaa entiseen tapaan poistamalla tarvittaessa yksittäisiä huonokuntoisia puita. Raitoja ja harmaaleppiä ei kaadeta ollenkaan edes huonokuntoisina. Kun isoja puita joudutaan kaatamaan, rungon katkaisu tulee tehdä 5–8 metrin korkeudelta, jolloin tyvirunko voidaan jättää metsään lahoppuiksi.

59.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Uusi LUMOS-kohde, ei aiempia tietoja.

Kuva 129. Punkantienristeyksen metsä on pieni, mutta puustoltaan erityisen monipuolinen taajamametsä.

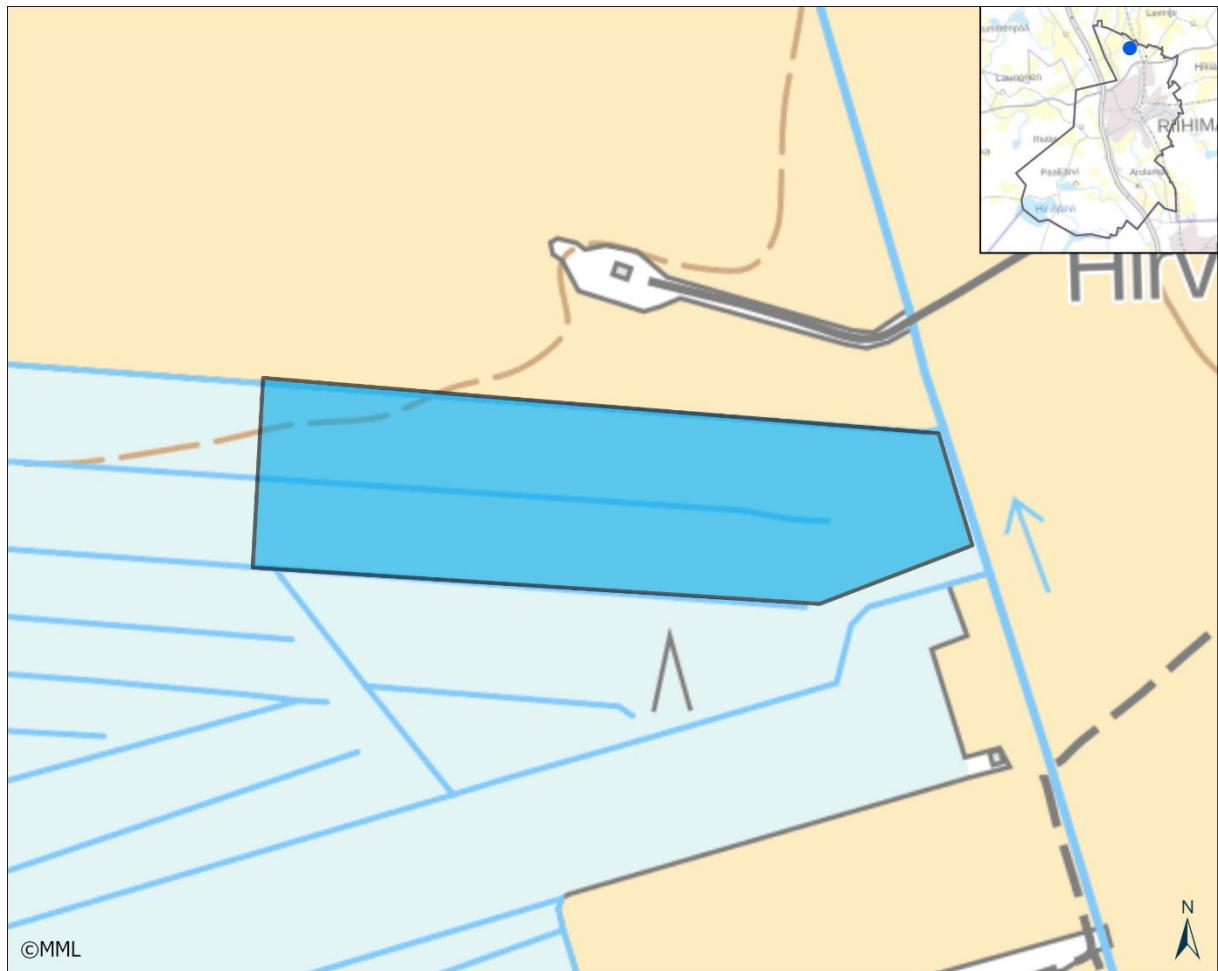
*Kuva 130. Punkantienristeyksen metsässä kasvaa useita koristekasvijäänteitä, kuten etelänkevätetikko (*Primula elatior*), joka on vakiintunut ja vähän levittäytynyt alueella osaksi lehtokasvillisuutta.*

60. SAMMALISTONSUON KULMAUS

Kylä tai taajama: Haapahuhta

Maastokäynti: 7.5.2021

Kohteen pinta-ala: 3,2 hehtaaria

Kuva 131. Sammalistonsuon kulmauksen alue.

60.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Alueen länsi- ja keskiosat on avohakattu pian edellisen inventoinnin (2004) jälkeen. Tästä huolimatta rajausta ei ole muutettu. Alueen nimi on muutettu Sammalistonsuosta Sammalistonsuon kulmaukseksi.

60.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Sammalstonsuon turvekentän pohjoispuolella on ojitettua, puustoista suota. Alue on kuivunut ruohoturvekankaaksi. Itäpäässä on vähän muita osia kosteampi, hakkuussa säästynyt lehtipuuvaltainen osa, jossa kasvaa ylispuina isoja hieskoivuja. Osa ylispuista on kuollut lahoaviksi koivupötkelöiksi, joihin on jo tullut tikankoloja. Aluspuustossa on harmaaleppää, tuomea, raitaa ja pajuja. Itseharvenemisen tuloksena on syntynyt melko runsaasti pientä lahopuustoa. Aluskasvilli-

suus on korkeaa ruohostoa valtalajeinaan hiirenporras, etelännokkonen, rönsyleinikki ja metsäalvejuuri. Keski- ja länsiosassa on harvennettua nuorta koivikkoa ja tiheää lehtipuutaimikkoa. Terttuseljaa kasvaa runsaasti pensaskerrossa.

60.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	ruohoturvekangas (RhtKg)
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	-
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	ojitus, aluspuuston varjostus, lehtikarike

60.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	hieskoivu
Muut puulajit	harmaaleppä, tuomi, raita, pihlaja
Ikäarvio	koivikko noin 15 vuotta, itäosan ylispuut yli 60 vuotta.
Puuston kerroksellisuus	Itäosassa kaksi latvuserrosta, ylispuuston alla tiheähkö 8–12 metriä korkea aluspuusto.
Erytisen vanhat yksittäiset puut	itäosan metsässä yksi iso tervaleppä
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Pientä lehtilahopuuta melko runsaasti itäpään metsässä.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: terttuselja, vadelma Muut lajit: korpipaatsama, tuomi, punaherukka, mustaherukka

60.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	hiirenporras, metsäimmarre, korpikaisla, vuohenputki
Runsaat lajit	rönsyleinikki, käenkaali, metsäalvejuuri, puna-ailakki, riidenlieko, etelännokkonen, nurmilauha
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	terttuselja (<i>Sambucus racemosa</i>) – runsas melkein koko alueella
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	-
Uhanalaiset lajit	-

60.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
Alueella on kauriiden ja hirvien lepäilypaikkoja ja paljon ulostekasoja.	
Selkärangattomat	
-	

60.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Itäosa on edustava runsaspuustoisena ja lehtomaisen reheväpohjaisena turvekankaana, koska puustorakenne on luonnontilaisen kaltainen ja lahoppuuta on melko runsaasti. Aluekasvillisuus on melko tyyppillisen kostean lehdon kaltaista.
Maisemallinen merkitys	Muodostaa maiseman rajapinnan Hirvenojan pelloilla. Itäosan vanhat koivut ovat näyttävä yksityiskohta.
Luonnontila	Itäosa luonnontilainen, keski- ja länsiosa ei.

60.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Ei merkitystä kumpanakaan.

60.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

60.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

60.11. MAHDOLLISET UHAT

-

60.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei kiireellistä hoitotarvetta. Itäosa tulisi säilyttää luonnontilassa, kuten tähänkin asti.

60.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-kohteiden inventointi 2004

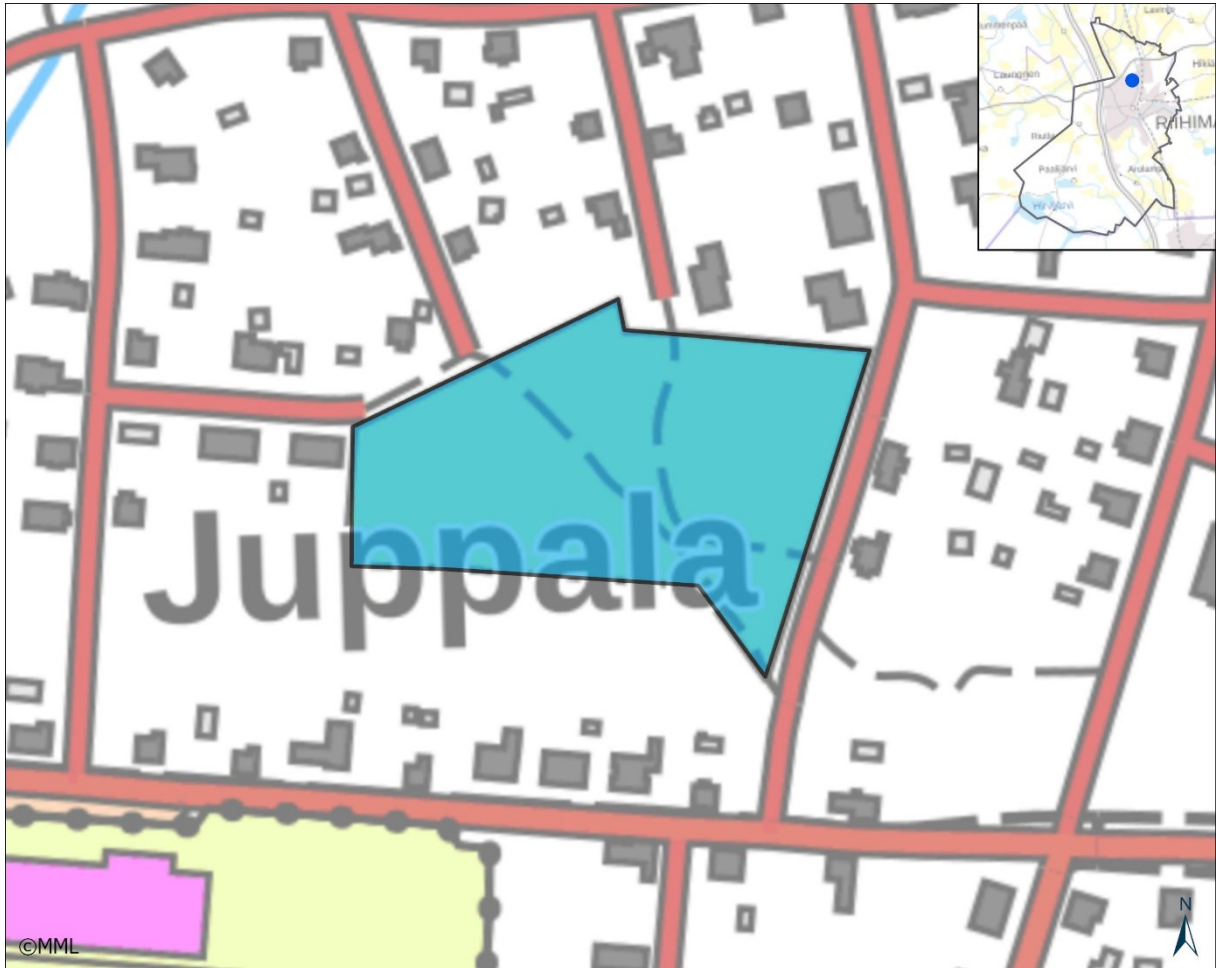
Kuva 132. Sammalistonsuon kulmauksen metsä alueen itäpuolelta nähtynä.

61. PERHOSPUISTO

Kylä tai taajama: Juppala

Maastokäynti: 22.5.2022 ja 23.8.2022

Kohteen pinta-ala: 1,34 hehtaaria

Kuva 133. Perhospuiston alue.

61.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Puisto uudistettiin vuosina 2020–21 ja tähän liittyen istutettiin lisää perhosille sopivia kasveja.

61.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Riihimäen Perhospuisto sijaitsee Juppalan kaupunginosassa Untolantiehen, Paavolantiehen ja Petsamonkatuun rajoittuvalla puistoalueella (Linjapuisto) lähellä Riihimäen ravirataa. Puiston tarkoituksena on mahdollistaa Suomen päivä- ja yöperhosten katselu vapaasti niittymäisessä maisemassa, johon liittyy oleellisesti leikkipaikka.

Perhospuisto uudistettiin vuosina 2020–2021 ja nykyään teemapuistosta löytyy perhosaiheisen leikkipaikan lisäksi kuntoiluväline, tasapainorata, riippukeinu ja piknikpöytä. Uudistuksella parannettiin myös perhosten elinolosuhteita monipuolistamalla kasvilajistoa. Uusituissa kukkapenkeissä on kymmeniä perhosille tärkeitä ravintokasveja, ja näyttävää kukintaa riittää loppuke-

väästä syksyyn asti. Puutarhakasvien lisäksi istutuksissa on käytetty useita kotimaisia luonnonkasveja, kuten nokkosta, jota ylläpidetään omassa kasvustossaan. Kukkapenkkiin lisäksi kasveja on istutettu kahteen pieneen kosteikkoon, ja puiston keskiosassa on pieni hiekkapohjainen ketokumpare.

Perhospuisto on länsiosastaan laajalti puustoinen ja melko varjoisa, sillä puistoon istutetut haavat ja koivut ovat kasvaneet latvukseltaan jo varsin isoiksi. Puiden väliset alueet ovat niittämällä hoidettua savipohjaista niittyä ja kentän vieruksilla nurmikkoa. Savimaan rehevyyden takia luonnonniittyjen perustamisessa ei ole onnistuttu kovin hyvin, sillä kasvillisuus on melko yksipuolista, korkeaa ja tiheää.

Puiston on osa Juppalan noin 20 hehtaarin laajuista puisto- ja omakotialuetta. Alueen perhoslajistoa ei ole tutkittu, yleisimmistä päiväperhosista on tavattu parikymmentä lajia. Näyttävimpiä päiväperhosia ovat erityisesti loppukesästä tavattavat neitoperhonen, ohdakeperhonen ja amiraali.

61.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	tuore heinä-ruuhoniitty
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	-
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	maaperä (savimaa), niitto, puuston varjostus

61.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	haapa, rauduskoivu
Muut puulajit	raita; istutettuina kirsikkapuita
Ikäarvio	50–60 vuotta
Puuston kerroksellisuus	puusto tasakokoista
E erityisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	-
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: Muut lajit: pensaskerros lähes puuttuu, vain luontaisesti levinneitä pajujen taimia, yksittäinen tuomen taimi ja tuhkapensas, istutettuna yksi kuusama.

61.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	mesiangervo, valkovuokko, nurmipuntarpää, nurmitähkiö
Runsas lajit	niityillä: etelännokkonen, puna-apila, niittynätkelmä, hiirenvirna, harakankello, huopaohdake, niittyleinikki, hietakastikka, paimenmatara, heinätähtimö, pietaryrtti, pujo, valkoapila, päivänkakkara, peltokorte, kurjenkello, särmäkuisma, puna-ailakki, maitohorsma, ojakärsämö, ketohärkki, koiranputki, peltolemmikki
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	komealupiini (<i>Lupinus polyphyllos</i>) – ei vielä erityisen runsas, mutta puiston eteläreunalla on jo pari vähän isompaa kasvustoa; pihanurmi-koilla kasvavat lähipihoilta levinneinä isokevättähti (<i>Scilla luciliae</i>) ja idänsinililja (<i>Scilla siberica</i>).
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	-
Uhanalaiset lajit	kerihiippasammal (<i>Orthotrichum schimperi</i>) DD – kahden haavan rungolla, määrittäminen vielä varmistamatta.

61.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
Opastaulun mukaan niittylajeista alueella tavataan niittysinisiipi, hopeasinisiipi, hohtosiniisiipi, tesmaperhonen, angervohopeatäplä ja lanttuperhonen. Yöperhosista mainitaan mäntykiitäjä, horsmakiitäjä, gammayökkönen ja siniritariyökkönen. Melko säännöllisesti alueella havaitaan myös ohdakeperhonen, amiraali ja keisarinviitta. Elokuun inventointikäynnillä havaittiin pikkukultasiipi ja lauhahiipijä. Kukkapenkeissä käy medenhaussa erityisen runsaasti kimalaisia.	

61.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Ravintokasvien ja hoidon puolesta puisto on hyvä perhospaikka ja monimuotoisuudelle erityisen tärkeä kaupunkiluontokohde. Lajistollisia arvoja ei tunneta kovin hyvin, koska alueen perhoslajistoa ei ole systemaattisesti tutkittu eikä paikalla käyneet harrastajat ole paljoa dokumentoineet havaintojaan. Haapojen rungoilla on edustavaa epifyyttikasvillisuutta.
Maisemallinen merkitys	isojen puiden luonnehtima puistomainen alue ja avoin kenttä keskellä pientaloaluetta.
Luonnontila	Niittyjen luonnontila kohtalaista tasoa.

61.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTENA

Tärkeä ja runsaasti käytetty kaupunkialueen puisto, myös opetuskohde. Alueella on opastaulu, joka kertoo perhosten elämästä.

61.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

61.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

61.11. MAHDOLLISET UHAT

-

61.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Puistoa voisi edelleen kehittää pensasistutuksilla, jolloin kasvillisuus olisi kerroksellisempaa ja perhosille tärkeitä lajeja olisi vielä enemmän. Niittyjen niittämistä kahdesti kesässä tulee jatkaa ja tähän tulee yhdistää lupiinin torjunta. Jos yksittäisten puiden uusiminen tulee tarpeelliseksi, lajivalikoimaa voidaan monipuolistaa istuttamalla kaadettavan koivun tilalle muita perhosille hyödyllisiä puistopuita, kuten jalavia, lehmuksia tai tammia. Isoja puiden määrää ei pidä lisätä vaan ennemminkin vähentää pitkällä aikavälillä.

61.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-inventointi 2004–05.

Kuva 134. Perhospuistossa on laaja leikkikenttäalue ja useita kukkapenkejä.

Kuva 135. Perhospuiston länsipuoliskon luonnonniittyalueutta loppukesällä.

62. KONTIONTIEN VIHERALUE

Kylä tai taajama: Keskusta

Maastokäynti: 13.10.2017

Kohteen pinta-ala: 0,3 hehtaaria

Kuva 136. Kontiontien viheralue.

62.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Puustoa on vähän harvennettu. Alueen yleisilme on pysynyt ennallaan.

62.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyypit, puusto, ym.: Kohde käsittää noin 30 metriä leveän ja 100 metriä pitkän, Kontiontiehen rajautuvan metsäisen suojaviheralueen. Kohde on pinnanmuodoiltaan hieman epätasainen, mutta korkeuserot ovat alle kaksi metriä. Itäosassa metsä on lehtomaista kangasta ja länsiosassa tuoretta lehtoa. Länsiosan valta- puusto on väljäköä vanhaa kuusikkoa, jonka isoimmat rungot ovat 60–70 senttimetriä paksuja. Itäosassa valta- puuston kuusikko on vähän länsiosaa nuorempaa ja tiheämpää. Aluspuustossa on harvakseltaan erikokoista koivua, kuusta, vaahteraa, pihlajaa, harmaaleppää ja tuomea. Aluskasvillisuutta luonnehtii lehto-osalla yhtenäinen sammalpeite ja vaihtelevan runsas, ruohovaltainen kenttäkerros,

jossa runsaimpana kasvaa käenkaali. Vuohenputkella on vähemmän varjoisissa osissa pieniä laikukasvustoja. Lehtomaisen kankaan osalla eli metsän itäosassa on heinittynyttä, mustikkavaltaista varvikkoa.

62.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	käenkaali-mustikkatyyppi (OMT), käenkaali-oravanmarjatyyppi (OMaT)	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	tuoreet keskiravinteiset lehdot (noin puolet alueesta, kuusi-valtaisuuden takia edustavuudeltaan heikko)	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	kuusen neulaskarikerke, reunavaikutus	

62.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	tuomi, harmaaleppä, koivu, metsävaahtera, pihlajaa
Ikäarvio	länsiosa 70–80 vuotta, itäosa 50–60 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Valtapuustossa jonkin verran aluslehtipuustoa.
E erityisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	Metsävaahteraa kasvaa harvakseltaan pensaskerroksessa lähes koko alueella, lisäksi kaksi pikkupuuta; yksi pieni tammen taimi.
Lahopuusto	Lahopuun esiintyminen, kuolleet pystypuut, maapuut: Vain pari laho-kantaa. Lahopuun koko, laatu, runsaus ja lahoaste:
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: Muut lajit: vadelmaa ja lehtipuiden taimia jonkin verran ja paikoin vähän erikokoisia nuoria kuusia; lehtopensaista niukkoina punaherukka ja taikinamarja; puutarhasta karanneena karviainen (<i>Ribes uva-crispa</i>)

62.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	käenkaali, vuohenputki, mustikka, metsäkastikka, seinäsammal, metsäliekosammal
Runsaat lajit	rönsyleinikki, metsäalvejuuri, kultapiisku, metsämansikka, nurmitädyke, puolukka, metsälehväsammal, metsäkerrossammal, koukkusuikerosammal; lehtoindikaattoreista niukkoina myös sinivuokko, jänön-

	salaatti, metsäkurjenpolvi, hiirenporras ja lehtonokkasammal (<i>Eurhynchium angustirete</i>)
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	rohtoraunioyrtti (<i>Symphytum officinale</i>)
Uhanalaiset lajit	-

62.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

62.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Lehtokasvillisuuden edustavuus on vaatimatonta kuusivaltaisuuden ja reuna-vaikutuksen takia. Suojaviheralueena kohde on kuitenkin huomionarvoinen
Maisemallinen merkitys	Kontiontien varret ovat rakennettua kaupunkiympäristöä, johon metsäkais-tale muodostaa rakennetuista osista poikkeavan vihreän osan. Metsä reunus-taa eteläpuolelta sairaalan pysäköintialueen avointa maisematilaa.
Luonnontila	Alueeseen kohdistuva kulutus on vähäistä, joten aluskasvillisuudessa ei juuri näy kulumista.

62.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Ei erityistä merkitystä kumpanakaan.

62.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

62.10. IHMISEN VAIKUTUS

Puuston hoito, melu.

62.11. MAHDOLLISET UHAT

62.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Metsää tulisi hoitaa jatkuvan kasvatuksen periaatteella tavoitteena erirakenteinen sekametsä. Kuusikkoa ei uudisteta yhdellä kertaa avohakkuulla vaan vähitellen yksittäisiä isoja kuusia kaatamalla. Lehtipuuston osuutta ylimmissä latvuserroksissa kasvatetaan säästämällä olemassa olevaa aluspuustoa. Harvennusten yhteydessä poistetaan pienet kuuset, mutta säästetään metsä-vaahterat, tuomet, koivut ja kaikki lehtopensaat.

62.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-kohteiden inventointi 2004.

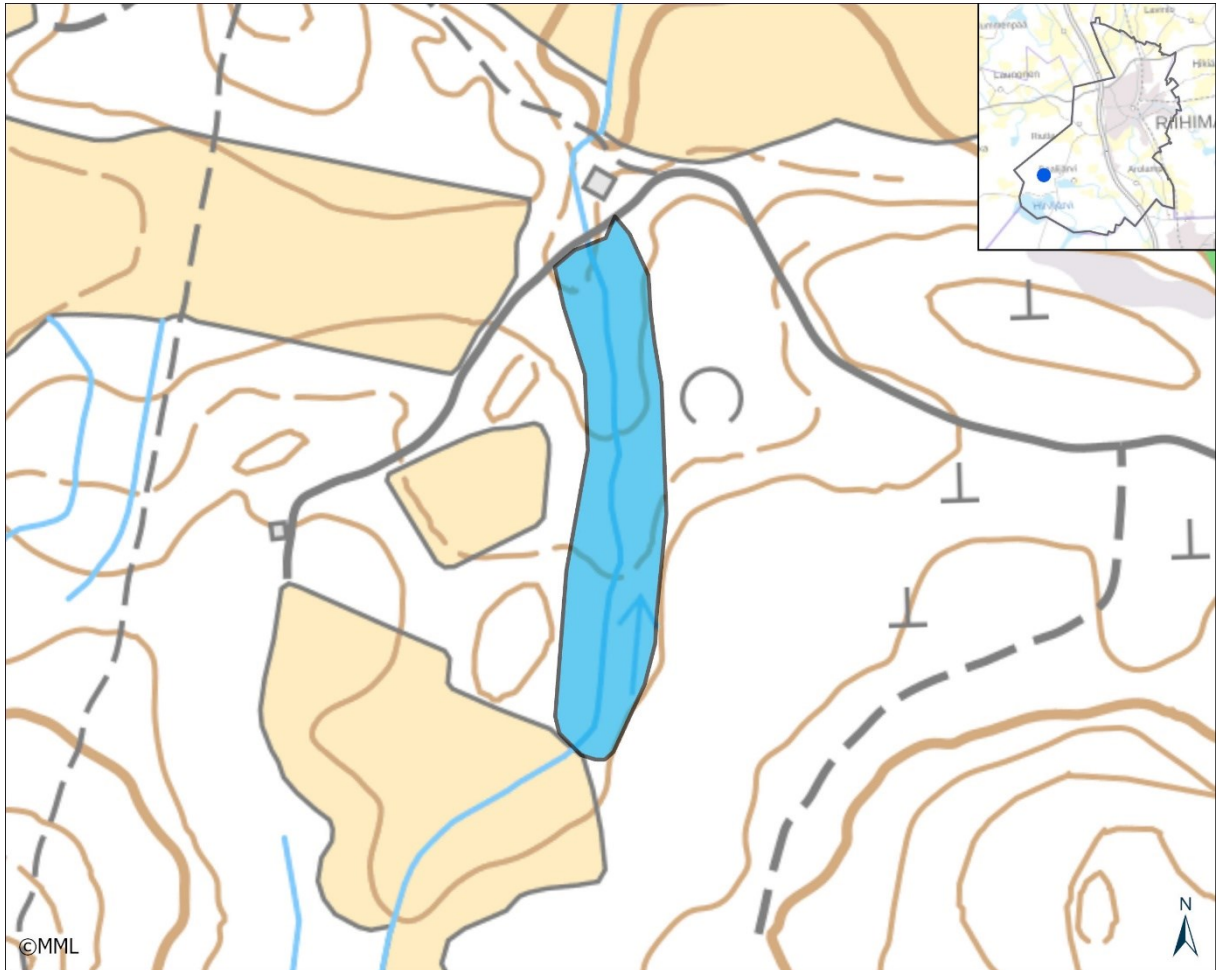
Kuva 137. Kontiontien viheralue on tiehen ja pihoihin rajautuva sata metriä pitkä kuusivaltainen suojaviheralue tietä reunustavan koivurivin takana. Alueen länsiosa on tuoretta lehtoa, itäosa lehtomaista kangasta.

63. VÄHÄJÄRVEN METSÄPURO

Kylä tai taajama: Paalijärvi

Maastokäynti: 21.5.2022

Kohteen pinta-ala: 1,1 hehtaaria

Kuva 138. Vähäjärven metsäpuuron alue.

63.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Puron itäpuolen metsä on hakattu pian vuoden 2011 jälkeen. Toisin kuin aiemmin tehdyssä puuron länsipuolen hakkuussa, rantaan jätettiin vähän puustoa (lähinnä nuoria kuusia) suojavajöhykkeeksi. Alueen pienilmasto ja valaistusolot ovat muuttuneet suuresti. Laidunnus alueella on lopunut vuoden 2007 paikkeilla.

63.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Vähäjärven metsäpuuro on Raiskionmaan metsäojitetuilta pikkusoilta alkava kausikuiva pikkupuuro, joka virtaa 1,45 kilometrin matkan laskien Vähäjärven länsipuolelle Kunausojaan. Aluerajaukseen sisältyy kahden pelto-osuuden välinen 260 metriä pitkä metsärinteen osuus, jossa uoma on perkaamaton.

Puruoma on luonnontilainen, kivinen ja hiekkapohjainen ja sen varressa kasvaa muun muassa hiirenporrasta, vadelmaa, mesiangervoa ja alaosassa vähän kotkansiipeä. Loivasti viettävässä purorinteessä lähteisyyttä, mitä ilmentävät purolitukka, suokeltto ja kevätlinnunsilmä. Puron vesi on melko kirkasta ja virtaama vähäinen.

63.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	käenkaali-mustikkatyyppi (OMT)	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyytit	kosteat keskiravinteiset lehdot	NT
	havumetsäalueen norot (edustavuudeltaan heikentyneenä 260 metriä)	DD
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	lähteisyys, puuston tiheys ja varjostus.	

63.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	mänty, hieskoivu, pihlaja, harmaaleppä
Ikäarvio	alle 20 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Puusto puron länsipuolella tasarakenteista, itäpuolella vähän kerroksellisuutta suojavyöhykkeen pikkukuusten ja yksittäisten isojen puiden takia.
E erityisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	pari isoa kuusta ja koivua
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	-
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: vadelma (<i>Rubus ideaus</i>) Muut lajit: yleisesti lehtipuiden taimia ja harvakseltaan taikinamarjaa

63.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	corpikaisla, nurmilauha
Runsaat lajit	mesiangervo, hiirenporras, rentukka, rönsyleinikki, viitakastikka, kevätlinnunsilmä; uomassa isonäkingsammal
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	kotkansiipi (<i>Matteuccia struthiopteris</i>) - pieni kasvusto säilynyt alueen pohjoispäässä; purolitukka (<i>Cardamine amara</i>)
Uhanalaiset lajit	-

63.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

63.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Puron varressa on ollut lehtokorpea ja saniaislehtoa (Heinonen ym. 1991) – näiden edustavuus on merkittävästi heikentynyt hakkuiden takia.
Maisemallinen merkitys	ei erityistä merkitystä, mutta yksittäiset isot puut näkyvät kauas
Luonnontila	Heikentynyt aiemmissa hakkuissa.

63.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Ei merkitystä kumpanakaan.

63.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

63.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

63.11. MAHDOLLISET UHAT

Myrskytuhot.

63.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

-

63.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Riihimäen luontokohteiden kartoitus 1990–91 (Heinonen ym. 1991), LUMOS-inventointi 2004–05, 2011

Kuva 139. Vähäjärven metsäpuron suojavyöhyke koostuu lähinnä parista pikkukuusten ryhmästä.

64. KAIVERTAJANKADUN VIHERALUE

Kylä tai taajama: Kumela

Maastokäynti: 2.5.2017 ja 26.5.2017

Kohteen pinta-ala: 0,6 hehtaaria

Kuva 140. Kaivertajankadun viherialue.

64.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Puustoa on harvennettu ainakin kerran. Alueelta on poistettu yksittäisiä isoja ylispuita ja paikoin aluspuustoa on harvennettu. Alueen yleisilme on pysynyt ennallaan.

64.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.: Alue käsittää kaksi sataa metriä pitkän ja noin 30 metriä leveän, pihoihin rajautuvan puustoisin viherialueen. Metsäkuvion halki kulkee kevyenliikenteen väylä. Puuston ikä-, koko- ja lajirakenne vaihtelevat alueen eri osissa. Ylimmissä latvuskerroksissa on kuusta, haapaa ja rauduskoivua. Isoimmat kuuset ovat runkoläpimitaltaan 50 senttimetriä ja haavat enimmäkseen 20–35 senttimetriä paksuja. Aluspuustossa on myös harmaaleppää, vaahteraa ja raitaa. Alueen eteläosassa on monirunkoisia istutettuja poppeleita. Reunavaikutuksen takia osaksi heinittynyt aluskasvillisuus on lehtomaisen

rehevää. Sinivuokkoa kasvaa runsaasti lähes koko alueella. Pohjakerroksessa on yleisesti lehtometsien sammalia, kuten metsälehväsammalta (*Plagiomnium cuspidatum*), isomyyränsammalta (*Atrichum undulatum*) ja suikerosammalia (*Brachythecium spp.*, *Sciuro-hypnum spp.*).

64.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	käenkaali-oravanmarjatyyppi (OMaT)	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	tuoreet keskiravinteiset lehdot (edustavuudeltaan tyydyttävä pienen koon, heinittymisen ja reunavaikutuksen takia)	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	reunavaikutus	

64.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	tuomi, rauduskoivu, haapa, harmaaleppä, metsävaahtera, raita, pihlaja
Ikäarvio	ikä rakenne vaihtelee, enimmäkseen 30–60 vuotta
Puuston kerroksellisuus	väljän valtapuuston alla vaihtelevan tiheää ja korkeaa aluspuustoa
Eriyksen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	Metsävaahtera aluspuustossa oli yli kymmenen pikkupuun verran.
Lahopuusto	Vain kantoja.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: - Muut lajit: melko niukkoina taikinamarja, vadelma, metsävaahtera, myös muiden lehtipuiden taimia paikoittain, yksi näsiä; puutarhakarvaisena karviainen (<i>Ribes uva-crispa</i>).

64.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	valkovuokko, kielo, käenkaali, sinivuokko, metsäkastikka, metsämanikka, metsälehväsammal, koukkusuikerosammal, metsäsuikerosammal
Runsas lajit	metsäkurjenpolvi, metsäkorte, mesiangervo, voikukka, vuohenputki, ojakellukka, mustikka, puolukka, nuokkuhelmikkä, sormisara, metsäimarre, nurmilauha, seinäsammal, metsäkerrossammal; lehtoindikaattoreista niukkana myös jänönsalaatti
Haitalliset vieraslajit	-

ja puutarhakarkulaiset	
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	puutarhakarkulaisina siperiansinililja (<i>Scilla sibirica</i>), posliinihyasintti (<i>Puschkinia scilloides</i>), etelänruttojuuri (<i>Petasites hybridus</i>), kevätesikko (<i>Primula veris</i>), vuorikaunokki (<i>Centaurea montana</i>), jättitatar (<i>Fallopia sachalinensis</i>), japanintatar (<i>Fallopia japonica</i>)
Uhanalaiset lajit	-

64.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
käpytikka	
pikkuvarpunen	
viherpeippo	
peippo	
räkättirastas	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

64.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Hyvä - alue erottuu vaihtelevan puuston ansiosta edukseen kaupungin muista pienistä suojaviheralueista. Lehtometsikkönä kohteeseen sisältyy myös luonnonsuojelullisia arvoja: lehtokasvillisuudessa on edustaviakin lajikuja ja puutarhakarkulaiset tuovat monipuoliseen kasvistoon oman lisänsä.
Maisemallinen merkitys	Metsä muodostaa vastakkaisten pihojen välille näkymäesteen.
Luonnontila	Kohdetta käytetään lähinnä läpikulkupaikkana, maasto on kulunut vain alueen itälaidan pihojen tuntumassa. Viimeiset hoitohakkuut ovat vaikuttaneet luonnontilaan vain vähän.

64.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Kokoonsa nähden alue on merkittävä lähiluontokohde. Alueella on merkitystä ekologisena käytävänä Lemmenmäen metsien ja muiden kaupungin länsipuolen metsien välillä.

64.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

64.10. IHMISEN VAIKUTUS

kaupungista ja lähiteiltä kantautuva melu, runsas ulkoilu, metsänhoito

64.11. MAHDOLLISET UHAT

Vääränlainen hoito.

64.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Alueen hoitoa kannattaa jatkaa samaan malliin kuin tähänkin asti. Aluspuustoa tulee ajoittain harventaa, samoin lahovikaiset isot puut tulee poistaa sitä mukaa, kun ne uhkaavat kaatua piholle. Kuusen runsastuminen estetään jo varhaisessa vaiheessa. Vieraslajeista etenkin japanintattaren ja jättitattaren mahdollista runsastumista tulee tarkkailla, ja tarvittaessa kasvustot poistetaan.

64.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Kaupungin metsien metsätaloussuunnitelma 2003, LUMOS-kohteiden inventointi 2004 - 05

Kuva 141. Kevyenliikenteenväylää reunustava Kaivertajankadun viheralue on läpikulkupaikka. Monipuolisen puuston ja lehtomaisen kasvillisuuden ansiosta alue muodostaa yhdessä Puhaltajankadun viheralueen kanssa arvokkaan viheraluekokonaisuuden.

65. PALLOPUISTO

Kylä tai taajama: Uramo

Maastokäynti: 3.5. ja 27.5.2017

Kohteen pinta-ala: 0,2 hehtaaria

Kuva 142. Pallopuiston alue.

65.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Yksi pienpuiden ryhmä on poistettu ja muutamia puita istutettu. Isot puut ovat saaneet kasvaa rauhassa.

65.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.: Urheilukentän, pihoja reunustavan ojan ja tien rajaamalle alueella on pieni puistomainen koivumetsikkö kuivahkolla, hiekkapohjaisella tasamaalla. Valtapuustossa on kaksitoista isoa rauduskoivua. Puiston koillisreunalla, tien vieressä on istutettu lehmusrivi ja kaksi isoa poppelia. Kentän puoleinen kuvion etelälaita on puuton ja pensaaton. Puiden väliset alueet ovat heinittyneitä ja matalakasvuisia. Umpeenkasvu on estynyt tallauksen ja ajoittaisen nurmikon leikkuun takia 3–7 metrin etäisyydeltä hiekkakentän reunasta. Kenttäkeldon kasvillisuudessa on tuoreille ja kuivahkoille heinäniityille tyyppinen, joskin korostuneen kulttuurivaikutteinen ja melko monipuolinen kasvisto.

65.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	heinäniitty
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	-
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	tallaus, niitto

65.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	rauduskoivu
Muut puulajit	lehmus, poppeli
Ikäarvio	80 vuotta
Puuston kerroksellisuus	valtapuusto tasarakenteista, pienpuustoa ja pensaita vähän
Eriyisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	kaksi isoa poppelia
Jalot lehtipuut	vanhahkot lehmukset ovat istutettuja, yksi kynäjalavan taimi levinnyt alueelle, muutamia metsävaahteroita pensaskerroksessa.
Lahopuusto	ei lahopuuta
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: Muut lajit: kiiltopaju (yksi ryhmä), vadelma, lisäksi lehtipuiden (tuomi, pihlaja, metsävaahtera) taimia – sekä istutettuna että luontaisesti; kynäjalava (<i>Ulmus laevis</i>) – yksi metrin korkuinen taimi alueen itäosassa isojen poppeleiden välissä, levinnyt paikalle ilmeisesti lähistön istutetuista puista.

65.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	valkoapila, vuohenputki, voikukka, nurmilauha, nurmitähkiö, siankärsämö
Runsaat lajit	niittymäisillä osilla valkovuokko, nurmipuntarpää, hietakastikka, niittynätkelmä, peltokanankaali, komealupiini, niittynurmikka, linnunkaali, ahosuolaheinä; niukkoina myös seittitakiainen, kevätleinikki, haka-maapoimulehti, kyläkellukka, jänönsalaatti, mesiangervo, maitohorsma, nurmitädyke; ojan penkalla voikukka, pujo; ojassa korpi-kaisla, järvikorte, leveäosmankäämi, vesitähti
Haitalliset vieraslajit	-

ja puutarhakarkulaiset	
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	-
Uhanalaiset lajit	-

65.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

65.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Kasvistollisesti melko monipuolinen – heinittyminen on heikentänyt kasvillisuuden vaihtelua, mutta kulttuurivaikutus on tuonut alueelle uusia lajeja.
Maisemallinen merkitys	Merkitys liittyy isoon, näyttävän näköiseen puustoon, etenkin tien vierustan poppelit ovat komeita ja tärkeitä ”väriläisksiä” urheilukenttien luonnehtimassa maisemassa.
Luonnontila	Luonnontilaan vaikuttavat eniten hoito ja liikkuminen alueella.

65.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Kohde muodostaa urheilukenttien alueelle ”vapaan vyöhykkeen” ja kentän reunus toimii hiekkakentän katsomona ja huoltopaikkana. Virkistys- ja ulkoilukäyttöä alueelle ei kohdistu. Luontoarvot liittyvät lähinnä kookkaaseen puustoon.

65.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

65.10. IHMISEN VAIKUTUS

Tallaus.

65.11. MAHDOLLISET UHAT

Myrskytuho, puiden kunnon heikkeneminen, lupiinien runsastuminen.

65.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Kohde säilytetään nykyisenlaisena puoliavoimena paikkana. Harvennuksissa sallitaan yksittäisten lehtipuutaimien, etenkin kynäjalavan kasvaminen aluspuiksi. Puuston tiheyttä ei kuitenkaan juuri kasvateta. Heinikkoa leikataan vain 2–3 kertaa kesässä, jos tallaus ei riitä pitämään kasvillisuutta matalana.

65.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Kaupungin metsien metsätaloussuunnitelma 2003, LUMOS-kohteiden inventointi 2004.

Kuva 143. Pallopuisto on pieni suojaviheralue Urheilupuiston ja asutusalueen välissä.

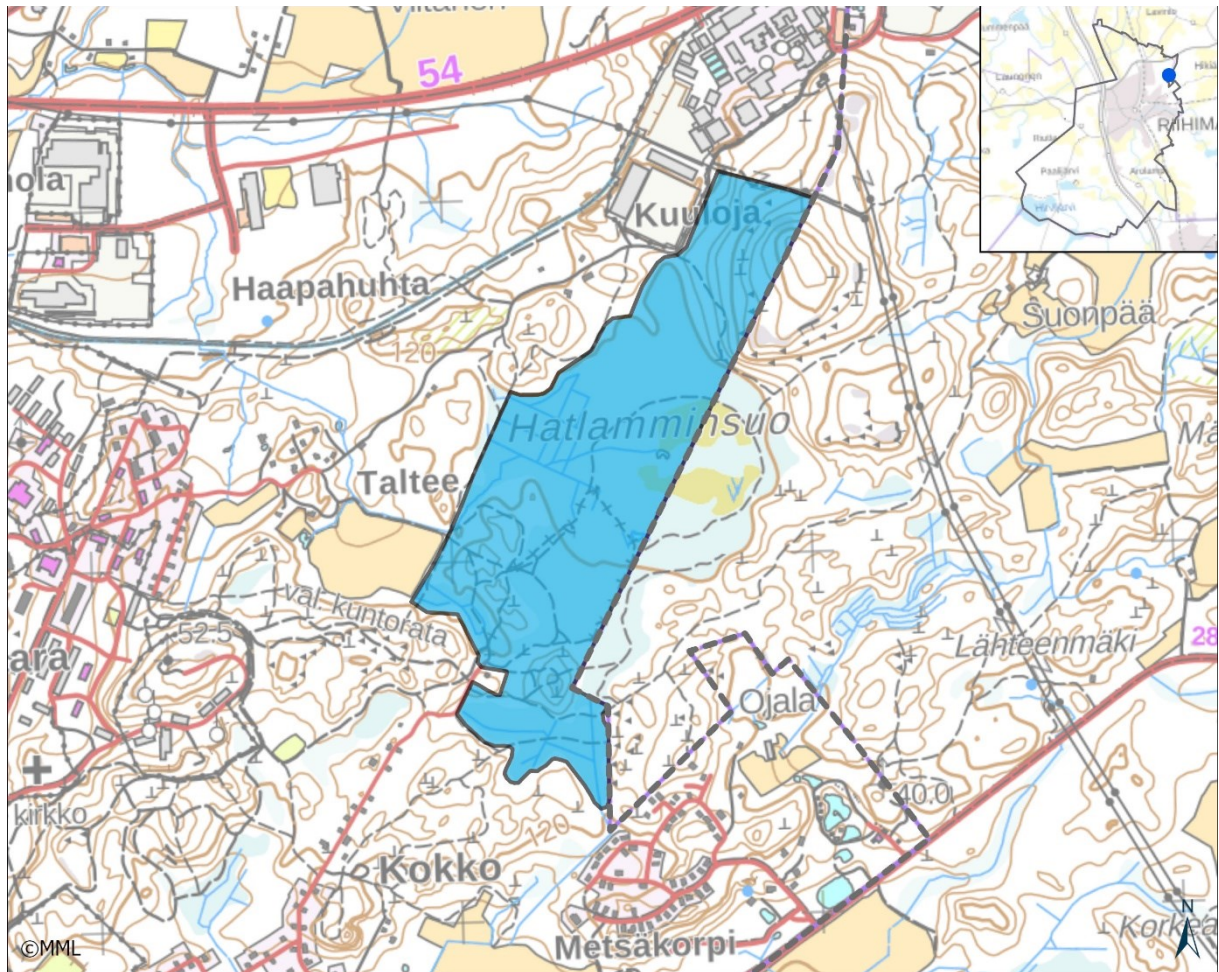
66. HATLAMMINSUO

Kylä tai taajama: Haapahuhta - Kokko

Maastokäynti: 2.5.2023 ja 31.8.2023

Kohteen pinta-ala: 89,7 hehtaaria

Kohde sisältää valtion omistaman Hatlamminsuon suojelualueen. Toistaiseksi ei luonnonsuojelupäätöstä, mutta yleiskaavassa 2050 (hyväksytty 26.5.2025) suojelumerkintä. LUMOS-alueen ja suojelualueen rajaukset eivät ole yhteneväiset.

Kuva 144. Hatlamminsuon alue.

66.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Ei merkittäviä muutoksia viimeisen 11 vuoden aikana.

66.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Hatlamminsuo on perusrakenteeltaan melko tyypillinen Etelä-Suomalainen keidassuo, jossa laitteet ja keskusta erottuvat selvästi. Kaksi kolmasosaa suon pinta-alasta on ombrotrofista (sadeveden ravinteiden varassa elävää) suota. Minerotrofisesta (ravinteita myös kivennäismailta tulevista vesistä) osasta noin 11 % on keskiravinteista suota (Siitonen 1989).

Ombrotrofisen keskustan keidasrämealue on pieni, mutta hyvin kehittynyt. Kermien ja kuljujen mosaiikki on selvintä alueen eteläpuoliskossa. Kermien kasvillisuus on kanervarahkarämettä, kuljuissa on kulju- ja lyhytkorsinevaa. Paikoin on rimpinevojen reunustamia avovesialikoita. Kermit ovat jyrkkäreunaisia ja enimmäkseen puustoisia.

Keskustan ombrotrofisen pohjoisosan koostuu karuista nevoista ja nevarämeistä sekä lähes puuttomista rahkarämeistä. Keidasrämeen ja luhtaisen alueen välissä on laajahko lyhytkortisen nevan kuvio. Keskellä Hatlamminsuota kulkee leveähkö itä-länsisuuntainen minerotrofisen juotti, joka on syntynyt suon halki virtaavan puron ympäristöön. Juotilla on erilaisia vaihtelevan luhtaisia sara- ja rimpinevoja sekä useita allikoita, joista suurin on itse Hatlampi. Lammen avovesiala on 30 x 10 - 15 metrin laajuinen.

Hatlamminsuon keskustaa ympäröi leveä ombrotrofisen reunarämealue. Se kattaa yli puolet Hatlamminsuon kokonaispinta-alasta. Reunaräme erottuu suon pohjoislaidalla jyrkästi sekä laitteesta että keskustasta, mutta eteläosissa raja laiteeseen päin on liukuva. Rämeet ovat suon pohjoisosissa vankka- ja tiheäpuustoista isovarapurämettä, etelässä vallitsevasti tupasvillarämettä. Suon ojittamattomana säilyneellä itäreunalla minerotrofiset laitteet ovat kapeita ja laikuittaisia.

Hatlamminsuon kasvillisuusselvityksessä suoalueelta on määritetty 40 eri suokasvillisuustyyppiä (Siitonen 1989). Näistä luonnonsuojelullisesti erityisen arvokkaita ovat pieninä laikkuina hajallaan suon reunamilla sijaitsevat korpilaidat (kangaskorpi, muurainkorpi, mustikkakorpi, ruohokorpi), mesotrofiset rimpinevat, sara- ja luhtanevat sekä yhdistelmätyypeistä nevakorvet.

Hatlamminsuon etelä- ja länsilaidan ojitetuilla osilla on turvekankaaksi kuivuneita korpia ja varpu-turvekangasta. Länsilaidan kangasmetsissä on luonnontilaistuvaa, havupuuvältaista kangasmetsää (liite 1, 2022 LUMOS-raportti).

66.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	isovarapuräme (IR), tupasvillaräme (TR), mustikkatyyppi (MT), korpiturvekangas	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	kangaskorvet (paikoin yhtenäisenä kapeana vyöhykkeenä suon uloimmassa reunassa, laajimmillaan suon itäkolkassa, 0,8 ha)	CR
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	aitokorvet (viidessä laikussa yhteensä 0,9 hehtaaria)	EN
	sararämeet ja rimpinevarämeet (useita kuviota, edustavimmat suon itäosassa, missä mesotrofiaakin, 16,7 ha)	EN
	ruohokorvet (pari pientä kuviota, 0,3 ha, toinen suon itä- ja toinen eteläreunalla)	EN
	rimpinevat (suon keskiosan juotissa, myös mesotrofiaa, 0,9 ha)	EN
	sarakorvet (muutamia kuviota suon itä- ja pohjoisreunalla, 1,4 ha)	EN
	kangasrämeet (VU/EN) – muutamia pieniä laikkuja suon kaakkoislaidassa (0,1 ha);	EN
	korpirämeet, EN, ja tupasvillakorvet, VU (ojittamattoman osan eteläkärjessä, 1,1 ha)	EN
	tupasvillarämeet (yleisesti ombrotrofisella osalla, 8,0 ha)	VU

	luhtanevat ja saranevat (suon keskiosan juotissa, 1,6 ha)	VU
	lyhytkorsirämeet (ombrotrofisella osalla kaksi kuviota, 2,4 ha)	VU
	isovarpurämeet (alueen yleisin suotyyppe, 13,1 ha)	VU
	keidasrämeet (suon keskiosassa, 2,9 ha)	NT
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	ombrotrofia-minerotrofia, reunavaikutus, ojitukset, turpeennosto	

66.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	mänty, kuusi (turvekankailla, reunakorvissa)
Muut puulajit	hieskoivu, harmaaleppä
Ikäarvio	kangasmetsissä ja turvekankailla yleisesti 50–70 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Puustokuviot enimmäkseen tasarakenteisia, suon länsireunan kannaksella erirakenteista metsää.
Eriyisen vanhat yksittäiset puut	Alueen länsirajalla, Suontaustan pellonkulman pohjoispuolella yksi iso kuollut raita.
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	metsävaahtera (<i>Acer platanoides</i>) Suontaustan pellon kulman lähellä.
Lahopuusto	Lahopuuston muodostuminen päässyt hyvään alkuun suon länsireunan metsäkannaksella, missä maapuita on paikoin yli 10 isoa runkoa hehtaarilla, yksi puolittainen tuulenkaatoaukko ja kuolevaa pystypuustoa. Kannaksen suolle pistävässä niemenkärjessä pientä, itseharvenemisen tuloksena syntyntä lahopuuta.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: Muut lajit: vaivaiskoivu; kangasmetsissä lehtipuiden taimet pihlaja, koivu, haapa

66.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	suopursu, kanerva, suokukka, tupasvilla
Runsaat lajit	juolukka, etelänvariksenmarja, isokarpalo, valkopiirtoheinä, leväkkö, harmaasara, juurtosara, pullosara, jouhisara, riippasara, pyöreälehtikihokki, järvikorte, metsäkorte, luhtavilla, rantamatara, metsämaitikka, nuokkotalvikki, rätvänä, kurjenjalka, suomuurain, korpi-imarre, mustikka
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	villapääluiikka (<i>Trichophorum alpinum</i>); 1988: luhtarahkasammal (<i>Sphagnum auriculatum</i>) ja punasompasammal (<i>Splachnum rubrum</i>)

Uhanalaiset lajit	1988: suovalkku (<i>Hammarbya paludosa</i>) NT/RT; hoikkavilla (<i>Eriophorum gracile</i>) RT; ruskopiirtoheinä (<i>Rhynchospora fusca</i>) NT/RT; kuultorahkasammal (<i>Sphagnum aongstromii</i>) RT – kyseisiä lajeja ei löydetty kesän 2022 inventoinnissa
--------------------------	---

66.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
mehiläishaukka (<i>Pernis apivorus</i>)	EN
hömötiainen (<i>Poecile montanus</i>)	EN
teeri (<i>Lyryrus tetricus</i>)	
pyy (<i>Bonasa bonasia</i>)	
kurki (<i>Grus grus</i>)	
niittykirvinen (<i>Anthus pratensis</i>)	
keltävästäräkki (<i>Motacilla flava</i>)	RT
puukiiپیج (<i>Certhia familiaris</i>)	
rämekylmänperhonen (<i>Oeneis jutta</i>)	NT/RT
suokeltaperhonen (<i>Colias palaeno</i>)	
saraikkoniittyperhonen (<i>Coenonympha tullia</i>)	
rämehopeatäplä (<i>Boloria eunomia</i>)	
suohopeatäplä (<i>Boloria aquilonaris</i>)	
ämevihersiipi (<i>Rhagades pruni</i>)	NT
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

66.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Suoyhdistymien edustavuusluokituksessa Hatlamminsuo on hyvää keskitasoa. Se edustaa Etelä-Suomen kermikeitaita, mutta alue on melko pieni eivätkä luonteenomaiset morfologiset piirteet ole kovin selvästi nähtävissä. Luonnontila on kuitenkin hyvänä säilynyt ja ojitusten muuttamat osat ovat ennallistettavissa. Suon luonnonsuojelullinen arvo perustuu hyvän luonnontilan ohella kokoon nähden monipuoliseen suokasvillisuuteen (Siitonen 1989). Luonnonmetsäarvojen kehittyminen suon reunametsistä nostaa hiljalleen alueen luonnonsuojelullista arvoa. Alueen linnustossa on runsaasti huomionarvoista metsälajistoa.
Maisemallinen merkitys	Alue on tärkeä myös maisemallisesti – luonnontilaista suomalaisemaa on laajalti.
Luonnontila	Suon itäreuna ja keskiosat ovat säästyneet ojituksilta. Reunakorvet ovat vaihtelevasti kuivuneita, osa on turvekangasta ja osa muuttumavaiheesta hiljalleen kehittymässä kohti luonnontilaista korpea. Runsas- ja tiheäpuustoisimmilla rämeillä on ehkä ollut vanhoja ojituksia.

66.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTENA

Hatlamminsuon reunametsineen ja sen koillispuolella sijaitseva Hatlamminmäki muodostavat Riihimäen tärkeimmän ja arvokkaimman lähivirkistysalueen. Virkistyskäyttö on runsasta ja monipuolista ympäri vuoden. Alueelle on rakennettu noin 800 metriä pitkä pitkospuureitti, jonka varrella on luontorasteja. Lisäksi muualla reunametsissä ja -korvissa risteilee tiheä polkuverkosto, josta osa on runsaan käytön synnyttämiä pikkupolkuja. Lumisina talvina alueelle tehdään Riihimäen kaupungin toimesta hiihtolatuja. Alue sopii hyvin marjastukseen ja sienestykseen.

66.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEESI

Valtion omistamaan, suojelualueeksi varattuun alueeseen rajautuvat yksityismaiden metsäpalstat täyttävät pääsääntöisesti 3. luokan Metso-kohteen kriteerit sijainnin perusteella. Suon länsireunan metsä (osa-alue 4) on 2. luokan METSO-kohteen kriteerit täyttävä alue.

66.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

66.11. MAHDOLLISET UHAT

Kulutuksen edelleen voimistuminen.

66.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Länsi- ja eteläreunan ojitettujen soiden ennallistaminen. Kiireellisintä on ennallistaa suon länsireunan 6.9 hehtaarin laajuinen turvekangas, joka yhä kuivattaa Hatlamminsuon ojittamatonta keskiosaa.

66.13. KOHTEN AIEMMAT TIEDOT

Hatlamminsuon kasvillisuuskarttoitus 1988 (Siitonen 1989), LUMOS-inventointi 2004–05, 2011; Riihimäen linnustoseelvitys 2013–14.

Kuva 145. Hatlamminsuon itäosassa on keskiravinteisia rimpinevoja.

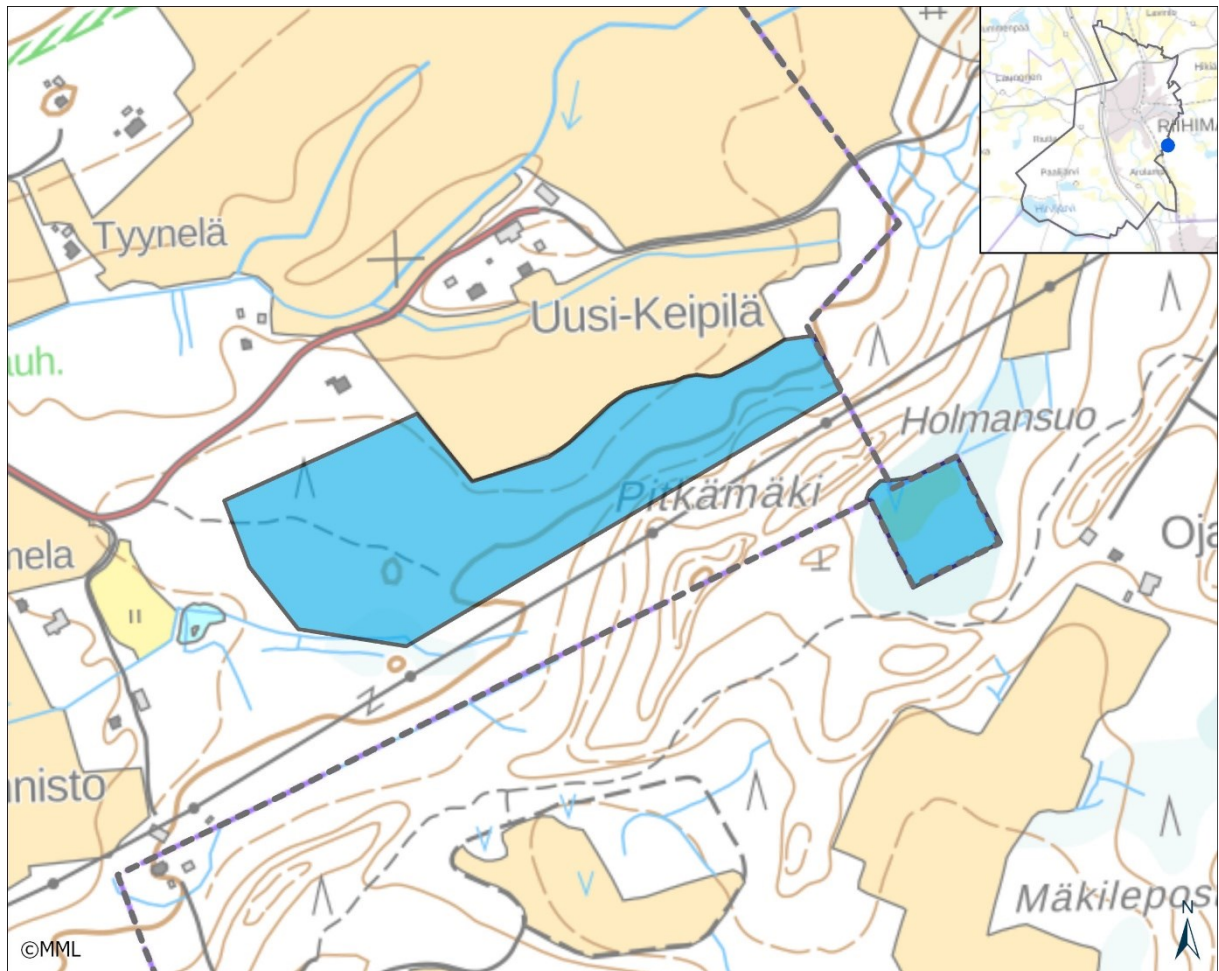
Kuva 146. Hatlamminsuon kaakkoisosassa on vanhoista ojituksista ennallistuvaa suota.

67. PITKÄMÄKI- HOLMANSUO

Kylä tai taajama: Vantaa

Maastokäynti: 6.5.2021

Kohteen pinta-ala: 10,14 hehtaaria

Kuva 147. Pitkämäki-Holmansuon alue.

67.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Vuoden 2011 uutta rajausta on edelleen pienennetty itä- ja länsipäästä toteutuneiden hakkuiden mukaan. Pitkämäen tyven korpisoistuma on pitkälle kuivunut ojituksen seurauksena.

67.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Alue käsittää Uusi-Keipilän peltoon eteläpuolelta rajautuvan kuusimetsien ja Holmansuon keski-osan, missä on umpeen kasvava lampi. Osa-alueiden välissä on enimmäkseen tiheää taimikkoa kasvava Pitkämäen selänne. Suurin osa metsästä on varttunutta lehtomaisen kankaan kuusikko. Alueen itäosassa kuusikko on nuorempaa ja tiheämpää. Vaihtelua tasarakenteiseen kuusikkoon tuo paikoittainen aluspuuston koivikko ja alueen itäosan pellonreunassa oleva pieni haapavaltainen osa. Varttuneessa kuusikossa on harvakseltaan sekapuina haapoja ja mäntyjä.

Holmansuon lampi on lähes kokonaan umpeenkasvanut rimpiseksi, pullosaravaltaiseksi nevaksi. Avovettä on vielä pari aaria jäljellä. Avoin neva rajautuu jyrkästi ympäröivään, männikköä kasvaavaan varputurvekankaaseen. Nevan länsipuolella on kookaspuustoista, kuusivaltaista korpiturvekangasta.

67.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	käenkaali-mustikkatyyppi (OMT), mustikkatyyppi (MT), varputurvekangas (VaTKg), mustikkaturvekangas (MtKg), saraneva (SN)	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	saranevat (0,33 hehtaaria sekundaarisesti syntyneenä Holmansuolla)	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	kuusen neulaskarike ja varjostus, hakkuiden ja pellon reunavaikutus; Holmansuolla vanha ojitus	

67.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	haapa, hieskoivu, rauduskoivu, pihlaja
Ikäarvio	kuusikot enimmäkseen 50–60 vuotta, nuoremmat kuviot noin 30 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Puustoiset osat enimmäkseen tasarakenteisia, aluslehtipuustoa melko vähän ja laikuittaisesti.
Erityisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Lahopuusto lähes puuttuu laajalti, mutta länsi- ja keskiosan kuusikoissa on paikoin pientä maapuustoa, eniten Pitkämäen tyvellä, kuusikon keskiosissa, entisen korven alueella, missä puusto on muita osia tiheämpää.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: Muut lajit: lehtipuiden taimia vaihtelevan runsaasti ja paikoin vähän erikokoisia nuoria kuusia.

67.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	mustikka, käenkaali, metsäkastikka, seinäsammal, metsäliekosammal
Runsaat lajit	Metsissä: vanamo, metsäalvejuuri, nuokkotalvikki, kultapiisku, metsämaitikka, puolukka, kevätpiippo, riidenlieko; Holmansuolla: pullosara, isokarpalo, tupasvilla, suopursu
Haitalliset vieraslajit	-

ja puutarhakarkulaiset	
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	-
Uhanalaiset lajit	-

67.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
pyy (<i>Bonasa bonasia</i>)	
tiltalti (<i>Phylloscopus collybita</i>)	
kurki (<i>Grus grus</i>) - pesii Holmasuolla	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

67.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Luonnonmetsäarvot ovat toistaiseksi vaatimattomat, mutta runsaspuustoinen alue on yhä melko laaja ja yhtenäinen. Lisäarvoa tuo lehtipuusekoitus ja etenkin haavan esiintyminen.
Maisemallinen merkitys	Pellon reunan kuusikot ovat osa Uusi-Keipilän peltomaiseman rajapintaa.
Luonnontila	Voimalinja kulkee osa-alueiden välissä. Holmansuon hydrologia on ojitusten muuttama. Kuusimetsän virkistyskäyttö on vähäistä, joten aluskasvillisuudessa ei ole kulumisen merkkejä.

67.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Vähäinen sekä nykyisen käytön että potentiaalın puolesta.

67.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Kuusikko täyttää 3. luokan Metso-kohteen kriteerit.

67.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

67.11. MAHDOLLISET UHAT

Lisähakkuut.

67.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei hoitotarvetta. Jos aluetta ei haluta suojella Metso-kohteena, vaihtoehto päätehakuille on jatkuvapeitteinen kasvat.

67.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Riihimäen luontokohteiden selvitys 1991, Logistiikkakeskuksen luontoselvitys 2006, LUMOS-koh-
teiden inventointi 2004 ja 2011.

Kuva 148. Pitkämäen tyvikuusikoiden yleisilme on tavallisen talousmetsän kaltainen.

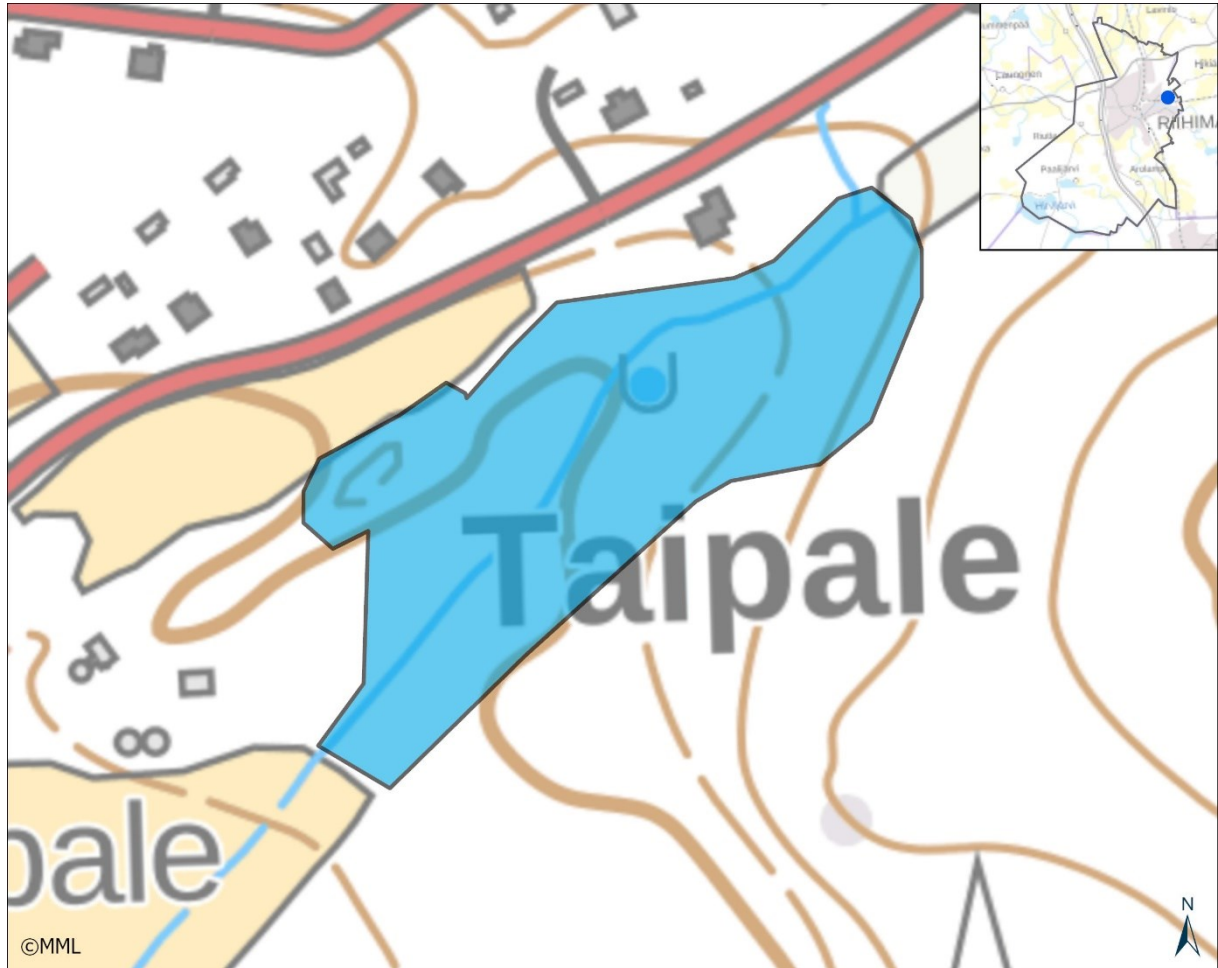
Kuva 149. Holmansuon keskellä on lammen umpeenkasvun seurauksena syntynyt avosuo.

68. TAIPALEEN OJANOTKO

Kylä tai taajama: Taipale

Maastokäynti: 22.4.2021 ja 7.6.2021

Kohteen pinta-ala: 1,60 hehtaaria

Kuva 150. Taipaleen ojanotkon alue.

68.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Ojanotko on ollut osa laajaa Taipaleen metsä -aluetta. Lähteen ympäristö avohakattiin 2000-luvulla, minkä jälkeen LUMOS-rajausta pienennettiin. Paikalle on kasvanut tiheä nuori lehtipuumetsä. Vedenlaadultaan hyvänä ja melko antoisana säilyneen lähteen lähiympäristöön ei ole tullut uusia oja. Vuonna 2020 alueelta löydettiin uhanalainen, luotodirektiivin liitteen II suojelema lahokaviosammal (*Buxbaumia viridis*).

68.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.: Kohde käsittää noin 250 metriä pitkän ja 50 metriä leveän notkon Taipaleen mäen länsirinteen tyvellä. Notkossa on tihkuvetisyttä melkein puolen hehtaarin alueella, ja yksi kaivonrenkaalla suojattu avolähde, josta laskee pikkupuro notkon keskelle kaivettuun valtaojaan. Lähteiset osat erottuvat vallitsevasta lehtomaisesta kankaasta kosteina lehtoina. Lisäksi on vähän ennallistuvaa tuoretta keskiravinteista lehtoa.

Pari pisimpään märkänä säilyvää painannetta voitaneen tulkita hetteikkölähteeksi. Puusto on koko notkon alueella taimikosta nuoreksi metsäksi kehittyvää, paikoin ryteikköisen tiheää lehti-puustoa valtapuunaan koivu, harmaaleppä ja haapa.

Lähteikko on ennallistumassa parin vuosikymmenen takaisesta avohakkuusta luonnontilaisen kaltaiseksi kohteeksi. Avohakkuu on mitä ilmeisemmin hävittänyt lähdelajistoa, toisaalta kohtalainen antoisuus on mahdollistanut alkuperäisen lajiston osittaisen säilymisen ja edesauttaa lajiston palautumista.

68.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	käenkaali-mustikkatyyppi (OMT), hiirenporras-käenkaalityyppi (At-hOT), käenkaali-oravanmarjatyyppi (OMaT)	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	lähteiköt (noin 20 neliometriä, jos mukaan lasketaan avolähde, lähdepuro ja pari kosteinta hetteikköä)	EN
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokat	tuoreet keskiravinteiset lehdot	VU
	kosteat keskiravinteiset lehdot	NT
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	puuston varjostus, reunavaikutus	

68.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	hieskoivu, harmaaleppä
Muut puulajit	raita, haapa, tuomi, metsävaahtera, pihlaja, kuusi
Ikäarvio	25–30 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Puusto lähes täysin tasaikäistä ja -kokoista, pohjoispäässä kolme valtapuustoa isompaa haapaa, yksi koivu ja pari raitaa.
Eriyisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	Metsävaahteraa kasvaa alueella harvakseltaan, enimmäkseen pensaskerroksessa.
Lahopuusto	Jonkin verran pientä lahopuustoa, pitkälle lahonnutta, määrä väheneään päin. Lisäksi pitkälle lahonneita, aikaisemmasta puustosukupolvesta syntyneitä kantoja.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: vadelma Muut lajit: punaherukka, taikinamarja, paljon lehtipuiden taimia.

68.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	metsäalvejuuri, rönsyleinikki, mustikka, puolukka, metsäkastikka, me-siangervo, seinäsammal, metsäliekosammal, koukkusuikerosammal, metsäsuikerosammal
-------------------	--

Runsaat lajit	koiranputki, kultapiisku, ahomansikka, nurmitädyke, voikukka, nurmi-lauha, metsälehväsammal, metsäkerrossammal; lähteisellä osalla myös rentukka, mesiangervo, luhtalemmikki, suo-ohdake, etelännok-konen, rönsyleinikki
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	kevätlinnunsilmä (<i>Chrysosplenium alterniflorum</i>)
Uhanalaiset lajit	lahokaviosammal (<i>Buxbaumia viridis</i>) EN – löydetty alueelta vuonna 2020 (laji.fi), rakkosammal (<i>Nowellia curvifolia</i>) NT – yksi laikku lähde-alueen maapuulla, kääpiösiipisammal (<i>Fissidens exilis</i>) NT – niukkana alueen pohjoispään savimaapaljastumalla.

68.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

68.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Luontotyyppien (lehdot, lähteikkö) edustavuus on enintään kohtalainen, koska puuston ennallistuminen on vasta alkuvaiheessa.
Maisemallinen merkitys	Ei erityistä merkitystä, joskin Taipaleenmäen laajan hakkuun jälkeen ojanotkon metsänreuna muodostaa maiseman rajapinnan, joka näkyy esimerkiksi radan varresta laajalta alueelta.
Luonnontila	Hydrologiseen luonnontilaan vaikuttaa notkon pohjan valtaoja. Lähdenoro on ennen ojaan yhdistymistä kaivamaton. Alueeseen kohdistuva kulutus on vähäistä, joten aluskasvillisuudessa ei juuri näy kulumista. Puustorakenteen luonnontilaistuminen on alkanut, koska ensiharvennus on viivästynyt. Paikka on jossain määrin meluisa.

68.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Ei merkitystä kumpanakaan.

68.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHITEKSI

Ei sovellu, puusto vielä liian nuorta.

68.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

68.11. MAHDOLLISET UHAT

-

68.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Lehtoluontotyyppien kehittymisen kannalta sopivia metsänhoidon vaihtoehtoja ovat hallittu hoitamattomuus ja jatkuva kasvatust, jossa suositaan kasvatettavina puina koivua ja haapaa, mutta sallitaan monilajinen alus- ja sekapuusto. Harmaaleppiä, tuomia ja metsävaahteraa ei pyritä hävittämään, vaan näille puille sallitaan 5–20 % osuus latvuksessa.

68.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Riihimäen luontokohteiden inventointi 1991, LUMOS-inventointi 2011.

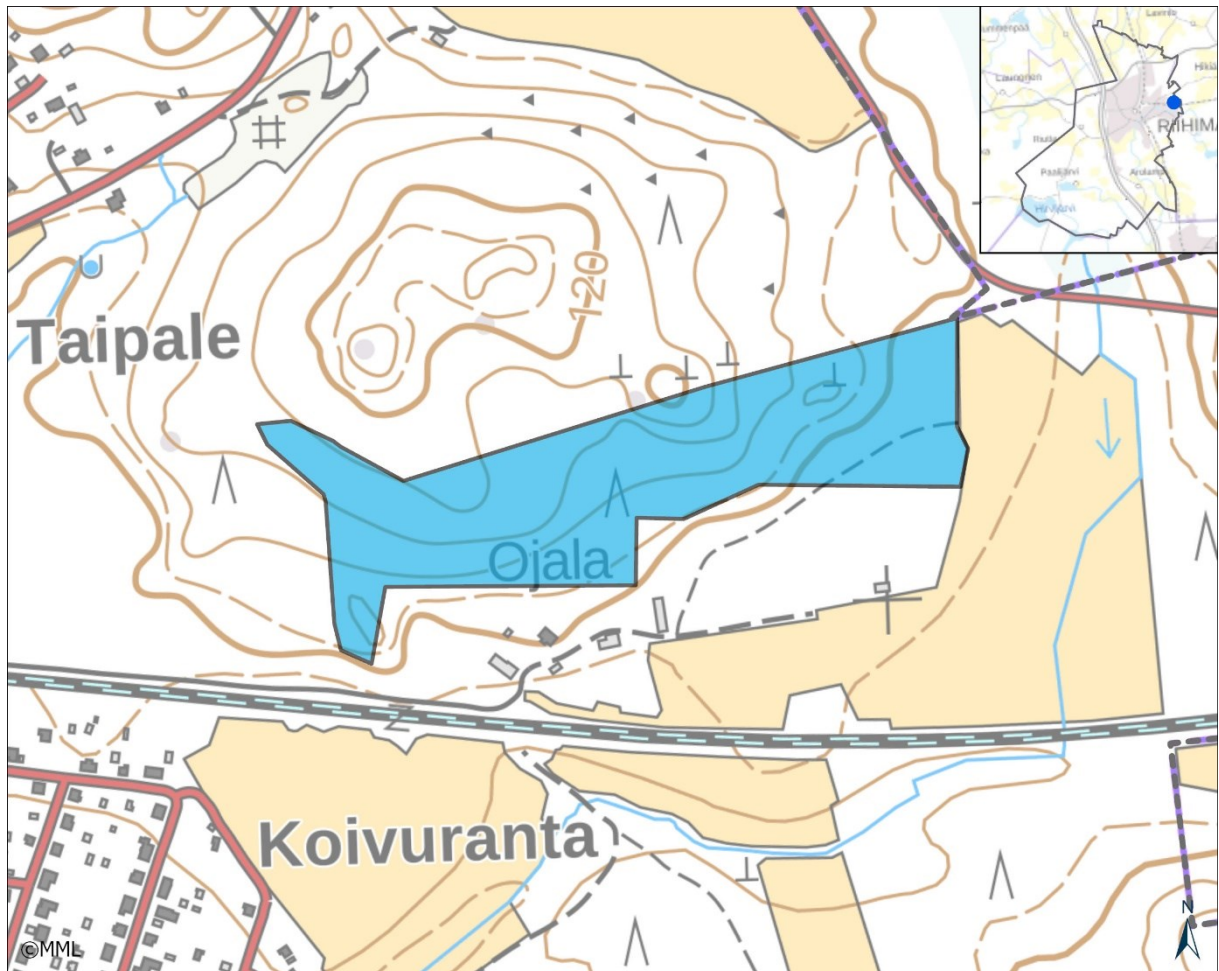
Kuva 151. Taipaleen ojanotkon lähteestä laskee valtaojaan pieni noro.

69. TAIPALEEN METSÄ

Kylä tai taajama: Huhtimo

Maastokäynti: 11.4.2021

Kohteen pinta-ala: 7,02 hehtaaria

Kuva 152. Taipaleen metsän alue.

69.1. MUUTOS EDellisESTÄ INVENTOINNISTA

Alueen länsipuolisko on avohakattu pari vuotta sitten ja itäosaan on edellisenä vuonna tehty vajaan yhden hehtaarin laajuinen aukko. Jäljellä on enää noin 15 % alkuperäisestä vuoden 1991 rajauksesta ja noin 30 % vuoden 2011 rajauksesta. Syntyneiden aukkojen reunoille on kaatunut runsaasti isoja kuusia, joten maapuuston määrä jäljellä olevassa metsässä on lisääntynyt äkillisesti. Hakkuuaukot on rajattu pois uudesta rajauksesta. Alueen nimi on muutettu Taipaleen metsäksi, mikä kuvastaa paremmin alueen luonnetta.

69.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Taipaleen metsän ikääntyvä kuusikko sijaitsee Taipaleen mäen etelärinteessä. Metsä muodostaa kapeahkon kookaspuustoisien kaistaleiden uuden hakkuuaukon ja itäpuolisen pellon välille. Alueen pohjoispuolella on nuorta koivuvaltaista metsää.

Jäljellä olevasta metsästä suurin osa on melko vanhaa lehtomaisen kankaan kuusikkoa. Puusto on vanhojen harvennusten jäljiltä tasaikäistä, mutta ei täysin tasakokoista. Kuusten seassa on jonkin verran isoja mäntyjä. Valtapuustossa on yleisesti runkoläpimitaltaan puolimetrisiä kuusia. Aluskasvillisuutta luonnehtii yhtenäinen sammalmatto ja varjostuksen takia niukanpuoleinen, aukkoinen mustikkavarvikko. Heinittyminen on ollut vähäistä. Lehtomaisen kankaan kasveista kuusikossa kasvavat melko runsaina vanamo, lillukka, oravanmarja, metsätähti, käenkaali ja puolukka. Metsän häiriötöntä kehitystä ilmentävällä yöviljalla on alueen länsiosassa ainakin kaksi pientä esiintymää.

Alueen pohjoisrajan kalliopohjaisella kumpareella on kookaspuustoista, väljäksi harvennettua mänty-rauduskoivumetsää. Mäen laen alueella kasvillisuus muuttuu puolukkatyyppiksi. Isoimmat männyt ovat huomattavan järeitä ja kilpikaarnaisia. Kumpareen lounaispuolella on pieni nuoren koivikon kuvio. Alueen itäpäässä on noin puoli hehtaaria vanhaa, harvaa männikköä, jonka alla on tiheä lehtipuualikasvos harmaaleppää, koivua, kuusta ja pihlajaa.

69.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	Käenkaali-oravanmarjatyypin (OMT)
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	-
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	Pääkuviolla varjostus ja neulaskarikerke; hakkuiden jälkeen myös reuna-vaikutus.

69.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	pääkuviolla kuusi, muilla kuvioilla rauduskoivu, mänty
Muut puulajit	hieskoivu, harmaaleppä, haapa
Ikäarvio	vanhat metsät 90–100 vuotta
Puuston kerroksellisuus	itäosan kuviolla kaksi latvuskerrosta, muuten metsät melko tasarakenteisia; aluspuusto myös pensaskerroksessa laajalti niukkaa.
Erityisen vanhat yksittäiset puut	alueen itäreunan eteläpäässä yksi jättihaapa
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	pohjoisrajan kukkulalla kaksi nuorta tammea
Lahopuusto	Alueen etelä- ja länsireunalla on koko matkalla runsaasti isoja tuulenkaatokuusia, joita ei vielä ole korjattu pois. Kuusivaltaisessa osassa on yksittäisiä lahoavia maapuurunkoja ja pystyy kuolleita kuusia. Isot tuulenkaadot ovat enimmäkseen alle kolme vuotta sitten kaatuneita, joiden lahoaminen ei vielä ole päässyt kunnolla alkuun.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: kuusi paikoin runsas pensaskerroksessa

	Muut lajit: vadelma
--	---------------------

69.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	mustikka, puolukka, oravanmarja
Runsaat lajit	vanamo, käenkaali, kevätpiippo, metsätähti, metsäalvejuuri, metsäkastikka; paikoitellen myös nuokkotalvikki, sinivuokko, kallioimarre
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	yövilkka (<i>Goodyera repens</i>)
Uhanalaiset lajit	-

69.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
hömötiainen (<i>Poacile montanus</i>)	EN
punatulku (<i>Pyrrhula pyrrhula</i>)	
lehtopöllön (<i>Strix aluco</i>) pönttö	
palokärki (<i>Dryocopus martius</i>)	
harmaapäätikka (<i>Picus canus</i>)	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

69.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Kellarikuusikkona edustavuus heikentynyt reunavaikutuksen takia.
Maisemallinen merkitys	Metsä muodostaa radan varresta katsottuna maiseman rajapinnan.
Luonnontila	Puustorakenteessa näkyvät harvennushakkuut kaikilla kuvioilla.

69.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Vähäinen; aluetta ei käytetä paljoa lähiluontokohteena, maastossa kuitenkin pieniä kulumisen merkkejä, osin kauriiden takia.

69.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Maapuuston ja kalliometsikön takia alue on 3. luokan METSO-kohde, vaikka elinympäristökohtaisista valintaperusteista ei täyty yksikään kriteeri. METSO-suojelun edellytyksenä on, että syntynyttä ja syntyvää maapuustoa ei korjata pois.

69.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

69.11. MAHDOLLISET UHAT

Päätelhakkuut, ison haavan kaato tai kaatuminen, aiempaa laajemmat myrskytuhot.

69.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei hoitotarvetta.

69.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Riihimäen luontokohteet 1991, LUMOS-inventointi 2004-05, 2011.

Kuva 153. Taipaleen vanhan metsän alue on avohakkuiden jäljiltä kutistunut metsäkäytäväksi. Aukkojen reunoilla on paljon tuulenkaatoja.

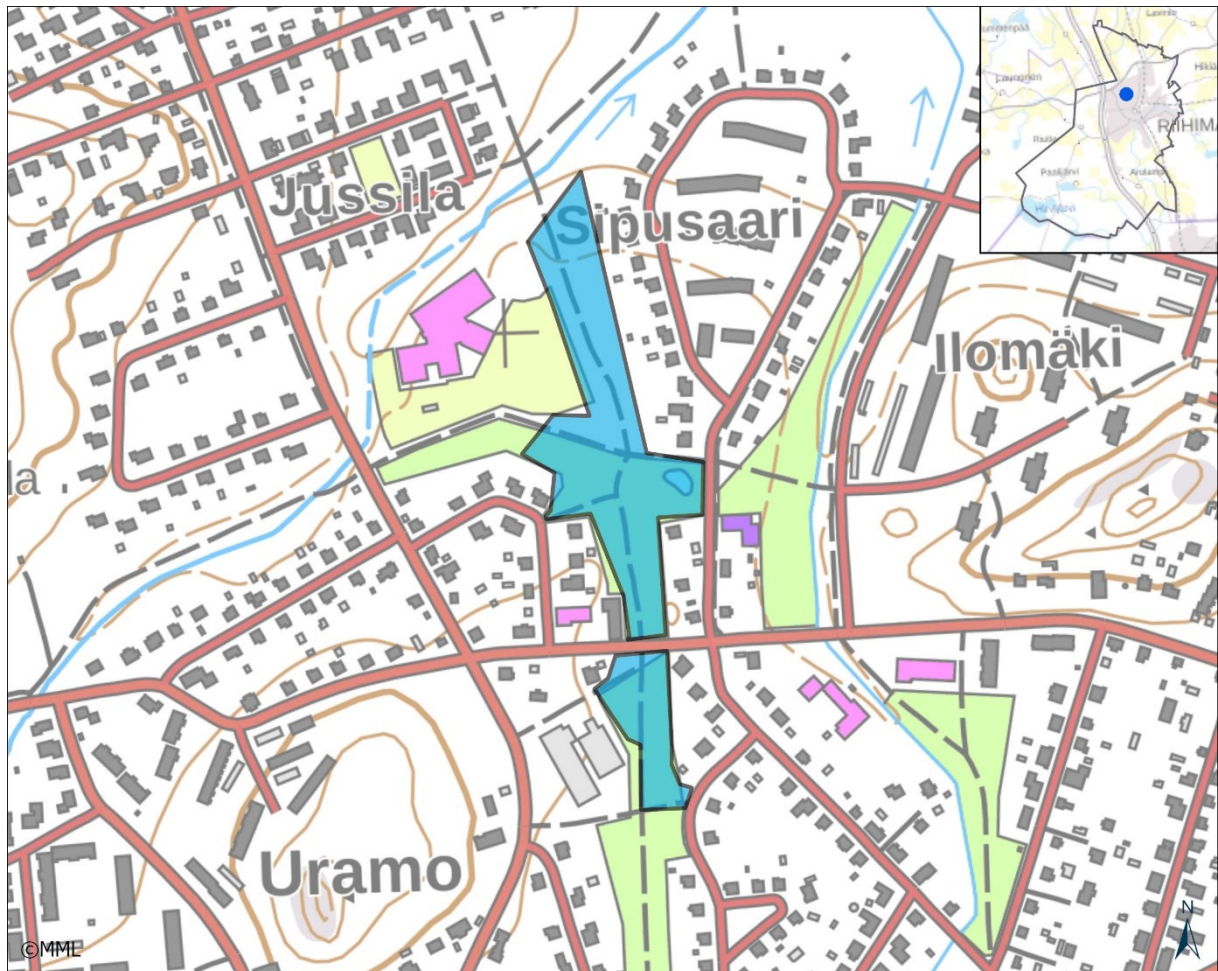
Kuva 154. Taipaleen metsän kuusikkoa alueen länsiosassa.

70. TEUTON PUISTO

Kylä tai taajama: Uramo

Maastokäynti: 3.5.2017 ja 26.5.2017

Kohteen pinta-ala: 2,3 hehtaaria

Kuva 155. Teuton puiston alue.

70.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Alueen yleisilme on pysynyt ennallaan. Pohjoisosan puustoa on hoidettu poistamalla muutama iso puu ja harventamalla pienpuustoa. Etelä- ja keskiosassa ei ole tehty nurmikon leikkaamisen lisäksi juuri mitään yli kymmeneen vuoteen.

70.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.: Teuton puisto on kookasta puustoa kasvava puistomainen ja pinnanmuodoiltaan tasainen viheralue. Aluetta halkovat polut ja pyörätiet, sillä alue sijaitsee asutuksen keskellä kaupungin keskustan tuntumassa. Puistossa kasvatettavat puulajit ovat mänty, rauduskoivu ja kuusi. Puiden väliset osat ovat useasti kesässä leikkattavaa nurmikkoa. Kasvillisuus on enimmäkseen matalaa, laikuittain vaihtelevaa, heinä- ja ruohovaltaista. Paikoin on niittyliekosammalen (*Rhytidiadelphus squarrosus*) luonnehtimia sam-

malvaltaisia osia, joissa kenttäkerroksen kasveja on vain vähän. Puistoille tyypilliseen tapaan aluspuusto ja pensaskerros puuttuvat käytännössä kokonaan. Alueen pohjoisosassa on muita osia metsäisempi tiheämpipuustoinen osa, jossa on erikokoista puustoa. Alueen pohjoispäässä puiston halki kulkevaa kevyenliikenteen väylää reunustaa koivukuja. Itälaidalle on kaivettu pieni puistolampi.

70.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	nurmikko; metsäisen osan kasvillisuus on lähinnä käenkaali-oravanmarjatyyppiä (OMaT)
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyytit	-
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	nurmikon leikkuu

70.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	mänty
Muut puulajit	kuusi, rauduskoivu, metsävaahtera, pihlaja
Ikäarvio	100 vuotta
Puuston kerroksellisuus	tasarakenteinen
Erityisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	isoin kuusi runkoläpimitaltaan 72 senttimetriä paksu, alueen eteläpäässä istutettuna jokin poppeli (<i>Populus sp.</i>)
Jalot lehtipuut	Kontiontien vieressä pieni (10 x 25 metriä) vaahterametsikkö, muualla metsävaahteraa vähän aluspuustossa
Lahopuusto	Lahopuun esiintyminen, kuolleet pystypuut, maapuut: vain kantoja. Lahopuun koko, laatu, runsaus ja lahoaste:
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: Muut lajit: metsäisessä osassa vähän punaherukkaa, vadelmaa ja lehtipuiden taimia, muun muassa metsävaahteraa; puutarhakarkulaisena puutarhavatukka (<i>Rubus sp.</i>)

70.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	maahumala, valkoapila, niittyhumala, kylänurmikka, niittyliekosammal (<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>), seinäsammal (<i>Pleurozium schreberi</i>)
Runsas lajit	nurmilauha, käenkaali, piharatamo, pihatähtimö, rönsyleinikki, valkoapila, koiranheinä, metsämansikka, valkovuokko, rönsyleinikki, voi-

	kukka; niitylajeista vähävaltaisina tai paikoittaisina muun muassa kevätlehtoleinikki, peltokanankaali, puna-ailakki ja metsälajeista vuohenputki, metsäorvokki, metsäalvejuuri, mustikka; puistolammikossa uistinvita ja rannalla korpikaisla
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	punatyvipoimulehti (<i>Alchemilla filicaulis</i> var. <i>filicaulis</i>) – koulun kentän reunakedolla; puutarhakarkulaisista runsaana mukulaleinikki (<i>Ranunculus ficaria</i>) ja vähän matkaa pihoilta levinneinä soikkovuorenkilpi (<i>Bergenia crassifolia</i>), idänsinililja (<i>Scilla sibirica</i>), lehtoakileija (<i>Aquilegia vulgaris</i>), keltavuokko (<i>Anemone ranunculoides</i>) ja kotkansiipi (<i>Matteucia struthiopteris</i>)
Uhanalaiset lajit	-

70.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
tikli	
västäräkki	
kirjosieppo	
räkättirastas	
peippo	
viherpeippo	
talitiainen	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

70.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Kaupunkiviheralueena puisto on merkittävä etenkin vanhan puuston ja taivanomaisia puistonurmikoita vähän monipuolisemman kasviston ansiosta. Puutarhakarkulaiset tuovat kokonaisuuteen oman lajirikkkautta lisäävän osan. Lehtometsikön edustavuus on vaatimaton pienen koon ja reunavaikutuksen takia.
Maisemallinen merkitys	Sisäinen maisema on vaikuttava jyhkeiden puiden, puuston laajuuden ja pitkien näkymäsuuntien ansiosta – isot männyt luovat harjumetsän vaikutelmaa tasaisen maaston puistomaiseen ilmeeseen ja isot kuuset rytmittävät maisematilaa. Siten alue poikkeaa edukseen kaupungin muista puistoista.
Luonnontila	Kyseessä on puistona hoidettava alue.

70.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Tärkeä lähiluontokohde, vaikka käyttö on enimmäkseen läpikulkua. Alueella on merkitystä myös ekologisena käytävänä.

70.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

70.10. IHMISEN VAIKUTUS

Voimakkaimmat vaikutukset aiheutuvat melusta ja runsaasta käytöstä. Nurmikoihin kohdistuva tallaus on alueen runsaaseen käyttöön nähden melko vähäistä, koska poluilta poikkeaminen on vähäistä.

70.11. MAHDOLLISET UHAT

Puuston kunnon heikkeneminen.

70.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Alueen hoitoa jatketaan samaan tapaan kuin tähänkin asti. Isoja puita joudutaan kaatamaan sitä mukaa, kun ne uhkaavat heikentyneinä kaatua. Nurmikon leikkuuta voidaan harventaa nykyisestä etenkin sammaloituneilla osilla. Sisäisen maisemakuvan vahvistamiseksi alueen laiduille voidaan istuttaa pensasryhmiä.

70.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Kaupungin metsien metsätaloussuunnitelma 2003, LUMOS-kohteiden inventointi 2004–05.'

*Kuva 156. Vankka puusto luo Teuton puistoon erityisen tunnelman. Puiden väliset alueet ovat ta-
vanomaista puistonurmikkoa.*

71. MUTKATIEN METSÄ

Kylä tai taajama: Keskusta

Maastokäynti: 3.5.2017 ja 19.6.2017

Kohteen pinta-ala: 0,1 hehtaaria

Kuva 157. Mutkatien metsä.

71.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Valtapuustosta on kaadettu kahdeksan puuta, myös pienpuustoa on harvennettu. Aluspuustossa ja pensaskerroksessa metsävaahtera on runsastunut. Kohteen yleisilme on säilynyt ennallaan.

71.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.: Mutkatien ja Louhelantien risteyksessä on pieni pihojen rajaama lehtomaisen kankaan sekametsikkö. Kuvio rajautuu sekä itä- että länsipuolelta pihakallioihin. Väljässä ylispuustossa kasvaa isoja kuusia ja rauduskoivuja. Isoimmat puut ovat runkoläpimitaltaan 50 senttimetriä paksuja. Kerroksellisessa aluslehtipuustossa on pihlajaa, metsävaahteraa, raitaa ja haapaa. Etenkin alueen länsiosassa aluspuuston varjostus on sen verran voimakasta, että aluskasvillisuus jää niukaksi. Pensaskerros koostuu lehti-

puiden taimista, etenkin metsävaahterasta, paikoin on vadelmaa ja punaherukkaa. Kenttäkerroksen kasvillisuus on heinä- ja ruohovaltaista, varpuja on vain niukasti. Tavallisten metsäsammalten luonnehtima pohjakerros on heinittymisen takia aukkoinen ja niukka.

71.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	käenkaali-mustikkatyyppi (OMT), käenkaali-oravanmarjatyyppi (OMaT)	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	tuoreet keskiravinteiset lehdot	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	teiden ja pihojen reunavaikutus	

71.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	rauduskoivu, metsävaahtera, raita, pihlaja
Ikäarvio	valtapuusto 70 vuotta
Puuston kerroksellisuus	väljän valtapuuston alla on 8–13 metriä korkea harvennettu aluspuusto
Eriyisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	kolme noin 15 metriä korkeaa metsävaahteraa, lisäksi pienempiä puita ja pensaita; pari alle metrin korkuista tammen taimea
Lahopuusto	Lahopuun esiintyminen, kuolleet pystypuut, maapuut: Vain kantoja, pari leppäpötkelöä ja yksi koivumaapuu on jätetty viimeisimmässä harvennuksessa. Lahopuun koko, laatu, runsaus ja lahoaste: nuorta, lepät vähän vanhempia
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: Muut lajit: vadelma, punaherukka, pihlaja, metsävaahtera, isotuomipihlaja; puutarhakarkulaisena pihlaja-angervo (<i>Sorbaria sorbifolia</i>)

71.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	kielo, metsäkastikka, käenkaali, valkovuokko, metsäliekosammal
Runsaat lajit	kevätpiippo, puolukka, metsämansikka, lillukka, metsäalvejuuri, sini-vuokko, vuohenputki, sananjalka, kyläkellukka, seinäsammal, metsäkerrossammal
Haitalliset vieraslajit	-

ja puutarhakarkulaiset	
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	puutarhakarkulaisina suikeroalpi (<i>Lysimachia nummularia</i>), herttavuorenkilpi (<i>Bergenia cordifolia</i>), töyhtöangervo (<i>Aruncus dioicus</i>), puistolemmikki (<i>Myosotis sylvatica</i>)
Uhanalaiset lajit	-

71.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

71.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Kohtalainen - kohde on vähän kokoaan merkittävämpi taajamametsikkö ja pienoislehto.
Maisemallinen merkitys	Lähiympäristössä kohde ei ole näkyvä, koska metsä sijaitsee mäen tyvellä. Kohde rajaa lähipihoilta avautuvia näkymäsuuntia, suuret puut katujen yli kaartuvine oksineen luovat erityistä tunnelmaa ja vehreän metsän tuntua.
Luonnontila	Kulutus ja tallaus on ollut varsin vähäistä.

71.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Ei erityistä merkitystä kumpanakaan. Metsälajistolle kohde tarjoaa niin sanotun askelkiven kaupungin keskustan tuntumassa. Esimerkiksi taajamalinnut käyttävät aluetta suojapaikkana.

71.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

71.10. IHMISEN VAIKUTUS

Melko vähäistä.

71.11. MAHDOLLISET UHAT

-

71.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei kiireellistä hoitotarvetta. Tavoitteeksi sopii tähän asti noudatettu metsän jatkuva kasvatus ja lehtipuuston, etenkin metsävaahteran, osuuden lisääminen eri latvuserroksissa. Isoimpia puita tulee poistaa sitä mukaa, kun niiden kunto alkaa heiketä.

71.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Kaupungin metsien metsätaloussuunnitelma 2003, LUMOS-kohteiden inventointi 2004.

Kuva 158. Mutkatien LUMOS-alue käsittää pienen rehevöpohjaisen sekametsikön Mutkatien rinteiden tyvellä tien molemmin puolin.

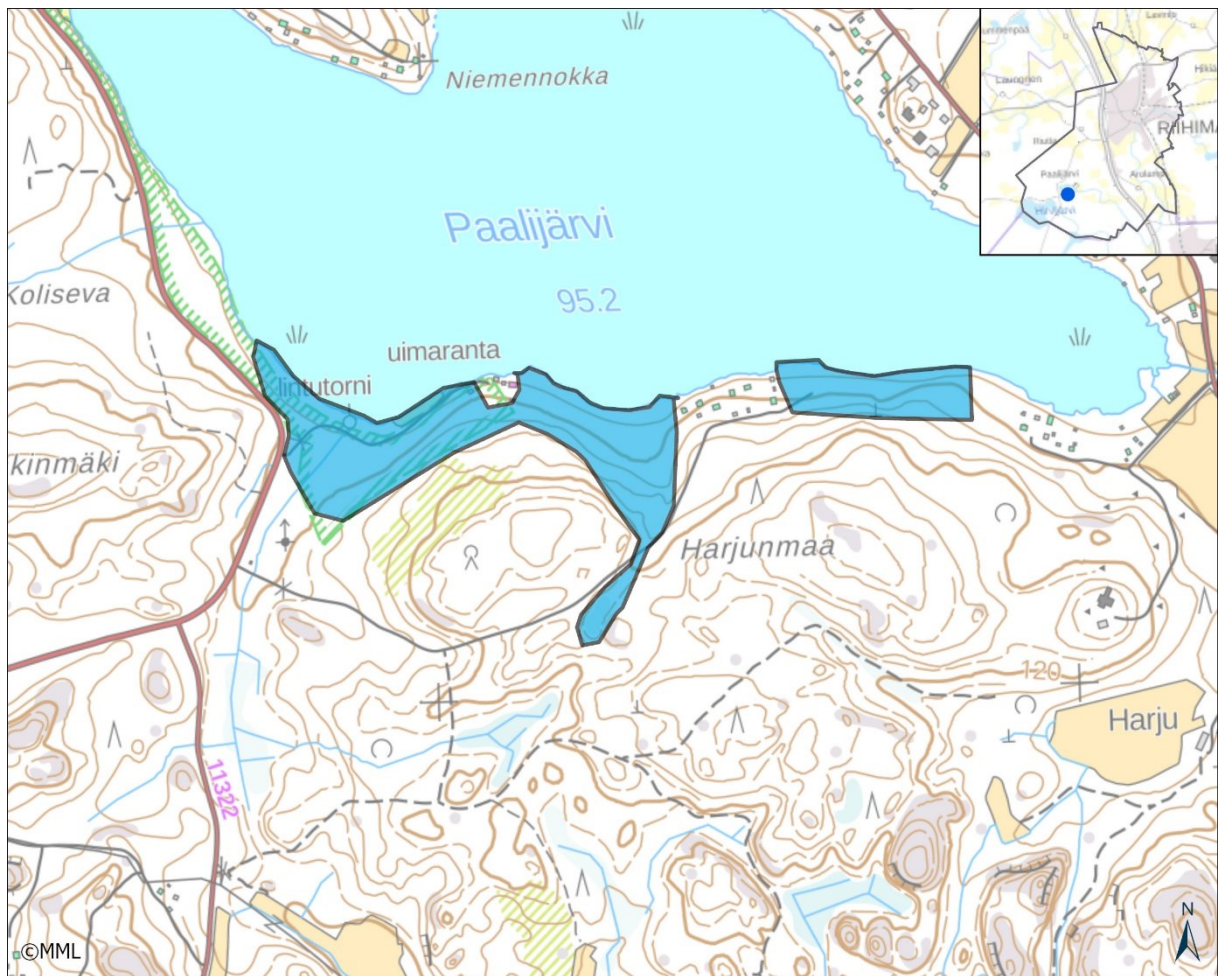
72. PAALIJÄRVEN ETELÄRANTA

Kylä tai taajama: Kytöjärvi

Maastokäynti: 18.4.2016, 4.6.2016 ja 31.7.2016

Kohteen pinta-ala: 8,4 hehtaaria

Kohde sisältää Paalijärven etelärannan luonnonsuojelun alueen ja Kolisevanmaa 2 luonnonsuojelun alueen (selvennys: Kolisevanmaa 2 koostuu kahdesta erillään olevasta alueesta, joista toinen Pähkinistönmäellä ja toinen Paalijärven rannalla). LUMOS-alueen ja luonnonsuojelun alueiden rajaukset eivät ole yhteneväiset.

Kuva 159. Paalijärven etelärannan LUMOS-alue.

72.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Ei mainittavia muutoksia. Alueen itäosan rantametsään on tehty ajoura. Lintutornin länsipuolinen tulvametsä on kehittynyt runsaslahopuustoiseksi, joten rajausta on laajennettu länteen. Mukaan rajaukseen otettiin myös uimarannan parkkipaikan viereinen niityille kasvanut kookaspuustoinen sekametsä, joka on jo kehittynyt osin tuoreeksi ja osin kosteaksi lehdoksi.

72.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.: Paalijärven etelärannan mäenrinteet viettävät pohjoiseen Paalijärven rantaan. Ranta-alueen metsät ovat yleisesti lehtomaisen

reheviä; alueella on kosteaa ja tuoretta lehtoa sekä lehtomaista kangasta. Alueen länsipäässä on laaja rantaluhta, johon kuuluu avoluhdan lisäksi kapea pajukkoinen vyöhyke ja tulvainen rantametsä. Uimarannan kohdalla on hernesaraniittyä, jonka kasvillisuus on monipuolista, matalaa ja aukkoista. Harjunmaan mökkikorttelin länsipuolelle laskee pienestä korpisoistumasta alkava noro, jonka varressa on lehtokasvillisuutta. Alueen itäisen puoliskon länsipäässä on mökkitonttiin rajautuva kasvillisuudeltaan edustava, noin 20–30 x 60 metrin laajuinen, tuoreen lehdon rinne; muuten itäosa on tavanomaista nuorta kuusivaltaista kangasmetsää.

72.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	Lehtomainen käenkaali-mustikkatyyppin (OMT) kangasmetsä, käenkaali-mesiangervotyyppin (OFiT) suurruoholehto, hiirenporras-käenkaalityypin (AthOT) saniaislehto, käenkaali-oravanmarjatyyppin (OMaT) lehto, saraluhta, sara-ruokoluhta	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	sisävesien matalakasvuiset vihvilä-, heinä- ja sararantaniityt (=hernesaraniitty)	CR
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	aitokorvet	VU
	tuoreet keskiravinteiset lehdot	VU
	avoluhdat	NT
	kosteat keskiravinteiset lehdot	NT
	havumetsävyöhykkeen norot	DD
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	rantakosteikoissa luhtaisuus ja tulvaisuus, tyvirinteissä tiikkuvetisyys	

72.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi, hieskoivu
Muut puulajit	rauduskoivu, tuomi, pihlaja, harmaaleppä, raita
Ikäarvio	nuorimmat metsät 20–30-vuotiaita, varttuneet kuusikot 50–70-vuotiaita
Puuston kerroksellisuus	Kuusikot yleisesti tasarakenteisia, samoin osa nuorista kuusi-lehtipuumetsistä. Rantavyöhykkeissä, missä puusto on harventamatonta, latvus on kehittynyt kerrokselliseksi.
Eriyisen vanhat yksittäiset puut	Tulvavyöhykkeessä on yleisesti vanhoja tervaleppiä, osa pötkelöiksi ränsistyneitä.
Muut yksittäiset erikoiset puut	Isoimmat haavat ovat tyviläpimitaltaan jo yli 80 cm, vaikka iältään puut ovat melko nuoria; haavankääpä on iskenyt vasta pariin puuhun.
Jalot lehtipuut	Alueen itäosassa on yksi yli 20 metriä korkea lehmus, muualla lehmusta ja vaahteraa on vain taimina ja pikkupuina.
Lahopuusto	Lahopuun esiintyminen, kuolleet pystypuut, maapuut: Lintutornin länsipuolisessa tulvavyöhykkeessä on melko runsaasti erikokoista ja -ikäistä lahoa lehtipuuta, etenkin koivua ja harmaaleppää. Varttuneissa

	kuusikoissa on jokunen tuore tuulenkaato, puronvarren aukon reunalla on yksi tuulenkaatoaukko. Alueen itäosassa on nuorena metsässä jonkin verran lahoppuuta, muun muassa hakkuutähteitä. Nuorista metsistä lahoppuusto lähes puuttuu. Lahoppuun koko, laatu, runsaus ja lahoaste: vaihtelevaa, enimmäkseen nuorta
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: Muut lajit: Etenkin tuoreissa lehdossa runsaina kasvavat lehtokuumat ja taikinamarja, muualla on myös vadelmaa.

72.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	Lehtomaisilla kankailla käenkaali, mustikka, metsäkastikka; suuruholehdossa mesiangervo; saniaislehdossa hiirenporras, käenkaali, rönsyleinikki; rantaluhdilla pullosara
Runsaat lajit	Lehtomaisilla kankailla valkovuokko, kevätlinnunherne, sinivuokko, metsävirna; suuruholehdossa huopaohdake, nokkonen, suokelto, ojakellukka, jänönsalaatti, käenkukka; saniaislehdossa syyläjuuri, kevätlinnunsilmä, metsäimarre, korpi-imarre; tuoreissa lehdossa mustakonnanmarja, tesma, sinivuokko, valkovuokko; rantaluhdilla kurjenmiekkä, myrkkyykeiso, luhtasara, ranta-alpi, rantakukka, leveäosmanikämi; hernesaraniityllä hernesara, suo-orvokki, jokapaikansara, pyöreälehtikihokki, jousivihvilä
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	rantaniityllä: hernesara (<i>Carex viridula</i>) ja 2011 hina (<i>Danthonia decumbens</i>), jota ei havaittu alkukesän 2016 inventoinnissa eikä heinäkuun lopulla ruohonleikkuun jälkeen; lehtometsissä: lehtopähkämö (<i>Stachys sylvestris</i>), korpikerrossammal (<i>Hylocomiastrum umbratum</i>)
Uhanalaiset lajit	-

72.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
pikkusieppo	
punavarpunen	
peukaloinen	
käpytikka	
mustapääkerttu	
rantakosteikossa tikkojen ruokintapaikka	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
viitasammakolla lisääntymisalue lintutornin ja uimarannan välisessä rantakosteikossa	
Selkärangattomat	

lummelampikorennolla lisääntymisalue rantaluhdan edustalla	
--	--

72.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Vaihtelee kohtalaisesta hyvään. Hernesaraniityn kasvillisuutta on 20 x 100 metrin alueella. Tästä osa on uimarannan voimakkaasti tallattua ja ruohonleikkurilla ajettua aluetta ja osa umpeen kasvavaa niittyä. Edustavaa (sopivasti tallattua) niittyä on noin kolme aaria.
Maisemallinen merkitys	Rantarinteiden metsät ovat Paalijärven maisemassa näkyviä ja siksi tärkeitä.
Luonnontila	Metsien, mukaan lukien lehtojen, luonnontila on heikentynyt eri aikoina tehdyissä hakkuissa. Rantametsien puustoon ei ole pitkään aikaan koskettu muualla kuin alueen itäosassa. Harjunmaan noron (ja noronvarsilehdon) luonnontila on heikentynyt muutaman vuoden takaisessa avohakkuussa. Aukko ulottuu kuitenkin vain sadan metrin matkalle, muualla noron luonnontilaan vaikuttaa mökkitien ura ja alkupään korven osittainen ojitus.

72.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Arvokas lähiluonto- ja opetuskohteena lintutornin ansiosta.

72.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Läntinen puolisko soveltuu METSO-alueeksi lehtojen runsauden ansiosta; itäosan rantametsä ei täytä kriteereitä.

72.10. IHMISEN VAIKUTUS

Uimarannan käyttö, kesämökkeily ja näihin liittyvä liikkuminen alueella. Hernesaraniitylle kohdistuva tallaus ja ruohon leikkuu estävät niityn umpeenkasvun.

72.11. MAHDOLLISET UHAT

Lisähakkuut, rakentaminen, ruoppaukset.

72.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei kiireellistä hoitotarvetta. Lintutorni alkaa olla vähän ränsistynyt, tilalle voisi rakentaa uuden, korkeamman ja hienomman. Lehtometsiä tulisi hoitaa kuusettumista ehkäisten, esimerkiksi länsipään sekametsälehdosta voisi raivata kaikki aluspuuston kuuset pois ja kehittää metsää lehtipuustoiseksi. Hernesaraniitty tulisi leikata ruohonleikkurilla vain kerran kesällä. Leikattavan alueen ulkopuolisen osan umpeen kasvu tulisi estää niittämällä.

72.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Riihimäen luontokohteet 1991, LUMOS-kohteiden inventointi 2004 ja 2011, Riihimäen linnustoselvitys 1992–93 ja 2013–14, Paalijärven luontopolku.

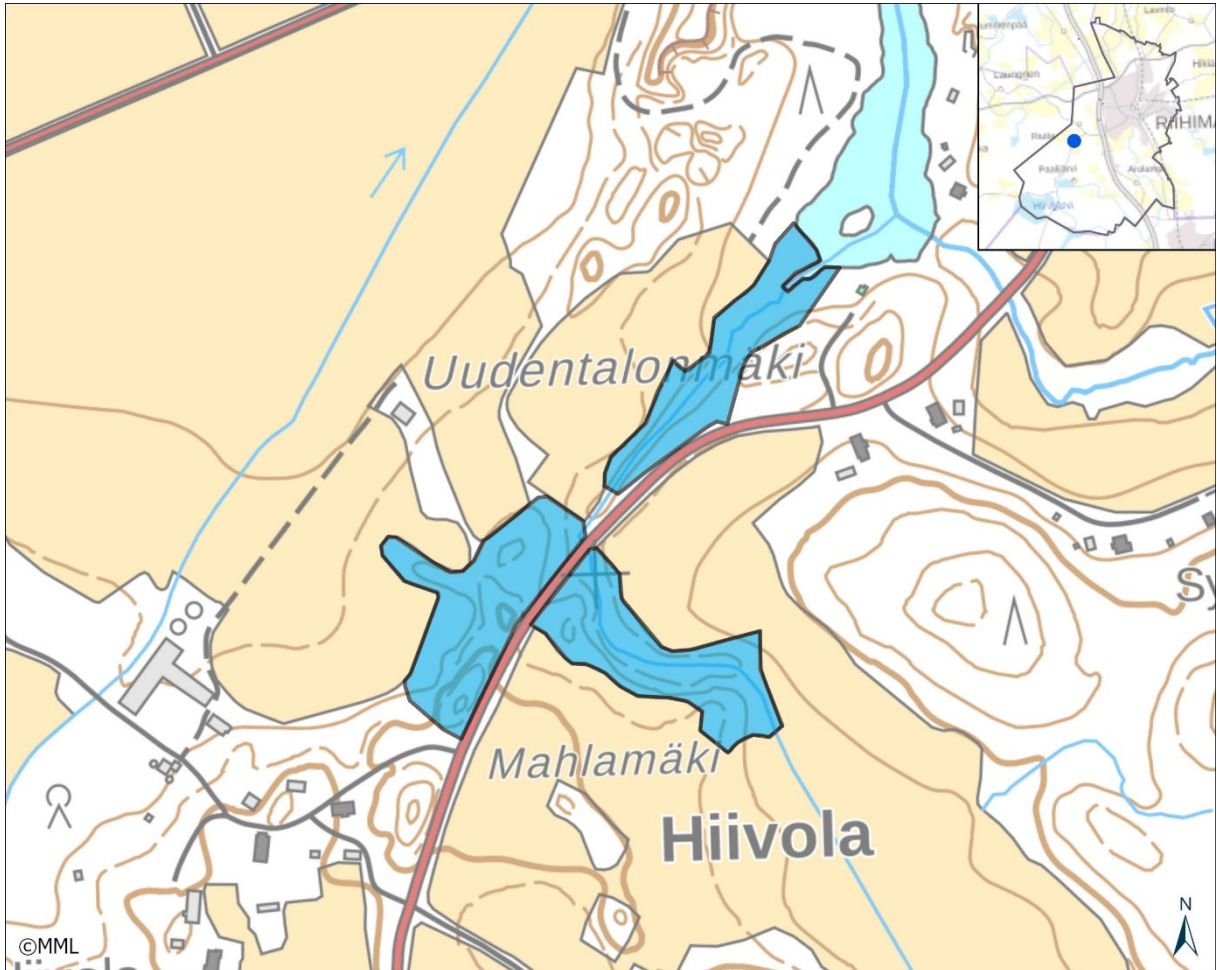
Kuva 160. Paalijärven uimarannalla on matalakasvuista hernesaraniittyä.

73. MAHLAMÄEN PUROLEHTO

Kylä tai taajama: Hiivola

Maastokäynti: 5.5.2023 ja 15.6.2023

Kohteen pinta-ala: 4,2 hehtaaria

Kuva 161. Mahlamäen lehtoalue.

73.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Lahopuuston määrä on kasvanut merkittävästi Hirvijärventien itäpuolisella osalla. Alueen rajausta laajennettiin tien länsipuolen lehtokumpareelle.

73.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Mahlamäestä laskee Epranojan patolampeen vajaan kilometrin pituinen pikkupuro. Virtaava vesi on uurtanut hietta- ja hiesumaahan 3–5 metriä syvän notkon. Metsärantaisilla osuuksilla luonnon-tilaisena säilynyt purouoma on noin yhden metrin levyinen ja jyrkkätörmäinen. Kausikuivan puron pohja-aines on enimmäkseen hiesua, ja uoman reunuksella on harvakseltaan lohkaraita, yläjuoksulla vähän myös sora- ja kivikkopohjaa.

Mahlamäellä puroa reunustaa tiheäpuustoinen lehtipuulehto. Valtapuusto on varttunutta ja lehtipuuvältaista, pitkälti erirakenteiseksi kehittyntä. Valta- ja ylispuustossa on haapaa ja koivua, rajauksen itäpään kumpareella on pieni mäntyvaltainen osa. Aluspuustossa on erityisen runsaasti

tuomea sekä vaihtelevasti pihlajaa, harmaaleppää, hieskoivua ja raitaa. Niukanpuoleisessa penskeroksessa on punaherukkaa, lehtipuiden taimia ja lehtopensaista lehtokuusamaa. Lahopuustoa on muodostunut runsaasti etenkin aluspuuston pienistä lehtipuista.

Aluskasvillisuuden kesäaspektia luonnehtii vuohenputki, niukkakasvista kevätaspektia valkovuokko. Pääkasvillisuustyyppi on käenkaali-oravanmarja (OMaT) tyyppin lehto. Puron rantatasanteella, lähdeperäisessä kohdassa on pieni hiirenporrasvaltaisen (AthOT) kostean lehdon juotti.

Tuoreen lehdon aluskasvillisuutta luonnehtivat valkovuokko ja vuohenputki. Runsaina kasvavat myös oravanmarja, lillukka, mustikka, käenkaali, kielo ja metsäkorte. Puustoltaan tiheissä osissa aluskasvillisuus on niukkaa ja aukkoista. Kosteissa osissa mesiangervo runsastuu paikoin hiirenportaan ohella valtalajiksi, lisäksi runsaita ovat korpikastikka, metsäalvejuuri, rentukka, rönsyleinikki ja nokkonen. Lehtoindikaattoreista lehtoarhoa, lehtonurmikkaa ja sinivuokkoa kasvaa paikoin tuoreissa osissa, ja lehtokortteella on laajoja kasvustoja tuoreen ja kostean lehdon vaihtumisvyöhykkeissä. Harvinaista korpinurmikkaa kasvaa puron rannoilla harvakseltaan yksittäisinä versoina ja pieninä ryhminä noin 150 metrin matkalla.

Hirvijärventien länsipuolella on 50 metriä pitkä pajukkorantainen osuus, jossa purolehto kapenee alle kymmenen metriä leveäksi. Tämän jälkeen on luonnontilainen, noin sata metriä pitkä osuus, jossa puronotko on hyvin jyrkkärinteinen. Puusto ja kasvillisuus ovat tässä kohdassa varsin samankaltaista kuin Mahlamäen alueella, joskin valtapuusto on ehkä vieläkin tiheämpää ja isoja ylispuita on vähemmän. Sulkeutuneen latvuksen yhtenäisyyden rikkoo yksi rantatasanteen aukko, jossa on kostean lehdon kasvillisuutta. Uudentalonmäen vanha kuusikko ulottuu puron rantaan asti aukon pohjois- ja itäpuolella. Loppuosuudella puronvarsi on lähdevaikutteista kostea hiirenporras- ja mesiangervovaltaista (AthFiT) lehtoa, jonka puusto on tasarakenteiseksi harvennettua, osaksi harmaaleppä- ja osaksi hieskoivuvaltaista. Aluskasvillisuudessa lähteisyyttä ilmentävät suokeltto, kevätlinnunsilmä, purosukerosammal (*Brachythecium rivulare*), kiiltolehvä-sammal (*Pseudobryum cinclidioides*) ja kilpilehvä-sammal (*Rhizomnium punctatum*). Puron varressa on runsaita korpikaislakasvustoja.

Hirvijärventien länsipuolisella kumpareella on haapavaltainen lehtipuusekametsä, joka on osaksi lehtomaista kangasta ja osaksi tuoretta lehtoa. Puusto on isojen ylispuiden, lehtipuuvaltaisuuden ja kerroksellisuuden takia erityisen näyttävää. Ylispuustossa on muutama järeä koivu, joista osa on jo sortunut koivupökökelöksi ja maapuiksi. Kenttäkerroksessa on ruoho- ja heinävaltaisia osia.

Mahlamäen ja Uudentalonmäen vierestä virtaavat purot ja Hirvijärventien lehtipuumetsäkumpare muodostavat valtakunnallisesti arvokkaan metsäluontokokonaisuuden. Uhanalaisiksi luontotyypeiksi luokitellut tuoreen ja kostean lehdon osat ovat laajalti kasvillisuudeltaan edustavia. Lisäarvoa tuo lähdevaikutteinen lehtokasvillisuus Uudentalonmäen alueella, puustoltaan luonnontilaiset osat ja lahoppuuston suuri määrä tien itäpuolisessa osassa. Pienvetenä kohde täydentää Epranojan suojeluarvoja.

73.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyyppit	käenkaali-oravanmarja (OMaT) -tyypin lehto, hiirenporras-käenkaali (AthOT) tyyppin lehto, käenkaali-mustikka (OMT) -tyypin metsä	
Uhanalaiset ja silmä-läpidettävät luontotyyppit	tuoreet keskiravinteiset lehdot (1,8 ha)	VU
	havumetsävyöhykkeen kangasmaiden latvapurot (450 metriä)	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	kosteat keskiravinteiset lehdot (0,4 ha)	NT

Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	Puuston tiheys ja varjostus, lehtikarike
--	--

73.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	haapa, tuomi
Muut puulajit	harmaaleppä, pihlaja, raita, rauduskoivu, hieskoivu, mänty, kuusi
Ikäarvio	30–70 vuotta – vaihtelee kuvioittain
Puuston kerroksellisuus	nuoret kuviot tasarakenteisia, vanhemmissa on kerroksellisuutta.
Erityisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	useita isoja rauduskoivuja; lehtipuumetsäkumpareella järeitä haapoja, joukossa pari kolohaapaa (muutoin isot haavat vielä hyväkasvuisia)
Jalot lehtipuut	metsävaahteraa (<i>Acer platanoides</i>) vähän aluspuustossa
Lahopuusto	lahopuuta kohtalaisesti, lähinnä pientä lehtipuustoa eri lahoasteina
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: Muut lajit: punaherukka, vadelma, tuomi, lehtipuiden taimia

73.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	kielo, valkovuokko, vuohenputki, oravanmarja, lillukka, mesiangervo, hiirenporras, lehtohaivensammal (<i>Cirriphyllum piliferum</i>)
Runsaat lajit	mustikka, käenkaali, metsäkorte, lehtokorte, korpikastikka, metsäalvejuuri, rentukka, rönsyleinikki, nokkonen, koukkusuikerosammal (<i>Sciuro-hypnum reflexum</i>), kantosuikerosammal (<i>S. starkei</i>)
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	vanhalla talon paikalla Hirvijärventien länsipuolen kukkulalla puutarhakasvijäänteinä: karviainen (<i>Ribes uva-crispa</i>), pimpinellaruusu (<i>Rosa spinosissima</i>), pihasyreeni (<i>Syringa vulgaris</i>), raparperi (<i>Rheum rhabarbarum</i>), tarhaomenapuu (<i>Malus domestica</i>)
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	kalvashiippasammal (<i>Orthotrichum pallens</i>) - Mahlamäen purehdossa, metsän pohjoisreunan haapojen rungoilla
Uhanalaiset lajit	korpinurmikka (<i>Poa remota</i>) NT – Hirvijärventien itäpuolisessa osassa harvakseltaan

73.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
täpläpapurikko (<i>Pararge aegeria</i>), 1 yksilö 15.6.23 Hirvijärventien länsipuolen sekametsässä	NT/RT
kottarainen (<i>Sturnus vulgaris</i>) - pesii lehtokumpareen kolohaavassa	

Laji	Status
määrän (<i>Meles meles</i>) pesäkolo Uudentalonmäen puronotkossa	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

73.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Lehtokasvillisuuden edustavuus enimmäkseen erinomaista tasoa, Hirvijärventien itäpuolinen osa on luonnontilaisena vähän länsiosaa edustavampi.
Maisemallinen merkitys	Hiivolantien itäpuolinen purolehto ja länsipuolinen lehtokumpare ovat näytävän puuston ansiosta maisemallisia helmiä Hiivolan kylämaisemassa. Sisäiset näkymät ovat vaikuttavan vaihtelevia molemmissa kohteissa. Myös Uudentalonmäen puronotkossa on maisemapuina tärkeitä isoja koivuja.
Luonnontila	Tien itäpuolisessa osassa luonnontila on erinomainen, muualla hyvä. Vanhat harvennukset näkyvät puustorakenteessa tien länsipuolen puronotkossa, missä myös lahopuustoa on korjattu pois.

73.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Nykytilassaan jopa valtakunnallisesti arvokas lehtometsäkokonaisuus; saavutettavuus hyvä, mutta liikkuminen puronvarsien metsissä hankalaa.

73.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Mahlamäen purolehto täyttää 1. luokan METSO-kohteen kriteerit pienestä koosta (1,41 ha) huolimatta. Muut osat ovat 2. luokan METSO:a sekä yleisten että elinympäristökohtaisten valintakriteerien puolesta. Alueella on lehtoisuutta, lahopuustoisuutta, vanhaa puustoa, erirakenteisuutta, pohjavesivaikutusta ja puronvarsimetsää.

73.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

73.11. MAHDOLLISET UHAT

Hakkuut.

73.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Alueen ominaispiirteet ja luonnonsuojelulliset arvot säilyvät parhaiten ilman mitään hoitotoimia. Kuusettuminen ei toistaiseksi ole uhka missään osassa.

73.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-inventointi 2013.

Kuva 162. Mahlamäen purolehdon keskiosaa keväällä 2023.

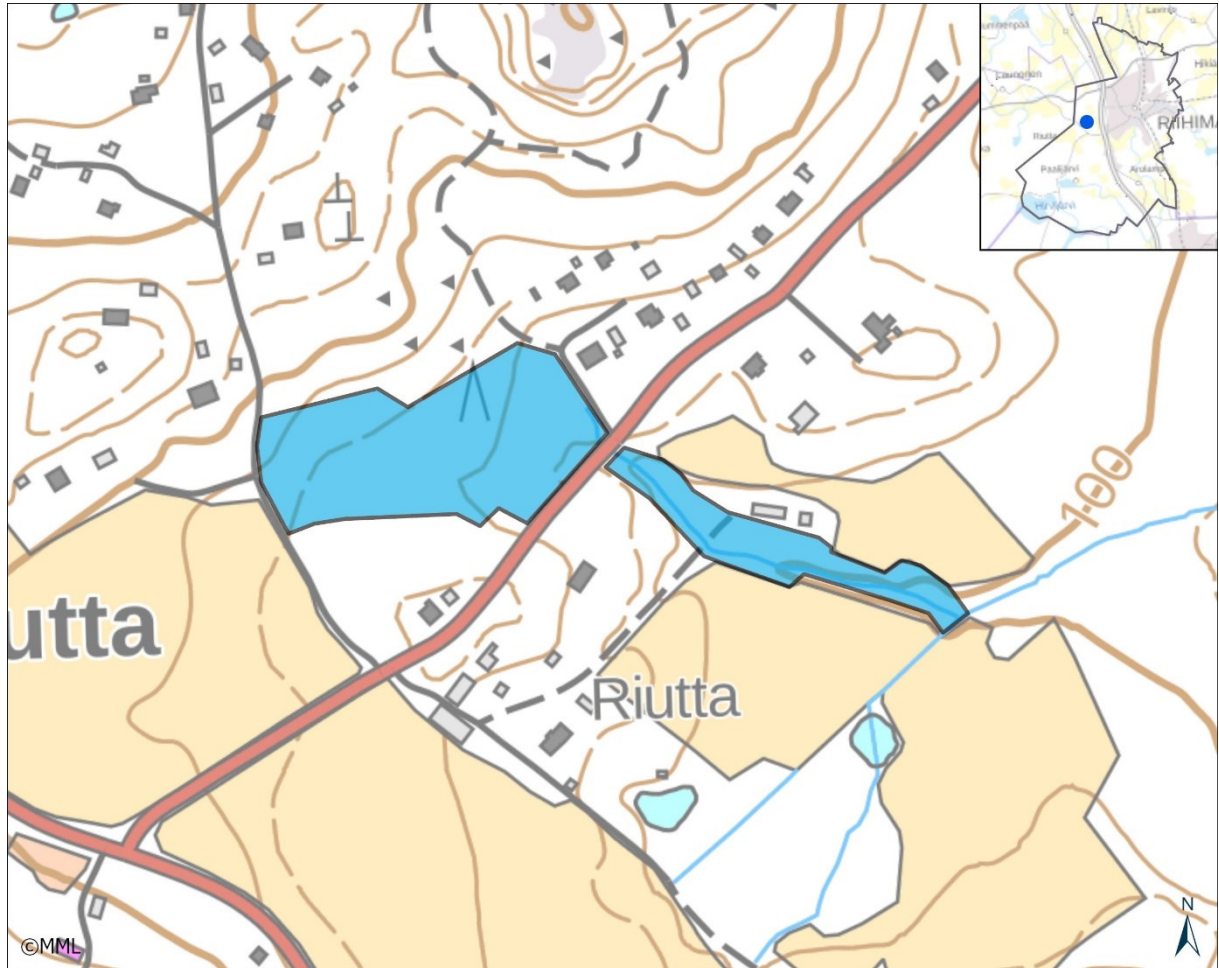
Kuva 163. Mahlamäen laajennusosan lehtokumpare on puronvarsien tapaan lehtipuuvaltaista lehtometsää.

74. RIUTTAN LEHTO

Kylä tai taajama: Riutta

Maastokäynti: 7.5.2023 ja 31.8.2023

Kohteen pinta-ala: 2,5 hehtaaria

Kuva 164. Riuttan lehto.

74.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Alueella tehty harvennushakkuita, isommalla osa-alueella enemmän ja puronvarressa vähemmän. Rajauksesta on poistettu Kernaalantien varren nuori lehtipuumetsä.

74.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Riuttan lehto koostuu kahdesta Riuttantien molemmin puolin sijoittuvasta lehtipuumetsästä. Läntinen lehtometsä on enimmäkseen pellon metsittymisen tuloksena syntynyt ja tien kaakkoispuolella on 200 metriä pitkä puronvarsilehto. Kokonaisuus on arvokas lehtipuustoisena lehtona ja osaksi pienvetenä. Iso osa lehtometsistä on harmaaleppävaltaista. Uhanalaisia luontotyypppejä ovat keskiravinteiset tuoreet ja kosteat lehdot.

Läntisen lehdon puusto on vaihtelevan kokoista, koivu- ja harmaaleppävaltaista. Sekapuuna kasvaa myös haapaa, metsävaahteraa, tuomea ja pihlajaa. Kuvion itäosassa on isoja kuusia sekä yksittäisiä koivuja ja mäntyjä. Pensaskerroksessa on vaihtelevan runsaasti vadelmaa, punaherukkaa

ja lehtipuiden taimia. Enimmäkseen pienpuustosta syntynyttä lahoa lehtipuustoa on metsässä kohtalaisesti, ja määrä on kasvanut hakkuutähteiden takia.

Läntisen osan aluskasvillisuus on puuston varjostuksen ja lehtikarikkeen takia paikoin niukkaa. Vielä muutostilassa oleva aluskasvillisuus vastaa käenkaali-oravanmarja (OMaT) tyyppin lehtoa. Pieniä kasvustolaikkuja muodostavat vuohenputki, rönsyleinikki, hiirenporras, mesiangervo ja kielo. Savipohjaisen lehdon painanteissa kasvillisuus muuttuu kosteaksi lehdoksi. Painanteet ovat enimmäkseen mesiangervo- ja hiirenporrasvaltaisia, paikoin on myös käenkaalin ja hiirenportaan luonnehtimia osia.

Tien kaakkoispuolella virtaava puro on uomaltaan alle yhden metrin levyinen, kausikuiva ja jyrkkärantainen. Purosta 70 metriä on uomaltaan luonnontilaista. Maa-aines on savea, mutta puron syöpyminen on paljastunut runsaasti isoja lohkkareita. Tiheän rantapuuston muodostavat harmaaleppä, tuomi, vaahtera, raita ja pihlaja. Isoimmat harmaalepät ovat runkoläpimitaltaan noin 40 senttimetriä paksuja. Pientä lahoppuustoa on enimmillään melko runsaasti, yli 50 runkoa hehtaarilla. Puron rannoilla on kostean lehdon kasvillisuutta, jota luonnehtivat korpikaisla, hiirenporras, mesiangervo ja korpikastikka. Yhdessä kohdassa on muutama mätäs kotkansiipeä. Puronotkon pääkasvillisuustyyppi on lähinnä vuohenputki (AegT) tyyppin lehto, mutta alueella on vähän myös hiirenporras-käenkaali (AthOT) tyyppin lehtoa sekä tuoreen ja kostean lehdon välimuotoa.

74.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyyppit	käenkaali-oravanmarja (OMaT) tyyppin lehto, vuohenputki (AegT) tyyppin lehto	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyyppit	tuoreet runsasravinteiset lehdot (0,6 ha)	EN
	tuoreet keskirasvinteiset lehdot (1,5 ha)	VU
	kosteat runsasravinteiset lehdot (0,05 ha)	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	kosteat keskirasvinteiset lehdot (0,1 ha)	NT
	havumetsävyöhykkeen norot (250 m)	DD
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	Puuston tiheys ja varjostus, lehtikarike	

74.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	harmaaleppä
Muut puulajit	tuomi, hieskoivu, kuusi, haapa, pihlaja, raita, metsävaahtera
Ikäarvio	40–60 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Yleisesti varsin tasarakenteista, erirakenteisia metsiä parin kalliomäen päällä.
Erytisen vanhat yksittäiset puut	Kernaalantien varressa yksi runkoläpimitaltaan 88 cm:n kuusi, lehtometsän isoin koivu on 65 cm paksu
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	metsävaahteraa läntisessä osassa noin 30 runkoa 3–20 metriä kor-

	keita puita, itäisessä osassa noin 15 runkoa – puut vaihtelevan kokoisia, isoimmat purolehdon vaahterat jo näyttävän kookkaita.
Lahopuusto	purolehdossa lahoa lehtipuustoa melko runsaasti, Riuttantien luoteispuolisessa osassa laikuittain melko runsaasti itseharvenemisen tuloksena syntynyttä lahoa lehtipuuta, etenkin harmaaleppää eri lahoasteina ja sekametsäosassa yksittäisiä isoja kuusen tuulenskaatoja. Viime-talvisessa harvennuksessa jäänyt paljon hakkuutähteitä metsään.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: Muut lajit: punaherukka, vadelma, lehtipuiden taimia

74.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	valkovuokko, vuohenputki, oravanmarja, mesiangervo, hiirenporras, lehtohaivensammal
Runsaat lajit	lillukka, käenkaali, kielo, metsäkorte, korpikastikka, metsäalvejuuri, rentukka, rönsyleinikki, nokkonen, isomyyränsammal, koukkusuikerosammal, metsäsuikerosammal
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	pensaskanukka (<i>Cornus alba</i>) – Riuttantien tuntumassa tien molemmin puolin
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	rusokääpä (<i>Pycnoporellus fulgens</i>) – kuusimaapuulla alueen pohjoisosassa, kalvashiippasammal (<i>Orthotrichum pallens</i>) – alueen luoteiskulman haapa-vaahteralehdossa haavan rungolla
Uhanalaiset lajit	pikkuhiippasammal (<i>Orthotrichum pumilum</i>) RT – alueen luoteiskulman haapa-vaahteralehdossa haavan rungolla.

74.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

74.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	kasvillisuuden edustavuus purolehdossa hyvää tasoa, muualla kohtalaista – metsittymissukessio on vielä kesken.
Maisemallinen merkitys	Purolehto ei juuri näy kylämaisemassa, mutta luoteinen osa muodostaa vehreän lehtipuustaisen metsänreunan Riuttantien ja Kormuntien risteyksen pelton pienmaisemassa.
Luonnontila	Purolehto pitkälle luonnontilaistunut aiemmasta niukkapuustoisesta vaiheesta, luoteispuolisessa osassa kehitys edennyt puuston osalta jo lähes yhtä pitkälle. Puronvarsilehdot ovat Uudenmaan ja Etelä-Hämeen savialueille tyyppillisiä luontotyyppisiä, joista vain pieni osa on säilynyt hydrologisesti luonnontilaisina ja puustoltaan edustavina.

74.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTENA

Potentiaalinen lähiluontokohde, hyvä saavutettavuus ja Riuttantien luoteispuolisessa osassa on helppo liikkua.

74.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Molemmat osat täyttävät METSO-ohjelman 2. luokan kohteen kriteerit. Alueilla on lehtoisuutta, lahoppuustoisuutta, vanhaa puustoa, erirakenteisuutta ja puronvarsimetsää. Erityisarvona harmaaleppälehtojen vallitsevuus sekä haavan ja metsävaahteran runsaus. Entisen talonpaikan ympäristö täyttää jalopuulehtona luonnonsuojelulain suojeltavan luontotyyppikohteen kriteerit.

74.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

74.11. MAHDOLLISET UHAT

Hakkuut, rakentaminen.

74.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Alueen ominaispiirteet ja luonnonsuojelulliset arvot säilyvät parhaiten ilman mitään hoitotoimia. Kuusettuminen ei toistaiseksi ole uhka.

74.13. KOHTEN AIEMMAT TIEDOT

Riuttan yleiskaavan luontoselvitys (Mäkelä 2012), LUMOS-inventointi 2013.

Kuva 165. Riuttan lehdon länsiosassa on vanha talon paikka.

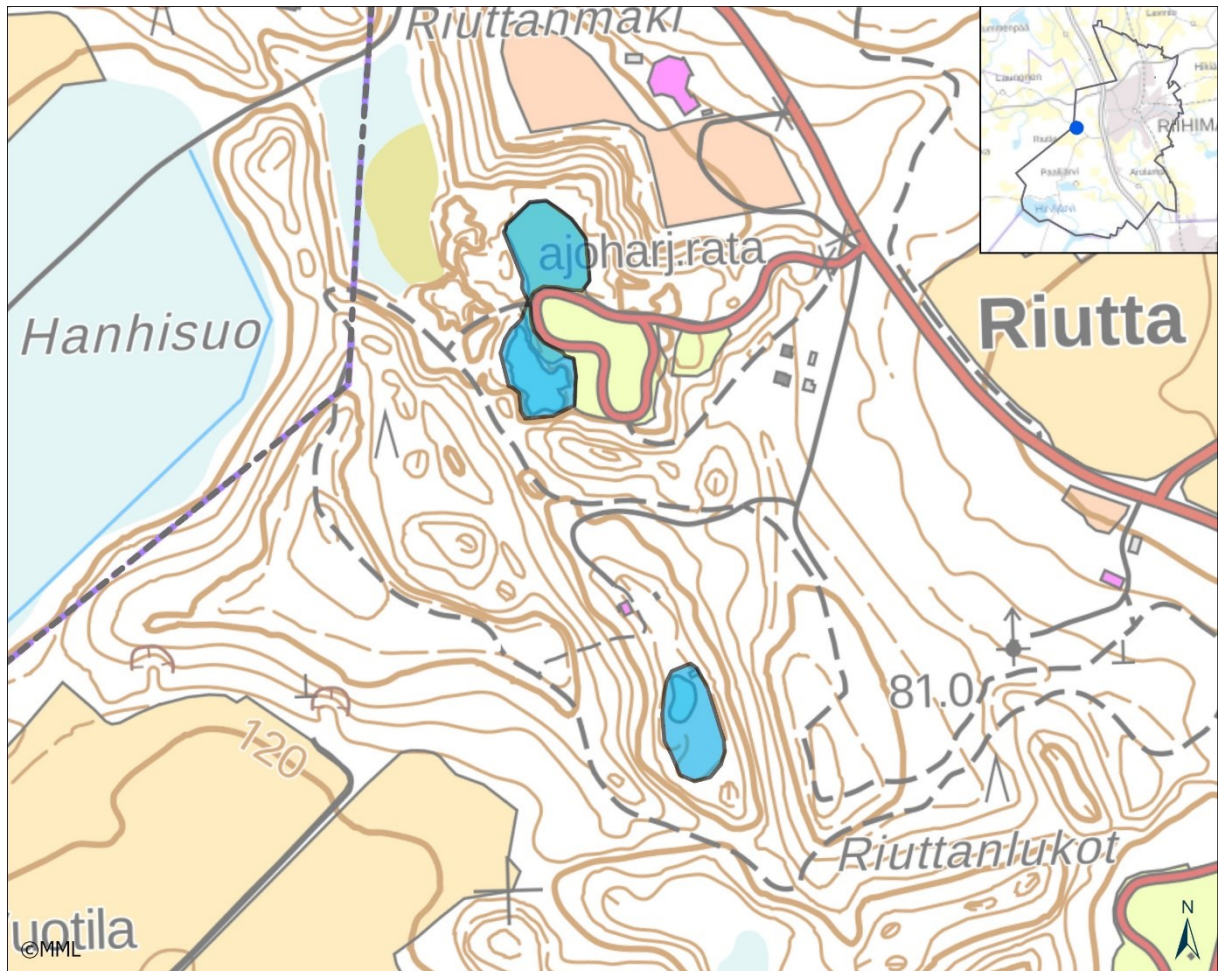
Kuva 166. Riuttan purolehdon harmaaleppävaltainen puusto on rakenteeltaan luonnontilaista.

75. RIUTTANLUKKOJEN LAMMET

Kylä tai taajama: Riutta

Maastokäynti: 15.6.2023

Kohteen pinta-ala: 2,5 hehtaaria

Kuva 167. Riuttanlukkojen lammet.

75.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Alueen pohjoisosan kenttäketo on kuivunut viimeisen kymmenen vuoden aikana ja kasvillisuus muuttunut vihvilöiden luonnehtimasta kausikosteasta niitystä enemmän paahtaisen ja niukkara-vinteisen kedon kaltaiseksi.

75.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Riuttanlukkojen pohjalla on noin 30 aarin laajuinen lampi ja lisäksi hiihtokeskuksen pohjoispuolella on sorakuoppaan syntynyt samankokoinen kausikuiva lammikko. Eteläinen lampi on kavi-vettu länsi- ja pohjoisrannalta jyrkkärantaiseksi ja itärannalla on pieni sara- ja kastikkavaltainen soistunut rantaniitty. Kesän aikana lammen vedenkorkeus vaihtelee yli metrin verran. Lammen kapeassa rantakasvillisuusvyöhykkeessä kasvaa jousivihvilää ja rönsyrölliä, itärannan tulvaisella laikulla myös pullosaraa, korpikastikkaa, luhtavillaa ja isorölliä. Niukka vesikasvillisuus koostuu uistinvidan ja leveosmankäämin kasvustoista.

Pohjoisempi lampi edustaa harvinaista kausikuivaa pienvesityyppiä, jonka pohja-aines on vettä läpäisevää hiekkaa ja soraa. Keväällä ja alkukesällä lammikossa on vettä laajalti noin puolen metrin syvyydeltä. Sademääriltään keskimääräisinä kesinä lampi kuivuu yleensä kokonaan kesikesään mennessä. Lammikon pohjalla kasvaa laajalti jousihivihvilää, melko

runsaasti ratamosarpiota ja paikoin myös luhtasaraa, ranta-alpia, järvikortta ja kiiltopajua. Pohjakerroksessa on luhtakarhunsammalen (*Polytrichum swartzii*) peitteitä sekä yleisesti nevasirppisammalta (*Warnstorfia fluitans*). Veden laskettua mutaisiin kohtiin kehittyi rantaresusammalen (*Fossombronia foveolata*) versoja.

Koska lammet ovat kalattomia, pohjaeläinfauna on ilmeisen runsas. Sudenkorennoista alueella on tavattu viisitoista lajia, mikä on lampien kokoon nähden varsin korkea määrä. Lajistoon kuuluvat harvinaiset eteläntytönkorento ja isokeijukorento.

Arvokkaaseen alueeseen on rajattu pohjoisemman lammen pohjoispuolelta sorakuopan pohjan kenttä, missä on erikoista kausikuivan niityn kasvillisuutta. Jokseenkin edustavaa niittyä on kentän itäreunalla 15 x 50 metrin alueella ja länsireunalla noin 40 x 10 metrin laajuudelta. Kasvillisuus on kenttäkedoille tyypilliseen tapaan matalaa ja aukkoista. Vuonna 2013 yhtenä valtalajina itäreunan niityllä kasvoi harvinaisen ojakaali, jonka versomääräksi arvioitiin kymmenen tuhatta. Lisäksi kentän kasvistoon kuuluvat tanakkasilmäruoho, savijäkkärä, syysmaitiainen, pohjanpeltohatikka, punasolmukka ja valkoapila. Aukkoisessa pohjakerroksessa kasvustoja muodostavat hiekkotierasammal (*Racomitrium canescens*), kangaskarhunsammal (*Polytrichum juniperinum*), naalinsammal (*Oligotrichum hercynicum*) ja röyhelösammal (*Blasia pusilla*).

Riuttanlukkojen sorakuopan pohja lampineen on luonnon monimuotoisuuden kannalta huomionarvoinen, monenlaisia arvoja sisältävä alue. Ajoharjoitteluradalle syntynyt niitty on arvokas etenkin uhanalaisen ojakaalin kasvupaikkana.

75.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	oligo-mesotrofinen lampi, oligo-mesotrofinen kausikuiva lampi, kenttäketo
Uhanalaiset ja silmä-läpidettävät luontotyypit	pohjoinen lampi voidaan luokitella kausikosteikoksi, joka ei nykyisessä luokituksessa ole uhanalainen luontotyyppi.
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	tulvaisuus, paisteisuus ja kentällä kulutus

75.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi, mänty
Muut puulajit	Kohde on lähes kokonaan puuton, pohjoisemman lammen rantavyöhykkeessä on nuoria mäntyjä ja kentän reunoilla nuorta lehtipuustoa ja mäntyä.
Ikäarvio	5–30 vuotta

Puuston kerroksellisuus	-
Eriyisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	-
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: Muut lajit: kiiltopaju

75.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	jouhivihvilä, ratamosarpio, nevasirppisammal, rantaresusammal, röyhelösammal
Runsaat lajit	tummarantavihvilä, konnanvihvilä, tanakkasilmäruoho, savijäkkärä, syysmaitiainen, nurmirölli, valkoapila, hietikkotierasammal
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	luhtakarhunsammal (<i>Polytrichum swartzii</i>)
Uhanalaiset lajit	ojakaali (<i>Lythrum portula</i>) VU – löytyi v. 2013, viimeisin positiivinen havainto vuodelta 2020 (laji.fi)

75.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
metsäviklo (<i>Tringa ochropus</i>)	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
isokeijukorento (<i>Lestes dryas</i>) – pohjoisella lamella myös 2023	
eteläntytönkorento (<i>Coenagrion puella</i>)	

75.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Kausikosteikko ja kausikuiva lampi ovat pienialaisia, mutta ympäristöstään selvästi poikkeavina niiden merkitys Riuttanlukkojen alueen monimuotoisuudelle on suuri.
Maisemallinen merkitys	Ei erityistä merkitystä, alueen puusto nuorta männikköä.
Luonnontila	luontotyyppien kannalta hyvä

75.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Riuttan alue on tärkeä lähivirkistysalue. Lampien lähiympäristö on osa frisbeegolfrataa.

75.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

75.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

75.11. MAHDOLLISET UHAT

Kuivuminen on osoittautunut pahimmaksi uhaksi sekä kenttäkedolla että kausikosteikolla. Kentän umpeenkasvu tuskin on uhka ainakaan lyhyellä aikavälillä, mutta taimikon levittäytymistä tulee seurata. Kentän reunojen pikkupuustoa voisi myös raivata ja näin laajentaa niittymäisen kasvillisuuden aluetta.

75.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei hoitotarvetta.

75.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-inventointi 2004–05, 2013.

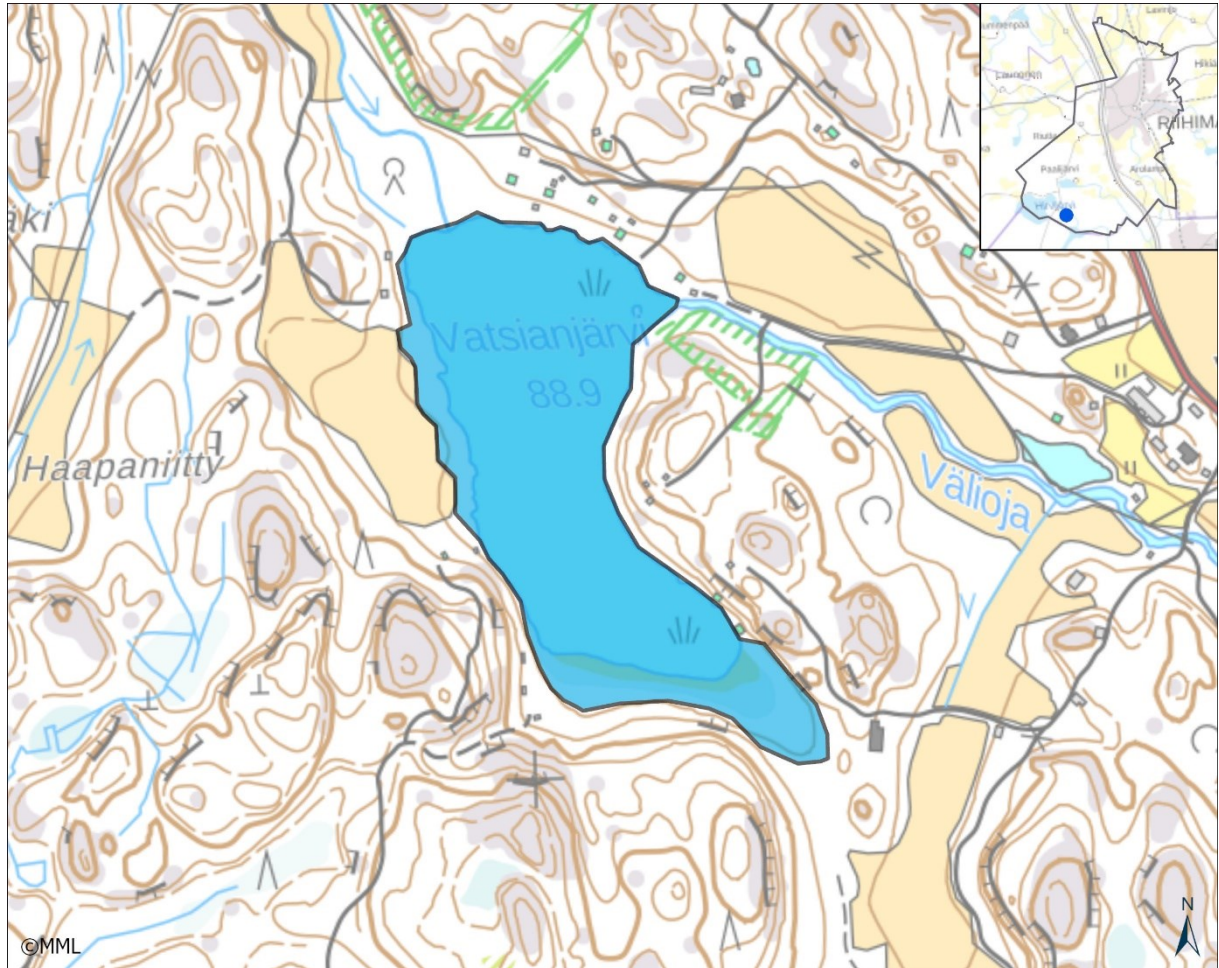
Kuva 168. Riuttanlukkojen eteläisen lammen vedenkorkeus vaihtelee suuresti kasvukauden aikana, mutta lampi ei kuitenkaan kuivu kokonaan toisin kuin pohjoinen allas.

76. VATSIANJÄRVI

Kylä tai taajama: Vatsia

Maastokäynti: 27.3.2022 ja 23.8.2022

Kohteen pinta-ala: 11 hehtaaria, josta vesialuetta 8,45 hehtaaria

Kuva 169. Vatsianjärven ja Väliojan alueet.

76.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Ei mainittavia muutoksia viimeisen kymmenen vuoden aikana, uusia rantamökkejä ei ole rakennettu. Länsirannan puustoinen kaistale on säilynyt ja vankistunut entisestään, lahoppuusto on kuitenkin korjattu pois. Lasku-uomaa on perattu ajoittain veden virtaaman ylläpitämiseksi osana Hirvi- ja Suolijärven säännöstelyä. Rantaluhdat ovat ruovikoituneet voimakkaasti, esimerkiksi etelärannan saraluhta on nyt lähes kokonaan ruokoluhtaa.

76.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Vatsianjärvi sijaitsee korkeiden ja jyrkkäpiirteisten kalliomäkien ympäröimässä notkossa. Järven lähivaluma-alue on pääosin metsää. Rannoilla on kymmenkunta kiinteistöä, joista lähes kaikki ovat vapaa-ajan käytössä. Rantamökkien välissä on 80–200 metrin pituisia rakentamattomia rantaosuuksia. Etelärannalla on 220 metriä pitkä hyvin kehittynyt, enimmillään 60 metriä leveä rantasuo. Pääosa suosta on ruokoluhtaa, maarannan puolella on pajukkoinen pensasluhtavyöhyke.

Rantasuon edustalla matalassa vedessä on runsasta ja tiheää vesikasvillisuutta. Länsirannalla luhtaisen rantasuon vyöhyke on 10–15 metriä leveä.

Länsirannalla on pellon ja kapean rantasuon välissä vankkapuustoinen metsäkaistale. Luoteiskulman mökkirannoilla on isoja tervaleppiä ja kuusia, näiden eteläpuolisella rakentamattomalla osalla yleisesti isoja hieskoivuja ja pieni haapametsikkö. Eteläosassa länsirannan metsä on vanhaa ja kuusivaltaista.

Pohjoispään purosuussa on rehevä koivuvaltainen tulvametsä, joka kuuluu Koterinkosken LU-MOS-alueeseen. Sen länsipuolella sijaitsevan pienemmän ojan varressa on haaparyhmä ja rehevä lehtolaikku, jossa kasvaa imikkää.

76.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	korte-ruoko (Equisetum-Phragmites) -tyypin pikkujärvi	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	pienet humusjärvet	NT
	avoluhdat	DD
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	rantasoilla luhtaisuus, vesialueella valuma-alueen ravinnekuormitus.	

76.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	-
Muut puulajit	Kenkiänjoen suun tulvametsässä hieskoivu, muualla rannoilla mänty, haapa, harmaaleppä, tervaleppä, kuusi, raita
Ikäarvio	vaihtelee, rantapuusto enimmäkseen 50–90 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Rantapuustossa paljon kokovaihtelua.
Erytisen vanhat yksittäiset puut	luoteisosan tervalepät huomattavan järeitä ja ilmeisen vanhoja
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Tulouoman suun hieskoivikossa isoja lahopökölöitä ja pientä maapuustoa; kaakkoiskulman tulvametsässä muutama maapuu; muualla isoimpien puiden ränsistyminen alkanut ja alkamassa, muuten lahoppuuta melko vähän
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: luhtarannoilla kiiltopajua pieninä ryhminä Muut lajit: rantametsissä paikoin katajaa, yleisesti pihlajan taimia

76.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	vedessä isoulpukka, uistinvita, palpakko, järviruoko, pullosara, leveä-osmankäämi; tulvametsässä mesiangervo, ranta-alpi
Runsaat lajit	tulvametsässä rantakukka, jokapaikansara, suo-orvokki, viitakastikka, rätvänä, suoputki, jouhisara, järvikorte, kurjenjalka, huopaohdake
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	härmälaakajakälä (<i>Physconia distorta</i>) – länsirannan haavikossa yhdellä rungolla muutamia laikkuja
Uhanalaiset lajit	polkukämmensammal (<i>Tritomaria exsectiformis</i>) NT/RT – lahoppuulla kaakkoisrannan tulvametsässä; poimulaakasammal (<i>Plagiothecium undulatum</i>) RT – paljaalla turpeisella maalla kaakkoiskulman tulvametsässä.

76.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
pohjanlepakko (<i>Eptesicus nilssonii</i>) – havaintoja kesältä 2019, etelärannalla ruokailualue (laji.fi/ Riihimäen lukio)	
Selkärangattomat	
lummelampikorento (<i>Leucorrhinia caudalis</i>) – lisääntymisalue etelärannalla vuonna 2013 ja 2016 (laji.fi/ Teppo Häyhä)	
lummelampikorento (<i>Leucorrhinia caudalis</i>) – lisääntymisalue etelärannalla vuonna 2013 ja 2016 (laji.fi/ Teppo Häyhä)	
karvaukonkorento (<i>Brachytron pratense</i>)	

76.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Humusvetenä järven edustavuus on hyvää tasoa, luhtarannat tuovat lisäarvoa, samoin etelärannan tulvametsä.
Maisemallinen merkitys	Kalliomäkien rajaama näkymäalue on maisemallisesti erityisen arvokas. Järvi-maisemassa yhdistyvät kalliomäkien ja rinnemetsien luonnonmaisemaelementit ja Vatsian kulttuurimaisema.
Luonnontila	Ekologiselta tilaltaan erinomaisesta Hirvijärvestä laskevan veden laatu vaikuttaa merkittävästi Vatsianjärven veden laatuun. Vatsianjärven veden laatu on ollut hyvä, vaikka järveä voidaan pitää lievästi rehevänä. Hygieeniseltä laadultaan Vatsianjärven vesi on täyttänyt uimavedelle asetetut mikrobiologiset laatuvaatimukset. Mahdollista ulosteperäistä saastumista ja yleistä likaantumista ilmentäviä bakteereita on kuitenkin todettu näytteissä, mutta vain pieniä pitoisuuksia.

76.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTENA

Järven itärannan luonnonsuojelualue lähimetsineen on hyvä lähiluontokohde esimerkiksi marjatuksen ja sienestyksen kannalta, mutta ilmeisen vähän käytetty. Rungas vesikasvillisuus häiritsee jonkin verran veneellä liikkumista järven matalissa osissa.

76.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

76.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

76.11. MAHDOLLISET UHAT

Lietelantapäästöt vesistöön, happitilanteen heikentyminen.

76.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

-

76.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-inventointi 2004–05.

Kuva 170. Vatsianjärven länsiranta järven pohjoispäästä nähtynä.

77. VÄLIOJA

Kylä tai taajama: Kytöjärvi

Maastokäynti: 27.3.2022

Kohteen pinta-ala: 3,0 hehtaaria

Kuva 171. Vatsianjärven ja Väliojan alueet.

77.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Edellisen inventoinnin (2004) tilanteeseen verrattuna vanhaa puustoa (järeitä koivuja, haapoja) on vähemmän, samoin harmaa- ja tervaleppiä. Lahopuuston määrä on vähentynyt.

77.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Vatsianjärvestä Suolijärveen virtaava, 1,3 kilometriä pitkä Välioja on tasaleveäksi (3-7 m) perattu pikkujoki. LUMOS-alueeseen kuuluu suppealla rajauksella koko joki lähirantoinen. Rannat ovat enimmäkseen jyrkkätörmäisiä ja rantakasvillisuus vähäistä. Loppupään metsärantaosuuksilla uoma on muita osuuksia kapeampi ja virtaus voimakkaampaa, varsinaiset kosket puuttuvat.

Välioja virtaa kulttuurihistoriallisesti merkittävän kylämaiseman halki. Joen länsiranta on enimmäkseen rakentamatonta metsärantaa, itärannalla on kaksi pikkupeltoa ja mökkirantoja. Rannan läheiset pellot ovat osa hevosten laiduntamaa nurmilaidunalueita.

Noin 200 metriä ennen Suolijärven purosuuta joki sivuaa Salmenkallioiden LUMOS-alueita. Kyseisessä kohdassa on varttunut lehtomaisen kankaan kuusikko. Tämän pohjoispuolella on laajahko kuvio kuusitaimikkoa, joka on istutettu entiselle rantaniitylle.

77.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	käenkaali-mustikkatyyppi (OMT)
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	-
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	Uoman perkaus, rantapuuston tiheys ja varjostus.

77.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi, hieskoivu
Muut puulajit	haapa, pihlaja, tuomi, harmaaleppä, tervaleppä
Ikäarvio	vaihtelee 20–80 vuoden välillä
Puuston kerroksellisuus	Rantametsien puusto enimmäkseen tasarakenteista
Eriyisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	-
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: kiiltopaju Muut lajit: peltorantaosuudella kiiltopajun lisäksi halava ja hieskoivu; metsärannoilla vadelma, pihlaja ja muut lehtipuiden taimet, lehtomaisessa osassa myös vähän lehtokuusamaa

77.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	vedessä järviruoko, leveäosmankäämi, rentukka
Runsaat lajit	rannoilla rönsyleinikki, rentukka, kurjenjalka, korpikaisla, suo-ohdake, mesiangervo, metsäalvejuuri; metsissä: käenkaali, hiirenporras, vuo-henputki, mustikka; lehdoissa: kielo, lehtoimikkä, sinivuokko, valko-vuokko, oravanmarja, kultapiisku
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-

Harvinaiset lajit ja indikaattorit	-
Uhanalaiset lajit	-

77.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
Jokirannat, etenkin vilkkaammin virtaava osuus, ovat koskikaralle potentiaalisia talvehtimispaikkoja – alueelta on rengastustietoja lajista (laji.fi). Muuta linnustoa peltorantaosuudella 2022:	
pajusirkku (<i>Emberiza schoeniclus</i>)	VU
pensaskerttu (<i>Sylvia communis</i>)	NT
västäräkki (<i>Motacilla alba</i>)	NT
pensastasku (<i>Saxicola rubetra</i>)	VU
pikkuvarpunen (<i>Passer montanus</i>)	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
Alue sijaitsee kahden tunnetun liito-oravan pesimisalueen välissä, joten laji saattaa käyttää liikkumisessa ja ravinnonhankinnassa jokivarren puustoa.	
Selkärangattomat	
-	

77.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Vesiluontotyyppinä joen edustavuus on tyydyttävää tasoa, koska uoma on koko matkalta perattu ja rannat suureksi osaksi rakennettuja. Rantakasvillisuuden vyöhykkeisyys on suureksi osaksi hävinnyt. Alueen luontoarvot perustuvat pitkälti alku- ja loppupään metsärantaosuuksiin ja toisaalta linnustollisesti huomionarvoiseen peltorantaosuuteen.
Maisemallinen merkitys	Alueella on paikallista kulttuurimaisemallista arvoa osana Vatsian kylämaisemaa. Peltorantaosuus on maisemallisesti merkittävä avointen näkymäsuuntien kannalta.
Luonnontila	Pitkälti heikentynyt sekä hydrologian että rantapuuston osalta.

77.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Vähäinen, uoma ei sovellu veneellä liikkumiseen.

77.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

77.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

77.11. MAHDOLLISET UHAT

Metsänhoitotoimien ulottaminen rantavyöhykkeeseen. Rantojen liiallinen siistiminen.

77.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei hoitotarvetta.

77.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-inventointi 2004–05.

Kuva 172. Väliojan peltorantaosuuden rannat ovat pajukoitunutta ruovikkoa.

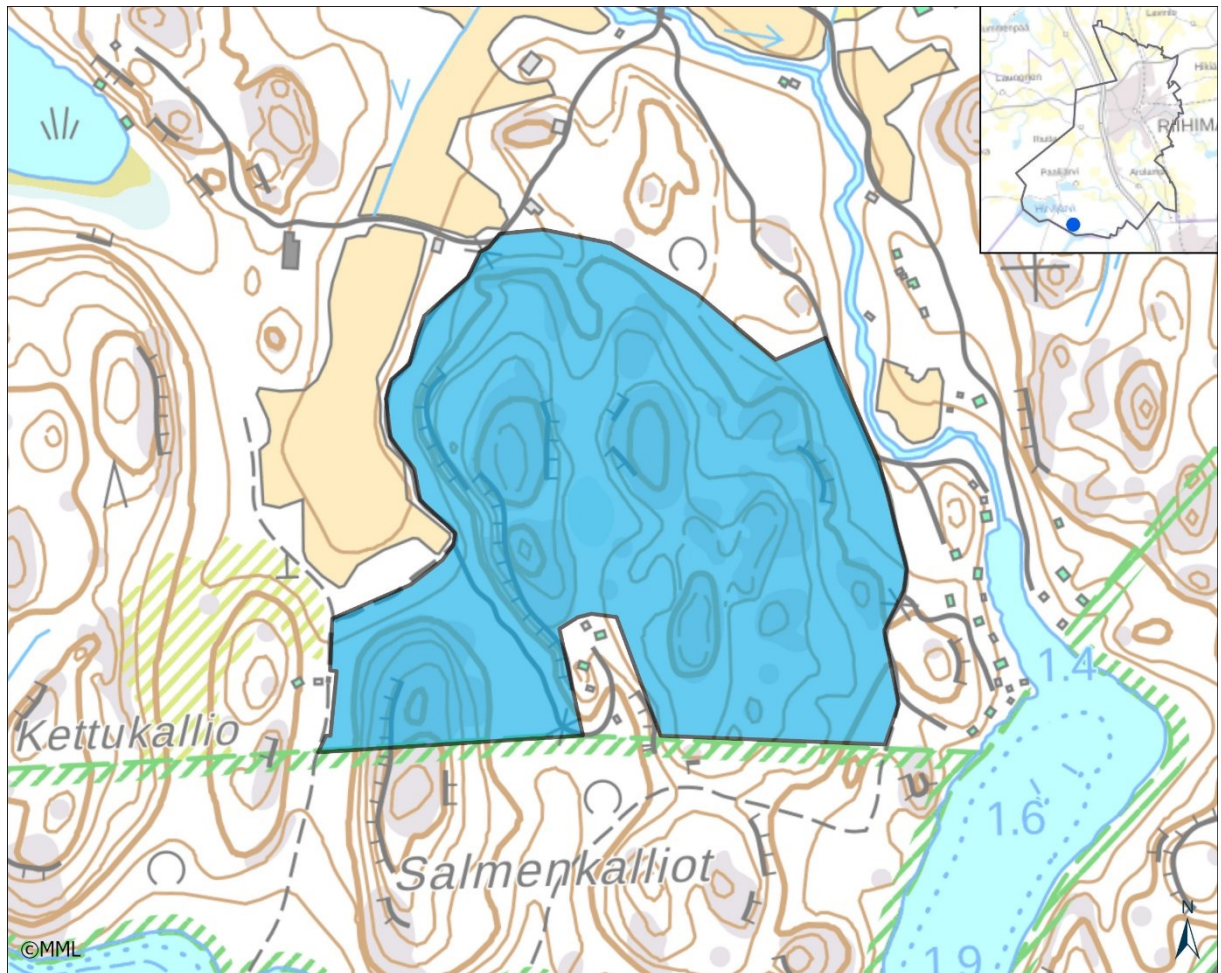
Kuva 173. Väliojan metsärantaosuus joen alaosassa.

78. SALMENKALLIOT

Kylä tai taajama: Hirvijärvi

Maastokäynti: 29.5.2022

Kohteen pinta-ala: 16,0 hehtaaria

Kuva 174. Salmenkallioiden alue.

78.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Kettukallion alueelle on tehty avohakkuu, joten koko länsipuolisko on poistettu rajauksesta. Lahopuuston muodostuminen on päässyt alkuun varttuneissa kuusisekametsissä ja kalliometsässä lahopuuston määrä on uusien tuulenskaatojen myötä kasvanut.

78.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Suolijärven pohjoisrannan suojellun rantametsän eli Vatsian luonnonsuojelualueen pohjoispuolella on laajahko, pinnanmuodoiltaan rikkonainen Salmenmäen kallioselänne. Metsät ovat vallitsevasti lehtomaista kangasta. Salmenkallion länsipuolisessa notkossa, samoin kuin mäen itärinteessä on lehtipuuvaltaista lehtoa. Salmenmäen itä- ja pohjoisrinteillä on kuusivaltaista metsää, jonka puustossa on paikoitellen isoja haapoja. Kallioselänteen kumpuilevalla lakiosalla on erilaisia nuoria lehtipuuvaltaisia kuvioita ja kalliomänniköitä. Mäkien välisissä notkoissa ja Salmenmäen painanteissa on ojittamattomia korpisoistumia.

Alueella on useita metsälain suojelemissa erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Kohteiden luonnontila ja edustavuus ovat yleisesti hyvää tasoa. Salmenmäen jyrkänteinen länsirinne, rinteen tyven metsä ja laen vanha kalliomännikkö muodostavat laajahkon erityisen tärkeiden elinympäristöjen yhdistelmän. Salmenmäen alueen pohjoisosassa on pienen noron varteen kehittynyt hiirenporsasvaltainen saniaislehto. Lisäksi Salmenmäellä on kalliopaljastumia, jotka vajaan ottoisina kalliometsinä täyttävät metsälain erityisen tärkeän elinympäristön suojelukriteerit. Salmenmäen kaksi korpisoistumaa ovat nevakorpija ja reunoilta aitokorpija, jotka kummatkin ovat uhanalaisia luontotyyppisiä.

Metsälain suojelemissa erityisen tärkeitä elinympäristöjä on myös Salmenkallion alueella. Mäen itärinteessä on nuorta lehtipuustoa kasvavaa kuivan ja tuoreen lehdon välimuotoa. Notkon tyvellä on nuorta tiheää kuusikkoa kasvava soistuma, jonka kostein osa on ruohoista kangaskorpea. Salmenkallion länsipuolinen notko on kesämyrsky ympäristössä tuoretta lehtoa. Puusto on enimmäkseen nuorta, mutta ylispuustossa on kolme isoa haapaa ja muutama lehmus.

78.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	käenkaali-mustikkatyyppi (OMT), käenkaali-oravanmarja (OMaT) - tyyppi	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	kaikki uhanalaiset luontotyypit ovat alueella suppea-alaisia, esiintymiä 1-2	
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	ruohokangaskorvet	CR
	aitokorvet	EN
	sarakorvet	EN
	borealiset piensuot (alueen kalliosuot kuuluvat myös tähän luontotyyppiryhmään)	EN
	tuoreet keskivinteiset lehdot	VU
	kuivat keskivinteiset lehdot	NT
	kosteat keskivinteiset lehdot	NT
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	kallioisuus ja pinnanmuotojen vaihtelut, soistumat, metsien hoito	

78.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi, mänty, soistumissa hieskoivu
Muut puulajit	rauduskoivu, haapa, pihlaja
Ikäarvio	60 vuotta, kalliomänniköt yli 120 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Kuusikot tasarakenteisia; Salmenmäellä paikoin kaksi latvuserrosta (nuorta ja varttunutta puustoa tai ylispuiden alla pientä lehtipuustoa)
Erityisen vanhat yksittäiset puut	Salmenkallion länsipuolen notkossa kolme jättihaapaa ja notkon itäreunassa, kallion alla pari isoa lehmusta; Salmenkallion itärinteessä pari vanhaa raitaa.

Muut yksittäiset erikoiset puut	Salmenmäen pohjoisosan notkossa haaparyhmä, jossa neljä kolohaa-paa.
Jalot lehtipuut	Alueella on useita pieniä metsälehtymyksen (<i>Tilia cordata</i>) esiintymiä, muun muassa Salmenmäen saniaislehdon alaosassa, Salmenkallion ja Kettumäen välisen mäen pohjoisrinteessä, Salmenkallion länsipuolissa lehtonotkossa ja Salmenkallion itärinteeseen lehdossa. Viimeksi mainitussa paikassa on yli kymmenen runkopuulehmusta ja runsaasti pensaita. Isoimmat puut löytyvät Salmenkallion länsipuolen notkosta. Metsävaahteran taimia on paikoitellen eri puolilla aluetta.
Lahopuusto	Salmenmäen kalliomännikössä on yleisesti pystykeloja (yli 15 runkoa hehtaarilla) ja jokunen tuore tuulenkaato; Salmenmäen pienemmässä korpisoistumassa on vähän lahoa koivua, muuten lahoppuuta on melko vähän, mutta Salmenmäen kuusisekametsässä lahoppuuston muodostuminen on alkanut.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: Muut lajit: vadelma, kataja, taikinamarja, haapa, pihlaja, lehtokuu-sama, puna-herukka, rauduskoivu, lehmus, virpapaju, metsäruusu, musta-herukka

78.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	Lehtomaisilla kankailla: mustikka, puolukka, kieli, metsäkastikka, oravanmarja; korpisoistumissa: metsäalvejuuri, käenkaali, hiirenporras, lillukka, mustikka, korpiliekosammal (<i>Rhytidiadelphus subpinnatus</i>); kalliometsissä: kanerva, puolukka, metsälauha
Runsaat lajit	Lehtomaisilla kankailla: vanamo, käenkaali, metsämitikka, valkovuokko, ahomansikka, kultapiisku, metsätähti, kevätpiippo, sananjalka; lehdoissa: metsäkurjenpolvi, sinivuokko, kevätlinnunherne, lillukka, tesma – niukkoina myös metsäorvokki, valkolehdokki, näsiä, mäkilehtoluste, lehto-orvokki, imikkä, kivikkoalvejuuri, metsämaarianheinä, koiranheisi; Korvissa: riidenlieko, viitakastikka, korpi-imarre, metsätähti, rönsyleinikki, suo-orvokki; kallionseinämällä: kallio-omenasammal (<i>Bartramia pomiformis</i>), kalliopalmikkosammal (<i>Hypnum cupressiforme</i>), kivilaakasammal (<i>Plagiothecium denticulatum</i>) ja suppeilla keskiravinteisilla osilla myös lehtonurmikka, kalliokiviyrtti, hiirenhäntäsammal (<i>Isoetidium myosuroides</i>), rauniopaasisammal (<i>Schistidium apocarpum</i>), tummauurnasammal (<i>Amphidium lapponicum</i>), haapasuomusammal (<i>Radula complanata</i>)
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	kullero (<i>Trollius europaea</i>) – Salmenkallion länsipuolisessa notkossa, mökkkien pientareella 2017
Uhanalaiset lajit	-

78.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	

Laji	Status
hömötiainen (<i>Poecile montanus</i>)	EN
töyhtötiainen (<i>Lophophanes cristatus</i>)	VU
pyy (<i>Bonasia bonasia</i>)	
harmaapäätikka (<i>Picus canus</i>) – Salmenmäen metsässä varpuspöllön pönttö	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
liito-orava (<i>Pteromys volans</i>)	VU
Selkärangattomat	
-	

78.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Alue on edustava useiden uhanalaisten luontotyyppien ansiosta. Kalliopainanteiden kaksi korpea ovat sekä puuston että hydrologisen luonnontilan osalta erinomaisia. Kalliojyrkänteet ja lakimetsät ovat luonnontilaltaan ja edustavuudeltaan hyvää tasoa, lehtojen edustavuus vaihtelee kohtalaisen ja hyvän välillä.
Maisemallinen merkitys	Salmenmäen luoteisosan lakikalliolta aukeaa näkymä Vatsianjärvelle päin. Muuten näkymäalueet ovat melko suppeita korkeuseroista huolimatta.
Luonnontila	Alueeseen rajautuu kaksi mökkitonttia, joista toisen piha sijaitsee lehtometsässä ja liito-oravan elinympäristössä. Salmenmäen mökille menevä tie rajautuu korpisoistumaan. Metsät ovat enimmäkseen tavanomaiseen tapaan hoidettuja.

78.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Alue tukee Vatsian luonnonsuojelualueen metsäluonnon suojelutavoitteita etenkin lehto- ja kallioluontotyyppien osalta ja täydentää suojeluarvoja luonnontilaisten korprien osalta. Salmenkallion länsipuolinen notko on osa liito-oravan reviirin ydinaluetta. Alueen metsälinnusto on viimeisimmän kartoituksen perusteella erityisen edustava ja monipuolinen. Salmenkallion takamaaston metsä on tärkeä osa linnustollisesti arvokasta kokonaisuutta. Alue on myös kasvistollisesti monipuolinen. Alueen arvoa nostaa uhanalaisia luontotyyppisiä sisältävien laikkujen suuri määrä ja näiden hyvä luonnontila. Huomionarvoisten kohteiden osuus alueen pinta-alasta on varsin suuri, noin 20 %. Alue sopii hyvin marjastukseen, sienestykseen ja retkeilyyn. Opetuskohteena metsä ei tuo erityistä lisää luonnonsuojelualueeseen.

78.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

2. luokan Metso-kohde. Täyttää moninkertaisesti elinympäristökohtaiset valintakriteerit, sillä alueella on luonnon monimuotoisuudelle tärkeitä soita, kalliometsää, lehtoa, jyrkänteitä, lehtipuusoisia osia ja lehmusesiintymiä.

78.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

78.11. MAHDOLLISET UHAT

Hakkuut, maa-aineksen otto.

78.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei kiireellistä hoitotarvetta.

78.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Riihimäen arvokkaiden luontokohteiden kartoitus 1990–91 (Heinonen ym. 1991), Riihimäen linnustaselvitys 2013–2014, Riihimäen liito-oravaselvitys 2004 ja 2013 (Honkala 2004, Häyhä 2013), LUMOS-kohteiden inventointi 2011, 2017.

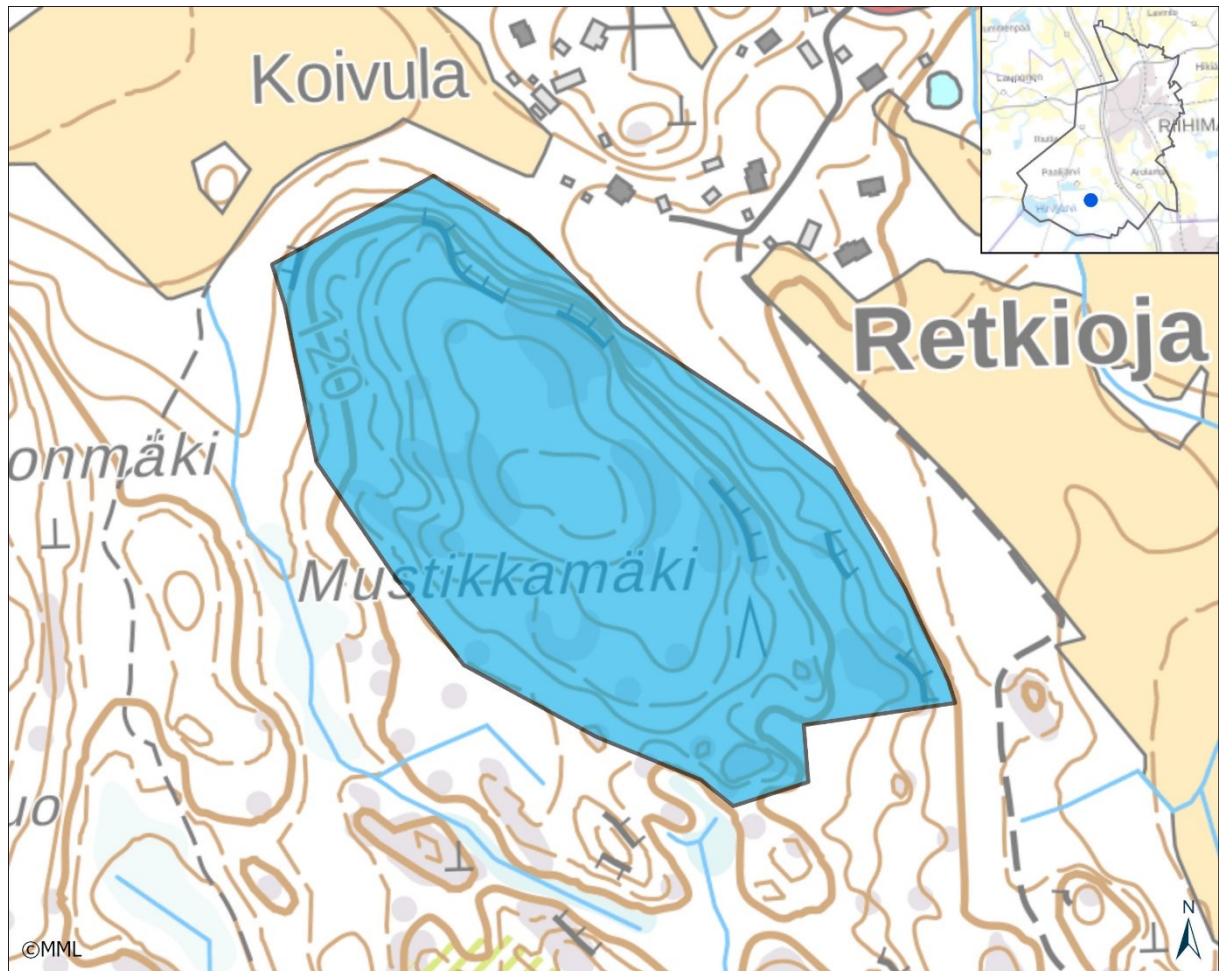
Kuva 175. Salmenmäen kalliometsää.

79. MUSTIKKAMÄKI

Kylä tai taajama: Retkioja

Maastokäynti: 27.5.2021

Kohteen pinta-ala: 9,8 hehtaaria

Kuva 176. Mustikkamäen alue.

79.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Alueen kaakkoispäässä ja koillisrinteessä on tehty uusia hakkuita, joten suurin osa seinämien alusmetsistä on nuorta metsää, taimikkoa tai aukkoa. Lakiosan kuusikossa on melko tuoreita tuulenkaatoja, joita ei vielä ole korjattu pois.

79.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Mustikkamäki on valtakunnallisessa kallioalueinventoinnissa geologisesti arvokkaaksi luokiteltu kohde. Biologiset erityisarvoja on koillisrinteen varjoisilla kallionseinämillä, joilla on paikoin runsasta ja monilajista sammalkasvillisuutta. Kahdella valuvetisellä kohdalla on uhanalaista lajistoa. Metsät ovat tavanomaisia talousmetsiä, nuorten metsien ja taimikoiden osuus on suuri. Metsät ovat enimmäkseen mustikkatyyppiä, vähäisemmässä määrin lehtomaista kangasta ja puolukka-

tyyppiä. Ainoa poikkeus talousmetsäkuvioista on pohjoisosan laen 80 x 60 metrin laajuinen kallio-pohjainen kuivahkon kankaan metsä, jossa on valtapuustona vanhoja kilpikaarnamäntyjä. Kyseisestä lakimänniköstä aukeaa maisema Retkiojan pelloille.

79.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	mustikkatyyppi (MT), käenkaali-mustikkatyyppi (OMT), puolukkatyyppi (VT)	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	karut varjoiset kalliojyrkänteet	NT
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	avohakkuut, kallioisuus	

79.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	mänty, rauduskoivu, haapa, hieskoivu, pihlaja
Ikäarvio	vaihtelee enimmäkseen välillä 0–50 vuotta, vanha männikkö yli 100 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Kaikki kuviot tasarakenteisia.
Eriyisen vanhat yksittäiset puut	Koillisrinteessä yhden kallionseinämän vieressä yksi iso raita ja pari vähän pienempää.
Muut yksittäiset erikoiset puut	Kaakkoispään kuusikossa kaksi kolohaapaa.
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Laen varttuneessa kuusikossa tuulenkaatoja yli kymmenen runko hehtaarilla, uusia tuulenkaatoja tullut myös tuoreiden avohakkuiden reumille.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: vadelma, kataja Muut lajit: lehtomaisissa kallionalusissa vähän taikinamarjaa ja lehtokuusamaa.

79.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	laella metsälauha, kanerva, kevätpiippo; länsirinteellä mustikka, seinäsammal; koillisrinteellä metsäkastikka, vuohenputki, mustikka, käenkaali
Runsaat lajit	valkovuokko, vanamo, metsäkurjenpolvi, sormisara, lehtotesma
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-

Harvinaiset lajit ja indikaattorit	purotierasammal (<i>Racomitrium aciculare</i>)
Uhanalaiset lajit	kalliolähdesammal (<i>Philonotis tomentella</i>) VU, kalliopussisammal (<i>Marsupella emarginata</i>) VU, vuoripussisammal (<i>Marsupella sparsifolia</i>) NT

79.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
pyy (<i>Bonasa bonasia</i>)	
harmaatikka (<i>Picus canus</i>)	
palokärki (<i>Dryocopus martius</i>)	
tiltalti (<i>Phylloscopus collybita</i>)	
mustapääkerttu (<i>Sylvia atricapilla</i>)	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

79.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Kalliokasvillisuus edustavaa niillä osilla, jossa varjostavaa puustoa säilynyt riittävästi. Monilla seinämillä edustavuus alentunut hakkuiden seurauksena.
Maisemallinen merkitys	Kallioselänne on näkyvä kohde Retkiojan maisemassa. Laelta aukeaa näkymäsuuntia luoteeseen, pohjoiseen ja itään.
Luonnontila	Ei luonnontilaista puustorakennetta muualla kuin kalliometsässä.

79.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Näköalapaikan takia paikallinen retkikohde. Alueen varttuneet metsät sopivat hyvin marjastukseen ja sienestykseen, koska metsäkasvillisuus ei ole heinittynyttä. Näiden osuus on kuitenkin pienentynyt.

79.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Täyttää 3. luokan Metso-kohteen kriteerit edellyttäen, että koillisrinteen seinämät sisällytetään alueeseen. Alueella on metsäisiä kallioita, mikä on tärkein elinympäristökohtainen valintaperuste kallionalusten lehtomaisen kasvillisuuden ohella.

79.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

79.11. MAHDOLLISET UHAT

Kallionalusmetsien hakkuut.

79.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Vaihtoehtona avohakkuille on jatkuvapeitteinen kasvatus, joka sopii etenkin alueen kaakkoispuolen metsiin. Näissä olisi mahdollista suosia kasvatettavina puina koivuja ja haapoja.

79.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Hämeen läänin kallioalueinventointi 1996, LUMOS-kohteiden inventointi 2004 ja 2011.

Kuva 177. Mustikkamäen eteläosaa.

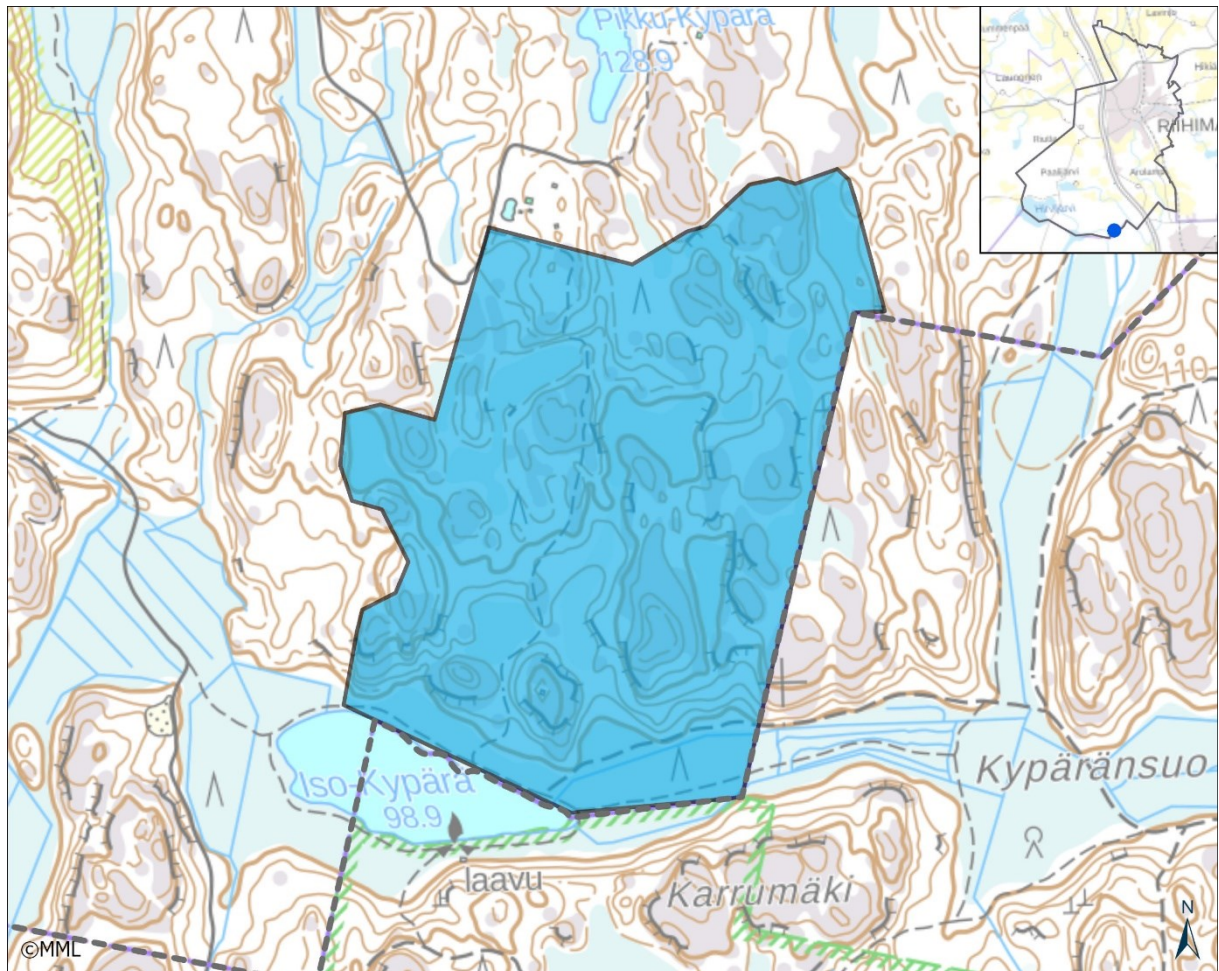
Kuva 178. Uhanalaisten pussisammalten kasvupaikka sijaitsee Mustikkamäen pohjoispään pienellä seinämällä, jossa on valuvetisiä kohtia.

80. ISO-KYPÄRÄN POHJOISPUOLINEN SUO- JA KALLIOMAASTO

Kylä tai taajama: Kenkiä

Maastokäynti: 1.5.2021 ja 12.6.2021

Kohteen pinta-ala: 33,31 hehtaaria

Kuva 179. Iso-Kypärän pohjoispuolinen suo- ja kalliomaasto.

80.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Uusi LUMOS-alue, ei aiempia tietoja.

80.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Iso- ja Pikku-Kypärän lampien välissä on pinnanmuodoiltaan pienpiirteisesti vaihtelevaa suo- ja kalliomaastoa. Arvokkaaksi rajatulla alueella on kahdeksan pientä suota ja toistakymmentä kalliomäkeä. Kivennäismaiden metsät ovat enimmäkseen tuoreen kankaan kuusisekametsiä. Kalliomäillä on kuivahkon kankaan kasvillisuutta ja pieninä laikkuina kalliomännikköä. Hakkuukierrossa metsät ovat varttuneen metsän vaiheessa, mikä koskee kangasmetsien lisäksi korpisoita ja kalliometsiä. Näin alue on sekä puustoltaan että maisemallisesti ehyt kokonaisuus, josta puuttuvat hakkuuaukot, taimikot ja nuoret metsät. Alue on tärkeä vanhojen metsien linnustolle, kuten metsole.

Kaikki suot ovat luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia, vanhoista hakkuista pitkälle ennallistuneita. Parilla suolla on nähtävissä merkkejä vanhoista ojituksista. Pääsuotyypit ovat muurainkorpi, kangaskorpi ja korpiräme. Pikkusoiden valuma-alueet ovat suppeita, minkä seurauksena vedenpinnan korkeus vaihtelee kesän aikana paljon. Kevättulvan aikaan suot ovat vetisyyden takia osittain vaikeakulkusia, mutta kesän sateettomina kausina osaksi rapisevan kuivia.

80.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	mustikkatyyppi (MT), puolukkatyyppi (VT), muurainkorpi (MuK)	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	kangaskorvet	CR
	aitokorvet	EN
	korpirämeet	EN
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokat	kalliometsät	NT
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	hakkuukierto, tulva	

80.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	hieskoivu, mänty, pihlajaa
Ikäarvio	länsiosa 60–70 vuotta koko alueella, joillakin kalliomäillä ja soilla tätä vanhempaa
Puuston kerroksellisuus	Kangasmetsissä kokorakenteen vaihtelu vähäistä, kalliomäkien lakiosissa paikoin kerroksellinen väljä puusto.
Erytisen vanhat yksittäiset puut	Soiden laiteilla pari ränsistyvää raitaa, yksi iso rauduskoivu alueen pohjoisosassa, kalliometsissä yksittäisiä kilpikaarnaisia mäntyjä. Alueen koilliskulman suolla muutama iso tervaleppä.
Muut yksittäiset erikoiset puut	Iso-Kypärän turvekankaan laidalla kaksi isoa haapaa, muuten haapaa valtapuustossa vain harvakseltaan.
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Lahopuustoa yleisesti vain vähän, kalliometsissä paikoin vähän enemmän; parilla suolla pientä maapuustoa jonkun verran, lisäksi tykkylumen vaurioittamia pikkukoivuja
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: Muut lajit: vadelmaa ja lehtipuiden taimia vähän-kohtalaisesti

80.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	Kangasmetsissä: mustikka, metsäälvejuuri, käenkaali, puolukka, metsälauha, seinäsammal, metsäkerrossammal, metsäliekosammal. Kalliometsissä: kanerva, puolukka, poronjäkälät. Korpisoilla: mustikka, metsäälvejuuri, metsäkorte. Kallionseinämällä: kiviturkkisammal, kal-
-------------------	--

	lio-omenasammal, harmosammal, kalliokarstasammal, kalliopalmikkosammal
Runsaat lajit	vanamo, metsämitikka, oravanmarja
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	Indikaattorilajit: mäntykukka, keltatalvikki Harvinaiset lajit: päärynäsompasammal (<i>Splachnum ampullaceum</i>) – alueen itäreunan korpirämeellä Hyvinkään puolella (30–40 metriä kunnanrajasta)
Uhanalaiset lajit	hentosara (<i>Carex disperma</i>) NT/RT – useita laikkuja pikkusoiden laiteilla. Kypäränsuon länsiosassa laajalti; kalliopussisammal (<i>Marsipella sparsifolia</i>) NT/RT – alueen keskiosan suon reunalla, suolle viettävällä valuvetisellä kallionseinämällä valtalajina.

80.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
hömötiainen (<i>Poacile montanus</i>)	EN
töyhtötiainen (<i>Lophophanes cristatus</i>)	VU
pyy (<i>Bonasa bonasia</i>)	
metso (<i>Tetrao urogallus</i>) – kevään inventoinnissa alueella havaittiin metson ulostekasoja neljässä eri paikassa	
täpläpapurikko (<i>Pararge aegeria</i>)	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
Alue on hirvien ja kauriiden suosima elinalue.	
Selkärangattomat	
-	

80.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Etenkin suokasvillisuus on edustavaa hyvän luonnontilan ansiosta, useat pikkusuot täysin luonnontilaisia. Alue on edustava ja tärkeä osa Kytäjän-Kenkiän metsäaluetta.
Maisemallinen merkitys	Ei erityistä merkitystä. Kallioiden ja metsien väljyyden ansiosta alueen sisäiset näkymäsuunnat ovat metsäalueeksi laajoja.
Luonnontila	Alueen metsät on ilmeisesti avohakattu 1950- tai 1960-luvulla, jolloin on poistettu myös joidenkin soiden ja kalliomäkien puustoa. Samoihin aikoihin parille pikkusuolle on kaivettu ojia, jotka nyt ovat kokonaan umpeutuneet. Puuston luonnontilaistuminen on edennyt soilla pitkälle, mutta lahoppuuston määrä on yleisesti melko vähäinen, koska lahoppuuston muodostuminen on hidasta. Viime vuosina on tehty vain harvennushakkuita kangasmetsissä.

80.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTENA

Potentiaalinen lähiluonto- ja opetuskohde, joskin vain vähän käytetty. Kytäjän retkeilyreitti menee alueen eteläosan kautta. Maasto on korkeuseroista huolimatta melko helppokulkuista.

80.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Alue täyttää 2. luokan Metso-kohteen kriteerit. Elinympäristökohtaisista valintakriteereistä alueella on monimuotoisuuden kannalta tärkeitä soita, metsäisiä kallioita ja vähän vesistön lähimetsää. Yleisistä valintaperusteista täyttyy kolme kriteeriä, sillä alueella on uhanalaisia lajeja ja alue rajautuu virkistyskäytön ja metsien suojelun kannalta tärkeään Kytäjän alueeseen.

80.10. IHMISEN VAIKUTUS

Metsänhoito, metsästys, retkeily

80.11. MAHDOLLISET UHAT

Päättehakkuiden ulottaminen soille ja kalliometsiin.

80.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Tulevissa hakkuissa on tärkeää rajata soiden reunoille suojavyöhykkeet ja jättää lakimetsät käsittelemättä. Säästöpuina tulisi säästää kaikki raidat, haavat ja isot pihlajat. Jos alue päätetään suojella METSO-ohjelmassa, hoitotoimia ei tarvita.

80.13. KOHTEN AIEMMAT TIEDOT

Ei aiempia tietoja.

Kuva 180. Alueen laajin kalliometsä sijaitsee Kypäränsuon pohjoispuolella.

Kuva 181. Alueen suot ovat runsaspuustoisia korpia. Pääsuotyyppi on muurainkorpi.

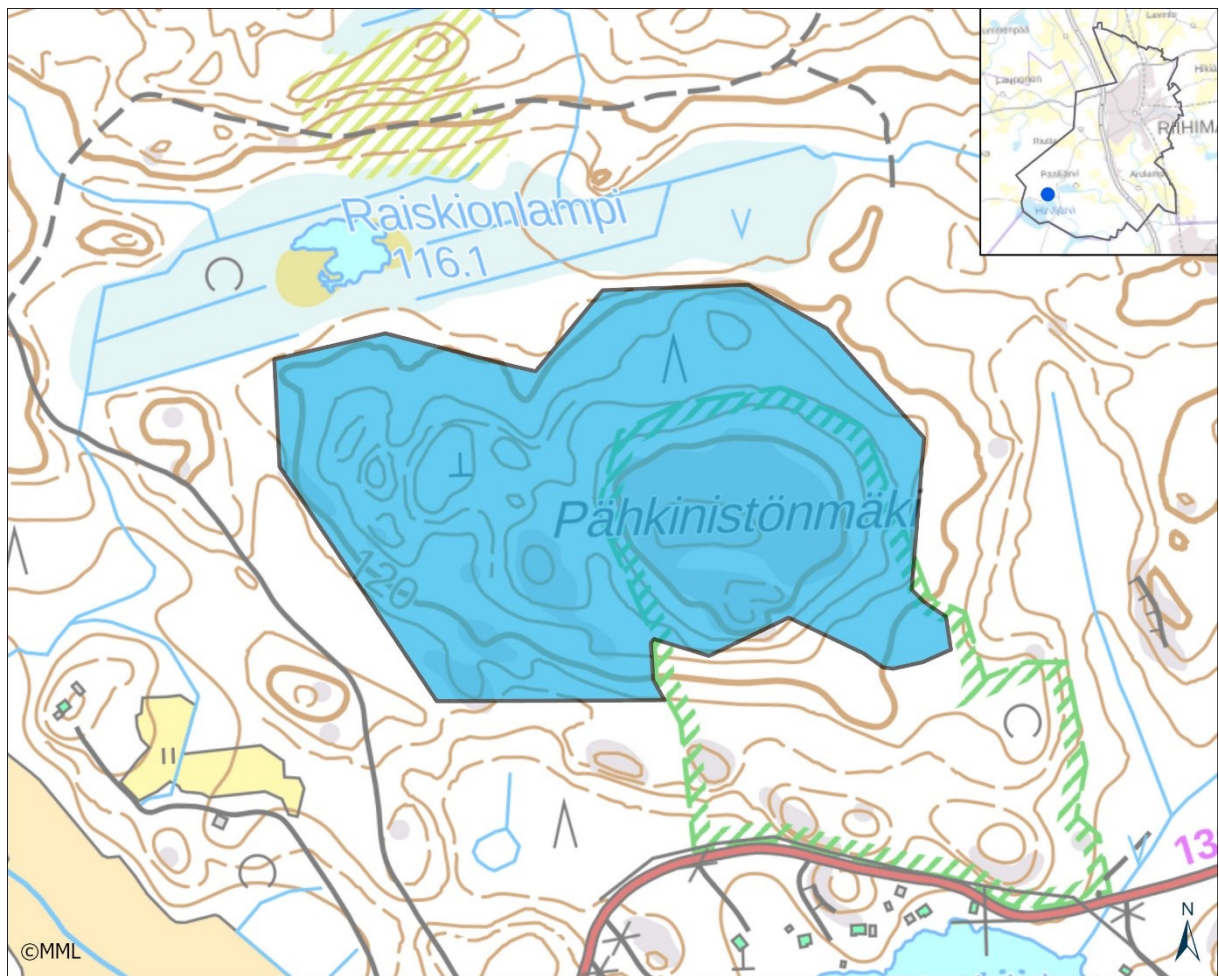
81. PÄHKINISTÖNMÄKI

Kylä tai taajama: Hirvijärvi

Maastokäynti: 22.4.2021

Kohteen pinta-ala: 5,20 hehtaaria (metsälain erityistukikohde); 10,38 hehtaaria Kolisevanmaan Metso-kohde)

Kohde sisältää kaakkoisosassa Kolisevanmaa 2 luonnonsuojelun alueen (selvennys: Kolisevanmaa 2 koostuu kahdesta erillään olevasta alueesta, joista toinen Pähkinistönmäellä ja toinen Paalijärven rannalla). LUMOS-alueen ja luonnonsuojelun alueen rajaukset eivät ole yhteneväiset.

Kuva 182. Pähkinistönmäen metsälain erityistukikohteen ja METSO-alueiden raja. Kesän 2021 LUMOS-inventoinnissa käytiin läpi metsälain erityistukikohde (mäen lakiosa) ja METSO-alue (mäen pohjois- ja länsirinteet).

81.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Mäen lakiosa (metsälain erityistukikohde) on saanut olla täysin luonnontilassa. Puustorakenteen luonnontilaistuminen on jatkunut ja lahoppuustoa on syntynyt lisää. Alueen arvo luonnonmetsäkohteena on noussut. Kolisevanmaan METSO-kohteeseen on tulossa (avo)hakkuita lähivuosina. Maapuita on korjattu pois, mutta uusia tuulenkaatoja on tullut tilalle; pohjoisrinteessä on yksi pieni tuulenkaatoaukkokin.

81.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pähkinistönmäen laki on kalliopohjaista vanhaa männikköä. Puusto on kalliisuuden takia aukkoista, yleisesti vanhaa ja osa vanhimpien mäntyjen rungoista on kilpikaarnaisia. Aluspuustossa on harvakseltaan kuusta ja rauduskoivua. Poronjäkälikön peittämiä avokalliopintoja on noin viidennes lakialueesta, muut osat ovat puolukkatyyppiä vastaavan kangasmetsäkasvillisuuden peitossa.

Rinnemetsä on enimmäkseen varttunutta ja osaksi nuorta mustikkatyyppin kuusikkoa. Ylärinteessä puustoa ei ole hoidettu, minkä seurauksena lahoppuustoa on syntynyt tiheään kuusikon itseharvenemisen tuloksena jo melko runsaasti. Pähkinistönmäen keski- ja alarinteissä on tavanomaisena talousmetsänä hoidettua kuusikkoa. Erityisarvona on haavan paikoittain melko suuri osuus latvuksesta. Lisäksi metsään on syntynyt kuusten tuulenkaadoista jonkin verran lahoppuustoa.

81.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	mustikkatyyppi (MT), puolukkatyyppi (VT), käenkaali-mustikkatyyppi (OMT)	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyytit	Uhanalaiset luontotyytit rajoittuvat mäen lakiosaan, metsälain erityistukikohteen alueelle. Lakimetsä on tulkittu kuivahkoksi kankaaksi, ei kalliometsäksi.	
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	varttuneet kuivahkot kankaat	EN
	nuoret tuoreet kankaat	VU
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	vain luontaisia tekijöitä, kuten tuulenkaadot	

81.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	lakiosassa mänty, rinteillä kuusi
Muut puulajit	haapa, rauduskoivu, pihlaja
Ikäarvio	lakimännikkö 100–120 vuotta, kuusikot 50–60 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Rinnemetsät tasarakenteisia; lakimetsässä on niukka kerroksellinen aluspuusto.
Erityisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahoppuusto	Lakimetsässä kuollutta pystypuustoa (keloutuvia mäntyjä) jopa 30 runkoa hehtaarilla, maapuustoa noin 20 isoa runkoa hehtaarilla, eri lahoasteita.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: Muut lajit: Pensaita ja lehtipuiden taimia poistettu Metso-osan harven-

	nuksissa. Harvapuustoisissa osissa paikoin vadelmaa, lehtipuiden taimia laikuittain, lähinnä pihlajaa.
--	--

81.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	Tuoreilla kankailla mustikka, lillukka, metsäkastikka; lakimetsässä puolukka, kanerva, etelänvariksenmarja
Runsaat lajit	käenkaali, metsäalvejuuri, kultapiisku, metsälauha
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	-
Uhanalaiset lajit	-

81.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
hömötiainen – useita havaintoja inventointikäynnillä 22.4.21	EN
töyhtötiainen	VU
puukiipijä	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
määrän pesä Kolisevankorven luonnonsuojelualueella lähellä alueen rajaa	
Selkärangattomat	
-	

81.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Lakimetsä on luonnonmetsäkohteena erityisen edustava.
Maisemallinen merkitys	Hirvijärven maisemassa näkyvä metsäinen maiseman rajapinta. Alueen sisäiset näkymäalueet suppeita myös lakimetsässä.
Luonnontila	Luonnontilaisuus on lakimetsässä erinomaista tasoa. Maastossa ei kulumisen jälkiä, harvat polut hirvien ja kauriiden tekemiä.

81.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Soveltuu Kolisevankorven osana hyvin lähiluoontokohteeksi, myös potentiaalinen opetuskohde. Vieressä on seurakunnan leirikeskus.

81.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Nykyinen Metso-osa täyttää 3. luokan Metso-kohteen kriteerit. Metso-osassa suojelun jatkaminen on perusteltu vaihtoehto päätehakkuille, koska alue rajautuu tiukemmin suojeltuihin metsiin.

81.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

81.11. MAHDOLLISET UHAT

-

81.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Hoitotoimia ei tarvita.

81.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Riihimäen arvokkaiden luontokohteiden kartoitus 1991, Luonnonsuojelulain luontotyyppien kartoitus 1999 (Hämeen ympäristökeskus), LUMOS-kohteiden inventointi 2011, 2016.

Kuva 183. Pähkinistönmäen lakimetsä on vanhaa väljäpuustoista männikköä. Osa rungoista on kuolleita ja keloutuvia.

Kuva 184. Pähkinistönmäen ylärinteiden kuusikoissa lahoppuukierto on päässyt alkuun.

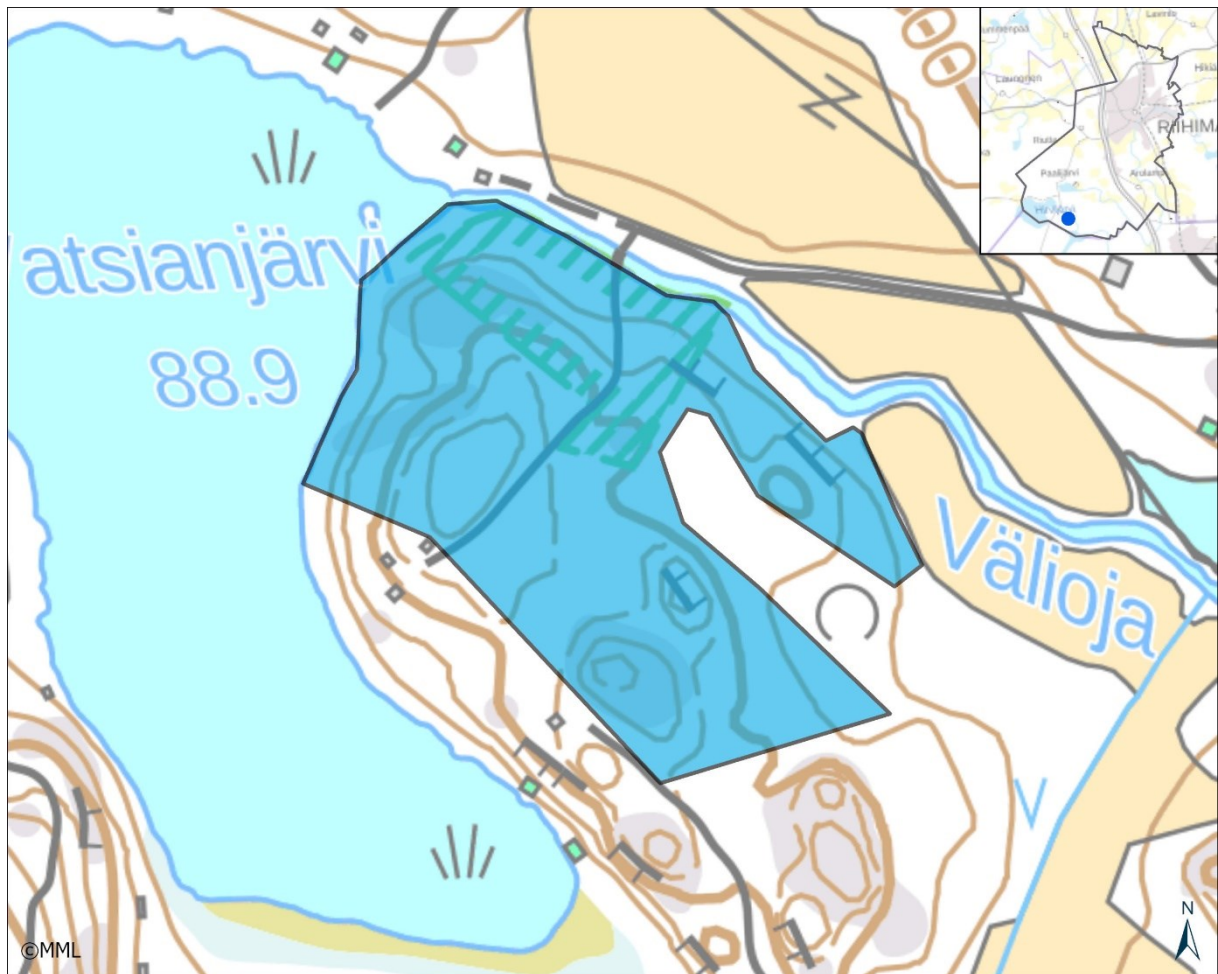
82. VATSIANJÄRVEN ITÄPUOLINEN METSÄ

Kylä tai taajama: Kenkiä

Maastokäynti: 18.4.2016 ja 29.6.2016

Kohteen pinta-ala: 5,5 hehtaaria

Kohde sisältää pohjoisosassa MiikaRock'n luonnonsuojelun alueen. LUMOS-alueen ja luonnonsuojelun alueen rajaukset eivät ole yhteneväiset.

Kuva 185. Vatsianjärven LUMOS-alue.

82.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Alueen pohjoisosan kallionaluslehto on suojeltu luonnonsuojeluna. Uusi LUMOS-alueen rajaus on muodostettu vuoden 2004 LUMOS-inventoinnin rajauksesta ja luonnonsuojelun alueesta; lisäksi rajaukseen sisällytettiin rakentamaton Vatsianjärven rantarinne. Takamaaston kuusikoiden pätehtäkköitä ei ole vielä tehty.

82.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.: Vatsian metsäalue sijaitsee Vatsianjärven itärannalla ja rajoittuu pohjoisessa Väliojaan. Maasto on kumpuilevaa, paikoin on kallioita ja jyrkenteitä. Kasvillisuus on rehevää, suurimmaksi osaksi käenkaali-oravanmarjatyyppi (OMaT) tuoretta lehtoa ja lehtomaista kangasta (OMT). Jokirannassa on hieman kostempaa,

käenkaali-mesiangervotyypin (OFiT) lehtoa ja alueen lounaisreunan keskiosassa juotti hiirenporras-käenkaalityypin (AthOT) tuoretta saniaislehtoa. Puusto on kuusivaltaista, paikoin harvahkoa ja järeeä, jolloin kenttäkerros on heinittynyt. Sekapuuna on

rauduskoivua ja luoteisosassa raitaa. Myös lahoppuuta on jonkin verran. Kalliot ovat pääosin männyvaltaisia, usein heinittyneitä ja sammalpeitteisiä metsäkallioita. Osittain alueen sisään jäävä pelto on metsitetty. Aluetta halkovat mökkitiet, sillä Vatsianjärven rannassa on useita mökkejä.

82.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	Käenkaali-oravanmarjatyyppin (OMaT) tuore lehto, käenkaali-mustikkatyyppin (OMT) lehtomainen kangas	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	tuoreet keskiravinteiset lehdot	VU
	kosteat keskiravinteiset lehdot	NT
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	kuusivaltaisuus, harvennushakkuut	

82.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	mänty, rauduskoivu, raita
Ikäarvio	70–90
Puuston kerroksellisuus	Väliojan rannan kallionaluslehdossa runsaasti erikokoista lehtipuustoa alikasvoksessa, muualla puusto tasarakenteista
Eriyisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	Isoimman kalliomäen päällä on kolme kolohaapaa.
Jalot lehtipuut	-
Lahoppuusto	Jonkin verran kuusituulenkaatoja, lehtipuuta lähinnä vain kallionaluslehdossa. Tuulenkaatoja on osin raivattu pois.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: haapavesakko, pihlaja, taikinamarja Muut lajit: Näsiä, lehtokuusama, harmaaleppä, pajuja, tuomi, vaahtera, luoteisosassa myös lehmus; kallioilla vadelma, kataja

82.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	Metsäkastikka, lillukka, kiolo, mustikka, sinivuokko
Runsaat lajit	Kangasmetsissä on varpuvaltaista peruslajistoa, paikoitellen mäntykukkaa ja yövilkkää. Kallionseinämien runsaita lajeja ovat kallioimarre (<i>Polypodium vulgare</i>), kallio-omenasammal (<i>Bartramia pomiformis</i>), kyhmytorasammal (<i>Cynodontium strumiferum</i>), isokämmensammal

	(<i>Tritomaria quinquedentata</i>), hiirenhäntäsammal (<i>Isothecium myosuroides</i>), kalliopalmikosammal (<i>Hypnum cupressiforme</i>), kivilaakasammal (<i>Plagiothecium denticulatum</i>) ja kiviturkkisammal (<i>Paraleucobryum longifolium</i>); mesotrofisilla osilla myös tummauurnasammal (<i>Amphidium lapponicum</i>), kierrekivisammal (<i>Grimmia torquata</i>) ja siloriippusammal (<i>Neckera complanata</i>); rantakosteikoilla: mesiangervo, nokkonen, viitakastikka, metsäkorte, suo-orvokki, oravanmarja, käenkaali, ranta-alpi, terttualpi, rentukka, hiirenporras, kevätlinnunsilmä
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	Sananjalka, puolukka, oravanmarja, käenkaali, kevätlinnunherne, kultapiisku, valkovuokko, metsäorvokki, metsäkurjenpolvi, metsäkerrosammal, metsäliekosammal, purtojuuri, vuohenputki, isotalvikki, huopaohdake, imikkä, ahomansikka, metsävirna, metsätähti, aitovirna, ojakellukka, sudenmarja, metsäalvejuuri, sormisara, metsäimarre, tesma, mäkilehtoluste, metsämaitikka; lehtoindikaattoreista myös mustakonnanmarja, lehto-orvokki ja jänönsalaatti; paikoin myös aho-matara, nurmitädyke, särmäkuisma, salokeltano, kurjenkello, nuokkuhelimikkä, kalliokieli, lehväsammat; jokirannassa mesiangervo, hiirenporras, metsäkorte; kallioilla mustikka, puolukka, vanamo, pilkkunahkajakälä, poronjäkälät, kangasmaitikka, metsälauha, metsäkastikka, jyrkillä seinämillä kallioimarre, kivikkoalvejuuri
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	lehtonokkasammal (<i>Eurhynchium angustirete</i>) Is-alueella
Uhanalaiset lajit	-

82.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
Liito-orava on tehnyt paluun alueelle. Kalliomäen päältä löytyi 18.4.16 asuttu pesä ja kalli-onaluslehdossa oli papanapuita.	
Selkärangattomat	
-	

82.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Eteläosassa kohtalainen, pohjoisosassa hyvä.
Maisemallinen merkitys	Merkittävä, sillä näkyy järvelle.
Luonnontila	Pohjoisosasta luonnontila on lievästi heikentynyt, eteläosasta luonnontila selvästi heikentynyt.

82.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Kohtalainen.

82.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Luonnonsuojelualan ulkopuoliset osat eivät täytä METSO-kriteereitä.

82.10. IHMISEN VAIKUTUS

Mökit, mökkitiet, metsänhoito, voimakas haapojen harvennushakkuu vuonna 2011, lisäksi tuulentaatoja korjattu aiemmin pois.

82.11. MAHDOLLISET UHAT

Hakkuut, kuluminen, pirstoutuminen mökkiteiden vielä lisääntyessä.

82.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Kohde tulisi liito-oravan takia rauhoittaa metsänhoidolta vähän nykyistä laajemmin. Luonnonsuojelualueella ei ole hoitotarvetta.

82.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-kohteiden inventointi 2004 ja 2011, Riihimäen liito-oravakartoitus 2004 ja 2013.

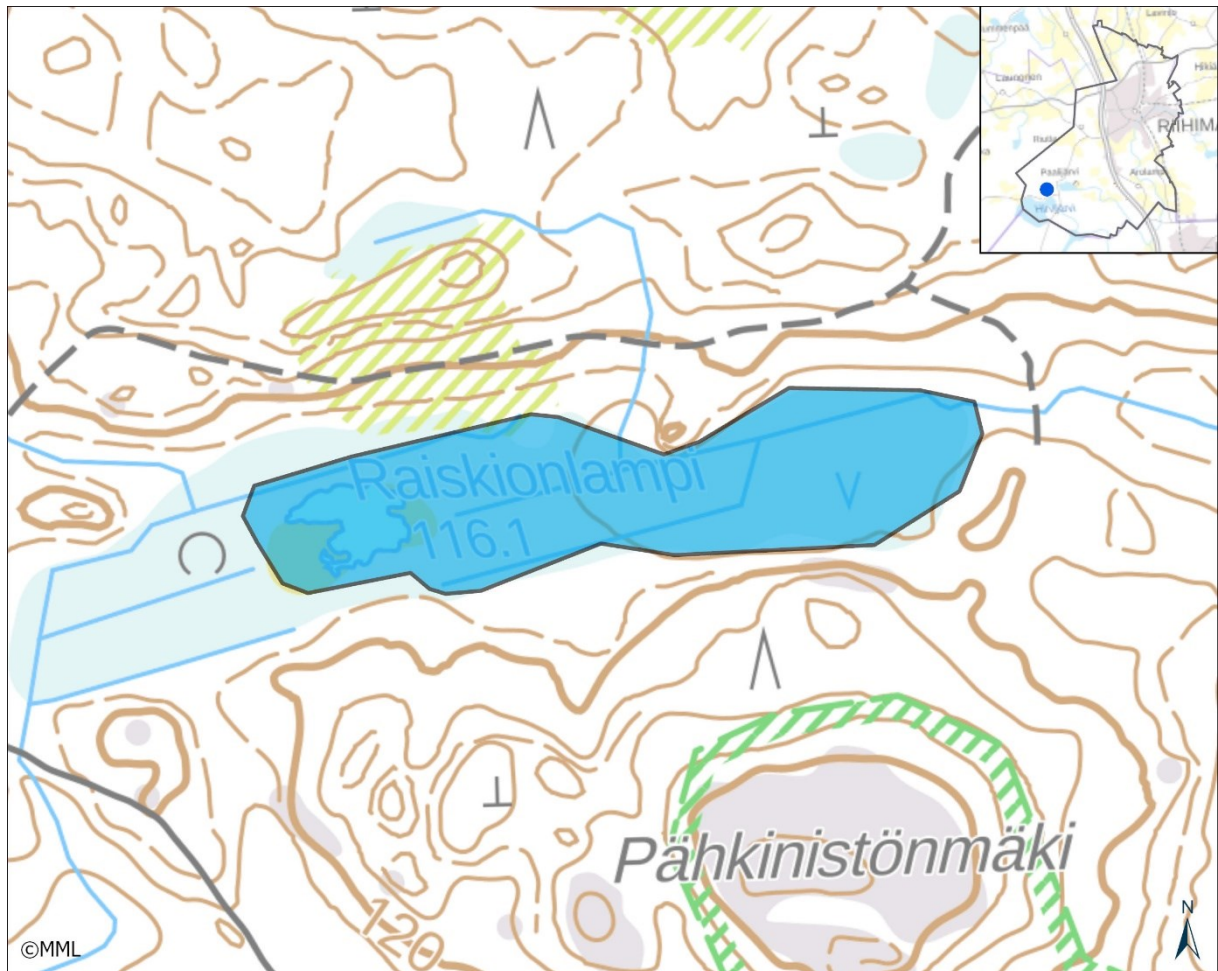
Kuva 186. Vatsianjärven alueeseen sisältyy vähän Vatsianjärven ja Väliojan rantaa.

83. RAISKIOLAMPI JA SUOALUE

Kylä tai taajama: Kytöjärvi

Maastokäynti: 1.6.2016

Kohteen pinta-ala: 4,5 hehtaaria

Kuva 187. Raiskionlammen LUMOS-alue.

83.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Ei muutoksia edellisestä inventoinnista.

83.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.: Raiskionlampi rantasoinen sijaitsee Pähkinistönmäen pohjoispuolisessa notkossa. Raiskionlampi on ulpukkatyyppin karu humusvesi. Lampea ympäröivillä puustoisilla soilla on vanhoja oja ja turpeennoston jälkiä, mutta vesirajan neva on luonnontilassa. Lammen länsipuolinen, noin 0,4 hehtaarin laajuinen avosuo on lyhytkortista rimpinevaa, jossa tupasvilla kasvaa valtalajina. Puustoiset suot ovat lammen molemmilla puolilla varttunutta kuusikkoa kasvavaa mustikkaturvekangasta. Lammen rannan ja turvekankaiden väliin jää enimmäkseen kapea rämemäinen, pientä suomännikköä kasvava vyöhyke. Alueen itäpäässä on puolen hehtaarin laajuinen avosuo, jonka pullosaraa kasvavat rimpipinnat

ovat turpeennostokuoppiin syntyneitä. Rimpien ja parin pienen allikon välissä on puustoisia räme kannaksia. Alue on metsätalouden ympäristötukikohde.

83.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	mustikkaturvekangas, Nuphar-tyypin lampi	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	minerotrofiset lyhytkorsinevat	VU
	suolammet	NT
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	ojitukset	

83.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	mänty, hieskoivu
Ikäarvio	turvekankailla 40–60 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Enimmäkseen tasarakenteista
E erityisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Lahopuun esiintyminen, kuolleet pystypuut, maapuut: Turvekankaan kuusikossa on jonkin verran pientä kuusimaapuuta; itäosassa on hieskoivuvaltainen osa, jossa pientä maapuustoa on runsaasti. Lahopuun koko, laatu, runsaus ja lahoaste: Vain suhteellisen pientä ja enimmäkseen melko nuorta.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: Muut lajit:

83.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	Lammen reunusnevalla pullosara, raate, tupasvilla, suokukka, karpalo; rämeillä suopursu, juolukka, kanerva, variksenmarja, mustikka, rusko-rahkasammal, punarahkasammal, jokasuonrahkasammal; turvekankailla mustikka, puolukka, korpikarhunsammal, korpilahkasammal.
Runsaat lajit	Lammen reunusnevalla pyöreälehtikihokki, leväkkö, mutasara, riippasara, suoputki; rämeillä vaivaiskoivu, suomuurain, rusorahkasammal; korpiturvekankailla suomuurain, pallosara.
Haitalliset vieraslajit	-

ja puutarhakarkulaiset	
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	Kallionseinämällä: kalliopussisammal (<i>Marsupella emarginata</i> var. <i>emarginata</i>), ketjusammal (<i>Lejeunea cavifolia</i>), vuoririippusammal (<i>Neckera oligocarpa</i>); vanhojen luonnonmetsien indikaattorilajeja: ahonahkajäkälä (<i>Peltigera leucophlebia</i>), karstanahkajäkälä (<i>Peltigera praetextata</i>), karhunkääpä (<i>Phaeolus schweinitzii</i>), lakkakääpä (<i>Ganoderma lucidum</i>)
Uhanalaiset lajit	runkopunossammal (<i>Porella platyphylla</i>) RT kasvaa yhdellä mesotrofisella seinämällä Siltamäen eteläpuolella, rakkosammal (<i>Nowellia curvifolia</i>) NT/RT löytyi Perämetsän korpiturvekankaalta

83.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
Lammella uiskenteli yksi telkkänaaras.	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
Lampi on ilmeisesti kalaton ja pohjaeläinfauna sen ansiosta runsas.	
Selkärangattomat	
Sudenkorennoista taigatytönkorenon, okatytönkorenon, sirokeijukorenon ja pikkulampikorenon yksilömäärät ovat lammen kokoon nähden huomattavan korkeita. Lammella nähtiin yksi nuori täplälampikorenon (luontodirektiivin liitteen IV(a) laji) koiras, mutta laji tuskin lisääntyy Raiskionlammessa, vaan todennäköisesti kyse oli lähistön reheviltä järviltä kuoriutuneesta yksilöstä.	

83.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Kohtalainen – edustavuutta alentaa hydrologian muutokset, etenkin puustoisuuden suovyöhykkeen kuivuminen vanhoissa ojituksissa ja turpeennostossa.
Maisemallinen merkitys	Ei erityistä merkitystä.
Luonnontila	Puustoisten soiden luonnontila on suuresti muuttunut.

83.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Ei erityistä merkitystä.

83.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei täytä kriteereitä.

83.10. IHMISEN VAIKUTUS

Vanhat ojitukset ja turpeennosto, kunnostusojitukset ja puuston harvennukset.

83.11. MAHDOLLISET UHAT

Ei merkittäviä.

83.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei hoitotarvetta.

83.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Riihimäen arvokkaiden luontokohteiden kartoitus 1991, LUMOS-kohteiden inventointi 2004 ja 2011.

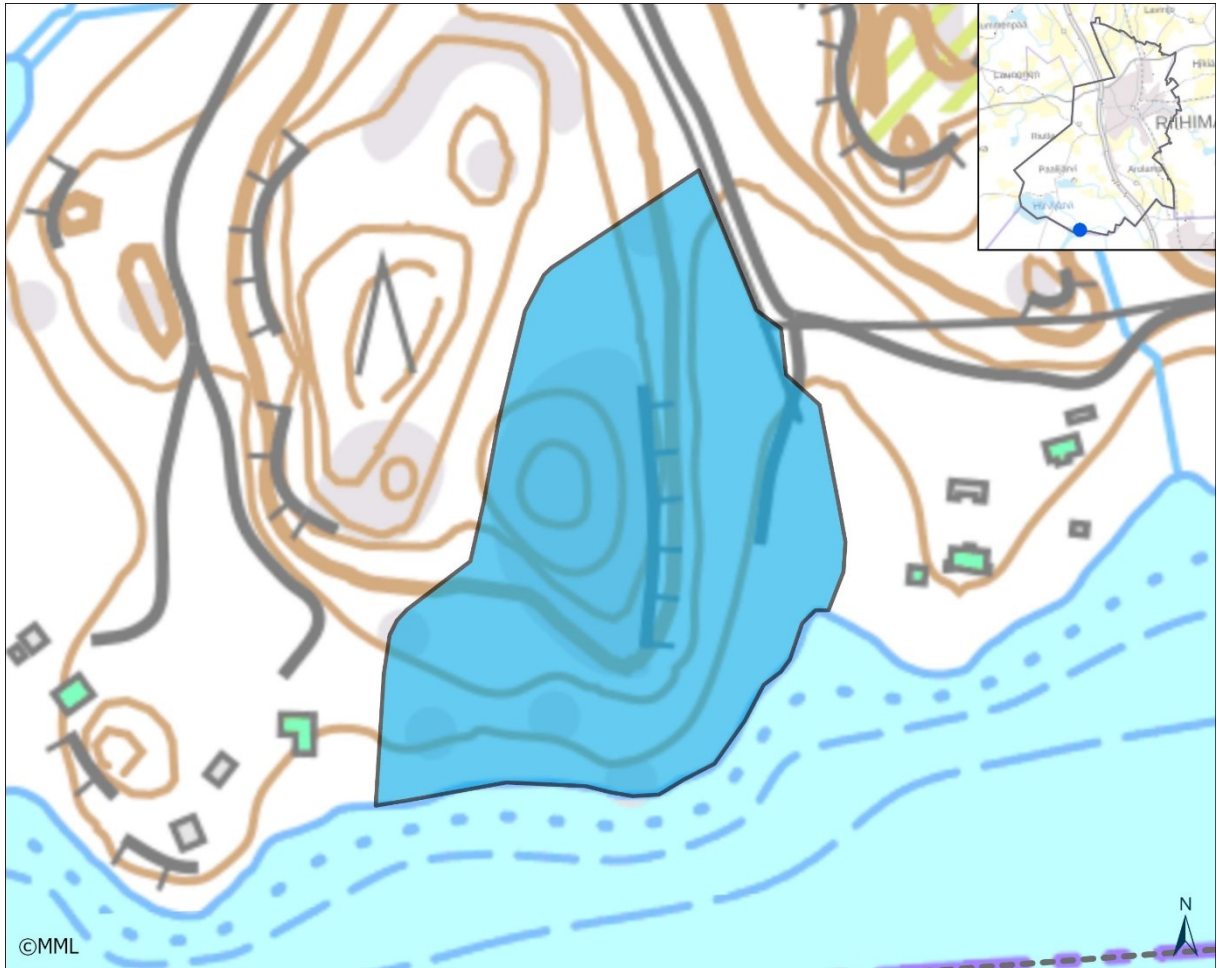
Kuva 188. Raiskionlammen rantaneva on pääosin lyhytkorsinevaa.

84. KYPÄRLAHDEN LEHTO

Kylä tai taajama: Vatsia

Maastokäynti: 15.6.2023

Kohteen pinta-ala: 2,1 hehtaaria

Kuva 189. Kypärälahden lehto.

84.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Ei merkittäviä muutoksia viimeisen kymmenen vuoden aikana. Lahopuuston muodostuminen tuulenskaadoista on päässyt hyvään alkuun kalliomäen pohjoisrinteessä. Luontotyyppien luonnontila ja edustavuus ovat parantuneet.

84.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Kypärälahden suun pohjoisrannalla on noin 180 metrin pituinen rakentamaton rantaosuus, josta kohoaa kolmekymmentä metriä korkea, itä- ja länsirinteestä jyrkänteinen kalliomäki. Rantarinne ja jyrkänteen alus ovat kasvillisuudeltaan edustavaa lehtoa, ja kallionseinämällä on lehtokallioille tyypillistä keskiravinteisuutta ilmentävää kasvillisuutta.

Rantalehdon edustavin osa sijaitsee itärinteeseen jyrkänteiden alla, missä on noin 150 metrin pituudelta runsasravinteista lehto-orvokki-imikkä (PuViT) -tyypin lehtoa. Lehtokasvillisuus nousee tyveltä kymmenkunta metriä rinnettä ylöspäin. Tiheässä ja erirakenteisessa puustossa on eniten kuusta, haapaa ja metsälehmusta. Lehmuksen osuus latvuksessa on sen verran korkea, että kalliionalus voidaan luokitella myös lehmuslehdoksi. Lisäksi aluspuustossa on pihlajaa, koivua, harmaaleppää ja tuomea. Hyvin kehittyneen ja runsaan pensaskerroksen muodostavat lehmuksen taimet, lehtokuusama, taikinanmarja ja vadelma. Aluskasvillisuus on tuoreille lehdoille tyypilliseen tapaan laikuittain vaihtelevaa, enimmäkseen ruohovaltaista. Runsaina kasvavat käenkaali, lehto-orvokki, sinivuokko, oravanmarja, valkovuokko, kivikkoalvejuuri, vuohenputki ja lehtotesma. Paikoitellen on myös mustakonnanmarjaa ja lehtotähtimöä. Kalliomäen etelärinteessä lehtokasvillisuus muuttuu enemmän heinä- ja ruohovaltaiseksi, käenkaali-oravanmarja (OMaT) -tyyppiä vastaavaksi.

Kalliomäen rantarinteessä on erirakenteista sekametsää, jonka puusto on rauduskoivu-, kuusi- ja mäntyvaltaista. Aluspuustossa on haapaa, pihlajaa ja lehmusta. Kenttäkerroksessa vallitsevat metsäkastikka, mäkilehtoluste, oravanmarja, kieli, valkovuokko ja sananjalka. Lisäksi rantalehdossa kasvavat näsiä ja valkolehdokki, vuonna 2013 paikalla havaittiin myös soikkokaksikko. Kallion laen eteläosa on melko vanhaa mäntyvaltaista sekametsää. Ylin latvuseros on väljä ja tasarakenteinen, kuusivaltainen aluspuusto on kohtalaisen runsasta. Heinittyneessä aluskasvillisuudessa on kuivien lehtojen piirteitä. Kallioinen männikkö muuttuu taaempaan kuusivaltaiseksi lehtomaisen kankaan metsäksi.

Kalliorinteiden seinämillä on lehtokallioille tyypillistä keskirasvinteista sammalvaltaista kasvillisuutta. Laajoja peitteitä muodostavat kalliopalmikkosammal (*Hypnum cupressiforme*), kiviharmosammal (*Hedwigia ciliata*), kiviturkkisammal (*Paraleucobryum longifolium*), rotanhäntäsammal (*Isothecium alopecuroides*) ja viuhkasammal (*Homalia trichomanoides*). Keskirasvinteisuutta ilmentävät kivikutrisammal (*Homalothecium sericeum*), taljaruostesammal (*Anomodon attenuatus*), nuorasammal (*Pterigynandrum filiforme*) ja ketopartasammal (*Syntrichia ruralis*). Putkilokasveista kallioilla kasvavat karvakiviyrtti, rohtotädyke, kalliokieli, ahomansikka ja haisukurjenpolvi.

Alueen arvo perustuu hyvään luonnontilaan ja lehtokasvillisuuden edustavuuteen. Itärinteeseen jyrkänteiden alus on lehmuslehtona luonnonsuojelulain suojeltava luontotyyppi, mutta aluetta ei kuitenkaan ole suojeltu tällä perusteella.

84.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	käenkaali-oravanmarja (OMaT) -tyypin lehto (noin 35 % alueesta), lehto-orvokki-imikkä (PuViT) -tyypin lehto (noin 30 % alueesta).	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	tuoreet runsasravinteiset lehdot (0,2 ha, josta lehmuslehtoa, VU, n. 0,18 ha)	EN
	tuoreet keskirasvinteiset lehdot (0,9 ha)	VU
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	keskiravinteiset varjoiset kalliojyrkänteet (150 m ²)	NT
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	Puuston tiheys ja varjostus, lehtikarikeri, kallioisuus	

84.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi, haapa, lehmus, mänty
Muut puulajit	pihlaja, rauduskoivu, harmaaleppä, tuomi, tervaleppä (rantatörmän päällä)
Ikäarvio	60–70 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Puusto kerroksellista kaikissa varttuneissa metsissä; ikä-, laji- ja kokorakenteen vaihtelu suurinta kallionalusmetsässä.
Erytisen vanhat yksittäiset puut	Koillisrinteessä isoja raitoja
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	Itärinteen kallionaluslehdossa yli 20 isoa metsälehmuksen runkoa, länsirinteen pienen seinämän alla yhdeksän isoa runkoa. Lisäksi muualla alueella on yksittäisiä pikkupuuta ja pensaskerroksessa pieniä lehmuksia.
Lahopuusto	Nuorta ja pientä maapuustoa enimmäkseen kohtalaisesti; pohjoisrinteessä on tuulenskaatoaukko, jossa runsaasti maapuustoa (kuusi, mänty); itärinteen kallionaluslehdossa isoja harmaaleppiä on kuollut pystyyn ja kaatunut.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: metsälehmus Muut lajit: taikinamarja, lehtokuusama, vadelma, lehtipuiden taimia

84.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	käenkaali, oravanmarja, valkovuokko, kivikkoalvejuuri, vuohenputki, kielo
Runsaat lajit	kivikkoalvejuuri, lehtotähtimö, tesma, metsäalvejuuri, mustakonnanmarja, lehto-orvokki, sinivuokko
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	kissankäpälä (<i>Antennaria dioica</i>) NT – rantakalliolla niukkana, taljaruos-tesammal (<i>Pseudanomodon attenuatus</i>), valkolehdokki (<i>Platanthera bifolia</i>)
Uhanalaiset lajit	soikkokaksikko (<i>Listera ovata</i>) RT – löytyi alueelta vuonna 2013, ei havaintoa tämän vuoden inventoinnissa.

84.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

84.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Kasvillisuuden edustavuus kallionaluslehdossa erinomaista tasoa, muualla tuoreet lehdot hyvää tasoa. Edustavuutta lisää lahoppuustoisuus sekä haavan ja metsälehmuksen runsaus puustossa.
Maisemallinen merkitys	Kohde on näkyvä osa Suolijärven maisemassa, joten merkitys suuri.
Luonnontila	Luonnontila kallionaluslehdossa erinomainen, muualla hyvä.

84.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Edustavuuden ansiosta paikallisesti arvokas lähiluontokohde. Opetuskohteena käyttö hankalaa sijainnin ja ajokiellon takia (puomi).

84.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Täyttää monikertaisesti METSO-kohteen kriteerit, alkaa olla jo 1. luokan kohde. Elinympäristökohteisista valintaperusteista täyttyy kolme kriteeriä: lehto, vesistöjen lähimetsä ja metsäinen kallio jyrkänteineen. Myös yleisistä valintaperusteista täyttyy kolme kriteeriä, sillä elinympäristön rakennepiirteisiin sisältyy jalopuita, vanhoja puita, erirakenteisuutta ja huomionarvoista lajistoa. Alue sijaitsee Suolijärven luonnonsuojelun alueen lähellä.

84.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

84.11. MAHDOLLISET UHAT

Hakkuut ja rakentaminen - rantametsän länsiosa sijaitsee rakentamattomalla tontilla.

84.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei hoitotarvetta. Metsä- ja luonnonsuojelulaki suojelevat alueen tärkeimmät osat, joiden ulkopuolelle jää vain kalliomäen lakimetsä. Luontoarvojen säilyttämiselle paras vaihtoehto on suojeleminen Metso-kohteena.

84.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Riihimäen luontokohteet 1990–1991, LUMOS-inventointi 2013

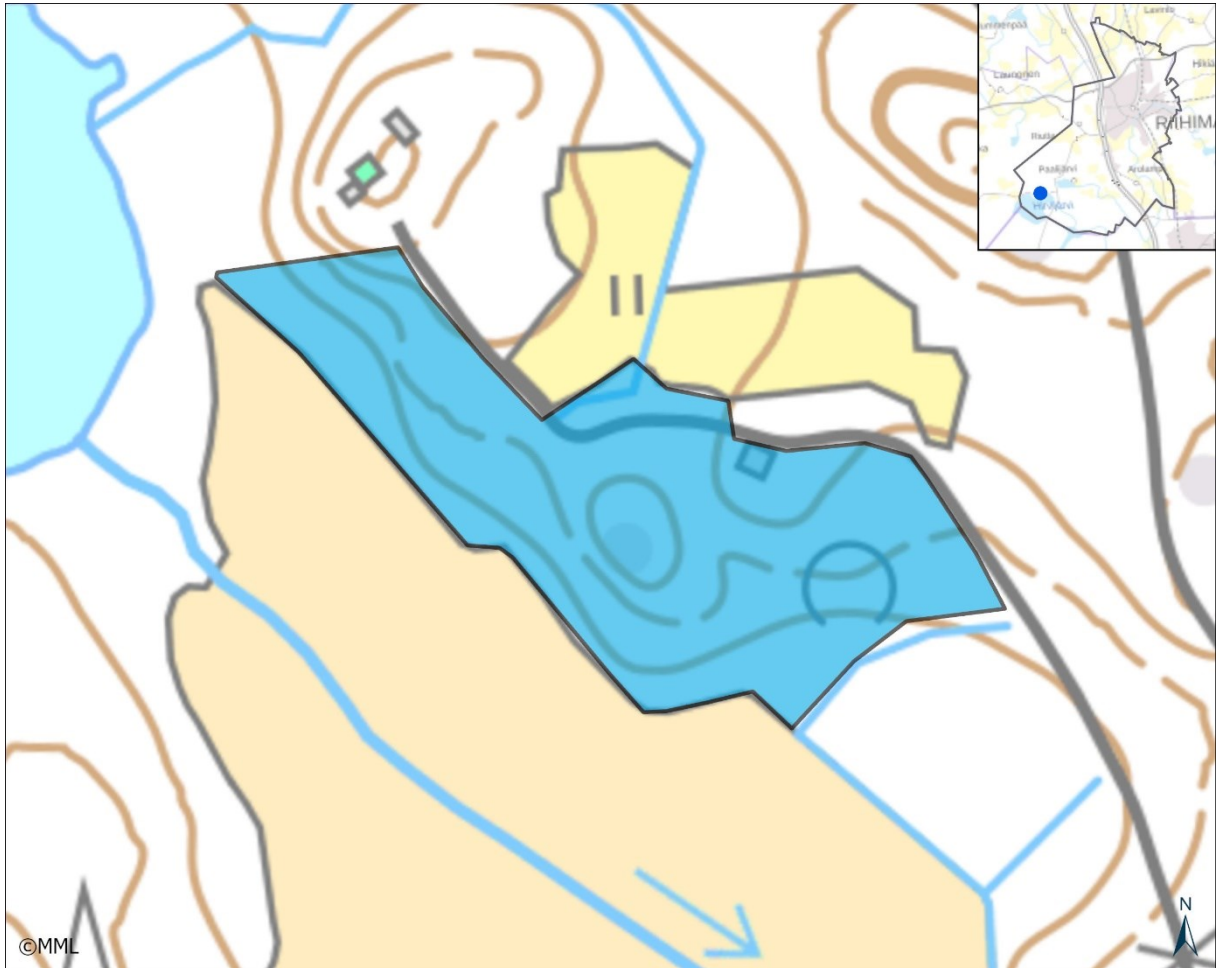
Kuva 190. Itärinteen kallion alla osa on tuoretta runsasravinteista lehmuslehtoa.

85. VÄHÄJÄRVEN LEHTO JA METSÄLAIDUN

Kylä tai taajama: Kenkiä

Maastokäynti: 23.4.23 ja 15.6.2023

Kohteen pinta-ala: 1,7 hehtaaria

Kuva 191. Vähäjärven lehto ja metsälaidun.

85.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Alueen länsilaidan kuusikkoinen pellonreunus on otettu laitumeksi osana viereistä nurmilaidunta. Metsälaitumen takia aluetta laajennettiin luoteeseen tien ja rantapellon väliselle alueelle, joten alueen pinta-ala on kaksinkertaistunut. Alueen nimi on muutettu muotoon Vähäjärven lehto ja metsälaidun.

85.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Vähäjärven kaakkoispuolella, pellon reunaan viettävässä rinteessä on tuoreen lehdon ja lehtomaisen kankaan metsää. Puusto on enimmäkseen varttunutta ja kuusivaltaista. Alueen pohjoisosan kumpareella on isoja mäntyjä ja yksittäisiä koivuja ylispuina. Alueen eteläosassa on nuoren metsän tuoretta lehtipuulehtoa. Keskellä aluetta on 40 x 40 metrin laajuinen vanhan kuusisekametsän kuvio, jonka puustoon kuuluu järeiden kuusten lisäksi yksi iso metsälehmus ja viisi isoa haapaa.

Lehmien laiduntama pellon reunan metsälaidun on latvukseltaan aukkoista varttunutta kuusikkoa. Aluskasvillisuus on laikuittain vaihteleva sekoitus metsä- ja niittylajeja. Runsaina kasvavat metsäkastikka, mustikka, ahomansikka, siankärsämö, niittynurmikka ja valkovuokko. Pieninä kasvustoina ja yksittäisinä versoina on nurmilauhaa, kultapiiskua, sinivuokkoa ja jänönsalaattia. Huomionarvoiseen lajistoon kuuluu ulostekasoilla kasvava haisumarrassammal (*Tayloria tenuis*).

Tuoreen lehdon osa alueen eteläosassa on käenkaali-oravanmarja (OMaT) tyyppin lehtoa. Kohtalaisen hyvin kehittyneen pensaskerroksen muodostavat lehtokuusama, taikinamarja, vadelma, punaherukka ja näsiä. Ruohovaltaisessa ja laikuittain vaihtelevassa aluskasvillisuudessa on sananjalka-, rönsyleinikki- ja kielovaltaisia osia. Runsaina kasvavat myös tesma, sinivuokko, metsäalvejuuri, nuokkuhelmikkä, valkovuokko, metsäimarre, lillukka, metsäkastikka ja kultapiisku sekä niukkoina lisäksi metsäkurjenpolvi, sudenmarja, syyläjuuri ja kivikkoalvejuuri. Vaateliaista lehtokasveista mustakonnanmarjaa on harvakseltaan ja multavissa painanteissa on vähän lehto-orvokkia. Pohjakerroksessa kasvustoja muodostava metsäsuikerosammal (*Sciuro-hypnum curtum*), koukkusuikerosammal (*S. reflexum*), metsälehväsammal (*Plagiomnium cuspidatum*), isomyyrän-sammal (*Atrichum undulatum*), lehtonokkasammal (*Eurhynchium angustirete*) ja metsäliekosammal (*Rhytidiadelphus triquetrus*). Paljailla savimaalakuilla on yleisesti savikkosiipisammalta (*Fissidens viridulus*).

Vähäjärven kaakkoispuolinen metsä on pienialainen, mutta uhanalaisia luontotyyppisiä ja huomionarvoista lajistoa sisältävä kohde. Lehtipuustoiset osat erottuvat lähistön kuusikoista vehreinä osina. Lehto-osan kasvillisuus on varsin edustavaa puuston nuoresta iästä huolimatta.

85.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyyppit	käenkaali-mustikkatyyppi (OMT), käenkaali-oravanmarja (OMaT) -tyypin lehto	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyyppit	havumetsälaitumet (pellon reunusmetsä 20–30 metrin leveydeltä eli noin 0,57 hehtaaria)	CR
	tuoreet runsasravinteiset lehdot (0,01 ha)	EN
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	tuoreet keskirasvinteiset lehdot (1,0 ha)	VU
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	Lehtikarikeri, varjostus, laidunnus	

85.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi, haapa
Muut puulajit	koivu, mänty, pihlaja, harmaaleppä, metsälehmus
Ikäarvio	vanhimmat osat 80 vuotta, nuorimmat 40 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Puusto on tasarakenteista muualla paitsi keskiosan kumpareella. Vähän kerroksellisuutta on myös luoteispään mäntyjä kasvavassa osassa.
Eriyisen vanhat yksittäiset puut	Muutama järeä kuusi, kolme isoa kolohaapaa.

Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	Yksi iso metsälehmus.
Lahopuusto	vain vähän
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: Muut lajit: lehtokuusama, taikinamarja, vadelma, punaherukka, näsiä, lehtipuiden taimia

85.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	metsäkastikka, vuohenputki, rönsyleinikki, kielo
Runsaat lajit	lehtotesma, sinivuokko, metsäalvejuuri, nuokkuhelmikkä, valko- vuokko, metsäimarre, lillukka, kultapiisku; laitumella lisäksi niittylei- nikki, hakamaapomulehti, aitovirna, ahomatar, ahomansikka, ojajel- lukka, voikukka, kevätlinnunsilmä, niittyhumala, orvontädyke
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	samettikesijäkälä (<i>Leptogium saturninum</i>) NT – pieni laikku yhden ison haavan tyvellä alueen keskiosassa; lehtonokkasammal (<i>Eurhynchium angustirete</i>), lehto-orvokki (<i>Viola mirabilis</i>)
Uhanalaiset lajit	haisumarrassammal (<i>Tayloria tenuis</i>) NT/RT- metsälaitumella supikoi- ran vessan vanhassa osassa 13 pientä laikku

85.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
täpläpapurikko (<i>Pararge aegeria</i>) - 1 yksilö alu- een keskiosissa 15.6.23.	NT/RT
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

85.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edusta- vuus	Lehdossa pensaskerros ja aluskasvillisuus ovat jo kehittyneet edustavaksi ja hyvin luontotyyppiä vastaavaksi. Metsälaitumen kasvillisuus ei ole erityisen edustavaa, koska laidunnus on vasta hiljattain aloitettu uudelleen.
Maisemallinen merkitys	Metsä näkyy Vähäjärvelle muodostaen maisemaan yhden metsäisen rajapin- nan.
Luonnontila	Luonnontila on hyvä.

85.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Paikallisesti arvokas lehtokohde, ei erityistä merkitystä lähiluonto- tai opetuskohteena.

85.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Alue on 2. luokan METSO-kohde. Lehtokasvillisuuden perusteella alue täyttää yhden yleisen ja yhden elinympäristökohtaisen valintaperusteen. Lisäarvoa tulee kuusikon laidunkäytöstä ja yksittäisistä vanhoista puista.

85.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

85.11. MAHDOLLISET UHAT

Harvennushakkuut.

85.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Luontoarvojen puolesta ei hoitotarvetta. Metsälaitumella valtapuustoa voisi vähän harventaa, jolloin laidun kehittyisi hakamaan suuntaan ja niittykasvillisuus valtaisi alaa.

85.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-inventointi 2013.

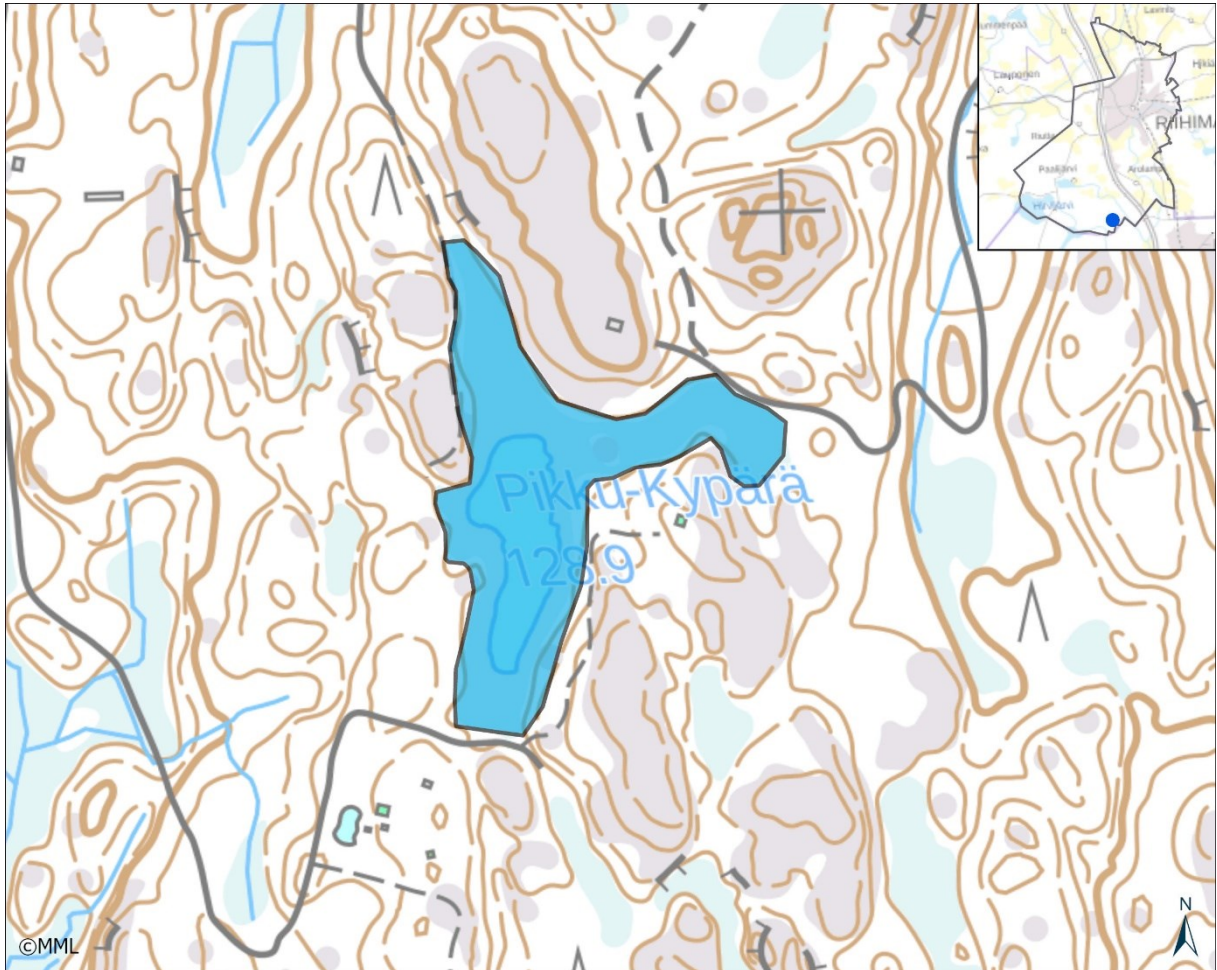
Kuva 192. Hiljattain uudelleen laitumeksi perustettu metsälaidun sijaitsee Hirvijärven ja Vähäjärven välisen pikkupellon koillisreunalla.

86. PIKKU-KYPÄRÄ

Kylä tai taajama: Paalijoki

Maastokäynti: 24.4.2023

Kohteen pinta-ala: 2,7 hehtaaria

Kuva 193. Pikku-Kypärän alue.

86.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Ei mainittavia muutoksia viimeisen kymmenen vuoden aikana.

86.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pikku-Kypärä on runsaan hehtaarin laajuinen ulpukkatyyppin (*Nuphar-t.*) humusvesi. Lammen pohja on mutaa ja rannat turvetta. Hyvin niukka vesikasvillisuus koostuu muutamista lampisirppi-sammaleen (*Warnstorfia trichophylla*) kasvustoista ja parista isoulpukan versoryhmästä. Vesirajassa on 1–4 metrin leveydeltä rakkasammalvaltaista rimpinevaa ja vähän myös luhtaista saranevaa. Nevareunuksessa kasvavat harmaasara, mutasara, jouhisara, pullosara ja terttualpi. Kallioisen kivennäismaan ja rantanevan väliin jää kapea juolukkaa ja suopursua kasvava rämevyöhyke.

Lammen pohjoispäästä lähtee kaksi kalliomäkien välistä luonnontilaisena säilynyttä suojuottia, toinen itään ja toinen pohjoiseen. Lammen etelärannalla on runsaan kymmenen aarin laajuinen isovarpuräme, jonka puusto on hakattu ympäröivien kivennäismaiden avohakkuiden yhteydessä.

Kallioalueiden soille tyypilliseen tapaan rantasoiden kosteusolot vaihtelevat vuodenaikojen ja sa-
teiden mukaan. Keväällä suot tulvivat voimakkaasti, mutta kesän kuivina jaksoina mätäs- ja väli-
pinnat kuivuvat. Itäinen suo on enimmäkseen ohutturpeista kangaskorpea ja korpikämmettä,
osaksi myös aitokorpea. Puusto on laajalti hieskoivuvaltaista. Paikoin seassa kasvaa erikokoisia
kuusia ja lammen rannan lähellä on pieni tervaleppää kasvava osa. Puusto on melko kookasta,
mutta ei erityisen tiheää. Lahopuustoa on kelojen, maapuiden ja kuolevan pystypuun muodossa
kohtalaisesti. Korprien pensaskerroksessa kasvaa paikoin virpapajua. Kenttäkerroksen runsaimpia
kasveja välipinnoilla ovat raate, harmaasara, tupasvilla ja suomuurain. Mätäspintoja peittävät
mustikka, juolukka, suopursu, puolukka ja pallosara.

Pikku-Kypärän pohjoispuolinen suojuotti on itäisen juotin tapaan noin 150 metriä pitkä ja enim-
mäkseen alle 50 metriä leveä. Lammen rantaan rajautuu pieni mäntyvaltainen kookaspuustoinen
rämekuvio, jonka kasvillisuus vastaa isovarpurämettä ja kangasrämettä. Tämä vaihettuu noin 50
metrin päässä rannasta kuusi- ja hieskoivuvaltaiseksi kangaskorveksi. Suon pohjoisosa on varsi-
naista korpea, jossa on sekä suomuurain-, mustikka- ja metsäkortevaltaisia laikkuja. Puusto on
nuorta hieskoivikkoa. Edellä mainittujen valtalajien lisäksi suolla kasvavat maariankämmeke,
pallosara, kangasmaitikka, riidenlieko, kevätpiippo, puolukka, metsätähti, metsäälvejuuri ja kur-
jenjalka. Pohjakerroksessa vallitsevat korpikämmämmä (*Sphagnum girgensohnii*) ja korpikämmä-
mmä (*Polytrichum commune*).

Pikku-Kypärä on karuna humusvetenä luonnonsuojelullisesti arvokas. Arvoa nostavat kasvillisuu-
deltaan vaihtelevat rantasuot, jotka ovat hydrologisesti ja puuston osalta varsin luonnontilaisia.
Lammen lähimetsien hakkuista aiheutunut haitta on lähinnä vain maisemallinen. Kosteikkoalu-
eella on noin kahtatoista eri suokasvillisuustyyppiä, joista uhanalaisia suoluontotyyppisiä ovat ai-
tokorvet, kangaskorvet, korpikämmät ja isovarpurämet. Lammen pohjoispuolisessa korvessa kas-
vaa harvinaista hentosaraa (*Carex disperma*).

86.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvilli- suustyypit	ulpukkatyyppin (Nuphar-t.) lampi, isovarpuräme (IR), kangaskorpi (KgK)	
Uhanalaiset ja silmäl- äpidettävät luonto- tyypit	kangaskorvet (0,3 ha)	CR
	aitokorvet (0,2 ha)	EN
	korpikämmät (0,05 ha)	EN
Etelä-Suomen uhan- alaisuusluokka	suolammet (0,9 hehtaaria)	VU
	isovarpurämet (0,1 ha)	VU
Kasvillisuuden raken- teeseen vaikuttavat tekijät	Soistuminen, tulvaisuus	

86.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittä- vyys yli 30 %	hieskoivu, mänty
Muut puulajit	kuusi, harmaaleppä, tervaleppä
Ikäarvio	vaihtelee kuvioittain 40–90 vuoden välillä
Puuston kerrokselli- suus	Puusto tasarakenteista nuorimmassa kuvioissa ja rämemännikössä, muissa osissa vähän kerroksellisuutta.

Erityisen vanhat yksittäiset puut	Rämemännyt voivat olla hyvinkin vanhoja.
Muut yksittäiset erikoiset puut	Isoja tervaleppiä muutama.
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Lammen itäpuolen korpikuviolla kohtalaisesti lahopuuta noin puolen hehtaarin alueella. Lahopuuston määrä on kasvanut edellisestä inventoinnista.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: Muut lajit: tuhkapaju, virpapaju

86.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	tupasvilla, mustikka, suopursu, jouhisara
Runsaat lajit	raate, harmaasara, suomuurain, juolukka, puolukka, pallosara
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	-
Uhanalaiset lajit	hentosara (<i>Carex disperma</i>) NT/RT – lammen pohjoispuolisen suojuotin pohjoispäässä

86.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
telkkä	
tavi	
metsäviklo	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

86.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Lammen edustavuus erinomaista ja rantasoiden hyvää tasoa.
Maisemallinen merkitys	Luonnontilainen ja erämainen pienmaisema.
Luonnontila	Hydrologinen luonnontila hyvä-erinomainen, samoin puuston.

86.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Maakunnallisesti arvokas pienvesi- ja suokohde. Suot ovat osa läheisen kallioisen metsäalueen piensoiden verkostoa, jotka muodostavat valtakunnallisesti arvokkaan kokonaisuuden. Alueella on pieninä kuvioina paljon uhanalaisia suoluontotyyppisiä, etenkin karuja korpia. Näiden edustavuus vaihtelee hyvän ja erinomaisen välillä.

86.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Soveltuu METSO-kohteeksi erilaisilla rajauksilla (reunametsiä voidaan ottaa vaihtelevasti mukaan). Elinympäristökohtaiset valintaperusteet täyttyvät moninkertaisesti.

86.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

86.11. MAHDOLLISET UHAT

Lisärakentaminen, rantasoiden hakkuut, ojitukset.

86.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Puustoisten soiden puusto säilytetään koskemattomana. Lampea ja piensoita ympäröivien kallio- ja kangasmetsien hakkuissa käytetään suojavyöhykkeitä, joilla turvataan uhanalaisten suoluontotyyppien luonnontilan säilyminen.

86.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Riihimäen luontokohdeinventointi 1990–91, LUMOS-inventointi 2013.

Kuva 194. Pikku-Kypära keväällä 2023 eteläpästä kuvattuna.

87. OJALAN PUROLEHTO

Kylä tai taajama: Haapahuhta

Maastokäynti: 16.7. ja 20.9.2013

Kohteen pinta-ala: 2,7 hehtaaria

Kuva 195. Ojalan purolehto.

87.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

-

87.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Haapahuhdassa, Ojalan peltojen ja vanhan junaradan välissä on noin kolmen hehtaarin laajuinen vanha kuusimetsä, jonka halki virtaa pieni puro. Kuusikko on enimmäkseen lehtomaista kangasta (OMT). Puroa reunustaa 10-20 metriä leveä kosteikkovyöhyke, josta kaksi kolmasosaa on keskivinteistä hiirenporras-käenkaali (AthOT) tyyppin lehtoa ja kolmasosa lähdelehtokorpea (LäLhK).

Puron varren kosteikkovyöhyke on kuusi- ja lehtipuuvaltainen. Puustossa on erikokoisia harmaaleppiä, tuomia, pihlajia ja kuusia, ja alueen pohjoispäässä kasvaa huomattavan järeitä tervaleppiä. Lahopuustoa, lähinnä isoja kuusimaapuita ja erikokoista lehtipuustoa, on melko runsaasti. Lahopuun muodostuminen on jatkunut jo jonkin aikaa, sillä osa maapuista on jo varsin pitkälle

lahonneita. Lahopuustoa on myös kuusivaltaisessa lehtomaisen kankaan osassa, joka alueen kaakkoiskulmausta lukuun ottamatta on ollut pitkään harventamatta.

Hyvin kehittyneessä ja runsaassa pensaskerroksessa on taikinamarjaa, vadelmaa, puna- ja mustaherukkaa. Kostean lehdon kenttäkerrosta luonnehtivat hiirenporras, käenkaali, korpi-imarre, metsäimarre, rönsyleinikki ja mesiangervo. Pohjakerroksessa vallitsevat lehtohaivensammal (*Cirriphyllum piliferum*), kiiltosuikerosammal (*Brachythecium salebrosum*), koukkusuikerosammal (*Sciuro-hypnum reflexum*), korpilehväsammal (*Plagiomnium ellipticum*) ja lapasammal (*Pellia* sp.). Kosteimmista osista runsastuvat lähteisyyttä indikoivat kasvit kuten kevätlinnunsilmä, suokeltto ja purolitukka sekä sammalista muun muassa okarahkasammal (*Sphagnum squarrosum*), lettolelväsammal (*Rhizomnium pseudopunctatum*), luhtakuirisammal (*Calliergon cordifolium*) ja isokastesammal (*Plagiochila asplenoides*). Lähdelehtokorvessa on myös pieni kasvusto velholehteä ja kaislasaraa. Harvinaista korpisorsimoa kasvaa yleisesti ja korpinurmikkaa harvakseltaan puron lähirannoilla. Isonauhasammalella (*Aneura maxima*) on muutamia kasvustolaikkuja lähdelehtokorven tihkuvetisissä kohdissa ja hetteikkölähteissä.

Puron varren lehtokorvissa on kaksi hetteikkölähdettä, joista isompi sijoittuu puron länsipuolisen sivunoron varteen ja pienempi noin neljänkymmenen metrin päähän edellisestä pääpuron itärannan tuntumaan. Laajemman lähteikön pinta-ala on noin viisitoista ja pienemmän noin viisi neliometriä. Laajemmassa lähteikössä kasvaa kevätlinnunsilmää ja keuhkosammalta (*Marchantia polymorpha*), pienemmässä on kasvustoina purolitukkaa ja isonauhasammalta.

Ojalan lehto on kosteana lehtona ja hydrologisesti luonnontilaisena pienvetenä erityisen edustava, maakunnallisen tason suojelukohde. Alueen eteläpäässä puro on perattu 40 metrin matkalta, muualla uoma on luonnontilainen, 1-2 metriä leveä ja jyrkkätörmäinen. Länsipuolelta pääuomaan laskee lähdealkuinen ja hetteikköreunainen sivupuro. Pää- ja sivupuro ovat vesilain suojelemaa ja näiden lähiympäristö metsälain suojelemaa erityisen tärkeä elinympäristö. Metsälain suojelemaa osa kattaa noin 70 % alueesta, kun mukaan lasketaan kosteaa lehtoa reunustava suojavyöhyke, jolla turvataan lain edellyttämä ominaispiirteiden säilyminen.

87.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	käenkaali-mustikka (OMT) tyyppin kangasmetsä, hiirenporras-käenkaali (AthOT) tyyppin lehto	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	lehtokorvet (600 m ²)	EN
	lähteiköt (20 m ²)	EN
	savimaiden latvapurot (150 m)	EN
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	vanhat havupuuvältaiset lehtomaiset kankaat (2,3 ha)	EN
	kosteat runsasravinteiset lehdot (200 m ²)	VU
	kosteat keskirasvinteiset lehdot (0,2 ha)	NT
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	kosteaa ja varjoista pienilmasto, lähteisyys, kuusen neulaskarikerke ja lehtipuiden lehtikarikerke, puuston varjostus	

87.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi; puron varressa myös harmaaleppä ja tuomiuolen metsissä yleisesti, koillispuolella vähemmän ja paikoittaisemmin. Joukossa on muutamia isoja kolopuita
---	---

Muut puulajit	tervaleppä, koivu, pihlaja, raita
Ikäarvio	70-80 vuotta
Puuston kerroksellisuus	kuusivaltainen osa melko tasarakenteinen, puronvarressa latvus kerroksellinen
Erityisen vanhat yksittäiset puut	alueen pohjoisosassa isoja tervaleppiä
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Isoja kuusimaapuita on melko runsaasti, pientä lehtipuustoa jonkun verran sekä maa- että pystypuina. Maapuut ovat enimmäkseen nuoria, mutta myös pitemmälle lahonneita kuusia on siellä täällä.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: - Muut lajit: taikinamarja, vadelma, puna- ja mustaherukka

87.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	hiirenporras, mesiangervo, oravanmarja, käenkaali, lillukka, mustikka, lehtohaivensammal, koukkusuikerosammal
Runsaat lajit	korpi-imarre, metsäimarre, rönsyleinikki, metsäalvejuuri, kiiltosuikerosammal, korpilehväsammal
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	kaislasara (<i>Carex rhynchophysa</i>) NT, korpisorsimo (<i>Glyceria lithuanica</i>), korpinurmikka (<i>Poa remota</i>) NT, velholehti (<i>Circaea alpina</i>), lepikkolaa-kasammal (<i>Plagiothecium latebricola</i>) NT, lettolehväsammal (<i>Rhizomnium pseudopunctatum</i>), rusokääpä (<i>Pycnoporellus fulgens</i>)
Uhanalaiset lajit	isonauhasammal (<i>Aneura maxima</i>) VU

87.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
peukaloinen	LC
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
liito-orava	VU, DIR
Selkärangattomat	
-	

87.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	erinomainen
Maisemallinen merkitys	Metsä näkyy tasaisessa peltomaisemassa jonkin matkaa sekä itään että länteen, mutta maisemallisesti alue ei ole erityisen merkittävä.

Luonnontila	Luonnontila kokonaisuutena erinomainen
-------------	--

87.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Maakunnallisesti arvokas lähiluontokohde ja erinomainen opetuskohde taajaman läheisyydessä; saavutettavuus hyvä ja liikkuminen melko helppoa.

87.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Koko alue soveltuu hyvin Metso-kohteeksi.

87.10. IHMISEN VAIKUTUS

Alueen kaakkoiskulmauksen metsä harvennettu ja osa purosta perattu.

87.11. MAHDOLLISET UHAT

Hakkuut.

87.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ei hoitotarvetta

87.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Riihimäen liito-oravainventointi 2013.

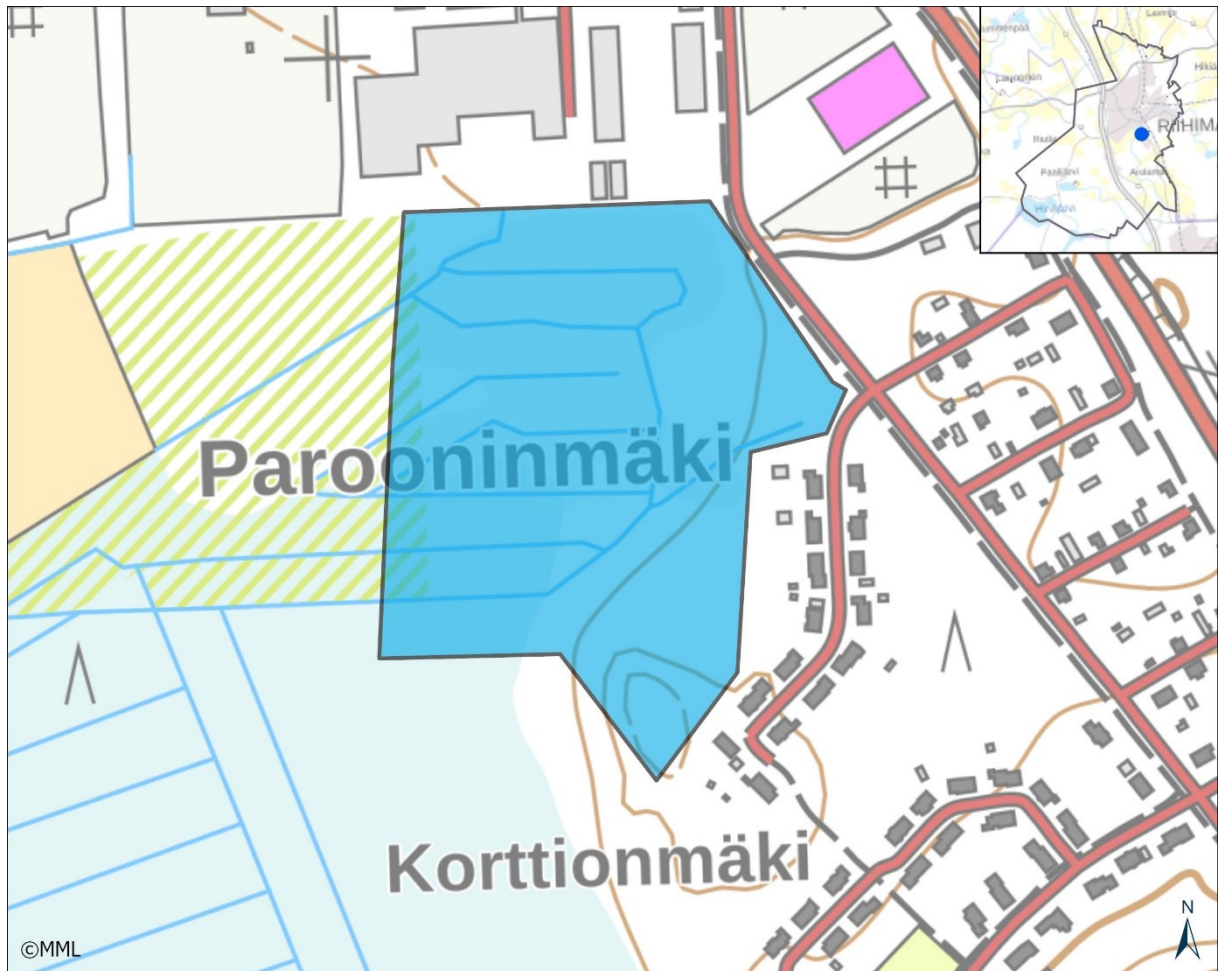
Kuva 196. Ojalan lehdon halki virtaa pieni puro, jonka rannat ovat saniaisvaltaista kostea lehtoa. Lähdevaikutteisissa kohdissa lehto muuttuu lähdelehtokorveksi.

88. PAROONINMÄEN TURVEKANGAS

Kylä tai taajama: Keskusta

Maastokäynti: 20.5.2021 ja 30.9.2021

Kohteen pinta-ala: 7,3 hehtaaria

Kuva 197. Parooninmäen turvekankaan alue.

88.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Uusi LUMOS-kohde, ei mainittavia muutoksia viime vuosina.

88.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Parooninmäen teollisuusalueen eteläpuolella on turvekankaan kuusimetsää. Kuusikko on osaksi varttunutta ja kertaalleen harvennettua, osaksi vähän nuorempaa ja tiheää. Alueen itäosassa on entisen suon reunan metsää, joka pohjoisosassa on tuoreen kankaan nuorta-varttunutta kuusisekametsää ja eteläosassa savipohjaista lehtomaisen kankaan nuorta lehtipuumetsää. Valtapuina lehtipuustoisessa osassa kasvavat harmaaleppä ja hieskoivu. Nuoria, runkoläpimitaltaan 30–40 senttimetriä paksuja, haapoja kasvaa harvakseltaan lähes koko alueella. Korttiontien varrella on pari pientä haaparyhmää, joiden rungoilla kasvaa harvinaisia hiippasammalia.

Puustoltaan alue on varsin yksipuolinen, mutta yksittäisten haapojen, koivujen ja raitojen lisäksi vaihtelua synkkään kuusikkoon tuovat turvekankaan ojanvarret ja vanhojen turvekuoppien painanteet. Näissä kohdissa puusto on lehtipuuvältaista ja itseharvenemisen tuloksena on syntynyt paikoin runsaastikin lahoppuuta. Alueen keskiosassa sijaitseva runsaslahoppuustoinen ojanvarren lehtipuumetsikkö on 75 metriä pitkä ja kymmenkunta metriä leveä. Ojien varsissa ja turvekuoppien pohjilla on kostean lehdon tyyppistä, saniais- ja ruohovaltaista kasvillisuutta.

88.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyyppit	ruohoturvekangas (RhtKg), mustikkaturvekangas (Mtkg), mustikkatyyppi (MT)
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyyppit	-
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	varjostus, kuusen neulaskarikerke, vanhat ojitusket ja kaivannot

88.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	hieskoivu, haapa, raita, harmaaleppä, pihlajaa
Ikäarvio	varttunut kuusikko 70–80 vuotta, nuori kuusikko 40–50 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Enimmäkseen tasarakenteista, lehtipuustoisissa osissa kokovaihtelua valtapuustossa.
Erytisen vanhat yksittäiset puut	turvekankaalla pari isoa raitaa
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	Metsävaahteraa kasvaa vähän pensaskerroksessa alueen eteläosassa, missä on yksi pikkupuukin.
Lahoppuusto	Pientä lehtilahoppuuta melko runsaasti ojan varsien lehtipuustoisissa osissa, jonkin verran itseharvenemisen tuloksena kuolleita pikkukuusia tiheissä kuusikoissa.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: Muut lajit: vadelma, mustaherukka, pihlaja

88.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	mustikka, käenkaali, oravanmarja, seinäsammal
Runsaat lajit	turvekankailla riidenlieko, puolukka, metsätähti, metsäalvejuuri; turvekuopissa ja ojien varsilla: hiirenporras, metsäkorte, metsäimarre, rönsyleinikki, etelännokkonen, lillukka, sudenmarja, valkovuokko

Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	terttuselja (<i>Sambucus racemosa</i>) – yksittäin pohjoisosan turvekankaalla, pensaskanukka (<i>Cornus alba</i>) – alueen eteläosassa pihojen lähellä.
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	kalvashiippasammal (<i>Orthotrichum pallens</i>)
Uhanalaiset lajit	aarnihiippasammal (<i>Nyholmia gymnostoma</i>) VU, puistoshiippasammal (<i>Lewinskya affinis</i>) RT, pikkuhiippasammal (<i>Orthotrichum pumilum</i>) RT

88.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
Liito-orava (<i>Pteromys volans</i>) – jälkihavaintoja vuosilta 2015 ja 2021.	
Selkärangattomat	
-	

88.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Jossain määrin edustava runsaspuustoisena turvekankaana, vaikka lahoppuukierto ei ole vielä kunnolla alkanut. Lisäarvoa tuovat liito-orava, lehtipuustosten osien lahoppuusto ja lehtipuiden runkoepifyytit.
Maisemallinen merkitys	Ei erityistä merkitystä, mutta näkyvä ja näyttävä osa Korttiontien maisemassa.
Luonnontila	Varttuneessa kuusikossa näkyy vanhojen harvennusten jäljet. Alueen käyttö on vähäistä.

88.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Vähäinen merkitys lähiluontokohteena, ehkä satunnaista koiran ulkoilutusta. Kulkuyhteyksien parantamiseksi ja houkuttelevuuden lisäämiseksi metsän kautta voitaisiin rakentaa polku Korttionmäelle.

88.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Täyttää 2. luokan Metso-kohteen suojelukriteerit. Elinympäristökohtaisista valintaperusteista ei täyty yksikään kriteeri, mutta metsän rakennepiirteisiin kuuluu lahoppuustoisuutta ja monimuotoisuudelle tärkeitä lehtipuita. Lisäksi alueella on uhanalaista lajistoa.

88.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

88.11. MAHDOLLISET UHAT

-

88.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Puuston osalta ei kiireellistä hoitotarvetta. Hoitamattomana lehtipuuston jatkuvuus voi tulla haasteeksi jossain vaiheessa. Tämän takia metsän kuusivaltaisiin osiin voidaan tehdä kymmenen vuoden välein yksi tai kaksi 3–5 aarin laajuista pienaukkoa. Jos turvekankaan haavat jäävät alakynteen latvuskilpailuissa, haapojen vierestä voidaan kaataa yksittäisiä kuusia. Kaikki kaadetut puut jätetään metsään maapuiksi. Metsä voidaan myös ennallistaa korveksi osana Silmäkenevan itäosan ennallistamista. Tällöin tarvitaan myös puuston harventamista haihdutuksen pienentämiseksi.

88.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Parooninmäen asemakaavan muutosalueen luontoselvitys 2015.

Kuva 198. Parooninmäen turvekankaan harvinaiset hiippasammalet kasvavat metsän reunan haavoilla Korttontien varrella.

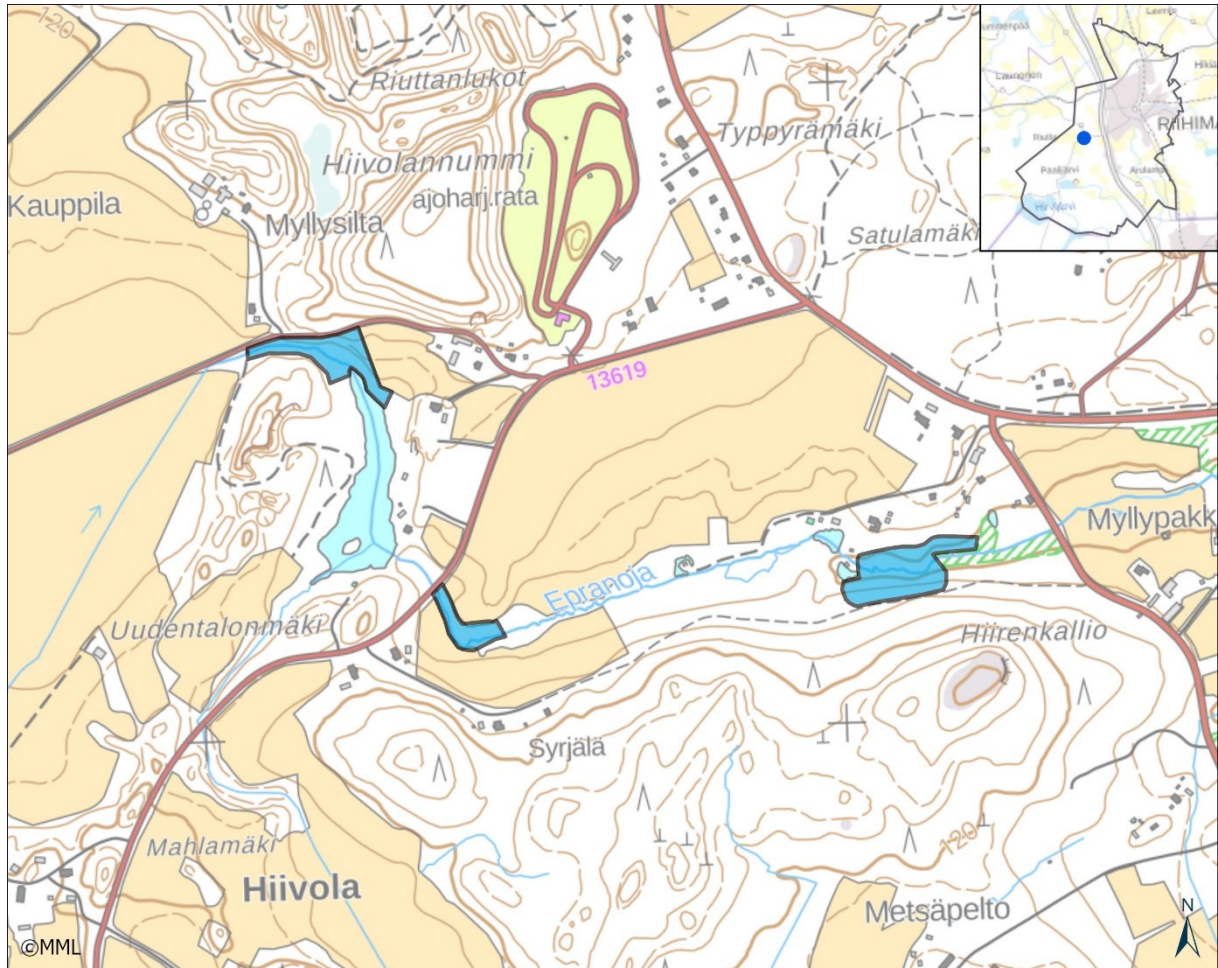
Kuva 199. Parooninmäen turvekangas on suurimmaksi osaksi kuusikkoa.

89. EPRANOJA

Kylä tai taajama: Hiivola

Maastokäynti: 7.5.2022, 21.5.2022 ja 21.6.2022

Kohteen pinta-ala: 2,5 hehtaaria (Myllysilta – 0,86 ha; Syrjälän lehto – 0,45 ha; Hiirenkallion pohjoispuoli – 1,20 ha)

Kuva 200. Epranojan alue (Myllysilta, Syrjälän lehto ja Hiirenkallion pohjoispuoli).

89.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Epranojan varteen perustetut luonnonsuojelualueet on poistettu rajauksesta. Myllysilän osa-alue on laajennettu puron ja patolammen pohjoispuolisen harmaaleppälehdon alueelle. Syrjälän osa-alueella on raivattu puusto puron eteläpuolelta. Muissa osissa puuston tila on kehittynyt luontoarvojen kannalta suotuisaan suuntaan; lahoppuukierto on päässyt hyvään alkuihin sekä Myllysilän harmaaleppälehdoissa että Syrjälän lehdoissa puron pohjoisrannalla.

89.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Epranojan uudelleen rajattu LUMOS-alue koostuu kolmesta osa-alueesta: Myllysilta (A), Syrjä (B) ja Hiirenkallion pohjoispuoli (C). Latvaosissa veden laatu on lähdeperäisyyden ansiosta hyvä tai erinomainen. Puro on suurimmaksi osaksi kovapohjainen (hiekkamoreenia).

Myllysillan osa-alue (A) rajautuu Uudentalonmäen metsään, tiehen ja peltoon. Ojassa on tällä osuudella pieniä kivikkopohjaisia kohtia. Puron eteläpuolella, Uudentalonmäen tyvellä on lähteisyyttämuutaman aarin alalla. Ojan varsi on rehevää suurruoholehtoa (OFiT) ja hiirenporraslehtoa (AthT), jossa valtapuita ovat harmaaleppä, tuomi, koivu ja haapa, lisäksi kerroksellisessa lehti-puustossa on tervaleppää, halavaa, raitaa ja mustuvapajua. Pensastossa vallitsevat taikinamarja, lehtokuusama ja punaherukka. Kenttäkerroksen valtalajeja ovat käenkaali, mesiangervo, rantalpi, lehtotähtimö, suokeltto, kevätlinnunsilmä, nokkonen, hiirenporras ja korpi-imarre.

Puron pohjoispuolella ja patoaltaan pohjoisrannalla on puustoltaan luonnontilaiseksi kehittyneitä käenkaali-oravanmarja (OMaT) -tyypin harmaaleppälehtoa. Tiheän lepikon seassa kasvaa yleisesti tuomea. Pensaskerroksessa on lehtipuiden taimien lisäksi punaherukkaa ja vadeltaa. Lehtoruohojen luonnehtima aluskasvillisuus on laajalti niukkaa ja aukkoista varjostuksen takia.

Syrjälän osuudella (B), Hirvijärventien itäpuolella on koivu- ja harmaaleppävaltainen, peltojen ja tien rajaama metsäsaareke. Puustossa on paljon isoja tuomia ja harmaaleppiä sekä lisäksi haapoja. Isoimmat koivut ovat huomattavan paksurunkoisia. Aluskasvillisuudessa on mesiangervon ja sanaisten luonnehtimia kostean lehdon laikkuja, tuoretta lehtoa ja näiden välimuotoa. Purossa kasvaa purolitukkaa ja paikoin kiviin kiinnittyneenä isonäkingsammalta. Kenttäkerroksen runsaimpia lajeja ovat mesiangervon lisäksi vuohenputki, nokkonen, rönsyleinikki, lehtokorte, valko-
vuokko, käenkaali ja pensaskerroksessa vadelta.

Hiirenkallion pohjoispuolisen luonnonsuojelualueen ja Epranojan altaiden väliin jää runsaan hehtaarin laajuinen lehtomaisen kankaan osa, josta suurin osa on nuorta harmaaleppä-koivu metsää (osa-alue C). Lahopuun muodostuminen tiheän metsän pienistä harmaalepistä on jo alkanut. Puron pohjoisrannalla on ryhmä isoja kuusia ja vastarannalla yksi iso ränsistytvä raita.

89.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	käenkaali-mesiangervo (OFiT) -tyypin kostea lehto; käenkaali-oravanmarja (OMaT) -tyypin tuore lehto. Puronvarsilehtojen kasvillisuus on kosteuden ja puuston sukkessiovaiheiden mukaan vaihtelevaa. Pääosin puronotkon lehdot ovat tuoreita, vuohenputkityypin (AegT) ja käenkaali-oravanmarja (OMaT) tyyppin kaltaisia. Kostea lehtoa, muun muassa käenkaali-mesiangervo (OFiT) tyyppiä, on lähdeperäisillä kohdilla, joita löytyy etenkin Myllysillan ja Hiirenkallion osuuksilta.	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyytit	havumetsäalueen purot ja pikkujoet (530 metriä: 170 m + 230 m + 130 m)	EN
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	tuoreet keskiravinteiset lehdot (noin 1,5 hehtaaria)	VU
	kosteat keskiravinteiset lehdot (noin 0,3 hehtaaria)	NT
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	lähteisyys, puuston tiheys ja varjostus, reunavaikutus	

89.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	harmaaleppä, hieskoivu
Muut puulajit	harmaaleppä, raita, kuusi, haapa, pihlaja, tuomi, tervaleppä

Ikäarvio	Myllysillan osa-alueella 60–70 vuotta, patolammen suulla 60–50 vuotta, Syrjälän osuudella 30–50 vuotta.
Puuston kerroksellisuus	Etenkin Syrjälän metsässä latvus kerroksellinen, Myllysillan harmaaleppälehdossa myös kokovaihtelua, muualla ikärakenteen vaihtelu vähäistä.
Eriyisen vanhat yksittäiset puut	Myllysillan lehdon isoimmat harmaalepät huomattavan järeitä ja vanhoja, Syrjälän metsässä myös isoja kuusia, koivuja ja tuomia.
Muut yksittäiset erikoiset puut	Isoimmat harmaalepät tyveltä 40 cm paksuja; Hiirenkallion osa-alueella yksi iso raita ja ryhmä isoja kuusia.
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Myllysillan osa-alueella on runsaasti lahopuuta, etenkin ränsistyviä harmaaleppiä ja muuta pienlehtipuustoa. Syrjälän lehdossa maapuustoa kohtalaisesti, pystypökkelöissä paikoitellen tikankoloja. Hiirenkallion osa-alueella lahopuuston muodostuminen päässyt alkuun nuorena lehtipuumetsässä.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: tuomi, punaherukka Muut lajit: harmaaleppä, lehtokuusama, mustaherukka, vadelma

89.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	käenkaali, mesiangervo, valkovuokko, hiirenporras
Runsaat lajit	Syrjälän lehdossa: kielo, sudenmarja, lehtokorte, metsäalvejuuri; Myllysillan harmaaleppälehdossa: valkovuokko, kielo, metsäkorte, rönsyleinikki, metsäimarre, nokkonen, hiirenporras, vuohenputki; puron rannoilla: ranta-alpi, huopaohdake, nokkonen, rantamatarra, rentukka, korpi-imarre; lähteisillä paikoilla myös suokeltto, kevätlinnunsilmä, purolitukka, lehtotähtimö, isonäkingsammal
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	-
Uhanalaiset lajit	epikkolaakasammal (<i>Plagiothecium latebricola</i>) NT – Myllysillan kosteassa lehdossa 2016; takkusammal (<i>Ulota</i> sp.) RT - kaksi pesäkkeetöntä tupasta löytyi Syrjälän lehdon harmaaleppien rungoilta 2022; pikkuhiippasammal (<i>Orthotrichum pumilum</i>) RT – Myllysillan harmaaleppälehdossa muutama tupas 2022. Lisäksi korpinurmikka (<i>Poa remota</i>) NT/RT mainitaan Syrjälän osuudelta vuodelta 1991.

89.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
koskikara (<i>Cinclus cinclus</i>) – alueella talvehtimisaikoina, havaintoja vuosittain	VU
kultarinta (<i>Hippolais icterina</i>)	
idänuunilintu (<i>Phylloscopus trochiloides</i>)	
mustapääkerttu (<i>Sylvia atricapilla</i>)	

Laji	Status
puukiipijä (<i>Certhia familiaris</i>)	
sirittäjä (<i>Phylloscopus sibilatrix</i>)	
metsäviklo (<i>Tringa ochropus</i>)	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
liito-orava (<i>Pteromys volans</i>) – reviiri 2006 alueen itäosassa	VU
taimen (<i>Salmo trutta</i>) – luontaisen kannan kuttupaikkoja	EN
Selkärangattomat	
-	

89.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Virtavetenä hyvää tasoa, lähteiset osat ja etenkin puustoltaan luonnontilaisiksi kehittyneet rantalehdot lisäävät alueen arvoa.
Maisemallinen merkitys	Puronotko on tärkeä maisemaelementti Hiivolan kulttuurimaisemassa, muodostaa vehreän, näkymäsuuntia rytmittävän rajapinnan.
Luonnontila	Luonnontila sekä purossa että ranta-alueilla hyvää ja osaksi erinomaista tasoa. Ennallistamistoimien ansiosta luonnontila on parantunut merkittävästi.

89.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Lähiluontokohteena osa-alueet ovat paljon pientä pinta-alaansa merkittävämpiä kohteita. Opetuskohteena ei erityistä merkitystä, koska liikkuminen hankalaa. Lisäksi alueella on kulutuskestävyydeltään herkkiä osia.

89.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Myllysilän ja Syrjälän osa-alueet täyttävät 2. luokan Metso-kohteen kriteerit useiden valintakriteerien perusteella. Elinympäristön rakennepiirteisiin kuuluvat hydrologinen luonnontila, vanhat puut, lehtoisuus ja pohjavesivaikutus. Lisäksi alueella on useita uhanalaisten lajien esiintymiä. Elinympäristöistä alueella on lehtoa ja vesistön lähimetsää. Hiirikallion pohjoispuolen osa-alue täyttää 3. luokan kohteen kriteerit ensisijaisesti lehtomaisuuden ja sijaintinsa puolesta.

89.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

89.11. MAHDOLLISET UHAT

Lietelantapäästöt, kesän kuivat jaksot ja pohjaveden pinnan voimakas aleneminen, rantapuuston hakkuut.

89.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

-

89.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

Riihimäen arvokkaiden luontokohteiden kartoitus 1991, Etelä-Hämeen pienvesi-inventointi 1994 (Häyhä ym. 1996), Vantaanjoen latvaosan kalasto- ja ravustoselvitys 2004 (Saura 2005), Logistiikkakeskuksen luontoselvitys 2006 (Korvenpää & Korvenpää 2006), LUMOS-kohteiden inventointi 2004–05, 2011 ja 2016.

Kuva 201. Epranojan LUMOS-alueen rajausta laajennettiin Uudentalonmäen patoaltaan pohjoisrannalle, missä on puustoltaan erityisen edustava harmaaleppälehto.

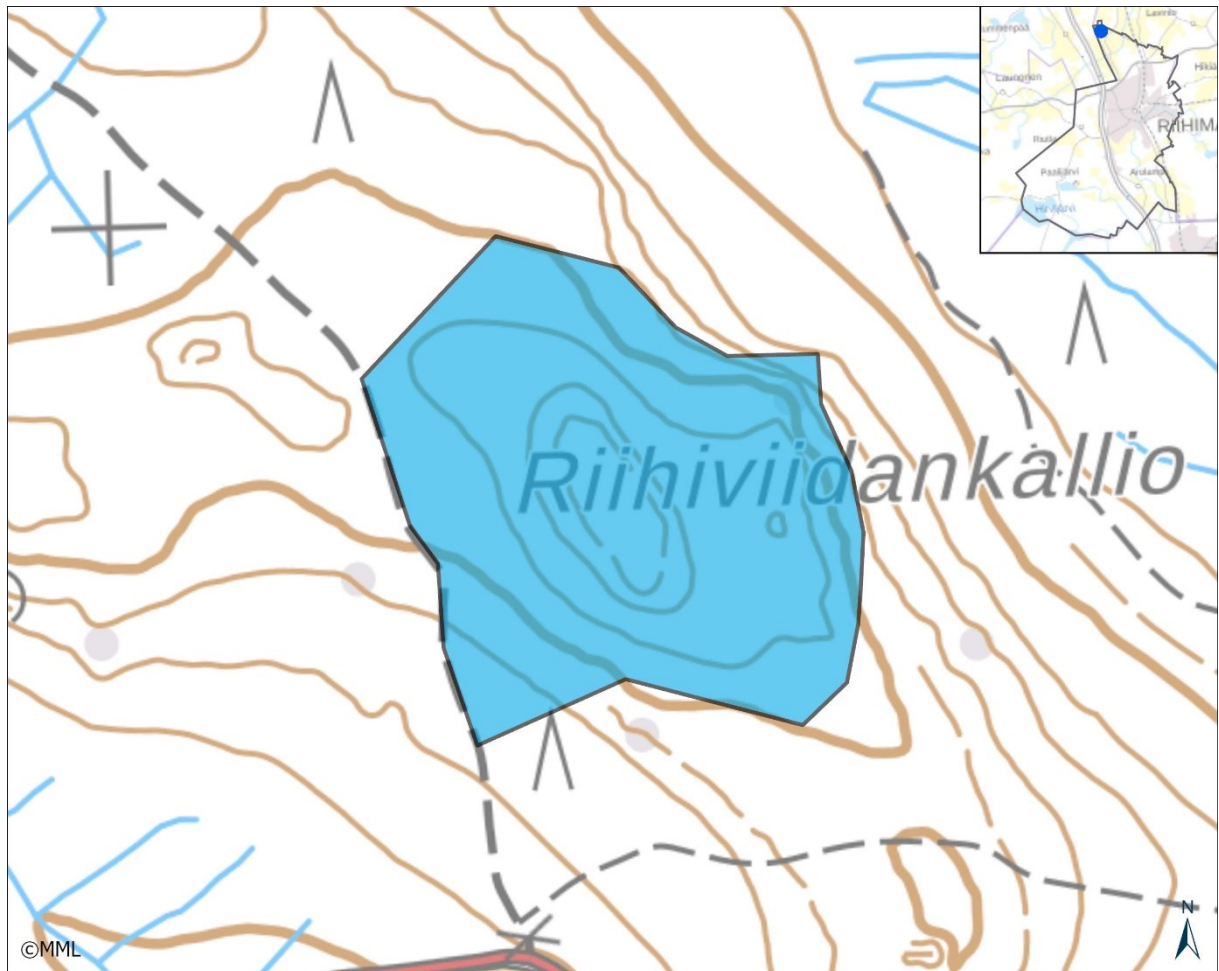
Kuva 202. Syrjälän lehtoa Hirvijärventien itäpuolella.

90. RIIHIVIIDANKALLIO

Kylä tai taajama: Haapahuhta

Maastokäynti: 1.6.2021

Kohteen pinta-ala: 4,42 hehtaaria

Kuva 203. Riihiviidankallion alue.

90.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Alueella on yhä vain talousmetsäkuvioita. Rajausta on pienennetty länsiosasta poistamalla heinittynyt kasvatuskoivikon kuivio. Mäen itäosan lakimetsä on kasvanut pätehakkuiikään.

90.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Riihiviidankallion lakimetsä on varttunutta-vanhaa männikköä. Valtapuusto on väljää ja tasarakenteista. Seka- ja aluspuustossa on yleisesti rauduskoivua, paikoin on tiheähköä kuusialikasvosta. Pohjoisrinne on varttunutta kuusikkoa. Mäen pohjoispuolinen avohakkuu ulottuu rinteen puoliväliin. Pohjoisrinteen jyrkimmässä osassa on pieniä kalliopaljastumia ja pari matalaa seinämää. Rinteen yläosan kalliomännikkö on hyvin suppea-alainen.

Metsätyyppi vaihtelee tuoreen ja lehtomaisen kankaan välillä. Laen itäosassa on selvemmin lehtomaisuutta, lähinnä kuivan lehdon ja lehtomaisen kankaan välimuotoa.

90.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	mustikkatyyppi (MT), käenkaali-mustikkatyyppi (OMT)	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	kuivat keskiravinteiset lehdot (edustavuudeltaan heikkona noin mäen lakiosassa noin 0,1 hehtaarin alalla)	NT
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	kallioisuus, lehti- ja neulaskarikerke, mahdollisesti vanha metsälannoitus	

90.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	mänty, kuusi
Muut puulajit	rauduskoivu, pihlajaa
Ikäarvio	lakiosa 80–90 vuotta, pohjoisrinteen kuusikko noin 50 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Männikössä laajalti kuusialikasvosta, jonka puissa aika paljon kokovaihtelua, seassa rauduskoivua.
Erytisen vanhat yksittäiset puut	Pari aika isoa raitaa, lakimetsän itäosassa neljän ison haavan ryhmä, länsiosassa kahdeksan ison haavan ryhmä.
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	Lahopuustoa vain vähän, pohjoisrinteen aukon reunalla pari tuulenkaatoa.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: pihlaja, rauduskoivu Muut lajit: vadelmaa valoisilla kohdilla, kuusta yleisesti, lehtomasessa osassa vähän taikinamarjaa.

90.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	mustikka, käenkaali, metsäkastikka, seinäsammal, metsäliekosammal
Runsaat lajit	puolukka, metsäalvejuuri, kultapiisku, lillukka, sananjalka, kielo, metsäkerrossammal; lehtoindikaattoreista myös mäkiluste, kevätlinnunherne, aivotvirna, ahomatara
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	-
Uhanalaiset lajit	haisumarrassammal (Tayloria tenuis) NT/RT – yksi pieni (2 x 1,5 cm) ja nuori kasvusto pienellä ulostepökäleellä peurojen polulla. Leviäminen kasvupaikalle on ilmeisesti tapahtunut toukokuussa. Lähdepopulaatio

	voisi löytyä mäyrän vessasta alueen eteläpuolisesta kuusikosta.
--	---

90.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
Alueella mäyrän kolo.	
Selkärangattomat	
-	

90.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Luonnonmetsänä, lehtona ja kalliona edustavuus vaatimaton. Ikääntyvässä metsässä on kuitenkin potentiaalia kehittyä nopeasti luonnonmetsäksi.
Maisemallinen merkitys	Ei erityistä merkitystä. Laen pohjoisosasta, hakkuun reunalta aukeaa näkymäsuuntia pohjoiseen. Sisäisessä metsämaisemassa on vankan männikön ansiosta oikean metsän tuntua, näkymäsuunnat ovat melko suppeita runsaan aluskuusikon takia.
Luonnontila	Puustorakenne ei luonnontilainen. Alueella liikkuminen on vähäistä, joten aluskasvillisuudessa ei juuri näy kulumista.

90.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Vähäinen.

90.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Täyttää 3. luokan Metso-kohteen kriteerit lähinnä elinympäristön rakennepiirteiden ja kehityspotentiaalin perusteella.

90.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

90.11. MAHDOLLISET UHAT

-

90.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Tulevalle päätehakuulle vaihtoehtoja ovat Metso-suojelu tai jatkuvapeitteinen kasvatus, mihin lakimetsä sopii erinomaisen hyvin, koska puustossa on jo valmiiksi kerroksellisuutta.

90.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-kohteiden inventointi 2004.

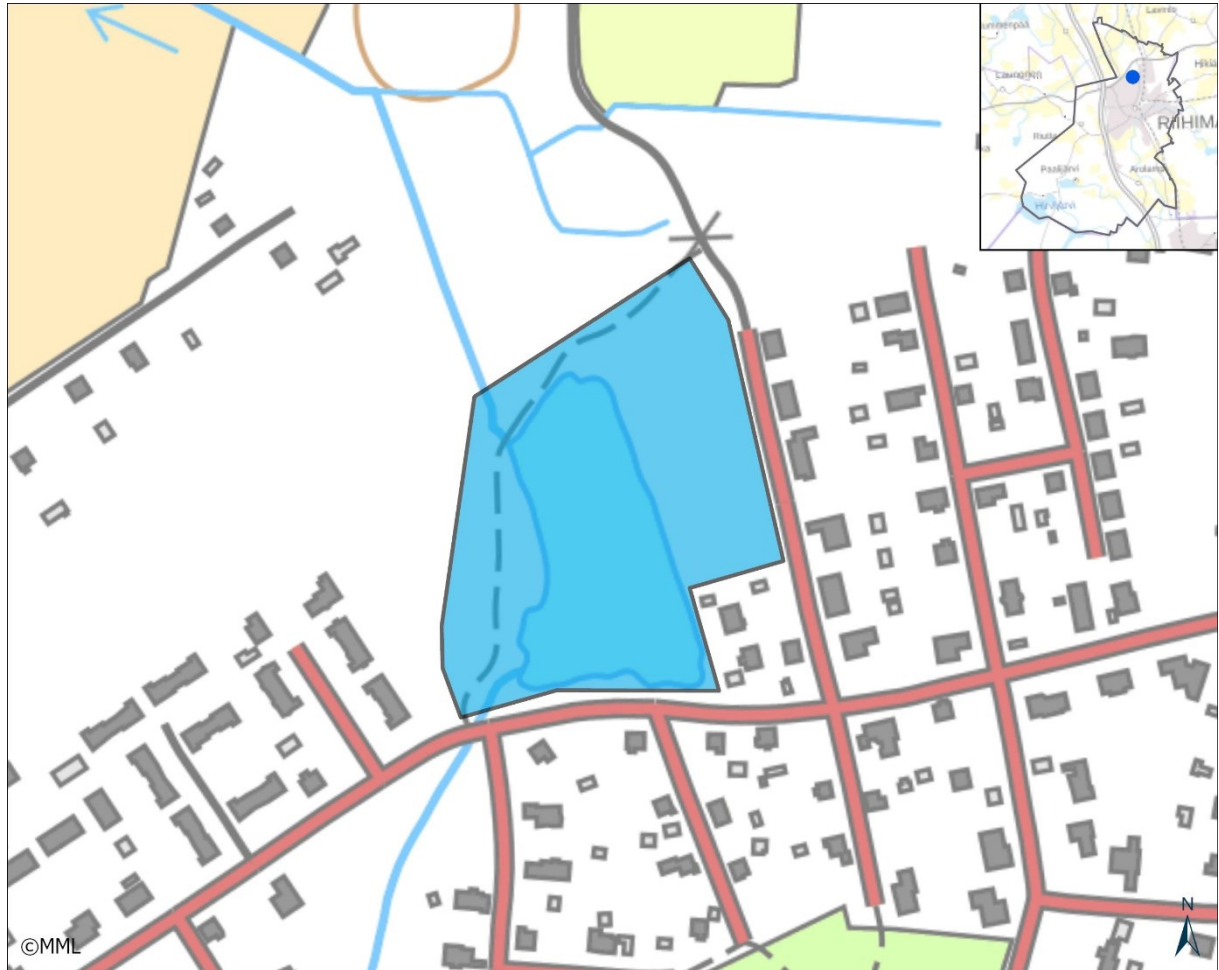
Kuva 204. Riihiviidankallion lakimetsä on vankkapuustoista männikköä.

91. JUPPALAN LAMPI

Kylä tai taajama: Juppala

Maastokäynti: 7.7.2021 ja 16.8.2021

Kohteen pinta-ala: 2,8 hehtaaria

Kuva 205. Juppalan lammen alue.

91.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Ei mainittavia muutoksia viimeisen 17 vuoden aikana. Veden laatu ehkä parantunut - vesi ei näyttänyt niin likaiselta kuin 2004 otetussa kuvassa, jolloin leväpuuroa ja roskia oli yleisesti.

91.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Juppalan lammi on kaivettu savilammikko, joka kerää vetensä Juppalan alueen hulevesistä. Vesi on savisameaa ja runsasravinteista. Vesialue on lähes täynnä uistinvitaa. Rantatörmän edustan ilmansuonivyöhykkeessä on kasvustoina suursaroja, leveäosmankäämiä ja järvikortetta. Harvinaisella vankkasaralla on kolme laajaa kasvustoa lammen rannoilla, yksi länsirannalla, yksi itärannalla ja yksi lammen pohjoispäässä.

Lammen itäpuolella on nuorta-varttunutta lehtipuusekametsää, joka on syntynyt pellon metsittämisen myötä savipohjaiselle maalle. Valtapuusto on kookasta väljää koivikkoa ja osin haavikkoa,

alla on vaihtelevan tiheä pihlajan, tuomen ja raidan alikasvos. Kasvillisuus on lehtomaisen rehevää ja ruohovaltaista.

91.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	osmankäämi-ratamosarpio (Typha-Alisma) -tyypin lampi, suurruoho-lehto (FIT)
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	-
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka	
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	lammessa runsasravinteisuus

91.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	koivu, haapa
Muut puulajit	tuomi, raita, harmaaleppä, haapa, pihlaja
Ikäarvio	valtapuusto 40–50 vuotta.
Puuston kerroksellisuus	Valtapuuston alla vaihtelevan tiheä aluslehtipuusto, jossa vähän kokovaihtelua.
Erityisen vanhat yksittäiset puut	Metsässä kaksi ränsistyvää raitaa.
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	Metsävaahtera ja tammea pensaskerroksessa.
Lahopuusto	Lahopuuta vain vähän.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: vadelma, punaherukka Muut lajit: terttuselja, lehtipuiden taimet, isotuomipihlaja, kiiltopaju

91.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	lammessa uistinviita, järvikorte, leveäosmankäämi; metsässä mesiangervo, vuohenputki
Runsaat lajit	pikkulimaska, haarapalpakko, lillukka, metsäkorte, nurmilauha, metsäalvejuuri, ojakellukka, rönsyleinikki, etelännokkonen, metsälehtisammal, koukkusuikerosammal
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	terttuselja (<i>Sambucus racemosa</i>) - useita pensaita itärannan lehtipuometsässä ja lammien länsipuolella, isotuomipihlaja (<i>Amelanchier spicata</i>), vuorikaunokki (<i>Centaurea montana</i>) - itärannan metsässä, ko-

	mealupiini (<i>Lupinus polyphyllus</i>) – tulo-ojan varrella yleisesti; valkokarhunköynnös (<i>Convolvulus sepium</i>) – lammen länsirannalla isoja kasvustoja.
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	ristilimaska (<i>Lemna trisulca</i>) - vedessä, vesihierakka (<i>Rumex aquaticus</i>) - lammen etelärannalla
Uhanalaiset lajit	vankkasara (<i>Carex riparia</i>) NT - kolme laajaa yhtenäistä kasvustoa lammen rannoilla, yksi länsirannalla, yksi itärannalla ja yksi lammen pohjoispäässä.

91.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
liejukana (<i>Gallinula chloropus</i>)	VU
lapintorakka (<i>Ectobius lapponicus</i>)	
lummekoisa (<i>Elophila nymphaeata</i>)	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
eteläntytönkorento (<i>Coenagrion puella</i>) – kaikki nämä lajit on havaittu alueella vuonna 2021 (laji.fi)	

91.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Vesistönä Juppalan lampi edustaa hyvin omaa luontotyyppiään. Itäpuolen metsä kehittymässä edustavaksi lehdoksi.
Maisemallinen merkitys	Lampi luo rakennettuun kaupunkiympäristöön oman rantapuuston rajaaman pienmaisematilansa. Lammen etelärantaa sivuavalta Risteyskadulta aukeaa näkymä lammelle.
Luonnontila	Metsässä puustorakenne kehittymässä kohti luonnontilaa.

91.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Huomionarvoinen lähiluontokohde, ulkoilupolku sivuuttaa lammen länsipuolelta.

91.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

91.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

91.11. MAHDOLLISET UHAT

-

91.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Itäpuolen metsän luonnonarvot kehittyvät parhaiten ilman hoitotoimia. Lammen länsipuoli pidetään puoliavoimena – olemassa olevat isot puut säästetään ja tarvittaessa raivataan pensaikkoo.

91.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-kohteiden inventointi 2004.

Kuva 206. Juppalan lampi etelärannalta nähtynä. Lampeen on johdettu ajoittain jätevesiä läheisen pumppaamon häiriötilanteessa sekä rankkasateiden kuormittaessa verkostoa.

92. JUSSILAN PUISTOMETSÄ

Kylä tai taajama: Petsamo

Maastokäynti: 2.5.2023 ja 31.8.2023

Kohteen pinta-ala: 0,2 hehtaaria

Kuva 207. Jussilan puistometsä.

92.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Ei aikaisempia kartoituksia. Tiedot koottu Ravirata-Juurevantie luontoselvityksestä 2021.

92.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Suojalan metsä jatkuu Juurevantien eteläpuolella samankaltaisena rehevöpohjaisena lehtipuumetsänä Jussilan puistometsässä. Metsikön keski- ja pohjoisosa ovat haapavaltaisia, eteläosa raitavaltainen. Puusto on hieman nuorempaa ja haavat pienempiä kuin Suojalan metsässä. Puiden epifyyttikasvillisuus on hieman niukempaa kuin Suojalan metsässä. Harvinaisista runkoepifyyteistä metsässä kasvavat puistohiippasammal, pikkuhiippasammal ja kalvashiippasammal. Osa Suojalan metsän harvinaisista sammalista kasvaa myös Jussilan puistometsässä ja raviradan puiston haavikossa. Kolmen pienen metsikön muodostama kokonaisuus on kasvistollisesti valtakunnallisesti arvokas. Kasvistollinen arvo vertautuu epifyyttisammalten osalta Etelä-Suomen parhaisiin suojeltuihin jalopuumetsiin, vaikka lajimäärä ei ole vielä erityisen korkea.

92.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyytit	-
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	-
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokat	
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	

92.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	-
Muut puulajit	-
Ikäarvio	-
Puuston kerroksellisuus	-
Eriyisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	-
Pensaskerros	V-

92.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	-
Runsas lajit	-
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	kevätkynsimö (<i>Draba verna</i>) ja punatyvipöimulehti (<i>Alchemilla filicaulis</i> var. <i>filicaulis</i>) puistohiippasammal, pikkuhiippasammal ja kalvashiippasammal
Uhanalaiset lajit	-

92.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	

Laji	Status
-	
Selkärangattomat	
-	

92.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	-
Maisemallinen merkitys	-
Luonnontila	-

92.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

-

92.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

-

92.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

92.11. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

-

92.12. MAHDOLLISET UHAT

-

92.13. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

-

92.14. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

93. RAVIRADAN PUISTIKON HAAVIKKO

Kylä tai taajama: Petsamo

Maastokäynti: 2.5.2023 ja 31.8.2023

Kohteen pinta-ala: 3,3 hehtaaria

Kuva 208. Raviradan puistikon haavikko.

93.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Ei aikaisempia inventointeja.

93.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Raviradan länsipuolella on istutettujen haapojen ja mäntyjen muodostama pikkumetsikkö. Tästä arvokkaaksi on rajattu kymmenen haavan ryhmä metsikön länsipäässä (kuva 13). Puut ovat runkoläpimitaltaan 35 - 45 senttimetriä paksuja. Haapojen rungoilla on enimmäkseen niukkaa epifyttikasvillisuutta. Lajistoon kuuluu uhanalainen aarnihiippasammal, jota kasvaa kahden haavan rungolla. Toisella rungolla kasvaa lisäksi alueellisesti uhanalainen pikkuhiippasammal.

93.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	-
--------------------------------	---

Uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit	-	-
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	-	

93.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	haapa
Muut puulajit	-
Ikäarvio	-
Puuston kerroksellisuus	-
E erityisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	-
Pensaskerros	-

93.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	-
Runsaat lajit	-
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	-
Uhanalaiset lajit	aarnihiippasammal VU (kahden haavan rungolla). Toisella rungolla kasvaa lisäksi alueellisesti uhanalainen pikkuhiippasammal.

93.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	

Laji	Status
-	

93.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	-
Maisemallinen merkitys	-
Luonnontila	-

93.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

-

93.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

-

93.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

93.11. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

-

93.12. MAHDOLLISET UHAT

-

93.13. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

-

93.14. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

-

94. MEIJERINTIEN KETOPIENNAR

Kylä tai taajama: Herajoki

Maastokäynti: 4.5.2021 ja 12.6.2021

Kohteen pinta-ala: 0,15 hehtaaria

Kuva 209. Meijerintien ketopientareen alue.

94.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Komealupiini on saanut vahvan jalansijan alueella. Metsittyminen on päässyt alkuun etenkin ylätasanteella, mikä on pienentänyt paahteisten osien laajuutta. Meijerintielle on kylvetty niittykasvien siemeniä, mutta ei ilmeisesti itse alueelle, jolloin kylvettyjen kasvien osuus ketokasvillisuudessa on pienentynyt ja alueelle luontaisesti levinneiden kasvien osuus lisääntynyt. Alueen nimi on muutettu Herajoen meijerin kedosta Meijerintien ketopientareeksi.

94.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Kohde käsittää Meijerintien länsipuolisen, noin 60 metriä pitkän tieleikkauksen ja tämän lakitasanteen. Paahteisen tieleikkauksen kaltevuus on enimmäkseen 10–20 %. Ylätasanteelle on nousut lehtipuutaimikkoa, ja pientareen kedolla on yksittäisiä mäntyjä. Kasvillisuus on monilajista ruohovaltaista ketoa, jonka lajisto on osaksi kylvöperäistä. Ylätasanteen laikuttaisiksi kutistuneilla avoimilla laikuilla on lupiinikasvustoja ja huopakeltanon luonnehtimaa kuivakkokasvillisuutta.

94.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvillisuustyypit	pienruohoketo (ja tämän umpeenkasvuvaiheita)	
Uhanalaiset ja silmäläpidettävät luontotyypit	karut pienruohokedot	CR
Etelä-Suomen uhanalaisuusluokka		
Kasvillisuuden rakenteeseen vaikuttavat tekijät	hidas umpeenkasvu, johon sisältyy vesakoituminen ja komealupiinin levittäytyminen	

94.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittävyys yli 30 %	-
Muut puulajit	enimmäkseen taimina rauduskoivu, haapa, harmaaleppä, mänty, kuusi, pihlaja
Ikäarvio	5–15 vuotta
Puuston kerroksellisuus	Ei kerroksellisuutta.
E erityisen vanhat yksittäiset puut	-
Muut yksittäiset erikoiset puut	-
Jalot lehtipuut	-
Lahopuusto	-
Pensaskerros	Vallitsevat lajit: Muut lajit: vadelmaa, pikkukuusia ja lehtipuiden taimia ylätasanteella.

94.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	huopakeltano, mäkitervakko, nurmirölli, siankärsämö, niittynätkelmä ja komealupiini
Runsaat lajit	voikukka, leskenlehti, kevättaskuruoho, metsämansikka, valkovuokko, hopeahanhikki, aitovirna, valkopeippi, niittynurmikka, punanata, lampaanata, ahopukinjauri, ahdekaunokki
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	komealupiini (<i>Lupinus polyphyllus</i>) – isoja kasvustoja tieluiskassa ja ylätasanteella; tertsuselja (<i>Sambucus racemosa</i>) – niukkana ylätasanteella
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	ketoneilikka (<i>Dianthus deltoides</i>) NT – ilmeisesti kylvettyinä, keltasauramo (<i>Cota tinctoria</i>), saksanhanhikki (<i>Potentilla thuringiaca</i>), nuokkukohokki (<i>Silene nutans</i>)
Uhanalaiset lajit	keltamatara (<i>Galium verum</i>) VU

94.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
-	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

94.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Ketokasvillisuus on monilajista ja enimmäkseen edustavaa. Umpeenkasvua on tapahtunut etenkin ylätasanteella. Lupiinin viime vuosina tapahtunut voimakas levittäytyminen on pienentänyt huomionarvoiselle lajistolle sopivan elinympäristön määrää. Kesällä 2011 otetussa kuvassa alueella ei näy ollenkaan lupiinia (Hovi 2011).
Maisemallinen merkitys	Ketopiennar värikkäine kukkineen on Meijerintien maisemassa näyttävä yksityiskohta.
Luonnontila	Ei häiriötekijöitä.

94.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Vähäinen.

94.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Ei sovellu.

94.10. IHMISEN VAIKUTUS

-

94.11. MAHDOLLISET UHAT

Umpeenkasvun jatkuminen.

94.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Ylätasanteella tulisi tehdä kedon peruskunnostus sisältäen lehtipuiden raivauksen, lupiinin poiston ja niiton. Lupiinin torjuntaa tulisi tehdä kaikilla Meijerintien pientareilla.

94.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-kohteiden inventointi 2011 (nimi Herajoen meijerin keto).

95. KÄPÄLÄMÄKI-LASIN METSÄ

Kylä tai taajama: Hiivola

Kohteen pinta-ala: 3,3 hehtaaria

Kohde on inventoitu luonnonsuojeluohjelmaa laadittaessa vuonna 2021 osana Kämpälämäen luomos-aluetta ja erotettu omaksi alueekseen Kämpälämäen luonnonsuojelun alueen perustamisen yhteydessä.

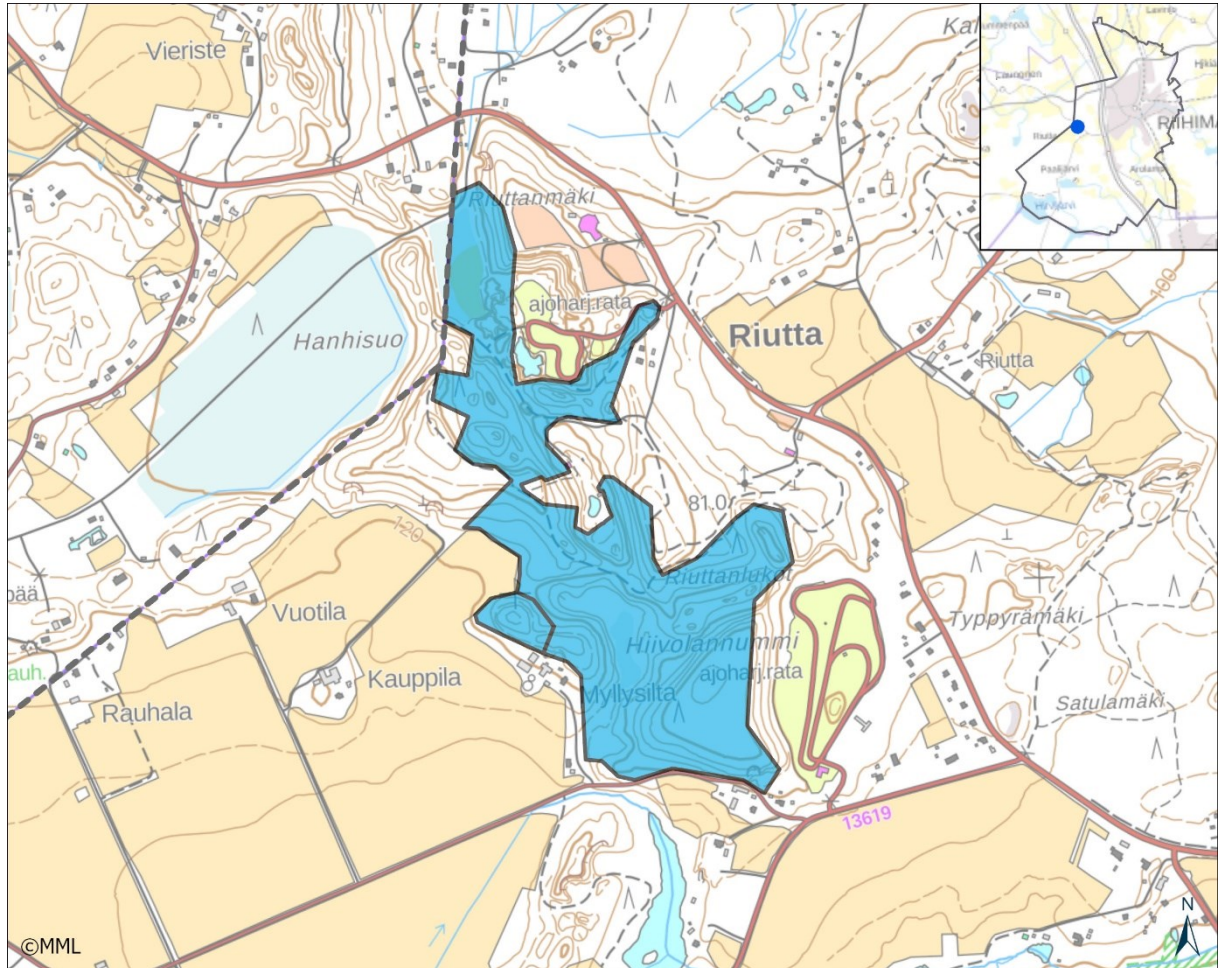
Kuva 210. Kämpälämäki-Lasin metsä.

96. RIUTTANMÄKI JA RIUTTANLUKOT

Kylä tai taajama: Riutta

Maastokäynti: 22.4.2016 ja 6.9.2016

Kohteen pinta-ala: 20,8 hehtaaria

Kuva 211. Riuttanmäki-Riuttanlukot LUMOS-alue. Länsiosan pieni erikseen rajattu alue on Myllysilän metsälaidun.

96.1. MUUTOS EDELLISESTÄ INVENTOINNISTA

Alueella ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia viimeisen viiden vuoden aikana. Suppamaaston kuusikoissa metsärakenne on kehittynyt luonnontilaiseen suuntaan ja lahoppuukierto on saanut melko laajalti jatkoa rauhassa. Uutena toimintona alueelle on tullut frisbeegolf-rata, jonka runsas käyttö on etenkin maalien läheisyydessä aiheuttanut harjukasvillisuuden kulumista. Hakkuita on ollut Riuttanlukkojen länsipuolisessa pellonreunusmetsässä, Hiivolannummella (hakattu laelta suojuspuuasentoon) ja Myllysilän metsälaitumella. Alueen pohjoisosassa, lähinnä vanhan sora-alueen ympäristössä, on keväällä 2013 tehty energiapuuhakkuu, jossa poistettiin pääasiassa leppää, haapaa ja raitoja. Puusto on tämän seurauksena muuttunut entistä enemmän mäntyvaltaiseksi. Lisäksi alueen eteläosan palstalla on korjattu maapuita, ja ajourasta päätellen puiden korjuu saattaa jatkua.

Alueen rajauksesta on poistettu laskettelurinteet ja ajoharjoitteluratojen osat – näistä tulee tehdä omat LUMOS-alueet.

96.2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Pinnanmuodot, maa- ja kallioperä, kasvillisuustyyppi, puusto, ym.: Riuttan alue on pienpiirteisesti vaihtelevaa harjusuppamaastoa, jota luonnehtivat suuret korkeuserot. Harjualueeseen kohdistuu monia ulkoilu- ja liikuntatoimintoja. Alueella toimii hiihtokeskus ja ajoharjoitusrata; alueen välittömässä läheisyydessä on tanssilava pysäköintialueineen. Maastossa on jousiammunta- ja frisbeegolfradat. Vaikka harjumaasto on paljolti polkujen ja teiden pirstoma, sisältää alue vielä suhteellisen luonnontilaistakin metsää. Suuri osa metsistä on harjuselän-teillä ja supprien rinteissä, mikä luo kasvillisuuteen oman vaihtelunsa. Kasvillisuudeltaan edustavat harjujen paasterinteet puuttuvat, mutta huomionarvoisia paahde-elinympäristöjä on läheisillä muokatuilla alueilla, kuten laskettelurinteillä ja sorakuoppa-alueella.

Riuttanlukkojen alueen metsät ovat laajalti kuusivaltaista, sekapuina esiintyy koivua, haapaa, pihlajaa ja raitaa sekä paikoin jokunen metsälehmuskin. Metsätyyppi on enimmäkseen mustikkatypin (MT) tuore kangasmetsä ja lehtomainen käenkaali-mustikkatypin (OMT) kangas. Harjuselänteiden lakiosilla on kuivahkon kankaan (VT) metsää.

Alueen länsiosassa, Myllysilän talon pihaan rajautuen on noin yhden hehtaarin laajuinen, kasvillisuudeltaan edustava metsälaidun (7A). Puusto on varttunutta tasarakenteista kuusikkoa, alupuusto ja pensaskerros puuttuvat. Laidunmäen pohjoisrinteen kuusikko on harvennettu lähes avoimeksi. Aluskasvillisuus on vaihteleva sekoitus lehtomaisen kankaan metsäkasveja ja niittykasveja. Jälkimmäisestä ryhmästä paikalla havaittiin metsämansikka, niitynurmikka, voikukka, nokkonen, puna-ailakki, nurmitädyke, orvontädyke, niityhumala, aitovirna, niitysuolaheinä, särmäkuisma, ahomatara ja aho-orvokki. Kasvillisuus on enimmäkseen matalaa, mutta alueelta löytyy myös rehevöityneitä nokkosta ja voikukkaa kasvavia laikkuja. Niitylajien suuri lajimäärä ja peittävyys kertovat pitkään jatkuneesta laidunnuksesta. Nyt laidunnus on ilmeisesti päätynyt tai siihen on tullut tauko.

Riuttanlukkojen suppamaaston metsät ovat olleet jonkin aikaa hoitotoimia vailla, minkä tuloksena lahoppuukierto on päässyt käyntiin. Aiemmin lahoppuustoa on kertynyt lähinnä vain supprien pohjille, mutta nykyään myös rinnemetsissä on kohtalaisesti tai melko runsaasti kuusilahoppuuta. Luonnonmetsäarvojen osalta paras alue on Riuttanlukkojen eteläosa, missä on soistuneita supanpohjia ja varttunutta kuusikkoa kasvavia rinnemetsiä. Seassa on paikoin ylispuumäntyjä, erikokoisia koivuja ja yksittäin nuorehkoja haapoja.

Alueella on kaksi edustavaa suota. Riuttanlukkojen eteläosan soistumista pääosa on rimpistä suursaranevaa (SN), jossa on muutamia pikkumättäitä. Kenttäkerroksessa kasvavat jouhisara, pullosara, isokarpalo ja kurjenjalka; pohjakerroksessa vallitsevat karujen nevojen rahkasammalet. Toinen kohteen soista on Lopen kuntaan rajoittuva, enimmäkseen avoin ja ojittamattomana säilynyt harjunlievesuo alueen pohjoispäässä. Valtaosa suosta on lyhytkorsinevan (LkN) ja rimpinevan (RiN) mosaiikkia. Lyhytkortisilla kohdilla kasvaa enimmäkseen karpaloa ja suokukkaa, märillä rimpipinnoilla on myös keskivänteisyyttä ilmentävää suokasvistoa, kuten villapääluikkaa. Suota reunustaa hyvin kehittynyt aito- ja ruohokorpireunus, joka laajimmillaan suon luoteispäässä on jopa 40 metriä leveä. Kyseisessä kohdassa on rökkiönä isoja ja melko pitkälle lahonneita kuusimaapuita pienten lehtipuurunkojen lisäksi. Korpireunuksen kuusivaltaisessa puustossa on yleisesti hieskoivua ja paikoin tervaleppäkin.

Alueeseen rajautuu kaksi laskettelurinnettä ja pohjoisemman ajoharjoitteluradan sorakuoppa-alue. Laskettelurinteillä on rehevöitynyttä tuoretta ja kuivaa heinäniittyä ja luoteeseen viettävän

rinteen pohjoisreunalla heinäketoa. Ajoharjoitteluradalla on niukasti kasvittuneita paahdelinym-
päristöjä, pieni kausikuiva lampi ja kausikostea vihviläniitty. Kyseiset lajistollisesti arvokkaat luon-
totyytit lisäävät alueen monimuotoisuutta.

96.3. KASVILLISUUS

Vallitsevat kasvilli- suustyypit	Mustikkatyyppin (MT) tuore kangasmetsä, käenkaali-mustikkatyyppin (OMT) lehtomainen kangasmetsä	
Uhanalaiset ja silmälä- pidettävät luonto- tyypit	havumetsälaitumet	EN
	ruohokorvet	EN
	aitokorvet	VU
Etelä-Suomen uhan- alaisuusluokka	minerotrofiset lyhytkorsinevat	VU
	saranevat	VU
	rimpinevat	NT
	keski-ikäiset kuusivaltaiset tuoreet kankaat	NT
	keski-ikäiset sekapuustoiset tuoreet kankaat	NT
Kasvillisuuden raken- teeseen vaikuttavat tekijät	Maastossa liikkuminen on synnyttänyt polkuja metsiin.	

96.4. PUU- JA PENSASKERROS

Pääpuulaji(t), peittä- vyys yli 30 %	kuusi
Muut puulajit	mänty, rauduskoivu, hieskoivu, haapa, pihlaja, harmaaleppä, terva- leppä, metsälehmus, raita
Ikäarvio	Vaihtelee, yleisesti 60–70 vuotta, alueen pohjoisosissa 30-vuotiaita metsiä.
Puuston kerrokselli- suus	Valtapuusto yleisesti melko tasarakenteista, mutta harvennushakkui- den puuttuessa aluspuusto on paikoin päässyt runsastumaan. Isoja mäntyjä kasvavissa harjujen lakimetsissä latvus kerroksellinen.
Eriyisen vanhat yk- sittäiset puut	yksi ränsistynyt raita Riuttanlukkojen eteläosassa
Muut yksittäiset eri- koiset puut	-
Jalot lehtipuut	Pohjoisen ajoharjoitteluradan lounaispuolisessa harjurinteessä on nuorta puustoa kasvava lehtipuumetsikkö, jossa kasvaa muutama runkolehmus. Muualla on pieniä lehmuksia ja metsävaahteroita joku- nen.
Lahopuusto	Lahopuun esiintyminen, kuolleet pystypuut, maapuut: Riuttanlukkojen supparinteillä lahopuuston määrä vaihtelee kohtalaisesta melko run- saaseen, eniten lahopuuta on suppien pohjilla. Eniten on kuusimaa- puuta, paikoin myös pystyyn kuolleita kuusia. Koivun ja muun lehti- puuston osuus lahopuustosta vaihtelee välillä 10–30 %. Alueen poh- joisosan nuorissa metsissä lahopuuta on vain vähän. Lahopuun koko, laatu, runsaus ja lahoaste: Kuusimaapuut kaiken-

	ikäistä ja –kokoisia, nuorta lahoppuuta on eniten. Vanhoja, lähes loppuun lahonneita runkoja, on etenkin supprien pohjilla.
Pensaskerros	Vallitsevat lajit, peittävyys yli 30 %: Muut lajit: koivujen taimet, pihlaja, kuusi, vadelma, virpapaju

96.5. PUTKILOKASVIT, SAMMALET, JÄKÄLÄT JA SIENET

Valtalajit	mustikka, kielo, metsäkastikka; soilla suokukka, karpalo, kalvasrahkasammal, punarahkasammal, jouhisara, pullosara, kanerva
Runsaat lajit	Metsissä nuokkuhelimikkä, käenkaali, oravanmarja, puolukka, kultapiisku, nuokkupalvikki; soilla pitkälehtikihokki, villapääluikka, valkopiirtoheinä, tupasvilla, rusorahkasammal, ruskorahkasammal, suopursu, juolukka, variksenmarja, raate, lakka, korpikastikka, terttualpi, rantamatara, korpilahkasammal, okarahkasammal
Haitalliset vieraslajit ja puutarhakarkulaiset	-
Harvinaiset lajit ja indikaattorit	Eteläisen suppasuon länsireunan metsässä riukukääpä (Phellinus viticola); eteläisen suppasuon länsipuolen rinteessä ruostekääpä (Phellinus ferrugineofuscus) NT ja puuterikääpä (Oligoporus ptychogaster).
Uhanalaiset lajit	-

96.6. ELÄINLAJISTO

Laji	Status
Linnut	
pyy	
metsäviklo	
sirittäjä	
käpytikka	
punatulku	
puukiiپیج	
peukaloinen	
töyhtötiainen	
Nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet	
-	
Selkärangattomat	
-	

96.7. KOHTEEN EDUSTAVUUS

Kohteen edustavuus	Alue on edustava paitsi geologisesti, niin myös luonnonmetsäarvojen puolesta. Alueeseen sisältyy pitkään laidunkäytössä ollut edustava metsälaidun.
Maisemallinen merkitys	Maisemallisesti alue on merkittävä, koska harjujen lakiosat sijaitsevat ympäristöönsä korkeammalla, toimii maiseman rajapintana lähialueen pelloilta katsottaessa.
Luonnontila	Enimmäkseen hyvä ja kuusimetsissä paranemaan päin.

96.8. ARVO LÄHILUONTO- JA / TAI OPETUSKOHTEENA

Hyvin arvokas lähiluonto- ja opetuskohteena, sopii erilaiseen luonnossa liikkumiseen, ja harrastusmahdollisuudet ovat monipuoliset.

96.9. SOVELTUVUUS METSO-KOHTEEKSI

Sopii hyvin. Arvokkaan kokonaisuuden osina myös pohjoisosan nuorten metsien voidaan katsoa täyttävän METSO-kriteerit.

96.10. IHMISEN VAIKUTUS

Alueella liikutaan paljon. Liikkuminen tapahtuu enimmäkseen ulkoilupolkuja pitkin, mutta jousiammunta- ja frisbeegolfradat kulkevat metsissä. Maasto on tämän seurauksena paikoin voimakkaastikin kulunutta. Lähialueella on monenlaista toimintaa, muun muassa urheilukeskus, ajoharjoitusrata, tanssilava, urheilukenttiä, sorakuoppia. Metsät ovat osaksi talouskäytössä. Riuttanlukkojen lahoppuustoisesta metsästä on ainakin vähän kerätty maapuustoa pois.

96.11. MAHDOLLISET UHAT

Hakkuut ja maapuuston keruu polttopuuksi.

96.12. HOITOEHDOTUS JA HOIDON KIIREELLISYYS

Metsäluonnon arvojen säilyminen edellyttää alueen suojelua. Paisterinteiden aluspuustoa tulisi harventaa, muuten harjumetsien hoidolla ei ole kiireettä.

96.13. KOHTEEN AIEMMAT TIEDOT

LUMOS-kohteiden inventointi 2004, 2011 ja 2013; Riihimäen linnustoselvitys 1992–93 ja 2013–14.

Kuva 212. Myllysilän metsälaitumen kasvillisuudessa on runsaasti niittykasveja merkinä pitkään jatkuneesta laidunnuksesta.